Apolinaris expositio in primum posteriorum Aristotelis cum questionibus eiusdem.

¶ Preclarissimi doctoris Apolinaris Cremonensis in librum primum posteriorum Aristotelis expositio feliciter incipit.

Omnis doctrina ⁊ omnis disciplina intellectiua ex preexistenti fit cognitione. Manifestuz est autem hoc speculātibus ī omnes. mathematice .n. scientiarum p hūc modū fiūt: ⁊ aliarum vnaqueqꝫ artiuz. Similiter autē ⁊ circa orōnes que per sillogismos ⁊ que p inductiōem. Utreqꝫ .n. p prius nō faciunt doctrinā. he q̄dem accipientes tāq̄ȝ a nōtis. ille vero demōstrantes vniuersale per id q̄d est manifestum singulare. Similiter autem ⁊ rethorice persuadent. aut enim per exemplū quod est inductio: aut per enthimema quod quidam est sillogismus.

¶ Pro introductione expōnis hui⁹ libri posterioꝝ sub breuitate vidēda sunt quedā. vꝫ. que fuerit necessitas logicaꝫ inueniendi. ⁊ ↄsīr sciam hui⁹ lib i. Quis ordo huius libri ad ceteros libros logice Aristo. Quis libri titulus. Et q̄d subm. ⁊ sic ↄsīr habebūtur ipsi⁹ cause. ¶ Quantū ad p̄mū sciendum ē p̄mo ꝙ cū modus noster cognoscēdi sit medi⁹ inter modū intelligētiaꝝ ⁊ modū brutoꝝ: ab vtrisqꝫ distinguiᵗ in hoc ꝙ intelligimus cū discursu. Hoc aūt contingit ꝓpter possibilitatē ītellect⁹ nostri q a pncipio ē sicut tabula rasa. ⁊ nō moueᵗ ad intelligendū nisi de potētia ad actū reducaᵗ. sic aūt intelligētie nō cognoscūt: cū semp in actu ītelligendi existant ⁊ eodē mō ⁊ nūq̄ȝ ī potētia. Bruta etiā nō discurrūt saltē discursu ꝑfecto: q̄ȝuis in pncipio sint ī potētia ad cognoscendū. ⁊ hoc est ꝓpter impfectū eoꝝ modū cognoscēdi. Cōcedi tamē pōt ꝙ aliquo mō ⁊ impfecte discurrūt. ¶ Ex quo īfertur ꝙ p idē mediū euidēter cōcludere habem⁹ nr̄m modū cognoscendi īperfectiorē eē modo ītelligentiaꝝ ⁊ ꝑfectiorem modo brutoꝝ. p hoc. s. ꝙ cū discursu cognoscim⁹ qualiter neqꝫ intelligentie neqꝫ bruta cognoscūt. ¶ Cum igiᵗ ītellectui nr̄o sit potētia semp admixta ⁊ cū discursu sciam acquirat. in discursu aūt error ⁊ rectitudo eē pōt. vbi etiā ē admixta potētia: malū ⁊ error cōtingere pōt. vt colligiᵗ de mēte Aristo. 9. meta. cū dicit. ꝙ malū nālr est post potētiā. ⁊ vlterius dicit ꝙ in reb⁹ eternis q̄ semp sunt actu: nō est malū neqꝫ error. oportuit artē inuenire q̄ in actib⁹ rōis dirigeretur humanus ītellect⁹ in acq̄rēdo notitiā vnius ex notitia alterius. ⁊ hec fuit ars logice. ¶ Cū aūt triplex sit intellectus opatio: quarū scda primaꝫ supponit. ⁊ tertia scdam vt colligiᵗ. 3. d̄ aīa. Prima ē simpliciū ītellectio. Scda est simpliciū ↄpositio vel diuisio. Tertia ē cognitio discursiua. His trib⁹ opatiōib⁹ tres corñdēt logice ptes. quaꝝ p̄ma habeᵗ ī li. p̄dicamētoꝝ Aristo. ⁊ adminiculis ipsius. s. li⁹ vlium Porphyrij. ⁊ lib. sex principiorum. vbi logice determinaᵗ de generib⁹ ⁊ spēbus p̄dicamētoꝝ put cognitōe quadā simplici cognosci hñt. Scda ē que hr̄ in lib. peryhermenias. vbi de ꝓpōne determinaᵗ ⁊ spēbus ipsi⁹ tāq̄ȝ de instr̄o aliqd cōpositiue vel diuisiue cognoscēdi. Tertia vero in aliȷs logice libris cōtineᵗ q cōiter ars noua dr̄. vbi de instr̄o determiaᵗ quo discurrere debꝫ intellect⁹. vꝫ. de sillō ⁊ ↄsīr de aliȷs modis arguēdi. Diuiditur

aūt tota illa ps hoc mō. q2 sicut in actionib⁹ nature diuersitas repitur. q̄dam .n. sūt q̄ ex necessitate fiūt. q̄daz vt plurimū. q̄dā vero raro ꝓpter ↄ̄fectū aliquē in nā sicut mōstra. sic in discursib⁹ rōnis q̄dam sūt ī q̄bus est necessitas. ⁊ isti cū rectitudine rōnis habētur. Aliȷ sunt per quos vt plimū veꝝ cōcludiᵗ nō tñ necessario. Aliȷ vero sūt in q̄b⁹ est defectus rōnis ꝓpter alicui⁹ pncipij defectū. ¶ Pars logice ī q̄ de primis determiatur iudicatiua diciᵗ. ⁊ est illa q̄ traditur in libris priorū ⁊ posterioꝝ. dicta aūt est iudicatiua a iudi⁹. eo ꝙ iudicium ē cum certitudine. Uocata etiam ē analetica. i. resolutoria eo ꝙ iudicium certū de effectib⁹ hr̄i nō pōt nisi fiat resolutio in pncipia sua. ¶ Pars vo logice q̄ scdis ꝓcessibus deseruit iuentiua appellatur. eo ꝙ inuētio nō est oino neqꝫ semp certitudini ↄiuncta. ⁊ h̄ habeᵗ in lib. topi. in quo de sillogismo topico siue ꝓbabili determinaᵗ. q non semp necessariū assumit vel cōcludit. sed ex ꝓbabilibus ꝓcedit ad alterā ꝑtem ↄdictionis cū quadā formidine inclinans ¶ Tertiȷs vero ꝓcessibus ps logice correspōdet q̄ sophistica diciᵗ. ⁊ habeᵗ in lib. elenco. vbi agitur d̄ elenco sillogismo nō cum debita forma concludente. Sed ps iudicatiua iteꝝ diuiditur. naz certitudo iudicij que ex resolutiōe habeᵗ aut fit per resolutōez in pncipia silli quo ad ipsi⁹ formā. ⁊ hec hr̄ in libro prioꝝ. ibi eniz agiᵗ de forma ⁊ modo debito ↄcludēdi ipsi⁹ silli. ⁊ ondiᵗ duo eē oium sillorūz pncipia. s. dici de oi ⁊ dici de nullo. ad que resolui debent silli oēs affirmatiui ⁊ negatiui quo ad ipoꝝ formā si sint debite ↄcludētes. Aut illa certitudo fit p resolutōez ↄclōnis ⁊ premissaꝝ silli in sua pncipia p se nota. ⁊ hec dr̄ resolō silli s̄m mām. eo ꝙ p̄misse ⁊ ↄclō mā silli appellanᵗ. de hac hr̄ in li. poste. vbi ondītur demr̄atiuū sillm ↄstare ex ꝓpōnibus et cōclusione p se. que si nō fuerint p se note debēt p ipsarum ꝑfecta notitia vsqꝫ ad p se nota resolui. ¶ Ex his inferᵗ cū forma nālr prior sit: materia vero posterior rōnabiliter dictus ē iste liber analeticoꝝ posterioꝝ. altera vero ps logice iudicatiue liber analeticoꝝ prioꝝ. ¶ Ex his vlterius pꝫ scdz pncipalr ingrendū. s. ordo hui⁹ lib. ipse .n. est ceteris logice libris dignitate prior. ordine vero doctrine posterior. Primū pꝫ. q2 ibi determinaᵗ de sillō demr̄atiuo q est perfectissim⁹ sillorum: de mō ꝑfectā sciaz acqrendi. ⁊ reliquis multis q̄ pro illo reqruntᵗ. ¶ Itē notitia in aliȷs libris logice tradita in notitiā huius libri tanq̄ȝ in finē ordiaᵗ. q̄re ⁊c. ¶ Scdz ↄclaraᵗ. opatio simplex itellect⁹. ⁊ opatio ↄpositiua vel diuisiua q̄bus deseruiūt liber predicamentoꝝ cū adminiculis suis ⁊ liber peryhermenias a notitia discursiua ꝓsupponiᵗ tāq̄ȝ aliqd prius. q̄re ordine doctrine predicti libri sunt nō tm̄ libro posterioꝝ. sed tota arte noua priores. Sill's ēt demr̄atiuus de quo ī hoc libro agiᵗ debitā silli formā ꝓsupponit de q̄ ī libro prioꝝ determinaᵗ. q̄re ille liber erit isto prior. ⁊ ↄsīr lib. ellencoꝝ vbi ondītur defectus forme silli. q2 vero ꝓbabilia ex impfecto nr̄o modo cognoscēdi ⁊ facilitate doctrine prius a nobis adisci debēt q̄ȝ necia q̄ debēt a nobis p certitudinē ex suis causis cognosci. ↄsīr liber iste posterior est libro topicoꝝ. ¶ Quantum ad tertiū cōiter iste liber sic ītitulatur. liber analecticoꝝ posteriouz Aristo. Ex quo patet cā finalis ⁊ efficiēs. intellectus aūt illoꝝ terminoꝝ habitus fuit. ¶ Quātū ad vltimū dr̄ ꝙ subiectum attributionis primū huius libri est demōstratio sic generaliter sumpta. de quo vide in qōne. Ex quo pꝫ huius libri mālis cā circa quā pncipalr cōuersaᵗ. diuidiᵗ aūt cōter in proemiū ⁊ tractatū. ¶ Scda ps incipit ibi. Scire āt opinamur. ¶ Proemiū a q̄busdā modernis diuiditur i q̄tuor ptes s̄m numeꝝ quatuor ↄclōnū. sed magis in ꝓposito pertinens ⁊ artificialis diuisio est vt in duas primo diuidatur ptes. cuz .n. Aristo. intentio sit in proemio ostendere necessitatē silli demr̄atiui q̄ remouebaᵗ p opiones antiquorum. Primo premittit ꝙ ois doctrina ⁊ disciplina intelle

etiã ex preexistẽti fit cognitiõe. ¶ Scḋo docet modũ pre-
cognitõis ibi. Dupl'r aũt. Primo ergo pmittit ppõnem pre-
dictã quam pbat iductiẽ sic. scie mathematice ꝛ vnaqueq₃
aliarum sciaꝝ. hoc modo pcedunt aliqd declarando ex p-
exñti cognitõe. ¶ Itez scie que circa orõnes versant. sicut
dyalectice que pcedunt sill'ice ꝛ iductiue vtroq₃ modo p-
cedunt ex pus notis. cum enĩ aliqd probãt sill'o iducunt cõ-
cl'onem ex aliqbus premissis tanq₃ a notis. cum autem per
iductõem pbant declarant vl'e per singulare notius illo.
¶ Itez ꝛ rethorica pcedit ex preexñti cognitõe. aut enĩ ali-
qd persuadet per exempla ꝙ est iductio. aut per entimema
ea que sunt vere sill's. q̃re reliqtur ꝯclusio vera. ¶ Notan-
dum est p̃mo ꝙ doctrĩa sil'r ꝛ disciplĩa dupl'r accipi potest.
sicut ille terminus scia. vno modo pro hitu vno tm̃. Alio mo-
do p aggregato ex hitibus iter se debitam ꝯnexionẽ habẽ-
tibus qual'r grãmaticaz vel dyalecticam doctrĩaz vel disci-
plinã appellamus. ꝛ de vtraq₃ v̓ificabitur cõclusio Aristo.
Doctrĩa vero itellectĩa pro hitu vno sumpta sic describi po-
test. doctrĩa itellectĩa est hitus scientificus i mente alicu⁹
pductus a doctore vel a seip̃o tenente locum doctoris. Di-
sciplĩa vero itellectiua est hitus scientificus i mente disci-
puli receptus vel a doctore extriseco vel itrinseco. Iste de-
scriptõnes coiter patent. Hic aũt accipio hitum scientificũ
non p scia stricte sumpta put distiguit̃ ꝯtra artes q̃ modi
sciendi appellantur. sed accipio large qual'r rethoricã ꝛ lo-
gicã sciam diceremus. Dicitur notanter vel itrĩseco. qꝛ vbi
aliqs solo studio aliquam ꝯcl'onem adiscat hitum ipsi⁹ ac-
quirit ex v̓tute itellectus agentis q doctor itrĩsecus dici po-
test. imo inqt linco. ꝙ neq₃ magister voce sonans neq₃ scri-
ptura pp̃e docent. sed verus doctor est q iterius mentez il-
luminat ꝛ v̓itatem ostendit. ꝛ loqtur ibi de itellectu agente.
¶ Ex his descriptõibus ifertur ꝙ idem real'r est doctrĩa et
disciplĩa. lꝫ differant rõne. Idem enĩ hitus a doctore pdu-
ctus ẽ i mente discipuli recept⁹. sed put a doctore prouen-
ens doctrĩa dici debet. vel put deseruiens discipulo ad ali-
um docendum. put autem i discipulo receptus dr̃ discipli-
na. ¶ Seqtur scḋo illud quod a qbusdam dr̃ pro v̓ificatõe
conclusionis Aristo. non esse ad mentem ipsius. lꝫ i se verũ
sit. vꝫ. ꝙ oĩs itellectiua notitia humana fit ex preexñti co-
gnitõe. qꝛ fit ex sẽsitiua. ꝛ per ꝯsequens oĩs doctrĩa ꝛc. Lꝫ
enĩ doctrĩa ꝛ disciplĩa sint hitus scientificus necessario ali-
um hitum presupponens eo p̃orem. erit itentio Arist. quẽ-
libet talem hitum fieri ex aliqua itellectĩa cognitõe natu-
raliter p̃orillo. ¶ Seqtur vlterius no^{cia} p̃ncipiorum p̃ri-
morum nõ debere doctrinã neq₃ disciplinã dici. pꝫ ex p̃mis-
sis. patet ẽt hoc de mente licon. ¶ Seqtur vlterius cõtra
quosdam modernos ꝙ no⁹ itelligentiarum non est doctri-
na neq₃ disciplĩa. neq₃ vna itelli^a aliã docet. vel ab alia adi-
scit. Ad adiscere enĩ reqritur de potẽtia alicui⁹ no^c ad actũ
reduci vt expresse sensit linco. cũ dic̃ non docemur vel adi-
scimus nisi illud qḋ primo concipimus eẽ nob dubium vel
apparet nob falsum. ꝛ per dubitatõem vel ꝯtrariã opionẽ
manifestatur nob eius v̓itas. hoc aũt itelligentijs cõpetere
nõ põt. eo ꝙ nũq₃ sunt i potẽtia. sed semp i actu itelligendi.
Habẽt ẽt itellectões eternas. neq₃ ad nouas itellectões in
ipsis pducẽdas moueri possunt. q̃re ꝛc. Et non seqtur itelli-
gentia iferior itelligit p intelligentiã supiorẽ tanq₃ per cãꝫ
sue itellectõis. igr̃ adiscit ab illa. ¶ Notandũ scḋo ꝙ cũ ali-
qd ex alio fieri multipl'r contigat i pposito verũ est doctri-
nam ꝛ disciplinã fieri ex preexñti congnitõe tanq₃ ex p̃ma
dispõne. cum enĩ itellectus no^{ciam} habuerit p̃ncipiorũ alicu-
ius scie p ipsam disponit̃ ꝛ habilitat̃ ad acqsitionẽ no^c con-
clusiõis. ꝛ hoc est ad mentem Aristo. Quidã v̓o al'r oñt oe
quo vide in qõne. ¶ Notandum tertio ꝙ illa pticula itel-
lectiua s̃m aliquos ponit̃ ad excludendũ doctrinaz ꝛ disci-
plinã ꝛ sensitiuam qual'r est i aĩalibus brutis. Dixit enĩ Ari.

i procmio meta. ꝙ aĩal'ia hñtia memoriã sunt prudentia. ꝛ
habentia auditum sunt disciplabilia. q̃re aĩalia multa ha-
bent disciplinã que doctrĩa ẽt dici potest p q̃nto per assue-
factionẽ alia docere possunt. vt opera exerceãt que ex solo
nature istictu non pducerent. Talis igr̃ doctrĩa non fit ex
preexñti cognitõe vt dñt eo ꝙ tunc fieret p discursum qui
i aĩalibus brutis nõ reperitur. de hoc videbitur i qõne. Aliq
dñt ꝙ Aristo. loquebat̃ contra opionem platonis q voluit
nos nihil ḋ nouo adiscere. ꝛ per ꝯñs ꝙ no^a itellectĩa huma-
na non fit ex preexñti cognitõe. Arist. igr̃ se opponẽs plato-
ni dixit itellectiua ꝛ hoc puto verꝫ. ¶ Notandũ quarto ꝙ
Aristo. illam ppõnem premisit ad hunc finem vt ondẽderet
necessitatem sill'i demonstratiui ꝛ ꝯñr nos ad hũc librꝫ adi-
scendum aiaret. Cum enĩ ita fit ꝙ oĩs doctrĩa ꝛ disciplĩa hu-
mana fiat ex p̃exñti cognitõe. seqtur ꝙ nos doctrinamur ꝛ
adiscimus ab vno i aliud discurrẽdo. ꝛ per ꝯñs nob necessa-
riũ est istrumentũ per qḋ i mente discurramus. illud autez
p̃ẽtum est sill's vt pꝫ. sed iter sill'os maxime necessarius est
demõstratiuus. eo ꝙ per ipsum no^a scientifica acqrit̃. p ali-
os vero nõ. ¶ Ulterius notandum est circa pbatõem con-
clusionis ꝙ ars dupl'r accipit̃. s. large ꝛ stricte. large dr̃ ars
hitus recta rõne actiu⁹ vl' factiuus. ꝛ hoc modo quel₃ scia
ars dici põt iuxta modum loquendi Aristo. i procmio me-
taphy. cũ dic̃ ꝙ ars speculatiua magis ẽ scia q̃ pratica. Cõ-
ter etiã dicimus septem esse artes liberales. Stricte v̓o dr̃
hitus recta rõne factiuus. ꝛ sic distigũt̃ a scia speculatiua. ꝛ
hoc modo accipit̃ ab Aristo. 6. ethi. cum dr̃ ꝙ ars est recta
rõ fcibilium. ¶ Ad ppositum igr̃ Aristo. loqt̃ ḋ arte large
sumpta cum dic̃ ꝙ mathematice p hunc modũ pcedunt ꝛ
vnaqueq₃ aliaꝝ artium. qual'r aũt dr̃at ars a scia. pp̃e sum-
pta. vide i qõne. ¶ Notanduꝫ vlterius ꝙ vt colligit̃ i tex.
quatuor sunt gñia argumẽtoꝝ. quoꝝ duo sunt pfecta. ꝛ duo
ipfecta. que ad duo pfecta reducunt̃. s. sill's. iductõ. entime-
ma ꝛ exemplum. Diffinit̃ autem sill's p̃mo p̃oꝝ ꝙ ẽ orõ
i qua qbusdam positis ꝛ concessis: necesse est aliud euen-
re ex his que sunt posita ꝛ concessa. de cuius diffõnis itelle-
ctu ꝛ v̓ificatõe. alibi vide. Inductio v̓o est argu^o a singula-
ribus ad vl'e cum debito medio. vt iste homo est aĩal. ꝛ iste
homo est aĩal. ꝛ sic de singulis. g̊ oĩs homo est aĩal. Entime-
ma v̓o est argumenta^o tm̃ vnam assumens premissam ꝛ ex
illa iferens conclusionem. vt homo currit. g̊ aĩal currit. ta-
cet̃ enĩ illo premissa. oĩs homo ẽ aĩal: qua expressa eẽt sill's
pfectus. Exempluꝫ v̓o est argumẽta^o qua procedit̃ ab vno
singulari vel a pl'ibus ad aliḋ singulare. vt si arguat̃ sic. sor.
q offi^{cio} presidis pecunia acqsiuit tyrãnizauit. g̊ plato q sibi
offi^{cio} pecunia temptat tyrãnizabit. vel sic iste ignis calefa-
cit. ergo iste aluis calefacit. ꝛ quãto pl'a singularia i antece-
dente assumuntur tanto efficatius est exemplum. Entime-
ma igit̃ cum sit argumenta^o quedam impfecta ad sillogis-
mum reducit̃ tanq₃ ad perfectum. Exemplum v̓o ad idu-
ctõem. ¶ Notanduꝫ est vltimo ꝙ cum logicus sit artifex
regulans omnes alias scias determinare habet ḋ omni ge-
nere argumentationis quo vtatur aliqua scia tanq₃ instru-
mento. q̃re determinabit de omnibus quatuor predictis
verumtamen p̃ncipaliter de sillogismo ꝛ iductõe. ꝛ adhuc
p̃ncipalius de sillogismo. ꝯsequenter vero cum entimema
sit quidam defectus sillogismi ꝛ exemplum. defectus idu-
ctionis de vtroq₃ istorum determinabit ꝯsecutiue. eo ꝙ re-
ctum est iudex sui ꝛ obliqui. ꝛ determinãs de vno opposito
num ḋ alio ḋterminare ḋbet. H autem adinuicem opponũ-
tur sicut perfectum ꝛ impfectum. Sicut igitur dyalectic⁹
ḋ sillogismo ꝛ inductione p̃ncipaliter considerat. ita etiam
dum docendo procedit p̃ricipaliter vtitur sillogismo ꝛ idu-
ctione. eo ꝙ est artifex subtilis ꝛ speculatiuus qui circa ma-
teriam subtilem ꝛ speculatiuam versatur quare instrumẽ-
tum quo arguendo procedit firmum ꝛ efficax esse ḋebet.

tale autem est sillus ⁊ iductio. Propter hoc cum de dyale/
tico Aristo. loqueretur solū de sill'o ⁊ idnctione mentiōem
fecit. nō tamē negari debet dyalecticū enthimemate ⁊ exē/
plo pcedere posse. vt quidaʒ moderni negauerūt. eo ꝙ ali/
quando topice procedere potest per enthimema. imo etiaʒ
īnmā silli demonstratiui non iconueniret. ⁊ videmus hoc
idem multotiens Aristo. fecisse. Rethoricus nō suodendo
pcedens vtitur pncipaliter ⁊ vt plurimum enthimemate
⁊ exemplo. qꝛ ipse est artifex qui circa mām grossam ⁊ mo/
ralem v̄satur ⁊ circa actus humanos. q̄re aliqd populo sua/
denda: vtetur instrumento auditori grosso pportionato.
tale autem est enthimema ⁊ exemplum. qꝛ facilius mente
⁊ memoria capiuntur. Et ideo cum Aristo. de rethorico p/
baret intentum: de enthimemate ⁊ exemplo soluʒ mentio
nem fecit. Non n tamen negari debet rethoricū sill'o ⁊ idu
ctōe vti posse. Quidam autem dixerunt ꝙ lʒ logicus de oī/
bus p̄dictis quatuor determinet. rethoricus tn̄ non deter/
minat nisi de enthimemate ⁊ exemplo. sed hoc puto falsuʒ
quo ad scđam partem. qꝛ ad solum logicum cum sit artifex
cōissimus ⁊ alios regulans artifices pertinet de argumēta/
tione ⁊ speciebus ipsius determinare. Rethoricus autem
est artifex quidam spālis non habens alios regulare. quare
neqꝫ de enthimemate neqꝫ de exemplo determinādo se in
tromittit. ⁊ ideo non valet hec ꝯn̄a. Rethoricus principali
ter vtit̄ enthimemate ⁊ exemplo. g̃ de illis determinat. sic
etiā non sequitur nālis principalr̄ vtit̄ sill'o ⁊ inductione. g̃
de illis determinare debet. ¶ Ex omnibus his patet. ꝙ q/
cunqꝫ artifex aliquo genere argumentationis pcedit: facit
notitiam ex preexn̄ti cognitione. lʒ h̄ diuersimode contin/
gat. Nam per sill'm fit notitia ex vl'i pcedendo nobis no/
tiori. p inductionem vero a singularibus notioribus decla/
rando vl'e. ¶ Primum dubium circa l'ram. dyalecticus ad
oīum methodoꝝ pricipia viam habet vt colligit̄ pmo topi.
q̄re alie scie dyalectica idigent ⁊ non econtra. ⁊ per ꝯn̄s nō
conuenienter hic pcessit ph's p alias scīas declarando pre
missam ppositionem. ¶ Scđm dubium. qꝛ dicit ph'us in
textu exemplum esse inductōeʒ ⁊ enthimemata esse sill'in.
hoc autem vr̄ ꝯtra predicta ⁊ ꝯtra veritatem vt pʒ. ¶ Ad
pmum dr̄ cōiter ꝙ dyaletica non vtit̄ aliys scientiys tāqꝫ re
gulantibus illam: cum ipsa regulet illas docendo arguere ⁊
respondere. sed vtit̄ ipsis tanqꝫ iuuantibus eam i cōfirmiā/
do silitudines ⁊ exempla: quibus logicus sua dicta manife/
stat. ⁊ sic in pposito Aristo. fecit. ¶ Aliter tn̄ dici potest ꝙ
per hunc pcessum quē Aristo. hic facit non ppe dr̄ vti aliys
scientiys neqꝫ pprie iuuatur ab eis. qꝛ neqꝫ accipit modum
pcedendi ab eis. neqꝫ ppōnem aliquam alibi declaratam
assumit. q̄uis iductiue ppositionem suaʒ oñdat esse verā.
qꝛ sic in oībus scientiys eē experitur. Non tamen pro icon
uenienti reputarem. ꝙ dyalecticus ita ab alia scientia p se
⁊ non solum per accidens iuuaret̄ vt aliquā ppositioneʒ as
sumeret alibi declaratam. sicut in metaphysica vel ph'ia na
turali. imo ita de facto sepe contingit. ¶ Ad scđm dubium
variȷ sunt modi rn̄dendi. q̄uis in re parꝝ discordēt. ¶ Pri
mus modus qui fuit Temistȷ dicit intentōem Aristo. fuis/
se. ꝙ exemplū est iductio quedam. qꝛ est diminuta iductio.
⁊ entimema sill's quidaʒ. qꝛ sill's ip̄fectus. non aūt volunt ex
emplum simpliciter esse inductōem. neqꝫ enthimema sim/
pliciter sill'm. ⁊ ideo dicit ꝙ textus sic iacere debet. rethori
ce suadent p exemplum: quod est inductio quedā. ⁊ per en/
thimema quod est qdam sill's. ¶ Scđs modus dicit ꝙ nō
fuit intentio aristo. vnum exemplum esse iductionem. neqꝫ
vnum enthimema eē sill'm. sed ꝙ plura exēpla sunt vna in
ductio. ⁊ plura enthimemata vnus sill's. ⁊ hoc rōnabiliter
qꝛ lʒ in vno exemplo non sumantur oēs singulares que ad
inductionem requiruntur. in multis tamē exemplis omnes
assumi possunt. Similiter lʒ vnum enthimema nō omnes
ppositiones silli assumat. multa tn̄ sumpta simul assumere
possunt. Iste modus peccat nisi se reducat ad modū loquē/
di alioꝝ. Prio qꝛ quotcunqꝫ assumantur exēpla nunqꝫ i eis
concludetur ppositio vniuersalis. quare exempla sil' sum/
pta nunqꝫ erunt inductio completa. patet ꝯn̄a. qꝛ in quali/
bet inductione completa ꝯclusio est vniuersalis. ¶ Scđo
qꝛ quotcunqꝫ assumant̄ enthimemata non precise compo/
nunt sill'm. sed plus vel minus vt patere potest considerā/
ti. ¶ Tertius modus respondendi dicit ꝙ sicut hec nō est
vera in predicatione iden^ca. ira est accensio sanguis circa
cor. sed in predicatione causali. quia ira ex tali accensione
causatur. sic non idētice sed causaliter veruʒ est exempluʒ
esse inductionem. ⁊ enthimema esse sill'm. qꝛ ex exēplo pōt
inductio causari siue componi. ⁊ ex enthimemate sill's. ⁊ sic
debent verba Aristo. intelligi. Licet isti modi sint in re q̄si
idem. primus tamen modus mihi magis placet. ⁊ magis vi
detur ad Aristo. intentioneʒ. Aliȷ modi recitari possent de
quibus non est cura.

Upliciter autem necessarium ē pre
cognoscere. Alia nāqꝫ qꝛ sunt prius
opinari necesse est. alia vero quid ē
quod dicit̄ ītelligere oportet. Que/
dam aūt vtraqꝫ. vt quoniam omne
quod est aut affirmare aut negare verum est qa
est. Triangu
lum autēʒ qm̄
hoc qd signat
sed vnitatem
vtraqꝫ qd si/
gnat ⁊ qa est.
non eniʒ simi
liter hoꝝ vnū
quodqꝫ mani
festū nob̄ est.

¶ Determinat de modo precognitōis h̄ride aū noticiaʒ sci
ētificā ꝯclōnis large loquendo de precognitōe. ⁊ pmo de
modo p̄cognitōis eoꝝ que ꝯclōnem p̄cedunt. scđo de qua/
dam precognitōe ꝯclōnis aū notitiam perfectā ipsius. ibi.
Ante autē q̄ꝫ fit iducere. ¶ Item pmo oñdit modum pre/
cognitionum pncipaliū. s. subi. passiōis ⁊ dignitatis. ¶ Se/
cūdo vo ordinē cōplexe p̄cognitōis p̄missaꝝ. ibi. Est autem
cognoscere. Primo itendit ꝯclōnem istam. duo sunt gene/
ra p̄cognitionum quas oʒ hr̄e aū acqsitionem doctrīe siue
disciplinе. vʒ. qꝛ est ⁊ quid est. Declarat̄. qꝛ ad doctrinā acq
rendam oʒ dignitatem precognoscere subʒ ⁊ passiones. De
dignitate p̄cognosci debet qꝛ est. sicut exempli gr̄a de hac
dignitate. de quolʒ dr̄ esse vel non esse. De passione p̄cogno
scitur qd est. sicut de triangulo p̄cognnsci debet qd nomen
significat. De subo vo habetur vterqꝫ modus p̄cognitionis
sicut de vnitate d qua oportet p̄cognoscere quid est ⁊ qꝛ ē.
quare ⁊c̄. ¶ Cā vo ppter quam diuerse de istis hr̄tur p̄co/
gnitōes est qꝛ de ipsis nō eedē sed diuerse acqrunt̄ notitie.
¶ Notandum est ꝙ doctrina ⁊ disciplina ppe habētur de
ꝯclōne demōstrata in qua ꝯcludit̄ passio de subo. ⁊ ad illā
pbandaʒ aliquod concurrit pncipium siue aliqua pncipia.
¶ Ex quo ifertur ꝙ de omnibus istis oʒ ante acqsitionem
doctrine p demonstratōem acqrende aliqualem habere co
gnitionem q̄ p̄cognitio dici debet De passione igit̄ oʒ p̄co/
gnoscere qd significat nomen ipsius. alr̄ eniʒ frustra fieret
demrātio nisi termi ipaʒ igrediētes ītelligerent̄. ⁊ h̄ est pre
cognoscere qd est de passiōe. De ipsa vo nō oʒ p̄cognoscere

qr ē. qr passiões eē ē inesse. ſ3 añ scientificā notitiā ɔclonis nō oz pcognoscere passiōez ineē. cū illud p demōstratōem ɔcludat. q̄re nō oz pcognoscere illā esse. ¶ Itē ɔtingere pt vt passio demōstrāda cōtinue a discipulo credat eē res impossibilis donec per demōstratōez sit ɔclusa. sic qñ demōstratur triāgulū habere tres. De pncipio vō demōstratiuo qd ab Arist. dignitas vocat oz pcognoscere sic eē sicut per ipm significat. ⁊ hoc ē de ipo hr̄e pcognitōem qr ē. De subo vō oz pcognoscere qd ē pp cāz pri⁹ dictā. Oportz ēt pcognoscere ipm eē. alr̄. n. frustra quereremus ɔcludere passionez sibi inesse. ⁊ hoc est de ipo cognoscere qr ē. ¶ Ex qb⁹ oīb⁹ pz intentio Ari. in illa pte. ¶ Notādū est scdo vt vult phs in textu. q pncipia nō eodē modo nobis manifestant sicut subm ⁊ passio. nā pncipia fiūt nota nob scda opatōe intellectus. q̄ cōpositio vl' diuisio vocat. passio vō ⁊ subz nota fiūt pma itellect⁹ opatōe q̄ simplex apprehensio dici solet. Itē vt gdā dn̄t nō eodē mō hēmus siue cognoscim⁹ qd ē subi ⁊ qd est passiōis. qr ī diffōne subi eēntiali nihil ponit q sit extra eēntiā ipsius. In diffōne vō passionis aligd ponit ex ipsius qditatē. de hoc tamē magis ifra videbit. ¶ Circa lrām dubitat. qr vr̄ velle phs triangulū eē passionē vnitatis. qd nō videt verum. Primo qr triāgulus nō est passio ſ3 subm. vt pz pmo geo'. Scdo qr lz esset passio: nō tñ esset passio vnitatis. eo q vnitas est pncipiū qtitatis discrete. triāgulus vero est figura qdam. vt pz. ¶ Ad hoc dubiū varij fuit modi rñdendi. ¶ Prim⁹ modus pmittit q numerox gdā dr̄ q̄drat⁹. gdam circularis. ⁊ gdā triāgularis. Quadratus g resultat ex ductu eiusdē numeri i seipm vel equalē. sicut nouenari⁹. qr ter tria ɔstituūt nouē. Circularis g fit ex ductu numeri i seipm eadē semp denoiatōe retenta. vt. 25. eo q qnqes qnqz faciūt. 25. ⁊ eadē semp vltia dnoiatio retinet. vt pz. Triāgularis vō g cōstituit ex vnitatib⁹ ad modū triāguli. vt supra pmā vnitatē addēdo aliā. ⁊ supra duas aliā. ⁊ sic vlteri⁹ vniformiter ascēdēdo. ¶ Ad pp⁹ igr dic h rñsio q p triāgulū phi. itellexit nūez triāgularē g ē passio vnitatis ad istū intellectū q ō vnitate h passio pbari pōt q ex ea apt⁹ ē ɔstitui nūerus triāgularis. Ponētes hanc rñsionem delectati sūt dicere vba. ſ3 hoc puto nō eē ad mentē Arist. ¶ Scd's modus rñdendi dic q p triāgulū itellexit pmam passionē geo'. ⁊ p vnitatē nō illā q̄ ē pn⁹ nūeri ſ3 lineā vnā iqtū ē vna ō q̄ pbat pdicta passio. vt pz pmo geo'. ¶ Tertia rñsio dic q Aristo. exēplificauit de vnitate tanq̄ ō pmo subo arit'. ō triāgulo vō tanq̄ ō p⁹ passiōe geo'. p triāgulum itelligēdo passionē illā q̄ ē sup lineā rectā posse triāgulum collocari. Hāc solā rñsionē puto eē ad mitē ari. ⁊ ipaz tetigerūt ātiq expositōes. qbus videāt triāgulū velle eē passiōez. qd nō puto vex. dn̄t. n. q lz triāgul⁹ sit subz qodā qr tñ accidēs ē nō iconuenit ipz eē alic⁹ passiōez. ¶ Alia nōnda ⁊ dubia plima hic tangi possent. de gbus vide i questionibus.

Est autem cognoscere alia quidem pri⁹ cognoscētem: quorūdaz aūt sil accipere notitiā vt queciiqz contingunt esse sub vlib⁹ quorū hn̄t cognitōem. Quod enim oīs triāgul⁹ habet tres angulos duobus rectis equales pscivit. Cu vero h q ē in semicirculo triāgulus sit simul iducens cognouit. Quorundā i hoc modo disciplina

Triangulus in semicirculo.

est ⁊ non per medium vltimū cognoscit. q̄cūqz eni singularia ɔtigūt eē ⁊ nō de subiecto aliquo. ¶ Intendit ɔclonem istam. contingit vt quedam prius tpe cognoscātur q̄z ɔclusio demonstrationis. quedā vero sil cū ipsa ɔclusione. pbat. qr vbi passio aliqua vniuersalis ō subiecto demonstretur pticulari: contingit maiorem sciri pri⁹ tempore ipsa ɔclusione. minorem vero que sub vniuersali cōtinetur de qua iam habet notitia simul tempore cum cōclusione. vt vbi grā. si fiat hec demōstratio. omnis triāgulus habz tres: hic q est in semicirculo ē triāgulus. g hic q est i semicirculo habet tres. prius tpe scit q oīs triāgulus hz tres. q̄z q ille triāgulus hēat tres. Sed illa maiori cognita. ⁊ scito q iste q ē i semicirculo ē triāgulus stati aligs iducēs ɔclonem ex pmissis scit ɔclonem simul cū minori. Quedaz. n. sūt quox h mō notitia habet. ita vt mior extremitas siue minor ppō sit nota. sed nō p aliqd mediū: sicut quedaz ō nūero singulariū q̄ nō de aliquo iferiori pdicāt. ¶ Notandum est primo q duplex est prioritas. s. tpis ⁊ nāe. Prioritas tpis est qua aligd aliud pcedit successiua duratione. qualr patrē dicim⁹ piorem filio. ⁊ dispōnes accn̄tales priores forma subali q̄ mediantib⁹ ipsis i mā generat. Prioritas nature est qua aligd est alterius causa vl' psupponit ab illo. qualiter subm prius est ppria ipsius passione. qm̄ est ipsius causa. ⁊ punctus prior est linea. qr psupponit ab ipsa tanq̄ pncipium ipsius. Econtra nō duplex ē simultas. s. tpis ⁊ nāe. Exemplum pmi. sicut subm simul dicim⁹ cū passiōe sua. Exēplū scdi. sic correlatia sil nā dn̄r inq̄tū correlatiua. vt paternitas ⁊ filiatio ⁊ alia hō. vt hr̄ ab arist. i pdicamētis. ¶ Ad ppositū igr ɔtingit maiorez sciri pus tpe ipa ɔclone. minorē vō sil tpe. Uex qr notitia minoris cā ē notitie cōclonis. ɔcedi pōt q mior pus nā cognoscat q̄z ɔclo. lz non tpe pus cognosceret. ¶ Notandū ē scdo q illa lra quorūdam cuz hoc mō disciplia ē. alr exponi pt. vz. q qdā sūt quox h mō disciplia hr̄ demrātiua. vt nō p mediū pbet q sit cā passionis imediata. sicut cū scit ysochelē aut hūc triāgulū habere tres: nō adducit ad hoc pbandū cā illi⁹ passiōis ppiqua. ſ3 solū ponit subm vle p medio illius demōstrationis.

Atequā āt sint iducere: aut sillogismum accipere quodā qdez mō forsitasse dicendum est scire. mō autez alio non. quid. n. nesciuit si ē simpliciter. hoc quodaz modo sciut. vt q duos rectos hz simpliciter. ſ3 manifestū ē quidez q sic quidem scit simpliciter aut non scit.

¶ Ostendit modū cuiusdā cognitōis ɔclonis añ notitiā scientificā ⁊ pfectā ipsius. Et pmo fac qd dictū ē. Scdo ex determinatis excludit q̄dā dubitatōez pla. ibi. Si vō nō. Primo g̃ itendit ɔclonem illam. ɔclō p iductiōem aut demrātōem sciēda aliquo mō scit anteq̄z ipsa sit p eandē iductionem vel demrātionē ɔclusa. ⁊ aliquo mō nō. pbat sic. q̄libz talis ɔclō añq̄z sit iducta vel demrāta scit fm qd. ſ3 nō simpliciter. g̃ ⁊c. tz ɔña. ⁊ assūptū declarat exēplo. Si. n. i demōstratōe cōcludi debeat oēz triāgulū hr̄e tres angulos duob⁹ rectis eq̄les añq̄z fiat demrō scit illa ɔclō fm qd: nō tñ simplr. q̄re ⁊c. ¶ Nōndū ē p q Arist. ō iductōe solū ⁊ sillōgismo mētōez fecit. p sillm tñ itelligas sillm demrātiuū eo q ille sūt due spēs argumētatōis pfectiores ad q̄s alie reducunt. vt superius dictum fuit. ¶ Notandum est secundo q illō antecedens Aristo. conclusio ante demrātōem est ſ3 quid scita: non simpliciter a diuersis diuersimode verificat. Primo. n. Linco. exponit q conclusio scitur prius in vniuersali non autem in particulari siue in ppria forma. Habent enim prius precognitōes subiecti passiōis ⁊ dignitatis. que sunt tanq̄ vniuersalis quedam cognitio conclusionis. dem

de subdit q hic non semper accipit vlẽ pro eo q est genera lius i predicando. sumit enĩ aliquando demonstratones ex terminis paribus. idest conuertibilibus vbi non oportet co gnitõem conclusionis que ante demonstratiõem habetur esse cognitõem rei magis vniuersalis i predicando. sed ali quando per magis vniuersale itelligimus illud quod ẽ mi nus per diãs significatum. quomodo vt ipse dicit diffinitio formalis est vniuersalior mãli eiusdem rei. aut illud quod est confusius acceptum. τ sic totum confuse acceptũ vlius dici posset partibus i quas resoluitur. ¶ Beat⁹ Thomas aliter dicens verificat q noticia conclusionis habetur per pncipia sua. que illius notitie sunt causa actiua. Nam secũ do physicorum propositões sillogismi numerantur ab Ari stotele iter causas efficientes. s. respectu conclusionis. sicut igitur effectus naturalis anteq̃ sit productus: sed iam ẽ p pinquus ad produci: est i suis causis actiuis virtualiter sed non actu. ita anteq̃ cõclusio ex premissis deducatur scitur virtualiter i principijs suis. non autem actu scitur τ in pro pria forma. Moderni autem verificant. q2 conclusio ante demonstratõez est i potentia scita. non autem actu. dicunt enim q sicut materia potentiã habet respectiuã ad formã anteq̃ recipiat illam. aliter non posset eam recipere. sic in tellectus potentiam habet respectiuam ad scientiam cõclu sionis anteq̃ recipiat ipsam. τ sic conclusio ante demõstra tionem in potentia scitur. vt autem istorum verba sint ad mentem Arist. intelligi debent de potentia propiqua ipsi⁹ intellectus. non autem de potentia remota. Credo tamẽ q Aristoteles non dixisset puero nuper nato conclusionẽ pri mam geometrie esse fm quid scitam. Sed cum itellectus fuerit iam habituatus τ aliquam habuerit notitiam pricipio rum ex qua conclusionis notitia dependet dixisset illam eẽ fm quid scitam. τ tunc intellectus est i potentia propinqua ad notitiam conclusionis perfectam merito cognitionum precedentium que sunt dispositiones preuie ad illam acq rendam. Ideo puto cognitiones principiorum magis se ha bere tanquam dispositiones respectu cognitiõis conclusio nis q̃ tanq̃ effectiuas causas.

¶ **Si vero non. menonis ambiguitas ɔtigit. aut .n. nihil discet. aut que nouit.**

¶ Primo dicit philosophus q si ita non esset q conclusio aliquo modo ante demonstratõem esset scita τ aliquo mo do non. tunc sequitur illud quod per viam ambiguitatis si ue dubitationis infertur in libro platonis intitulato nomi ne Menonis discipuli sui. videlicz q vel nihil aliqs adiscet aut adiscet ea que prius sciuit.

¶ **Non enĩ sicut quidam argumẽtantẽ soluere di cẽdum est. Nũquid sciuisti oẽm dualitatez. qm̃ est par aut nõ: dicẽte aũt attulerunt quãdam dua litatem quã nõ opinatus est eẽ. Soluũt. n. nõ di centes cognoscere omnem dualitatem parem eẽ sed quã sciunt q dualitas sit.**

¶ Adducit motiuum platonis τ solutionem quorundam. Arguebat plato ad probandum q nihil adiscatur de nouo sic. si tibi hec propositio proponatur. tu scis omnem duali tatem esse parem: tu concedis eam. ¶ Ex quo vlterius ar guitur sic. tu scis omnem dualitatem esse parem. sed hec ẽ dualitas demonstrata illa que est in manu abscõsa. ergo tu scis hanc esse parem. τ tamen aperta manu τ eadem duali tate ostensa. tu adiscis hanc esse parem. quare illud adisce re erit scire illud quod prius sciebatur τ nõ erit adiscere de nouo. Respondent quidam huic rationi negando illam. tu scis omnem dualitatem esse parem. sed verum est q scis omnem dualitatem quam scis esse dualitatẽ esse parem. et sic non oportet concedere ɔñs illatum.

¶ **Et etiã sciũt cuius vere demonstratõem hñt τ cui⁹ acceperũt. Acceperũt aũt nõ de oi cuius vti q3 sciunt q triangulus aut numer⁹ sit. s3 simplr de oi nũero τ triangulo. Neq3. n. vna ꝓpõ acci pitur hmõi q quã tu nosti numeꝝ aut quã tu no sti lineam rectam sed de omni.**

Linea recta.

¶ Remouet solutionem arguendo sic. eo modo scitur cõclu sio quo modo per demonstrationem alicui de nouo acqui ritur. vel quo modo ante sibi acquisita fuit. sed in demon stratione conclusio absolute concluditur. τ non cũ3 illa cir cũstantia quam vel quem scis esse talem vel talez. ergo cõ clusio absolute scitur. τ non cum aliqua tali circumstantia. maior de se nota est. minor vero declaratur. vbi enim in demonstratione probatur q triangulus habet tres absolu te τ vlr de omni triangulo concluditur. τ non cum illa con ditione quem scis esse triangulum. Similiter vbi de nume ro aliqua passio demonstreẽ concluditur de omni numero simpliciter. τ non cum hac limitatõe quem scis esse nume rum. quare in proposito similiter dicendum erit q per de monstrationem vel alia quacunq̃ via scis omnem dualita tem absolute esse parem. τ non solum cum limitatione pre dicta. ¶ Item si cõclusio demonstrationis cõcluderetẽ nõ absolute sed cum predicta limitatione. tunc aliqua premis sarum cum simili circũstantia deberet assumi. patet conse quentia. quia conclusio ex maiori τ minori extremitate in tegratur. ɔsequens tamen est falsum. non enim assumitur aliqua premissa de numero quem nosti esse numerum. aut de recta linea quam nosti esse rectam. sed de oĩ vt p3.

¶ **Sed nihil opinor prohibet qm̃ est qd̃ adiscat sic scire. Est autem sic ignorare. Incõueniens aũt non est si scit quodammodo q adiscit. S3 si hoc modo vt inquantum adiscit τ scit.**

¶ Ponit veram solutionem dicens q non inconuenit illud quod de nouo adiscitur aliquo modo prius fuisse scitum et aliquo modo ignoratum. τ maxime vbi sciatur fm quid. s3 inconueniens esset q eo modo aliquis prius sciret aliquid quo ipsum adiscit. τ per hoc videtur responsum esse ad ra tionez platonis. videlz cõcedendo q nũc adiscis hanc dua litatem esse parem. τ tamen prius sciebas hanc dualitatez esse parem fm quid τ diminute. ¶ Notandum est primo circa lr̃am q antiquitus ante Aristo. due fuerunt opiniões. τ in difficultate presenti pͥma fuit Eracliti qui dixit q nihil contingit vere scire. Primo ꝓpter rerum maximã varieta tem τ continuum ipsarum fluxum ꝓpter quod eadem res nõ potest bis in eodem statu permanere. τ per consequens de nulla re certam τ firmã notitiaz possumus habere. Se cundo q2 si cõtingeret aliquid scire. aut igitur illud esset in hoc mũdo iferiori aut in mũdo supiori. nõ in mũdo inferio ri ꝓpter maximam varietatez rerum vt dictum est prius. neq̃ in mundo superiori propter magnam distantiam ipsi us a nobis. τ hec fuit ratio Socratis τ aliorum achademi corum. Secunda vero fuit opinio platonis qui dixit q cõ tingit aliquid scire sed non de nouo. imo nostrum scire est quoddam reminisci. imaginabatur enim plato omnium re rum species in anima esse concreatas a principio sue crea tionis. sed ipsa ꝓpter vnionem cum corpe humano impedi tur a suis operationibus quas postmodum successiue exer cet fm successiuam dispositionem corporis factam a sensi bus per impressionem formaꝝ sensitiuaꝝ. Mouebatẽ aũt

pla. inter cetera hoc motiuo. si alicui imperito proponãtur principia prima geometrie statim concederet ea. ⁊ consequenter conclusionem primam ex principijs deducẽdo cõcederet illam. ⁊ sic vlterius alias propositiones. quod non contingeret nisi prius ea sciuisset que nunc de nouo videtur adiscere. quare ⁊c. Aristoteles autem post istos alr̃ opinatus ẽ. Primo enim cõcedit q̄ contigit aliq̃d scire cõtra Eraclitum ⁊ Socratem. scd̃o q̄ contingit nos de nouo aliquid adiscere contra platonem. modus autẽ ab eo colligit̃. 3. de anima ⁊ a cõmentatore ipsius. fit eni scia ⁊ consideratio in nobis a spẽbus exñtib⁹ i fantasia decisis a spẽbus sensibilibus. Juxta illud dem̃: necesse est itelligentem fantasmata speculari. ⁊ i libro de sensu ⁊ sensato nihil est i itellectu qn prius fuit i sensu. ⁊ ꝯsequenter cõcedit q̄ sicut spẽs sensibil' potentialr̃ est i sensu anteq̃ꝫ i sensibili generet̃. ita spẽs itelligibilis potentialr̃ ⁊ i itellectu p̄usq̃ꝫ p̄ itelligibile p̄ducat̃. aliogn itellectus nunq̃ꝫ ad illam spẽm moueret̃. q̄r ꝯcluditur q̄ scia potẽtialr̃ est i itellectu anteq̃ꝫ actu gñet̃. ⁊ sic cõclusio que post demr̃atõem actu ⁊ p̄fecte scit̃ ante demr̃atõem s̄m q̄d scit̃. ¶ Ad p̄positum igr̃ Aristo. vtranq̃ꝫ tangẽs opionẽ antiq̃ꝝ ⁊ propã dicit. Si v̓o nõ Menonis ambiguitas ꝯtinget. aut eni nihil adiscet. aut que nouit. q̃si dicat q̄ si cõclusio non eẽt ante demonstratõem aliquo modo scita ⁊ aliquo modo non. tũc aut nullo modo eẽt scita et sic nihil adiscere contigit. vt Eraclitus ⁊ Socrates dixerũt eo q̄ sicut mã nunq̃ꝫ ad formã moueri possꝫ que nullo mõ i ipsa mã hr̃et esse. s. nec actu nec potẽtia. ita cum itellectus adiscendo ad sciam trãsmutet̃. ad ipsam trãsmutari nõ posset si nullo modo i itellectu haberet esse. s. vel potentia vel actu. q̃re ⁊c. aut erit simplr̃ ⁊ actu scita. ⁊ sic adiscere nostrũ per demõstratiõem nõ erit de nouo adiscere. sed erit quodam reminisci vt voluit plato. pꝫ ꝯña. q̄r sicut mã non mouet̃ ad id q̄d nullo modo ẽ: sic nec mouet̃ ad id q̄d ẽ simplr̃ actu. q̄r silr̃ sicut itellectus adiscere nõ p̄õt illud cuius scia nullo modo est i ipso. sic neq̃ꝫ id adiscere potest cuius scia fuerit i ipso actu. Adiscere eni quandam dicit itellect⁹ trãsmutatõem vt pꝫ. ¶ Post opionẽ aũt Arist. alia cõiter scribitur Auicẽne opio antiqua. vꝫ. q̄ nr̃m adiscere d̓ nouo p̄ncipalr̃ dependet a quadam itelligẽtia ifinita quam dixit eẽ itellectum agentem. ⁊ hãc vocauit datorẽ formaꝝ. ⁊ sic cõsequẽter dixit q̄ sensus ⁊ res sensibiles nihil faciũt ad scie acq̄sitõem nisi itellectum possibilem disponẽdo vt ad itellectum agenteꝫ ꝯuertat̃. ⁊ tũc ex cõuersione od ipm̃ spẽs itelligibiles i itellectu possibili influantur. ¶ Ex quo ifert̃ sciam ⁊ omnem itellectiuum habitum per se ab hac itelligentia effectiue dependere. a sensib⁹ v̓o ⁊ sensibilib⁹ dispositiue. ¶ Notandum est scd̃o q̄ illud argumentum platonis. licꝫ a q̄busdam dicat̃ ⁊ bene q̄ peccat fallacia accidentis. s. arguendo sic. tu scis oẽm dualitatem esse parem. hec ẽ dualitas. g̊ ⁊c. tamen melius est dicere q̄ peccat fallacia cõsequentis. nã vt cõiter in logica dr̃ minor nõ debite sumit̃. sed vt predicta inferatur ꝯclõ reqrit̃ q̄ sic assumat̃. tu scis hanc esse dualitatem. g̊ ⁊c.

Scire autem opinamur simplr̃ vnũquõq̃ꝫ sed non sophistico mõ q̄d ẽ s̄ꝫ accñs. cũ cãm arbitramur cognoscere p̄p̄ quã res est. ⁊ q̄m illi⁹ est cã. ⁊ nõ est ꝯtingere hoc aliter se habere. Manifestũ est igit̃ q̄ huiusmodi aliq̃d sit scire. ⁊ nãq̃ꝫ scientes ⁊ non scientes hi quidem opinãtur sic se habere. Scientes aũt cãm habent. Quare cuius est scientia simpliciter hoc impossibile est aliter se habere. Siquidem igitur est ⁊ alius sciendi modus vt posterius dicemus.

¶ Premisso proemio ꝯsiter p̄hs incipit determinare d̓ sillo demr̃atiuo. Diuidit̃ aũt totum sequens i duas p̄tes p̄ncipales. In prima determinat d̓ demr̃atõe ⁊ spẽbus ipsius. In scd̃a docet artem iueniẽdi mediũ demr̃atõis ibi: i p̄ncipio scd̃i. Qõnes sũt equales numero. Primus vero liber i quatuor diuidit̃ tractatus. In p̄mo determinat̃ de demr̃atiõe q̄ditatiue ⁊ ex quali mã ⁊ forma cõstare debet. In scd̃o ondit p̄ aliquem sillm̃ i nob ignorantiam generari posse. ibi. ignorãtia autem nõ s̄m negatõem. In tertio oñdit q̄ nõ sit i demr̃atiõibus i infinitũ p̄cedere. ibi. Est aũt dis sill'us per tres terminos. In quarto de spẽbus determinat demõstrationũ illas adiuicem ꝯparando ibi. cum aũt demonstratio sit alia q̄dem vl'is. Primus tractatus i quatuor diuidit̃ capitula. In p̄mo ostendit̃ q̄d sit sill's demr̃atiu⁹. In scd̃o determiatur de mã sill'i demr̃atiui oñden⁹ ex quibus ⁊ qualibus esse debet demõstratio. ⁊ ex qualib⁹ esse nõ debet. ibi. q̄m autẽ impossibile. In tertio declarantur d̓ñe iter d̓mr̃ationem q̄r ⁊ p̄p̄ q̄d. ibi. Sed q̄r d̓ñt ⁊ p̄p̄ q̄d. In quarto oñditur i qua figura sillogistica magis habeat demõstratio fieri. ibi. figuraꝝ autem. ¶ Primũ capl'm in tres diuidit̃ partes. p̄mo ostendit q̄d sit demonstratio. scd̃o quedam notificat que i diffõne demõstratõis ponunt̃. ibi. Est aũt p̄ncipiũ demonstratõis. In tertio excludit errores quosdã q̄ ex premissis oriri possent ibi. q̄busdaꝫ quidẽ igr̃. Primo ponit diffinitionẽ ipsius scire. Scd̃o diffõneꝫ d̓mõstratõis a cã finali sumptã. ibi: demr̃ationeꝫ aũt dico. Tertio ꝯcludit ex premissis diffinitõem demr̃atõis ab eius cã mãli sumptaꝫ. ibi. Si q̄deꝫ igit̃ est scire vt posuim⁹. ¶ Item p̄mo ponit vnaꝫ diffõnem de scire. Scd̃o aliam. ibi. dicim⁹ aũt. ¶ Primo igr̃ p̄mittit hanc diffõnem. scire simplr̃ ⁊ nõ sophistico modo. q̄d est s̄m accñs est rem p̄ cãm cognoscere. ⁊ q̄m illius ẽ causa. ⁊ q̄ non ꝯtingit hoc alr̃ se habere. q̄ hec diffinitio sit cõuenienter assignata declarat̃ a signo. q̄r siue vere sciẽtes siue non sciẽtes credẽtes tamen se scire: tunc opinant̃ se scire cũ opinant̃ cognoscere cãꝫ rei. ⁊ q̄m illius est cã ⁊c. Sed i hoc d̓ñt scientes a non scientibus. q̄r sciẽtes habent causam rei. nõ scientes v̓o non habent ipsam. ¶ Ex q̄bus concludit̃ q̄ illud cuius est p̄prie scia impo'e est alr̃ se habere. Deinde subdit q̄ si fuerit alius sciendi modus q̃ꝫ supra diffinitus posterius dicendũ erit. ¶ Notãdũ ẽ p̄mo s̄m Lin. q̄ Arist. notãter icepit a diffinitõe scire. eo q̄ scire est finis quẽ demõstrator intendit. cũ igr̃ hic intendat tradere artẽ demonstrãdi: rõnabile fuit vt ab eius notificatiõe iciperet quod est finis demõstratõis. Finis enim artificis p̄muꝫ eẽ debet i ipsius intentõe. ¶ Notandum est secundo q̄ hec diffinitio potius est quedam q̄d nois descriptio. non enim hic diffinitur scia que est alicuius generis spẽs per genus immediatum ⁊ d̓ñam eius p̄priam. sed describit̃ scire in concreto declarando quid significat nomẽ. ⁊ ideo rõnabiliter p̄hus probauit descriptionem illam fuisse ꝯuenienter assignatam p̄ signum supradictum. q̄r significatio nois accipiẽda est ab eo q̄d cõiter loquẽtes intendunt per illud nomen significare. dicitur enim scd̃o topicorum q̄ nominibus vtẽdum est vt plures vtuntur. Propter eandem cãm Aristoteles vsus est hoc modo loquendi. Scire opinamur ⁊c. ⁊ nos dixit scire est. ¶ Notandũ est tertio q̄ illa p̄ticula simplr̃ ⁊ non sophistico modo ⁊c. diuersimode exponitur a diuersis. Unde linco. posuit hanc distinctionem. Scire quadrupliciter accipitur. Primo cõmuniter ⁊ sic cõtingentia sciri possunt siue frequenter siue raro contingãt. qualiter concedimus te scire papam esse Rome aut sortem sedere. Secũdo modo proprie ⁊ sic sciuntur contingentia semper vel frequentia. ⁊ eodem modo. qualiter scimus senem canescere ⁊ iuuenẽ n̄ canescere. Tertio magis p̄p̄e. ⁊ sic solũ neciã sciunt̃. ⁊ hoc modo nõ solũ ꝯcl'ones sed ẽt p̄n̄a demr̃ationum

scīri dn̄r.quarto maxīe pprie.ꝛ sic solū nec̄ia sciuntur quā
do imutabilia fuerit ꝛ per causam ppam ꝛ idemonstrabi
lem tam i essendo q̄3 i causando fuerit cognita a nob.ꝛ hoc
est scire demonstratōem pp qd.hūc vltimū modū Aristo.
vocauit scire simpl'r.de quo solū curauit ponere diffōnes.
alios autem omnes vocauit scire sophistico mō ꝛ fz accn̄s
vt ingt lico. Cōsimiles distictōes posuerunt Temisti⁹ ꝛ q
dam moderni parum discordātes a mō distiguēdi linco.de
quo non est cura. Alij vero vtūtur hac distictione. duplex
ē scire.s.simpl'r ꝛ sophistico mō.scire simpl'r ē aliqd scire i se
ipo ꝛ i ppa forma. scire vero sophistico mō:ē cū scimus ali
qd fm̄ qd.vel sicut ptem i toto.sicut p no^am domus par tes
sciūtur.vel p aliquod accn̄s subām cognoscēdo: qual'r co
rusci cognoscere dicimus.qꝛ cognoscimus venietem q de
facto est coruscus. vel qꝛ aliqd cognoscim⁹ i principijs suis
remotis.vel consili alio mō.ꝛ oibus his modis diceremus
aliqd scire p accn̄s vt isti dicunt.Eius puto φ rez scire per
sua pncipia per se q̄tūcunq3 sint remota nō est scire per ac
cidēs sed per se.nisi forte accipiatur scire per accn̄s put idē
est φ scire diminute ꝛ iperfecte. S3 iste mod⁹ nō vr̄ oīno suf
ficere.qꝛ fm̄ istos scire cām per effectum eius imediatum:
eēt simpl'r scire. vt pz ex suo modo loquēdi.quod tn̄ est con
tra itentōem Aristo.q solum diffiniuit scire quod est scire
aliquod per cām ipsius. Alij vero moderniores distiguunt
φ duplex est scire.qdam per se.ꝛ qdam per accn̄s. scire p se
est scire per ppōnes per se.qual'r triāgulu3 habere tres sci
mus per habere angulu3 extrīsecū. Scire p accn̄s est scire
per ppōnes per accn̄s. qual'r scimus hominem esse risibi
lem.qꝛ scimus aīal tal'r vel tal'r vel tal'r figuratū esse risibi
le.ꝛ tale dr̄ sophistico modo scire. Item scire per se est duo
bus modis .s.simpl'r ꝛ fm̄ qd.simpliciter est per propriā3 ꝛ
imediatam causam. Scire vero fm̄ qd ē scire p signum vel
effectum vel causam remotam sicut videbitur ifra. ¶Ad
ppositu3 igitur cū Aristo.dic̄.scire simpl'r et nō sophistico
modo.per ly simpl'r excludit omnē modū sciendi fm̄ qd:p
ly sophistico modo excludit omnem modum sciendi p ac
cidens. Hūc modum puto iter ceteros meliorē. ¶Notan
dum quarto φ quattuoz ponūtur particule i descriptōe pre
dicta ad scire simpl'r reqsite. Pzimo dr̄ rem cognoscere.eo
φ omne scire ē re cognoscere l3 non ecōtra.Scd̄o dr̄ p cā3.
qꝛ res q̄ pfecte sciri debet causam habēs nō pōt simpl'r sciri
sine causa sua.qd̄ pbatur multipl'r.pzimo.qꝛ sicut se habet
res ad esse:ita se h3 ad pfecte cognosci. vt hr̄.2. metaphysi.
cū ergo effectus q sciri debet nō possit esse sine sua causa p
se.seqtur φ neq3 potest sine illa cā pfecte cognosci. ¶Se
cūdo.qꝛ omne qd̄ scitur simpl'r cognoscit̄ tanq̄ ver3.cū er
go veritas sit adequatio itellectus ad rem ꝛ ecōtra. seqtur
φ res non poterit perfecte sciri nisi itellectui adequet̄. res
autem habens causam non potest perfecte itellectui adeq̄
ri nisi notitia scientifica in illam causam per itellectū refe
ratur.sicut ēt ver3 aut3 non dr̄ nisi cum fuerit suis pncipijs
adequatum.q̄re ꝛc̄. ¶Tertio qꝛ nō cōtigit itellectū aliqd
simpl'r scire cū ipse de illo scibili dubitatōez hēat.Sed con
tinue contigit itellectum dubitare cū ignoret illius rei sci
bilis cām.q̄re ꝛc̄. ¶Quarto.qꝛ modus sciēdi itellectus hu
mani ē discurrendo ab vno i aliud donec veniat ad idemō
strabilia.sed hoc eē nō potest ignoratis causis rei q̄ simpl'r
debet sciri. ¶Tertio ponit̄ i diffōne ꝛ qm̄ illius est causa.
qꝛ ad scire simpl'r non sufficit causā rei cognoscere. sed oz i
tellectu3 illā i rez scibilez referre. Ad cognoscendū eni per
fecte lunā eclipsari.nō sufficit cognoscere dyametralē ter
re iterpōnem iter solē ꝛ lunam.sed oportet illam i effectū
suum referre.ꝛ ecōtra. ¶Quarto ponit̄ ꝛ nō cōtigit al'r se
habere.qꝛ reqritur rem que sciri deb3 eo modo quo scitur
oīno imutabilem esse.ita vt non cōtigat ipsā al'r se hr̄e.Qui
dam autē illam vltimā particulā i causam tm̄ referūt ꝛ nō
i effectum.sed puto melius φ referatur ad effectum.vl'ad
vtrūq3.ꝛ vlterius dn̄t φ illū positū fuit ad differētiā cause
per accn̄s.tripl'r autez dr̄ causa per accn̄s.pmo qꝛ pter iten
tionē agens.qual'r fortunam dicimus cām p accn̄s .2.phy.
Scd̄o qꝛ remouēs phibens.qual'r fenestram aperiens cau
sa p accn̄s dr̄ illuminatōis domus.Tertio qꝛ accn̄tal'r ꝯiun
cta cause p se.sicut album est cā per accn̄s edificij pp albe
dinē accn̄taliter cōiunctam edificatori. ¶Ad ppositum
vt ipsi dn̄t excluditur hic quel3 istarum. l3 pncipalius cau
sa per accn̄s tertio modo. ¶Nōndum est qn̄to circa vlti
mū dcm̄ Aristo. φ pter modos sciendi per accidēs tres sūt
alij modi sciendi p se.q tamen non sunt modi sciēdi simpl'r
Pzimo est modus sciendi cām p ipsius effectum.sic scitur
terrā dyametral'r iterponi posse iter solē ꝛ lunam per h φ
luna est eclypsabilis.ꝛ sill's quo talis causa pbat̄ vocatur
sill's siue demōstratio a posteriori. ¶Scd̄o est modus sciē
di effectum per causam remotam.vt quando scitur lapidē
non respirare.per h φ non est aīal sicut exemplificat Aris.
infra.vt arguendo sic.omne quod non est aīal nō respirat.
lapis nō est aīal.ergo ꝛc̄.ꝛ hic est sill's a pori sed qꝛ. ¶Ter
tio est modus sciendi a signo.sicut si sortes amplexatur pla
tonem.a signo cōcludi potest soz.diligere platonē. Pzim⁹
igr̄ modus sciendi fm̄ quid excluditur per illam porticu
lam rem per causam cognoscere.Secūd⁹ vero vt qdaz di
cunt excluditur per illam particulā.ꝛ qm̄ illius est causa.
quia per illam denotauit Aristo.φ causa qua res scitur de
bet esse illius ppria causa.ꝛ non solum causa vl'is vl' remo
ta.Dicunt ēt φ per illam particulā.ꝛ nō contingit al'r se ha
bere.excluditur scīa habita a signo.qm̄ talis scīa aliquādo
per solum probabilia ꝛ contingentia acquiritur que aliter
se habere possunt.reliqua vide in questione.

¶Dicim⁹ aūt scire ꝛ p demōstratōez itelligere.

¶Secūda diffinitio ipsi⁹ scire ē ista.scire huiusmodi.s. sim
pliciter est per demonstratōez itelligere.pz ista descriptio.
Ubi nota φ ly itelligere ponitur tanq̄ genus i predicta dif
finitōe.alia vero pticula per demr̄atōem ponit̄ tanq̄ dr̄ia.
ꝛ denotat cām effectiuam ipsius scire vt cōmuniter dicit̄.
Quidam aūt voluerunt ꝛ forte melius.φ hic nō ponat Ari
stoteles diffōnem aliquā ipsius scire.sed solum iferat per
modum corrolarij.φ tale simpliciter scire sit per demon
strationem intelligere.

¶Demōstratione autez dico sill'm apodyticō .i. facientem scire. Sed apodyticon dico fm̄ quem in habendo ipsum scimus.

¶Ponit diffinitionem demonstratōis dicens φ demōstra
tio est sillogismus apodyticon.idest scīalis.dico autem sil
logismum scīalem fm̄ quem scimus i habendo ipsū3.ꝛ hoc
dicit Aristo.ne forte crederetur φ demonstratio dr̄etur ex
ista causa sill's scīalis.qꝛ scīa aliqua ipso vteret̄.multe eni3
scīe sill'is vtunt̄ q tn̄ demr̄atōes dici nō debent.sicut dyale
ctica ꝛ alie scīe multotiens pbabiliter pcedentes.

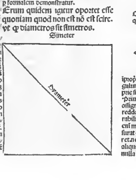
¶Si igit̄ est scire vt posuimus necesse est ꝛ demonstratiuā sciam esse ex veris ꝛ primis ꝛ imediatis ꝛ notioribus ꝛ priorib⁹ causisq3 ꝯclōnis. Sic.n.erūt propria principia ei qd̄ demonstrat̄. Sillogismus qdem erit ꝛ sine his. demonstratio vero nō erit.nō eni faciet scientiam.

¶Ex premissis concludit diffinitionē demonstrationis sū
ptam a causa ipsius materiali.ꝛ primo facit hoc.secūdo de
clarat particulas que in predicta diffinitione ponūtur ibi.
Veruz quidem igr̄ oz eē.diffinitio igit̄ demonstrationis est
ista.demonstratio est ex primis veris imediatis priorib⁹ et
notioribus causis cōclusionis. Hanc diffinitionez ph̄s vi

detur tripliciter probare licz obscure. ꝑmo sic. Scire est rē ꝑ cām cognoscere ꝛ quoniā illius est causa ꝛc̄. Et scire est rē ꝑ demonstrationem intelligere. g̃ demonstratio ē ex ꝑmis⸗sis veris imediatis ꝛc̄. tenet ꝯña. qꝛ dato opposito ꝯsequen⸗tis seqtur oppositum alteriꝰ ꝑmisse. ꝛ antecedēs ꝑ vtraqꝫ pte ex precedentibꝰ patet. cum includat duas diffinitiones ipsius scire. Hanc rōnem tangit cum dicit. Si quidē igitur est scire vt posuimus. ❡ Scd̄o arguit̃ sic. illud qđ est ex ꝑ prijs pricipijs eius quod demōstrat̃ est ex primis veris im⸗mediatis ꝛc̄. sed demōstratio est hmōi. ergo ꝛc̄. patz ꝯseqn⸗tia cum maiori. ꝛ minor nota est. qꝛ aliter demonstratio nō generaret sciam. ❡ Tertio arguit̃ sic. oīs sillogismus faci⸗ens scire est ex premissis veris. sed demonstratio est huius⸗modi. g̃ ꝛc̄. minor apparet ex precedēti diffinitione demon⸗strationis. maior vero tenet. qꝛ ille vidētur eē ꝯditiones sil⸗logismi faciētis scire. ꝛ ideo dicit phs ꝙ sine predictis cōdi⸗tionibus cōtingit fieri sillogismum absolute nō t̃n erit de⸗mōstratio cū nō gn̄abit sciam. ❡ Nōndū est ꝑmo s̄z linco. cū i textu dicat̃ demr̃atiua scia ē ex ꝑmis. ꝛc̄. ꝙ ꝑt dupl'r lit⸗tera itroduci. Uno mō ꝑ demr̃atiuā sciaz hituz scientificuz itelligēdo. sic̄ vident̃ sonare v̄ba. ꝛ sic s̄m illū sensū non po⸗nit̃ diffinitio noua demr̃atōis sed solū infert̃ illa ꝯclo ex ꝑ dictis. ꝙ scia ꝑ demr̃atiōem acqsita est ex ꝑmis veris ꝛc̄. ꝛ tūc ista ꝑpositio ex vt ingt linco. denotat cām efficientē q̄ simul ē efficiēs ꝛ origo. sic̄. n. pater ē cā efficiēs ꝛ origo filij. ita notitia primoꝝ veroꝝ ꝛc̄. ē efficiens ꝛ origo notitie scie⸗tifice ꝯclonis. Scd̄o mō pōt itroduci. vt ꝑ illū terminū de⸗mr̃atiua scia demr̃atōez itelligamꝰ. ꝛ sic ꝯñr noua ꝯcludit̃ diffinitio demr̃ationis. ꝛ tūc illa ꝑpō ex dic̄ sil' circūstātiaz cause mālis ꝛ cause efficiētis. qđ ꝑ tāto dixit linco. qꝛ q̄daz pticule i illa diffōne posite significant ea q̄ formal'r demr̃a⸗tionē igrediūt̃. ꝛ ꝑ ꝯñs sūt ptes ꝛ mā ipsiꝰ. q̄re q̄tū ad illas pticulas ly ex dic̄ circūstātiā eē mālis. Quedā v̄o ea q̄ solū v̄tual'r ipsā igrediunt̃. ꝛ iō quo ad illas ly ex denotat cāz ef⸗ficētē. Ex quo patz ꝯtra quosdā modernos ꝙ h̄ scd̄a diffini⸗tio nō solū est sūpta a cā māli s̄z a māli ꝛ efficiēte sil'. ❡ No⸗tandū scd̄o ē ꝙ ꝑma diffinitio demr̃atōis sūpta ē a cā finali cū dr̃ demr̃atio ē sill's faciēs scire. eo ꝙ scire ē finis demr̃a⸗tōis vt oēs dicūt. ꝛ qꝛ finis ē cā causaꝝ oībꝰ alijs causis ne⸗cessitatē imponēs ꝛ prior ip̄is. iō diffinitio ꝑma demr̃atōis. diffinitio ipsiꝰ formalis dici debet. ❡ Scd̄a vero diffinitio mālis. q̄re dū scd̄a ꝑ ꝑmā ꝑbatur illa ꝑba⸗tio est a priori. qꝛ diffinitio mālis eiusdē rei ꝑ formalem demonstratur.

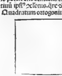
Verum quidem igitur oportet esse quoniam quod non est nō est scire. vt ꝙ diametros sit simetros.

Simeter

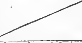

❡ Oñdit pticu⸗las diffinitionis ꝑdicte eē cōueni⸗enter positas. ꝛ ꝑmo facit hoc q̄ ad illam pticulā veris. scd̄o quo ad illā pticulaz primis ꝛ imedia⸗tis. ibi. Ex ꝑmis aūt. Tertio quo ad illā pticulam ꝑoribus ꝛ notio⸗ribus causis ꝛc̄. Primo igit̃ ꝑba⸗tur ista conclu⸗sio. demr̃atio ē ex veris. arguēdo sic. ꝯclo demr̃atōis nō scit̃ nisi ꝑ premis⸗sas. cū igit̃ ꝑ demōstrationez acqrat̃ scia ꝯclonis. seqtur ꝙ ēt premisse sciuntur. sed nō ē pois̄ illud qđ nō ē. i. falsū sciri. vt v̄bi grā. ꝙ diameter q̄drati sit ꝯmēsurabilis sue coste. q̄re ꝛc̄. ꝯña ꝛ aña vidētur manifesta. ❡ Circa l'ram dubitant cōiter exponētes ꝙ Arist. vr̃ facere ꝯñaz illaz. illō quod de⸗mr̃atur ē veꝝ. g̃ ꝑmisse demr̃ationis sūt vere. s̄z illa ꝯña nō vr̃ tenere. vt patet i logica. l̄z eni sequatur. illa ꝯña ē bona. ꝛ aña est verum cū alijs circūstātijs q̄ habēt alibi videri. g̃ ꝯñs est verum. nō tamē vr̃ seq ecōtra. qm̄ ex falsis pōt veꝝ iferri. Ad hoc ꝑmo dr̃ ꝙ predicta ꝯña nō exꝑsse colligitur i textu. sed textus vr̃ innuere illū modū exponendi q̄ positus fuit. ❡ Dicitur scd̄o. ꝙ sine illā ꝯñaz fecisset phūs siue non ipsa cōcedēda est grā māe non de forma. qꝛ i demr̃atōez ꝓp̄ qd de qua loqtur non solū premisse sunt causa ꝯclonē ifere⸗rendi. ima ēt dn̄t causam eēntialez significati ꝯclusiōis in essendo. falsum aūt qđ nō est i reꝝ natura ꝛ qđ ē tanq̄ ꝑua⸗tio nō potest esse eēntialis causa rei necessarie q̄le est signi⸗ficatiuū ipsiꝰ ꝯclonis. q̄re ꝛc̄. ❡ Nōndū ē ꝓp̄ exēplū addu⸗ctum ꝙ quadra⸗toꝝ quoddamē habēs quattuor angulos eq̄les ꝛ rectos. ꝛ tale pro⸗prie dr̃ quadra⸗tum quod ēt or⸗thogonium eqla⸗terum dici solet. Dr̃ autem ortho⸗goniū ab orthos quod est rectuz. ꝛ gonos angulꝰ quasi quadratū rectorum angu⸗loruz. ❡ Aliud ē q̄dratū habens āgulos equales sed latera ineq̄⸗lia. sicut duo ma⸗iora ꝛ duo mio⸗ra. qđ orthogo⸗nium ieqlaterū vocari pt. Aliud est habēs angu⸗los iequales et latera iequalia quod ēt dici po⸗test iorthogoni⸗um eqlaterum. Quartum vero est habens late⸗ra iequalia ꝛ an⸗gulos iequales. Hec tamē tria

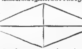
Quadratum ortogonium eqlateꝝ

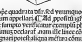
Quadratū orthogonū ieqlaterū.

Quadratū eqlaterū nō orthogonū.

Quadratum neqꝫ orthogonium neque equilaterum.

iprop̄e quadrata dn̄r. sed vnumquodqꝫ ipsoruz debz q̄drā⸗gulum appellari. ❡ Ad ꝓpositū igr̃ dico ꝙ de q̄drato pro⸗prie sumpto verificatur exemplū phi non autem de alijs. Primuz declarat̃. nam ille linee cōmensurabiles dn̄r qbꝰ ossignari potest aliqua mēsura cōmunis que vtrāqꝫ illaruz reddat aliquotiens sumpta. ꝛ ecōtrario illa dn̄r icōmensu⸗rabilia. Talia vero sunt dyameter ꝛ costa quadrati. nulla eni mensura aliquotiēs sumpta dyametrū adequate men⸗surat que aliquotiens sūpta eius costam adequate mensu⸗ret. neqꝫ ecōtra. nam si sic esset tunc dyameter ad costā eēt aliqua ꝓportio rōnalis qualis est numeri ad numeruz. sed nulla talis inter ipsa repitur vt demr̃atur quarto euclidis.

Item quarto euclidis demonstrat ꝙ vbi ex dyametro aliquius q̃drati quater sumpto fiat quadratũ. tũc quadratũ dyametri ad quadratum coste habet ꝓportõem duplam ⁊ ibi ostendit ꝙ in duplo minor est proportio vni⁹ coste quadrati ad costam alterius quadrati q̃ sit totius quadrati ad totũ quadratũ. quare dyametri ad costam erit solũ medietas duple ꝓportõis que est in duplo minor dupla. talis aũt non est ꝓportio rõnalis qualis ĩter numeros aliquo modo reperiri potest. q̃re ⁊c. ❡ Aly v̾o per numeros ꝓbant intentum. Si. n. dyameter esset cõmẽsurabilis coste. tũc sic quadrati dyametet od quadratũ coste est ꝓportio dupla. sic ẽt numerus quadratus dyametri ad numerũ quadratũ coste haberet ꝓportionẽ duplam. ⁊ per ꝯñs vnius numerus quadratus ex duobus numeris quadratis equalibus adequate cõponeret̃. qḋ est impoẽ. dicit̃ aũt numerus quadratus qui cõstituntur ex ductu euisdez numeri in seip̃m. sicut tertia constituũt nouem. quater quatuor cõstituũt sexdecim. ⁊ q̃nq̃es q̃nq̃ faciũt. 25. Cũ igr̃. 16. ⁊. 25. sint numeri quadrati. cõtingit igit̃ vt vnius numerus quadrat⁹ ex duobus quadratis constituat̃. sicut. 25. ex. 9. ⁊. 16. nõ tamẽ est possibile vt ex duobus numeris quadratis equalibus adequate cõponat̃: q̃z iũ hec ratio demonstret ꝓ nũc pretermitto. ❡ 2[m] vero p̃ncipale pz ex precedenti. q̄ in alys quadratis non ẽ ꝓportio p̄cise dupla q̃drati dyametri ad quadratũ coste. sz vel maior vel minor dupla. neq̃ ꝓportio quadrati ad quadratũ est precise ĩ duplo maior q̃z ꝓportio dyametri ad costam. sed vel plus q̃z ĩ duplo maior vel min⁹. q̃re ⁊c. ❡ Aly vero ꝑ numeros declarãt p̄mo de inequilatero. cũ. n. habeat vnum latus alio maius signet̃ mai⁹ latus ꝑ quatuor ita vt sit quatuõ pedũ. minus v̾o per tria. dyameter v̾o per q̃nq̃. ⁊ sequtur ꝙ numerus q̃dratus dyametri q̄ est. 25. resultat ex numeris quadratis illaꝝ costaꝝ. s. ex. 9. ex. 16. vt pz. q̃re illa dyameter erit coste cõmẽsurabilis. õ quadrato inequalium anguloꝝ sic ꝓcedunt: ponat̃ ꝙ talis quadrati cuz coste sint equales signet̃ costa per. 10. vna dyameter ꝑ. 12. altera per. 16. tunc si ducat̃. 10. in seip̃m facit. 100. Si medietas p̄me dyametri in seipaz ducat̃ facit. 36. ⁊ medietas sc̄dẽ dyametri ĩ seipsaz ducta ꝯstituit. 64. nũc aũt. 36. ⁊. 64. constituunt. 100. q̃re dyameter hoc modo poterit coste cõmensurari. Quantã efficaciã h̄eat iste modus ꝓbandi nũc p̄termitto. q̄libz. n. scit ꝙ vbi dyameter signet̃ per. 5. vna costa ꝑ. 4. ⁊ alia per. 3. ꝙ illa adinuicem cõmẽsurari possũt. sic oẽs duo nũeri ad inuicem sunt cõmensurabiles absq̃ hoc ꝙ aliunde probetur.

❡ Ex primis aũt ⁊ indemonstrabilibus est eo ꝙ nõ sciet non habens demonstrationem ipsorum Scire enim est quorum demõstratio est nõ sc̄dz accidens habere demonstrationem.

❡ Probat̃ ꝙ demõstratio est ex p̄mis ⁊ ĩmediatis. ⁊ arguitur sic. demr̃atio est ex illis sine quibus nõ cõtingit scire. sz sine p̄mis ⁊ indemr̃abilib⁹ siue ĩmediatis nõ contigit scire. ergo ⁊c. maior de se patet. cũ scire sit h̄re demr̃atõem nõ ꝓz accñs eoꝝ quoꝝ est demõstratio. q̄ dicebat̃ superi⁹ ꝙ scire est per demõstratõem ĩtelligere. minor v̾o nõ ꝓbatur a ph̄o. sed potest sic probari data aliqua demonstratione. q̃ritur nunq̄d eius premisse sint prime ⁊ indemõstrabiles. aut ꝑ alias demõstrabiles. Si p̄mo mõ: tunc scire ꝯclonis depẽdet ex primis ⁊ ĩmediatis. Si sc̄do mõ nõ cõtinget scire cõclusionẽ per p̄missas nisi ille ꝑ alias demõstrent̃. ⁊ tũc querendũ est nũq̄d sic ꝓcedendo deuenie̾t ad p̄ma ⁊ ĩmediata. vel ꝓcede̾t ĩ infinitũ. Si p̄mo modo: habet̃ intentũ. Si sc̄do mõ: nõ contiger scire. q̄ ĩtellect⁹ nõ potest ferri ĩ ĩfinitum. Textus igĩ sic est cõstruendus. ex p̄mis aũt ⁊ idemõstrabilibus est supple demõstratio: nõ enĩ sciet supple aliq̄s ꝯclonem nõ habens demõstratõem eoꝝ. i. ꝑ ipsa p̄ma. Scire enĩ nõ est ſm accñs h̄re demonstratõem eoꝝ demõstrabiliũ quoꝝ est demonstratio. ❡ Notandum est p̄mo ꝙ aliquãdo cõtingit cõclusionem aliquã ꝓbari ex premissis per accñs. ĩ talibus aũt non icõuenit ĩ infinitũ ꝓcedere posse. ⁊ per ꝯñs nõ deueniri ad p̄ma ⁊ ĩmediata. Cum igĩ nõ cõtingat ea scire ĩ quibus est ĩ infinitũ ꝓcessus quo ad ea que ad scire req̄runt̃. sequtur ꝙ scire nõ est per p̄missas ꝑ accñs. propter a dicit ph̄s scire est nõ ſm accñs h̄re demonstratiõem. ❡ Sc̄do notandũ est ꝙ demonstratõem eẽ ex primis ⁊ indemr̃abilibus dupl̾r verificari põt. Uno mõ ĩmediate. vz. si p̄misse ex q̄bus ꝯclusio demr̃atõis ĩmediate ꝓbatur fuerint ĩdemr̃abiles. Alio mõ mediate si p̄misse nõ fuerĩt indemonstrabiles. sed ad ĩdemr̃abilia tandez reducant̃. ❡ Ad ꝓpositũ igr̃ veꝝ est demr̃atõem esse ex ĩdemr̃abilibus primo vel sc̄do mõ. Prima. n. passio geometrie demr̃atur ex ĩdemr̃abilib⁹ ĩmediate. Alie v̾o passiones q̄ ad p̄mã reducũtur mediate ex illis demr̃antur. iõ dr̃ p̄mo topic. ꝙ demonstratões sũt ex primis ⁊ veris. aut ex his que ꝑ p̄ma ⁊ vera fidez sumpserũt. ❡ Notandũ est tertio ꝙ dupl̾r dr̃ aliqua p̄missa demr̃ationis mediata. Uno mõ. q̄ per aliquod mediũ ipsa possit demr̃ari. ⁊ opposito modo ĩmediata: q̄ nõ hz mediũ ꝑ quod demonstrari possit. sic illa q̃cũq̃ duo vni tertio sunt equalia: iter se sunt equalia. Sc̄do mõ. q̄ iter subm ⁊ p̄dicatum aliquod est mediũ. ⁊ hoc cõtigere potest dupl̾r. vel q̄ iter subm ⁊ passionẽ est subz mediũ. vl̾ passio media. vel causa media. Exemplũ primi. sicut ysocheles habz tres q̄ iter h̄re tres ⁊ ysochelem mediat triãgulus: cui p̄mo cõuenit habere tres. Exemplũ sc̄di. sicut homo est risibilis. iter hoĩem enĩ ⁊ risibile cadit disciplĩabile. vt supponit̃ pro nũc. Exemplũ terty. sicut homo ẽ disciplĩabilis. cũ iter illã passionẽ ⁊ eius subm mediet cã per quã de ipso demr̃atur. scz aĩal rõnale vt cõiter dr̃. ⁊ oĩbus his modis opposito mõ dici potest ꝓpositio ĩmediata vel simpl̾r vel ſm q̄d. s. vel ĩmediatõe subi vel passionis vel cãe. ❡ Ad ꝓpositũ igr̃ per ĩmediata Aristo. hic ĩtellexit ꝑ se nota ⁊ ĩdemr̃abilia que carent medio ꝑ quod possint demõstrari. ❡ Dicit̃ tñ ꝙ lz nõ cauis̃tibz demr̃atõis p̄misse sint ĩmediate: q̄ ĩdemr̃abiles: cauis̃lz tñ demr̃atiõis ꝓp q̄d: p̄misse ⁊ cõclõ sunt ĩmediate ĩmediatõe subi vel cãe vel passiõis. In hac. n. demr̃atiõe oẽ aĩal rõnale ẽ disciplĩabile. oĩs homo est aĩal rõnale. g̃ ⁊c. maior est ĩmediata ĩmediatõe cause. cũ disciplĩabile sit passio p̄ma vt supponitur. etiã eodẽ mõ minor ẽ ĩmediata. cõclusio vero ĩmediatõe subi ⁊ passiõis vt pz. ❡ Si v̾o fiat h̄ demõstratio. omne disciplinabile est risibile. oĩs homo est disciplĩabilis. g̃ ⁊c. maior ẽ ĩmediata ĩmediatõe cãe. vt supponit̃ pro nũc. minor ĩmediatõe subi ⁊ passionis. ꝯclõ vero ĩmediatõe subi tñ. ❡ Notandũ est q̃rto ſm quosdam modernos. ꝙ demr̃atio dicit̃ ꝑ se q̄ procedit ex premissis indemõstrabilibus mediate vel ĩmediate. demõstratio v̾o ꝑ accidens q̄ ex p̄missis demonstrabilib⁹ ꝓcedit. sicut demonstrat̃ triãgulũ h̄re tres. q̄ dr̃ per accñs. q̄ p̄misse nõ sunt note nisi per resolutõez ad ĩdemonstrabilia. dr̃ etiã demõstratio ĩ potentia ꝓpter eandẽ cãm. aut dr̃ demr̃o per accñs. q̄ est ex p̄ncipys nõ ꝓprys. sicut arguendo sic. omne nõ aĩal ẽ nõ risibile. oĩs lapis est nõ aĩal. g̃ ⁊c. hic. n. demr̃atur ꝯclõ ꝑ cãm remotam. q̄ sicut aĩal est cã remota risibilitatis. sic nõ aĩal est causa remota non risibilitatis. q̃re procedit̃ ex p̄ncipys nõ ꝓprys. De talib⁹ g̃ vt dñt ĩtellexit Arist. cũ dicit. nõ ſm accñs h̄re demr̃atõem. ❡ Addunt vlterius eos male dixisse: q̄ dixerũt ꝑ p̄ma ⁊ ĩmediata debere ĩtelligi dignitates. q̄ tũc sequeret̃ demr̃atõem ꝑ cãm remotã esse ꝓp̄e demonstratõem. pz ꝯña. q̄ sibi cõueniret hec diffinitio ꝓprie demõstratõis. vz. esse ex p̄missis p̄mis veris ⁊c. q̃re cõcludunt ꝙ per p̄ma Ari. intellexit dignitates. ⁊ per ĩmediata p̄missas ĩdemr̃abiles. q̄ ad vtrunq̃ p̄misse demonstrabiles reducunt̃. Ista verba multipl̾r sunt dubia. p̄mo. q̄ in eis apparet cõtradictio. dicit enim ꝙ illa est demonstratio

per se que procedit ex idemonstrabilibus pmissis mediate vel imediate. et sic triagulu habere tres demrat per se. Secudo dicit q illa est per accidēs q ex demōstrabilibus procedit. sicut cu demrat triagulu habere tres per habere angulu extrinsecu. qre sequit 3dictio. Secudo qr ex pdictis seqtur qualz demratoem geometrie qua demonstrat alia passio q pma esse per accns. pz 9na. qr quelz talis ex demōstrabilibus pcedit. imo vlr quelz demrio cuius pmisse nō essent idemrabiles esset per accidēs. et sic valde pauce eēnt per se. 9ns tn est falsum. neqz iste fuit itellectus Arist. vt visum est prius. Tertio qr ratio qua ipsi format 9tra alios vr esse contra eos. nisi. n. aliud dicat pdicta diffinitio competit demrationi per cam remota. cu sit ex dignitatib et pmissis idemōstrabilibus vel mediate vl imediate vt pz. ita. n. premisse illius demrationis ad imediata reducuntur sicut demonstatois ppter qd. sed qualiter ad illam rōnem respondeń debet. vide in questione 7c.

Causas quoqz et notiores oz eē et priores. Causas quidē quoniā tunc scimus cuz causas cognoscimus et priores si vere cause sunt et notiores nō solum altero modo intelligendo. sed in sciendo quoniam sunt.

Primo declarat aliam ptīculaz diffōnis. Scdo subifert quandā distinctōem necīam pposito. ibi pora āt et notiora.

Primo igitur arguit q demrio sit ex causis. qr tūc scim⁹ qn per cām cognoscimus vt ex pcedentibus pz. Sz demōstratio est faciens scire. qre 7c. Qz ille cause sint priores pz. qr de rōne cause est esse prius effectu si fuerint vere cause. et per hoc cōcluditur q sint notiores. qr cause vere sunt effectibus suis notiores nō solum altero mō itelligendo: sed etiam i sciendo qn sunt. Notandum est q illa vltima particula nō solū altero mō itelligēdo duplr exponitur. Uno modo sm antiquā expōnem. qr. s. cāe per quas effectus demonstrat non solum sunt notiores quo ad quid ē. sed etiaz i cognoscēdo qz est de ipsis. Scdo aliter exponit notando q effectus potest dici cā sue cause i iferēdo. eo q cā a posteriori ifertur et declarat per effectū suuz. cā vo est sui effect⁹ causa rā in essendo q̄z i inferēdo. et per 9ns cāe sunt effectibus notiores nō solum altero modo itelligēdo. i. nō solum qr inferāt ipsos. sed i cognoscēdo qz sunt. s. cause i essendo. vel vt qdam exponūt non solum p eas cognoscēdo effect⁹: sed etiā cognoscendo q sunt illorum effectuum cause.

Priora autem et notiora dupliciter sunt. Non enim idem est prius natura et ad nos prius. Neqz notius natura et nobis noti⁹. Dico autē priora et notiora ad nos proxima sensui. Simplr aūt priora et notiora. q longis. sunt aūt lōgiora quidē vniuersalia: maxime autez proxima singularia et opponitur hec adinuicez. Ex primis autem est qd ex proprijs principijs est. idez enim dico primum et principium

Subdit hanc distinctionem q priora et notiora duobus modis dnr: vz. quo ad nos. et quo ad nām siue simplr. Illa dnr pora et notiora quo ad nos que sunt ppingora sensui. Illa vo simplr siue nāe notiora q sunt a sēsu remotiora. Propinqua sensui sunt singularia. remota vo sunt maxime vlia hoc ār aliquo modo adinuicē oppunūt. deīde subdit ad remotionē dubij. q qr dictū est demratoem eē ex primis. seqtur q ipsa sit ex pprijs pncipijs. Idem. n. appello pmum et pncipiū. Et per hoc pz 9tra modernos q p pma nō intellexit dignitates. q̄uis ipsi rñdeāt q ēt dignitates 9tracte ad certū genus pncipia pp̄ria dici possunt. Notanduz ē de mente commentatoris pmo phy. q in qbusdā scietijs idez est nobis et nature notius. sicut i mathematicis. i qbusdam aūt ecōtra sicut i nālibus in qbus vt plimum demonstrat ab effectu. effect⁹ aūt sūt nobis notiores. et cāe notiores nature. Nota tamē q vbi fiat scōs pcessus i nālibus a causa ad effectum q vocat pp qd. cause erunt nō solum nature sed etiam nobis notiores. Cum igr dicit phs in textu. q non idem est prius et notius quo ad nos et nature: itelligi dz q nō est semp idē. nō q nullo mō aut nunq̄ sit idē. Secūdo notādū est q vle et singulare nō opponunt ad inuicem 9trarie. neqz 9tradcōrie neqz pūatiue. sed relatie. vel vt aliq dnt opponunt oppōne prioris et posterioris. propinquū aūt et remotū solū relatiue opponūt vt pz. reliq vide i qōne.

Est aūt pricipiū demōstratiōis ppositio imediata. Immediata autē est q̄ est altera prior.

Notificat quosdā terminos poitos i diffinitiōe dmōstrationis. cū dr de pmis et imediatis. Et pmo declat q sūt imediata pn⁹ demonstratōis. Scdo determiat de ipsoz cognitōe. ibi. Qm autē oportet credere. Item pmo pmittit descriptōez ppositōis imediate et quasdam alias descriptōes ad illam ptinentes. Scdo spēs imediati pncipij abinuicem distinguit. ibi imediati autē pncipij. Prima pars i tot ptes diuidi posset quot ponuntur descriptōes. Dicit g pmo q pncipiū demonstrationis est ppositio imediata. dicit aūt ppositio imediata qua nō est altera prior. Notandū primo q pricipiū demonstratōis est duplex. vz. cōplexum et incōplexū. Incomplexū sicut diffinitio iuxta modū loquendi Aristo. in pmo de aīa cum dicit. q ipsiz qd qd est: ē pncipiū demōstratōis. Complexū vo diuidit. qōdam. n. formalr ingredit demonstratōem. sicut pmissa idemonstrabilis. qōdā autez vtualiter sicut dignitas pma. De principio cōplexo tam pmo q̄ scdo modo loqtur hic Aristo. Scdo notanduz est q principiuz cōplexuz demratois eē ppōnem qua non est altera prior duplr itelligit. s. vel simplr vel sm quid. Exemplum pmi. sicut dignitas pma. vt de quolibet dr esse vel nō esse. ipsa eni est omnibus alijs prior et notior. et nō habz medium per quod pbari vel demōstrari possit. et hoc est quia ex termis cōissimis est 9stituta per illum modū distiuctois. Exemplū scdi. sicut illa ppositio de pūcto ad punctum rectam lineam ducere contingit. Dicit. n. ppositio imediata qr i geometria nullam habet ppōnem poré qua ibi demonstrari possit. q̄uis aliā habeat absolute priorē. Aristo. igitur illam diffōnem intellexit cum illa adiectōe vel simplr vel sm qd. Dicere autē pmissaz imediatam imediatōe diffōis. imediatōe cōclusionis. et imediatōe cōpōnis est multa verba inuicem texere extra mentē Ari. Hic cōiter dubitatur an aliqua dignitas hēat ppōnem ea piorē. Uidet q sicqz illa negatiua de nullo sil dicit eē et non esse est dignitas vt cōiter cōcedit. et tn prior ipsa est illa affirmatiua. qōlz est vl non est. cuz affirmatio sit prior negatōe. vt dicit pmo hui⁹. Scdo arguit sic. aliqua dignitas est demrabilis. g 7c. assumptuz patz de illa. omne totū est mai⁹ sua pte que est dignitas. eo q intellectis terminis statim itellect⁹ sibi assentit. et tn demonstrat vt pz per Alaçem. z. pspectiue. qui hoc modo demonstrauit. oē qd altez cōtinet et aliqd vltra ē eo maius. sed omne totum cōtinet partem et aliqd vltra. g 7c. Ad hec rñdent quidaz moderni. q duc pme dignitates sunt iste. qōlibet est vel nō est. et aliquid est. et iste nullas habent pores. illa vero negatiua nō contingit idem simul eē et nō esse est illis affirmatiuis posterior. quare cōcedendum est q habet aliquam absolute priorem. Dnt tamen q in genere negatiuaz nulla est prior illa negatiua. Sed qdqd sit puto illud dictum pauci ponderis esse. q illa aliqd est sit dignitas, et si dignitas eēt qd nō puto: esset posterior illa. qōlz

est vel nõ est: quia lꝫ sit in terminis min' ꝯplexa: quo tñ ad itellectus adhesionem est posterior: q: min' intensiue est apta credi. ℂ Ad 2^m dicunt p̃mo illã. oẽ totũ ẽ maius sua parte. nõ eẽ demr̃abilẽ: cũ nõ sit dubitabilis debere itelle-cta. sꝫ potest ,pbari isti vel illi negãti illã. sic fec' alacen lo-co allegato. Secũdo dicũt ꝙ ipsa non debet dignitas ap-pellari: eo ꝙ ipi non statim assentit itellectus sine discur-su. sꝫ mediãte discursu iꝑceptibili. s. oẽ qđ cõtinet alteꝝ ꝛ aliqd vltra est maius illo ꝛc̃. Item q: nõ quẽlibet docẽ-dum neċe est hr̃e illã. oẽ totũ est maius sua parte. dignitas aũt est quã necesse est quẽlibet docendũ hr̃e. vt hr̃ parum infra. Ego vero puto ꝙ illa possit dignitas appellari. vt in-fra videbit' d mẽte Arist. ꝛ linco. ꝛ ꝯñter ꝙ vna dignitas aliã dignitatẽ absolute porez habꝫ q̃uis due sint: que cõi-ter p̃me dignitates appellant'. s. qđlibet est vel nõ est. ꝛ nõ ꝯtingit idem sil' eẽ ꝛ nõ esse. ꝛ de his loquitur Arist. ifra cũ dicit. ꝙ dignitas ẽ quã neċe ẽ quẽlꝫ docẽdũ hr̃e. q̃re ꝛc̃.

ℂ Propositio aũt ẽ enũciatiõis altera ps vnuꝫ d vno. Dyalectica quidem ẽ similiter accipiẽs qđlibet. Demonstratiua aũt determinate alte-rum quoniam verum est.

ℂ Scđa descriptio. ,ppõ est altera ps enũciatiõis enũcians vnũ de vno: tal' aũt ,ppõ est duplex. vꝫ. dyalectica ꝛ demõ-stratiua. dyalectica idr̃nter eẽ põt vtraq; pars ꝯdictionis. demr̃atiua vo altera ps tñ ꝛ determinata ꝯdictõis eẽ põt. ℂ Notãdũ p̃mo: ꝙ iste termin' ,ppõ. dupl'r accipi potest. Uno mõ ,p qualibet oñone ꝑfecta significãte veꝝ vel fal-sum. ꝛ sic accipit' p̃mo perybermenias. Scđo mõ ,p illa ,ppõ-ne que est altera ps alicui' ,ppositi sub forma dubitatiõis que p̃missa eẽ possit i topico sillo vel demr̃atiuo. vt si que-rat' vtrũ celũ sit mobile vel nõ est mobile: illa. celũ est mo-bile: erit ,ppõ vt accipit' hic. ℂ Et si arguat' ꝙ tũc nulla ,p-põ erit p̃n^m imediatũ: eo ꝙ p̃ncipia imediata non sunt du-bitabilia. Rñdetur ꝙ licet s'm se nõ sint dubitabilia ,ppo-nitñ põt sb forma dubitatõis. sic licet ,p se notũ sit oẽ totũ eẽ maius sua pte: põt tamẽ sub forma dubitatiõis ,pponi vtrũ oẽ totũ sit mai' sua pte. ℂ Notandũ est scđo ꝙ i hoc dyalecticus ꝛ ,pprie demr̃ator differũt. q: demr̃ator semꝑ ex neċarijs ,pcedit: ꝛ ea que ab ipso concluduntur necessaria sunt. ꝛ per ꝯñs ,pposita aliq̃ ,ppõne sub forma dubitatõis vbi altera ps neċaria fuerit illã tñ accipiet: alterã relinq̃n-do. De ꝯtingẽtibus vo non se itromittit. Dyalecticus aũt qñ ex ,pbabilib' ,pcedit vtrãq; ptẽ ,pposite qõnis accipe ꝛ ꝯcludere põt: cũ vtraq; ,pbabilis fuerit: qñ ad vtranq; viaꝫ hꝫ ,pbabilẽ arguẽdi. Semꝑ tñ qñ ꝯcludit alteraꝫ tñ ꝯcludit. Ex qbus pꝫ dr̃ia inter ,ppõnem demonstratiuã ꝛ dyalecticã quã Ari. hic itendit. Est eni dyalectica huius nãe: ꝙ nõ min' dyalectic' hꝫ viã ad ꝯtradictoriũ accipien-dum tanq̃ premissam: q̃ ipsam: sicut etiã viam hꝫ ad pro-bandũ ꝙ medea dilexit filiũ q: mater: ꝛ viaꝫ ad ,pbandũ ꝙ nõ dilexit: q: interfecit. Demõstratiua vero hui' est na-ture ꝙ illam determinate demr̃ator accepit. ꝛ eius ꝯtradi-ctorium accipere non põt tanq̃ p̃missam: sic triangulũ ha-bere angulũ extrinsecũ. Non haberẽ tamẽ ,p inconueniẽ-ti eãdem ,ppõnem dyalecticã ꝛ demõstratiuaꝫ dici posse: sicut non iconuenit eandẽ esse necessariã. ꝛ tñ topice argu-mentabilẽ: ꝙ eni mundus sit fact' vel nõ sit fact' ẽ ,pblema neutꝝ vt vult Aristote. ꝛ tamen de facto altera pars est necessaria. quare ꝛc̃.

ℂ Enũciatio ãt cõtradictiõis q̃libet partem.

ℂ Tertia descriptio. enũciatio ẽ vtrãq; pteꝫ ꝯdictionis ac-cipiẽs. vbi gr̃a hec ,ppõ. triãgulus hꝫ angulũ extrĩsecũ: vel nõ hꝫ angulũ extrĩsecũ: est enũciatio. ℂ Notãdũ est p° ꝙ enũciatio duob' modis accipi põt. Uno mõ pro q̃libet ,p-põne idr̃nter. ꝛ sic accipit' p̃mo perybermenias: quelibꝫ. n. ,ppõ aliqd enũciat. scđo mõ magis stricte: que sic describi põt. enũciatio est disiũctiua ex ꝯdictorijs ꝯposita sub du-bitatiõe ,pponibilis: quoꝝ altera ps silli topici vel demr̃a-tiui põt esse p̃missa. ꝛ sic accipitur in ,pposito. ꝛ sic limitari dꝫ diffõ posita in textu. ℂ Notandũ est scđo ꝙ enũciatio ꝛ ,pbleuma i hoc distinguũtur: q: enũciatio respicit premis-sas silli topici vel demr̃atiui; ,pbleuma vero respicit ꝯclu-sionẽ. qñ eni de aliquo dubitatur ꝙ põt sillice cõcludi to-pice vl' dẽmr̃atiue: tale q̃situ ,pbleuma appellat'. vbi gr̃a. si q̃rat' vtꝝ hõ sit rõale vl' nõ: vel vtꝝ medea filiũ dilexit vl' ñ dilexit. qñ vo d aliq dubitat' ꝙ i sillo topico vl' dẽmr̃atio eẽ põt. premissa dicit' enũciatio. vt si querat' vtrum hõ sit aial rationale vl' nõ hec disiũctiua hõ ẽ animal rõnale vel nõ ẽ animal rationale enũciatio dici debet. Ex qb' p̃mo infert' ꝙ sicut eadẽ ,ppositio i diuersis sillis põt eẽ ꝯclo et p̃missa: ita eadẽ disi^{ua} enũciatio eẽ põt ꝛ ,pbleuma. Seq̃' 2° ꝙ vbi aliqua p̃missa demr̃atiõis sit indemr̃abilis: disiũ-ctiua formata d ipa: ꝛ ꝯdictio ipi' enũciatio dici põt: nõ tñ ,pbleuma: saltẽ respectu silli dẽmõstratiui: licet forte nõ icõ-ueniret respectu topici silli. Sequit' 3° ꝙ vbi cõcludit' vlti-ma passio alicui' subiti: ꝛ ex illa ꝯne ꝛ ꝯdictiõe ipi' fiat dis-iũctiua: erit ,pblema: ꝛ ñ enũciatio quo ad sillꝫ dẽmr̃atiuũ.

ℂ Contradictio aũt ẽ oppositio cui' nõ ẽ medi-um secundum se.

ℂ Quarta descriptio. ꝯdictio est oppõ cuius non est mediũ s'm se. ℂ Notãdum ẽ p̃mo. ꝙ i p̃dicta diffinitione ponit' ly oppositio tãq̃ genus. diuidit'. n. oppositio i oppositionẽ ꝯriaꝫ: ꝯdictoriã: p̃uatiuã: ꝛ relatiuã: vt habet videri i post-p̃dicamẽtis. cũ aũt dicitur: cui' non ẽ mediũ s'm se: ponitur tanq̃ dr̃ia: per quã differt oppositio ꝯdictoria ab oppositi-onib' p̃dictis. ℂ Notãdũ est 2° ꝙ duplici de cã v'ificat' ꝙ ꝯdictiõis nõ sit mediuꝫ s'm se. p° q: inter ꝯdictoria nõ eẽ mediũ ꝯpetit ꝯdictiõi per se: nõ ratione alteri' oppõnis. ꝙ aũt in alijs oppositionibus aliquo mõ nõ inueniat' mediũ hoc est rõne oppositionis ꝯdictorie: quã includũt. ad ipaꝫ eni aliquo mõ reducunt': vt pꝫ in postp̃dicamentis. 2° q: inter ꝯdictoria simpl'r loquẽdo nullũ est mediũ: non. n. est mediũ forme neq; subiecti vniuersal'r d quocũq; subiecto loq̃ndo. Nulla. n. ẽ forma inter hominẽ ꝛ ñ hominẽ. nullũ etiã ẽ ens qđ nõ sit hõ vel nõ hõ. ꝯriorũ vero quedã sunt vtroq; mõ mediũ habentia: sicut albũ. ꝛ nigrum. p° rõne forme sicut viride vel rubeũ. 2° rõne subiecti sicut celũ qđ neq; est albũ neq; nigrũ. quedã vero ꝯria ratione subi-tantũ medium habent sicut calidũ ꝛ frigidũ inter que non reperit' forma media: quoꝝ neutꝝ ꝯpetit corpori celesti. priuatiue aũt opposita q̃uis nõ habeant mediũ forme: tñ habent mediũ subiecti. lapis. n. neq; est videns neq; cec'. verũ est tamẽ ꝙ ex parte eoꝝ subiectorum circa que si eñ habẽt tam ꝯria imediata q̃ priuatiue opposita nõ hñt mediuꝫ. nullũ. n. est aptum videre in tẽpore: in quo ẽ aptũ ꝙ non sit videns aut cecum: neq; aliquod est aptuꝫ recipe caliditatẽ vl' frigiditatẽ: qđ nõ habeat alteꝝ illoꝝ: sꝫ hoc ñ est vniuersaliter respectu cuiuscunq; subiecti: ꝛ in hoc dif-ferunt a ꝯdictorie oppositis.

ℂ Pars autem contradictionis que aliquid d aliquo est affirmatio est. Que vero ẽ aliqd ab aliquo negatio est.

ℂ Dicit ꝙ illa pars ꝯdictionis que aliqđ d aliquo affirmat est affirmatio. que vero aliqđ ab aliquo remouet dicit' ne-gatio: siue ,ppositio negatiua. sicut hõ est risibilis: ꝛ nullus hõ est risibilis. ℂ Notandũ: ꝙ ꝯdictoriuꝫ ꝯplexum ꝛ affir-matiuũ aliqđ actualiter d aliquo affirmat: sicut illa. homo est risibile. negatiuũ vero actual'r negat. sicut ista. ñ hõ est risibile. incõplexuꝫ vero solũ aptitudinaliter aliquid affir-mat vel negat: sicut homo ꝛ non homo.

¶ Immediati āt syllogistici pricipij positionē quidē dico quā nō ē monstrare sȝ ponere: neqȝ necesse ē habere aliquē docēdū. Quā vero necesse est habere docēdū quēlibet dignitatē vel maximā ꝓpositionem. sunt enim quedā huiusmodi. hoc enim maxime in huiuscemodi consueuimus nomen dicere.

¶ Diuidit pricipiū imediatū i species suas. ⁊ pͦ facit hoc. 2ͦ subdiuidit vnū mēbrū. ibi. Positionis āt. Intēdit igit̄ ꝙ imediati pricipij due sūt species. pͣ est positio. 2ͣ ē dignitas. positio est pncipiū imediatū qd demōstrari nō cōtingit nō tamē est necesse quēlibet docendū habere ipsā. sicut anguli recti sūt equales. dignitas vero ē principiū idemōstrabile: quā est necesse quēlibet docēdū hr̄e. quedā. n. hͦ ꝓpositiones sūt. quas ꝯsueuim̄ noiare dignitates: siue sub hoc noīe maxia. ita ꝙ ꝓpōnes maxie appellāt̄: sicut d̄ quolibet dr̄ eē vel nō eē: ⁊ similes. ¶ Notandum est ꝙ de numero ꝓpōnū ꝑ se notaꝝ q̄dā sūt ex terminis cōisimis ꝯstitute: q̄ꝝ notitia ē cuilibet adiscēti neāia: sicut illa ꝓpō de quolibet dr̄ eē vel nō eē: fūdat̄ sup ꝯceptū entis: cuius notitia cuilibet adiscēti est necessaria: eo ꝙ cōcept̄ entis ē p̄mus ꝯceptus vniuersalis intellect̄: a quo alij ꝯcept̄ virtualiter vl' formaliter absolui nō possūt. ⁊ ꝓpter hoc tales ꝓpositiones necesse ē quēlibet docēdū hr̄e. q: necesse est eis assētire stati si ꝓponant̄ debite itellecte: vel necesse ē diūm hr̄e quo itellectus talibus pncipijs assētire nō possit ⁊ hoc ēē ē. q: in quacūqȝ scīa aliquis doceat̄ hͦ pncipia cōisima sūt tanq̄ supiora vel vniuersalr̄ ꝯcurrētia: quoꝝ veritate omnes alie veritates roborantur. Quedā vͦ sūt ꝓpōnes ꝑ se note ex spālibus terminis ꝯstitute: sicut anguli recti sunt eq̄les. de pūcto ad pūctū rectā lineā ducere ꝯtīgit. quas nō est nec̄e quēlibȝ docēdū hr̄e: eo ꝙ hoꝝ spāliuȝ terminoꝝ notitia nō est nec̄aria cuilibet adiscenti. Nō. n. necesse est docēdū i mā de aīa itellectiua scire ꝙ anguli recti sunt eq̄les. Prime igit̄ ꝓpōnes antonomasice dignitates appellant̄: ⁊ maxime ꝓpōnes. eo ꝙ in roboratiōe veritatis sunt prime ⁊ maxime: sicut. n. in rebus vel agētibus nālibus est ad vnū primū deuenire. s. p̄mam cām: qd ē in v̄tute maximū iter agentia vlīa. Ita in ꝓpōnibus per se notis est ad aliquā vel ad aliquas maximas deuenire: q̄ etiā dignitates dr̄: ⁊ istis ꝓpōnibus due ꝓprietates ab Ari. h attribuunt̄. Prima ē ꝙ sint idemr̄abiles. Scd̄a ē ꝙ nec̄e est quēlibet docendū hr̄e ipas: De his ēt loqtur cōmentatoꝝ. 3. de aīa cū dicit: ꝙ pn̄ p̄ma hēmus nesciētes vn̄ ⁊ q̄liter veniāt. ¶ Scd̄e vͦ ꝓpōnes ab Ari. pōnes dicunt̄. Quibus duas attribuit ꝯditiones. Prima est ꝙ sint idemr̄abiles. 2ͣ ꝙ nō necesse ē quēlibȝ docēdū habere ipsas. Dȝ tā intelligi ꝙ sūt idemr̄abiles vel absolute vel in scīa in q̄ sūt positiones. Hec. n. ꝓpositio. quecūqȝ sunt equalia vni tertio inter se sūt equalia pō dici pōt: ⁊ est simpliciter indemōstrabilis. illa vero. d̄ pūcto ad pūctū rectā lineā ducere ꝯtigit. est positio: q̄ i nāli p̄hia demōstrat̄ per hoc mediū p̄ictus nō est pūcto ꝯtinu̸ neqȝ ꝯtiguus neqȝ ꝯtīr ens: sic patet. 6. phi. verūtamē in geometria i qua est positio non demostrat̄. ¶ Ex quib̄ duplex apparet dr̄ia inter positionē ⁊ dignitatē. pͣ q: dignitatē necesse ē quēlibet docēdū habere: nō aūt positionē. 2ͣ q: dignitas ē simpliciter ⁊ in q̄cunqȝ scīa idemr̄abilis: aliq̄ vero positiones sunt i aliqua scīa demr̄abiles. licet nō in ea scīa in q̄ sunt pōnes. ¶ Notādū est scd̄o: vt hr̄ a p̄ho. 2ͦ elen. ꝙ p̄ncipia sunt mīma in q̄titate ⁊ maxima i virtute: sicut eni in actōib̄ nālib̄ agētia p̄ticularia sunt valde multa. vlīa vero valde pauca: maioris tā v̄tutis sunt vlīa q̄ p̄ticularia. ita p̄ncipia demōstrationū indemr̄abilia sunt pauciora p̄missis formalr̄ igredientib̄ demr̄ationē: ⁊ maioris v̄tutis: eo ꝙ ad plura se extēdunt: ideo quedā ex eis merito maxime appellant̄: eo ꝙ sunt maxime in virtute.

¶ Positionis autē q̄ quidē ē quālibȝ ptiuȝ enūciatiōis accipiens: vt dico eē aliquid aut nō eē suppositio ē. Que vero sine hoc diffinitio est. diffinitio enim positio quedā ē. Ponit eni arismetic̄ vnitatē idiuisibilē esse scd̄m quātitatē. Suppositio autē non est. Id eni qd quid ē, vnitas: ⁊ eē vnitatē non est idem.

¶ Describit spēs pōnis dicēs: ꝙ q̄dā est pō q̄ significat esse vel nō esse. ⁊ hec vocat̄ suppositio. Quedam vero non significat aliquid esse vel non esse. ⁊ hec vocatur diffinitio. Uerbi grā arismetricus p̄mittit hanc diffinitione. vnitas est idiuisibilis s̄m quantitatem. supple discretam. Hec āt diffinitio pō dici debet: cum eam p̄mittat arismetric̄ tāq̄ pricipiū: nō aūt est suppositio eo ꝙ nō significat eē vel nō eē. nō eni idem est qd est vnitas ⁊ ipsam vnitatē eē. ¶ Dubitat̄ q: quelibet positio est ꝓpositio: vt pȝ ꝑ diffinitionē positionis: ⁊ etiā q: positio est species imediate ꝓpositionis vt potet in textu: sȝ diffinitio nō est ꝓpositio. ḡ diffinitio n̄ est spēs pōnis. q̄re ⁊c̄. ¶ Ad hoc dupliciter respōdet̄. p̄mo ꝙ imediatū pricipiū in plus se habet q̄ imediata ꝓpositio. diffinitio. n. per se nota est pricipiū imediatū: n̄ tn̄ ꝓpositio imediata. Aristoteles igitur posuit positionē sub p̄ncipio imediato cum dicit imediati pricipij. Talis igit̄ positio ꝯueniēter diuidi poterit in positōem cōplexā que suppositio dr̄: ⁊ i positōē icōplexā que vocat̄ diffinitio. Aliter respōderi pōt ꝙ licet diffinitio nō sit ꝓpositio actu. ipa tn̄ virtualiter ē ꝓpositio. hita eni aliqua diffinitione ꝑ se nota stati scit̄ illā inesse subiecto suo. Et si dicat̄ ꝙ Aristo. eā distinguit a suppositōe in eo ꝙ non dicit esse vel non esse. quare in eo ꝙ positio non videt̄ esse propositio actu: neqȝ potentia. Negatur consequētia. suffic̄ enim ꝙ ipsa per se sūpta, non dicat esse vel non esse: sed consequēter: quia per se nota iuncta cum diffinito in propositione faciat vel apta sit facere propositionem: que positio erit appellanda.

¶ Notādū est s̄m aliquos ꝙ si hoc verbū ē: sumatur compositiue q̄n diffinitio p̄dicat̄ de diffinito: sicut hic. homo ē animal rōnale. tūc diffinitio dicit eē vel nō esse. si vero expositiue tūc nō dicit eē vel nō eē. hoc nō puto bn̄ dictū: q: qualitercūqȝ sumat̄ ly est. siue expositiue siue ꝯpositiue sola diffinitio ꝑ se nihil affirmat aut negat: licet ꝓpositio cōposita ex diffinitione ⁊ diffinito dicat eē vel n̄ eē. quare ⁊c̄.

¶ Notandū 2ͦ. vt ex p̄dictis colligi vr̄: ꝙ quatuor sūt gn̄a pricipioꝝ. quedā eni sūt quibus terminis itellectis statim sine discursu assētit intellectus: sicut de quolȝ dr̄ eē vel nō eē. quedā vero quib̄ stati itellect̄ assētit mediāte aliquo iperceptibili discursu: sicut oē totū est maius sua parte: q: itellect̄ iperceptibiliter hūc discursū format. oē qd alteꝝ ꝯtinet ⁊ aliquid vltra ē eo mai̸: sȝ omne totū ꝯtinet partē ⁊ aliquid vltra. ḡ ⁊c̄. quedā quib̄ assentit itellect̄ ꝑ demōstratiōez: sicut. de pūcto ad pūctū rectā lineā ducere ꝯtigit cui assentit̄ ꝑ demōstratione q̄ habet̄. 6. phy. Quedā aūt sūt quibus itellectus stati p̄ demōstrationē assētit: sicut diffinitiones per se note. ¶ Dubitat̄ circa extē phi. q: dicit p̄hs 7. metaphi. ꝙ in his q̄ sūt ꝑ se idē est ipsū ⁊ eē ipsū: sicut hō ⁊ hoiem eē. ergo ꝑ idē diffinitio vnitatis ⁊ vnitatē esse.

¶ Ad hoc respondet̄ concedēdo ꝙ vnitas ⁊ vnitatē eē idem sunt: sȝ hic voluit p̄hs dicere ꝙ diffinitio vnitatis nō debȝ esse vl' nō esse affirmatiue vl' negatiue. Et si argui̅t ꝙ Aristo. in topicis dicit ꝙ diffinitio significat quid ē eē rei: itelligit̄ ꝙ significat quiditatē vl' eēntiā rei. quare ⁊c̄.

Quoniā āt opʒ credere ⁊ scire rem in huiusmodi habēdo syllogismū quē vocauim⁹ dēmr̄atoꝝ. Est āt hoc qḋ ē ea scire ex qb⁹ ē syllogism⁹. necesse ē nō solū pcognoscere pria aut qdā: ſʒ ēt magis. ſp. n. ppter quod vnūquodqʒ tale ē: illḋ magis ē: vt ppter qḋ amam⁹: illḋ magis amicū ē. Quare siquidē scim⁹ p prima ⁊ credimus: illa quidē scimus ⁊ credim⁹ magis. qm̄ propter illa ⁊ posteriora.

¶ Determinat de cognitione principiorum imediatoꝝ. ſʒ expositionē linco. hic ponunt̄ tres ꝯclōnes. Scḋa ibi. Nō pōt āt credere. Tertia ibi. Magis āt dbēre. pma ꝯclusio. Principia pma aut oīa aut quedā non soluʒ prius sciunt̄: ſʒ etiam magis sciunt̄ ⁊ creduntur q̄ꝫ cōclōnes. pma pars patet ex pcedentibus: cum demonstratio sit ex primis ⁊c̄. Scḋa pars pbatur sic. p ipa principia nos scimus ⁊ credimus conclōnes: ⁊ ex pcedentibus patet: eo q scim⁹ cōclusiōes per hoc sillûʒ demōstratiuū: qui procedit ex pricipijs primis. ſʒ ppter qḋ vnūqḋqʒ ē tale et illḋ magis. g pricipia magis credūtur ⁊ sciūtur q̄ꝫ ꝯnes. Tenet consequētia cuʒ maiori. minor patet exēplo: qꝛ si amam⁹ aliquid p p alteꝝ illud ppter qḋ amam⁹ est magis amicuʒ: si eni diligis magistrū ppter discipulū: seqtur q magis diligis discipulum. q̄re ⁊c̄. ¶ Notandū est primo ſm linco. q illa ppō. ea p p que alia sunt scita. sūt magis scita: pbari pt p dictū Arist. in prima phiā. videlʒ si cā ⁊ causatū fuerint vniuoca: cā in illo vniuoco dicitur ſm magis ⁊ minus. ¶ Notanduʒ est scḋo ſm ipsū q cū dicitur pricipia magis sciri q̄ꝫ cōclōnes nō accipitur scire maxie pprie: qꝛ tale solis cōpetit ꝯclusiōib⁹ demōstratis: vt dictū est pri⁹. Sʒ accipitur scire pprie vl' magis pprie. tale. n. pricipijs ⁊ cognitionib⁹ ꝯpetere pōt. q̄re ⁊c̄. ¶ Notandū 3° q multipliciter exponi pōt q̄re dixit disiūctiuʒ aut oīa aut qdā. pmo sic: qꝛ si ꝯclō pbat̄ p omnia principia p que pōt p se pbari: tūc oīa prius ⁊ magis sciuntur. Si vero per quedā tm̄ vt sepe ꝯtigit: tūc qdā erunt prius ⁊ magis nota. Et hunc puto rectū fuisse itellectū illoꝝ verboꝝ. Quidā vero dicunt q dicit aut omnia aut quedā: qm̄ aliqua sūt pricipia demōstrabilia: sicut triangulum habere āgulū extrīsecū: que eq̄liter ignota sunt: sic ꝯclō: donec fuerint declarata. Quedā vero sūt q̄ statiʒ pposita sunt magis nota conclusione: ſʒ hoc nihil ē. quia siue principia sint demōstrabilia: siue nō: nūq̄ꝫ p ipsa dēmōstrabūtur ꝯclusiones qn prius ⁊ magis sciāt̄. ¶ Alr̄ dicūt scḋo q quidā effectus sūt notissimi per sensum. sicut solez eclipsari: ⁊ tūc principia per que demonstrantur nō oportet eē simplr̄ magis nota. Iteruʒ hoc nihil est. qꝛ dum per illa principia demōstrabitur effectus necessario ipsa prius scientur ⁊ magis. Tertio aliter dicūt q supra dictuʒ erat q quedam prius tēpore cognoscuntur sicut maior. quedam simul sicut minor. Hoc etiam nihil est. ibi enim de eo qḋ cōtigit loq̄t̄ Arist. ⁊ ō particulari dēmr̄atōe ⁊ pmissis dēmr̄atōis. Hic vō ō eo q ne cū ē ō dēmr̄atōe simplr̄. ⁊ ō pricipijs mediatis vl' imediatis: per que ꝯclō aliquo mō pbari pōt. ¶ P. licet minor simul tēpore sciri possit: tamē semp pmisse prius nā sciunt̄. quare nō obstabit quin ꝯcedēdū sit oīa prius sciri q̄ꝫ cōclusio quare ⁊c̄. Quidā aūt moderni alia dicūt pter itentionē Ari. vt puto. pmo q hoc dictū verificari pōt quo ad principia incōplexa: nā ante oēm demonstrationē oꝫ pcognoscere pncipia incōplexa transcendentia: si aūt principia diffinitiua. 2° qꝛ aū oēm demōstrationē oꝫ pcognoscere dignitates maximas aut suppositiones aut cōmunes animi conceptiones. Tertio qꝛ necesse est ante omnem ꝯclusionē scire pmissas: nō aūt omnia pricipia extrinseca. Quarto qꝛ maior aliquando scit̄ prius: sed minor simul cum conclusione. Primi duo modi sunt extra mentem Aristo. cū ibi non de pcognitionib⁹ loquatur: de qb⁹ locutus est in phemio. sed de cognitione perfecta principioꝝ ante cōpletā notitiam ꝯclusionis. Preterea nō accipit Arist. ly omnia. sic vniuersaliter vt de omnibus principijs omnium cōclusionū loqui intendat. sicut isti attribuūt. sed referre intendit cuilibet conclusioni per se oīa sua principia vel quedam. Terti⁹ adhuc videtur minus rationalis. Potissime enim Aristo. hic loquitur de principijs immediatis. premisse vero rarissime sunt immediate. De quarto modo dictum est prius.

¶ Non pōt autē credere magis q̄ꝫ scit: que nō ꝯtingunt: neqʒ sciens neqʒ melius dispositus: q̄ꝫ sciens. Accidit autem hoc nisi aliquis credentium p demōstrationē precognouerit. Magis credere necesse est principijs aūt omnib⁹ aut quibusdam q̄ꝫ conclusioni. Magis aūt debētē habere sciam per demonstrationē.

¶ Scḋa ꝯclusio. nullus magis potest credere ꝯclusioni q̄ꝫ pricipijs. Probat̄ sic. neqʒ sciens neqʒ meli⁹ disposit⁹ q̄ꝫ sciēs magis credere pōt ꝯclōni q̄ꝫ principijs. ergo ⁊c̄. tʒ ꝯña inductiue. assumptū relinquit̄ tāq̄ꝫ notuʒ. ⁊ pōt declarari ex pcedēti ꝯclōne. Nā si magis sciunt̄ principia q̄ꝫ conclusiones sequitur q neqʒ sciens neqʒ meli⁹ disposit⁹ magis credere potest conclusioni q̄ꝫ principijs. Deinde subdit. accidit aūt hoc: vt aliquis sit melius dispositus q̄ꝫ sciens: vbi aliquis credentium precognouerit pricipia p demōstrationē. Deinde ad declarationē sue cōclusionis subdit q debentē habere sciam per demōstrationē necesse ē magis credere principijs q̄ꝫ ꝯclusioni. q̄ſi dicat. cum dictū fuerit q nullus magis credere pōt cōclusioni q̄ꝫ pricipijs: intelligi de eo qui habet sciam per demonstrationē: qḋ p tāto dicit: vt cōmuniter exponitur: qꝛ de aliquib⁹ effectib⁹ pōt haberi sciētia per sensum: ⁊ nō per principia sua: sicut quis cognoscere pōt et scire ad sensū solez eclipsari: eius tñ cāʒ ignorando: ⁊ tūc nō oportebit eū magis credere principijs q̄ꝫ ꝯclusioni. ¶ Notādū ē primo cū hec sit expositio linco. ſm eū per contingere hic Aristo. intelligit sequi ex alio. principia igr̄ pria dr̄ nō ꝯtingere: qꝛ nō ex alio sequūtur neqʒ pbant̄. ⁊ hoc mō loq̄ndi dic ipe Arist. sepe vsū fuisse. ¶ Notandū est scḋo q p ly meli⁹ dispositus q̄ꝫ sciēs itelligit hñtē hītū pricipioꝝ pmoꝝ: ille. n. hītus cū scia pprie nō dicat̄: ſʒ itellect⁹: vr̄ esse melior hītus. ⁊ per ꝯñs hñs ipsuʒ dr̄ meli⁹ disposit⁹ q̄ꝫ sciēs. Ex quo īfertur q si aliqs sciret. n. ꝯclusionē p pmissas demr̄abiles: respectu illaꝝ pmissaꝝ diceret̄ sciēs. Hñs āt notitiā pricipioꝝ eiusdē ꝯnis idemōstrabiliū diceret̄ meli⁹ disposit⁹ q̄ꝫ sciēs. Littera g̃ sic ē cōstruenda ſm eum: nō potest aūt aliqs magis credere que scit. i. ꝯnes ō qb⁹ maxie pprie scia hr̄: q̄ꝫ q̄ nō ꝯtigūt. i. q̄ꝫ pria q̄ ex alijs nō pbant̄: neqʒ sequunt̄ demr̄atiue qꝛ neqʒ sciēs. s. hñs notitiā ꝯnis p pmissas cognitas p demr̄atōeʒ: neqʒ melius dispositus q̄ꝫ sciens. i. hñs notitiaʒ vel habitū principiorū pōt magis credere ꝯclusioni. Accidit āt hoc. s. q aliquis sit melius disposit⁹ q̄ꝫ sciēs: nisi ꝯtigat q aliquis credētiū pcognouerit ſuple pmissas ꝯclusiōis p demr̄ationē. q̄ſi dicat. q tūc nō dr̄ meli⁹ disposit⁹ q̄ꝫ sciēs. Residuū lr̄e pʒ. A qbusdā āt alijs antiqs expositoribus ps hec fuit aliter itroducta: vt. s. Aristo. aliā poneret pbatōeʒ ꝯclusiōis pcedētis: arguendo sic. nullus pōt magis credere ꝯclusiōi q̄ꝫ pricipijs. g̃ neqʒ ꝯclusio pōt magis sciri q̄ꝫ pricipia. q̄re pricipia magi sciunt̄. Assūptū pʒ. qꝛ neqʒ sciēs neqʒ meli⁹ disposit⁹ q̄ꝫ sciēs magis pōt credere ꝯclusioni. Accidit aūt

hoc inconveniens.f. q̄ quis magis credat conclusioni q̄ principiis nisi habens notitiam per demonstrationem prius: et magis cognoscat principia q̄ conclusionem. Littera igitur sic construitur. Nullus magis credere potest que non contingit.i. omnes q̄ contingit esse nescitas principiis tamen existibus scitis: q̄ principiis quesitonem: aut quia neque sciens neque melius dispositus q̄ sciens.i. habens habitum primorum principiorum illud facere potest. accidit autem hoc et c. expone sicut prius. ¶ Notandum est tertio q̄ propter intellectum superius datum: illi termino magis dispositus q̄ sciens quem puto magis esse ad mentem Ari. posteriores alios posuerunt intellectus. quidam enim dicunt q̄ per scientem Ari. intelligit solum habentem quia alicuius conclusionis: per magis dispositum q̄ sciente intelligitur habens quia et propter quid illius. Alii vero q̄ sciens est habens notitiam que habetur in scientia subalternata: magis vero dispositus q̄ sciens est habens notitiam: que habetur in subalternante. et hoc in idem redit cum priori. Sed istos modos minus puto de sententia Ari. q̄ primum: et minus esse ad propositum suum: ut patere potest considerati. Alii vero q̄ per sciens intelligitur habens scientiam exercitio studii: conclusione tamen habens ineptam: sed melius dispositus est habens bonitatem complexionis ad scientiam acquirendam. Alii q̄ sciens est sciens materie coniunctum sicut homo aut intellectus humanus. melius dispositus q̄ sciens est sciens separatum sicut deus et intelligentie. Sed isti duo modi si bene considerentur remotissimi sunt a proposito Aristo. hic. sed hic transeo.

¶ Non solum autem oportet principia magis cognoscere et magis ipsis credere q̄ ei quod demonstrat. sed nec aliud ipso credibilius esse: neque notius oppositis principiis: ex quibus erit syllogismus contrarie deceptionis si quidem oportet et scientem non incredibilem esse simpliciter.

¶ Tertia conclusio. non solum principia magis creduntur et sciuntur q̄ conclusiones: sed etiam nihil est credibilius principiis primis in eorum veritate: neque aliquid credibilius in falsitate oppositis ipsorum: ex quibus fit syllogismus contrarie deceptionis. Conclusio potest sic probari. principia prima sunt notissima. et eis naturaliter statim adheret intellectus sicut naturaliter dispositus non possit eis dissentire: neque eorum oppositis assentire. ergo et c. Et consequentia. et assumptum patet. quia dissentiens primis principiis non potest simpliciter scire: eo q̄ esset incredibilis cum his non assentiret: quibus maxime est assentiendum et hoc est quod volebat Arist. in textu cum dicit: si quidem oportet simpliciter scientem non incredibilem esse. ¶ Notandum est q̄ differt syllogismus contrarie deceptionis sive ignorantie: et syllogismus falsigraphus. quia syllogismus contrarie deceptionis dicitur syllogismus procedens ex opposito alicuius principii: sic nullum totum est maius sua parte. tu es aliquid totum. ergo et c. Et posset aliquis persuaderi: quia nullum infinitum est altero infinito maius, sed et totum et pars sunt infinita cum sint divisibilia in infinitum. quare et c. Syllogismus autem falsigraphus est procedens ex aliquo principio male intellecto. sic arguendo sic. omne totum est maius sua parte. sed tu es aliquod totum cuius anima est pars. ergo tu es maior anima tua. Conclusio igitur est falsa cum anima tua intellectiva est indivisibilis: quare oportet antecedens esse falsum hoc autem contingit per maiorem: quia illud principium assumitur universaliter de qualibet parte: sed sic non est verum: immo solum verificatur de parte quantitativa. anima vero non est pars quantitativa. sed essentialis.

Quibusdam quidem igitur propter id quod oportet prima scire non videtur scientia esse simpliciter. Quibusdam autem esse quidem: omnium tamen demonstrationem esse. quorum neutrum neque verum neque necessarium est.

¶ Hec est ultima pars primi capituli in qua philosophus quosdam removet errores qui ex predictis oriri possent: et dividitur in duas partes. Primo recitat errores quorundam cum rationibus eorum. Secundo removet illos ibi. Nos autem dicimus. Item primo illos errores recitat. secundo rationes eorum, ibi. Supponentes quidem. Dicit igitur primo. quia concessum est in precedentibus q̄ ad scire conclusiones oportet scire principia prima. quidam sunt qui ex hoc concludunt q̄ nihil contingit scire. quidam autem sunt concedentes q̄ contingit aliquid scire: quibus concessis videtur q̄ omnium sit scientia per demonstrationem. neutrum autem horum est verum neque necessarium. i. non necessario sequitur ex predictis.

¶ Supponentes enim non esse omnino scire. hi in infinitum volunt reduci tanquam sint utique scientes posteriora propter prima: quorum non esse prima recte dicentes. Impossibile enim est infinita transire. Si vero stet et sint principia. hec ignota esse cum demonstratio ipsorum non sit. quod vero dicunt esse scire solum. Si enim non est prima scire neque que sunt ex eis est scire simpliciter neque proprie: sed ex suppositione si illa sint.

¶ Ratio prime opinionis fuit ista: aut principia demonstrationis in infinitum procedunt: aut est ad aliqua prima principia devenire. Si dicatur primum. cum ea que sunt infinita non contingat intellectum pertransire. tunc intellectus devenire poterit ad aliqua prima sive ad aliquod primum. et per consequens non scire poterit aliquod primum principium. Sed ignorato primo ignorantur posteriora: quare tunc nihil cognoscet. Et dicit philosophus q̄ in hoc recte dicunt dicentes q̄ non sciuntur posteriora ignorato primo. Si vero non sit processus in infinitum: sed sit ad aliqua prima principia devenire. tunc sequitur q̄ illa prima non sciantur quia omne scire est per demonstrationem. principia vero prima non demonstrari possunt: eo q̄ tunc haberent priora per que demonstrarentur. et sic non erunt prima quare prima principia non sciuntur: et per consequens neque posteriora proprie et simpliciter scientur. Sed forte scientur conditionaliter. utputa supposito q̄ principia sint vera. Ex his igitur concluditur q̄ non contingit scire. quare et c.

¶ Quidam autem q̄ ipsum quidem scire sic et consistent. per demonstrationem. n. esse solum. sed omnium esse demonstrationem nihil prohibet secundum eos. Contingit. n. circulariter fieri demonstrationem: et ex his que sunt adinvicem.

¶ Ratio secunde opinionis fuit ista. posteriora sciuntur per prima, cum igitur omne scire sit per demonstrationem sequitur q̄ omnium erit scientia per demonstrationem. Hoc autem salvari poterit ponendo demonstrationem circularem: utputa q̄ ex principiis conclusiones demonstrentur: et econverso. Ex his. n. que adinvicem sunt contingit circulares fieri demonstrationes. ¶ Notandum primo secundum linco. q̄ Aristo. hanc partem introduxit ad complementum bonitatis huius scientie non quia sit de substantia huius artis istos errores removere. ¶ Secundo notandum secundum eundem q̄ isti antiqui non intellexerunt equivocationem istius termini scire. cum. n. scire multis modis accipiatur. scire proprie sumptum principiis competit et conclusionibus: et tale non necessario est per demonstrationem. scire vero propriissime solum competit conclusionibus demonstratis: et tale semper fit per demonstrationem. Quare dominum erit utrique opinioni q̄ principia sciuntur: non tamen sequitur q̄ per demonstrationem sciantur: et sic neque sequitur q̄ nihil contingat sciri: neque q̄ omnium sit scientia per demonstrationem. Ex his patet q̄ cum Arist. aut linco. comparant principia conclusioni concedentes principia magis sciri: accipiunt scire univoce videlicet scire proprie sumptum: in quo ambo conveniunt: et non comparant scire solum proprie sumptum ad scire propriissime sumptum. et per hoc ista comparatio non est inter equivoca. quare illa dubitatio: quam hic moverunt moderni expositores non est efficacie alicuius. ¶ Notandum tertio q̄ ista littera. ex his que adinvicem sunt: dupliciter exponi potest. Uno modo q̄ ex convertibilibus fieri possunt demonstrationes circulares. Alio modo q̄ ex principiis possunt conclusiones demonstrari. et econverso principia

ex ɔclusionibus: ita vt inuicem se inferre possint: vtraqz bona est. ¶ Dubitat̃ cōiter circa dicta. primo qz videt̃ ꝙ nō inconueniat fieri scientiā siue demōstrationē ꝓcedendo in infinitum i pricipijs. Nam sicut sor. ex infinitis causis dependentiam habet. s. ex patre auo ꝓauo ꝛ sic in infinitū. sic non inconueniet vt ipse tanq̄ effectus ex omnibus eis tanq̄ ex causis demr̃atiue sciat̃ q̄re ꝛc. ¶ 2º dubitat̃. quia videt̃ ꝙ i causis essentialiter ordinatis in infinitum ꝓcedētibꝰ sit dare aliqđ p̄mū. cū. n. infinite sint spēs nūeroꝝ. vt binarius: trinarius: quaꝝ sequēs ꝓcedētem p̄supponit ad vnaz tamē est deuenire que est absolute p̄ma. s. ad binariuz. q̄re ꝛc. ¶ Ad p̄mū rn̄deri debet ꝙ pater auus ꝛ ꝓauus ꝛc. nō sunt cause sibi inuicē eēntialiter ordinate: qz īter indiuidua eiusdē spēi nō ē ordo eēntialis. Per tales aūt causas nō fit sciaz demr̃atia. q̄re rō nl̃la. ¶ Et si dr̃ sic res se hʒ ad eē ita se habet ad cognosci: sʒ sortes habet esse ꝑ omnes illas causas: g̃ sortes habet cognosci ꝑ oēs illas causas. Dicit̃ pͦ ꝙ de sort. non ē scia nisi large: de qua hic non loqmur. Dr̃ scđo ꝙ loquēdo de cognitōe ꝛ scia ꝑfecta de q̄ hic loqmur ꝙ illa ꝓpositio limitari sic d̄bet. sic res se hʒ ad eē quo ad cās eiꝰ ꝑ se ꝛ eēntialr̃ ordinatas ita se hʒ ad cognosci. Aliū tn̄ itellectū hʒ illa ꝓpositio iloco ꝓprio de quo ibi vide. ¶ Ad 2ᵐ cōcesso gr̃a argumēti ꝙ nūeri sibi inuicē succedētes sint cāe eēntialr̃ inuicē ordinate. Dr̃ ɔcedēdo ꝙ i talibꝰ est dare primū. s. numerū binariū sed ibi nō ē ꝓcessus in infinitū i actu. sed in potētia tm̄: dicit. n. phs in 3. phycoruz tractatu de infinito: ꝙ in nullis ē numerus actu infinitꝰ: sʒ i potētia tm̄: qz est augmētabilis in infiᵐ per ɔtinuā diuisionē: q̄ nō pōt actu eē infinita: q̄uis ɔtinuū in infinitum diuidi possit Aristo. aūt hic negauit in infinitis actu eēntialr̃ ordiātis dari primū: q̄r ꝛc. Quedā alia facilia dubia mouent̃ hic ab expositoribus modernis ꝓposito nr̄o i pertinentia: que silentio pertransiri debent.

¶ Nos aūt dicimꝰ neqz oēm sciaz demōstratiuā eē: sʒ imediatoꝝ idemōstrabilē eē: ꝛ hoc qđ necessariū sit quidē maifestū est. Si. n. necesse est quid est scire priora ex quibꝰ est demōstratio. Stāt aūt imediata aliq̄n hec priora idemōstrabilia necē ē eē. ꝛ hoc igit̃ sic dicimꝰ. ꝛ nō solum sciaz sʒ ꝛ principiuz scie eē qđdā dicimꝰ. ipsa. n. cognoscimus inq̄ntuz terminos cognoscimus.

¶ Remouet illos errores. ꝛ ꝑ̄o primᵐ. scđo 2ᵐ. ibi. Circulo quoqz. Primo igr̃ dicit phs ꝙ nō oia q̄ sciunt̃: sciunt̃ ꝑ demōstrationē: sed q̄dā sunt oīo imediata: quoꝝ hr̃ scia sine dmr̃atōe. ꝛ ꝙ sit necessariū ad talia deuenire ꝓbatur. qz si per priora alia sciūt̃: oʒ etiam vt priora sciant̃: cū igr̃ in talibus nō sit ꝓcessus i infinitū: erit ad aliqua p̄ora deuenire oīo imediata: quoꝝ habet̃ scia: ꝛ nō per dmr̃ationem. Cū enī ois dmr̃atio aliqđ mediū requirat: si ipsoꝝ haberet̃ scientia ꝑ demr̃ationē: tunc ista imediata mediū hr̃ent: qđ implicat ɔdictōez. Et subdit phs ꝙ hoꝝ p̄ncipioꝝ cognitōez nō solū dicimꝰ sciaz: sed et̃ p̄ncipiū scie. supple ɔnū. talia. n. p̄ncipia cognoscimꝰ inq̄ntum terminos eoꝝ cognoscimus. q̄re ꝛc. Ex his igit̃ dbis Ari. pʒ ad formā dubitatiōis. p̄me opionis. qz dici dʒ ꝙ i p̄ncipijs demr̃ationis ē ad aliqua p̄ma deuenire: neqz in eis est ꝓcessus in infinitum. ꝛ ɔñter negat̃ ꝙ ista p̄ma nō sciant̃: qz fundamētū illud est falsuz. ꝙ oē scire sit ꝑ demr̃ationē: quare ꝛc. ¶ Notādū p̄mo ꝙ ꝓprie sumēdo scientiam: tā p̄ncipia q̄ ɔclusiones sciunt̃: vt patuit prius per distinctōem lineo. sʒ ꝓprijssime accipiēdo sciam: q̄uis ɔclusiones sciant̃: nō tamē verū est prima p̄ncipia illo mō sciri. Hitus igitur illoꝝ p̄ncipioꝝ nō dicit̃ scia scđo mō sūpta: sʒ itellectus: vt patebit infra de mente phi. Intellectus. n. humanus est aptus eis imediate adherere nō p̄cedente adhesione ad aliquid alterū. ꝛ per consequēs eoꝝ habere cognitionē certā sine alterius certitudinē p̄cedente. ꝓpter hāc igitur ꝓpinquitatē quā habet cū potētia itellectiua dictus est hitus iste eē intellectꝰ: sicut ꝛ actꝰ volūtat̃ s: quo ipa imediate fertur i finē: volūtas ab Ari. apellatur 3º. ethi. talis et̃ habitꝰ ē p̄ncipium scie. s. ɔclusionū: vt dicit Arist. in textu. ¶ Notandum. 2º. ꝙ sicut p̄ncipioꝝ eēndi quedam sūt prima quedaz nō p̄ma: deus. n. est p̄nᵐ p̄mᵐ i gn̄e cāe efficiētis. ꝛ mā p̄ma i gn̄e cāe mal̃. soluz tn̄ ds dr̃ p̄nᵐ eēndi simplr̃ p̄ᵐ. cū mā ad ipʒ reducat̃ sicut p̄nᵐ passiuū ad actiuū vt pʒ. 9. meta. Aliq̄ vō sūt p̄nᵃ nō p̄ᵃ: sic celū ꝛ itelligētie. Eodē mō p̄nᵃ cogscēdi q̄dā p̄ᵃ dn̄r: ꝛ q̄daz nō p̄ᵃ. Exᵐ p̄mi. sic d q̄lʒ dr̃ eē vl̃ nō eē. Nō ɔtigit idē sil̄ eē ꝛ nō eē. q̄uis simplr̃ p̄ᵐ sit p̄nᵐ affirmatiuū: qm̄ negatiuū ad ipʒ reduci hʒ: eo ꝙ affir. nal̃r prior ē negatōe. Quedā vō nō absolute p̄ia: sic oē totū ē maiꝰ sua p̄te. sʒ ab eq̄libꝰ eq̄lia auferas ꝛc. Ad ꝓpositū igr̃ p̄ia p̄ncipia sūt illa q̄bus statim assētimꝰ ex sola apphēsiōe terioꝝ simpliciū nullo p̄cedēte discursu. ꝛ talia dn̄r simplr̃ imediata. qm̄ nō hn̄t meᵐ ꝑ qđ aliquoꝰ ꝓbari possint. siue dmr̃atiue. siue nō dmr̃atiue. Principijs vō nō primis nō stati assentit itellectꝰ hita notitia suoꝝ terminoꝝ: sʒ vltra requirit̃ saltē q̄dā aut discursus iperceptibil̃. Hec igr̃ imediata dn̄r. nō qz ꝑ nullū mediuz ꝓbari possint. sʒ qz nō hn̄t mediū ꝑ qđ demr̃ari possint. nam hoc p̄ncipiū. oē totū est sua p̄te maius, fuit ꝓbatū ab alacen in sua ꝑspectiua hoc mō. oē qđ ɔtinet p̄tē ꝛ aliud vltra est sua parte maius oē totum est hᵐ. ergo ꝛc. Illa tamen probatio fit per discursuz quendam itellectus imperceptibilē. g̃ demonstratiua dici non debet. De principijs igitur omnino primis Aristoteles intelligit dum dicit. illa statim cognosci ꝑ cognitionē suorum terminorum ꝛ ipa eē imediata. Hec ab expositoribus cōiter dicunt̃. Mihi tn̄ apparet ꝙ Aristote. nō ita restrigat hūc terminū p̄ncipia p̄ma. sed ꝙ oia illa p̄ncipia p̄ma dicātur ad q̄ notitie cōclusionū resoluūt̃: et q̄ ꝑ aliqđ mediū demr̃ari nō pn̄t. ¶ Dubitat̃ p̄mo qz notitie simplices termioꝝ cōponētiū p̄ma p̄ncipia sūt priores notitia cōplexā illoꝝ p̄ncipioꝝ. q̄re illa p̄nᵃ nō sūt dicenda p̄ma. pʒ ɔña. qz si eēnt p̄ma tūc eoꝝ notitia oibus alijs notitijs deberet eē prior. assūptū patet ꝑ Aristo. i lra: et qz vniūersalr̃ notitia cōplexa incōplexā p̄supponit simpliciū termioꝝ. ex q̄bꝰ resultat cōplexuz: q̄re ꝛc. ¶ Scđo dubitat̃ qz videt̃ ꝙ p̄ncipiū p̄mū sic dignitas aliquā hēat ꝓpositionē nal̃r ea poꝛ̄: ꝛ ꝑ cōseqnēs nulla talis ē p̄ncipium imediatū. qđ videt̃ ɔ phʒ i textu. assūptū pʒ. qꝛ p̄ma notitia quā habet intellectus humanus ē notitia alicuius singularis aut quiditatis eius vt colligit̃ 3. de aīa. d mēte Arist. ꝛ ɔmētatoris: q̄re seqt̃ ꝙ talis ꝓpositio. hoc ens ē. dmr̃ato aliquo singulari aut eiꝰ q̄ditate: erit prius itellectui nota q̄ aliqua dignitas: q̄re ꝛc. ¶ Ad primū cōiter rn̄det moderni ꝙ termini dignitatis sūt p̄nᵃ prima icōplexa. dignitas vō est p̄ncipiū primū ɔplexuz: ꝛ ɔñter ɔcedit ꝙ termini sūt notissimi: ꝛ p̄ncipia notissima: ꝛ licet per notitiaz terminoꝝ fiat nobis nota dignitas non sequit̃ vt illi termini sint magis noti: eo ꝙ notitia dignitatis itrīsece cōponit̃ ex notitijs terminoꝝ: q̄re ꝛc. Aliter tn̄ magis ad ꝓpositū respondet̃ ꝙ notitia dignitatis vl̃ alteriꝰ p̄ncipij dupliciter in ꝓposito accipi pōt. Uno mō ꝑ apphēsione absolute: vt cū intellectus absolute apphēdit ꝙ quodlibet ē vel nō est. Alio mō ꝑ certitudine intellectꝰ tali p̄ncipio adherendo. notitia igit̃ dignitatis primo mō sūpta dependet ex notitia terminoꝝ simpliciū tāq̄ ex nal̃iter priori: sicut icomplexa nal̃iter p̄supponit̃ a ɔplexa. ꝛ de tali nō loqmur i ꝓposito. Notitia vero dignitatis scđo mō non dependet ex notitia simplr̃ sūpta seu termioꝝ simpliciuz seu alteriꝰ: quodcūqz sit illud. certitudo. n. quā habet intellectus firmiter adherens huic p̄nᵒ de quolibet dr̃ eē vel non esse. nullā habet

certitudinem priorem de re per terminos simplices signa ta aūt significata p oliū cōplexū. intellectus n. ita firmiter illi principio adheret q̄ nulli alteri ē aptus firmi⁹ z certi⁹ adherere: z ꝓpter hoc rationabiliter debz appellari p̄mū: nō absolute: q̄ notitia eius que est a pricipio absolute non cōiūcta credulitati nō tñ ā alīaz priorē z simplicē ꝓsuppo nat. ¶ Ad z^m respōdent predicti primo q̄ ɔ̄ña prima non valet: eo q̄ illa negatiua. nō cōtingit idē simul eē z n̄ eē. hz affirmatiuā dignitatē priorē ea. z tñ dici debet imediata q: licet sic inferri possit de quolibet dicitur eē vel non esse nullum tamen est mediū per qd̄ conclusio inferatur q: vt dicūt nullus cōceptus firmitar in affirmatiua qui non fir matur in negatiua· z hoc vltimū puto falsū eē. ¶ z^o dicūt negando antecedēs. Et si arguatur sic. concept⁹ entis cōce ptū singularem presupponit prius in intellectu. igitur fisr cōplexuz fundatum super ente. s. quodlz ens est vel nō est aliuum habet ɔceptū cōplexum eo priorē. negant ɔ̄ñtiā. sz hoc puto nō ɔueniēter dictū. cōcesso. n. ante qd̄ puto veri⁹ eē: vt dixit in. 3. d̄ anima. rōnabile videt̄ q̄ sicut natura vel tēpore prius intellectus cōceptū singularem simplicē hz q̄z cōceptū entis: ita prius habet vel hēre debet cōceptuz talē ɔplexum. s. hoc ens est. demōstrato certo singulari. q̄z tale cōplexum. qd̄libet ens est vel nō est. quare zc̄. Aliter igitur respōderi posset cōformiter sicut ad p̄cedēs q̄ licet in itellectu: ꝓut eius apphensio dependet a sensu sit apta nāliter prius formari ꝓpositio d̄ aliquo singulari q̄z digni tas cōplexa: z per ɔ̄ñs dicat̄ ea prior quo ad apphēsionē. n̄ tamē ista ꝓpō singularis neqz q̄uis alia ē ea prior quo ad certitudinez z adhesionē itellectus ad sensuz pri⁹ expssuz: z ꝓpter hoc poterit merito pricipiū imediatum appellari.

¶ Circulo quoqz qd̄ impossibile sit demōstrare simplr maīfestū ē. Si vero ex priorib⁹ oportet demōstratiōez eē z notiorib⁹. Impossibile. n. ea dē sit sibiipsis priora eē z posteriora.

¶ Remouet scdam opinionē ostendens fūdamentū eius esse falsuz. s. q̄ ɔtingat circulariter demr̄ari: z q̄ ex hoc est oium scia per demr̄atione. Et in hoc tres adducit ratiōes Scda ibi. Accidit aūt dicentibus. Tertia ibi. At vero neqz hoc possibile est. Primo format rationez. Scdo remouet dubiū ibi. Nisi altero mō. Aristo. g̃ primo intēdit cōclusi onez istā. Impossibile ē demr̄ationē simplr eē circularez. Probat̄ sic. dato opposito sequeret̄ q̄ idem eēt simplr pri us z posterius respectu eiusdē. z q̄ eēt simplr noti⁹ z igno tius eodem. Consequēs ē ipossibile vt pz. ɔ̄ña tenet. q: q̄lz demr̄atio simplr est ex simplr priorib⁹ et notiorib⁹ vt p̄us dictū fuit. Si igit̄ ex. a. posset. b. demr̄ari simplr z eɔ̄. zc̄. a. q: pricipium demr̄atiōis eēt simplr noti⁹. b. z simplr pri⁹: z q: eēt cōclo demr̄atōis i scdo ꝓcessu eēt simplr posteri⁹ z ignotius. b. q̄re sequitur intentum. ¶ Notandū q̄ sills circularis est qñ aliquo syllo formato accipit̄ cōclo sil cū cōuersa alterius p̄misse: z infertur altera premissa. Vñ si fiat hic sylls. oē animal rationale est disciplinabile. oīs hō ē hō. g̃ zc̄. Deinde eɔ⁹ arguatur sic. oē disciplinabile ē aial rationale: sed oīs hō ē disciplinabilis. g̃ oīs hō ē animal ra tionale. tūc erit circularis syllogismus: z si illi duo ꝓcessus eēnt demr̄atōes simplr. tūc eēt ibi demr̄atio simplr circu laris. z d̄ marie. q: illd̄ qd̄ i vna pōit̄ ꝓ medio i alia pōitur ꝓ p̄dicato ɔclōis z eɔ̄. In p^a. n. aial rōale ē mediū z cā. z di sciplinabile ē p̄dicatū siue effect⁹. In z^a vo assūit̄ discipli nabile tāq̄z mediū z cā. aial vo rōnale tāq̄z effect⁹ et p̄dica tū ɔ̄nis: q̄re zc̄. ¶ Dubitat̄ q̄re Ari. ɔcessit dyalecticū sylls siue topicū eē circularē. n̄ tñ h̄ cōcedit d̄ dm̄r̄atōe. Ad hoc respondetur q̄ causa q̄re nō ɔcessit de demr̄atōe pz i tex. q: q̄lz dm̄r̄atio simplr ex simplr p̄orib⁹ ꝓcedit et notio ribus⁹. n̄ ē āt possibile idē eodē eē simplr p⁹ z posteri⁹ z noti⁹ z min⁹ notū: q̄re zc̄. De syllo vo topicō ɔtigit h̄. qñ ex ꝓ babilib⁹ ꝓcedit. ꝓbabilia vo sūt q̄ vl plib⁹ vl sapiētib⁹ ap parēt eē va. cū igit̄ ɔtigat. a. respectu aliquoꝝ eē ꝓbabili⁹ b. z eɔ̄ respectu alioꝝ z ꝓ̄tiz sapiētū: dic ē q̄ ex. a. tanq̄z ex medio poterit topice. b. ɔcludi: z silr eɔ̄. q̄re zc̄.

¶ Nisi altero mō vt hec qdem ad nos: illa vero simplr quo certe mō iductio facit notū. Si aūt sic ē nō erit vtiqz simpliciter bñ determiatū sed dupliciter. aut n̄ simpliciter altera demōstratio fit ex nobis notioribus.

¶ Diceret forte aliqs ad rōnē p̄cedētē q̄ n̄ ē icōueniēs idē eē eodē noti⁹ z igti⁹: q: p̄t eē q̄ sit eo noti⁹ q̄ ad nos: sit aūt igti⁹ quo ad nāz: z isto mō iductio ꝓcedit notificādo ɔ̄nē. s. ex notiorib⁹ nobis. Et sic ɔ̄r vr q̄ ex his fieri poterūt dm̄r̄atōnes circulares. Rñdet phs q̄ si ita fieret tc vl al tera illaꝝ dm̄r̄atōnū n̄ eēt simplr demr̄a⁹: z tc n̄ obstarz p̄dict: q: loqmur h̄ d̄ dm̄r̄a^ne simplr: vl oportebit q̄ n̄ bñ dif finitū fuerit sup⁹ scire simplr. z h̄ vr icōueniēs. ɔsequētia vo d̄clarat̄. q: cū sit ꝓcessus a nobis notioribus ad notiora nāe: aut illa ē dm̄r̄atio simplr aut n̄: si n̄: habet̄ itētū: si sic cū q̄lz demr̄atio simplr faciat scire simplr: sequitur q̄ illa demr̄atio facit scire simplr: et tamē nō facit scire per cām: sz per effectū: qui nobis est notior. g̃ illa diffinitio de scire simplr n̄ fuit sufficiēter posita. s. scire ē rē p cāz cogscere zc̄.

¶ Accidit āt dicētib⁹ circulo dm̄ōstrationē eē n̄ solū q̄ nūc dem̄ ē sz nihil aliud dicere q̄z hoc est si hoc ē. sic. n. facile ē demōstrare oia. maīfestū aūt est q̄ hoc accidit tribus terminis positis. ꝑ multos eni aut paucos reflectere dic nihil dif fert. p paucos aut p duos. Cū. n. ex necessitate a. sit b. hoc aūt c. Cū igit̄ a. sit. ex necitate erit. b. Si igit̄ cū sit a. necesse est eē b. hoc aūt cū sit erit a. hoc eni ibereat circulo ponat̄. a. in quo est. c. b. igit̄ cū sit a. eē dicere est ipm c. dicere. hoc āt ē qm̄ cū sit. a. ē. c. sz c. cū. a. idē est. q̄re accidit di cere circulo dicētes eē demōstrationē nihil ali ud nisi cū sit a. ē a. sic aūt oia demōstrare leue ē.

¶ Scda ratio. dato q̄ ɔtingat circulariter dm̄r̄ari nō solū sequitur p̄dictum iconueniens: sz ēt sequit̄ q̄ per aliquez demr̄ationez nō aliud probat̄ nisi q̄ si h̄ est: hoc est eodē demr̄ato: sed hoc videtur valde irrōnabile: sic. n. esset val de leue: quodlibet ens demonstrare. q̄ autem hoc sequat̄ probat philosophus dicens: q̄ siue per paucos siue p mul tos terminos demōstratio fiat circularis idem erit. sit igit̄ vt per. a. b. demonstretur. z p. b. c. sit autem. c. idem cum a. sic enim esse oportet. si debz esse demonstratio circularis. z sequitur tunc q̄ ex. a. demonstretur a. tanq̄z a primo ad vltimum. cum igitur. c. sit omnino idem cum. a. tunc per a. demonstrabitur. a. et sic p illam dm̄ōstrationē ɔcludet̄ q̄ si. a. ē. a. est: sic āt est valde leue oia demōstrare: q̄re zc̄.

¶ Notandū est q̄ p facile intelligit superficiale. p reflectere vo itelligit circulariter ꝓcedere. quoniam in circulo fit re flexio ab eodem in idem.

¶ At vero nec hoc possibile ē nisi i his queciqz alternatim se ɔsequuntur sicut sunt propria. Vno quidē posito ostēsū ē q̄ nequaq̄z necesse ē aliquid eē alterꝝ. Dico autē vno q̄ neqz termino vno neqz ꝓpositiōe vna posita. Ex duabus āt propositiōibus primis z minimis ɔtigit: sic q̄ dem cōtigit z syllogizare. Si quidē igit̄. a. ipi

b. r c. iherent. r hoc adiuice r ipsi a. c. si quidez ptigit ex alterutris mostrare oia qsita in prima figura sicut ostesuz est i his q d syllogismo sut. Osnsuz e at q in alijs figuris aut n sit sylls aut n de acceptis. Non at pdicari eqliter nequaqz est mostrare circlo. Quare qm pauca huiusmodi i demonstratioibus sut: manifestu qdez est: qm vanu est r ipossibile sic dice ex his q sut adiuice esse dmrationem. r pp hoc cotingit oiuz esse demostratione.

¶ 3º ptra opinione argui probado q pcessa demostratione circulari no oz oiuz ee demostratione circulare: qr demostratio circularis si ee posset: solu fieret p terminos couertibiles r i pma figura. sz pauca sut hmoi couertibilia que pbentur circulariter r i pma figura. g no seqr pp hoc vt oium eet scia p demostratione: tz pna cu minori: maiorez dicit phs alibi fuisse declarata. s. i primo priorum. ibi eniz ostensum fuit q ex vna ppone tm no cocludit aliqd syllistice. cotingit aut ex duabus premissis r minimis syllogizare. osnsum est etiam: q vbi. a. mediu isit. b. r. c. r hec duo isint ipsi. a. couertibiliter: tuc i pma figura cotinget circulariter syllogizare alteruz ex altero cocludendo r ecouerso. ibi et osnsum e q in alijs figuris a prima: aut no fit sylls circularis: aut si fit no fit de ppoib' acceptis prius. quare rc.

¶ Notadu p itellectu quorudam terminorum q ista dicunt se coseq alternati q sut couertibilia: r eade ab Arist. dicunt ppria. ¶ Notandu 2º q due pmisse regrunt ad formam syllogisticam. qm dici de nullo: qre oz i forma syllogistica hitudine ee qda iter subiectu r pdicatu pclonis: r aliqd ee mediu illa hitudine cocludens. r p pna ex tribus terminis oz costare sylls. tres aut termini ad hoc vt debite ordinent duas regrut pmissas. dicitur aut ab Aristo. due pmisse ee prime r minime. prime dnr: eo q primo nuero mesurate. s. numero binario. r eade rone dnr minime. s. qr minimo nuero mesurate. binarius eni est minimus nuerorum: vt pz. vl dnr minime vt exponit cometator auerrois: qr ad min' due regrutur. ¶ Notadu 3º. vt colligit ab Aristo. loco allegato q tuc fieri pot sylls circularis qn ex pclusioe siml cu puersa vni' pmisse pbatur altera pmissarum: r altera p puersam alteri'. vbi gra. si arguat sic. oe aial ronale est risibile. ois ho e aial ronale. g ois ho est risibilis. si ecouerso fiat hoc mo sylls. omne risibile est aial ronale. ois ho e risibilis. g ois ho e aial ronale. fiet circulatio ex couersa maioris cu pclone iferedo minorez. Si vero sic arguit. ois ho est risibilis. oe aial ronale e ho. g oe aial ronale est risibile. fit circulatio ex pclone siml cu puersa minoris iferedo maiore. Ex quo patet: q vbi ta pmisse qz pclo sylli circlaris debeat ee necie: oportebit vtraqz extremitate r mediu pverti siml. Alr at cotigeret altera pmissarum ee falsa. Cu igit demostratio fit ex necys: seqr no posse fieri demratione hmo circulare nisi termi demostratiois couertant. No icoueniret tm ex falsis fieri syllos circlares: qz tales no ceut p termios puertibiles. Patet 2º. q hmo sylli circulares no possunt fieri in scda figura: eo q i scda figura sp negatiua pcludit ex aliq pmissa negatiua. si igit ex pne siml cu couersa negatiue pmisse pcluderet altera pmissa affirmatiua: tuc ex pure negatiuis possz iferri p affirmatiua: qd e falsu. Patet 3º. q hmo circulatio no pot fieri i pa figura: qr i 3a figura sp p e pticularis. vl altera pmissarum e pticlaria. r aliqn negatiua. si igr ex pne siml couersa pmisse pticlaris altera iferat p vlis: tuc ex pure pticlarib' possz seq p vlis syllogistice. r aliqn ex pure negatiuis affirmatiua: qd vr falsu. Sequit 4º. q hmo idei alijs modis pme figure qz i pmo contigere no pot. pz ex predictis: qr oes pter primu aut cocludut pclonem negatiua: aut particulare. qre rc. Hoc e g qd phs dicit in textu: q i 2a figura r i 3a non sit hmo sylls: aut si fit non fit per ppositiones prius assuptas sz alias assumedo. ¶ Notadu vltimo fz linco. q multe sut demostrationes no ex couertibilib'. pmo in naalibus cu demratur celu ee incorruptibile predicatu eni e coius subiecto. qr intellectus est incorruptibilis: g no est corpus celeste. similiter in mathematicis tum demonstrat: q super datam lineaz cotingit triangulum equilateru collocare dicit ipse q predicatum est communius subiecto. qre rc.

Quoniam at ipoie e alr se hre cui' est scia simplr: r qm neciu vtiqz erit id ee scibile qd est scdz demostratiua sciam. demostratiua at est qua habemus ihndo demonstrationem. ex necessarijs vtiqz syllogismus demonstrationis. Accipiendum igitur est ex quibus r qualibus demonstrationes sint.

¶ Hoc est scdm capitulu huius tractatus i quo determinat de materia demostratiois odedo ex qbus r qualibus oz ee demostratio: r ex qb' r qualibus ee non oz. Et diuidit i tres ptes. Primo cotinuado se ad pcedetia pmittit itetione sua. scdo determinat queda necessaria pposito suo ibi. Primu at determinadu. tertio determiat ppositu ibi. Si igit est demonstratiua scia. Primo dic q qr illud de quo habet scia simplr e ipossibile aliter se hre: vt patuit p diffinitioem scire suprapositam. Ido seqtur q illud scibile de quo scia demostratiua hetur: sit necessariu: dico aut sciam demostratiua qua hem' sine acqrimus p ipsa demostratioez ex quo iferet q demostratio e syllogism' ex necys. Determinadu igit est ex qbus et qualibus sut demostrationes.

¶ Notadu e pmo q cu Ari. infert q demostratio e syllogismus ex necys. ly ex necessarys referri pot ad pnem vel ad pmissas: si ad coclusione lra tuc e plana. Linconiensis tame r quasi oes expositores volut vt iferat ista coclusio. ois demostratio e syllogism' ex premissis necessarys: r pbat linconiensis ea sic. ois syllogism' faciens scire est ex pmis necessarys: sed ois demostratio est hmoi. igit rc. minor pz ex determinatis. maior pbat. qr ois syllogismus facies scire cocludit necessariu: vt pz p diffinitione scire: vbi dicit q no cotingit alr se hre: sz no pcludit scietifice necariu nisi ex necessarys. g rc. ¶ Notandu scdo vt dicit Ari. in textu q accipiendu est ex qb' est demratio. qr. s. ex necessarys r ex qlibus: qr scilicet ex his que sunt de omni per se r fm q ip sum. per istas eniz conditiones qualificant ppositiones necie dmratiois. ¶ Notadu tertio: vt colligit ex Alb. alamano q pditoes demratiois supi' posite. s. ex pmis veris imediatis rc. sunt pditioes magis gnales: pditoes vero hic ponede sunt magis spales ex qbus ille gnales limitantur. s. ex necessarys: de oi: p se: r fm q ipm: r io dicit ipse q iste coditoes appropriant demrationi. qr no sufficit vt demostratio sit ex pmis rc. sz et oz vt sit ex necarys. de oi rc. Qr aut prie coditoes sint magis gnales declarat ex hoc q sylls topic' siue dyalecticus pot ee ex eis q sunt prima r imediata siue dyalectice p se nota: lz no sint necia per se rc. Ronabilr igit ad copleme tu notitie demratiois post pdicta doz est de coditoibus illis magis spalib'. Expositores vo posteriores dixerut q pria r imediata sunt malia eo q sunt ptes itegrates demrationem: sed neciu de oi p se r fm q ipm sunt formalia respectu illorum: qr sunt coditioes qda q in ipis hnt ee. r p pns priaria r imediata ta respectu dmostratois qz respectu istarum coditionum pnt malia appellari: licet pro quanto sunt diffinientia demonstrationem sint formalia respectu ipsius vt ipsi dicunt. ¶ Dubitatur. qr

philosophus videt velle q si ɔclusio demõstratõis sit necessaria: pmisse sūt neccie: sed hoc vr nõ seq: qz sicut i logica pz pōt neccīū iferri ex ɔtigētib⁹: sic arguēdo. oē currēs ē aial: ois hō ē currēs. g ois hō ē aial. Rūdet q lz ɔ necaria dyalectice ex cõtigētib⁹ ɔcludi possit: h tñ nõ pōt fieri simplr ɔ dēmrātione. qz dēmrātionis simplr dz ɔ simplr sciri: qd g dē eē ñ pōt nisi ea p q pbat eēnt neccia. ꝛ p h pz ad rōnē.

Primum igit determinādū quid dici m⁹ de omi: ꝛ quid p se: ꝛ qd vniuersale. De omi qdē hoc dico quod vtiqz nõ i quodā: i quodā aūt ē. nam q aliquando quidē sic. aliqñ vero nõ. vt ō oi homine aial. Si.n. veruz est dīe hoiez: verū ē dīe aial. ꝛ si nūc alteꝝ ꝛ alteꝝ. Et si in oi linea punctū silr est.

Deteriat qdā neccia pposito suo ꝛ diuidit i tres ptes. p determiat qd sit dici ō oi. 2° ō modis accipiēdi. p se: ibi. Per se aūt. 3° qd sit vle ibi. Vle aūt dico. p declat qd sit dici de oi. 2° pbat dicta sua p qdā signū. ibi. Signū aūt ē. p igit pmittēs itētionē suā dic q p ōterminabit qd sit dici ō oi: qd sit dici p se: ꝛ qd sit vle: ꝛ ɔñr dic q dici ō oi ē aliqd pdicatū dici ō qlibz supposito subi suī: ꝛ sp dici ō ipo. nõ aūt ō aliq sic: ꝛ ō aliq nõ: neqz aliqñ sic ꝛ aliqñ nõ: quo dicim⁹ q aial ō hoie dr eo q ois hō ē aial: ꝛ nūqz ō aliq veꝝ ē dīe ipm hoiez eē qn tūc verū sit dicē ipz eē aial. Silr dr ō pūcto: ꝛ linea: qz i qlibz linea ē pūct⁹ ꝛ sp qcūqz linea data i ea ē pūct⁹ qr ꝛc.

Signum autē est. Nāqz istārias sic pferim⁹ sicut de omi interroganti aut si in quodam nõ: aut si aliquando non.

Ex pdicte due ɔditiones requirant ad dici de omni probaut a signo. qz hoi interrogāti nūqd talis ppō sit ō omni. rñdendū q nõ: ꝛ dupliciter adducim⁹ istātiā. p si pdicatū non isit cuilibz supposito subi. 2° si nõ sp isit subo. Notādū p vt colligit i tex. ō mēte lico. q hec tria ad ordinē se hñt sic magis ꝛ min⁹ vle: qz dici ō oi vlius ē qz dici p se. silr dici p se magis ē vle qz sit dici pmo siue vle sm q hic accipit: qz oē dici pmo ē p se: ꝛ nõ eō. De his aūt trib⁹ ɔueniēs ꝛ neccium fuit vt Ari. determiaret: eo q illa ad dēmrātionē simplr reqrūt: sicut ifra magis videbit. Prius aūt determinare dz de oi tāqz ō magis vli: ꝛ ɔñr ō dici per se: ꝛ de vli sm rectū ordinē doctrine. Notandū scdo de mente Alberti alam. q Ari. vtit notāter isto mō loquēdi. nõ ē i quodā sic et i quodā nõ: ꝛ nõ dic q pdicatū oib⁹ suppositis isit pp tales ppositiones. ois sol ē planeta: ois luna ē planeta: ꝛ siles quarū subis nõ corrñdet multitudo suppositoꝝ. Notāter ēt dic nõ aliqñ sic: ꝛ aliqñ nõ. ad denotādū q ppō de oi qua vtit dēmrātor ē neccia: cui⁹ necessitas est supra oē tps: et nulla pte tpis mēsurat. sic isto gra exēpli. ois hō est aial rationale. hō.n. aial: ꝛ rōnale p itellectū ab oi motu et tpe sūt abstracta: qre ꝛc. Circa pdcā dubitāt moderni p⁹ q hec vr eē ō oi. luna eclipsat. cū ipsa sit demõstrabilis: nõ tñ vlitas tēporis ei correspōdet: cū aliqñ luna eclipset ꝛ aliqñ nõ vt pz. scdo huic ppositiōi. oē aial ē coloratū. vtraqz vlitas corrñdet. s. tpis ꝛ subiectoꝝ. vt pz. ꝛ tñ nõ ē de oi cū ipa sit p accidēs. vt infra videbit. qre ꝛc. Alia mouent ab eis dubia q mihi videt tacēda. Ad pmū rñdet q ista ppositio. luna eclipsat: sic ē neccia ex suppositione. sic ēt ē de oi ex suppositiōe: sed nõ absolute. s. supposito q terra dyametraliter iterpōat iter solē ꝛ lunā. Hec rñsio remouet per ea q dicta sūt i pcedēti qōne. Alr dr negādo q ista sit ō oi: neqz ipsa ē simplr demõstrabilis cū sit absolute ɔtingēs: sz ista. luna est eclipsabilis. ē vel pōt esse ɔ demõstrationis: ꝛ ipsa ē de oi. qz sibi vtraqz vlitas corrñdet. Ad 2ᵐ dicit concedēdo q ista. oē aial ē coloratū. nõ ē ō oi posterioristico sz

vtrāqz habeat vlitatē. Hec rñsio ɔtradicit textui Ari. Secundo meli⁹ rñdet ɔcedēdo q ē de oi: ɔsequēter negatur ista ɔña. ē ppositio p accidēs. ergo nõ ē de oi: qz nõ ois ppositio de oi ē p se: sic neqz omnis per se est secundū q ipsū sicut infra videbitur.

Per se aūt sūt qcūqz sūt i eo qd quid ē: vt triangulo inest linea: ꝛ linee pūctū. Suba.n. ipoꝝ ex his est que insunt in rōne dicēte quid est.

Determinat de modis accipiēdi p se: ꝛ pmo ipsos distinguit ꝛ declarat. scdo ośdit qualr his vtat dēmrātor ibi: q igrediūtur i simplr scibilibus. Itē pmo declarat modū pmū accipiendi ly p se. scdo scdz. tertio tertiū. ꝛ qrto qrtū. Intendit igit pmo q pm⁹ mod⁹ accipiēdi p se ē qñ alterū iest alteri tāqz illud qd ponit i diffinitione sui: qualr lineaz dicimus inesse p se triangulo: ꝛ pūctū dicimus inesse per se linee cū diffinitio trianguli icludat lineā: ꝛ diffinitio linee icludat punctū: ꝛ sic vniuersaliter quecūqz ponūtur in ratione quidditatiua alicuius dicuntur de illo in primo modo dicendi per se. Notandū primo q quedā ingrediūt diffinitionē sui diffinibilis i recto: quedā autez in obliquo Exēplū primi sicut hic. hō ē aial rōnale. Exēplū secundi sicut in pposito cū diffinitur triāgulus. qz ē figura plana tribus rectis lineis contenta: pz. qz linea ingredit diffinitionē trianguli in obliquo. Silr si diffinitur linea q ē qtitas cōtinua: cuius partes per punctū imediate cōtinuātur: pz q punctus ingredit diffinitionē linee in obliquo: ꝛ hoc voluit Ari. cū dixit q suba hoꝝ ex his ē: qz. s. diffinitio triāguli est ex lineis: ꝛ diffinitio linee est ex pūctis: ꝛ non itelligas q suba linee cōponat ex punctis. Arist. igitur videt velle q siue aliqd in diffinitione alicuius ponat i obliquo siue in recto: qd cōparat sibi per se i pmo modo. ꝛ ɔsequēter ex his fieri possunt ppositiones per se primi modi sic sunt iste. hō est animal rationale: ꝛ linea est ex punctis. siue linea est qtitas ɔtinua cui⁹ ptes imediate p pūcta ɔtinuāt.

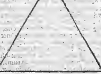

Et qbuscūqz eoꝝ q i sūt ipis. s. ipsa i rōne isūt qd ē demõstrātū. vt rectum inest linee: ꝛ circulare ꝛ impar ꝛ par numero ꝛ primū ꝛ ɔpositū: ꝛ ylocheli quidē equilaterū. ꝛ scalenõ. i. altera pte lōgi⁹ ꝛ q oib⁹ his isūt i rōne dicēte quid ē. hic quidez linea inde numerus. Siliter autem ꝛ in alijs hmōi vnumquodqz per se esse dico.

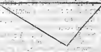
Dicit q secūdo mō aliqd dicit inesse alteri per se qñ fuerit ppria passio inherēs subo: qd ponit in diffinitione eius dē passionis sicut rectū inest linee p se: similr ꝛ circulare: ꝛ par ꝛ ipar inest p se numero: silr primū ꝛ compositū ꝛ ysopleuros qd est eqlaterum ꝛ scalenon q est altera parte lōgius insunt p se numero. In diffinitione eni oīum istorum ponūtur propria subā: qz in diffōne recti ꝛ circularis ponit linea: ꝛ i diffinitione paris vel iparis: ꝛ pmi et ɔpositi: ꝛ ysopleuros et scalenon ponit numerus. ꝛ sic de multis alijs ē dōm. in quibus pdicatū inest p se subo hoc 2° modo. Deīn de subdit phs q quecūqz alicui isunt: ꝛ neutro istoꝝ mo

ttoꝝ ꝑ se insunt accidentaliꝰ insunt sicut musicū ⁊ albū accidentaliter insunt aiali. ¶ Notandū circa exēpla Arist. ꝙ linea ponit̄ in diffinitione recti eo ꝙ linea recta est illa cuius mediū non discrepat ab extremis. Ponit̄ etiā in diffinitione circularis eo ꝙ linea circularis ē illa in cuiꝰ medio est centrū a quo omnes linee recte ad ipsā ducte sunt eq̄les. Numerus ēt ponit̄ in diffōne paris: q2 par ē numerꝰ diuisibilis ī duas partes vel medietates equales. Item in diffinitiōe iparis: q2 ipar est numerus nō diuisibilis in duas medietates equales. Itē in diffinitione numeri p̄mi: q2 numerus primus ē q̄ nō ex alio numero cōponit̄: sicut binarius. et ī diffinitione cōpositi. q2 numerus. cōpositus ē q̄ ex alio numero cōponitur. Ponit̄ ēt in diffinitiōe ysopleuros ⁊ scalenon: que sunt ipsius ꝓprietates. Ubi notādum est ꝙ ꝑ ysopleuros et scalenon nō debemus hic itelligere spēs trianguli: sicut cōiter ista noīa accipi solēt: q2 spēs trianguli non pñt eē ipsius numeri passiones: sed itelligere d̄bemus q̄sdā numeri passiones: que sic ꝑ quādā silitudinē noiant̄. Multis .n. noibus trāsūptiue vtimur in quātitate discreta: q̄ tñ sūt noīa ꝓpa cōtinuoꝝ: sic igit̄ ꝓprie loquendo dr̄ ysopleuros trīāgulus habēs tria latera eq̄lia: sic etiā nūerꝰ habēs latera eq̄lia trāsūptiē dr̄ ysopleuros: ⁊ talis ē nūerꝰ q̄ fit ex ductu eiusdē nūeri in seipsū: sic q̄ternariꝰ q̄ cāt̄ ex ductu binarij ī seipsū: q̄ ēt alio noie nūerꝰ q̄dratꝰ dicī solet. Dr̄ āt eq̄laterꝰ q2 d̄scribēdo duas vnitates: ⁊ sub illis alias duas sic hic :: cābit̄ nūerꝰ ex oī pte hn̄s latꝰ duaꝝ vnitatū: q̄re cābit̄ ysopleuros siue nūerꝰ q̄dratꝰ habēs oīa latera eq̄lia: sic ēt scalenō ē triāgulus hn̄s latera ieq̄lia sic nūerꝰ hn̄s latera ieq̄lia scalenon trāsūptiue dicet̄ ⁊ iste nūerꝰ cāt̄ ex ductu minoꝝ nūeri ī maiorē aut ecōuerso: sic senariꝰ q̄ fit ex ductu binarij ī ternariū vel ecō: ⁊ appellat̄ ieq̄laterꝰ: q2 si describeret̄ sicut h̄ ::: d̄scribit̄ bis replicādo ternariū eē: nūerꝰ hn̄s vnū latꝰ alio maiꝰ. ¶ Dubitat̄ circa vltimū dictū Ari. q2 cū h̄ sit vā aīal ē hō. seq̄t̄ hoiē tāq̄ p̄dicatū icē aīli tāq̄ subo ⁊ n̄ iest sibi ī p̄ mō ꝑ se: q2 hō n̄ ponit̄ ī diffinitiōe aīlis. Neq̄ in 2ᵒ mō. cū hō nō sit ꝓpa passio aīalis: ⁊ tñ nō p̄dicat̄ ꝑ accñs sed ꝑ se: vt dēs ɔsitet̄: q̄re ⁊c̄. ¶ Itē hec ꝓpō videt̄ ꝑ se. cel hū spēcū ē: ⁊ tñ neq̄ subm ponit̄ ī diffinitione p̄dicati neq̄ ē quare ⁊c̄. ¶ Ad hec dubia ⁊ alia multa que hic moueri possent vide in questionibus.

Equilaterus seu ysopleuros habens tria latera equalia

Scalenon seu gradatus hn̄s tria latera ieq̄lia.

¶ Amplꝛ ꝙ nō de subiecto dicitur alio quodā vt ambulās ⁊ albū cū alteꝝ qddā sit ambulans ⁊ albū. Sūba vero ⁊ quecunq̄ hoc aliquid significant nō alterū aliquid sunt quid vere sūt: q̄ quidē igit̄ nō d̄ subiecto sūt ꝑ se dico. que vero de subiecto accidētia.

¶ Ponit̄ tertiū modū accipiēdi ly ꝑ se. dicēs ꝙ ea dicūt̄ eē ꝑ se q̄ n̄ d̄ subo q̄dā alio dr̄. Accidētia .n. sic ambulās ⁊ albū qddā subz dicūt̄ alterū ab accidēte vt pz. Sūba vō ⁊ q̄cūq̄ h̄ aliqd significāt n̄ sic aliqd alteꝝ sūt q̄ vē sūt: ⁊ id̄ ɔcludit phs ꝙ quecūq̄ n̄ d̄ aliq̄ subo dicūt̄ sūt ꝑ se h̄ tertio mō: q̄cūq̄ vō d̄ subo dr̄ accidentia sūt. ¶ Notāᵐ p̄ ꝙ subm vt ꝓpōito spectat ē duplex. s. subm p̄dicatiōis: ⁊ subz idesiōis. Subm p̄dicatiōis dr̄ q̄dlibz iferiꝰ respectu sui superioris iuxta modū loquēdi Arist. ī an̄ p̄dicāl cū dicit. q̄ñcūq̄ aliqd de aliq̄ p̄dicat̄ vt d̄ subo q̄cūq̄ de eo qd̄ p̄dicat̄ dr̄. oia ⁊ de subo dicūt̄. Subiectū aūt idesionis est illd̄ qd̄ ī se recipit formā aliquā subalē aut accidētalē. ¶ Ad ꝓpositū igit̄ fm aliq̄s hic Ari. loḡt̄. solū d̄ subo idesiōis: fm alios vō d̄ vtroq̄. vide ī q̄ōe. Cū aūt subdit. suba vō ⁊ q̄cūq̄ significāt h̄ aliqd sūt q̄ vē sūt: ꝑ hūc terminū suba. itelligit subam scdam. ⁊ ꝑ q̄cūq̄ significāt h̄ aliqd itelligit q̄cūq̄ singularē subam. Uel dicere possumus ꝙ ꝑ ly suba vtrāq̄ itellexit: ⁊ tūc ly ⁊ solū ponit̄ ad specificādū alteꝝ illoꝝ. ¶ Notāᵐ scdo ꝙ fm ꝙ hic hētur ⁊ ī p̄ phy. sole sube dicūt̄ vē eē: accñs aūt dicit̄ eē nō vē. ⁊ ꝑ vē eē itelligo simplr̄ eē. ꝑ nō vē eē fm qd eē. suba. n. ē ens simplr̄: cū nō aliud ens p̄supponat a q̄ accipiat eē accñs vō ē ens fm qd: q2 aliquid p̄supponit a quo sumit eē. vt hēt̄ 7ᵒ metha. cū dr̄ ꝙ accidēs eē ē icē. ⁊ ꝙ accñs n̄ ē ens nisi q2 entꝭ. ¶ Notāᵐ 3ᵒ fz q̄sdā circa istā pticulā. q̄cūq̄ vō d̄ subo accñā ⁊c̄ ꝙ fz itētio Arist. q̄cūq̄ aduenūt enti ī actu accñā dicūt̄: ⁊ h̄ idem vr̄ d̄ itētiōe ɔmētatoris 2ᵒ d̄ aia: vbi ponit dr̄āz iter formā subalē ⁊ accidētalē. ¶ Ex q̄ ɔñr iferūt ꝙ vlia q̄ suis īsunt singlarib accñā dici possūt: ⁊ sic aīal ⁊ hō accñā dicēt̄. ꝑz ɔñā: q2 aduenūt enti ī actu sic sorti vel ploni. Nec ē icōueniēs ꝙ large loquēdo accñā dici possint: sic ēt forma subalis aut vlē d̄ p̄dicamēto sube dr̄ q̄litates: vt ꝑz ex mō loq̄ndi Ari. ī p̄ñtl cū dic̄ ꝙ suba scda significat q̄le qd. ⁊ ex mō loq̄ndi porphirij cū dic̄: ꝙ dr̄ia p̄dicat̄ ī q̄le. ¶ Itē cōmētator p̄ phy. igt ꝙ trāsmutatio subalis ē de q̄litate ī q̄litatē. Ex his volūt isti ī subam 2ᵃᵐ ab h̄ mō ꝑ se excludi cū ipa sit accñs oppoᵘ ꝑseitati tertij modi. h̄ tñ vltiᵐ ē ɔ̄ itētionē antiq̄ꝝ expōitoꝝ. ¶ P̄. icōueniēter dictū ē ꝙ aīal ⁊ hō: ⁊ alie sube vlēs accñā dicāt̄: neq̄ aliq̄ rō ē ad hec ꝑsuasiua. lz .n. hec vlia suis singlaribꝰ iesse dicantur non tñ eis aduenire dici debent: eo ꝙ de ratione forme aduenientis est vt illud cui aduenit ab ea tanquam prius presupponatur sicut forma subalis māz p̄supponit: ⁊ forma accñtal̄ subaz ɔpositā: nō sic aūt est d̄ suba scda respcū prie: sz potiꝰ eɔ̄. ⁊ lz hoc ɔcederet̄: n̄ tñ sic aduenūt enti ī actu vt ab eo accipiāt eē: qd̄ ē de rōne accñtis: q̄r iste sube nō hn̄t modum aliquē accñtis ꝑ quē accñtia dici debeāt.

¶ Itē alio mō ꝙ quid ē ꝓpter ipz inest vnicuiq̄ ꝑ se: qd̄ vero nō ꝓpter ipsuz accidēs ē: vt si ambulante corruscat accidēs ē. Non eniz ꝓpter id qd̄ ambulat corruscauit. sed qd̄ accidēs dicimꝰ hoc esse. Si vero ꝓpter ipsuz per se: vt si aliqd interfectū interijt scdz interfectionē. qm̄ ꝓpter id qd̄ iterfectū ē interijt. sed non quod accidat iterfectum interire.

¶ Quartꝰ modꝰ accipiēdi ꝑ se ē ꝓueniēs ex hitudine ꝓprie ⁊ ꝑ se cāe ad cātū suuz: quando. s. causa fuerit fm seipsam causati causa. Si vero non fuerit fm seipsaz tunc dicetur eē ꝑ accñs. Exᵐ scdi. sic si dicamꝰ ꝙ sorte ambulāte corruscauit: qm̄ ambulatio nō ē fz seipz cā coruscatōis: sz ɔtingit ꝑ accñs illd̄ euēire sorte ambulāte. Exᵘ p̄mi. sic dr̄ d̄ interfectꝰ interijt: vez .n. ē ꝙ iterfectꝰ ꝑ se iterijt: qm̄ iterfectō fz seipz ē cā iteritꝰ siue mortl. ⁊ n̄ ē ꝑ accñs iterfectū iterire

¶ Que ergo dicunt̄ in simplr̄ scibilibꝰ per se sic

sūt sicut inesse p̄dicantibus aut inesse ꝓpter ipsa q̄ sunt ex necessitate. Non enim cōtingit nō esse aut simpliciter aut opposita: vt linee: aut rectū aut obliquū: ⁊ nūero aut īpar aut par. Est.n. contrariū aut priuatio aut ꝯtradictio ī eodē genere. vt par aut īpar ī numeris s₃ ꝙ seqᵘ. quare si necesse est affirmare aut negare: necesse ē ⁊ q̄ sūt ꝑ se īesse. De omni igitur ⁊ ꝑ se determinatum sit hoc modo.

¶ Premissa distinctiōe modorū ꝑ se ꝯn̄r ph̄s oñdit q̄liter hi modi sint demōstrationi ꝑtinentes. ¶ Ista tū ꝑticula duplicē recipit expositionē. Prima ē: q₂ Arist. hic intendit ꝙ solū primus et secundus modus ꝑ se deseruiūt demonstrationi simpliciter. ⁊ hec expositio est biꝑtita. Quidā.n. videt̄ur velle solū p̄mū ⁊ 2ᵐ modū d̄mōstrationib⁹ fuire quo ad p̄missas ⁊ ꝯclōnes ipsaꝝ. Quidā vero quo ad ꝯclōnes tm̄. Primū modū v̄r seq̄ linco. cū dicit: ꝙ tm̄ duo p̄mi modi accipiunt̄ ī demr̄atiuis sciētyn. Scd̄m v̄o modū videt̄ seq̄ Albert⁹ nlamanus cū dicit. ꝙ q̄cunq₃ dicunt̄ ī simplr̄ scibilib⁹ hoc ē ī scia ꝯnum demōstrataꝝ ⁊ vere scitaꝝ sic se hn̄t ⁊c̄. Scd̄a v̄o expō principal' vult: ꝙ Ari. itendat ꝙ ꝯnen demr̄atiōis q̄ ꝓprie ⁊ simplr̄ scibiles dn̄r ī se hitudinez icludāt scd̄i ⁊ q̄rti modi: cū n. ꝓpria passio de subo ꝑprio demr̄atur non solū inter passionē ⁊ subm̄ est hitudo scd̄i modi: imo et q̄rti: cū subm̄ sit ꝓprie passionis cā. nō dicit nūc iste modus exponēdi ꝙ sit ītentio Arist. hic solū 2ᵐ ⁊ 4ᵐ modū ꝑ se ad demr̄atiōnē simplr̄ ꝯcurrere: sicut moderni sibi imponūt. Secundum primum modum exponendi sic ꝯstruet̄ textus. que igr̄ dn̄r in simplr̄ scibilib⁹ per se. i. ea que dn̄r per se inter ꝓpōnes deseruiētes ad simplr̄ scire: sicut sunt p̄misse: ⁊ cōclusio demr̄atiōis: sic sunt sicut īesse p̄dicātib⁹. i. ita sunt ꝑ se tanq₃ ea q̄ stabiliunt̄ īesse per sua p̄dicata. ⁊ hoc ꝑtinet ad p̄ᵐ modū: aut īesse ꝓpter ipsa. i. aut sic sūt ꝑ se sic ea que stabiliunt̄ īesse ꝓpter ipsa subiecta. et hoc ꝑtinet ad scd̄m modum dōi ꝑ se. Que sunt necessaria ⁊c̄. exponitur sic ꝙ p̄dicata ꝑtinentia ad scd̄m modū necessario insunt sbis suis. neq₃ possūt eis nō inesse. ⁊ hoc erit vel absolute: sicut risibile necessario īest hoī: ⁊ habere tres triangulo. vel cū disiunctione: sicut rectū vel curuū necessario inest linee: ⁊ par vl' īpar necessario īest numero. nā cū aliq̄d accn̄s ꝓpriū alteri accidēti ꝓp̄o opponit̄ aut priuatiue aut ꝯrie aut ꝯdictorie: tunc necessario fieri hn̄t circa idē subz: q₂ cū par ⁊ īpar priuatiue opponūtur vl' ꝯdictorie: sequit̄ ꝙ necessario īsunt numero. Si.n. est necesse idē de aliquo vel affirmari vel negari: necesse erit oēm nūeꝝ vel esse parē vel eē īparē: ⁊ alia similiter q̄ cū disiūctione ꝑ se p̄dicant̄: quare ⁊c̄. Hūc cōstructū sequitur linco. ⁊ ꝑ maiori pte Alber. ala. nisi ꝙ ꝑ hūc terminū simplr̄ scibilib⁹ ītelligit solū ꝯclusiones demōstrationis simpliciter. Sed s̄m aliū modū p̄ncipalē exponendi sic l̄ra ꝯstruet̄. q̄ igitur dn̄r in simplr̄ scibilibus. i. cōclusiones demonstratōin simpliciter: q̄ simpliciter scibiles dn̄r ꝑ se sic sunt sicut īesse p̄dicātibus. i. sic sūt ꝑ se sicut qn̄ suba sūt ī p̄dicatis suis sive ī diffinitionibus coꝝ: ⁊ h̄ ꝑtinet ad scd̄m modū. aut inesse ꝓpter ipsa. i. aut sic sūt ꝑ se sicut p̄dicata insunt ꝑꝑ subiecta tanq₃ ꝑꝑ cām. et hoc ꝑtinet ad quartū moduz. Que sunt ex necītate. que scibilia simpliciter sunt necāria vel absolute vel cū disiunctione. Residuū exponatur vt p̄ius. Hūc modum seq̄tur Beatus thomas. Preter hos modos exponēdi antiquos q̄dā posteriores aliter exposuerūt modicum recedētes in scd̄o modo prius dicto. Dicunt eni₃ Arist. hic solū itellexisse de scd̄o mō dicendi ꝑ se ⁊ de conclusionib⁹ demr̄atōis simplr̄. ⁊ ꝯn̄ter sicut exponūt: ea que dicuntur eē ꝑ se in simplr̄ scibilib⁹. i. ꝯnsibus de q̄bus hr̄ scia simplr̄ sūt quando suba insunt predicatis: sicut ī diffinitionib⁹ p̄dicatoꝝ. ⁊ per hoc differunt ab his que sunt in primo mō quibus p̄dicata sunt de rōne subiectoꝝ aut q̄n p̄dicata sūt ꝑꝑ ipsa subta. ⁊ ꝑ hoc dn̄t ꝓprie passiones que hoc modo predicantur ab accidentibus extraneis aut violentis: sicut quando caliditas īest aq̄: q̄. s. passiōes ex necessitate īsunt subis suis: ⁊ ꝑꝑ hoc distiguūt̄ p̄dicte passiones ab accidētib⁹ cōtigētib⁹: q̄uis nāl'a fuerit subis suis. Et ꝯn̄r istā ꝑticulā. Est enim cōtrariū aut p̄uatio ⁊c̄. Isti aliter q̄ p̄ius introducunt parū tm̄ diuersificantes: sed hec trāseo. Deinde ph̄s epilogat: ⁊ l̄ra p₃ de se. ¶ Dubitat̄ circa exēpla ph̄i. ꝑ q₂ simplici subo simplices ⁊ nō cōplexe debēt īesse passiones: sed linea ⁊ numerus sūt simplicia suba: ḡ sibi nō insūt ꝯplexe: sed simplices passiones: ⁊ ꝑ ꝯn̄s rectū vel curuum nō ē passio linee: neq₃ par vel īpar passio nūeri. ¶ 2ᵒ dubitat̄. nā curuū ⁊ rectū īsūt alteri a linea. q₂n supficies ⁊ corpora dn̄r esse recta vel curua: ⁊ per ꝯn̄s nō ē ꝓpria passio linee. ¶ 3ᵒ aliq̄s ē numer⁹ q̄ nō ē par neq₃ īpar: ḡ par vel īpar nō ē ꝓpria passio numeri. asūptū ꝓbat̄. q₂ numer⁹ infinitus nō ē numerus par neq₃ īpar: vt p₃ satis de se. ¶ Ad primū conceditur ꝙ passiōes numeri ⁊ linee sūt passiones realiter īcomplexe: q₂ tamen noīa simplicia quarūdā taliū passionū ignoramus: ipsas nominamus nomine quodā cōplexo. q̄dā igit̄ numeri passionē cōplexe noīam⁹ hoc nomine par aut īpar: q̄uis ī se sit passio realr̄ īcomplexa: q̄dā etiā linee passionē noīe cōplexo appellam⁹ rectū vel curuū: q̄uis sit ī se realiter īcōplexa. ¶ Ad scd̄m dicit̄ ꝙ licet rectū vel curuū insint alteri a linea sic corpori vel supficiei: istis tm̄ non inest nisi rōne linee: ⁊ ꝑ q̄nto ī se cōtinēt lineā: ⁊ ꝓpter hoc passio ꝓpria linee dici pōt: ⁊ ꝓpter h̄ q̄dā dn̄t ꝙ ista passio ꝯuertitur cū linea ī p̄dicatione idēticā vel cāli. Nā oē rectū vel curuū aut est linea aut ex lineis. ¶ Ad tertiū dicitur ꝙ numerus infinit⁹: si daret̄: n̄ eēt numer⁹ ꝓprie sumptus: q₂ neq₃ numerān n₃ numerabilis vt satis p₃: sed par vel īpar ē passio nūeri ꝓp̄e sūpta: q̄re ⁊c̄.

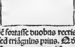
¶ Uniuersale aūt dico quod cū de omni sit ⁊ ꝑ se est s̄m ꝙ ip̄z est. Manifestū igit̄ est q̄cunq₃ sunt v'lia ex necessitate īsunt reb⁹. Per se aūt ⁊ s̄m ꝙ ip̄z est idē est: vt ꝑ se linee īest pūctum ⁊ rectitudo: ⁊ nāq₃ s₃ ꝙ linea est. ⁊ triāgulo s̄m ꝙ triāgulus duo recti: etenim per se triāgulus duobus rectis equalis est.

¶ Postq₃ ph̄s declarauit quid sit dici d̄ oī: ⁊ quid sit dici ꝑ se. ꝯn̄r oñdit q̄d sit v'le s̄m ꝙ ī ꝓposito accipit̄. Et p̄ facit h̄. scd̄o docet euitare errores q̄ ꝯtigē possēt ī assignatōe v'lium ibi. Op₃ autez non latere. Prima ps diuidit̄ in duas. primo ostēdit que requiruntur ad vniuersale. secundo declarat qualiter se habet ad demōstrationē ibi. Et demr̄atio ꝑ se. ¶ Itē p̄rio oñdit v'le ī se icludere q̄d sit de oī. ⁊ ꝑ se. ⁊ s₃ ꝙ ipm̄. 2ᵒ oñdit ꝙ aliq̄d includat̄ p̄ter ꝯtradictiōes p̄dcās ibi. Uñ' ā't. Dr̄ ḡ p̄rio ꝙ vniuersale est illud q̄d inest de oī per se ⁊ s̄m ꝙ ipsū. Ex hoc infertur ꝙ quecūq₃ sunt vniuersalia s₃ ꝙ accipitur hic v'le necessario insunt subiectis. p₃. postq₃ sunt d̄ oī ⁊ ꝑ se: deinde subdit. esse per se ⁊ esse s₃ ꝙ ipsū idem sūt. quod declaratur exemplo ꝙ pūctus eni₃ inest linee per se quo ad modum primum perseitatis: rectitudo vero inest eidem per se quo ad 2ᵐ modum: ⁊ vtrunq₃ illorum inest linee s̄m ꝙ linea. Item habere tres angulos equales duobus rectis per se competit triangulo ⁊ eidem cōpetit s̄m ꝙ triangulus. ¶ Notandū p̄mo ꝙ v'le multipliciter accipi potest: vno modo ꝑ vniuersali s̄m p̄dicationem: sub quo q̄nq₃ v'lia ꝯtinent̄. s. spēs: genus: drīa ꝓpriū: ⁊ accn̄s: de q̄bus determinat Porphyri⁹ ī v'lib⁹ suis.

Scdo mõ p vli fz calitatẽ: q̃r deũ cãz dicim⁹ magis vlez
celũ: z celũ magis q̃z agens particulare hic inferi⁹ expõs.
Tertio võ mõ accipit p passiõe nãm generia in sequente:
vel nãm alicui⁹ spẽi alicui subiecto attributa: nõ rõne alre
rĩ sz rõne sui: sic risibile vl'e hoĩs appellat: z hr̃e tres: vl'e
triãguli. ℂ Ad ppo^m hic n̄ accipit vl'e pmo nec scdo mõ:
sz solũ tertio mõ. z hoc qdem illas icludit rdinões: quas
Aristo. hic tangit. s. q̃ sit de oĩ per se z fm q̃ ipm: que pme
ad ipsam ptinent passionẽ: tñ referẽdo ad subz. s. õ oĩ p se.
Tertia võ. s. fm q̃ ipm ad subm referf. q2. s. p nãm, ppriaz
suba ista passio eidẽ cõpetit subo. ℂ Notãdũ z^o: q̃ qõlibz
supins est idẽ suo iferiori. sicut aial dicit idẽ hoi: z nõ solũ
verũ est de vniuersali; sed de toto solũ itegrali videf rcedi
ab Aristo. z. ethi. vbi dicit: q̃ totum magis est idem parti
q̃ ecõtra. Nã qcqd est partis est toti⁹: z nõ econtra: ps aũt
tẽ itegralis siue subiua per suum totũ diffinif: z nõ ecõ
tra. semicirculus eni per circulũ diffinitur q est pars ipi⁹
integralis. nõ aũt circulus per semicirculuz. ẽt hõ per aial
diffinif: z non animal per hoiem. secus aũt ẽ de ptib⁹ essen
talibus võm: sicut materia z forma per ipsas eni rpositũ
diffiniri debet: sed nõ ecõtra. ℂ Ad ppositũ igit. cũz phs
dicit p se idẽ ẽẽ q̃ fm q̃ ipsũ: nõ intelligit q̃ ista sint rver
tibiliter idẽ: sed intelligit q̃ p se tanq̃z vl'ius z supins ẽ idẽ
eiq̃ est fz q̃ ipsũ tãq̃z suo iferiori. in plus n. se hz esse p se
q̃ fz q̃ ipsũ vt linco. z aly anti q testãtur. Hãc sniaz cõ
muniter exponentes attribuũt Ari. z accipif ab alberto i
expõne hui⁹ partis. Puto tñ q̃ sin e icõuenienti dici pos
set q̃ oẽ illud qõ ẽ pncipalr i aliquo mõ rplexo p se est fm
q̃ ipsũ z eẽ z p rñs sui cõuertibiliter idẽ: z q̃ õ talib⁹ Ari.
intendebat: oĩs. n. ppria diffinitio diffinito suo rpetit fm
q̃ ipsũ: et q̃libet ppria passio suo subõ rpetit fm q̃ ipsum.
Sil'r a qualibz cã ppria et imediata fm q̃ ipm puenit ei⁹
effectus: q2. s. ille effectus a tali cã puenit fm q̃ talis cã.

ℂ Uniuersale autem est tunc cum in quolz z
primo demonstraf. vt duos rectos hr̃e neq̃z
figure cuilibet iest vli: et tñ est demonstrare de
figura q̃ duos habeat. Sz non cuiuslibet figu
re est: neq̃z vtif q̃libet figura demõstrans.

Quadrangulus

Quadrãgu
lus. n. figura
quidẽ est: nõ
ãt habet duo
bus rectis e
quales. Sed
equitibiar hz quidẽ fortasse duobus rectis eq̃
les: sed nõ primũ: sed triãgulus prius. Qõ igif
qõlibet primũ mõstrat duos rectos hr̃e aut qõ
cunq̃z aliud: huic primo iest vle.

ℂ Intẽdit phs q̃ vl'e pter rditiones pdictas alias icludit
q̃ sit pmo z vl'r de aliquo subõ demonstrabilis: z decla
rat exẽplo. Nã habere tres angulos equales duob⁹ rectis
de aliquo subiecto primo z vl'r demonstraf: tale vero non
est figura in genere sumpta: eo q̃ non vniuersaliter cuili
bet cõpetit figure. Licet igitur ista passio de figura demõ
stretur: nõ tamen vniuersaliter demonstrabif hãc vl'ez cõ
cludendo. oĩs figura habet tres angulos equales duobus
rectis. esset eni falsa: qm̃ quadrangulus est figura nõ tamẽ
habet tres angulos equales duobus rectis. neq̃ tale subz
est ysocheles: qm̃ licet illa passio p se cõpetat ysochele: n̄ tñ st
bi cõpetit nisi rõne trianguli: quare nõ cõpetit sibi primo
triangulus igitur ẽ illud subm de quo illa passio pmo de
mõstratur. ℂ Qñcũq̃z igitur habere tres vel quevis alia
passio de aliquo subiecto primo demonstrabitur. illa erit
vl'e respectu ipsius z inerit sibi primo.

ℂ Et demostratio p se huiusmodi vl'r est. alioz
autem quodãmodo z nõ per se neq̃z nõ est vni
uersaliter: sed frequentius.

ℂ Dicit q̃ demõstratio ẽ per se huius vl'is. i. demonstrator
p se demonstrat h̄ vl'e de subõ respectu cuius dr̃ vniuersa
le: de aliys vero demonstrat fm quid: sed nõ p se sicut õ yso
chele demonstraf hr̃e tres: nõ tñ tanq̃z ipsius vniuersale sz
frequentius. i. vt plurimũ de illo demõstretur. ℂ Aly ex
ponunt frequentius i. pdicta passio non vl'r inest ysochele:
sed ipsa est frequentius. i. i pluribus q̃z ysoceles. ℂ Notã
dũ q̃ Arist. non intendit passionẽ aliq̃z de sub o ipsius non
pmo posse demonstrari. passio. n. superioris de suo iferiori
demonstrari põt dmõstratiõe pticulari vt colligif plies ab
eo. z sic hr̃e tres de ysochele poterit demonstrari: non etiã
intendit negare passionẽ istã p se rpetere posse subõ nõ p
mo. quoniã hec est p se. ysocheles hz tres: licet non pricipa
liter: sed cum dicit q̃ alioz est quodãmodo: z non per se:
intendit passionẽ vniuersalẽ nõ p se: z pncipal'r iesse alys a
subõ pmo: neq̃z p se et principal'r de illis demõstrari.

ℂ Oportet autez non latere qm̃ multotiens cõ
tingit peccare z non esse q̃ demonstratur pri
mum vl'e fm q̃ videtur demonstrari vl'e pri
mum. Oberramus autem hãc deceptionez: cũ
aut nihil sit accipere a superiori extra singulare
q̃ singularia.

ℂ Determinat de erroribz q circa vl'e accidere possunt. Et
diuidif i duas ptes pmo narrat q̃t modis circa vl'e cõtin
git errare. scdo ponit regulã cognoscendi nũquid hr̃i assi
gnet vl'e. z rñr vitandi errorẽ ibi: Utrz autẽ fm q̃ est triã
gulus. Itẽ p enumerat modos qb⁹ circa vl'e errare rtigit.
scdo de oib⁹ illis subiungit exẽpla ibi. Si igif aliqs dmon
strabit. Prima ps põt diuidi in tres: fm q̃ tres ponit erro
res. Dicit igif pmo q̃ oz nos nõ latere: q2 multipl'r rtigit
errare circa vl'e. vt si demõstraf aliqd tãq̃z vl'e alicuius su
biecti qõ tñ nõ ẽ vl'e pmũ ipsius q̃uis sic appareat eẽ. Pri
mo igif rtingit errare q̃ n̄ aliq̃ vl'i dato nõ cõtingat sub eo
eẽ pter vnũ singulare vel q̃z singularia: tũc. n. putabif pas
sionẽ q̃ pmo: z tãq̃z vl'e attribuif supiori attribui ẽt singla
ri tãq̃z vl'e: z i hoc errabit itellect⁹. ℂ Notã^m pmo q̃ aliqõ
est vl'e sub q̃ solũ vnũ singulare repif: neq̃z pl'a nal'r repiri
possunt sicut sol. luna: z cõsimilia: que sunt incorruptibilia
per naturam de quibus dicit linco. q̃ multa vniuersalia
per nãm suam hñt possibilitatẽ vt repiãtur in pluribus in
diuiduis: z tñ p nãm vl'em ipedif possibilitas nãe, ppe da
ta: q̃ aliquam passionez que competat soli. gratia exempli:
estimabit aliquis q̃ eadẽ sit pma passio solis z h⁹ singl'arl
sol' ppterea q̃ n̄ nisi vnũ idiui^m sub illa spẽ repif. A sil'i ẽt si
sub aiali nõ nisi spẽs humana õ fcõ repiref crederet aliqs
sensibilitatẽ que rvertibil'r aiali rpetit rvertibil'r rpetere
hoi: qõ tñ est falsũ. z ideo dicit Aristo. q̃ rtingit errare vbi
sub vniuersali non inueniatur preter vnum singulare. vel
supple si sub aliquo genere nõ iueniant alia q̃z singularia
vnius spẽi. illa vero nota disiunctionis vel additur ab ex
positoribus posterioribus: de qua tamen antiqui exposito
res non visi sunt facere mentionem. ℂ Notandum secun
do q̃ spẽs vt pposito spectat sunt i q̃druplici differentia:
q̃dã. n. hñt pl'a iduidua tã sil' q̃z successiue. tã p tps quã p i
stans. sic homo quedam hñt plura indiuidua non simul
sed successiue per tempus z per instans vt fenix: quedam
vero plura habent indiuidua non simul. sed successiue nõ
p tempus sed per instans: sic ut vnumquodq̃z idiuiduum

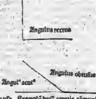
duret per instãs tñ: sicut mutatũ esse in motu: q̃uis tamẽ mutatũ eẽ nõ debeat ꝓprie spẽs dici. Quedã aũt nõ habẽt nisi vnũ indiuiduũ tã ꝑ tps q̃ȝ per instãs sic sol. luna ⁊ filia. ⁊ hoc tñ plus loquitur phs: vt ꝑdixi. ⸿ Notãdũ tertio ſm cõmuniter exponẽtes: q̃ i hoc gen⁹ ⁊ spẽs differũt: q̃ꝛ spẽs i vnico idiuiduo saluari põt cui⁹ rõ est q̃ꝛ spẽs imediate i indiuidua descẽdit sine differẽtijs diuisiuis. sic ẽt ens trãscẽdens i decẽ ꝑdicamẽta imediate descẽdit. Si. n. spẽs spãlissima ꝑ dr̃ias diuidere ẽt i infinitũ ꝓcessus i spẽbus: eo q̃ q̃libet dr̃ia eẽntialis spẽm ꝯstituit. q̃re q̃tum ẽ ex pte spẽi vnũ sufficiet indi^m: gen⁹ aũt i vnica spẽ saluari nõ põt: eo q̃ de rõne generis est: q̃ sit diuisibile ꝑ oppositas dr̃ias. sȝ q̃libet dr̃ia eẽntialis ꝯstituit spẽm: q̃re de rõne gnĩs ẽ hr̃e plẽs spẽs. ⁊ hoc sentit Porphyri⁹ dicẽs. Ptãte gen⁹ ꝯtinet plẽs spẽs. nõ tñ de rõne ei⁹ est hr̃e plẽs spẽs in actu. q̃ꝛ lȝ nõ eẽt aliq̃ spẽs floris i actu: nõ min⁹ flos eẽt gen⁹ ad rosaȝ q̃ȝ nũc: vt pȝ. Phs igit̃ intẽdebat: q̃ vbi genus aliqd̃ eẽt: sub quo nõ eẽnt actu nisi singlãria vni⁹ sue spẽi: cõtigeret credere passionẽ que primo generi attribuitur: ꝑmo attribui spẽi illoꝝ singularium. ⁊ in hoc causaretur error.

⸿ Aut si est quidem sed inominatũ sit idifferẽtibus specie rebus.

⸿ Scd̃o cõtingit errare cũ subm alicui⁹ passiõis ꝑmũ fuerit inoiatũ. qd̃ qdẽ reperit̃ i reb⁹ spẽ differẽtib⁹: quaꝝ gen⁹ aliqñ ẽ inoiatũ. tũc eñi forte credet̃ vlẽm ipsi⁹ passionem eẽ vlẽ suaꝝ spẽꝝ: vl' cõmuni vl' diuisi: qd̃ tñ ẽ falsũ. verbi grã: si h⁹ passiõis tãgibile. ꝑmũ subm sit inoiatũ: credet forte aliqs subm ipsi⁹ ꝑ⁹ eẽ. vel caliditatẽ vl' frigiditatẽ ⁊c. vel oẽs q̃tuor q̃litates ꝑmas sil. qd̃ nõ est veꝝ. ⸿ Notãdũ sȝ Linco. ⁊ alios antiquos expositores: q̃ in eundẽ ẽt errorẽ icidere possumus: vbi subȝ ꝑmũ passiõis sit analogũ q̃uis esset noiatum. nã ꝓpter analogiaȝ ipsi⁹ putarem⁹ passionẽ ipsi⁹ ꝓpriã nõ sibi. ꝑmo inesse sȝ alicui suo iferiori: q̃ꝛ forte crederem⁹ q̃ subm ꝑmũ passiõis de quo illa passio demõstratur: debeat eẽ vnũ vnitate vniuoca. sic aũt nõ ẽ d̃ analogo subiecto. vbi gratia. cũ ẽs sit analogũ: ⁊ q̃dã ꝓꝓetates sibi ꝑmo isint: credet aliqs istas ꝓꝓetates ꝑmo incẽ sube. q̃ imediate sub ente cõtinet̃: eo q̃ ens in ipsis nõ vniuoce reperit̃: sub̃a v̾o sic. hoc ẽ exẽplũ Alberti: q̃uis vt puto ẽs vt ens trãscẽdenter sũptũ nõ ꝓprias habeat passiões.

⸿ Aut cõtingit eẽ sicut i pte totũ i quo mõstratur. Eis. n. q̃ sũt i parte iest qdẽ demõstratio ⁊ de oĩ erit; sȝ tamẽ nõ erit huiusmodi primi vl'r demõstratio. Dico autẽ huiusmodi primi ſm q̃ ẽ d̃mõstratio cũ sit primi vniuersalis.

⸿ Tertiõ mõ contingit errare cũ aliqua passio ꝑ inẽst superiori: ⁊ iter superi⁹ ⁊ inferi⁹ tãta sit cõueniẽtia: vt illõ qd̃ ꝑmo inest superiori credat̃ ꝑmo iesse iferiori. poterit igitur ista passio de subo iferiori d̃mõstrari demõstratõe ꝑticlari: ⁊ inerit sibi de oĩ nõ tñ ierit sibi ꝑ°. neq̃ d̃mr̃atio ẽ h⁹ tanq̃ȝ ꝑmi subi. dico aũt demr̃ationẽ eẽ h⁹ ꝑmi: cũ sit d̃ hoc subo ſm q̃ ẽ tale. tũc eñi passio est ipsius vl'e.

Exemplũ hui⁹ erroris cõmuniter ponitur: q̃ꝛ angulus rectus ⁊ angulus rectilineus idem eẽ vident̃: q̃uis tñ nõ sint idẽ: eo q̃ angulus rectilineus cõior est angulo recto. idõ credet aliqs passionẽ: que ꝑmo competit rectilineo: ꝑ cõpetere angulo recto: qd̃ tñ est falsum: q̃re ⁊c. ⸿ Notãdum ſm cõiter exponẽtes: q̃ cũ ad eẽ vl'e tres requirãtur cõditiões. s. dici de oĩ: dici per se: ⁊ ſm q̃ ipm: ꝑmus⁹ error iter istos tres errores refert̃ ad ſm q̃ ipm. secũdus ẽt ad dici ꝑ se. tertius v̾o ad dici de oĩ. ita q̃ ſȝ illos tres errores cõtingit ꝯtra tres particulas ꝑdictas errare. Ego tñ puto itentionẽ Aristo. fuisse vt ondereñtur errores: q̃bus cõtingit passionẽ aliquã apparere: alicui subo cõpetere ſm q̃ ipm: q̃uis nõ ita eẽt. ⁊ hoc apparet ex modo loquendi textus: ⁊ ex verbis antiquoꝝ expositoꝝ. Item per scd̃m errorem nõ peccamus ꝯtra per se vt ipsi dicũt: eo q̃ lȝ passio subiecti innoiati nõ primo competat suo iferiori: cõpetit tamen sibi per se: sicut etiã habere tres per se cõpetit ysochelo: q̃uis non primo. q̃re ⁊c.

⸿ Si igit̃ aliqs d̃mõstrabit q̃ recte qdẽ nõ itercedãt: videbit̃ vtiq̃ȝ huiusmodi eẽ d̃mr̃atio ꝓpter id q̃ iest rectis. n̄ ãt ẽ nisi qdẽ q̃ñ sic eq̃les sint fiat hoc mõ. sed aut in quolibet eq̃les.

⸿ Subdit exempla ꝑdictoꝝ erroꝝ. ꝑ quo ad 3^m errorem. 2° quo ad ꝑmũ. 3° quo ad 2^m. Dicit eniȝ ꝑ q̃ linee recte ⁊ linee eque distãtes maximã inicẽ habeãt ꝓximitatẽ apparere alicui poterit q̃ nõ ꝯcurrere: qd̃ est passio ꝓpria lineaꝝ equidistantiũ: primo cõpetat lineis rectis. ⁊ ꝯñr d̃ ipsis primo demõstret̃ tanq̃ȝ passio: que inest rectis sȝ q̃ recte: hoc aũt nõ sic. sed de lineis rectis demõstrabit̃ ſm q̃ sunt eq̃distãtes. vñ ꝑ hũc terminũ eq̃les. phs intelligit eq̃distãtes: ⁊ per itercidere intelligit ꝯcurrere. ⸿ Notandũ q̃ ex hac rõne ostẽdi põt lineas parallelas non cõcurrere. q̃ꝛ si sic: ꝯcurrat igit̃ in. a. pũcto. ⁊ ꝯñter pono q̃ distanter ab. a. pũcto ducat̃ alia linea recta ꝑpendiculariter sup vtraq̃ȝ lineã. ⁊ sequitur q̃ ex vtraq̃ȝ pte causabit angulos rectos. ⁊ ꝯñs illis lineis i. a. pũcto angulũ causantib⁹ causabit̃ triãgulus tres habẽs angulos: quoꝝ duo erũt recti in forma: qd̃ videt̃ ipossĩ manifestũ: eo q̃ triãgulus tũc tres hr̃et angulos valẽtes plusq̃ȝ duos rectos. q̃re ⁊c.

⸿ Et si triãgulus nõ eẽt aliud q̃ȝ ysocheles videb. ⁊ vtiq̃ȝ huius eẽ demonstratio.

⸿ Exemplũ primi erroris: vt si de facto non inueniat̃ alia spẽs triãguli q̃ȝ ysocheles: credet aliqs hr̃e tres: qd̃ ꝑmo inest triangulo: primo inesse ysocheli: qd̃ tñ nõ ẽ veꝝ: vt pȝ.

⸿ Et ꝓportiõale qd̃ ⁊ cõmutabil'r ẽ ſm q̃ numeri sunt ⁊ ſm q̃ linee ⁊ scd̃m q̃ firma ⁊ ſm q̃ tpa sũt queadmodũ ⁊ d̃mõstratũ ẽ aliqñ seorsuȝ ꝯtingẽs eẽ d̃ oib⁹ vna demõstratiõe mõstrari. Sȝ ꝓpter id q̃ nõ ẽ denoiatũ aliqd̃ scd̃m q̃ oĩa hec vnũ sũt nũeri: lõgitudines: tpa: firma: ⁊ spẽ dr̃ia. seorsum adinicẽ accepta sũt. nõ q̃ñt vl'e mõstratur. nõ enim ſm q̃ linee sũt nec. n. ſm q̃ tempora sũt: aut sȝ q̃ numeri inerat. sed ſm q̃ hoc est qd̃ vl'e ponũt esse.

⸿ Exemplificat de 3° errore: ⁊ primo facit hoc. 2° infertur correlariũ. ibi. Propter hoc neq̃ȝ si aliqs. dicit igit̃ ꝑmo: q̃ hec passio cõmutabil'r ꝓportionari per se cõpetit nũeris: lineis: corporib⁹: ⁊ tpibus: de q̃bus oib⁹ põt illa passio sil' demr̃ari: sicut etiã de quolibet illorum seorsum demonstrari potest. non tñ sil' de istis demõstrotur: q̃ꝛ innoiatũ est subm primum de quo tanq̃ȝ vniuersale d̃mõstrari deberet: in quo hec omnia vniunt̃: ⁊ ꝓpter qd̃ illa passio iest

oibus predictis. sed hec oia seorsum accipiuntur: neqȝ ꝺ ali-
quo illoꝝ demr̄atur tanq̄ꝫ vniuersale. talis eniȝ passio non
inest lineis sm̄ ꝙ linee: neqȝ numeris sm̄ ꝙ nūeri sunt: sed
eis insunt sm̄ illō innoiatū sub̄m qō ponendū ē vniuersole
eiusdem passiōis. ¶ Notandū p̄mo ꝙ cōmutabiliter ꝓpor-
tionari est taliter adinuicē ꝓportionari: vt cuȝ due fuerint
ꝓportiōes similes iter aliquos termios talis inter ꝯña vni⁹
⁊ ꝯñs alteri⁹ proportio repitur: q̄lis iter añs vni⁹ ⁊ añs alte-
teri⁹. vbi gr̄a. cū talis sit ꝓportio inter duodecī ⁊ octo: q̄lis
est inter sex ⁊ quatuor. cōmutata proportio est ꝙ qualis est
ꝓportio duodeci ad sex: talis ē proportio octo ad q̄tuor. silr̄
talis est ꝓportio .12. ad .9. qualis est q̄tuor ad tria: ⁊ qualis
ē ꝓportio .12. ad q̄tuor: talis est ꝓportio nouē ad tres. Dicit̄
eni cōmutata. qꝛ termini p̄maꝝ ꝓportionū siliū inuicem
cōmutant̄. ¶ Ex quo pȝ: ꝙ ad cōmutatā ꝓportionē q̄tuor
termini regruntur: vel saltem tres tenētes locuȝ q̄tuor ter-
minoꝝ. ¶ Notādū 2° ꝙ p̄dicta passio ꝯpetit lineis. nūeris:
tēporibus: ⁊ corporib⁹. ⁊ ꝯñr de his fiūt demr̄ationes seorsū
⁊ diuisim: ꝓpterea: ꝙ illa q̄tuor a diuersis scietȳs cōsiderā-
tur. Geometria eni de lineis cōsiderat. Arismetrica de nūe-
ris. Astronomia de tēporib⁹. ⁊ ph̄ia nālis de corporib⁹. si tn̄
noiatū cēt illō sub̄m cōe oibus istis cui illa passio cōpetit ꝑ
se p̄mo possent oia illa silr̄ sumi. ⁊ de ipsis simul eadeȝ posset
demōstrari passio: vt ingt ph̄s in textu. ⁊ hoc vltimū dupl̄r
itelligi potest. vno mō qꝛ illā passionē demōstrando de illo
subiecto p̄mo cōseq̄uēter eadē demōstratio ad sciam istoꝝ
iferioꝝ deseruiret. Alio mō qꝛ post p̄dictā demōstrationeȝ
alia fieret demōstratio i qua illō sub̄m cōe ꝓ medio assume-
retur: ⁊ de iferiorib⁹ silr̄ sūptis illa passio demōstraret̄. vter-
qȝ itellectus ē bon⁹. ¶ Sȝ circa dicta dubitat̄. p̄ qꝛ ph̄s nō
sufficiēter enumerat ea qb⁹ p̄dicta passio cōpetit: qꝛ ēt supfi-
cieb⁹ ⁊ motib⁹ cōpetere potest. sicut sic arguēdo. sic se hȝ. a.
supficies ad. b. supficiē: sic. c. ad. d. g̃ a cōmutata ꝓportione
sic se hȝ. a. ad. c. sic. b. ad. d. idem dico de motib⁹. ¶ 2° dubi-
tatur: qm̄ ph̄s videt̄ sibi contradicere. Primo eni dicit ꝙ h̄
passio competit lineis sm̄ ꝙ linee: ⁊ numeris sȝ ꝙ numeri.
in fine vero huius partis oppositū dicit: vt pȝ. q̄re ⁊c. ¶ 3°
videtur ꝙ illius passionis nullū sit subȝ p̄mū de quo demō-
stretur. qꝛ si sic: ista demōstratio ad aliquā sciaȝ ptineret vlr̄:
qō ꝓbatur eē falsū: qꝛ tūc ad eandē sciam ptineret ꝑticlari-
ter istā demōstrare de oibus p̄dictis. pȝ ꝯña. qꝛ ad candem
sciam ptinet vlr̄ ⁊ particulariter eandē passionē demōstra-
re. sic ad geometriā ptinet demr̄are hr̄e tres de triangulo. ⁊
ꝯñr de ysochele ⁊ alys spēbus. ꝯñs tn̄ ē falsū. qꝛ nulla ē scia
siue ꝑticularis siue vl̄is: sicut logica vel metaphysica que ꝺ
oib⁹ p̄dictis ꝯsideret. s. lineis nūeris: tpib⁹: ⁊ corpib⁹: vt pȝ.
q̄re ⁊c. ¶ 4° videt̄ ꝙ p̄dicta passio nō sit demōstrabilis de-
mōstrationib⁹ diuersis de predictis. qꝛ si sic: cum oēs ille de-
monstrationes sint ꝑticulares: oportebit sub̄m vl̄e pro me-
dio adduci ad q̄lilibet illaꝝ. pȝ ꝯña. qꝛ ita regrit nā demon-
strationis ꝑticularis. ꝯñs tn̄ videt̄ falsū: qꝛ tūc tale subȝ eēt
nobis noiatum: qō est ꝯtra predicta. ¶ 5° dubitat̄. qꝛ videt̄
ꝙ illud subȝ cōe sit noiatū: qm̄ ipȝ ē q̄ntitas q̄ ē cōe ad oiaꝑ
dcā. ¶ Cōfirmat̄. qꝛ vel tale subȝ ē cōi⁹ q̄ntitate vel eq̄ cōe:
vel minus cōe: nō coius: vt de se pȝ. si eque cōe hēbitur intē-
tum. si minus cōe cū sub se cōtineat q̄ntitatē ꝯtinuā ⁊ discre-
tam: vt pȝ: sequitur ꝙ cōtinuū ⁊ discretū nō erunt prime dr̄ie
q̄ntitatis siue prima gn̄a subalterna ipi⁹: qō videt̄ ꝯ ph̄m in
p̄dicamentis. ¶ Ad p̄mū r̄ndet̄ ꝙ Aristo. solō ea subta h⁹
passiōis numerauit q̄ a diuersis scietȳs principalr̄ cōsiderā-
tur. lȝ etiā igitur supficieb⁹ cōpetat hec passio: consideratio
tamen illa de supficieb⁹ ad consideratione de lineis reduci-
tur: cū linea ⁊ supf. cies ab eodē artif. ce. s. geometra cōside-
retur. pncipalius tn̄ linee q̄ȝ supficies. silr̄ lȝ motib⁹ p̄dcā
passio competere possit: cōsideratio tn̄ illa de motib⁹ ad cō-
sideratione de corporibus reducitur. corpa. n. ⁊ mot⁹ a nāli

ph̄o ꝯsiderātur. principalius tn̄ corpora q̄ȝ mot⁹. ¶ Ad 2m
r̄ndent moderni. ꝙ lȝ cōmutata ꝓportio sic absolute sūpta
nō cōpetat lineis sȝ ꝙ hō. neqȝ numeris sm̄ ꝙ hō. illa tam̄
passio ad terminatā ꝯsideratione ꝯtracta alic⁹ scie particu-
laris cōpetere pōt lineis sm̄ ꝙ linee sūt. ⁊ numeris sȝ ꝙ nu-
meri. ⁊ sic de singulis. ⁊ sic itellexit ph̄s i textu. Mihi tam̄
apparet ꝙ Aristo. non obsolute asserat: ꝙ cōmutata propor-
tio isit lineis ⁊ nūeris sm̄ ꝙ talia sūt. sȝ cū i p̄cedēti pte dixe-
rit: ꝙ vbi nō est olius triāgulus q̄ȝ ysocheles tūc hr̄e tres vi-
deretur inesse ysocheli sm̄ ꝙ ysocheles. ꝯñter cōtinuando
sermonē suū dicit ⁊ ꝓportōabilr̄ cōmutari videt̄: supple in-
eē nūeris sm̄ ꝙ numeri: ⁊ lineis sm̄ ꝙ linee. ⁊ sic de alys. q̄-
re vide i textu. ¶ Ad 3m r̄ndent moderni. p̄mo ꝙ illā passi-
onem ꝺ subō p̄mo demōstrare ad arismetricā solā ꝑtinet.
qꝛ sicut ꝓportio ⁊ ꝓportionalitas pricipaliter ad arismetri-
cā pertinēt: ita etiā cōmutata ꝓportio. Dicit. n. ph̄s. 10. me-
taphysice. ꝙ rō mesure p̄mo i numeris repitur. Nūerus āt
a solo arismetrico p̄ncipaliter cōsideraī: vt pȝ: q̄re ⁊c. ¶ 2°
dicūt. ꝙ lȝ sola arismetrica doceat cōmutabiliter ꝓportio-
nari. alie tn̄ scie pn̄t vti cōmutata ꝓportiōe. sicut lȝ sola dya-
letica doceat arguere: quelȝ tn̄ alia scia vtit̄ argumētatiōe.
¶ 3° dn̄t ꝙ ex predictis nō seqtur ꝙ arismetric⁹ de lineis cor-
porib⁹ ⁊c. p̄dictā passionē demōstrare possit. primo qꝛ com-
mutata ꝓportio solū in numeris repitur ꝓprie. transumpti-
ue vero in reliquis noiatis sicut ēt quadratuȝ supficiale et
circulare i ꝯtinuatis ꝓprie repitur. i numeris v̄o trāsumpti-
ue. Scdō qꝛ linea corpus ⁊ tp̄us nō sūt spēs illi⁹ inoiati cui
p̄mo cōpetit cōmutabilr̄ ꝓportionari. ōñr enim illa sub illo
cōmuni cōtineri nō cōtinētia p̄dicationis sȝ ꝯtinētia dispo-
sitionis: qua vnū ab alio certā recipit dispositionē. sic etiaȝ
a sili ꝯtinuitas cōpetit tpi rōne mot⁹. ⁊ motui rōne magni-
tudinis: vt pȝ. 4. phy. tp̄s tn̄ ⁊ mot⁹ non sūt spēs magnitudi-
nis cui p̄mo iest ꝯtinuitas. ⁊ ꝑ ꝯñs volūt ꝙ nō oȝ arismetri-
cā predictā passionē demonstrare de lineis corporib⁹ ⁊c. ꝑti-
culari demonstratōe: cū ipsa non sint spēs illius p̄mi inoia-
ti subiecti. ¶ Addūt vlteri⁹ ꝙ cōmutabiliter ꝓportionari
competit tpi ⁊ motui rōne linee supficiei ⁊ corporis. his aūt
trib⁹ rōe nūeri. Sȝ primū puto falsū: nl̄li eni illoꝝ ꝯpetit cō-
mutata ꝓportio. nisi ꝑut numeri fuerīt siue numerabilia.
q̄re linea vt linea siue corpus vt corpus nullā hn̄t i se ratio-
nē: ꝑ quā tēpus vel mot⁹ hāc accipiāt passionē ab eis. sȝ cete-
ra oia illā a nūero siue a nūeris accipiunt. Puto ēt ꝯñr dici
posse ꝙ oib⁹ predictis ꝯsideratis: non vt talia sūt. vȝ. supfici-
es linee ⁊c. sȝ vt numeri siue numerabilia sūt: ipse sūt ꝺ cōsi-
deratōe arismetrici. ⁊ ꝯñr arismetric⁹ ꝑticulari demonstra-
tione de oibus illis pōt p̄dictā demōstrare passionē. Neqȝ
puto veꝝ eē ꝙ hoc nomē cōmutata ꝓportio transumptiue
linee ⁊ corpori: ⁊ tpi attribuat̄. lȝ posteri⁹ eis attribuatur q̄ȝ
numero. Cetera v̄o dicta ipoꝝ puto eē rōnabilia. ¶ Ad 4m
cōcedit̄ istā passionē diuersis demr̄ationib⁹ de p̄dictis sub-
iectis demonstrari posse: siue hoc fiat per arismetricā vt p̄di-
xi: siue hoc fiat ꝑ diuersas scias. nā nālis p̄dictā passioneȝ ꝺ
corporib⁹ demr̄abit. Astronom⁹ de tēporib⁹. Geometra de
lineis ⁊ supficieb⁹. ¶ Ad rōnem i oppositū negat̄ ꝯña. suffi-
cit eni ad demōstrationē ꝑticularē si nō potest subiectū ꝓ-
priū passionis adduci ꝑ medio: vt ei⁹ diffinitio ꝑ medio ad-
ducat̄. Hec eni erit demonstratio ꝑticularis. oīs figura pla-
na trib⁹ rectis lineis ꝯtenta habet tres. ysocheles e hō. g ⁊c.
Similiter i proposito hec est particularis demōstratio. oia
numerabilia habentia silitudinem ꝓportionū sūt cōmuta-
ti ꝓportionabilia. sȝ linee siue tpa sūt hō. g ⁊c. ¶ Sed ꝯtra.
oīs demōstratio ꝑticularis vl̄em presupponit. q̄re p̄dictus
syllȝ non erit demōstratio nisi pri⁹ ista passio de subiecto ꝓ-
prio fuerit demōstrata. ⁊ ꝑ ꝯñs ipm̄ erit noiatū. ¶ R̄ndet̄
cōmuniter negando antecedens. sed hoc solū veꝝ est quan-
do medium demonstrationis ꝑticularis fuerit sub̄m ꝓpuȝ

illius passionis. Si enī demōstretur hr̄e tres de ysochele ꝑ
triangulum. ista demōstratio presupponit factam eē demō
strationem ð triangulo. Si vero ꝑ diffinitionē triāguli siue
cāz passiōis demōstretur illð nō oportet. Et addūt qdā ꝙ il
la rectitudo de linea particulariter demōstrat᷑. Ista tn̄ de
monstratio demr̄atione vlem non presupponit. silr̄ simitas
de naso ꝑticulariter demonstrat᷑ nō p̄missa demonstratiōe
vli. silr̄ in ꝓposito cōtingit. concedit᷑ tamen ꝙ predicta par
ticularis demonstratio nō ita perfecte scire facit. sicut si de
mr̄atio vl̄is de ꝓprio subo p̄mitteret᷑. Et dicūt qdam ꝙ sci
re faceret sophistico mō. s. ſm māz ⁊ nō ſꝫ formā. ❡ Ad vl
timū dr̄ ꝙ licet q̄ntitas sit ꝯmune ad p̄dicta: nō tn̄ cū oībus
illis sil̄ sūptis est ꝯuertibile. qm̄ alia cōtinet q̄ꝫ p̄dicta. ⁊ licꝫ
esset cū illis ꝯuertibil᷑ non seqtur ꝙ esset subꝫ illius passio
nis ꝓpriū: sic ēt a silī licet longitudo adequate insit linee su
ꝑficiei ⁊ corpori que simul sumpta ꝯuertunt᷑ cum q̄ntitate
continua ꝑmanēte: non tamē per se primo ꝯpetit quātitati
continue permanenti: sꝫ linee primo. ⁊ rōne linee alijs com
petit. cōmutata ergo ꝓportio tanq̄ꝫ subiecto competit. non
oībus numeris: sꝫ numeris qbusdam non eo nomine nomi
natis: sub quo ista passio sibi attribuit᷑. ❡ Et per hoc ad con
firmationē dicitur illud subiectū ꝓpriū eē min⁹ cōe q̄ꝫ q̄nti
tas: imo min⁹ commune q̄ꝫ nūerus. Aliq enī sūt nūeri in q
bus est commutata ꝓportio: ⁊ aliq i qbus non. Uel aliter ⁊
melius cū nullus sit numerus finitus: q sub cōmutata ꝓpor
tione cadere non possit: ꝙ commutata proportio oībus nu
meris competere potest: nō absolute: sꝫ ꝑ q̄to inter eos ꝓ
portiones equales inueniūtur. quare poterim⁹ illð subꝫ p̄mū
hoc noie complexo noiare. numeri adinuicem habētes pro
portiones equales. Et per hoc pꝫ ad rōnem in oppositū: qꝛ
non est concedendū illud innominatū subꝫ eē cōius q̄ntita
te ꝯtinua ⁊ q̄ntitate discreta. imo ē eis valde min⁹ cōe. q̄re ⁊c̄.

❡ Propter hoc neqꝫ si aliquis mōstraret vnun
quēqꝫ triāgulū demōstratiōe aut vna: aut altera.
qð duos rectos hꝫ vnūquēqꝫ ysochelē seorsū ⁊
scalenō idest gradatū nōdū cognouit triāgulū:
qꝛ duos hꝫ rectos: nisi sophistico mō. neqꝫ vl̄e
triāguli: neqꝫ si null⁹ est p̄ter hoc triangul⁹ alter.
neqꝫ. n. scd̄m quod triāgulus est cognouit neqꝫ
oēꝫ triāgulū: sꝫ aut secūdū numeꝝ: secundū spēꝫ
autēꝫ nō omnem: ⁊ si nullus est quē non nouit.

❡ Ex p̄dictis correlarie infertur: ꝙ si aliquis aut vna demō
stratione aut pluribus de vnaquaqꝫ specie trianguli demō
straret habere tres angulos duobus rectis equales: vt si de
ysochele demonstraret seorsum: ⁊ de gradato seorsū q ē triā
gulus triū lateꝝ inequaliū: ex hoc non ꝑfecte sciret triāgu
lū habere tres. sed solum sophystico mō: neqꝫ ꝑfecte cogno
sceret vl̄e triāguli: dato adhuc ꝙ nullus eēt triangulus pre
ter predictos triāgulos: qð pꝫ: qꝛ tūc n̄ cognosceret triāgulū
ſm ꝙ triangulus. neqꝫ cognosceret oēm triangulum i gn̄e.
sed solū cognosceret oēm triangulum ſm numerum aut ſꝫ
spēm. dato ꝙ nullus eēt triangulus quem non nouisset.

❡ Qn̄ igit᷑ n̄ nouit vl̄r ⁊ qn̄ nouit simplr̄ māife
stuꝫ quod si idē inhereat triāgulo ⁊ ysocheli: aut
vnicuiqꝫ: aut omnib⁹. si vero nō idē semꝑ alteꝝ
est aūt secūdū quod est triāgulus nō nouit.

❡ Consequēter pħs interrogat qn̄ igr̄ aliqs cognoscit simplr̄
siue vliter ⁊ perfecte: ⁊ qn̄ non. Rn̄det ꝙ manifestuꝫ est ꝙ
si idē sit eē siue eadē rō triāguli ⁊ ysochel᷑ aut vnicuiqꝫ spēi
triāguli aut oīb⁹ simul: ꝙ tūc sciendo hr̄e tres de istis scit᷑
ēt de triāgulo ſm ꝙ triāgulus. ⁊ hoc cōtigeret vt expositores
dñt si eēnt nomina sinonima. Si vō alteꝝ est eē siue al
tero ē ratio triāgulo ⁊ ysocheli vel alijs spēbus tunc non no
uit ð triāgulo ſm ꝙ hꝫ. q̄re ⁊c̄. ❡ Notandū primo ꝙ de oi
bus spēbus triāguli pōt demr̄ari habere tres de triangulo
demonstratione vna. ⁊ pōt hoc fieri demr̄ationib⁹ plib⁹ se
orsum. Exemplū primi. sicut sic arguendo. oīs figura plana
tribus rectis lineis contenta: habens angulū extrinsecū ⁊c̄.
habet tres. sed ysocheles equilater⁹ ⁊ gradat⁹ sunt hꝫ. ḡ ⁊c̄.
Exemplum secundi: vt sic. oīs figura plana ⁊c̄. habꝫ tres. yso
cheles est hꝫ. ergo ⁊c̄. ⁊ idem potest de alijs speciebus exem
plificari. A simili etiam dicem⁹: ꝙ commutata ꝓportio pōt
de omnibus supradictis subiectis vna demonstratiōe ⁊ plu
bus demonstrationib⁹ demōstrari. sicut sic arguēdo. oīa nu
merabilia habētia adinuicem silitudinem ꝓportionū sūt cō
mutatiꝫ ꝓportionabilia. linea: numerus tp̄s: ⁊ corp⁹ sūt hu
iusmodi. ergo ⁊c̄. ❡ Notandū 2° ſm coīter exponentes ꝙ
cognoscere triangulum per cognitionem ysochel᷑ tn̄ aut al
terius sue spēi est cognoscere tam ysochelēꝫ q̄ꝫ triangulū ſꝫ
mām. qm̄ ysocheles est materia trianguli: sed triangulus ē
forma ysochelis. sicut indiuiduum respectu spēi dicit māꝫ.
species vero respectu ipsius dicit formam. vt patꝫ ex modo
loquendi pħi in primo celi: q dicit celū dicit formā. ⁊ q dicit
hoc celum dicit mām ⁊ formam. sicut etiam species respēu
suigeneris est sicut materia: genus vero forma ipsi⁹. Cogno
scere vero ysochelem ⁊ triangulum per rationem propriam
trianguli est vtrunqꝫ cognoscere ſm formam. Hec verba
possent aliqualiter molestari: sed non est cura. Ex quibus
infertur ꝙ cognoscere triangulum per cognitionem alicu
ius sue speciei tn̄ est ipm̄ ſm quid nō autem simplr̄ cogno
scere. pꝫ. qꝛ cognoscere ſꝫ māꝫ ē cognoscere ſꝫ qd: nō aūt sim
pliciter. Ex quo infertur ꝙ tale cognoscere triangulum est
cognoscere sophistico modo. sicut dicit philosoph⁹ i textu.
ibi. n. videt᷑ ꝯmitti fallacia accn̄tis. tu cognoscis ysocheleꝫ.
⁊ ysocheles est triāgulus. ergo cognoscis triāgulū: sicut etiā
hic. tu cognoscis hoieꝫ: ⁊ hō est hoc. ḡ tu cognoscis hoc: quā
uis hoc nō sit cōueniēs exm̄. vt pꝫ. itelligēti. Neqꝫ puto ꝙ in
p̄ma arguitione ꝓprie sit fallacia accidētis: neqꝫ Arist. dic᷑.
ꝙ cognoscere triāgulū ꝑ ysochelē sit cognoscere sophystico
modo: sꝫ dic᷑ ꝙ cognoscere triāgulū hr̄e tres per hoc ꝙ yso
cheles hꝫ tres ē cognoscere sophistico mō. ❡ Seqtur vlte
rius ꝙ vbi demr̄aretur hr̄e tres de oībus spēbus trianguli
simul sumptis nō demōstrādo de triāgulo in genere: cogno
sceret omne triangulū ſꝫ materiam aut numerum habere
tres. non autem scd̄m formā: pꝫ ex p̄dictis.

❡ Utrū aūt scd̄m ꝙ est triāgulus aut scd̄ꝫ ꝙ est
ysocheles: ⁊ qn̄ scd̄ꝫ hoc ꝙ est primū vl̄e: cui⁹ est
ðmonstratio māifestū ē qm̄ remoto isit primū:
vt ab ysochele eneo remoto triāgulo isūt duo re
cti sꝫ eneū eē remoto ysocheles. sed n̄ figura aut
termino sed nō primis. Cui⁹ ergo primi. Si itaqꝫ
triāguli primo est ⁊ secundū hoc iest ⁊ alijs ⁊
huiusmodi vniuersaliter est demōstratio.

❡ Cōsequenter pħs dat documentū cognoscendi subm̄ pri
mum alicuius passionis. Primo igitur querit vtrū habere
tres angulos equales duobus rectis gratia exempli primo
insit triangulo aut ysocheli. ⁊ qn̄ siue cui inest ſm ꝙ ipm̄ id
primum vl̄e cuius est demonstratio. Et cōsequenter dat do
cumentum itendens ꝙ illud est subiectum p̄mum alicui⁹
vniuersalis: quo posito pōitur illud vl̄e: ⁊ illo remoto remo
uetur: cui cōpetit ſm ꝙ hꝫ. ⁊ alter rōne illius: propter p̄mā
ꝑticulam habere tres angulos equales duobus rectis non
competit figure neqꝫ termino qui ponitur in diffōne figu
re tanq̄ꝫ subiecto primo: lꝫ possit concedi competere figure
ꝑ se: qꝛ nō oꝫ ꝙ posita figura ponat᷑ hr̄e tres āgulos. Aliqua
enī ē figura sic q̄dratū cui h̄ passio n̄ ꝯpetit. Propter scd̄aꝫ
ꝑticulā eadē passio nō est vl̄e primū enei. triāguli siue yso

belis. qz lz illo posito ponat habere tres: nõ tñ eo remoto remouetur. nullo enĩ existente eneo triãgulo: aut ysocbele adbuc aliquis triãgulus baberet tres. sicut gradatus. τ ex boc cõcludit φ restat vt triãgulus sit subz primũ. qz ista passio sibi cõpetit fm φ bõ: τ alÿs rõne illius. ℂ Notandũ fm coiter exponẽtes: φ ppter particulã tertiã accidit φ lõgitudo non sit vniuersale primuz q̃titatis cõtinue pmanẽtis. lz enĩ posito illo subiecto ponat longitudo: τ eo remoto remoueatur: non tamen ei competit fz φ bõ: τ alÿs ratione illi⁹. sed potius competit linee fz φ bõ. τ rõne linee cõpetit alÿs subiectis. Similiter paritas p eandẽ cãm non est vle pmuz numeri. qz licet posito numero ponatur paritas. τ eo remoto remoueat. in quolibz enĩ modo impari includit paritas. tñ non cõpetit numero fm φ bõ: τ alÿs rõne numeri. sz cõpetit binario fm φ bõ: τ alÿs ratione binarÿ: q̃re binarius est eius subiectum primum.

Si igitur est demonstratiua scientia ex necessarÿs principÿs. Q̃d. n. scit nõ potest aliter se bñe. Que ãt per se sunt necessario insũt reb⁹. Hec enim sũt i eo qd qd est. qbusdã alia insũt i eo qd quidem ẽ predicãtib⁹ de ipsis: quoꝝ alterũ oppositorum necesse est inesse. Manifestũ ẽ φ ex huiusmodi in quibusdã vtiqz fit demonstratiuus syllogismus. Omne. n. aut sic est aut fm accidens. Accidentia autem non necessaria sunt.

ℂ Positis precedentib⁹ descriptionib⁹ de oĩ p se τ fz φ ipz ꝯir phs ostẽdit ex quib⁹ τ qualib⁹ eẽ debet demrãtio: τ ex qualib⁹ eẽ non debet. Et pmo ostẽdit ex qualib⁹ ẽ. z° ex q̃lib⁹ non est. ibi. Nõ igit ex alio genere τc. Prima diuidit i tres. qz pmo pbat φ demõstratio est ex necessarÿs. z° φ ẽ ex bis q̃ sũt p se ibi. Accidetiũ aũt nõ p se. z° φ est ex bis q̃ sũt fz φ ipsuz ibi. Quoniã aũt ex necessitate. Item primo in duas. qz primo facit qd dictũ est. z° pbat q̃dam que supposuerat ibi. Qd aũt ex necessarÿs. Primo igitur pbat ꝯclõnem istã. demõstratio est ex necessarÿs. τ boc triplici rõne. pma rõ virtualiter duas includit rõnes. Arguit igit primo sic. scĩa demrãtiua est ex pncipÿs necessarÿs. q̃re demõstratio ẽ ex pncipÿs necessarÿs. Item demonstratio est ex bis q̃ sũt per se. ea vero q̃ sũt p se sunt necessaria. igit τc. primũ ãñs pbatur qz illud qd p demõstrationẽ scitur nõ põt alr se bñe: vt pz ex precedentib⁹. τ p ꝯñs scĩa demõstratiua est ex necessarÿs principÿs. z° ãñs quo ad primã partẽ videbit ifra: τ aliq̃liter visum est supra. Quo ad scdam declarat: φ ppões per se q̃ potissimã igrediũtur demõstrationẽ: d qua bic loq̃mur: aut sũt quãdo predicatũ ponit i diffinitione subiecti: sic sũt ppositiones primi modi: aut subm ponit i diffinitione predicati. sicut sũt ppões scdi: i quibus si predicatũ componitur ex oppositis: necesse est alterum istoꝝ inesse: τ in oĩbus illis predicatũ inest necessario subiecto: vt pz. q̃re τc. oẽ enĩ predicatũ: aut sic pdicat: aut per accidẽs. ea võ q̃ p accñs pdicantur nõ necessaria sũt. q̃re τc. ℂ Notandũ pmo φ Ari. solum bic intendit de demonstratõe potissima: qua propria passio de subiecto pprio demonstratur: dũ dicit demõstrationẽ eẽ ex ppositionib⁹ scdi vel primi modi. in q̃libet enĩz talem demõstrationẽ scds ingredit mod⁹ quo ad conclusionem. primus etiam formaliter aut virtualiter ꝯcurrit vt supra visum fuit. neqz ex boc excludit quartus vt q̃dam crediderunt. ℂ Notandũ z° φ passionũ q̃ sũt accidẽtia ppria suoꝝ subiectoꝝ q̃daz noiantur vno noie simplici: neqz bñt passiones oppositas: sicut disciplinabile τ risibile. τ tales absolute necessario insũt subiectis suis. q̃dam võ nõ vno noie simplici appellantur: sz quodã noie ꝯplexo ex oppositis immediatis cũ disiũctione: sicut rectum vel curuum: τ par vel impar. τ istorum oppositoꝝ neutrũ absolute necessario iest subiecto proprio: sed necessario inest aliquod illorum cum disiunctione. necessario enim q̃libz linea est curua vl recta. lz nõ quelibet sit recta nec quelibet curua. Similiter necessario q̃libz nũerus ẽ par vl impar: lz nõ q̃libet sit par neqz q̃libet impar. Quedã vero sunt passiões babẽtes passiões oppositas sed mediatas: vt simitas nasi cui opponitur aquilinitas τ crispitudo capilloꝝ cui opponit capilloꝝ rectitudo: τ tales non insunt necio subiectis suis tam cõiuncti q̃ diuisim. qz aliquis est nasus q nec est simus nec aquilinus: q̃uis concedi possit. φ omnis nasus aut est simus aut rectus aut aquilinus. Et sic necessario vnum illoꝝ trium oppositoruz inest subiecto suo. Cum igitur Aristo. dicit φ necesse est alterum oppositoꝝ inesse. intelligit de oppositis imediatis: sic rectitudo vel curuitas par vel impar. ℂ Dubitatur primo: qz phs in principio buius capituli pbauit demõstrationem esse ex necessarÿs: quare superfluuz videt boc iteꝝ pbare. ℂ z° dubitatur: vbi dicitur φ accidentia nõ necessaria sunt: quoniam necessario oĩs cignus ẽ albus. τ necessario omne corpus mixtum est coloratum. τ tamen illa predicata sunt accidentia cõmunia subiectorum suoꝝ. q̃re τc. ℂ Ad pmuz dicitur φ superius aliqualiter probatum fuit demõstrationem esse ex necessarÿs per rationem sumptam ex diffinitione scire τ demonstrationis. bic vero completi⁹ per alias rationes pbat. ℂ Ad zm dicit vt colligitur ex vbis Al. φ Ari. locutus est de necessitate proueniente merito essential babitudinis inter predicatum τ subiectum: q̃ pueniut ex nã generis vel principiorum speciei. boc autem in predictis non reperitur. quare τc.

ℂ Aut igit sic dicendũ aut principiũ ponẽtib⁹ qd demonstratio necessariũ sit. Et si demõstratũ est aliter se babere non posse. Ex necessarÿs igitur oportet esse syllogismum. ex veris quidem est et non demonstratiue syllogizare. ex necessarÿs ãt non est. sed aut demonstratiue. boc autez pprium demonstrationis est.

ℂ Scda rõ sic format cõiter: cuiuslibet demrãtionis cõclusio est necessaria. igit pmisse eiusdẽ demõstratõis sũt necessarie τ per ꝯñs demõstratio ẽ ex necessarÿs. tenet ꝯsequentia prima. qz necessaria ꝯclusio nõ scitur nisi ex necessarÿs. ãñs patet ex pdictis: quoniã demonstratũ non põt aliter se babere. τ ꝯñter subdit phs φ contingit aliquem nõ demõstrantem syllogizare ex veris. nõ tamen ex necessarÿs: sed ad demonstrantẽ boc ponet: qm pprium est demonstratoris ex necessarÿs syllogiçare. ℂ Notãdũ pmo φ sillogiçãs τ non demõstrans põt veruz ex veris sillogizare: vt bic. oẽ aĩal est suba. oĩs bomo est aĩal. ergo τc. potest etiaz ex falsis veꝝ sillogiçare vt bic. oĩs asinus est animal rõnale. omnis bomo est asinus. ergo omnis bomo est animal rationale.

ℂ Ideo dicit philosophus φ ex veris est sine contingit nõ demonstrantẽ syllogiçare. τ sicut dictum est de veritate dicatur de necessario. ℂ Notandũ secundo φ non solum demonstrator potest necessariam inferre cõclusionem ex propositionibus necessarÿs: sed etiam dyalecticus boc facere potest. sicut bic. omne aĩal est coloratum. oĩs bomo est animal. ergo τc. Cum igitur dicit Aristo. φ pprium est demõstrationi syllogizare ex necessarÿs: τ φ non demõstrans nõ syllogizat ex necessarÿs: intelligitur φ iste qui non demonstrat non semper ex necessarÿs procedit. sed pprium est demonstrãti semper ex necessarÿs pcedere.

ℂ Signum aũt ẽ φ demonstratio ex necessarÿs sit. quoniam instantias ferimus sic ad opinãtes demonstrare quoniã nõ sit necesse si opinamur

aut oīno contingere aliter aut rationis causa.

¶ Tertio phs arguit a signo. qm̄ aliquādo adducimus istā tias contra opinantes se demōstrare dicentes: ꝙ non est necessarium sic esse vt ipsi assumunt siue hoc dicamus q̄ opinantur aliter se posse habere. siue hoc dicamus disputationis causa. quare ex hoc signo euidenter concludi potest demonstrationē esse ex necessarijs.

¶ Manifestū autē ex his: qm̄ stulti bene opinati sunt accipere pricipia si probabilis sit ꝑpositio et vera vt sophiste: quoniā scire scientiā est habere. Nō enim quod probabile est aut verū pricipiū est: sed primū in gñe. circa qd̄ demonstrat̄ et vnū nō omne: sed propriū.

¶ Contra correllarie īfert Aristo. ꝙ sūt stulti q̄ opinati sunt bene accipere pncipia demōstratōis: si ꝑpositio quā ꝑ principio assumūt fuerit vera et ꝑbabilis: sicut sophiste faciunt rōnabiliter aūt male opinantur. qm̄ scire ē sciaꝫ hr̄e: supple p demōstrationē. nō eni oē qd̄ est ꝑbabile eē vl nō eē est pncipiū demōstratōis. sed istud qd̄ ē primū ī genere cause quo demr̄atio fit. nō etiā oē verū ē pncipiū demr̄atōis. sꝫ oportꝫ vt sit verū ꝑpriū: supple generi: circa qd̄ fit demr̄atio. ¶ Notandū pmo: ꝙ sicut in lib. elēco. ille appellatur sophista qui apparet cū debita forma syllogizare. et non sillogizat siue q̄ ex his ꝑcedit q̄ ꝑbabilia apparēt: nō tn̄ sūt. sic in hoc libro: ille pōt sophista appellari q̄ appareat demōstratiue ꝑbare: nō tn̄ demōstrat. q̄uis dialetice debite syllogizaret. vtriqꝫ igit̄ sophiste dicunt̄. qꝛ apparētes et nō exītes. sꝫ prim⁹ ī sequētū deficit a dialetica argumētatōe. scd̄s āt ī sequētū ex argumentatione sua eē videt̄ sciēs: nō tn̄ est vere sciēs. ¶ Notandū. 2° ꝙ duplex est demōstratōis pricipiū. qddā ē cōe et solū virtualiter ad demōstrationē cōcurrēs: qddā āt est demr̄atiōi appropriatū et formalr̄ cōcurrēs: de pncipio pmo nō loqtur Aristo. hic: sꝫ solū de scd̄o. tale igit̄ debꝫ eē primū nō absolute: sꝫ ī genere: circa qd̄ demr̄ationes fiūt. vbi gr̄a. sicut ī genere ꝯtinuoꝝ de quibus cōsiderat geo[us]: vel in genere discretorum de quibus cōsiderat arismetric[us]: debet eē principiū aliquod primū et eidēꝫ generi appropriatū. Hoc igit̄ intendebat phs cū dicit. nō eni ꝙ ꝑbabile ē eē oē pncipiū est. sꝫ pm̄ ī genere circa qd̄ demr̄atur et verū nō oē sꝫ ꝑpriū. ¶ Quedā dubia hic mouēt̄ cōiter a modernis. pmo qꝛ lunā ecclipsari demr̄atur. et tn̄ hoc nō est necessariū vt pꝫ. 2° qꝛ Ari. infra dic: ꝙ aliq̄ est demr̄atio eoꝝ q̄ sūt semper et aliq̄ eoꝝ q̄ sūt sepe. q̄re ex contingētib⁹ est demōstratio. 3° qꝛ oīs demr̄atio aliquo modo procedit ex dignitatib⁹ et principijs cōibus. vt in ꝑhemio dictū fuit. q̄re nō ex ꝑprijs procedit. Ad hec aūt pꝫ respōsio ex dictis ī precedentib⁹. de pmo et scd̄o habitū fuit sufficiēter in qōne illa. vtruꝫ demōstratio sit ex necessarijs. Ad tertium patet parum intelligenti: ꝙ ꝯn̄a nō valeat.

¶ Qd̄ autem ex necessarijs oportet esse syllogismū manifestū ex his ē. Si. n. nō est hn̄s rōnē ꝑpter qd̄ exn̄te demr̄atione nō est sciēs. Sic aūt vtiqꝫ. et qd̄. a. de. c. ex necessitate. b. autē mediū per qd̄ demr̄atuꝫ est. sꝫ nō ex necessitate non sciūt ꝑpter quid. Nō. n. est hoc ꝑpter mediū: hoc autē ꝯtingit oīno nō esse conclusionē aut necessariā.

¶ Probat qddā qd̄ superius supposuerat. pmo enim supposuit hāc conditionalē. si illd̄ qd̄ demr̄atur est necessariū. s. cōclusio: demr̄atio est ex necessarijs. pmo igit̄ probat illaꝫ cōditionē. 2° ondit ꝙ necessariū syllogiꝫari pōt ex nō necijs. ibi. Cū igit̄ cōclusio. Prima diuidit̄ ī duas ptes: fm̄ ꝙ duas adducit rōnes. ibi 2ª. Ampli⁹ si aliqs. primo arguit̄ sic. si cōclusio eēt necīa mediū aūt ne aliqua pmissa ex quis demonstratio procedit nō eēt necīa tūc hō per istā demōstrationē nō eēt sciēs. ꝯn̄s videtur ꝯtra diffinitionē demr̄atōis. vꝫ. demonstratio est sill'o faciēs scire. ꝯn̄a vō ꝑbatur: qꝛ scire non contingit nisi per cām vt patet p diffinitionē scire superius positā. sed tale mediū aut pmissa nō est ꝯclōnis cā. g̃ et c. minor ꝑbat̄: eo ꝙ illud mediū est cōtingens vt ponit̄ ꝯclo vo necessaria. nullū aūt contigens ē cā effect⁹ necij vt pꝫ. g̃ et c. Si igit̄ fiat hic sylls. oē. b. est. a. oē. c. ē. b. g̃. oē. c. est. a. et ponatur istā ꝯclusionē esse necessariā. oē. c. est. a. b. aūt mediū vel aliquā illaꝝ pmissoꝝ eē contingētē: tūc ex illa demōstratione nō sciret̄ ꝯclusio per cām ipi⁹. qm̄. b. mediū nō ē cā ꝯn̄is: eo ꝙ est ꝯtingens: ꝯclo vero necessaria. quare et c. ¶ Notandū q̄ mediū ꝯtigens nō pōt eē cā per se ꝯclōnis necie: qꝛ cā p se alicui⁹ effect⁹ remota remouet̄ effect⁹. remoto autē medio ꝯtigēti nō remouet̄ ꝯclo necaria: vt pꝫ satis ð se. q̄re et c. ¶ Dubitatur cōiter hic. qꝛ vulnus siue strāgulatio ē p se causa mortis. et tn̄ mors est effect⁹ necessari⁹: cuꝫ sit īpoſe aliqd̄ mortuū redire posse idē nūero. vulnus āt est res contigens siue strāgulatio. q̄ aliqua cā contingēs alicui⁹ effect⁹ necessarij pōt eē p se cā. 2° qꝛ phs. 2. phy. dic ꝙ si pmisse sint ꝯ eēt nō ecōtra. et exēplificat de ista ꝯclōne. triāgulus hꝫ tres angulos. stabit igit̄ fm̄ eū ꝯclōnem istā eē verā q̄uis significatū pmissarum nō sit. et per ꝯn̄s significatū pmissaꝝ ē res contingēs. Cū igit̄ ista cōclusio sit necessaria et demōstrata p cāꝫ sequitur cōtingens aliqd̄ esse per se cā necij effectus. ¶ Ad primum obmisso mō respōdēdi quoꝝdā: dicit̄: ꝙ ita mors est effect⁹ contigens sicut et vulnus siue strāgulatio sicut cōtingit sortē vulnerari. ita cōtingēs est ipm mori. qm̄ ipe pōt mori: et pōt nō mori. Et si arguat̄ ꝙ mors est ꝑpetua et p ꝯn̄s est effectus necessarius. negandū est aňs. mors. n. sor. nō aliud est realiter q̄ꝫ corruptio ipsius. corruptio aūt sortis soluꝫ habet esse dum sor. corrūpit̄: sꝫ post primū non eē ipsius nō ampli⁹ est ista corruptio. Et per hoc pꝫ ꝙ negāda ē illa ꝯn̄a. īpossibile est n̄aliter corruptū redire idē numero. ergo mortuo sor. ei⁹ mors est effectus necessari⁹. Et si arguat̄ sic. corrupto sor. ꝑpetuo verū erit sor. eē mortuū. g̃ mors sor. erit effect⁹ perpetuus. negatur ꝯn̄a. qꝛ sortē eē mortuū non ē neq; erit aliquis effectus. Sicut licet verum sit: adā eē mortuū. non tamen adam esse mortuū est aliqs effectus. Et si esset aliquis effectus nō eēt effectus positiu⁹: de quo maxime est s̄mo in ꝑposito. dicere autem ꝙ vulnus non est per se et immediata causa mortis sꝫ trāsmutatio elēoꝝ aut primaꝝ q̄litatū ipsoꝝ est īmediata et necessaria ipsi⁹ causa: est res parui fūdamēti. siue eni sor. moriatur morte nāli p resolutionem caloris naturalis siue accidentali. vt febre aut vulnere aut strangulatione vel alia simili causa: contingit taꝫ partiū ī elemētis ei⁹ vel primis qualitatibus coꝝ fieri trāsmutationem: ꝙ multo maiorem sor. tollerare posset sine deperditiōe vite. q̄re illa r̄nsio nulla. ¶ Ad scd̄aꝫ. omissa etiam r̄nsione quoꝝūdam. dicit̄: ꝙ Aristo. ītentio fuit illd̄ qd̄ in logica cōiter dicitur. vꝫ. ꝙ si alicui⁹ boni silli pmisse sint vere: conclo etiam est vera. nō aūt seq̄t ecōtra. Cū aūt exemplificat Ari. de illa ꝯclōne. triangulus habet tres. dici pōt ꝙ exēpla ponimus: nō vt ita sint: sꝫ vt sentiāt qui adiscunt. Uel dicitur ꝙ sufficit ad intentionem ipsius: ꝙ lꝫ sequatur si triāgulū habere tres sit verum. etiā premisse quibus sic demonstratur sunt vere. hoc solū seq̄t ð mā nō aūt ð forma. quare et c.

¶ Amplius si aliquis nescit rēꝫ nūc hn̄s rōnē et saluatus ē salua re nec est oblit⁹ nec prius sciuit. corrūpetur aūt vtiqꝫ mediū nisi sit necessariū. q̄re hēbit qdē rōnē re salua. nesciunt autēꝫ. neqꝫ ergo prius sciuit. Si vero non corruptū est: ꝯtigit aūt corrūpi qd̄ accidit vtiqꝫ erit pōle et ꝯtigēs: sꝫ ē ipōle sic se habentem scire.

¶ ponit scdam rõnem ad quã formãdã psupponit ꝙ quatuor modis pcipue cõtingit aliquã sciam deperdi. vno mõ deperdendo rõnem siue argumentationẽ ꝑ quã illaȝ sciam aliqs acquirit. Alio mõ ꝑ corruptionẽ scientis. Tertio mõ per corruptionẽ rei scite. Ultimo mõ ꝓpter obliuionẽ rei de q̃ scia habetur. Hoc supposito ita sit: ꝙ ꝑ aliqd mediũ cõtingẽs sciatur ꝯclo necessaria: ⁊ corrũpatur illud mediũ. ⁊ sequitur ꝙ tũc non scitur ꝯclo. nõ eni ꝓprie scitur necessariũ ꝑ aliquod falsũ. ⁊ tñ tũc nõ erit deꝑdita ratio: neqȝ corrupt⁹ erit homo sciẽs: neqȝ res scita est corrupta. neqȝ homo sciens tunc est oblitus: vt pono ergo neqȝ eadẽ conclusio pri⁹ sciebatur ꝑ idem mediũ anteq̃ eẽt corruptũ. tenet ꝯña per suppositũ. qꝛ si prius scita fuisset ⁊ postea non sciretur hõ eẽt ꝑꝑ aliquã istarũ cãrũ quattuor: quaꝝ tñ nulla cõtingit sic ponit̃ i casu. Et si dicat̃ ꝙ mediũ nõ ẽ corruptũ licet sit contingẽs. ponat̃ igit̃ ipm corrũpi. ex hoc eni nullũ dȝ accidere ĩpossibile: q̃re cõcludit̃ vt prius ꝙ ĩpoĩe est sic se habentẽ vere scire. qñ .s. mediũ ꝑ qd cõclusio scit̃ fuerit corruptũ. ¶ Circa illã partẽ cõiter dubitat̃ q̃tũ ad illas quattuor cõditiones deperdẽdi sciaȝ. pmo qꝛ vbi ad eãdẽ cõclusionẽ plures adducãt̃ rõnes stat vnã illaꝝ rõnũ deperdi altera remanẽte: ⁊ ꝑ ꝯñs rõne deperdita sciẽtia cõclõnis poterit remanere. ¶ 2° videt̃ ꝙ nõ corrũpat̃ scia corrupto sciente: qꝛ post mortẽ hoĩs remanent spẽs itelligibiles ⁊ habit⁹ tã practici q̃ speculatiui i ei⁹ itellectu. ꝗ hoĩe corrupto mãet scia quã pri⁹ hũit. añs gdẽ notũ ẽ cum aĩa sit locus spẽrũ ꝑ pħm tertio de aĩa. ¶ 3° videtur ꝙ nõ corrũpat̃ scia ꝑ corruptionẽ rei scibilis qꝛ nulla rosa aut pluuia existẽte habem⁹ sciaȝ de illis vt pȝ. ¶ 4° videt̃ ꝙ nõ deꝑdatur scia ꝑ obliuionẽ. qꝛ ſm pħm i de memoria ⁊ reminiscẽtia. reminiscẽtia est ĩuestigatio obliti ꝑ memoriã: ſȝ remanẽte inuestigatiõe remanet scia. igit̃ ⁊c̃. ¶ Preterea videtur: ꝙ hec cõditio quarta coincidat cũ prima. qꝛ deficiente rõne seu argumentatõe. sequitur obliuio ⁊ ecõtra. ¶ Ad primũ dixerũt qdaȝ: ꝙ ad sciaȝ potissimã alicui⁹ ꝯclõnis nõ põt nisi vna ratio adduci. illa. s. q fũdãtur sup medio potissimo. vni⁹ aũt ꝯclõnis solũ ẽ vnum potissimũ mediũ. sicut ad demonstrãdũ triãgulũ hr̃e tres angulos demr̃atõe potissima solũ cõcurrit triãgulũ habere angulũ extrinsecũ equalentem duobus intrinsecis sibi oppositis. de tali autȝ scientia potissima Aristo. intelligit. ⁊ per ꝯñs ratio non procedit. ¶ Contra hanc responsionem cõiter arguitur. qꝛ eadem cõclusio potest per plures causas demonstrari essentiales ⁊ imediatas. ⁊ per ꝯsequens plura potissima media ad eãdeȝ ꝯclusionem adduci possent. assumptum patet de mẽte Ari. scdo huius. vbi gr̃a exempli dicit ꝙ ista ꝓpositio. angulus q est i semicirculo est rectus. demonstrari potest per gen⁹ cãe formalis: ⁊ per genus cãe materialis. ⁊ huius exempli verificatio videbit̃. 2. hui⁹. Ibidẽ etiã dicit ꝙ mediũ diffõ ⁊ causa idem sunt. sicut igitur eiusdem rei plures pñt eẽ cause immediate i diuersis generibus causaꝝ. ⁊ ꝯsequenter diuerse diffinitiones: sequitur ꝙ eiusdem ꝯclõnis plura potissima media esse possunt. Hec responsio q̃uis non sit ad menteȝ Aristo. vt puto dicere posset: ꝙ lȝ eiusdem conclusionis plures cause immediate esse possunt: ꝑ quas potest demõstrari. sola tamen vna est potissima ratio ad istã cõclusioneȝ vel illas: que omnes per se causas aggregant illius cõclusionis. vel que cãm includit principaliorem. ⁊ d̃ tali potissimo medio diceret hec responsio se intelligere. ¶ Aliter tamen rñdetur cõcedendo: ꝙ eadem conclusio per plura media demonstrationibus ꝑꝑ quid demonstrari potest. nũqd autem omnes ille demõstrationes potissime dici debẽt vel nõ hic non facio difficultatem. Et ꝯñter dicitur cõcedendo: ꝙ corrupta ratione super vno medio fundata: corrumpitur scia q̃ per illam rõnem habetur: q̃uis scientia que per aliam rationem habetur remanere possit. Et intelligo vbi corrumpitur ratio non solum quo ad actum apprehendendi: sed etiã quo ad habitum ipsius. Istud autem exemplum de ista conclusione. triãgulus hȝ tres. non obstat: qꝛ in ꝯnes geometrie nõ nisi per vnũ mediũ siue vnũ genus cẽ demr̃ari possunt. vȝ. per genus cause formalis: vt inquit cõmentator in ꝓhemio physicorum. ¶ Ad 2m dicunt quidam fuisse intentionem Aristo. vnicum esse intellectum in omnibus hominibus ingenerabilem ⁊ incorruptibilem. ⁊ per consequens noluit intellectiuam aiam prius informare corpus humanũ. deinde ab eo separari: vt illa ratio presupponit. sed hanc responsionem puto falsam vt dixi in questionib⁹ tertij de anima. Tenendo igitur opinionem veram: animam a corpore separari post mortem ipsius: vno modo potest dici negãdo añs. sicut enim corrumpuntur fantasmata ⁊ sensus in corruptione hominis. sic etiam species intelligibiles ⁊ habitus intellectuales corrumpuntur cum a fantasmatibus dependeãt i esse ⁊ conseruari: quemadmodum a simili corrũpitur lumẽ in medio existens: corrupto corpore luminoso: a quo dependet in esse ⁊ conseruari. ⁊ corrupto colore corrumpitur species eiusdem coloris in aere existens. Alio modo dici potest ꝙ quamuis post hominis mortem habitus scientifici in itellectu remanerẽt. hoc tñ non est contra intentionem Aristote. qꝛ in dicit ꝙ corrupto sciente principali corrumpitur scientia: sciens autem principale non est homo: sed anima intellectiua. eo ꝙ ipsa prima est sciens ⁊ ratione ipsius homo dicitur sciens. q̃uis quidã dicant ꝙ sciens principale est homo sed anima intellectiua est sciens formale. considerando tamen verba textus sufficiet ad intellectum Aristo. dicere: ꝙ si homo qui est sciens conclusionem: corrumpat̃: ipse nõ amplius remanet sciens. ⁊ hoc est manifeste verũ. ¶ Ad tertium sufficienter dictum est in precedentib⁹. scientia enim sumpta ꝓprie non habetur de indiuiduis corruptibilibus sed de generibus eorum: aut speciebus. ¶ Ad quartum pro nunc concessa maiori dicitur negando minorem. Inuestigatio enim est motus seu discursus intellectus quo mouetur ad alicuius notitie acquisitionem: quare cum inuestigatione deperdite scientie non stat actualiter illa scia: sicut etiam cum moueri non stat terminus ad queȝ nec terminus a quo illius motus. ¶ Ad confirmationem dicitur ꝙ prima conditio ad premissas ⁊ ad causas conclusionis refertur ꝓut habet respectum ad effectum. Quarta vero ad conclusionem tantum: ⁊ hoc sufficit ad intentionem aristo. quare non adinuicem coincidunt ille conditiones. q̃re ⁊c̃.

¶ Cum igitur conclusio ex necessitate quideȝ est nihil prohibet medium non necessariuȝ esse per qd demonstratũ ẽ. Est eni ex non necessarijs necessarium syllogizare sicut ⁊ veꝝ ex non veris. Cum autem medium ex necessitate ẽ ⁊ cõclusio ex necessitate sicut ex veris verum semper. Sit eni. a. de. b. ex necessitate: ⁊ hoc de. c. necesse ẽ ergo ⁊ . a. c. inesse. ergo eẽ. c. omne. a. ẽ necessariũ: sed cũ non necessaria est conclusio neqȝ mediuȝ eẽ necessariũ possibile est. Sit eni. a. in. c. ñ ex necessitate in. b. a. ⁊ hoc in. c. ex necessitate. a. ergo i c. ex necessitate erit sed nõ concessum.

¶ Intendit duas conclusiões. prima est ista. ꝯclusio necessaria potest ex premissis non necessarijs d̃bite syllogizari. probatur sic. sicut se habet verum ad non verum sic se habȝ necessarium ad non necessarium: sed cõclusio vera debite syllogizari potest ex premissis non veris. ergo conclusio necessaria ex premissis nõ necessarijs d̃bite syllogizari potest. consequentia de se patet. et minorem relinquit notam ex his que habentur primo priorum. ¶ Secunda conclusio. ex medio necessario debite solum cõcluditur necessaria cõ

clusio pʒ per eandez rationem.q2 ex premissis veris nõ concluditur nisi conclusio vera.q̃re ex p̃missis necessarys solũ cõcludit̃ conclusio necessaria.Si ergo fiat iste syllogismus. omne.b.est.a.omne.c.est.b.ergo omne.c.est.a.⁊ p̃misse ambe fuerint necessarie.tunc illa conclusio.omne.c.ē.a.erit necessaria.Si vero illa ↄclusio non erit necessaria:nõ erũt necessarie ambe premisse.qȯ ꝓbatur:q2 dato opposito seq̃retur cõtradictio.sequitur eniz .premisse sunt necessarie.ergo cõclusio est necessaria:⁊ ex alia pte nõ est necessaria.q̃re ⁊c. ¶ Notandũ primo cuz Aristo.dicit necessarium esse demõstratum ex non necessarys per demonstratuz large loquendo intelligitur syllogizatũ.⁊ hoc satis declarãt verba seq̄ntia.¶ Notanduz scđo.ꝙ ad positionem antecedentis boni syllogismi:sequitur positio ↄsequentis:⁊ nõ econuerso.a destructione vero ↄn̄tis sequitur destructio antecedẽtis;sed non econuerso.⁊ ideo bene sequitur.si premisse sunt vere.ꝗ cõclusio est vera.⁊ non ecõuerso.⁊ si cõclusio est falsa.an̄s ē falsum.⁊ nõ econuerso.⁊ hec ↄn̄ter in logica clarius ondũtur.ibi eniz presupponitur:ꝙ cuilibʒ bone ↄn̄e oppositũ cõsequẽtis repugnat an̄cedenti.Si ergo ex vero sequeret̃ cõclusio nõ vera.tũc oppositũ ↄclusionis qȯ est verũ:repugnaret an̄ti vero:quod est incõueniens.qm̄ oia vera sunt simul compossibilia.duo aũt falsa simul repugnare possũt.⁊ ideo non incõueniet ex falso debite inferri verũ.⁊ que dicta sunt de vero ⁊ falso.de necessario ⁊ nõ necessario similiter itelligi debent.¶ Circa dicta quedam facilia dubia moueri solent.primo sicut premisse nec̃ie ⁊ premisse contingentes inuicem opponuntur.sic cõclusio necessaria opponitur cõclusioni contigenti.ergo sicut ex premissis nec̃ys non sequitur cõclusio contingens.sic ex contingentibus non seq̄tur ↄclo necessaria. ¶ 2º Ari. dicit:ꝙ semper ↄclo sil̃i est simil̃ vni premissarum.⁊ per cõsequens si vtraqʒ premissarum fuerit falsa:ↄclusio est falsa.q̃re ex falsis non syllogizabitur verũ:cuius oppositũ dictũ fuit.¶ Ad p̃mum rñdetur negãdo similitudinẽ ⁊ ↄsequentiam.⁊ si alleget̃ ista regula:sicut ꝓpositum i ꝓposito:ita oppositum i opposito. dicatur ꝙ illa nõ est ad propositũ ⁊ multiplici indiget limitatione:sic͂ habet alibi videri.moderni dicunt ꝙ itelligitur solũ de priuatiue oppositis.¶ Ad 2ᵐ dicitur ꝙ Ari.ibi loquitur de qualitate propositionis:videlicet de affirmatione ⁊ negatiõe:quoniã si conclusio alicui⁹ boni syllogismi sit affirmatiua altera premissa imo vtraqʒ ē affirmatiua ⁊ si fuerit negatiua altera ē negatiua.potest etiam illud dictuʒ ampliari ad quãtitatem propositionis quo ad modos p̄ie figure directe concludentes.quare auctoritas illa non obstat proposito nostro.

¶ Quoniam igitur si scit demonstrare oportet demonstrationez habere: aut non sciet neqʒ ꝓpter quid neqʒ quia necesse est illud eē. sed aut opinatur nesciens: si accipiatur tanquam necessarium nõ nec̃arium :aut neqʒ opinabit̃: sil̃r siue sciat q2 ꝑ mediata siue ꝓpter q̄d ⁊ per imediata.

¶ Ultimate philosophus concludit conclusionẽ principalẽ que est ꝙ medium demonstrationis debet esse necessariuʒ ⁊ ꝓbat̃ sic:illũ qui demonstratiue scire debet:oportet habere demonstrationem.aliter autem neqʒ sciret quia:neqʒ ꝓpter quid: ergo medium per quod scit debet eē necessariuʒ tenet consequentia cuʒ demonstratio sit syllogismus ex necessarys.si enim aliquis assumat medium nõ necessarium aut opinabitur se scire:sed non sciet:⁊ hoc si opinetur ipsum eē necessarium:aut si accipiat tanq̃ʒ non necessarium neqʒ sciet neqʒ opinabitur se scire:siue dicatur aliquid scire notitia q2 ⁊ per mediata;siue propter quid et imediata.¶ Notandum ꝙ demonstratio propter quid semꝑ est per causaz immediatam: demonstratio vero quia.quedam est ab effectu:quedam vero per causam remotaz:de quibus tñ magis
ifra videbit̃.oēs igit̃ ꝑ mediũ nec̃iũ ꝓcedũt:vt ari.hic itedit.

Accidentium aut non per se quomodo determinatum est per se quidez esse non est scientia demonstratiua. Non enim ex necessitate demõstrare est conclonem. Accñs eni cõtingit nõ iesse de tali dico accidente.

¶ Probat demonstrationem ex his q̃ sunt per se.⁊ p̄rio facit qȯ dictum est. 2º mouet dubitationeʒ ⁊ soluit ibi.Et tamen opponet fortasse aliqs.Primo igit̃ itendit cõclusionẽ illaʒ. demr̃atio solũ est de accñtib⁹ q̃ ꝑ se insũt: accipiẽdo ꝑ se co mõ quo pri⁹ determinatũ ē.ꝓbatur sic.q2 si demr̃atio esset de his accñtib⁹ q̃ nõ insũt ꝑ se:tũc nõ eēt ex nec̃ys.ↄn̄s est ↄ pri⁹ determinata.ↄn̄a vo tenet:q2 accñs qȯ nõ ꝑ se sʒ accidẽtal̃r alicui iest cõtingit non inee.de tali eni accñte loquor iquit ph̄s.¶ Dubitat̃ circa l̃raʒ.qȯ Arist.superi⁹ ꝓbauit demr̃ationẽ eē ex nec̃ys per hoc ꝙ ē ex his q̃ sũt ꝑ se.hic vo ꝓbat ꝙ ē ex his q̃ sũt ꝑ se.ꝑ hoc ꝙ est ex nec̃ys.q̃re fit circularis ꝓcessus:qȯ nõ videt̃ ↄueniens.¶ Ad hoc coĩter rñdet̃: ꝙ Aristo.superi⁹ ꝓbauit demr̃ationẽ eē ex nec̃ys p̃ncipal̃r ex diffinitõe scire ⁊ demr̃atõis tãq̃ʒ ex medio.illa vo ratio q̃ ꝓbat ipsã eē ex nec̃ys:q2 sic ex his q̃ sũt ꝑ se est ratio quo ad hoiem tm̃.q magis forte crederʒ demr̃ationẽ eē ex his que sũt ꝑ se:q̃ʒ crederet ipsaʒ eē ex nec̃ys. ¶ Al̃r dici pȯt ꝙ Ari. nõ ꝓbauit demr̃ationẽ ex his eē q̃ sũt ꝑ se:per hoc ꝙ eēt ex nec̃ys.sed illud mediũ adduxit ad ꝓbandũ ꝙ demõstratio nõ est de his accidẽtib⁹ q̃ accidẽtal̃r ⁊ separabil̃r insũt subiectis suis.de talib⁹ eni accñtib⁹ itelligebat vt cõiter exponitur:⁊ ipsemet dicit in textu.

¶ Et tamen opponet fortassis aliquis cuius cã hic oportet iterrogare de his si nõ necesse ē ↄclusionem eē. Nihil enim differt si aliquis iterrogatus cõtingere ⁊ postea dicat conclusionez.

¶ Dubitat̃ postq̃ʒ ↄclo nec̃ia nõ demr̃atiue infertur: ex premissis ↄtigentib⁹.q̃re ergo oʒ vt opponẽs iterroget rñdẽteʒ d̃ talib⁹ p̃missis ↄtingẽtib⁹:nũq̄d eas cõcedere velit vel nõ. illa eni iterrogatio videret̃ eē frustra.q2 siue sic iterrogat⁹ cõcedat p̃missas siue nõ.tñ opponẽs ex hoc iferet ↄclonem. quã itẽdit postq̃ʒ ↄclo nec̃ia nõ seq̄tur ex p̃missis ↄtigẽtib⁹.

¶ Oportet autem interrogare non tanq̃ʒ necessarium esse propter interrogata: sed quod dicere necesse est illa dicenti ⁊ vere dicere si vera erunt que sunt.

¶ Rñdet ph̄s:ꝙ de p̃missis ↄtingẽtib⁹ iterrogatur:nõ vt ↄ nec̃ia sit ꝑꝑistas p̃missas iterrogatas: sʒ vt necessario ↄclo iferat̃ ex p̃missis.⁊ ↄn̄r ↄcedere oporteat ꝙ ↄ sit vã si p̃misse sint vere. ¶ Notandũ primo ꝙ q̄dã ē nec̃itas ↄn̄tis vel an̄tis.q̄dã ē nec̃itas ↄn̄e.Exẽplũ p̄mi:sic͂ hic.oē aial rõnale est risibile.ois hõ est aial rõnale.igit̃ ⁊c. sʒ ibi ē et sũ nec̃itas ↄn̄e.Itẽ q̄dã ē nec̃itas iferẽdi ↄneʒ ex p̃missis.q̄dã vo iferẽdi ⁊ eẽndi.oꝑ̃.s.nec̃itas absoluta p̃missarũ.est cã absolute nec̃itatis ↄn̄is.sic͂ pʒ i exẽplo 2º. de nec̃itate ↄn̄e aut iferẽdi dialetic⁹ ↄsiderat.de nec̃itate ṫ an̄tis aut ↄn̄tis aut d̃ nec̃itate eẽndi ⁊ iferẽdi sil̃ nõ se itromittit.sʒ d̃ illis ↄsiderat demr̃ator.¶ Ad ꝓpo⁹ ḡ demr̃ator nõ hʒ rñdentẽ iterrogare nũq̄d ↄcedere velit p̃missas ↄtigẽtes vl̃ nõ qm̄ ex illis nihil demr̃atiue ↄcludi pȯt.qm̄ i demr̃atõe ꝓp̃e sumpta ↄ oʒ esse nec̃io ex p̃missis nec̃ys.⁊ ꝑ ↄn̄s frustra esset ei⁹ iterrogatio. dialetic⁹ ṫ de talib⁹ iterrogare pȯt rñdẽtẽ.qm̄ ex illis tam nec̃ia ↄ q̃ʒ ↄtigẽs demr̃atiue cõcludi pȯt.⁊ sufficei ↄsiderare necessitatem ↄn̄e:ita vt concessis p̃missis a rñdẽte cogat̃ ↄcedere ↄnẽ: ⁊ hec sũt que Ari.itẽdit i textu.¶ Notanduʒ scđo ꝙ a q̄busdã expositorib⁹ al̃r itroducit̃ illa l̃ra. Nihil.n.

differt rc. q̄ñ p⁹ exposita fuerit. vz. q̄ i h̄ nihil differt p̄missę cō
tīgētes ↄ̄ p̄missę necīe quā sic ex p̄missis neceȳs iterrogatis ↄ̄
īferri pōt: sic ēt ex cōtīgētib⁹ iterrogatis pōt aliq̄ ↄ̄ inferri
vterqz modus saluari potest.

Quoniam autem ex necessitate sunt circa vnū quodqz genus quecunqz per se sunt ⁊ b̄z q̄ vnū quodqz ē manifestum est: quoniam de his que per se sunt demōstratiue sciēte ex talibus sunt. accidētia quidem eni non necessaria sunt. Quare non necessarium est conclusionem scire ꝓpter quid sit. Neqz si semp sit. nō per se autez vt sunt per signa syllogismi. Hoc enim per se non per se sciet neqz propter quid. ꝓpter quid aūt scire est p cām scire. ꝓpter ipm ergo oportet ⁊ mediū tertio ⁊ primū medio inesse:

Intendit istam conclusionem. demonstratio ē de his que sūt s̄m q̄ ipsum: ⁊ per illam particulā de his ipse notat conclusionem. per illaz vero ex his notat p̄missas. ista cōclusio sic videtur probari in textu. Ea que sunt per se circa vnum quodqz genus ⁊ s̄m q̄ tale genus sunt necessaria. Cum igit̄ demonstratio sit solum ex necessarijs vt probatum ē: sequitur intentum. ea eni que sunt per accidens non sunt necessaria. ⁊ consequenter ph̄s correlarie concludit q̄ licet premisse essent semper vere sed non essēt per se qualiter procedūt syllogismi a signo: tunc non sciretur cōclusio propter quid. tunc enim licet conclusio esset per se nō sciretur per se neqz per causam. scire autē propter quid est per causam scire. Demum concludit q̄ oportet maiorem extremitatem inesse medio s̄m q̄ ipsum: ⁊ mediū inesse minori extremitati s̄m q̄ ipsum. per primum eniz intelligit maiorem extremitatē: ⁊ per tertium intelligit minorez extremitatem. hanc expositionem puto ad mentem Aristotelis ⁊ eam ponit linconiensis. ⁊ Al. licet a posterioribus alie fuerunt posite expositiones. Notandum vt colligitur in textu q̄ predicatum aliquod iesse potest subiecto suo semper licet nō per se: sicut hic cignus est albus. Itez aliqua conclusio potest esse per se q̄uis nō probetur per causam ⁊ per ea que sunt per se sicut cōmuniter ponitur exemplum de illa. omne elementatum est corruptibile. vbi probaretur per illā oē antiquabile ē corruptibile: q̄z tunc probaretur a signo: similiter de illo. terra est sperica. vbi probaret̄ per hoc q̄ causat vmbram sphericā. sed hec trāseant causa exēpli.

Non ergo est ex alio genere descēdētem demonstrare vt geometram in arithmetica.

Declarat philosophus ex qualibus non est demonstratio: ⁊ diuiditur i tres partes. Primo ostendit q̄ demonstratio non est ex extraneis. secundo q̄ nō est ex corruptibilibus: ibi. Manifestum aūt est ⁊ si sint propositiones vniuersales. tertio q̄ non est ex principijs cōmunibus ibi. Quoniā aūt manifestum rc. Item primo proponit qd̄ intendit. secundo declarat qualiter contingat demonstratorez descendere ⁊ qualr̄ non ibi. Tria autem sunt rc. Intendit igitur hanc conclusionem non contingit demonstratorem debite demōstrando descendere de vno genere in aliud genus. sicut non contigit geometram demonstrando descendere in arismetricaz. et per consequens concludi potest q̄ demonstratio nō est ex extraneis. hec conclusio ab Aristo. quasi correlarie ex predictis infertur. nam si demonstratio fuerit ex his que sunt per se ⁊ s̄m q̄ ipsum vt in precedentibus dictuz fuit: sequit̄ q̄ ipsa non sit ex extraneis neqz contingit demonstratorem descendere de genere in aliud genus. ea enim que i arismetrica considerant̄ saltem aliqua se habent per accn̄s respectu multoꝝ ↄ̄sideratoꝝ i geo⁰: nō ētēse h̄ūt adiuicē s̄z q̄ ipz vt pz. Notandū q̄ p gen⁹ hic Ari. nō ītendit genus p̄ncipale qd̄ ↄ̄ spēm distinguit̄: s̄z genus scie ↄ̄tra aliā sciaz distincte. cū eni res p̄lime ⁊ diuersa diuersis sciētȳs ↄ̄siderent̄: nō descēdet demr̄ator de re in vna scia ↄ̄siderata in rem penitus diuersam in alia scia cōsideratā.

Tria enim sunt in demōstratōibus: vnū quidē qd̄ demonstratur conclusio. Hoc autē est quod alicui generi iest p se. vnuz aūt dignitates. Dignitates autem sunt ex quibus ē demōstratio. Tertium aūt genus subm̄ ē cuius passiones ⁊ per se accidētia ostēdit demonstratio.

Primo p̄mittit diuisionem quandā. s̄cdo exequit̄ ibi. Ex quibus aūt fit demr̄atio rc. dicit igr̄ q̄ tria sunt q̄ ad demōstrationē ↄ̄currūt: vnū ē ↄ̄clo siue passio que iest alicui gn̄i si ue subiecto p se. alterū ē dignitas: dignitas āt est illa ex q̄ua est demr̄atio. ternū vo est subm̄ cui⁹ passiones ⁊ p se accidētia p dēmr̄atonē ondunt̄. hec diuisio pz ex dictis ī p̄hemio. nominauit aūt passionē hoc noīe ↄ̄clo. q̄z per ↄ̄nē ꝓbat̄ passionē iesse: dixit ēt dignitates eē illas ex q̄bus est demōstratio: q̄z formalr̄ aut virtualr̄ se tenēt ex pte p̄missaꝝ inferentiū ↄ̄clonez: dixit āt subm̄ demr̄atōis eē genus: eo q̄ genus qd̄dā demr̄atōis ↄ̄sideratōi subm̄. Dubitat̄. q̄z nō videt̄ Ari. fuisse sufficiēs i enumerādo ea q̄ ad demr̄ationē cōcurrūt. nā p̄ter dignitatis subm̄ ⁊ passionē ↄ̄currūt mediuz ⁊ p̄misse. q̄r rc. Ad h̄ coīter r̄ndet̄ q̄ p illa tria dedit Arist. ītelligere alia q̄ tn̄ ad p̄dicta reducunt̄: q̄liter vo mediuz ad aliqd̄ p̄dictoꝝ reducat̄ sunt diuersi modi loquēdi: q̄dā dn̄t q̄ ad dignitates reducit̄ ꝓpterea q̄ dignitates sunt vl̄is cā efficiēs demr̄atōis: mediū cā p̄ticlaris: cā vero p̄ticlaris ad vlez reduci h̄z: s̄z h̄ reductio ī ꝓposito nō ē ↄ̄ueniēs. hic. n. loq̄tur de descēsu ð gn̄e i gen⁹. Ex pte vo dignitatū nō iconueīt diuersas scias eisdē vti dignitatib⁹. me⁹ vo p̄ticlaria sūt diuersa. q̄r rc. Alij meli⁹ r̄ndēt q̄ ī ꝓposito me^m ad subm̄ ⁊ passionē reducit̄: sic. n. diuerse sunt passiōes ⁊ diuersa s̄bra i diuersis sciētȳs: sic ēt media ðbēt eē diuersa. Ari. igr̄ nominās extrēa. s. passionē ⁊ subm̄ ðdit itelligere me^m iter illa: co q̄ mediū claudit̄ iter extrēa. Quidā vo arguūt ↄ̄ h̄ūc modū r̄ndēdi q̄ tūc Ari. ð̄buit facē mētionē ð subo. s̄z ð sola passione: eo q̄ passio dat itelligere subm̄ cū nō possit passio itelligi nō itellecto subo. h̄ arg^m n̄ ē dignū r̄nsiōe. Et ↄ̄n̄r alij r̄ndēt. s. q̄ Ari. h̄ nūerauit ea ð q̄b⁹ oz p̄cognitōez h̄r̄e. h̄ aūt solū tria sūt. s. subm̄ dignitas ⁊ passio. Sz h̄ r̄nsio ē p̄ter itētionē Ari. vt pz [illegible] itelligēti: cū hic nō de p̄cognitiōib⁹ agatur s̄z de descēsu [illegible] atōis actualr̄ sciaz gnando q̄r rc. me lioꝝ ē r̄nsio p̄cedēs [illegible] q̄ n̄ oz ð p̄missis h̄ dubitatōz mouere cum premiss[illegible] aliqd substātialiter q̄ passio me dium ⁊ subiectum [illegible]

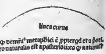
Ex quibus qui[illegible] igitur demōstratio sit contingit eadem eē. Quo[illegible] autem genus alterū ē: sicut arithmetice ⁊ geometrice: nō ē arithmeticā demōstrationē cōuenire i magnitudinib⁹ accidētia nisi magnitudies nūeri sint. Hoc āt queadmodū ↄ̄tingit i q̄busdā posteri⁹ dicet̄: s̄z arithmetica dmōstratio s̄p h̄z gen⁹ circa qd̄ sit dmōstratio ⁊ alie silr̄. Quare autem simplr̄ necesse est idem esse genus aut sic se debet demonstratio descendere. aliter autem impossibile esse manifestū est. Ex eodem igitur genere necesse est vltima ⁊

media esse. Si nāq3 nō sūt per se: accidētia erunt

℄ Primo exequitur propositum. Secundo infert quedam correlaria ibi. Propter hoc nō est geometrice demōstrare. Intēdit igitur tres conclōnes. ℄ Prima. ex parte dignitatis nō inconuenit demonstratorē descendere. patet. quia diuerse scientie eisdem vtuntur dignitatibus. sicut arismetrica et geometria. ℄ Scḋa cōclusio scientie diuersoꝝ subiectorum non descendunt demonstrando accidētia vni⁹ subiecti de subiecto alterius: nisi illa subiecta sint aliquo modo idē. pꝫ. arismetrica. n. nō demr̄at accidētia ꝺ magnitudinib⁹ que sunt propria subiecta geometrie: nisi forte subiectū geometrie aliquo modo idem eēt cum subiecto arismetrice: vt magnitudines essēt quidā numeri. qualiter aūt ꝯtigat subiectū vnius idē eē cum subiecto alterius posterius dicetur. ℄ Tertia cōclusio. scie diuersoꝝ subiectoꝝ nō descendūt ex parte illoꝝ subiectoꝝ. sicut arismetrica subiectū habꝫ ꝓpriū circa qḋ versaꝰ: similiter ꝛ alie scie. posset ista conclusio limitari sicut ꝑcedēs. s. vbi subiectum vnius non sit aliquo modo idē cuꝫ subiecto alterius. Ex his ꝯclusionibus Arist. infert ꝙ si demonstrator descendere debet de scia in sciam oꝫ subm̄ vnius esse. vel simpliciter vel aliquo modo ideꝫ cū subiecto alterius. aliter aūt non contigit qḋ probatur. quia mediū ꝛ maior ꝛ mior extremitas que appellanꝰ vltima ex eodē genere eē debent. nā si non eēnt ex eodem genere tūc non inuicem per se cōpararenꝰ sed per accidēs igitur ꝛc. cōsequentia ꝛ antecedens videnꝰ per se nota. ℄ Notādū primo ꝙ licet diuerse scie eisdē dignitatib⁹ vti possint illis tñ nō in sua maxima cōitate vtunꝰ sed ad ꝓprios termios restrigendo: sicut hoc ꝑncipio oē totū ē mai⁹ sua parte: vtitur geometra restringēdo ad q̄ntitatē ꝯtinuā. vꝫ. ois linea siue supꝼicies ē maior sua pte. arismetricus autē ad numeꝝ. vꝫ. ois numer⁹ est sua pte maior. Silr̄ hoc ꝑncipio. si ab equalib⁹ equalia demas remanētia sunt eq̄lia. vtiꝰ arithmeticus ad numeꝝ restrigēdo. Geometra vō restrigēdo ad cōtinuā q̄ntitatē. Hoc totum videbiꝰ de mēte Ari. infra. ℄ Notādū scḋo: vt ex textu colligiꝰ ꝙ dupl'r contingit vnū gen⁹ subyciabile esse idē alteri generi in qḋ fiat descensus. vꝫ. simpliciter ꝛ ꝫꝫ quid: simpl'r si vnū sit ꝑ se iferius ad reliquū. sic ysocheles ad triangulū. ꝛ sic ꝯ̄ter poterit demr̄ator descendere ꝑ triāgulꝫ hr̄e tres demr̄ando ysochelē hr̄e tres ꝫm qd: si vnū sit ꝑ accidens iferius ad alterum sicut linea visualis ad lineā absolute: ꝛ numerus sonorus ad numeꝝ: sicut etiā magnitudo ꝯsiderata vt diuisibilis est inferius ad numerū vt inquit linco. ꝓpterea dicit phs nisi magnitudines numeri sint. ꝛ in his poterit descendere demr̄ator tāq̄ de sciētia subalternante in subalternatam.

℄ Propter hoc ergo nō est geometre mōstrare ꝙ cōtrarioꝝ sit eadē disciplina: sed neq3 duo cubi vn⁹ cub⁹ sint: neq3 scie alteri⁹ qḋ alteri⁹ sit. Sꝫ aut quecūq3 sic se habēt adiuicē ꝛ ꝙ sit alterum sub altero vt ꝑspectiua ad geometricā ꝛ ꝯsonātia ad arithmeticā. Neq3 aūt si aliqd ieſt lineis nō scḋm qḋ linee sūt ꝛ non iq̄ztū ex pricipijs ꝓprijs sūt: vt si pulcherrima lineaꝝ sit recta: aut si ꝯtrario se habeat circulari. Non. n. ē scḋm ꝙ ꝓpriuꝫ genus ipsoꝝ ē: sed iquātū cōe quoddam ē.

℄ Ex ꝑdictis pmo infertur ꝙ ad geometram non ptinet demōstrare ꝙ ꝯ̄rioꝝ sit eadem disciplia: neq3 ꝙ duo numeri cubi ꝯstituāt vnū cubū: neq3 alicuius scie est demonstrare illud qḋ ad aliā ptinet sciam nisi vna sub altera contineaꝰ. Sic ꝑspectiua subalternaꝰ geometrie ꝛ ꝯsonātia. i. musica arismetrice subalternaꝰ. ℄ Inferꝰ 2ᵒ. ꝙ si aliqd īsit linee nō ꝫꝫ ꝙ linea deq3 ex principijs ꝓprijs linee non ptinet ad geometrā illō ꝑdicatū ꝺ linea ꝺmr̄are: sic n̄ ꝺmr̄abit geometra ꝙ līea recta ē pulcherria lineaꝝ: neq3 ꝺmr̄abit ꝙ linea recta sit contraria circulari: talia eni predicata non insunt linee ex ꝓprijs principijs alicuius generis a geometro cōsideratis. sed ratione cuiusdam generis alterius cōmunis. ℄ Notandū ꝙ cōsiderare eādem eē sciam cōtrarioꝝ non ad aliquam spālem sciam pertinet: sꝫ ad sciam cōem que est dialetica ꝛ metaphisica licet dyalectic⁹ hoc ꝓbabiliter ꝯsideret. metaphysicus aūt magis per certitudinem. causā aūt hui⁹ quidā assignant. quia cōtraria in eodeꝫ ꝑdicamēto reponunꝰ. ꝛ per hoc scia de vno ꝯsiderans debet de reliquo cōsiderare: sicut igitur numerum ꝛ ordineꝫ predicamētoꝝ solum dyalecticus ꝛ metaphysicus habent cōsiderare: sic etiā solum ad ipsos cōsiderare pertinet ꝙ ꝯ̄riorum eadeꝫ ē disciplina. Itē qꝛ opposita fieri hn̄t circa idē subꝫ. ꝛ ꝑ ꝯ̄ns cū ideꝫ subꝫ ꝯ̄rioꝝ ad vnā ptineat sciaꝫ: segꝰ ꝙ ꝯ̄rioꝝ eadē est scia. quare solū logicus ꝛ metaphysicus de tali ꝯsideratiōe se intromittūt. valeant iste rationes q̄ntū possunt. ℄ Notādum scḋo ꝙ numerus cubus est ꝗ resultat ex ductu eiusdē numeri in seipsuꝫ bis: sicut octo. qꝛ bis duo bis cōstituūt octo. similiter vigintiseptem. quia ter tria ter cōstituūt vigintiseptem. ducendo igitur vnum numeruꝫ cubuꝫ in aliuꝫ cubuꝫ fit terti⁹ numerus cubus. qḋ pꝫ primo. in his ꝗ sūt eiusdē denominationis. qꝛ octies octo faciunt. 64. ꝛ iste est numerus cubus eius aūt radix inuenitur ducēdo radicē vni⁹ istorum in radiceꝫ alterius: cū eniꝫ radix octonarij numeri sit duo: ducendo duo in seipsū: vt bis duo resultāt. 4. nūc ēt quater quatuor quater cōstituūt. 64. scḋo patet i his que sunt diuersarū denominationum: naꝫ octies. 27. constituūt 216. ꝛ iste est numerus cubus: cuius radix similiter inueniꝰ per ductum radicis vnius illorum in radicem alterius. naꝫ bis tria cōstituūt. 6. ꝛ hec ē radix nūeri predicti: qꝛ sexies sex sexies constituunt. 216. talis igitur consideratio ad arismetricum pertinet: qui de proportionibus numeroruꝫ considerare habet: non autem ad geometrā. ℄ Notādum tertio ꝙ perspectiua geometrie subalternatur: propterea ꝙ ei⁹ subiectum sub subiecto geometrie cōtinetur: vtputa linea visualis sub linea absolute: ꝛ conclusiones suas probat per principia aut cōclusiones geometrie. similiter musica arismetrice subalternatur. quoniam numerus sonorus: qui est principale subiectum musice sub numero absolute continetur: qui est subiectum arismetrice: ꝛ conclusiōes suas ex pricipijs arismetrice aut conclusionibus deducit. ℄ Notāduꝫ quarto ꝙ pulchritudo ꝛ contrarietas sunt accidentia quedam: que lineam transcendunt: nam multis alijs a linea cōpetere possunt. et per consequens hec accidentia nō demōstrabit geometra de linea. ꝛ quidam dicunt ꝙ ad metaphisicum solum spectat probare pulchritudineꝫ de linea recta per hoc medium: quia ipsa est mensura distantie corporuꝫ: et quia ꝑ eam ens mobile mēsuratur: scilicet mot⁹ corporū elementarium sed probare lineam rectam esse circulari cōtrariam ad naturalem et metaphisicuꝫ pertinet. Metaphisicus enim arguet per hoc medium. linee recte mediuꝫ nō discrepat ab extremis. linee vō circl'aris siue curue me^m discrepat ab extremis. igiꝰ liēe recte aliquo⁹ ꝯ̄riaꝰ circularis. ℄ Naturalis vō per hoc medium procedit. ille linee contrarianꝰ: super ꝗbus fiunt motus contrarij: linea recta. ꝛ linea curua sunt hꝫ. igꝰ ꝛc. Dr̄ tñ ꝙ demr̄a⁹ metaphici ē ꝓpter qd et a priori. demonstratio vero naturalis est a posteriori: eo ꝙ natural[is]

prior est linea q̃ motus: hec tamen verba videntur aliqualiter suspecta. quoniam iste diffinitiões linee recte ⁊ linee curue s. medium discrepare vel nõ discrepare ab extremis potius videntur diffinitiones geometrice q̃ metaphisice. ⁊ per consequens non per illas diffinitiones metaphisicus procedit ad probandũ lineã rectam eẽ contrariam circulari.

Manifestũ aũt ẽ ⁊ si sint ppõnes vniuersales ex quib' ẽ syllogism': quod necesse est ⁊ cõclusionem esse perpetuam huius demõnatiõis ⁊ simplr vt ẽ dicere dmõstrationis. Nõ ergo ẽ demõatio corruptibiliũ. Nec scientia simpliciter: sed sic est sicut secundum accidens. Qz nõ aũt vliter ipsius nõ ẽ: sed aliquãdo ⁊ sic. Cũ autem sit necesse ẽ alterã nõ vlem esse ppõnem ⁊ corruptibilẽ quidẽ q̃re ⁊ ɔclõnẽ cũ sit non vlem autẽ q̃ hoc quidẽ erit. hoc aũt nõ erit ex quibus est. Quare nõ erit syllogizare vlr: sz q̃m nũc ẽ.

¶ Ondit demõationẽ nõ eẽ ex corruptibilib'. ⁊ pmo fac̃ B. Secdo mouet dubiũ. ibi. Eorũ aũt q̃ sepe fiũt. Item pmo ppositum ondit. scdo idẽ pbat de diffõne ibi. Silr se hz ⁊ in diffõne. ¶ Intẽdit g̃ pmo ɔclõnez istã. demõatio ⁊ scia nõ ẽ p se de corruptibilib': sz solũ p accñs. pbat̃ sic. demõationis de qua nũc determinat̃: ⁊ quaz dñe possumus simplr demõstrationẽ pmisse sunt vlẽs ⁊ ppetue. ⁊ p ɔñs ɔclõ est ppetua. q̃re ɔclõ erit ĩcorruptibilis. ⁊ sic demõatio ⁊ scia p se est solũ ĩcorruptibiliũ. pma ɔña tz p cõem regulã ĩ logica q̃ si añs bone ɔñe fuerit necẽarium et ɔclõ est necẽia. Añs vero satis elingt notũ ex his que pus dicta sunt: qz. vz. pmisse demõationis sunt de oi. ⁊ per ɔñs sũt vlẽs ⁊ ppetue. ¶ Scdo phs arguit ex opposito ɔclõnis: si ɔclõ demõationis sit corruptibilis tũc nõ est vlr et de oi. sz est aliq̃ñ vera ⁊ aliq̃ñ nõ: ⁊ sic vera p aliquo supposito ⁊ sic nõ. cum aũt ita ɔtingat necesse est alterã pmissaɀ nõ esse vlem siue nõ eẽ d oi. patet ɔña p cõem regulã logice. ⁊ per ɔñs ɔtingit alterã pmissaɀ eẽ vlez alterã vero nõ siue alterã eẽ verã ⁊ alterã non possibilẽ q̃ est corruptibilis: q̃ tũc non syllogizabitur vlr. sicut ĩ demõatiõe reqrit̃. sed particulariter tantuz. Illa vo littera. q est vlr ⁊c. est obscuri ɔstructus. ideo ɔstrue eã sic. Q aũt vlr non ipsius est. i. ipius ɔclusionis corruptibilis nõ est illud: qd est vlr ⁊ de oi. sz aliq̃ñ ⁊ sic. i. tal' ɔclõ corruptibil' aliq̃ñ vera ⁊ aliquãdo nõ: vel fm aliqd suppositũ vera ⁊ aliqd non. Cũ autẽ necesse sit alteram s. pmissaɀ nõ eẽ vlem et de omni ⁊ esse de numero corruptibiliũ: q̃re ⁊ ɔclõnẽ supple necẽ ẽ esse corruptibilẽ cũ ñ sit vlẽ. aut. i. certe. ɔtinget supple vt hec pmissarum erit. s. vera: hec autez ñ erit: ex quibus premissis est demonstratio siue syllogismus quare syllogizabitur non vniuersaliter. sed quoniaz nunc. i. particulariter. ¶ Notandum est q ideo dicitur scientiam non esse corruptibilium nisi per accidens quia scientia proprie sumpta de qua hic loquimur includit impossibilitatez aliter se habendi reruz: de quibus habetur sciẽtia. vt patet per diffinitionem scire superius positam. quare demonstratio ⁊ scientia proprie sumpta per se erunt de vniuersalibus incorruptibilibus; quia vero sub eis ĩdiuidua corruptibilia continentur: ⁊ qdlibet illorũ accidit suo vniuersali. Accidit enim homini q sit sor. aut plo. hinc est q duz de indiuiduis corruptibilibus aliqua sciẽtifica noticia habetur: dicitur scientiam de illis eẽ per accidens sicut dum per se habetur scientia de homine: q est risibile: per accidens haberi põt scia q sor. sit risibilis. q̃uis large sumpta. nunquid aũt singulare per se ⁊ directe intelligatur ab ĩtellectu aut per accidens ee indirecte nõ ad ppositum pertinet. sz per hoc vide que dixi in tertio de aĩa. ¶ Dubitatur: qz phs superius ostendit oẽm demonstrationem eẽ ex necessarijs. frustra igitur probatur hic demonstrationem nõ esse ex corruptibilibus: quoniam satis liquet corruptibilia non esse necessaria. Ad hoc varie sunt responsiones. prima q dum probaretur demõationem eẽ ex necessarijs: ⁊ consequẽter non esse ex possibilibus alr se habere illic habebatur intentio ad accidẽtia separabilia: sicut albedo vel nigredo. hic aũt respect' hr̃ ad ĩdiuidua corruptibilia de quibus passiones accidentaliter predicantur. Scda responsio ẽ q illic Aristo. habuit respectũ ad pmissas ostendendo. s. pmissas non eẽ possibiles aliter se habere. hic aũt ad conclusionem tantũ ostẽdendo conclusionem nõ eẽ corruptibilem. Tertia responsio ẽ minoris grauitatis qz cũ prius dixit phs demõationem nõ eẽ ex possibilibus aliter se habere ly ex. dicit habitudinem cãe efficientis: ⁊ hoc q̃tum ad medium qd est efficiens cã notitie ɔclusionis. cum autẽ hic dicat demonstrationez nõ esse ex corruptibilibus ly ex. dicit habitudinem cãe materialis: ⁊ hoc q̃tum ad maiorez ⁊ minorem extremitatem: que conclusionem tanq̃ partes integrales ingrediuntur. Molestari possent iste respõsiões sed non est cura. qz mihi videtur q non erat expediẽs hanc dubitationem mouere: neqz ex hoc argui põt aliqua superfluitas in textu: sic aũt dubitationem mouere ⁊ sic respõdere non ẽ: nisi velle multa verba dicere. ¶ Contra ɔclõnem cõmuniter instatur. quia demonstratio ⁊ scia ẽ per se de vniuersalibus. talia vo sũt corruptibilia. g̃ ⁊c. maior pz: minor pbatur. sor. ⁊ hõ sũt eiusdez generis: sz sor. est corruptibilis: g̃ hõ est corruptibilis. Antecedens pz pro vtraqz parte: ɔña vero tenet p id qd habet̃. 9. metaphisice corruptibile ⁊ ĩcorruptibile differũt plus q̃ genere. Scdo arguitur sic. demõstratio particularis sicut ĩfra habebitur scire facit passiõez aliquã vniuersalẽ d aliquo particulari. ⁊ ĩ prohemio dicit q demonstratur q hic triangulus q ẽ ĩ semicirculo habz tres. quare de particularibus ⁊ corruptibilib' poterit eẽ demonstratio. Tertio vero videt̃ vex aliquaz conclusionem siue pmissam eẽ perpetuam: naz quelibet talis ẽ propositio aliqua que necessario aliqñ desinit eẽ. q̃ ⁊c. ¶ Ad pmũ rñdetur, negãdo vlia esse corruptibilia saltẽ p se licet cõcedi possit q sint p accñs corruptibilia. Sz hoc ñ obstat ĩtẽtiõi Aristo. qui vult q de p se corruptibilibus non sit per se scientia neqz demõstratio. ¶ Ad pbationẽ minoris dr̃ q vt ppositio spectat dupliciter accipit̃ gen'. vno mõ p gñe pdicamentali de quo loquit̃ Porphyrius dicẽs. q est per drĩas ɔtrahibile ⁊ q drĩa generi aduenicẽs ɔstituit spẽm. scdo mõ accipit̃ p subo trãsmutationis nãlis q per formas nãles ad diuersas ɔtrahit̃ spẽs. ⁊ hoc est mã pma: que cõiter genus nãle appellari solet. Cuz igitur Aristote. loco allegato dicit. q corruptibile ⁊ ĩcorruptibile dñt plusq̃ gñe ĩtelligit de gñe nãli nõ aũt de gñe pdicamẽtali: sortes. n. ⁊ deus dñt plusq̃ gñe nãli: qñ sor. habet materiã: deus aũt positus est immaterialis. Silr in pposito ĩdiuidua corruptibilia vel ɔponuntur ex materia sic ĩdiuidua sbalia; vel in mã eẽ hñt sic ĩdiuidua accñtiũ ⁊ forme sbales: vlia vero a mã abstrahũt ⁊ in mã non hñt eẽ nisi p accñs ratione ĩdiuiduoɀ. ¶ Ad 2m dicit̃ q Ari. hic loqtur de demõatione simplr: dmõatio vero particularis per quam acqritur scia de singularibus non est hõ: sed est fm qd demõatio singularia etiã inq̃tũ talia sunt nõ recipiunt sciam ⁊ demõstrationẽ: sed in eo q sunt in vlibus ɔtenta. ¶ Ad 3m ɔceditur argu' pbare vex de vtute sermonis. Aristo. autem appellat ɔclusionem aut pmissam esse ppetuã q̃ñ significatũ eius adequatũ fuerit ppetuũ: sic etiã ppõnem aliquã necessariã vel ĩpossibilẽ dicimus ratione sui adequati significati. sic enim sepe solemus signum accipere p significato sic cõmuniter dicimus predicatum alicuius propositionis esse de q̃ditate subi. idest significatum pdicati esse de q̃ditate subiecti. q̃re ⁊c.

¶ Similiter autem se habet ⁊ de diffinitiōe qm̄ ē quidem aut demonstrationis principium diffinitio: aut demonstratio positiōe differēs: idest aut conclusio quedam demonstrationis.

¶ Intendit ɔclonem istā. diffō non est de reb⁹ corruptibilibus: sicut etiā demōstratio. pbał qꝛ diffō aut est pn⁹ demōstrationis aut ɔclō ipsius: aut est tota demrātio ab ipsa differens pōne: cum igił demrātio nō sit de reb⁹ corruptibilibus: ſꝫ ppetuis tā quo ad pmissas q̄ꝫ quo ad ɔclonē: vt pꝫ ex pmissis: sequtur diffinitionē nō eē de reb⁹ corruptibilib⁹: sed ppetuis. qꝛ ⁊c̄. ¶ Notandū pmo ꝙ eiusdem rei diuerse pn̄t assignari diffōnes sūpte a diuersis cāis: cāe vō inter se ordinē hn̄t. vna eni cā alteri necessitatez iponit. ⁊ ab vna sumitꝛ rō alterius talē. n. oꝫ alic⁹ effect⁹ eē mām: qualez requirit formā: talē etiā oꝫ esse formā qualē agēs iducit. agēs eniꝫ pncipale agit sibi silē. finis etiā necitat cām efficientē: nā omne agēs agit ppter aliquē finem. ⁊ per ɔn̄s agit ſm exigentiaꝫ sui finis. sicut igitur vna cā alicui⁹ rei est altera cā naturalr poꝛ: ⁊ eidem necessitatē imponit: sic diffō data per cām prioꝛem poterit eē demrātionis pn⁹ siue mediū ad demrandū diffōnē eiusdē rei datā p cāꝫ posteriorē. vbi grā. de ira solet cōiter assignari duplex diffō. pma ira est accēsio sanguinis i corde. ⁊ hec datur per cām mālem. qꝛ cor est mā̄ siue subm ipsius ire. Scđa ira est appetit⁹ vīdicte in ɔ̄uū ⁊ hec assignatur p cām ipsius finalē. Scđa igił diffō cum sit per cām nāliter poꝛē assignata: erit pncipium siue medium demōstrationis: ad demōstrandū aliā diffinitionē: que per cām posteriorem assignatur. Prima vero diffinitio simul cum diffinito ɔstituit ppōnem que erit cōclusio demonstrationis. Si vero ambe diffōnes simul cum diffinito iūgātur. sicut hic. ira est accēsio sanguinis in corde ppter appetitum vindicte in ɔtrariū: talis ppō in se: aggregās diffinitū ⁊ vtranqꝫ diffinitionē virtualr est tota demrātio: qꝛ in se aggregat medium demōstrationis: maiorē ⁊ minorē extremitatē: sicut pꝫ: sic arguendo: oīs appetitus vindicte in cōtrarium est accensio sanguinis circa coꝛ: sed ira est hꝰ. igitur ⁊c̄. Sed illa propositio pōne differt a demōstratione: eo qꝛ ptes eius non sic ordinantur in figura ⁊ mō sicut ptes demrātiōis. ⁊ per hoc patet itellectus verboꝝ Aristo. Ex quibus infertur cuꝫ demōstratio sit solū de ppetuis etiā incoꝛruptibilib⁹ ꝙ siliter diffō est de icoꝛruptibilibus: siue sit demrātionis pncipium siue ɔclusio: siue virtualr tota demrātio: sic dictū fuit pus.

¶ Notandū scđo ꝙ de singularibus coꝛruptibilibus nō est p se diffinitio sic neqꝫ demrātio: cuius rō est. qꝛ partes diffinitiōis sunt forme ſm phm. 9. metaphice. ⁊. 2. physi. quare itellectus tādiu diffinit q̄ꝫdiu repit formam. Hoc autez nō fit nisi in specie aut genere: in īdiuiduo autem ſm ꝙ huiusmodi nō reperit formā: eo ꝙ singulare dicit materiaꝫ: vt paret p phm primo celi: qui dicit celū dicit formam ⁊ qui dicit hoc celum dicit materiā. quare singularum non erit per se diffinitio: sed solum per accidens p q̄ꝫto diffinitio speciei accidentalr competit īdiuiduis suis.

Eorum aūt que sepe fiunt demonstrationes sūt ⁊ sciētie vt lune defectus manifestū ē quidē: qm̄ scđm ꝙ hmōi sūt semper sūt. Inq̄ꝫtū aūt non sp scđm partem sūt: sicut aūt defectus. silr ē in alijs

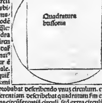
¶ Posset aliquis dubitare qꝛ de his que sepe sūt ſꝫ non semper habetur scīa ⁊ demrātio: sicut de eclipsi lune ⁊ per cōsequēs non sēper demrātio ē de rebus incoꝛruptibilib⁹. Rn̄det phs ꝙ talium que sepe fiunt ē demrātio: non inq̄ꝫtum sepe ⁊ cōtigēter fiunt: ſꝫ inquantum semper sunt. inq̄ꝫtum vō ipsa non sunt semper sūt particularia: ⁊ sicut dicitur de eclipsi: de alijs sic dici debet. ¶ Notandū ꝙ licet particularia multa sub aliqua specie contenta sint coꝛruptibilia. spēs tn̄ que est omnibus illis cōīs: est perpetua ⁊ icoꝛruptibilis. Cū igitur habetur scīa vel demrātio đ aliqua specie habēte indiuidua coꝛruptibilia: de istis indiuiduis habetur scīa ratione sue spēi: ſꝫ per accidēs: quare de ipsis non habebitur sciētia proprie in particulari: ſꝫ solum habebitur in vniuersali: ⁊ sic habebitur de re que sēper habet eē. ¶ Preterea multe sūt passiones a quibus proprie prouenīūt operationes non semper ſꝫ sepe: sicut a risibilitate non semper ſꝫ frequenter puenit actus ridendi: sicut etiam ab eclipsabilitate lune non semper ſꝫ sepe prouenit actus eclipsandi. predicte igitur passiones semper i subiectis proprijs habent eē: et propter hoc de ipsis foꝛmari possunt propositiones necessarie aptitudinez denotātes. sicut ista. luna ē eclipsabilis: ⁊ sic de alijs. De talibus igił passionibus habetur proprie scīa et demonstratio ſm ꝙ i subiectis suis semper habent esse: ⁊ non ſm ꝙ ab eis actu prouenīūt operationes. habetur ēt p propositiones aptitudinē denotātes: ⁊ hoc ē qđ Aristo. intendebat i textu.

Quoniam autez manifestū est ꝙ vnūquodqꝫ demonstrare nō est: sed aut ex vnoquoqꝫ pꝛīcipiorum erit id qđ demonstratur sit secundū quod est: illud nō est omnino scire: hoc quidē si ex veris ⁊ indemonstrabilibus monstretur ⁊ immediatis. Est enim sic mōstrare sicut brisso therragonismum. i. quadrangulatum. ſm cōclusionem enim demōstrantur rationes huiusmodi ſm ꝙ ⁊ alteri inest. vnde ⁊ in alijs conuenient he rōnes non ɔ̄primis. Non itaque ſm ꝙ illud ē scit: ſꝫ ſm accidens. Non eni cōuenit demōstratio ⁊ in aliud genus. vnūquodqꝫ aūt ſm accidēs est cū scđm illud nō cognoscim⁹ scđꝫ ꝙ ē ex pꝛīcipijs illius inq̄ꝫtū illud est: vt duobus rectis eq̄les hr̄e cui iest p se: ꝙ dcm̄ est ex principijs suis. Quare si p se ⁊ illō inest cui inest necesse est medium in eadē ɔ̄primitate esse.

¶ Probat demonstrationem non solum esse ex cōmunibus principijs: ⁊ primo facit hoc. scđo ad euidētiam predictoꝝ ostendit que sint pꝛīcipia communia ⁊ que sint propria: ibi, Difficile autem est ⁊c̄. Item primo ostendit propositum. scđo q̄ꝫdam infert conclusionem ex dictis. ibi. Si autez hoc est manifestuꝫ ⁊c̄. Prima diuiditur in duas. primo facit qđ dictum est. secundo excludit q̄ꝫdam dubitationē ibi. Si vō non: sed sicut armonica ⁊c̄. ¶ Primo igitur intendit conclusionem istam. demonstratio siue scientia nō est solum ex veris indemonstrabilibus ⁊ immediatis que pꝛīcipia communia appellantur: pbatur sic. n. oꝫ quodlibet indifferenter demonstratur ex quolibet: sed vnumqđqꝫ ex ppꝛijs pꝛīcipijs demonstratur. principia vero communia n̄ sunt huiusmodi. igitur ⁊c̄. tenet ɔsequentia cum minoꝛi. maioꝛ sic probatur. cuiuslibet demonstrationis passio que demonstratur inest subiecto proprio ſm ꝙ ipsum: vt in precedentibus ostensuꝫ est. quare demonstrari debet per principium ⁊ causam propriam: ſm quam cognoscił ipsam eidē inesse ſm ꝙ tale. sed illud est principiuꝫ eius proprium. igitur ⁊c̄. Et subdit phs: ꝙ sic demonstrare per principia communia tantum est eo modo procedere quo processit brisso in demonstrando quadratū eē eq̄le circulo. pcessit eni p qđdā cōe pꝛīcipiuꝫ: qđ alteri iest a circło ⁊ q̄drato: vn̄ sue rōes alijs ɔueīūt ⁊ n̄ circło ⁊ quadrato tāq̄ꝫ proximis ⁊ imediatis. Ex hoc vlterius iɴfertur ꝙ sciens per talia principia cōia: sicut brisso procedebat non scit ſm ꝙ ipm̄: ſꝫ soluꝫ per accidēs. qđ pꝫ. primo qꝛ talis

processus trāsit de genere ī aliud genus: ꝙ non conuenit de monstrationi. secundo quia vnumquodqꝫ dicitur fm acci dens sciri: cum non cognoscimus passionem fm illud cui inest ex principijs proprijs illius: inquantum est illud: sicut habere tres anglos eq̄les duob⁹ rectis iest ei p se: cui iest ex pricipijs pprijs ipi⁹. q̄re ꝯcludit: ꝙ si passio q̄ dm̄rat ei iest p se cui inest: necesse ē mediū p qd̄ eidē demr̄atur iesse eidē eē primū. ꝛ per ꝯñs pn^m ppriū ipsi⁹. ℂ Notandū p̄mo: vt colligitur ex textu ꝙ scire p principia cōia ꝛ idemonstrabilia tm̄ nō est vere scire eo ꝙ v̄itas rei q̄ debet sciri p intellectuz nō est nisi adeq̄tio intellectus ad illā rē. q̄re itellectus ñ erit ver⁹ nisi res sit v̄a. tūc āt res ē pfecte v̄a si sit res cāta q̄ñ adequatur suis pricipijs: sicut verum aurum dicitur: qd̄ fuerit ex ppria mā ꝛ ppria forma auri. mō nlla res pricipijs cōibus adequat̄ sꝫ pprijs: quare tūc intellectus erit pprie verus ꝛ pprie sciēs q̄ñ habebit notitiā rei per ppria ei⁹ pn^a

ℂ Notādū z° ꝙ brisō hac ratōe mouebat̄ ad de mr̄andūz circli q̄draturaz: vbicūqꝫ ē dare ma ius ꝛ min⁹ eodē ibi ē dare eq̄le: Sꝫ ē dare q̄dratum dato circulo min⁹. ꝛ ē dat̄ quadratū mai⁹ eodem. igitur ē dat̄ sibi eq̄ale. maior relinquit̄ p̄o māifesta: mi

norem ipse probabat describendo vnuz circulum. et intra eius circumferentiam describebat quadratum fm eius angulos tangens circūferentiā circuli. sed extra circulū aliud describebat quadratū fm ei⁹ latera tāgēs exteri⁹ circūferētiā circuli eiusdez: tūc p^m q̄dratū est min⁹ illo circulo: q2 ad intra ipm ꝯtinet̄. z^m aūt maius eo ꝙ circulū cōtinet. q̄r ꝛc. Hec aūt rō nō erat demr̄atiua: eo ꝙ nō per ppa circulo ꝛ q̄drato pcedebat: sꝫ p quedā cōia trāscendētia nām ipsoꝝ. s. p maius minus ꝛ equale q̄ in alijs figuris ꝛ cōtinuis īueniūtur: imo et in numeris p̄ricipal̄r reperiunt̄. ℂ Dubitat̄. q2 superi⁹ dū diffiniretur demr̄atio ph̄s ostēdit demr̄ationē eē ex principijs pprijs: quare vr̄ superfluū iterū repetere dm̄ostrationē eē ex pprijs vel nō esse ex coīb⁹. ℂ z° dubitatur. q2 vr̄ ꝙ principia cōia non faciāt scire per accñs: vt ph̄s hic dicit ꝙ principia cōia p se concurrunt ad demr̄ationē: sicut dignitates ꝛ alia hō. vt in phemio dcm̄ fuit. ꝛ p ꝯñs faciunt scire p se. ℂ Cōfirmatur. q2 pricipia ppria hñt depēdentiā ex coīb⁹. Si ergo coīa facerent p accñs scire: a fortiori ꝛ propria facerēt scire p accñs: que nō faciūt scire nisi virtute illoꝝ. ℂ 3° dubitatur. q2 vbi trāsicatur de aliqua spē in genus aliqḋ cōius: vt trāscēdēdo de hoīe ī subaz aut corpus: nō dē fieri trāsitus de gn̄e in aliud gen⁹. vt pꝫ. igitur a sili licet fieret aliq̄ dm̄r̄atio p cōia nō ppterea dici dꝫ dm̄r̄ator trāscēdere de gn̄e in aliḋ genus: cui⁹ oppositū dicit̄ ī textu. ℂ Ad primuz dicit̄ ꝙ Ari. superi⁹ iplicite ꝛ breui sermone ostēdit dm̄r̄ationē eē ex pprijs. hic aūt nō p̄ricipaliter intēdit eam eē ex pprijs: sꝫ ex eo ꝙ ē ex pprijs infert ꝙ nō sit ex cōibus tantū: ꝛ illud declarat magis explicite ꝛ pliriori sermōe q̄ꝫ superi⁹ dū īferebat ipaz eē ex pprijs. ℂ Ad z^m dicūt cōiter ꝙ sic inferius accidit superiori suo sic quodlibet proprium accidit suo p̄ricipio communi. Cuz igitur scientia habeatur per propria: vt p proprias causas ꝛ pprias passiōes: sequitur ꝙ prin^a cōia faciāt scire p accidēs: vel sic. q2 pricipio cōi accidit ꝙ magis det hoc itelligere q̄ꝫ illud si ñ per aliqḋ ppriū dꝫterminetur: accidet etiā ꝙ magis huic q̄ꝫ illi applicet̄ quare faciat scire per accidēs: per istas rationes nō mouēt̄ rationes in oppositū. ℂ Alia est respōsio melior ꝙ dupl̄r accipitur per accidens. Uno mō vt opponitur ei qd̄ est per se. Alio mō vt opponitur ei qd̄ est fm ipm. in pposito igit̄ accipit̄ per accidēs. Scd̄o mō eo ꝙ pricipia cōia tm̄ nō faciūt scire fm ꝙ ipꝫ. Et per hoc pꝫ respōsio ad obiectiōes: neqꝫ tm̄ intēdit ph̄s negare absolute demr̄ationē eē ex cōibus: sꝫ volunt ipam nō eē ex illis tm̄: aut ex illis formaliter sꝫ virtual̄r ꝯcurrere simul cōcurrētib⁹ pricipijs pprijs formal̄r. q̄re ꝛc. ℂ Ad 3^m dicitur ꝙ aliquid esse aliḋ genus ab alio duobus modis intelligi pōt. Uno mō simpliciter qualiter aīal aliud gen⁹ a linea diceremus. Alio mō fm quid. sicut aīal aliḋ genus ab hoīe fꝫ quid dici pōt: nō q2 hō nō sit aīal: sꝫ q2 aīal alteri ab hoīe idētificatur. Ad ppo^m igitur pricipiū cōe ē aliḋ genus a ppria passione nō simpliciter sꝫ fm quid: eo ꝙ alijs que genus passionis trāscēdūt attribuitur. Aliter etiā dici pōt ꝙ pricipiū cōmūe nō ideo appellatur extraneū siue aliud genus: q2 his q̄ demr̄antur nō cōueniat: sꝫ q2 nō minus ī aliud genus trāsire pōt q̄ꝫ ī datū genus demr̄atōis ꝛ ppter hoc diceret̄ demr̄ator trāsire de gn̄e ī extneū genus. q̄re ꝛc.

ℂ Si vero nō sed sicut armonica p arithmeticā. huiusmodi aūt demonstrant̄ quidē sil̄r. sed differūt. ipsum enī q2 alterius est sciē. Subz enī gen⁹ alterū est: sed ppter qd superioris est cuius per se passiones sunt. Quare ex his manifestū ē qd̄ nō sit demr̄are vnūquodqꝫ simpl̄r. sed scd̄m ꝙ ꝛ pprijs vniuscuiusqꝫ principijs est. Sed hoꝝ principia habēt cōmune.

ℂ Posset aliquis dicere ꝙ in demr̄atione mediū ꝛ extrema nō semper sunt sibi prima. sicut cū aliq̄ sciā subalternata assumit mediū sciē subalternātis: sicut musica se hꝫ respectu arismetrice: iō rñdēt ꝙ ēt iste sciē similiter in suis demr̄ationibus pcedūt q2. s. pprijs vtunt̄ pricipijs: ꝛ mediū ꝛ extrēa sūt sibi prima: sꝫ i hoc differūt. nā scire q2 ē sciē subalternate: que ē altera a subalternāte: eo ꝙ genus subiectū ipi⁹ ē alterū a subiecto alteri⁹: sꝫ scire ppter quid est sciē superioris cui⁹ sūt per se passiōes. Deinde concludit intētum dicēs ꝙ maximū ē ex his que non contigit vnūqḋqꝫ simpl̄r ex vnoquoqꝫ demr̄are: sꝫ ex pprijs vniuscuiusqꝫ principijs demonstrationes fiunt. pricipia tamen specialiū scientiarū habent aliquid eis cōmune videlicet principia cōia. ℂ Notandum pro intellectu textus ꝙ licet scientia subalternata a superiori scientia accipiat principia sua. ista tamen eidem ppria dicuntur. verbi gratia. perspectiuus geometre ꝛ nālī subordinat̄ ꝯsiderat aūt pspectiu⁹. dū res aliq̄ videt̄. ꝙ dextra pars rei vise in dextram partez oculi diametraliter iprimit similitudinem suam: ꝛ sinistra in sinistram. In hoc autem terminis vtitur naturalib⁹ ꝛ terminis geometricis. Impressio. n. visi. i. impressio similitudinis: dextruz et sinistrum sunt termini naturales. dyametraliter aūt est termin⁹ geometric⁹: predictā igitur ppositionem perspectiuus presupponit tāq̄ꝫ vnum principium ipsius proprium: q2 neqꝫ illud principiū est proprium geometrie: cū de visione ꝛ similitudine rei vise non se intromittat: neqꝫ est proprium naturali: cum de impressione vt est diametraliter facta non se habeat itromittere. est igitur proprium perspectiui fm ꝙ vtriqꝫ subalternatur. de predicto igitur principio perspectiuus soluz dicit quia. ꝛ non propter quid: cū ipsum demonstrare non possit: vel saltem de principio probante ipsum: sed de ea parte que ad naturalez pertinet naturalis dicet propter quid: vtputa: ꝙ visibile suā spēz multiplicet vsqꝫ ad oculū. ꝛ simil̄r partes ei⁹ dextra ꝛ sinistra: ꝙ āt hic liēa cōcurrat q̄ diāeter appellat̄ geometra dicet ppter quid. pbabit ḡ liēaz istā eē diametralē

qr duos causat angulos equales: sed perspectiuus non sic nude accipiet ꝓbationem: sed eã applicat mãe nãli. vz. siti tudo rei i se trãsiẽs ad oculũ ꝑmodũ linee i oculo duos angulos cãt equales. ꝛ hoc ꝑsupponet ꝑspectiuꝰ dicẽs solũ qr. ð eo de quo geometra diẽ ꝑꝑ qd ad modũ expssiuidẽ dicat de musico respectu arismetrici. ꝓbab it. n. vnã vocẽ eẽ duplam ad aliã. qr bis ɔtinet eã. hec ãt ꝓbatio fundat sup ynã ꝓpõne arismetrice. vz. ois numerꝰ bis aliũ ɔtinẽs ẽ duplus ad illũ. ¶ Nota tñ hic: ꝙ nõ de oĩ ꝓpõne de qua scia subalternata dicit qr. subalternans dicit ꝑꝑ qd: imo aliqñ vtraqz dicit qr. sic in pñti e xẽplo cõtingit. hec enim ꝓpõ. numerus aliũ numerũ bis cõtinẽs ẽ duplus ad illũ. nõ arismetrice ꝓbat. sed ibi ꝑsupponitur vt pz.

¶ Si autẽ hoc manifestũ est qð non ẽ vniuscuiusqz ꝓpria pricipia demõstrare. erunt. n. illa oĩuz pricipia ꝛ scia illoꝝ ꝓpria oĩbus. Et nanqz sciuit magis itelligens ex supioribꝰ cãis. Ex prioribus eni nouit cũ ñ ex cãtis sciat cãs. Quare si magis sciuit ꝛ maxime ꝛ scia illa erit magis ꝛ maxime. Sz demõstratio non ɔuenit i aliud genꝰ. sed nisi sicut dcm̃ est geometrice in mechanicas vel machinatiuas aut speclatiuas: ꝛ arith. i armonicas.

¶ Infert ɔclõnẽ ex dcis dicẽs. si verũ est ꝙ demõstrationes in singulis sciẽtijs ex cõibus nõ ꝓcedũt: ꝛ ꝙ particulariũ sciarũ pncipia hñt aliqð cõe qð est eis pꝰus: vt nunc est dcm̃: sequtur ꝙ nõ est vniuscuiusqz scie ꝓpria pncipia dm̃rare. ꝓbat sic. illa pncipia p q̃ pticularia pncipia ꝓbanẽ: sũt oĩbus cõia: scia vo pticlaris per cõia nõ ꝓcedit. igĩ ꝛc. ¶ P. scia q̃ pricipia cõia cõnumerat sic metaphĩca est illis oĩbus pncipijs ppria: nulla vo scia vtiẽ ꝓprijs principijs alterius igitur ꝛc. Ex hoc phs ifert ꝙ ille q scit p hꝰ principia cõia i scia supior. s. metaphĩca ẽ magis sciẽs q̃ alij artifices. pz. qr nouit cãta ex supioribus cãis: tunc eni scit aliqs ex prioribus: nõ qñ ex cãtis sciat cãs: sz eõ. qñ ex cãis sciat cãts. q̃re ɔcludiẽ ꝙ si ex magis cãis aliqs nouit ille ẽ magis sciẽs. ꝛ si ex maxime cãis ipse erit maxime sciens. ꝛ p ɔñs eius scia erit maxime scia: tal' aũt supple est metaphyca q̃ pncipia cõia cõsiderat: vt pz. q̃re ꝛc. ¶ Ultimate phs vnam ɔclõnez repetit supiꝰ positã dicẽs: ꝙ demõstratio non trãsit de gñe in genus: nisi forte mõ supius dicto. sicut geometricus trãsit i scias mecanicas ꝛ pspectiuã: ꝛ arismetrica trãsit i musicã. ¶ Notãdũ ꝙ geometria dr̃ trãsire in artes mecanicas ꝛ machinatiuas q̃les sunt ars edificãdi: ars faciẽdi machinas seu bõbardas ꝛ ɔsilia: eo ꝙ in exequẽdo finẽ: quẽ pdicte artes itendunt mõ practico pluribꝰ vtunẽ ꝓpõnibus geometrie: descẽdit etiaz geometria is pspectiuã: que in textu ab Ari. dr̃ speculatiua: qr de visione ꝛ linea visuali ptractat: visio aũt sepe fit mediãte speculo. arismetrica ẽt i musicã descendit q̃ ab Arist. armonica appellatur: eo ꝙ de armonia siue vocum consonantia determinat. reliqua vide in questione.

Difficile .n. est nosse si sciuit aut non: difficile ẽ nosse si ex ꝓprijs vniuscuiusqz pricipijs scimꝰ aut ñ qð vere ẽ scire. Opiamur ãt si habeamus ex aliquibꝰ veris syllm ꝛ primis scire. sed hoc non ẽ: sz prima oportet eẽ primis.

¶ Determiãt de pricipijs cõibus ꝛ ꝓprijs: ꝛ primo ostendit necessitatez sue determinationis. Secundo exequitur. ibi. Dico aũt pricipia. ꝛc. ¶ Primo itendit cõclusionẽ istã. difficile est nos cognoscere an vere sciamus. ꝓbatur. nihil vere scitur nisi ex ꝓprijs ipsiꝰ pricipijs: sed difficile ẽ cognoscere q̃ sint hꝰ pricipia ꝓpria. igĩ ꝛc. tenet cõsequentia. ꝛ vtraqz pars añtis videẽ nota. Ex hoc infertur ꝙ falso opinãtur se perfecte scire illi qui sciũt ex quibusdã veris ꝛ idemõstrabilibus sed nõ ꝓprijs. oportet. n. ad vere ꝛ perfecte scire ꝙ pricipia per que scimus sint ꝓxima primis. ¶ Notandum ꝙ pricipia ꝓpria esse ꝓxima primis dupl'r intelligi põt. Uno mõ qr sint imediata cõclusioni que primo demõstratur. Alio modo quia sint pricipia particularia sed proxima. tamẽ cõibus que prima appellantur.

¶ Dico aũt pricipia in vnoquoqz genere illa que cũ sint non contigit dmonstrare. Quicquid igit significent prima ꝛ q̃ ex his sunt accipiendũ est. Quod aũt sint principia necesse est accipe. Alia vero demõstrare vt quid vnitas aut quid rectũ ꝛ quid triãgulus. Est ãt vnitatẽ accipe ꝛ magnitudinẽ. altera vero demonstrare.

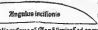
¶ Exequitur determinãdo ð pricipijs cõibus ꝛ ꝓprijs: ꝛ primo facit hoc. 2° ondit qualiter ad hꝰ pricipia se habeãt scie demõstratiue ibi. Cõtigere aũt simul affirmare ꝛc. Prima in duas diuiditur: qr primo pmittit descriptionẽ pricipioꝝ. scdo distiguit pricipia adis uicẽ. ibi. Sũt ãt quibꝰ vtunẽ ꝛc. Primo igitur diẽ. ea dico eẽ i vnoquoqz genere pricipia que cũ vera sint nõ ɔtingit ipa demõstrare. Ad dclarationẽ vltime particule subdit ꝙ in demõstrationibꝰ supponiẽ quid pricipia significẽt ꝛ ea que ex eis sequunẽ. s. pricipiata: sz differũt: qr pricipia oportet psupponere eẽ. alia vero que sequũẽ oportet demõstrare. verbi grã. oportet psupponere quid sit vnitas: que est tãqz pricipiũ in arismetrica: ꝛ qd rectũ ꝛ qd triãgulus q̃ sũt tanqz passiões geometrie. oz ẽt psupponere vnitatẽ eẽ ꝛ magnitudinẽ eẽ i dm̃rõibꝰ arismetricis ꝛ geometricis: cũ in istis sciẽtijs sint tãqz priciª. Alia vero. s. passiones vt rectũ angulũ siue triãgulũ equilaterũ oportet demõstrare. ¶ Circa dscriptionẽ illã dubitatur. primo qr sequit ꝙ ꝓpositiones vere ɔtingentes eẽnt pricipia alicuius scie. ɔsequẽs ẽ falsũ vt patet: sz ɔsequẽtia ꝓbatur. quia cũ tales ꝓpões vere sint non ɔtigit eis demõstrari cũ de ɔtigentibꝰ ꝛ corruptibilibꝰ nõ sit scia vt ex pcedẽtibꝰ pz q̃re ꝛc. ¶ Forte dicitur ꝙ in pdicta descriptõe addi debet que vera ꝛ necessaria sint. ꝛ per hoc tollitur difficltas argumenti. Hec rñsio nõ obstat: qr data aliqua ꝓpositione necessaria que nõ sit p se sz per accidẽs: illa nõ ẽ pricipiuz demõstrationis. ꝛ tñ ẽ vera necessaria quã demõstrare nõ ɔtingit. igitur ꝛc. Scdo q̃dam sunt pricipia que sũt demõstrabilia. igitur ꝛc. Asũptũ patet de isto pricipio geometrie. de pũcto ad pũctũ rectam lineã ducere ɔtigit. qð tñ. 6. phy. dm̃ratur. q̃re ꝛc. ¶ Tertio dubitatur qr videẽ velle phs ꝙ de principijs siue dignitatibus oz quid nõis habere pcognitionẽ cũ dicit. quicquid igitur pria significẽt ꝛc. Hoc aũt nõ videẽ sentire in ꝓhemio. cũ. n. numeraret pcognitiones qd nõis: de pcognitionibꝰ quid nõis subiecti ꝛ passiõis solũ mẽtionẽ fecit. ñ ãt dignitatis. ¶ 4° dubitaẽ. qr icõueniẽter videtur ponere exẽpla cũ dicit. oꝫ accipere qd significet vnitas: ꝛ oz accipere vnitatẽ ꝛ magnitudinẽ eẽ. cũ. n. de principijs scie cõplexis deberet extra ponere ostẽdẽdo ꝙ de ipis oz psupponere qd significãt ꝛ ipsa eẽ vera exẽplificat de incõplexis quibꝰ non cõpetit veritas neqz falsitas: ꝛ de quibus nõ erat locutus i descriptione pdicta. q̃re ꝛc. Ad hoc respondetur ꝙ descriptio pdicta sic suppleri debet: pricipia sũt que cum vera sint ꝛ p se demõstrationi pertinẽtia ꝓpter eoꝝ manifestã veritatẽ sũt indemõstrabilia: vel simpliciter vel i ea scia in qua pricipaliter ɔsiderantur. ꝛ hic restrigo diffinitũ ad pricipia cõplexa significãtia sic eẽ vl' sic nõ eẽ. Ista particula. cũ sint vera. ponitur ab Arist. ad differentiã oppositoꝝ pricipioꝝ: que licet idemõstrabilis sint pricipia tamẽ dici nõ debẽt. ꝓpter ea que sunt falsa: Ista vo particula. idemõstrabilia. ponitur ab eo ad differẽtiã ɔclonis

que ĩ ſciã demõſtrat̃. addit̃ aũt illa particula. ꝑ ſe demõſtra
tioni ꝑtinentia. ꝓpter argumẽtũ pͥmũ ⁊ confirmationẽ ipꝰ
Addit̃ ẽt iſta ſcdã. vel ĩ ea ſciã ⁊c. ꝓpter tertiũ argumentũ.
L3.n. hoc pͥncipiũ. de pũcto ad pũctũ rectã lineã ducere cõ
tingit. ĩ naturali phĩa demõſtret̃. hoc tñ in geometria nõ cõ
tingit. Quidã tamẽ ſupplẽt ſic. vel ſimplr̃ vel ĩ ea ſciã ĩ qua
ſunt pͥncipia: ſed mihi videt̃ ꝙ eẽt petitio pͥncipij: qꝛ ĩ diffi
nitione eiuſdẽ poneret̃ forma: ⁊ oĩo idẽ. q̃re melius eſt dice
re vt prius. Ex his igit̃ patꝫ rñſio ad duo dubia pͥma. ⁋ Ad
3m ꝯcedit̃ ꝙ de pͥncipijs dꝫ pͥcognitio qd noĩs dñi. ⁋ Ad rõ
nem ĩ oppoſitũ patuit rñſio in q̃one tertia. ⁋ Alr̃ dici poteſt
ꝙ cũ Ariſto. dicit qd igit̃ ſignificẽt pͥma: per pͥma ñ itellexit
pͥncipia ꝯplexa ſꝫ ſubta prima ſciaꝝ: que pͥncipia ĩcõplexa di
ci debẽt. De his aũt pͥcognoſci dꝫ qꝛ eſt ⁊ qd eſt. vt pꝫ in ꝓhe
mio. Hinc expõni cõſonãt exẽpla que poſtea ſubdit cũ dic:
vt quid vnitas ⁊c. ⁊ paulo poſt. Eſt autẽ vnitatẽ ⁊ magnitu
dinẽ accipere. Hãc ẽt expõnẽ approbat Al. alamanꝰ volẽs
ꝙ vtraq; expoſitio textui ꝯueniẽter poſſit adaptari. ⁋ Et
ſi diceret̃ ꝙ expoſitio hec nõ corrñdet deſcriptiõi priꝰ poſi
te de principijs cõplexis. Preterea dicit pͥma ⁊ que ſunt ex
his. i. pͥncipiata q̃ ex pͥncipijs ſequũtur. ex ſolo aũt ꝯplexo dr̃
aliud ſeq. q̃re ⁊c. Poſſet dici ſꝫ hãc expõnem: ꝙ illa deſcri
ptio tam de complexis q̃ꝫ de incõplexis pͥncipijs data fuit. ⁊
oñr̃ vide qualr̃ dꝫ limitari. ⁋ Diceret̃ 2º: ꝙ per que ſunt ex
his ĩtelligit paſſiões q̃ ex ſuis ſubiectis hñt eſſe. q̃re nihil ob
ſtant rõnes: lꝫ vtraqꝫ expõ cõueniẽter teneri poſſet: mihi tñ
magis placet prima. Et ꝑ hoc patet rñſio ad vltimũ dubiũ:
tenẽdo ſcdãm expoſitionem. ſed tenẽdo primã diceret̃ ꝙ ꝑ
illa incõplexa q̃ Ariſto. noĩat ĩtelligere. dedit complexa pͥn
cipia que de ipſis formari poſſunt. de ſubiectis enĩ pͥmis ſci
entiaꝝ maxime pͥncipia per ſe nota formãtur. ſicut de vni
tate formari poteſt hoc principiũ. vnitas eſt pͥncipiũ nume
ri. ⁊ de magnitudine ꝙ ipſa eſt diuiſibilis in infinitum. ⁊ ſic
de multis alijs. quare ⁊c.

⁋ Sunt autem quibus vtimur in demõſtratiuis
ſciẽtijs: alia qdẽ ꝓpria vniuſcuiuſqꝫ ſcie alia ve
ro cõmunia. Cõmunia. n. ſcdm analogiam. qm̃
vtile eſt q̃ꝫtuncũqꝫ in eo ꝙ ſub ſcia eſt gñe. Pro
pria principia quidẽ vt lineã eẽ huiuſmodi ⁊ re
ctũ. Cõmunia aũt vt eq̃lia ab eq̃libus ſi auferas
ꝙ eq̃lia reliqua ſũt. Sufficiẽs aũt ẽ vnumqdqꝫ
iſtoꝝ. qñ ĩ gñe ẽ. Idẽ enĩ faciet ⁊ ſi nõ de oĩbus
accipiat: ſed ĩ magnitudinibus ſolum: arithmeti
cus autem in numeris.

⁋ Nũc ponit diuiſionem pͥcipioꝝ. ⁊ pͥmo pͥncipia ꝓpria a cõ
munibꝰ diſtiguit. 2º vo dr̃iam oſtẽdit ĩter pͥcipia ꝓpria ⁊
cõia. ⁊ ponit diſtinctionẽ pͥcipioꝝ ꝓprioꝝ ibi. Nõ eſt autẽ
ſuppoſitio neq; petitio. Prima diuidit̃ in duas. qꝛ pͥmo pre
mittit diuiſionẽ principioꝝ. ⁊ exemplificat de mẽbris ipſiꝰ.
2º oñdit ſub quo membro ꝯtinẽtur ſubiecta ſcientiaꝝ ibi.
Sũt aũt propria ⁊c. Dicit igitur primo: ꝙ pͥncipiorũ quibus
vtimur ĩ demr̃ſtatiuis ſciẽtijs q̃da ſũt alicui ſcientie propria.
quedã vero cõia. ⁊ qꝛ poſſet aliqs dicere ꝙ ſcie nõ vtunt̃ cõ
munibꝰ pͥcipijs: vt ĩ pͥcedẽti pte dcm̃ fuit: iõ ſubdit ꝙ cõia
accipiunt̃ in ſciẽtijs ſm̃ q̃ꝫdaꝫ analogiã ſiue ꝓportionẽ ad il
las ſcias: qꝛ vtile eſt hꝫ pͥncipia in ſcia aliqua accipe q̃ꝫtum
pertinet ad genus ſubm̃ qđ ſub illa ꝯtinet̃. Principia ꝓpria
ſunt ſic lineã eẽ hꝫ. i. aliqđ tale diffinitiue. vt puta lineã eſſe
q̃ꝫtitatem continuã q̃ ſolũ hꝫ longitudinẽ: ⁊ lineã eẽ rectaꝫ
vel curuã. Cõia vo ſicut ſi ab eq̃libus equalia demas rema
nẽtia ſunt equalia: ⁊ alia hꝫ. Unũqdqꝫ tamẽ iſtoꝝ pͥncipio
rum cõiũ ſufficiẽter accipit̃ ĩ determinata ſcia. Si accipiat̃

q̃ꝫtũ pertinet ad genus ſubꝫ illꝰ ſcie: hoc. n. pͥncipiũ ſi ab eq̃
libus eq̃lia auferas ⁊c. tñ faciet ĩ geometria ſi ꝯhat̃ ad ma
gnitudinẽ ſic ſi abſolute acciperet̃: hoc modo. ſi ab equali
bus magnitudibꝰ equales magnitudĩes demas ⁊c. Ariſme
trico ẽt ſufficiet ꝙ reſtrĩgat̃ ad nũeros hoc mõ. ſi ab eq̃libꝰ
numeris equales nũeros auferas ⁊c. Cõtrahunt̃ ergo: vt q
dam expoſitores dñt: principia cõia: ⁊ determinant̃ ꝑ ſubia
ꝑticulariũ ſciaꝝ: ſicut mã per actionẽ agẽtis diſponitur ⁊ d
terminat̃ ad certã formã ꝓpter diſpõnes in ipa ab agẽte ꝑ
ductas: q̃ꝫuis in hoc ſit diſſilitudo qꝛ mã ĩgreditur ꝯpõnem
rõnalem. ſed pͥcipia cõia nõ formaliter demr̃atiõem ingredi
untur. ſed hoc vltimũ eſt falſũ in ꝓpoſito. Hoc enĩ pͥcipiũ.
ſi ab equalibꝰ equalia auferas. ad magnitudines vel nume
ros limitatũ plimas ingreditur geometricas aut ariſmetri
cas demr̃ationes: vt pꝫ. quare ⁊c. ⁋ Circa dicta coiter dubi
tat̃ ex dictis phi pͥo prioꝝ. dicit. n. ꝙ ad demõſtrandum ꝙ
anguli incĩſionũ
ſunt equales aſ
ſumit̃ hoc princi
piũ. ſi ab eq̃libꝰ

equalia auferas ⁊c. Sꝫ nõ limitat̃ ad angulos incĩſionũ. qꝛ
ſic eẽt petitio pͥncipij: preſupponẽdo ꝙ intẽdis ꝓbare. neqꝫ
limitat̃ ad alios angulos: qꝛ ſic nõ eẽt ad ꝓpoſitũ. q̃re oꝫ vt
vlr̃ aſſumatur: ⁊ ſic videt̃ phs ſibi cõtradicere hic ⁊ loco al
legato. ⁋ 2º dubitatur: qꝛ hoc pͥncipiũ ꝯtractũ. ſi ab eq̃libꝰ
magnitudinibꝰ eq̃les magnitudines demas ⁊c. quo vtitur
geometra probatur per hoc vlr̃ ſumptũ ſi ab equalibꝰ eq̃lia
demas ⁊c. ſed ad nullũ aliũ ſpectat illđ ꝓbare q̃ꝫ ad geome
trã: vt pꝫ. q̃re geometra illud principiũ vlr̃ aſſumit. Ideꝫ ar
gumẽtũ fit ad ariſmetricũ dũ aſſumit: tale principiũ ad nu
meros limitatũ. ⁋ Ad pͥmũ rñdetur coiter: ꝙ talia pͥncipia
cõia a ſciẽtijs ꝑticularibus nõ aſſumunt̃ vlĩꝰ ſubo ſuo: ſꝫ eq̃
vel minus vlr̃. vlĩus tamen aſſumi debent q̃ꝫ ꝯclõ. ſicut pa
tet ſic arguẽdo. ſi ab equalibꝰ magnitudinibꝰ eq̃les magnitu
dines demas reliq̃ue magnitudĩes ſũt equales. ſꝫ anguli in
ciſionũ ſũt magnitudines q̃dã. ḡ ⁊c. vbi patet ꝙ illud princi
piũ aſſumit̃ eq̃ vlr̃ cũ magnitudĩe q̃ ẽ ſubm̃ geometrie. vlĩꝰ
tamẽ q̃ꝫ anguli incĩſionũ de qbꝰ fit demr̃atio. Poſſet etiã aſ
ſumi minꝰ vlr̃ q̃ꝫ ſubm̃: ſicut hic. ſi ab equalibꝰ lineis eq̃les
lineas demas ⁊c. Hec rñſio veritatẽ hꝫ: vbi ĩ talibꝰ ſcientijs
fiat demr̃atio ꝑticularis. vbi autẽ fiat demr̃atio vlĩs nõ vi
detur veritatem habere: qꝛ talis ex ꝯuertibilibꝰ fieri dꝫ.
q̃re mihi videt̃ dõm: ꝙ q̃ꝫuis tale pͥncipiũ ad angulos inci
ſionũ reſtringeret̃: nõ ꝓpter hoc eẽt petitio pͥcipij. ⁊ ꝯñr di
ceret̃: ꝙ Ariſto. loco allegato magis eſt locutꝰ diſputatiue
q̃ꝫ determinatiue. ⁋ Ad 2m dicũt moderni. ꝙ ad metaphy
ſicũ ſpectat demõſtrare hoc pͥcipiuꝫ abſolute: ſi ab equali
bus ⁊c. Ideꝫ dicũt de illo. oẽ totũ eſt maiꝰ ſua pte. ⁊ ꝯñter ꝙ
ex eiſdẽ fũdamẽtis: quibꝰ iſtud pͥcipiũ cõe demr̃atur abſo
lute ſumptũ: demr̃atur ⁊ pͥcipiũ ad certũ genꝰ ꝯtractũ. ſic
hoc. oĩs magnitudo eſt ſua parte maior. qꝛ vt ĩngt phs pͥmo
prioꝝ. vna ẽ eſt poteſtas ſillogiſmoꝝ poſſe plura concludere.
Sed ſalua iſtorum reuerẽtia: mihi apparet ꝙ leuiter enun
cient. qm̃ lꝫ iſte cões animi cõceptiões. oẽ totũ eſt maiꝰ ſua
parte. ſi ab equalibus equalia auferas ⁊c. vt cõmuniter di
citur roborari aliqualiter poſſint per pͥncipia cõmuniſſima.
ſũt tamẽ iſta manifeſta: ꝙ neqꝫ a metaphyſico neqꝫ ab alio
artifice ꝓprie demonſtrantur. ⁊ per ꝯñs. neqꝫ ex iſto prin
cipio vniuerſaliter ſumpto ꝓprie demonſtrari debet princi
pium contractum ad magnitudinẽ vel ad numeros. lꝫ ꝓba
tio q̃dã dici poſſit. ⁊ ꝑ hoc pꝫ reſponſio ad formã argumẽti.

⁋ Sunt autẽ ꝓpria quidẽ ⁊ que accipiunt̃ eẽ cir
ca que ſcia ſpeculat̃ que ſunt ꝑ ſe. vt arithmetica
vnitates. geometria aũt ſigna ⁊ lineas. Hec enĩꝫ

recipiũt esse ꝛ hoc esse. Horũ autem passiones p
se quid quidem significet vnaqueq; accipiũt. vt
arithmetica quidem quid par aut impar aut qua
drãgulus aut cubus: geometria vero quid rõna
bile aut reflecti aut curuare. Quod at sint demõ
strãt per quedã cõmunia ꝛ ex his que demõstrã
tur ꝛ astrologia similiter.

¶ Pars ista in alias partes diuiditur q̃ successiue videbũt.
Primo dicit ꝙ ꝓpria scientiarum subiecta q̃ eẽ p̃supponũ
tur: ꝛ circa q̃ scie speculãtur: accidẽtia q̃ eisdẽ subiectis p se
insunt: sunt et principia ꝓpria. v'bi gratia. sicut vnitates q̃ ab
arismetrica p̃supponunt: ꝛ puncta ꝛ linee que supponũtur a
geometria. hec enĩ nõ solũ supponũtur eẽ sed etiã supponũt
quid sunt. passiões aũt horum subiectoꝝ que sibi p se insũt:
quelꝫ scia supponit qd significẽt. sicut arismetrica p̃suppõit
quid sit par aut impar: aut nũerus q̃drãgulus aut numer' cu
b'. geo' aũt p̃supponit qd sit irrõnale ꝛ qd sit reflecti aut re
curuate. ꝙ aũt tales passiões sint p̃dicte sciẽtie demõstrant
per coia: ꝛ ex his q per coia demõstrãt. ꝛ sic dictũ est de aris
metrica ꝛ geometria sic silr dicatur de astronomia. ¶ No
tandũ: vt coiter dicit ꝙ subm alicui' sciẽtie est duplex. s. p
pinquũ ꝛ remotũ. Exẽplũ primi. sic nũerus est subm arisme
trice: ꝛ magnitudo subm geometrie. Exẽplũ scdi. sic vnitas
subm arismetrice dici põt: ꝛ pũctus siue linea subm geome
trie. hec aũt subiecta remota dr: q2 sũt pricipia suboꝝ ꝓpi
quoꝝ: qm vnitas est p̃ncipiũ nũeri. ꝛ punctus siue linea pri
cipiũ magnitudis. Aristo. igit de subiectis remotis solũ ex
emplificauit. qm ipsa magis principia ꝓpria dici debent q̃
subiecta ꝓpinqua: tamq̃ ea q̃ a ꝓpinquis subiectis inesse p
supponũt. cũ hoc tñ cõcedere habem' etiã ꝓpinqua subie
cta p̃ncipia ꝓpria appellari. de talib' ergo sciẽtie supponũt
ꝙ sint ꝛ p̃supponũt esse hoc. i. qd sint. Quidã etiã hic addũt
ꝙ aliud est eẽ subm sciẽtie: ꝛ aliud est eẽ subm i scia. nã trian
gulus est subm in scia geometrie: nõ tñ est subm geometrie:
sed hoc dictũ nõ puto magni põderis. lꝫ enĩ triãgulus nõ sit
subm primũ geometrie: subm tamen ipsi' absolute dici põt:
qm p̃ncipaliter sue subijcitur ꝯsideratõi. ¶ Notandũ 2° ꝙ
par ꝛ impar. nũerus quadrat' ꝛ nũerus cubus sunt passiões
que per se ab arismetrico ꝯsiderant: i proprie tñ accipiendo
quadratũ ꝛ cubũ. hec enĩ ꝓprie in ꝯtinuis inueniũtur an nũe
ris aũt transũptiue vt alias dictũ fuit. rõnale vero ꝛ reflexũ
sunt passiões magnitudinis q̃ a geometra ꝯsiderãt. magni
tudines enĩ rõnales dicũtur q̃ sũt adinuicẽ cõmẽsurabiles.
irrationales vero q̃ sunt incõmẽsurabiles. sic dyameter ꝛ co
sta eiusdẽ q̃drati. ¶ Dubitatur. q2 dicit phs: ꝙ hꝫ passiões
demonstrant per coia. ꝛ per ꝯñs ex cõibus pricipijs demon
stratio ꝓcedit: cuius oppositũ superi' dictũ fuit. ¶ 2° dubi
tatur ꝯtra predicta. nã linea est spẽs q̃dam magnitudis. q̃re
principiũ ipsius dici nõ debet. cui' oppositũ nũc dictũ fuit.
¶ Ad primũ pꝫ rñsio in q̃ne. 30°. vbi concessũ est de mente
Aristo. principia cois ad demõstrationem cõcurrere: sꝫ non
solũ illa. ¶ Ad 2m dici potest: ꝙ lꝫ linea sit spẽs magnitudi
nis: q2 tamẽ ab alijs speciebus presupponitur. s. superficie et
corpore: hinc est ꝙ rationabiliter principium dici debet: pũ
ctus tamen magis est principium appellandum.

¶ Omnis enim demonstratiua scientia circa tria
est ꝛ quecunq; esse ponuntur. Hec autem sunt
genera cuius p se passionum speculatiua est: ꝛ
quecunq; cõmunes dicuntur dignitates ex qui
bus primis demonstrant: ꝛ tertiũ passiões qua
rum quidem significet vnaqueq; accipiat.

¶ Ad confirmationem p̃dictorũ Aristo. repetit illõ quod in
ꝓhemio dcm̃ fuit. vꝫ. ꝙ ois demr̃atiua scia circa tria versat
que ponunt circa p̃cognita: quoꝝ vnũ est subiectum cui' per
se passionũ ẽ ista scia speculatiua. 2m est p̃n° q̃ dignitates dr
ex qbus tanq̃ ex primis demr̃ationes fiunt. tertiũ autẽ est
passiones: quaꝝ qd vnaqueq; significet scia demr̃atiua pre
supponit. ¶ Quidã hic dubitãt. quare ari. hic nõ fecit men
tionem de communibus cõceptionib' quasi aristoteles ve
lit ꝙ cões animi cõceptiones non sunt dignitates appellan
de. sꝫ hoc nõ puto veꝝ. vt videbit in parte sequẽti.

¶ Quasdã aũt scias nihil ꝓhibet ꝛ quedã eoꝝ
despicere vt genus nõ supponere eẽ si sit mãife
stũ: qm est. Non enĩ similiter manifestum est ꝙ nu
merus sit ꝛ ꝙ calidũ ꝛ frigidum sit: ꝛ passiões
nõ recipe est quid significẽt si sint manifeste. Si
cut neq; cõia nõ recipere quid significent vt eq
lia ab equalib' demere. qm notũ est. Sed nihil
minus tria hec sint necessaria: circa qd demõstra
tũ est ꝛ qui demonstrant ꝛ ex quibus.

¶ Dicit ꝙ nõ obstantibus predictis nõ est incõueniens q̃dã
eoꝝ eẽ ita manifesta omnino vt scie cõsiderãtes ipsa despi
ciant ipa supponere. q2. s. nõ curant expressam facere menti
onem: aut q2 vt exponit linco. neq; i libris p̃scribere curãt:
neq; in principijs docẽdo discipulũ predocere ꝛ hec expõ in
idẽ venit. Si enim subm sit omnino manifestũ quo ad esse
ipsius nõ oꝫ supponere ipm esse: expressam faciendo mẽtõez
n cĩ oia sunt silr p se nota: sicut numerus ꝛ calidũ ꝛ frigidũ.
lꝫ sint p se nota nõ tamẽ silr ꝛ equalr: ꝛ quedam sunt passio
nes quaꝝ significatio sic est p se nota vt scie nõ curent exp̃s
se p̃supponere qd significẽt: sicut etiã de qbusdaꝫ principijs
cõibus nõ curant quale est hoc: si ab equalibus equalia de
mas remanẽtia sunt equalia: nihilomin' hec tria predicta i
oi demr̃atiõe nãlr sunt. s. subꝫ circa qd demr̃atiões fiũt. pas
siones que demr̃ant: ꝛ dignitates ex qbus dmr̃ant. ¶ No
tandũ primo circa illud exẽpluꝫ. non enĩ silr ꝛc. Exponunt
quidam ꝙ calidũ ꝛ frigidum sint notiora q̃ numerus: quia
calidum ꝛ frigidum immediate sensu exteriori nobis fiunt
nota numerus aũt solo intuitu aut sensu interiori nobis fit
notus: cum hoc tamẽ sciẽtie ꝯsiderãtes predicta despiciunt
de ipsis facere expressam mẽtionem. s. supponendo ipsa eẽ.
Alij dicunt fuisse intentionem aristo. ꝙ scia naturalis que
considerat calidum ꝛ frigidũ despicit ipsa supponere: sꝫ aris
metrica que numerum cõsiderat: qui est per se notus: min'
tamen q̃ calidum ꝛ frigidum non despicit supponere ipsũ
eẽ. primam expositionem puto meliorẽ. ¶ Notandũ 2° ꝙ
duplex est numerus. s. formalis ꝛ materialis: numerus ma
terialis est idem realiter ꝙ res numerate: sicut duo hoies
vel duo equi. ꝛ iste est per se notus cuꝫ sit sensibile per se: eo
ꝙ est sensibile cõmune: vt patet scdo de aĩa: minus tamẽ ẽ
notus: q̃ calidũ ꝛ frigidũ cum sint sensibilia propria sensus
exterioris: sẽsibilia aũt propria notiora eẽ debẽt q̃ cõia ce
teris parib': q2 ipa cognoscunt a sẽsu per se primo: sed sen
sibilia cõmunia per se non primo: ꝛ circa sensibilia propria
non contingit sensuꝫ errare vt habet loco allegato: nume
r' võ formalis est forma quedam ex vnitatibus indiuidua
libus resultans: ꝛ talis non est per se notus sed per itellectũ
inuestigatur. Aristoteles ergo hic loquitur de numero ma
teriali: cũ cõcedit ꝙ est per se notũ ꝙ est nũerus ꝛ nõ de nu
mero formali: sicut ẽt duplex est numerus: sic ẽt duplex est
vnitas: quedã idez ẽ ꝙ entitas: sicut etiã vnum ꝛ ens conuer
tuntur. ꝛ sicut per se notum est ens eẽ: sic per se notũ est vni
tatẽ eẽ: ꝛ sicut metaphysic' despicit suppõere ꝙ ens sit: sic ẽt
despicit supponere entitatẽ eẽ. Alia ẽ vnitas q̃ ẽ p̃nm nume
ri formal' que cõiter vnitas mathẽatica appellat. ꝛ hec non
est passio sed subm remotũ arismetrice: qd qdem nõ est per
se notũ: sꝫ cognoscit discursu intellectus. Quidaꝫ cõiter hic

dubitant.nā si aliqne scie despiciāt supponere sua subta eē: ⁊ qdam nō: seqtur ꝙ ille q̄ nō despiciūt demōstrabunt sua subiecta esse.qđ videt̄ falsū ⁊ ɔtra mentez cōmentatoris.z.phy.cū dicit ꝙ impoſſe est aliquā sciam vlem aut particularem demr̄are subiectū suū eē siue p signum.siue p demr̄ationē simplr̄. Itē p̄mo phy. vult ꝙ phs nālis pbare possit p̄ncipia sui subiecti eē.s.māam ⁊ formā.sed subm suū eē pbari nō potest.s.corp⁹ nāle. Preterea.q̄libet pbatio ē p aliquod noti⁹.nihil aūt i aliqua scia est noti⁹ subō eiusdē scie.q̄re ⁊c̄. ¶ Ad hoc dubiū r̄ndetur negādo ɔñiam p̄mā.lz eni q̄dā non despiciāt subta sua hoc nō ē qz demonstrēt:sz qz ipsa eē supponūt expressaz faciēdo mētionē. Et si dicat̄:ꝙ Aristo.p̄mo de anima pbauit aīam eē vt pz in opionib⁹ antiquoꝝ. Idē etiā videt̄ fecisse auicēna i.6.nālium.⁊ tn̄ aīa est subm illius sciētie. ¶ R̄ndetur ꝙ ista pbatio nō erat simplr̄ ex nā illi⁹ scie:sz erat s̄m qd:⁊ quo ad hoiem negantē istā eē.sicut etiā scia pricipia sua nec a priori nec a posteriori simplr̄ probare potest.pbare tn̄ pōt isti aut illi q ipsa negaret. ¶ Notandū vltimo:ꝙ illa vltima particula.nihilomin⁹ hec tria ⁊c̄.a q̄busdam sic exponit̄:ꝙ hec tria lz aliquādo despiciant̄:nālr̄ tamē sūt in qualibet scia p̄supponēda. Linco.vero exponit ꝙ hec tria oz semp eē i aīa adiscētis.⁊ cū eget illis i demr̄ando oz vti illis ac si eēnt p̄scripta ⁊ ordinata. Albertus v̄o exponit ꝙ natura demōstratōis hec tria reqrit ⁊c̄. Iste expositiones nō contradicunt.

¶ Non est autē suppositio neqz petitio qđ necesse est per seipsum scilicet dignitas ⁊ videri necesse est. Non est enim ad exterius rationem: sed ad eam que ē in anima.qm̄ nec syllogism⁹: Sēp enim est instare ad exterius rationem. sed ad interius rationem non semper.

¶ Primo o ñdit drīaz iter dignitatē ⁊ suppositionē ⁊ petitionem. Scđo distinguit p̄ncipia ꝑpria ibi. Que igit̄ demr̄abilia. Tertio excludit qndā errorē ibi. Spēs igit̄ ⁊c̄. Intēdit igit̄ p̄mo cōclusionē istā. Dignitas quā necesse est eē p se verā ⁊ eē p se notā nō est suppositio neqz petitio.pbat̄ sic.suppositio ⁊ petitio exteriori rōne pbari ⁊ ɔfirmari pñt:dignitas v̄o nō.sz sola rōne q̄ ē in aīa iterius fit nota.igit̄ ⁊c̄.tenet ɔñia cū maiori.minor v̄o pbatur.p̄mo qz non adducit̄ sylls ad pbādū dignitates. z⁹ qz cōtra dignitatē nō ɔtingit vere nec apparēter istare:sz ɔtra ea q̄ exteriori ratione pbantur semp istare cōtingit.nō aūt semp cōtra ea q̄ sola iteriori ratione fiūt nota.q̄re ⁊c̄. ¶ Notādū p̄mo ꝙ etiā alie ꝑpōnes q̄ cōmunissime dignitates sūt p se vere:⁊ p se note dici pñt. sicut hec ꝑpositio.dc pūcto ad pūctū recta lineā ducere cōtingit est p se nota i geometria. Uerūtn̄ maxime dignitates iter alia p̄ncipia p q̄ndam excellētiā dr̄ per se vere ⁊ p se note.alia eni p̄ncipia quoquo mō p ipsas notificant̄. dr̄ autē p se vere:qm̄ sicut ens vt ens nullā habet cām incōplexam: sic ꝙ oē ens sit vel nō sit nullā hz cām ɔplexā sue vitatis. dicūtur etiā p se note.qm̄ sicut ens est obm primū intellectus quo nihil pōt itellectu eē noti⁹.sic nullū ɔplexū pōt dignitatib⁹ eē magis notū.p̄serti qz nullus est c⁹ascensus sit vl̄ eē possit firmior aut eque firm⁹ sicut ascēsus dignitatū. Inter dignitates tn̄ est ordo:qz p̄or est affirmatiua dignitas q̄z negatiua:vt alias dictū fuit. ¶ Notādū scđo ꝙ p rōnem exteriorē phs i ꝑposito itelligit quācūqz argumentationē siue mētalis fuerit siue vocalis aut scripta.p rōnem aūt interiorem itelligit lucē lumē vl̄ luminationē itellect⁹ agentis per quaz dignitates nobis inotescūt:nulla cōcurrēte argumentatione.sz suppōnes aliqua indigent argumētatōe p sui declaratione:qz note fiūt per rōnem exteriorē.⁊ ꝑpter hoc accidit ꝙ ad suppōnes instātie fiūt aut fieri pñt.ɔtra dignitates vero non instatur:quoniam eis dissentire non contingit que solo lumine itellectus agētis nobis manifestantur.

¶ Quecūqz igitur demōstrabilia accipit esse ipse ñ demonstrās. Hec vero si pbabilia accipiat discenti supponūtur nō simplr̄ suppō:sed ad illuz terminū. Si vero neqz vni⁹ opiniōis. ⁊ cōtrarie eē accipiat idē petit. ⁊ i hoc differūt suppō ⁊ qō. Est enim questio i contrariū dicētis opinionis.

¶ Primo distinguit suppōnem petitōez ⁊ qōnem. z⁹ scpat diffōnē a suppōne ibi. Termi igit̄ nō sūt suppōnes. Prīo dicit ꝙ cū aliqs accipiat siue ꝑmittat aliq̄z dm̄rabilē ꝑpōnē:vtatur tn̄ ea non demōstrās tāq̄z illa sit indemr̄abilis.si ipsa apparuerit vera adiscēti: dicet̄ suppositio.nō q̄dē simplr̄: sz ad illū discipulū tn̄. Si v̄o adiscēs neqz fuerit vni⁹ opionis:neqz ɔtrarie cū demr̄atore:sic vt vel dubitet vtrāqz partem vel ī neutra parte ɔsideret tūc dicit̄ petitio. sz si discipulus contrariam habuerit opinionem dicitur questio.

¶ Aut ꝙ si aliquis demōstrabile cuz sit accipiat vt vtatur ñ demonstrās suppō est.

¶ Hec modica pticula a q̄busdam sic introducitur: ꝙ large accipiēdo suppōnem.oīs illa ꝑpositio dicat̄ suppositio que cū sit demr̄abilis:accipitur tn̄ a demr̄atore non demōstrante ipsam: siue fuerit pbabilis adiscēti siue nō.⁊ iō Aristo.locutus est disiūctiue dicēs. Aut q̄dez.q̄si diceret aut alio modo accipit̄ suppositio ⁊c̄. Ab alijs aūt sic itroducit̄:ꝙ lz suppositio petitio:⁊ qnestio ab inuicē differāt.in hoc tn̄ cōueniūt:ꝙ quelibet illaꝝ est demr̄abilis:sed accipitur a demr̄atore:nō tn̄ ipsaz demōstrāte. ¶ Notandū p̄imo: vt colligit̄ in textu ꝙ quedā est suppositio simplr̄:⁊ quedā s̄z q̄d. Suppositio simplr̄ vt Linco.exponit est ꝑpositio absolute indemonstrabilis:q̄ tamē nō cuilibet adisceti ē necessaria. ⁊ hoc mō cōes animi ɔceptōes dicerent̄ simplr̄ suppōnes: vt si ab equalib⁹ equalia auferas ⁊c̄. Ponit̄ autē ista particula quetum ⁊c̄.ad drīam dignitatis stricte sūpte. suppositio v̄o s̄m q̄d:est illa dc qua phs loquitur in textu.⁊ iō phs subdit illā nō esse simplr̄ suppōnem.sz quo ad adiscentē tn̄. ¶ Notandum z⁹:ꝙ ꝑpōnem istam q̄ s̄m quid est suppositio esse demr̄abilē dupliciter intelligi potest. Uno mō i scia superiori ad eaz in qua est suppō.qualiter aliquā ɔclōnem geometrie suppōnem esse dicemus i perspectiua.⁊ hoc modo exponit Linco. Aristo intellexisse. Alio mō ꝙ sit demonstrabilis siue in eadem siue in alia sciētia.⁊ hoc modo possem⁹ etiā intelligere textū Aristo.multe enim sunt ɔclōnes in aliq̄ pte scientie demonstrate quibus vtimur pro suppōnibus i alia parte eiusdem scientie:vt patet intuenti.

¶ Termini ergo non sūt suppositiones.nihil enim eē aut non dicunt: sed in ꝑpōibus suppositiōes. Terminis autez non solum intelligere oportet. hoc autem non ē supponere nisi ⁊ audire suppōnem aliquis dicat:sz quorūcunqz existētium in eo quod illa sūt fit conclusio.

¶ Probat ꝙ diffinitiones non sunt suppōnes duabus rationibus.scđa ibi. Amplius petitio ⁊c̄. ¶ Primo arguit sic. oīs suppositio dicit aliq̄d esse vel non esse.sed diffinitio non dicit esse vel non eē.igitur diffinitio non est suppositio. maior pbatur.quia oīs suppositio est propositio.quelibet autem ꝑpositio dicit esse vel nō esse.ergo ⁊c̄.minor pbatur.qz diffinitio nō est ꝑpositio.sed per diffinitionē habetur simplex intellectus operatio que vocatur intelligere.talis autem operatio non est suppositio:nisi quis dicat vocem aliquā simplicē que auditu cōprehēditur esse suppōnem.qđ tamen est falsū.quare ⁊c̄. Suppōnes autem sunt de numero propositionum:que cum vere fuerint ad ipas seq̄t̄ ɔclō demr̄atōis.

¶ Notandũ primo ꝙ diffinitiones rationabiliter appellantur termini. q2 genꝰ et dr̃ia per que diffinitiões assignant̄ sũt termini: p quos res diffinita terminat̄ siue restringit̄ ad intra determinatã rei eẽntiam vel qditatem. et ppter hoc diffinitiones dicuntur terminare siue limitare intellectum ad rem diffinibilẽ determiate itelligendũ fm ꝙ ad itra terminos suos fuerit limitata. ¶ Notandũ 2° ꝙ suppões sunt i ppositionibꝰ: q2 sub ppõne cõtinentur: sic͂ pars subiectiua sub suo toto. Hec eni est ꝯsuetudo Aristo. dicere aliqd esse i alio quãdo spẽs fuerit que i gñe cõtinetur. ¶ Notãdũ 3° vt habet̄ .3. de aĩa: ꝙ operatio itellectus circa incõplexa vocat̄ intelligere qualis est apprehensio per diffinitionẽ. et hoc rõnabiliter. qm p̃ma opatio itellectꝰ est circa qditatẽ: vt hr̃. 3. huius: Prima vo apprehẽsio itellectus est intelligere. et hec distinguit̄ ꝯtra operationẽ cõplexã que vocat̄ cõpositio vel diuisio. ideo dicit hic phs sed hoc solũ intelligere oportet.

¶ Notandũ 4° vt habet̄ loco allegato: ꝙ simplex itellectꝰ apprehẽsio assimilat̄ simplici sensus apprehẽsioni: sicut ẽ visio coloris aut auditio vocis. Ideo dicit phs ꝙ suppõ nõ apprehẽditur simplici apprhẽsione itellectꝰ: nisi etiã aliqs diceret simplicẽ vocis apprehẽsionẽ eẽ suppõnez: qd tamẽ est falsum. quare et̄c. ¶ Dubitatur. q2 sexto topi. dicit philosophus ꝙ diffinitio dicit qd est esse rei. et in. 2. huiꝰ diffinitões appellat ꝙ quid erat esse. quare diffinitio dicit eẽ vel nõ eẽ. cuius oppositum hic dicit. ¶ Rñdetur ꝙ Aristo. hic voluit diffinitionẽ nõ dicere eẽ vel nõ esse affirmatiue vel negatiue mediãte nota cõpõnis vel diuisionis. In locis aũt allegatis intellexit diffinitionez significare qd est eẽ rei. i. qditatẽ rei diffinite. Idem eni sũt realiter eẽntia alicuiꝰ rei: eẽ predicamẽtale ipsius. et esse quiditatiuũ. sed eẽntia dicit̄ put res in se ꝯsiderat̄. esse vo predicamentale p q̃to ordinẽ p se hз in determinato predicamento. esse autez qditatiuuz: put p diffõnez eiꝰ exp̃mit̄. et sic pз Aristo. non sibi ꝯtradicere.

¶ Neqз geometra falsa supponit sicut quidã affirmãt dicẽtes ꝙ non oз falso vti geometrã: mẽtiri autẽ dicentẽ vnius pedis eẽ non vniꝰ pedis: aut rectam scriptã non rectã eẽ: sed geometra nihil concludit scз hãc lineã quã ipse posuit: sз q̃ per hoc ostenduntur.

¶ Remouet dubitationẽ quã adducebãt quidã. dictuз eni est: ꝙ quelibet suppõ est propositio vera: ex qua sequit̄ conclusio demr̃ationis. sed hoc nõ videtur semper verũ. Nã aliquãdo geometra supponit lineam in puluere descriptã esse rectaз que tamẽ non est recta sз curua. et supponit illam esse vnius pedis: que tamen nõ erit vniꝰ pedis. et per ꝯñs aliqñ falsa supponit. quare et̄c. ¶ Rñdent ꝙ ex hoc nõ oз dicere geometrã mẽtiri siue supponere falsum. nõ eni demõstrationẽ facit de linea particulari i puluere descripta. sed de linea vniuersali: quã gratia faciliozis doctrine dat itelligere per illã particularẽ. quare neqз suppositio erit de illa particulari. sed de vli intellecta per illam particularem.

¶ Amplius aũt petitio et suppõ. Omnis aũt sic͂ totũ est aut sicut in pte. Termini ãt neutri horũ.

¶ Scdo arguit̄ sic. ois suppositio siue petitio ẽ ppõ vlis vel particularis. sed diffinitio ñ ẽ hõ. ergo et̄c. tenet ꝯña. et maior et minor de se patent. ¶ Dubitat̄. ꝙ illud qd vlr de aliquo p̃dicatur dici dз vle. sed diffinitio vlr p̃dicat̄ de diffinito. q̃re diffinitio est vle: cuiꝰ oppositũ dicit hic. ¶ Cõfirmat̄ q2 vt in precedentibꝰ determinatũ est. vle est qd de aliquo per se predicat̄ et fm ꝙ ipsũ vt superiꝰ patuit. igit̄ et̄c. ¶ Ad hec respõdent qdam premittẽdo: vt habetur ab Aristo. et cõmetatore. 8. meta. ꝙ nomẽ diffiniti p̃ncipaliter denotat eẽntiã et nãm rei. ex ꝯñti vo significat induidũ sub nã vli ꝯtentũ. quare etiaз diffinitio que cũ diffinito conuertitur principaliter significat rei essentiã. et ex ꝯñti indiuidua ipsiꝰ. Cũ igit̄ signum vle distribuat p suppositis tñ. et particulare signuз solũ determinet pro indiuiduis: sequitur diffinitionẽ non eẽ vle neqз particulare. Hec rñsio magis cõfirmat arguᵐ. cuз eni diffinitio significet rẽ vlem. s. nãm vel eẽntiã rei. sequitur ipsam debere dici vle. ¶ Alr rñdetur ꝙ vle vt ppositio spectat duplr̃ accipitur vno mõ p eo qd alteri ꝯpetit p se et fз ꝙ ipsum. qualiter passio cõuertibilis cũ subõ ẽ vle subiecti. et a simili. diffinitio ꝯuertibilis cũ diffinito est vle diffiniti. Alio modo accipit̄ p propõne vniuersali. et sic accipit̄ in pposito: sicut etiã accipitur p̃mo periermenias. tale vo nõ est diffinitio. et per hoc patet ad scdam rñsionem. ¶ Ad p̃mã vero diceretur. ꝙ solũ cõcludit diffinitionẽ de diffinito posse vlr p̃dicari. sed non sequitur vt sit propositio vniuersalis. et id sufficeret hec breuis responsio ad mentez Aristo. ꝙ diffinitio non est propositio vniuersalis: cum nõ sit ppositio: q̃uis cõcedi possit ipsam esse quid vniuersale: respectu sui diffiniti et de ipso vniuersaliter predicari.

¶ Spẽs qdẽ igit̄ eẽ aut vnum aliquid extra multa non necesse ẽ si demonstratio erit. eẽ tñ vnũ d multis verum dicere est necesse. Non enim erit vniuersale nisi hoc sit. Si vero vle nõ sit: mediũ ñ erit. Quare neqз demonstratio. Oportet itaqз aliquid vnũ et idẽ de pluribus eẽ ñ equiuocũ in demonstratione.

¶ Quia dictum est in precedẽtibꝰ demr̃ationez esse ex vlibus remouet errozem quozũdam dicẽs: ꝙ ppter hoc nõ oз ponere species. i. ydeas platonicas: neqз aliqd vnũ vle extra multa singularia. ad demõstrationẽ tñ concurrere oз aliqd vniuersale ꝙ sit vnum predicabile de multis non enim cõtigit aliter esse vle. Si igit̄ tale vle non erit: nõ erit aliquod mediũ demõstrationis. et si non erit mediũ demr̃ationis nõ erit demr̃atio. quare cõcludit̄ ꝙ oз in demr̃atione eẽ aliqd vnũ et idẽ vle quod d pluribꝰ nõ equiuoce predicet̄. ¶ Notandũ sicut tactũ fuit in expõne pheмij: ꝙ plato posuit vniuersalia eẽ ydeas quasdã realr̃ a suis singularibꝰ separatas: quas dicebat necessarias esse ad sciam et demonstrationez. Aristo. aũt tales ydeas reprobauit: vt pз. 7. meta. sed voluit ꝙ vniuersale eẽt vna nã cõicabilis multis indiuiduis realr̃ et de multis apta predicari. et ideo dicitur coiter: ꝙ est vnuз in multis et vnum de multis. tale igitur est demonstrationi necessariũ vt hic Aristo. dicit. sed non vt posuit plo. ¶ Notandũ 2° fm aliquos ꝙ in omni syllogismo demonstratiuo aliqua premissarum est vlis. hoc eni requiritur ex nã syllogismi vt sylls cũ igitur mediũ ponat̄ in vtraqз premissarũ. sequitur ꝙ mediũ in demr̃atione qualibз sumit̄ vlr. quare nõ tm̃ ex natura demr̃atiõis vt demonstratio est: sed vt est syllogistica. ideo Aristo. cõcludit. ꝙ si non eẽt vle non eẽt mediũ demr̃ationis. hec sunt persuasiue dicta. ¶ Dubitat̄: q2 videtur ꝙ equiuocũ potest ingredi demonstrationez. de generibus eni fiunt demr̃ationes. sicut de animali figura et similibus. et tamen illa sunt equiuoca. eo ꝙ i genere latent equiuocationes vt scribitur. 7. physi. ¶ Rñdetur: ꝙ vt pposito spectat duplicicer accipitur equiuocũ. Uno mõ ppie: p eo qd d pluribꝰ predicat̄: sed rõnibus diuersis: sicut canis. et hoc modo accipitur ab Aristo. in predicamẽtis. Scdo modo large p eo qd predicatur de pluribus differentibus fm magis et minus perfectum. siue eadem ratione predicet̄ siue diuersis. qualiter animal diceretur: cum vna species animalis sit alia specie essentialiter perfectior. de tali equiuoco loquit̄ Aristo. 7. physicorum. ¶ Ad ppositum igitur dicitur ꝙ equiuocũ scdo modo suptũ ingredi potest demonstrationez. pз.

cũ de generibus multe demõstrentur passiones. equiuocũ vero primo modo sumptũ nõ ingreditur demonstrationez. τ hoc nõ solũ verũ est ex natura demonstrationis vt demonstratio est. sed etiã cõpetit sibi in eo ꝙ syllogismus vt cõiter dicitur. etiã presertim qd ingreditur tanq̃ medium. cũ eni mediũ bis ponaf i premissis si equiuocũ ꝓprie sumptũ eẽt mediũ tũc syllo aliqs esset vel esse posset ex quattuor terminis. quod repugnat nãe syllogismi. patet ꝯña. quia sm vnã significationẽ mediũ accipi posset in vna premissa. τ sꝫ aliã in alia. τ sic non esset vnus terminus sed duo termini ꝑ eandem etiam rõnem concludi posset ꝙ equiuocũ nõ ingredi posset syllogismũ tanq̃ maior aut minor extremitas eo ꝙ vtraqꝫ illarum bis ponitur in syllogismo. Credo tamẽ Aristo. illa verba referre ad opinionẽ platonis. vz. ꝙ mediũ demõrationis debet de pluribus non equiuoce predicari. qualiter ꝑdicaref si essent ydee separate realiter a suis indiuiduis differẽtes. tunc enim homo equiuoce diceretur d ydea humanã τ singularibus suis. τ sic de alijs vniuersalibus. q̃re τc.

Non contingere aũt simul affirmare τ negare neqꝫ vna recepit demonstratio. sꝫ aũt si idigeat monstrare cõclusionẽ sic. ostendit aũt accipientib⁹ primũ d medio ꝙ verũ sit affirmare: negare autem non verũ: mediũ aũt nihil differt eẽ τ non esse accipe. Similiter aũt τ tertiũ. Si eni assignetur de quo homine dicere verũ eẽt eẽ animal q̃uis nõ hoiem verũ. Sꝫ si solũ hominẽ aĩal eẽ omne nõ animal autẽ nõ. Erit eni verũ dicere calliaz τ non calliã eẽ animal. nõ animal aũt non. Causa aũt est qd primũ non solũ d medio sed τ de alio ꝓpter id quod τ de pluribus. Quare si neqꝫ mediũ τ idem est τ non idem ad conclusionem nihil differt.

¶ Ondit qualiter scie se hñt circa ꝑncipia: τ primo facit hoc quo ad principia cõia, scdo quo ad ꝓpria ibi. Si aũt idẽ est iterrogatio syllogistica τc. ¶ Itez primo ondit qualr se hñt demõstrationes quo ad primas dignitates, scdo qualr se habeant scie circa ꝑncipia cõia vl'r ibi. Cõicãt aũt oẽs scie τc. Prima diuidif i duas: qꝛ primo facit qd dictũ est quo ad demõstrationẽ ostẽsiuã. scdo quo ad demõstrationẽ ducentem ad ipõle: Siue sꝫ alios primo quo ad hãc dignitatẽ negatiuã. nõ ꝯtingit idẽ sil' esse τ nõ esse. Scdo quo ad istã affirmatiuã. omne ens est vel nõ est. 2ª ibi. Oẽ ãt affirmare τc. Primo igif dicit: ꝙ nulla demõratio supple ostẽsiua sm vnã expõnem assumit hoc pricipiũ. nõ cõtingit idẽ simul eẽ τ nõ esse: nisi indigeat demõrare ꝯclonem: sic ꝙ qdem hoc modo fiet: qꝛ in maiori propositione assumef maiorẽ extremitatẽ vere affirmari de medio. τ ꝯtradictoriũ negatiuũ ab eo remoueri. mediũ aũt siue simpl'r affirmatiue accipiaf. siue simul affirmatiue τ negatiue nihil refert: τ codẽ mõ minor extremitas. verbi gratia, si volo cõcludere ꝙ calias est aĩal τ non est non aĩal. arguitur sic. ois homo est aĩal τ nõ ẽ nõ aĩal. calias est homo. igitur τc. vbi patet ꝙ maior extremitas sil' sumif affirmatiue τ negatiue. nihil aũt refert si aĩal de nõ homine verificetur. τ ꝯsequenter homo τ non homo sumatur ꝑ medio. q̃uis enim solus homo eẽt animal adhuc verũ esset hominẽ esse animal τ non eẽ nõ animal. τ lꝫ verum sit caliam τ nõ caliaz eẽ hominem. tñ vtroqꝫ eoꝝ est animal: non aĩal aũt non. causa vero ꝙ animal de non hoie predicatur est qꝛ maior extremitas. s. animal de alio q̃ de medio predicatur: qꝛ de pluribus predicatur q̃ mediũ. dicif. n. de alijs aĩalib⁹ q̃ homine: quare licet medium non assumeretur idẽ τ non idem affirmatiue τ negatiue nihil refert quo ad cõclonẽ sic inferendaz. Hec expositio mihi inter alias magis domestica apparet τ littere cõformis: lꝫ alie varie ponantur expõnes inter quas linconiẽsis vnã ponit ab hac valde diuersaz quã vide ab eo. ¶ Notandũ pͦ ꝙ licet text⁹ Ari. iaceat sic affirmatiue. cõtigere aũt simul τc. quasi tñ ab oĩb⁹ exponit negatiue: ac si diceret: non contingere aũt simul τc. pp hoc dicit alber. τ linco. saluans expositionẽ themi. ꝙ illa negatio neqꝫ: non solũ negat hoc verbũ recipit. sed etiã ly contingere: vt sit sensus. neqꝫ aliqua demõratio recipit nõ contingere simul affirmare τ negare. hoc tamẽ nõ bene ꝯsonat cõi logice. Linco. tamẽ in predicta sua expõne tenuit textũ affirmatiue vt iacet. tamẽ mihi apparet ꝙ cõformiter ad ea q̃ infra ponit: ꝑferti ad exemplũ suũ littera aut iacere dz negatiue. aut sic suppleri. ¶ Notandũ 2ͦ ꝙ illa lrã. sꝫ aut si indigeat monstrare ꝯclonẽ. sic multipliciter exponit. vno mõ sic. neqꝫ aliqua demõratio assumit non contingere τc. nisi indigeat demõrare ꝯclonem sic. i. cũ tali vnione negatione affirmationis. cũ vt si vellẽ demõrare ꝙ calias ẽ aĩal τ nõ ẽ nõ aĩal. Linco. vero affirmatiue exponẽs põit hoc exẽplũ: vt si vellem⁹ ostendere id quod dicitur. 2. de anima. ꝙ sensus cõis est aliquo modo diuisibilis τ aliquo modo nõ diuisibil'. Alio mõ a quibusdam sic exponif: ꝙ demõratio predictũ pricipiũ nõ assumit vl'r sꝫ ipsum assumit contracte nisi idigeat demonstrare ꝯclonem sic. idest malo ꝯtracto: sicut in exẽplo Arist. pater. τ remisti⁹ ponit hoc exemplũ. oẽ corp⁹ est finitũ τ nõ infinitũ: sed mũdus est corpus. igitur mũdus est finit⁹ τ non infinitus. Itẽ aliter qdam exponũt. nisi idigeat demõrare cõclusionez sic. i. demõratione ad impõle ducẽte. Alij exponũt ꝙ si aliqua demõratio assumeret illud principiũ tũc indigeret: idest oporteret vt ipsũ assumeret sic. i. sm doctrinaz infra positaz. vz. demõstrandoꝝ τc. prime due opiones mihi apparent meliores. ¶ Notandum 3ͦ vt colligitur ex lrã: ꝙ si demõstratio ostensiua vteretur illa prima dignitate: hoc foret ex parte cõclusionis τ q̃tum ad predicatũ ipsius. sicut ꝙ. a. est. b. τ non est nõ. b. non eni videtur quo alio modo vti posset nisi illo vteref. τ per ꝯñs cum predicatũ cõclusionis in prima figura directe ꝯcludẽte q̃ maxime deseruit demõstrationi ostẽsiue. sit etiam predicatũ maioris ꝓpõnis: sequit ꝙ predicatũ maioris: qd maior extremitas dici solet: cuius cadez cõtradictione illi⁹ pricipij assumi debet. ꝙ aũt medium cũ ꝯtradictõe assumat nihil facit ad talẽ ꝯclonẽ inferendã. vbi gra. i exẽplo phi lꝫ hoc mõ assumeref mediũ. ois hõ τc. nõ est aĩal τc. tale cõplexum. homo τ nõ homo ad istã ꝯclonez inferendaz. calias est aĩal τ nõ ẽ nõ aĩal. nihil ꝯfert. τ vltra hoc tale complexũ nõ assumit sub forma illi⁹ primi pricipij. sunt eñi duo termini ꝯtradictorij ex pte subiecti: d quorũ vtroqꝫ maior extremitas predicaf. idez ẽt dr de minori extremitate. nihil eñi ad formã pricipij primi deseruit assumere hanc minorẽ extremitatez. calias τ nõ calias. τ hoc ẽ qd phs intendebat. ¶ Et addunt vlteri⁹ qdem esse de mẽte Aristo. demonstrationẽ ostensiuã nullo modo vti debere illo principio primo: qm si vteretur. hoc eẽ deberet ad maiorez rei declarationẽ. sꝫ hoc nõ ꝯtingit vt dñt. cũ. n. scio ꝙ ois hõ est aĩal. equalẽ habeo certitudinẽ sicut cũ scio ꝙ ois hõ est aĩal τ non est nõ aĩal. equalẽ ẽt habeo certitudinẽ: cũ scio ꝙ calias est aĩal. sicut cum scio ꝙ calias est aĩal τ nõ est non aĩal. Et addũt alij ꝙ demõstratio illo pricipio nõ idiget pp veritatẽ declarãdã sed propter contradictionẽ cõcludẽdã. Ex quo ꝯcludunt cũ de rã demõrationis sit veritatẽ declarare absolute dici põt demõstrationẽ ostẽsiuã illo pricipio nõ idigere: sed sm qd idiget. s. quo ad ꝯtradictionẽ ꝯcludendam. Ego tñ puto iuxta sniam themistij: τ alioꝝ antiquoꝝ ꝙ illo pricipio ꝯtracto demõstratio ostẽsiua aliquo mõ vti posit. ¶ Alia quedam hic dicunt a quibusdã expositoribus que mihi superflua apparent.

¶ Omne aūt affirmare ꝛ negare que ē ad īpossibile demonstratio accipit. ꝛ hoc neqꝫ semꝑ vniuersaliter. sed q̄ꝫtuꝫ sufficiens ē in genere. Sufficiens autē est in genere. Dico aūt genere vt circa quod genus demonstrationes sunt sicut dictum est prius.

¶ Intendit ꝯclōnem istaꝫ. demr̄atio ducens ad impoſſe vtiť hoc coī pricipio. oē enī cōtingit affirmare vel negare: vtitur tamē nō semꝑ vlr: ſꝫ q̄ꝫtū sufficiēs ē generi suo. ꝑ gen⁹ autē itelligo subm circa qd̄ demr̄atōes fiūt vt pri⁹ dicebať. Hāc ꝯclōneꝫ relīgt phs tāq̄ꝫ notā. in lib. enī prioꝝ satis est notū demr̄atione ad impoſſe sumere hoc ꝑncipiū cōissimū. ꝙ sūt dearticulate sumat ſꝫ nāꝫ subi: dictū ē supra ī illa pte. sūt āt gb⁹ vtūtur ꝛc̄. ¶ Notādū ꝙ dmr̄atio ad ipoſſe ducens hoc mō vtiť ꝑncipio ꝑ. ſi. n. ꝓbare velit ꝙ aliqd aial nō est hō. ꝛ aduersari⁹ ꝯcedat ꝯdictoriū ipi⁹ ex ꝯcesso orguet sic. oē aial est hō. ſꝫ equus est aial. ğ equus ē homo. ꝯclō ē falsa. ğ aliq̄ ꝑmissaꝝ: ſꝫ nō minor. ğ maior. ꝛ ꝑ ꝯñs ei⁹ ꝯdictoriū ē verū. scꝫ aliqd aial nō est hō. tenet ꝯña ꝑ illud ꝑncipiū. de quolibꝫ dr̄ eē vel nō eē. quare ꝛc̄. talis aūt demr̄atio ñ ē vn⁹ ꝓcessus tm̄. ſꝫ aggregatū ex plībus ꝓcessibus: vt pꝫ. ¶ Notandū z° ꝙ aliqua scia ꝑncipio coīssimo ī sua vlitate supto vti pōt. sic metaphīca. eo ꝙ illō p̄n^m metas subi sui ñ trāscēdit: qd̄ ē ēs. scie vō spāles ad certā nāꝫ ipꝫ ꝯtrahūt. sicut etiā subta sua sūt determinate ꝯtracta. ꝛ iō dicit phs. ſꝫ hoc nō semꝑ vlr.

¶ Notandū 3° ꝙ nō solū demr̄atio vteť hoc ꝑncipio quo ad ꝯtradictoria: sed etiā quo ad priuatiue opposita vel ꝯtraria īmediata. sic aliquē nūeꝝ geometra ondet eē parē: per hoc ꝙ non est impar: ad impoſſe ducēdo aduersarium: ſi ꝯcedat ab eo ipsam esse imparem.

¶ Communicāt autē omnes scientie scd̄m cōmunia: communia autem dico quibus vtuntur tanq̄ꝫ ex his demonstrantes: sed non de quibus demonstrantur vel demonstrant.

¶ Ostendit scias coīcare in pricipijs coībus. ꝛ primo facit h̄ generaliter loquēdo. z°. q̄ꝫtum ad hoc spālē facit mētionē de dyalectica ꝛ metaphysica. ibi. Et dialetica ꝛc̄. Intēdit igitur ꝯclonem istam. scie coīcant in principijs coībus. coīcant aūt in eis tanq̄ꝫ ex eis aliquid demonstrātes. ꝛ hoc est ipsis vti in eo ꝙ principia sunt. nō tamē sic cōicant: vt de ipsis aliquid demonstrent tanq̄ꝫ de subiectis neqꝫ vt ab eis demonstrentur tanq̄ꝫ passiones aut ꝯclōnes demr̄ationis. Hāc cōclusionem relīgt phs tanq̄ꝫ manifestaꝫ. L inco. tū ꝛ Al. aūt exponūt istam particulā: sed nō de quib⁹: dicētes ꝙ lꝫ scientie coīcent in principijs coībus non tamē coīcant in sub̄tis suis primis: de quibus demonstrant. neqꝫ coīcatio in passionibus: que ab eis demonstrātur. prima expositio magis est cōmunis. ¶ Notādū primo vt colligitur ex textu: qꝛ tripliciter se potest habere aliqua scia circa pricipia cōmunia. primo probando aliquid per ipsa. ꝛ in hoc omnes sciētie conueniunt. multa enim probāt ꝑ pricipia cōmunia que ab eis assumuntur. z° ꝓbando aliquid de ipsis. sicut ꝙ principia ꝑ ma ñ demr̄anť: ſꝫ sunt per se nota: ꝛ hoc vt quidaꝫ dicūt: ad metaphysicā pertinet: ꝛ nō ad aliquaꝫ sciam spālē. Ego tñ puto saluo meliori iudicio ꝙ hoc officiū magis ad dyalecticū pertineat: qui cōsiderat quid sit demr̄abile ꝛ quid per se notum sit. 3° ꝓbando ipsa principia coīa. ꝛ hoc nulla scientia facit nisi metaphysica ꝛ vt quidam volūt dyaletica. metaphysica enī primas dignitates non simplr̄ ꝓbat siue a priori siue a posteriori. potest tamē isti vel illi ꝓbare qui ipsas negaret. sicut fecit Aristo. 4. meta. ꝯtra antiquos. principia vero coīa fūdata in partib⁹ entis. sicut omne totū est maius sua parte. ꝛ ſi ab equalib⁹ equalia auferas ꝛc̄. nulla specialis sciētia ꝓbare potest a priori vel a posteriori. metaphisica tñ vtroqꝫ modo facere potest: vt alias dictū sunt. ¶ Notādū z° ꝙ sciam aliquā ex principijs coībus aliquid ꝓbare ē duobus modis. vno modo tanq̄ꝫ formaliter ingredientibus demr̄ationē. alio modo virtualr̄. Item ꝙ formaliter ingrediatur dupliciter contingere potest. vno modo in terminis suis cōibus. alio modo in terminis ad certaꝫ materiā cōtractis. Sciētie igitur cōes sic metaphysica principijs coīb⁹ vti possunt formaliter ꝛ in ꝓprijs terminis. Speciales vero aut solum virtualiter ingredientib⁹ demr̄ationem vtūtur: aut vtūtur ipsis ad certā māꝫ ꝯctis: vt superius patuit de mēte Ari.

¶ Et dialetica omnib⁹ ē. ꝛ ſi aliqua vniuersaliter temptet monstrare communia: vt quod ē omē affirmare aut negare aut quod ē equalia ab equibus aut quelibꝫ talium.

¶ Dicit ꝙ dyalectica ꝛ ſi aliq̄ fuerit scia q̄ ꝫ demr̄are cōia sic metaphyca vtiť ipis pricipijs cōib⁹: qualia sūt. qd̄ libꝫ ēs affirmare vel negare ꝯtingit. ꝛ ſi ab equalib⁹ equalia demes remanētia sūt equalia. ꝛ alia hō. ¶ Notādū primo cū phs dicit: vtiť oībus: ex hoc ondit drīaꝫ īter scias spāles ꝛ cōes. lꝫ enī scie spāles gbusdā vtanť pricipijs coīb⁹ ꝛ i ipsis cōicēt nō tñ oīb⁹: scie vero cōes sic dyalectica ꝛ metaphyca oībus vtunť. qr̄ ꝛc̄. ¶ z° notandū ꝙ Arist. notāter dicit. tēptet mōstrare ꝛc̄. qꝛ prima phia nō simplr̄ ꝓbat p̄n^a cipia cōissima: ſꝫ aliq̄ errātes tēptauerūt ipa demr̄are. vt pꝫ. 4. metaphyce. vel qꝛ prim⁹ phs tēptat ea demr̄are nō simplr̄: sed isti aut illi q̄ ipa negaret ꝯdicēdo sibi ꝑ ea que ꝯcedāť ab ipo. ¶ Notandū 3° q̄ alr̄ dyalectica circa coīa pricipia vsatur: ꝛ aliter metaphysica de quo vide in qōne.

¶ Sed dialetica nō est sic diffinitorū quorūdaꝫ nec generis alicuius vnius ē. non. n. iterrogaret. demōstrantē eni non est īterrogare ꝑꝑ id quod oppositoꝝ esse non demonstrat idem. ostensuꝫ aūt hoc ē in his que de longissimo sunt.

¶ Intendit ꝯnem istā. dyalectica nō ē alic⁹ dterminati gn̄is sicut alie scie ꝓbatur. qꝛ dyalectica iterrogat. sed nō iterrogaret si eēt alicui⁹ determinati gn̄is: sic demr̄ator ꝗ est alic⁹ determinati gn̄is nō iterrogat ꝓpter id qd̄ idem demr̄ator nō demr̄at esse oppositoꝝ. qꝛ. ſ. nō habet viā ad opposita sic dyalectic⁹. qr̄ ꝛc̄. Hec aūt ostēsa sunt vbi dterminať d syllo absolute. ſ. in prio prioꝝ. Pro verificatione huius text⁹ varij sunt modi dicēdi. de gbus vide in qōne.

Si autē idē est syllogistica īterrogatio ꝛ ꝓpositio ꝯtradictiōis. Propositiones āt sunt scd̄ꝫ vnāquāqꝫ sciaꝫ: ex gbus est syllogismus. Scd̄ꝫ vnāquāqꝫ erit vtiqꝫ aliqua īterrogatio scibilis: ex quibus qui est secūdū vnāquāqꝫ sciaꝫ ꝓprius fit syllogismus.

¶ Ondit qlr̄ scie se habeāt circa p̄n^a ꝓpa: ꝛ p̄ fac̄ h̄. z° mouet ꝛ soluit dubitatiōes. ibi. Qm̄ āt sūt geo^ce ꝛc̄. ¶ Pria diuidiť i duas. In p̄° ondit i qlꝫ scia ꝓprias eē īterrogatōes. z° ꝙ i qlibet scientia proprie fiūt responsiones ꝛ disputationes. ibi. Neqꝫ omnem vtiqꝫ ꝛc̄. ¶ Item primo facit qd̄ dictuꝫ est. scd̄o ostēdit q̄ sint ille ꝓprie īterrogatōes. ibi. Manifestū ğ est ꝛc̄. Primo igitur intendit cōclusionē istaꝫ quelibet sciētia proprias habet scibiles interrogatiōes. ı. habet īterrogatiōes ex proprijs terminis illius sciētie. probatur sic idē est interrogatio syllogistica ꝛ propositio contradictionis: sed i vnaquaqꝫ scientia propositiones sunt ex his: ex quibus fit syllogismus in eadē sciētia. ergo in qualibet sciētia scibiles

iterrogatiões sunt ex his ex qb⁹ fit syllogismus in eadē sciētia: ꝛ per consequēs interrogationes scibiles sunt ex his ex quibus fit proprius syllogismus. quare cōclusio pricipalis est vera. hec est propria declaratio text⁹. ¶ Notanduꝫ ꝓ ꝙ idem realiter eē pōt interrogatio: propositio: ꝛ cōclusio. dr̄ enim aliqua oratio eē interrogatio cū ꝓponit̄ sub forma dubitationis: dicit̄ propositio pro q̄nto est premissa syllogismi. dicitur aūt cōclusio pro quanto per syllogismū ꝯcludit̄. verbi gratia. si queratur vtrū omnis homo sit disciplinabilis, hec oratio. omnis hō est disciplinabilis: dicitur iterrogatio. cum autē ipsa probatur arguendo sic omne animal rationale est disciplinabile. omnis homo est animal rationale. igitur omnis homo est disciplinabilis: dicitur cōclusio. sꝫ cum vlterius arguetur sic. omnis homo est disciplinabilis sortes est homo. igitur sortes est disciplisbiles: dicitur propositio syllogismi. dicitur enim ꝑmissa esse propositio qoasi pro alio positio. ¶ Notādū scdō. interrogatio syllogistica. i. interrogatio ad syllogismum ptinēs: aut aliter interrogatio pertinēs ad dyalecticum q de syllogismo habꝫ determiare dyalecticus enim ē ille qui proprie interrogat: vt pꝫ i precedenti parte. ¶ Notāduꝫ tertio. propositio ꝯdictionis. i. propositio que ē altera ps ꝯdictionis. cuꝫ. n. proponitur vtrum homo sit disciplinalis vel nō: illa ꝑpositio. hō ē disciplinabilis. dicitur propositio ꝯdictōis. ¶ Notādū quarto ꝙ iterrogatio scibilis i. iterrogatio ad sciaꝫ siue ad demr̄ationeꝫ ptinēs. i plus. n. sē hꝫ iterrogatio q̄ iterrogatio scibilis vt patet. ¶ Notādū vltimo ꝙ tā iterrogatio q̄ ꝑpositio sūt ex his ex qb⁹ ē syllogism⁹. i. sūt de numero coꝝ ex qbus itegrat̄ syllogismus: pūt. n. eē ꝑmissa aut ꝯclō syllogismi. vult igitur phs ꝙ sicut propositio aut ꝯclō syllogismi ē ex his ex qb⁹ fit syllogismus: sic ēt iterrogatio q̄ ē ideꝫ cū eis erit ex his ex qb⁹ fit syllogismus: ꝛ per ꝯsequens interrogatio scibilis in determinata scīa ē ex his ex qbus fit syllogismus ꝓpri⁹ i eadem scīa q̄re quelꝫ scīa ꝓprias hꝫ ꝛ determinatas iterrogatiões.

¶ Dubitat̄ qꝛ i p̄cedēti parte phs dicit ꝙ solū dyalectic⁹ iterrogat ꝛ nō demōstratoꝛ. hic aūt dicit ꝙ quelꝫ scīa ꝓprias hꝫ iterrogatōes. quare sibi ꝯtradicit. ¶ Scdō dubitat̄. videt̄ eni ꝙ ex iterrogationib⁹ nō fiat syllogism⁹. ꝓpositio eni de qua ē iterrogatio fit cōsequēter cōclōsꝫ ex cōclusione nō dicit̄ fieri syllogism⁹: sꝫ poti⁹ ex ꝑmissis: vt pꝫ ex cōi modo loquendi. quare ⁊c̄. ¶ Ad primū cōiter ab expositorib⁹ r̄ndet̄ ꝙ lꝫ tā dyalecticus q̄ demr̄atoꝛ iterroget. duplex tamē est drīa inter eos. prima qꝛ dyalecticus tā de pricipijs idemonstrabilib⁹ q̄ de cōclōnib⁹ demōstrādis pōt interrogare. hꝫ eni viā ad pricipia oīa scīētiaꝝ. dēmr̄atoꝛ vero de cōclōnib⁹ tm̄ interrogare pōt: sꝫ nō de principijs. aut enim ꝑncipia oīo supponit tanq̄ ꝑ se nota aut tāq̄ i alis scīa ꝓbata. Scdō differūt: qꝛ dyalectic⁹ sic iterrogat vt vtrāq̄ partē ꝯdictōis circa quā fit iterrogatio ꝓbare ꝛ ꝯcludere possit cōtingit eniꝫ vtrāq̄ partē eē ꝓbabilē. dyalecticus vero ex ꝓbabilib⁹ ꝓcedit. vt pꝫ: demr̄atoꝛ v̄o solū alterā partē ꝯcludere pōt in demr̄atione ostēsiua. s. partem verā ꝛ necīā alterā penit⁹ renuendo. Aristoteles igit̄ cū dicit demr̄atorem non iterrogare itelligit ꝙ non sic interrogat sic̄ dyalecticus. qꝛ de pricipijs iterrogare possit: ꝛ vtrāq̄ partē ꝯdictionis cōcludere. Licomēsis v̄o dixit ꝙ dyalecticus sic interrogat vt vtranq̄ partē dubiā reliquat: ꝛ in cōsensu respōdentis dimittat̄ q̄ ptē assumere velit. ꝛ ꝯn̄r alterā in o᷑ ꝓbat: demr̄atoꝛ v̄o q̄ntū ē ex parte sui determinatā assūit ptē sꝫ iterrogat a r̄ndēte an ipaꝫ cōcedere velit: ꝙ si nō cōsequēter istā ꝓbat alterā relinq̄ndo ꝛ iō dicit ꝙ modus querēdi dyalecici ē iste vtruꝫ aīalia sint arbores vel nō: ꝛ q̄cunq̄ ps cōcedat̄ conat̄ ꝓbare alterā. modus vero iterrogādi demr̄atoris ē iste. homo ē aīal rōnale ꝛ mortale putas ne ꝙ ita sit: q̄re dyalecticus ꝛ demōstratoꝛ valde differūt i interrogādo. ¶ Ad z⁹ dubiū pretermissa quorūdā r̄nsione dicit̄ primo ꝙ nō solū ex premissis: sꝫ ēt ex ꝯclusione fieri syllogismū ꝯuenienter dicit ꝑr. illa enī ꝑpositio ex. multotiēs hitudinē denotat cause materialis: aut partium integralium. Secundo dicitur ꝙ etiaꝫ illa ꝓpositio que interrogatio dicit ꝛ postea fit conclusio in vnis demonstratione in alia potest eē premissa. quare tollitur difficultas dubitationis.

¶ Manifestū ergo ꝙ nō oīs iterrogatio geometrica erit neq̄ medicinalis. silr̄ āt ꝛ in alijs. Sꝫ ex quibus autē demonstrat̄ aliquid de qb⁹ geometria est aut ex eisdem demonstratur geometrice sicut in speculatiua. silr̄ autem in alijs. Et de his quidem rationem contingit ponendam esse ex geometricis principijs ꝛ ꝯclusionibus: sꝫ principioꝝ non ponēdaꝫ rōnē eē geometrie scīm dū ꝙ ē geometria. similiter āt ꝛ in alijs sciētijs.

¶ Ostēdit q̄ sint ꝓprie iterrogatōes. ꝛ primo ifert per modū correlarij ꝙ nō q̄libꝫ iterrogatio ē cuiuslibet scīe indifferēter. pꝫ. qꝛ nō q̄libꝫ iterrogatio ē geometrica: neq̄ q̄libꝫ ē medicinalis. ꝛ silr̄ de alijs sciētijs dicat̄. sꝫ iste sunt ꝓprie geometrice iterrogatōes ex qbus aliqd demōstrat̄ de his: de qbus geometria ꝯsiderat aut ex qbus geometrice demr̄at̄ i scīa subalternata sic in perspectiua. Et sicut dr̄ de geometria similiter ð alijs itelligat̄. Scdō dicit ꝙ etiā manifestū est ꝙ de his iterrogationib⁹ geometricis ponēda est rō. i. veritas ipaꝝ notificāda est ex pricipijs ꝛ ꝯclōnibus geometrie; sed pricipioꝝ geometrie nō debet a geometra rō assignari sm̄ ꝙ geometra eodē modo de alijs scientijs dōm erit. ¶ Notandum primo ꝙ illa littera. sed ex qbus. simul cuꝫ sequēti parte alr̄ itroduci pōt: vt sit sensus: sed ex quibus. i. propōnes siue ꝑmisse geometrice que ꝓprie dicunt̄ ex quibus fit demōstratio sunt ille ꝑ quas aliqd in geometria dēmōstratur: vel per quas aliquid demonstratur in sciētia subalternata geometrie: de his autem que in scientia subalternata geometrie demōstrantur ratio ponenda est ex principijs ꝛ conclusionibus geometrie. pricipioꝝ autem geometrie nō est amplius ponenda ratio in geometria. Colligitur hec expositio quo ad vltimam partem ab Alberto. ¶ Notandum secundo de mente linco. ꝙ lꝫ diuersi artifices eandem conclusionē ꝯsiderare pn̄t: que in vtraque scīa questio vel iterrogatio dici pōt: hoc tm̄ ꝯtingit sꝫ diuersas consideratiões. vbi grā. nālis ꝛ astronomus interrogant ꝛ cōcludunt lunaꝫ eē spericā ꝛ terrā eē spericā: sed naturalis hoc facit terra ꝛ luna consideratis sm̄ ꝙ sunt substātie quedaꝫ corporee naturaliter mobiles. Astronom⁹ aūt sm̄ ꝙ absolute magnitudines mobiles. ¶ Notādum tertio ꝙ aliquando ꝑ aliquā ꝓpositionē geometrie aliquid demōstrat̄ i geometria: sic ꝑ illā. triangulus habet angulū extrisecuꝫ ⁊c̄. Demonstratur triangulū habere tres ⁊c̄. aliqn̄ādo vero ꝑ ipaꝫ aliqd demōstrat̄ i scīa subalternata: que tamē diceret̄ ꝓpositio geometrica: q̄uis nihil per ipsam in geometria demōstraret̄. sicut illa. linea recta cadēs sup lineam rectā causat angulū rectilineum. concurrit i ꝑspectiua ad ostēdēdum dextraꝫ partem visibilis ꝛ sinistram ab eodeꝫ oculo simul videri: eo ꝙ ab illis simul causantur in oculo anguli recti linei. visuales per concursum linearum visualium rectarum. Ad taleꝫ igitur demonstrationem perspectiuā plus concurrere diceret̄ illa propositio geometrica: q̄ alia propositio perspectiua: eo ꝙ causa primaria plus influit in effectum q̄ secundaria vt habetur in libro de causis. sicut autem geometria superioꝛ est ad perspectiuam: sic geometrica propositio superioꝛ est perspectiua propositione. illa mer etiam propositio diceretur geometrica prout est ex terminis geometricis. diceretur ēt ꝑspectiua pro q̄nto ad terminos ꝑspectie ꝯcta. ¶ Notādū vltimo ꝙ aliq uādo conclusio i aliqua scientia ex pricipijs

imediate depēdet: sicut prima ppō geometrie: aliquādo vo nō imediate ex principiis: sed mediate: sicut scda vl' tertia ppositio geometrie: et tūc dicit demrari ex pricipiis et ōne vel ōnibus. Propter hoc dicit Aristo. et de his rōne ponendam eē ex geometrie pncipiis et conclusionibus etc. ¶ Dubitat. qz ex predictis sequit pncipia geometrie eē iterrogationes geometricas pz ōna. qz ex pricipiis geometrie aliquid i geometria demōstrat: ōna tn̄ est falsuz: eo qd de rōne iterrogationis pprie ē alicuius scientie esse ppositionez i ea scia dubitabilē: et in eadē aptā dmrari. principia vo geometrie neqz dubitabilia sūt neqz dmrabilis i geometria. igr etc. ¶ Cōfirmat. qz dei vltima ppō geo^e illa ē interrogatio geometrica cū sit dubitabil. et a geometra demrabilis: et tn̄ neqz p ipam demratur aliqd i geometria neqz i scia subalternata: vt supponit gr̄a argumēti. qre etc. ¶ Scdo dubitat. prima ppō geometrie ex solis pricipiis geometrie demrat: nō aūt ex pricipiis et ōnib^9. g nō bn̄ dicit Ari. dicens rōnez eē ponēdam ex pricipiis et ōnibus etc. ¶ Ad primū dr̄ qd vtplimuz ita est qd ea ex quibus aliquid in geometria vel geometrice demonstratur. sunt interrogationes geometrice et econtra vtplurimū iterrogatiōes geometrice sunt ppōnes ex qb^9 aliquid demratur vel i geometria vel in scia iferiori. et hoc sufficit ad itentionē Ari. lz aliqñ ōtigat oppo^m vt argumēta pbant. Ex quo pz primo qd aliq̄ est ppō geometrica q̄ tn̄ nō est iterrogatio geometrica: sicut ista. de pūcto ad pūctū rectā lineā ducere ōtingit. que pōt esse pmissa i geometria nō tn̄ o geometria demrat: est tn̄ interrogatio nālis: qm̄ a nāli demrat. vt pz. 6. phyco. Cōcedi etiā posset qd est iterrogatio dyalectica. qm̄ dyalectic^9 tam de principiis q̄ de ōnib^9 pōt iterrogare. Pz scdo qd aliq̄ ē iterrogatio geometrica que tn̄ nō ē ppō geometrica: sicut vltima ppositio geometrie p quā nihil demrat i geometria nz i scia subalternata. Pz 3° qd oēs alie ppōnes itermedie iter pncipia et vltimā ōnē siue vltimas ōnes sūt iterrogatōes et ppōnes geometrice. oēs. n. tales sunt ōnes et pmisse dmratōis: lz i diuersis demratiōib^9: tenēdo tn̄ scdaz expōnē supi^9 positā illa duo h̄ n̄ h̄rent locū. ¶ Ad scdm dicit qd modus loquendi Arist. fuit sil' et copulati. qz. s. de interrogationib^9 oīb^9 geometricis rō reddēda est ex ōnib^9 et pncipiis geometrie. de qbusdā. n. reddit rō ex pncipiis tn̄: d qbusdā ex pncipiis et conclusiōe vel ōnibus: et p hoc pz qd ratio non obstat.

¶ Neqz omnem est itaqz scientez interrogationem interrogare: neqz secundū omne interrogatum respondere vnoquoqz: sed que sunt secundum scientiam determinatam.

¶ Intendit istā conclusionem. quelibet scia proprias habet rn̄siones. probat sic. quelibet scia proprias habet iterrogationes. determinate aūt iterrogationi alicui^9 scie determinata rn̄sio eiusdē scie correspōdet. ergo conclusio va. maior pz ex pcedenti ōclusione. minor vero probat. sicut. n. nō ad aliquā sciaz spectat qualibet iterrogatōe iterrogare: ita ad eā nō spectat ad qdlibet iterrogatū rn̄dere: sz solū ad ipsū iterrogatū qd ē s̄m ipam sciētiam. qre etc. Albertus dicit qd non qualz iterrogatione interrogat scia: qz non de pncipiis suis. ¶ Dubitat. qz videt qd metaphisica q̄ ē scia maxie vniuersalis et alias sibi subalternās: h̄eat ad oīa iterrogata rn̄dere. Rn̄det qd metaphisica nō dicit scia vniuersalis. qz de ente et partib^9 entis pricipaliter cōsiderat: qz pncipia sua sūt vniuersalia: et qz de rerū quiditatib^9 absolute ōsiderat et d cōis rerū vniuersalibus et nobilissimis. sicut de deo et itelligētiis. et hoc tn̄ nō oportet vt ad speciales sciētiarū cōsideratiōes dscēdat et ōsequēter de vnoquoqz iterrogato rn̄dēat. qre pz responsio ad dubium. Quidam tn̄ moderni dixerūt qd lz metaphysicus nō ōsideret neqz rn̄deat ad illā. triāgulus hz tres: anteq̄ sit demrata: postq̄ tn̄ fuerit demrata illā ōsiderat et habet ad illam respondere: et sic de aliis consequenter dicatur: sed hec verba tacenda erant.

¶ Si autē disputat aliquis cū geometra scdm qd geometra: manifestū est quoniā et bene si ex his aliquid demonstret: si vero non: nō bene. Manifestū est autē quoniam nō arguit geometram sed aut scdm accn̄s: quare non vtiqz erit in non geometricis de geometria disputādū. Latebit eni praue disputantē. similiter autem et in aliis se hz scientiis.

¶ Intendit istam conclusionez. quelibet scia habet proprias disputatiōes: potest probari ex precedētibus: qz disputatio aggregatur ex interrogatione et rn̄sione: sed q̄libet scia ppias habet iterrogationes: et proprias habet responsiones: vt patuit pri^9 agr etc. ¶ Scdo pt argui ex textu sic. Quicūqz disputat cuz geometra s̄m qd geometra: si ex terminis geometricis aliqd demrat bene disputat. si vero nō ex terminis geometricis procedat n̄ bene disputat. igit geometra pprias habet disputationes. tenet ōntia: et assumptuz pz. qz si aliqs nō p pprios terminos geometrie disputaret cū geometra tūc nō posset redarguere geometram nisi s̄m accidens: qre cōcludit phs qd nō erit i geometria disputandū in terminis nō geometricis. praue. n. disputātez latebit nūquid supra pricipia propria disputetur vel nō. sicut aūt dictum ē de geometra: et similiter de omnib^9 aliis sciētiis dicatur. ¶ Notandum s̄m cōiter exponentes qd geometria et vniuersaliter quelz ars siue sciētia est regula quedā: per regulam aūt cognoscitur quid bene et quid non bene. quare ad geometriam spectabit cognoscere de his que ad ipam pertinēt nūqd bene se habent vel non. et p cōsequēs ad eā spectabit cognoscere nūqnd aliquis bn̄ disputet geometrice vl' male. Quidā hic Aristo. iponunt qd ipse dicat geometriā quando disputat geometrice sempiuicere geometriā: et cōsequēter mouēt dubitationem cōtra ipsum. sed hoc non dicit phs. ideo signuz est qd neglexerunt ipi textū. Ad laudē dei eiusqz matria marie virginis.

Quoniam autem sunt geometrice interrogationes nonne sunt et nō geometrice. Et q̄ scdm vnāquāqz scientiā et que secūdū ignorātiā quālibet geometrie sunt. Et vtrum secundū ignorantiam sit qui ex oppositis syllogismus aut paralogismus.

¶ Primo mouet tres questiōes. Scdo soluit ibi. Scdz geometriā āt etc. Pria qō cū q̄dā sint geometrice iterrogatiōes nūqd sint alie iterrogatōes n̄ geo^ce. Idē dubitat. de q̄libet alia scia. ¶ 2^a qō. nūqd q̄libz ppōes q̄ dn̄r s̄m ignorātiam geometrice d̄bēt dici geometrice vl' nō. ¶ 3^a qō. vtrū syll's q fit ex his q̄ opponunt pncipiis sit dōs syll's s̄z ignorantiā an vo palogism^9. Pria igr̄ qō. magis ptinet ad ōnes. 2^a magis ad pmissas. 3^a vo ad syll'z. ¶ Circa qōnē pmā dubitat. i pcedēti. n. pteonsū ē nō oēz iterrogationē eē geometricā. qr manif^m ē qd aliq̄ sūt nō geometrice iterrogatōes. et p ōns illa dubitatio vr̄ supflua. ¶ Ad h̄ rn̄det qd cū aliq̄ sint orōnes false i termis geometricis d qb^9 ōtigit aliquē dubitare. vbi gr̄a. vtrū ipole sit triāgulū h̄re tres angulos eq̄les duob^9 rectis. fuit itētio ari. q̄rere nūqd tales ppōes dōe sint geometrice iterrogatiōes vel nō. et hoc rōabilr ōtigit dubitare vt ingt linconiēsis p. n. tales vident geometrice: qz sunt ex terminis geometricis. 2° vident n̄ geometrice qm̄ nō sunt demrabiles geometrice āt iterrogatōes sunt demrabiles. et pp hoc pz qd illa qō nō ē frustra. Ista rn̄sio colligitur a linco.

zalberto. sz tūc illa questio videret̄ coīcidere cū scđa .lico. qui facit illas duas tāq̄ vnā. ꝛ sic ad eas vnā iducit rnsiones iterū ꝛ forte meli⁹. posteriores tn̄ dixerūt ꝙ Ari. istā q̄stionē mouit ꝓp q̄sdā iterrogatōes: q̄ neq̄ dm̄rant̄ i geometria neq̄ i scia subalternata: sz appēt eē geometrice ꝓp affinitatē q̄dā suoꝝ terminoꝝ cū termis geometrie: sicut forte sūt q̄dā musice iterrogatōes: aut arismetrice. ¶ Circa scđoꝫ q̄ōnē nota ꝙ q̄dā sūt ꝓpōnes: q̄ sz sciaꝫ geometrice appellant̄: q̄dā vo s̄m ignorātiā geometrice. sz sciaꝫ dr̄r q̄ demr̄atōes mathematicas ōn̄suas tāq̄ ꝑmisse igrediunt̄: sic ꝙ anguli recti sūt eq̄les: ꝛ ꝙ līee paralelle ñ ꝯcurrūt. sz ignorātiā vo dicunt̄ ꝓpōes false q̄ sūt opposite ꝑdictaꝝ: sic anguli recti sūt ieq̄les aut linee paralelle ꝯcurrūt. ¶ Circa tertiā nō ꝙ syllogism⁹ s̄z ignorātiā ꝛ paralogism⁹ dr̄nt: q2 syllogism⁹ s̄z ignorātiā est syll's assumēs propōnes falsas opposit⁹ ꝑmissis veris i aliq̄ scia ꝯsideratis. sic h̄. oēs linee palelle ꝯcurrūt sz. a. ꝛ b. linee sūt h̄ꝫ. igit̄ ꝛc. Paralogism⁹ vo ē syll's elēcus ꝓpeccās i for⁹: sic hic: oīs hō ē aial. oīs equ⁹ ē aial. igit̄ oīs hō ē equus. Ex quo patet ꝙ differunt per hoc ꝙ alter peccat i materia ꝛ alter in forma.

¶ Scđm geometriā āt ait ex alia arte vt musica est interrogatio nō geometrica.

¶ Soluit ꝑdictas q̄ōnes. ꝛ ꝑmo ꝑmā. scđo scđaꝫ ibi. De geometria āt. tertio tertiā. ibi. In doctrinis āt ꝛc. ¶ Ad primū igit̄ rn̄dendū ꝙ aliq̄ sunt iterrogatiōes oīo nō geometrice: sicut ille que sunt ex arte penitus diuersa a geo⁹. vbi grā. ex musica. cū. n. iterrogat̄. vtꝝ duo semitoni faciūt vnū tonū: hec est iterrogatio penitus nō geometrica. ¶ Notandū ꝙ aliq̄ sunt ꝛ vident̄ iterrogatōes geometrice. sic illa: sup datā lineā triangulū eq̄laterū collocare ꝯtigit. ꝛ addūt q̄dā ꝙ aliqua ē iterrogatio geometrica q̄ tn̄ nō ē iterrogatio geometrie: sicut ꝯclō ꝑspectiua: ipsa. n. ē geometrica q2 dependēs ex ꝑncipijs geometrie: ñ tn̄ ē iterrogatio geometrie. q2 nō dm̄rat̄ i geometria: sz hoc est volūtarie dcm̄. Aliqua vo nō est. neq̄ videt̄ iterrogatio geometrica. sic oē graue nālr tēdit deorsū: oē leue sursū. Aliq̄ vero videt̄ geometrica: sed nō est: sic illa. ꝓportio. 5. ad q̄ttuor ē ꝓportio sexq̄q̄rta. ꝛ sic de multis arismetricis ꝯnib⁹ ꝯtingit: q̄ apparēt geometrice m̄ltiplici dcā. ꝑmo ꝓp ꝓpinq̄tatē subaꝝ arismetrice ꝛ geometrie. s. q̄titatis ꝯtinue ꝛ q̄titatis discrete. scđo rōne ꝑncipioꝝ cōiū q̄b⁹ iste scie vtunt̄. sic oē totū est mai⁹ sua pte: si ab eq̄lib⁹ eq̄lia demas ꝛc: Quāuis a geometra ꝯbāt̄ ad q̄titatē ꝯtinuā: ab arismetrico vo ad numeꝝ. 3⁹ rōe quoꝝūdā terminoꝝ: q̄bus cōīter vtunt̄. s. cubū quadratuꝫ circulare ꝛ superficiale: quāuis geometria ꝓpe: ꝛ arismetrica trāsūptiue. 4⁹ ꝓp doctrinā vtriusq̄ scie sil' traditā. sicut Euclides in eodē libro arismetricā sil' docuit, ꝛ geometriā.

¶ De geometria paralellos subire opinari geometrica quodāmodo ē ꝛ ñ geometrica alio mō. dupl'r enī est hoc sicut arithmon: quod est sine ruthmo. altera quidē non geometrica est in non habēdo: altera vero in praue habēdo ꝛ ignorantia huius que ex huiusmodi principijs ꝯtraria ē.

¶ Soluit scđaꝫ dubitatiōnē ꝑmittēs hāc distictionē: dr̄ dupl'r iterrogatio ñ geometrica. vno⁹ q2 sit iterrogatio ex terminis ñ geometricis: sic si eēt iterrogatio musica. Alio⁹ dr̄ ñ geometrica q2 ex termis geometricis: sz praue ꝛ false ꝯpositis: sic ista. linee palelle ꝯcurrūt. pꝫ hec distinctio a sili sicut arithmō. i. icōsonās dupl'r dr̄. Uno⁹. q2 null's h̄ñs ꝯsonātiā. ali⁹. q2 ꝑuā h̄ñs ꝯsonātiā: sic cāpana fracta. ¶ Ad dubitatōꝫ igr̄ dr̄ ꝙ ꝓpōnes s̄m ignorātiā geometrice: sic ille li⁹. palelle ꝯcurrūt: ꝛ similes ꝑrio mō sūt geometrice: sz scđo mō sūt nō geometrice: ꝑria pars pꝫ. q2 tales ꝯponūt̄ ex termis geometricis. scđa pars sil'r nota ē. q2 tales ꝓpositōes sūt false ꝛ ꝯtrariā h̄ñtes ꝯpositōeꝫ. h̄ic⁹ vo causat⁹ ex talib⁹ ꝑcipijs falsis ē ignorātia: q̄ ē ꝯria scie. ¶ Notādū ꝙ ꝓpositōes false i terminis geometricis: sicut illa. linee paralelle ꝯcurrūt. dn̄r geometrice s̄m māꝫ: q2 ꝯponunt̄ ex terminis geometricis. termini vo dn̄r mā ꝓpositionis. q2 sūt partes ipsā itegrātes. dicunt̄ aūt nō geometrice s̄z formā. q2 leis ñ ē ordo siue debita ꝯpositio q̄ eē dꝫ i sciis geometrie. ordo aūt vl' terminoꝝ ꝯpositio est forma ꝓpositōis. termini aūt geometrici aliq̄ñ debitā ꝛ ꝯuenientē formā siue ordinē ꝯsumūt: et aliq̄ñ disꝯuenietē: sicut ēt mā nālis aliq̄ñ formā nālē ꝯuenietē ꝯsumit: ꝛ aliquādo disꝯuenietē. ex quo ifert̄: cū a mā res habeat eē s̄m quid. a forma vero simpl'r eē: ꝙ ꝑdicte ꝓpōnes licet quodāmō geometrice dicāt̄ ꝛ quodāmodo nō geometrice: vt igt ph̄s. tn̄ simpliciter non geometrice: sz s̄m quid geometrice dici debent.

¶ In doctrinis aūt non est paralogism⁹. sil'r sic i dyalogis: eo ꝙ mediū sit semp dupl'r: ꝛ de hoc enim omni. ꝛ hoc iteꝝ dicitur de alio omni. ꝙ autem pater non dicit̄ omne.

¶ Soluit tertiā dubitationē. ꝛ ꝑmo ōndit ꝙ i sciētijs demōstratiuis nō fit paralogism⁹. scđo q̄sdā assignat differentias iter sciēuas demr̄atiuas ꝛ dyalecticā: siue vt exponit linco. inter mathematicas ꝛ alias tres. s. nālē dyalecticā ꝛ methaphisicā ibi. Hec aūt sūt vt videre. Ph̄s igit̄ itēdit solutōeꝫ istā ꝙ syllogism⁹ q̄ ē ex oppositis principijs alicui⁹ scie dicidꝫ syllogism⁹ s̄m ignorātiā illi⁹ scie: sz ex hoc nō dicit̄ paralogismus. prima pars patꝫ. q2 talis peccat i materia assumēdo ꝓpōeꝫ falsā. scđa pars pꝫ: q2 ex hoc nō dicit̄ peccare i forma vt pꝫ. I doctrinis igit̄. i. i sciētijs dm̄rātiuis nō fit paralogismus queādmodū fit i dyalecticis. Naꝫ i sciētijs demr̄atiuis idē mediū bis sumit̄ d̄ quo maior extremitas vniuersaliter ꝑdicat̄ ꝛ qđ vliter ꝑdicat̄ de minori extremitate. ꝑdicatū aūt nō assumi dꝫ cū signo vniuersali. q̄re ꝛc. ¶ Notandū ꝑ sz lico. ꝙ h̄ ps sil' cū seq̄ntib⁹ vsq̄ ad illā: sz dr̄t q2 ꝛ ꝓp q̄d scire ꝛc. ñ ē d̄ sba h⁹ scie sz ē d̄ ꝯplemēto bōitat̄ ꝛ ornat⁹ ipi⁹. iduc āt lico. hāc ptē ꝛ seq̄ntes vt arist. ibi ꝯparet mathematicas scias dyalectice: nāli: ꝛ metaphysice ōndēdo ꝙ in mathematicis ñ sic freq̄nter dceptōes fiūt sic in alijs trib⁹. noīatia: q2 mathematice semper ꝓcedūt p syllogismū i ꝑbi ꝑa figura ꝛ ꝑbito mō ordinatū. nā mediū bis sumitur d̄ quo maior extremitas vniuersaliter ꝑdicat̄. mediuꝫ vo vniuersaliter de minori extremitate. alie vc nō sp syllogistice ꝓcedūt: sz sepe iductiue ꝛ exēplo vtunt̄ i q̄bus magis errare cōtigit. q̄re ꝛc. ¶ Notādū scđo ꝙ scie demr̄atiue iō doctrinales appellāt̄: q2 magis docēt q̄ꝫ nō dm̄ratiue: sz s̄z lico. ꝑ doctrinales itellexit mathe⁹ q̄ iō dn̄r tales. q2 maxie docēt. dn̄r āt docē maxie: q2 sine formidine docēt. alie vo cū aliq̄li formidie ꝛ post dm̄rātōes suas magl dubitatōꝫ reliquūt. ꝛ h̄ iō cōtigit ꝑrio q2 entia mathēatica. s. ꝯtinuū ꝛ nūer⁹ sūt magis proportionata nostre imaginationi: ꝛ ꝯsequenter intellectui. nam vt scribitur in de memoria ꝛ reminiscētia nostra imaginatio nō est sicut conti⁹ ꝛ tempore. scđo q2 in mathematicis cause sunt nobis notiores q̄ꝫ effectus. cuius oppositum vtplurimum in alijs scientijs contingit. ¶ Notādum tertio ꝙ signum vl'e non ponit̄ ad predicatum: q2 hoc nō ē de ordine ꝛ modo sillogistice figure. Quidā vero dn̄t ꝙ h̄ est: q2 subiectum ē vt materia: ꝑdicatum vt forma sed forma non diuidi neq̄ distribui debet per signum vniuersale. materia vero sic. quare ꝛc. Hoc non multum facit ad ꝓpositū nostꝝ. Uide notata p modernos hic ꝙ aliq̄s sill's peccat i mā ꝛ in forma: aliq̄s in forma tm̄ aliq̄s in mā tm̄: ꝛ aliq̄s nec i materia nec i forma. Iteꝫ ꝙ subm̄ ꝓpōnis respectu ꝑdicati hꝫ rōnem materie: ꝑdicatū vo rōnem forme: lꝫ vtrūq̄ sit tanq̄ mā respectu ꝓpōnis q2 est ps itegralis ipi⁹. Item ꝙ gen⁹ respectu totius diffōnis ē vt mā. respectu vo

difffiniri vt forma. τ alia quedam que non multũ pertinentia sunt proposito nostro.

¶ Hec aũt sunt vt videre est intellectu sed ĩ rõnibus latet verũ omnis circulus figura sit. si autez scribatur manifestũ est. qđ aũt sũt carmina circulus manifestũ qm̃ non est.

¶ Ponit q̃ttuor dr̃ias inter scias demr̃atiuas τ dyalecticã. 2ª ibi. Nõ oz aũt in ipaz. 3ª ibi. Cõtingit aũt quosdã. 4ª ibi. Si aũt ipossi. Prima igit̃ dr̃ia est. qz res ĩ demõstratiuis scientijs ɔsiderate sũt ad ĩtellectuz manifeste q̃si visu ɔphenderẽt. sz in dyalecticis latẽt. i. nõ sic mãifeste fiũt res ibi cõsiderate. qđ dclarat̃ exẽplo. Si. n. ĩ dyalectica fiat hic sylls. ois sylls est figura. poema homeri ẽ circulus. igit̃ poema homeri ẽ figura. Ex hac argumẽtatõe dyalectica fit deceptio: qz ly circulus equoce accipit̃ p̱ figura τ p̱ poemate homeri. sed si circulus ad sensuz describat̃ sic ĩ mathematicis fit hec deceptio nõ ɔtingit. ¶ Notandũ q linco. hãc ptem inducit ɔparando mathematicas meta^cc: nãli: τ dyalectice iõ dicit ea q̃ sunt ĩ mathẽaticis spõte se offerũt intellectui gspicaci: et vident̃ in ĩtellectu. Ea vo que sunt in logicis τ metaphicia pp remotionẽ eoꝝ a sensu τ subtilitatem sue nãe subterfugiũt ĩtellectũ: τ speculata sunt velut a lõge: τ nõ discernunt̃ eoꝝ subtiles dr̃e. Et paꝝ post dicit. silr in nãlib' ẽ minor certitudo pp mutabilitatẽ reꝝ naturaliũz. τ has tres. s. logicã metaphycã τ nãlem vocat Aristo. rõnales: qz ppter paruitatẽ certitudinis cum principijs subiectoꝝ quodãmõ versant̃ in his rõnabilr magis τ pbabilr q̃ scientifice: lz in his sit scia τ demr̃acio: sz nõ maxime dicta: in solis autẽ mathematicis est scientia τ demr̃atio maxime τ principaliter dicta: hec linconiensis.

¶ Non oz aũt instantiã in ipsz ferre si sit ꝓpõ iductiua. sicut. n. ꝓpõ ẽ q̃ non ẽ ĩ plibus. nõ. n. erit ĩ oibus. ex vlibus aũt est sylls. manifestũ autez est qm̃ neqz instãtia ẽ. eedẽ eni sũt ꝓpões τ instantie. quã eni ferũt instantiã. hec erit vtiqz ꝓpõ aut dialectica aut demonstratiua.

¶ 2ª dr̃ia. sciẽtijs ĩ demr̃atiuis nõ adducit̃ ɔtra demõstratorem istantia iductiua. i. pticularis: in dyalecticis aũt sic. pma ps declarat̃ sic. eedẽ sunt ꝓpões τ istantie. nã ille que primo sunt istantie: postea fiunt vel fieri pñt ꝓpositiones: siue fuerit istãtia dyalectica siue demr̃atiua: ĩ demõstratiuis vo ꝓpões nõ sunt pticulares: sz vles. g ĩ demõstratiuis nõ sũt istantie pticulares: maiorẽ relinqt notaz. τ minorẽ probat. qz sylls demõstratiuus fit ex vlibus. q̃re sue propões non solũ sunt in pluribus vere: sz in oibus. τ p̱ ɔñs vles τ vlr vere. Ex his vbis ɔcludit linco. q in mathematicis minor accidit deceptio q̃ in alijs sciẽtijs: q̃re ipaꝝ ɔsideratio versat̃ in pauciorib' τ magis certis. s. in vlibus solũ: aliaꝝ vero ɔsideratio in pticularib' versat̃ τ in plurib' τ magis mutabilibus. Aristo. aũt hic istantiã pticularẽ appellat ꝓpõnẽ inductiuã: eo q iductio ex pticularib' et singularibus pcedit: sic sylls ex vlib'. ¶ Notandũ vlteri' q sic iterrogatio τ ꝓpõ sunt realr idẽ. sz differũt rõne. vt in p̃cedentibus dcm̃ fuit. sic pp̃ [illegible] τ istantia pñt eẽ realr idẽ lz differãt rõne: dr̃. n. ꝓpõ p̱ q̃to põt eẽ p̃missa alic' sylli: dr̃ aũt istantia qz simlr tanq̃ oᵐ alicui' p̃missaꝝ ad ondẽdũ ɔñẽ nõ de iferri ex p̃missis: tales aũt istãtie sũt vles ĩ sciẽtijs dm̃atiuis τ p̃serti ĩ mathematicis: qz passiões in ipis ɔsiderate isunt subtis suis p̱ se τ scdm̃ q ipm. q̃re nõ possũt vnl iesse ɔtẽto sub subo: qn isine cuilibz: nec ab vno remouẽri possũt qn a q̃libz remoueãt̃. ĩ dyalecticis aũt põt eẽ istãtia pticularis: cũ sue vles vtplimũ p̱ iductionẽ pbẽt̃ τ a signo: aut p̱ ea q̃ sũt p̱ acciñs: et sz linconi. sei ĩ alijs sciẽtijs q̃ mathematicis idẽ ɔtigere põt nãlis. n. pleruqz p̱ signa pcedit: τ vtplimũ p̱ effect' nõ adequatos. ĩ mathematicis vo p̱ a cã cõuertibili ad effectũ fit pcessus. Possz tñ hic aliq̃s dicere q ĩ nãlib' hoc verũ ẽ vbi nõ pcedat̃ dm̃atiõe pp qd τ ꝓprie sũpta: sed vbi pcedat̃ tali demõstratiõe ꝓprie sũpta sicut ĩ ꝓposito itelligit̃: sic istãtie erunt in naturalib' vniuersales sicut ĩ mathematicis.

¶ Cõtigit aũt quosdã nõ syllogistice dicere ꝓpter hoc q accipiũt vtrisqz iherẽtia: vt τ scenes facit q ignis ĩ multiplicata analogia sit. τ nãqz ignis cito gñatur vt dicit. τ hec est analogia. Aliquando qdẽ igit̃ syllogizare non ɔtigit ex acceptis. aliqñ vero ɔtingit sed non videtur.

¶ Ponit tertiam dr̃iam. τ primo dicit q aliqñ contingit ex premissis acceptis non debite syllogistice inferri conclusionem: sicut quãdo accipitur mediuz qđ vtrisqz inheret. i. qđ affirmatiue predicat̃ taz de maiori q̃ de minori extremitate. tunc enim arguitur ex pure affirmatiuis in scđa figura: q non ẽ debita forma syllogistica: sicut arguebat Zenes phs arguendo sic. illud qđ generat̃ in multiplicata proportione generatur cito. ignis generatur cito. igitur ignis generatur in multiplicata proportione. Scđo dicit q aliquãdo contingit vt ex talibus premissis ĩ scđa figura nullo modo debite iferatur conclusio. aliquãdo vero contingit q sic. videlicet quando arguitur in terminis cõuertibilibus: nõ tñ apparet q sequatur propter indebitã formam syllogisticam. ex his igitur Aristo. tacite innuit hanc dr̃iam q in demõstratiuis non accidit deceptio arguendo ex pure affirmatiuis ĩ scđa figura. ĩ dyalecticis aũt sepe deceptio accidere põt. pria ps patet: quis demr̃atio proprie sũpta semper ex cõuertibilib' procedit: sz in terminis conuertibilibus debite infertur cõclusio ex premissis arguendo ex pure affirmatiuis ĩ secũda figura. igitur τ c̃. patet cõsequẽtia cuz maiori: τ minor patet ex premissis. cum enim maior τ minor extremitas τ mediũ cõuertibilia fuerint nõ refert qualiter ad inuicẽ coniũgant̃ in propositionibus pure affirmatiuis. τ per cõsequẽs qualitercũqz conclusio iferat̃ ex premissis. scđa vero pars videtur de se nota: qm̃ dyalectica vtplurimum ex nõ cõuertibilib' procedit. quare τc̃. ¶ Notãdum circa exemplum Aristo. q illud dicitur generari ĩ multiplicata ꝓportione: cuius quando fuerit generatum q̃titas naturaliter est maior q̃titate corrupta: qualiter ignem ex aere generari dicimus: τ aerez ex aqua. Ex vno enim pugillo elemẽti inferioris decem generantur pugilli elementi immediate superioris: vt describitur secundo de generatione.

¶ Si aũt impossibile eet ex falsis veꝝ monstrare facile vtiqz eẽt soluere. conuerterent̃ eni ex necessitate. sit eni conclusio. a eẽ. hoc aũt cũ sit ea vtiqz sũt que noui. quoniã sunt vt. b. ex his demonstrabo quod illud est.

¶ Quarta dr̃ia ẽ qz facilius ẽ resoluere argumẽtatiões a cõclusione ad premissas in sciẽtijs demõstratiuis q̃ in dyalecticis: probatur tripliciter τ primo sic. in sciẽtijs demr̃atiuis non põt ex falso demr̃ari verũ. ĩ dyalecticis vero põt ex falso syllogizari veꝝ. ergo a cõclusione ad premissas arguẽdo facilior est resolutio ĩ demr̃atiuis q̃ in dyalecticis: minor ẽ de se manifesta. maior patet ex ante determinatis. cõseq̃ẽtia vero tenet supposito. n. q. a. veruz sit: qđ ẽ ɔclusio. ex b poterãt inferri premisse. quas prius noui eẽ veras: que sint b. ex. b. vero premissis demr̃at̃. a. τ hoc ideo accidit. qz ex. b. premissis existentibus falsis non põt a verum demõstrari. secus autem in dyalecticis accidere potest: eo q ĩ ipsis põt ex falso syllogizari verum: sicut hic. omnis lapis est animal: omnis homo est lapis. igitur omnis homo ẽ animal.

¶ Conuertuntur autē magis que sunt in mathematicis: qm̄ nullum accidens recipiūt: sȝ in hoc differūt ab his q̄ sūt i dyalecticis p̄ȝ diffinitōnes.
¶ Scd̄o arguit̄ sic. i sciētys demōstratiuis ⁊ presertiȝ i mathematicis premisse ⁊ cōclusio magis adinuicem conuertibiliter assumūtur q̄ȝ in dyalecticis ergo facilius est in demōstratiuis resoluere q̄ȝ in dyalecticis. tenet ɔn̄a quia i ɔuertibilibus facilior est resolutio q̄ȝ in non cōuertibilib⁹. antecedens declaratur. quia sciētie demonstratiue nō assumunt propositiones per accidens: sed solum per se. tales autē vt plurimuȝ cōuertuntur ⁊ in hoc differunt a dyalecticis que sepe assumunt propositiones per accidens ⁊ non adinuiceȝ conuertibiles. demonstratiue vero sepe diffinitiones assumunt pro medio que cū suis diffinitis ɔuertunt̄. q̄re ⁊c̄.
¶ Augentur autem non per media. sȝ in post sumendo vt. a. de. b. hoc autem de. c. iterum hoc de. d. ⁊ hoc in infinitum: ⁊ in latus vt. a. de. c. ⁊ de. e. vt est numerus q̄ȝtus aut infinitus aut finitus. hoc aūt i quo sit. a. impar numerus q̄ȝtus in quo. b. impar numerus i quo sit. c. est vtiq̄ȝ. a. de. c. ⁊ est par q̄ȝtus numerus i quo sit. d. par numerus in quo est. e. est ergo. a. de. e.
¶ Tertio arguitur sic. in demonstratiuis scientys non multiplicantur demonstrationes per hoc q̄ ad eandem conclusionem plura adducātur media demōstratiua: sed ad vnaȝ ɔclōneȝ vnuȝ tm̄ adducit̄ mediū: hoc āt suple n̄ ɔtigit i dyalecticis. q̄re ⁊c̄. tenet ɔsequentia cuȝ minori: ⁊ maior patȝ: quia vn⁹ effect⁹ n̄ p̄t eē nisi vna imediata cā i eodē gn̄e cāe. p cām āt imediatā scie demr̄atiue pcedunt. q̄re ⁊c̄. Dicit tn̄ p̄hs q̄ i demr̄atiuis sciētys augeri possunt dm̄r̄atōes i posi aut i lat⁹ assumēdo i posi assumēdo vt si passio supioris pbetur d̄ iferiori. vbi gr̄a. si h̄re tres q̄ ie si p̄mo triāgulo pbet̄ de ysochele ⁊ ɔn̄ter de alio iferiori ad ysochelem si aliquid tale iueniat̄. ⁊ sic i ifi[m] pcedēdo. demr̄abit̄. q̄. a. passio d̄. b. c. d. subis. ⁊ sic i ifinitū se per ordinē h̄ntibus f̄m sub ⁊ supra. Multiplicant̄ aūt i lat[u] si eadē passio de duobus subis coeqs demr̄et̄. vbi gr̄a. finitū vel ifinitū demr̄at̄ d̄ numero. q̄ɔ numer⁹ diuidit̄ p numeꝝ parē ⁊ iparē. eadē passio dm̄r̄abit̄ de numero pari. ⁊ de numero ipari. aristo. autē ponit q̄ illa passio sit. a. numer⁹ v̄o sit. b. numerus ipar sit. c. ⁊ numerus par sit. d. Uide qōnē sup hac mā. Tot⁹ iste text⁹ ab illa pte. hec āt sunt vt videre. vsq̄ȝ ad illā. sed q̄ dr̄t ⁊ pp qd. pp sui obscuritatē tot ⁊ tā varias h̄ūt expōnes: quot fuerūt aristo. expositores. Quidā eni voluerūt Aristo. pncipal̄r itēdere q̄ i sciētys demr̄atiuis: nō fit fallacia equocationis: neq̄ȝ fallacia ɔn̄tis. ⁊ ɔn̄r neq̄ȝ alie fallacie fiunt. licet fiāt i dyalecticis. ⁊ p hoc h̄r pbatio ptis p̄cedētis q̄ n̄ sil̄r fit paralogismus i demr̄atiuis sic̄ in dyalecticis. Quidā aūt sic̄ linconiēsis. ⁊ sequaces dicūt aristo. pncipal̄r itendere ɔclusionē istā. In mathematicis sciētys nō sic deceptiones fiūt sic̄ in alys sciētys: ⁊ hāc dr̄t aristo. pbare per rōnes in littera positas. Aly v̄o dr̄t Aristo. intendere ⁊ pbare q̄ sciētie matematice sūt alys certiores ⁊ firmiores sȝ iste modus exponēdi ē modus fratern⁹. Aly ēt multi expo suerūt aliter: ego v̄o posui modū exponendi q mihi visus fuit posse littere Aristotelis iustius adaptari.

Sed quia differunt q̄ ⁊ propter quid scire primū quidē in eadē scientia ⁊ in hac dupliciter. Uno quidem mō. si per non mediū fit sylls. Nō eni accipit̄ prima causa. sȝ que est propter quid sciētia f̄m primam causam. Alio vero modo non per media quidem sed non per causam sed per conuertentiam ⁊ per notius. Nihil eniȝ probibet eque predicantium notius eē aliquando non causā. Quare per hāc erit demōstratio.

¶ In hoc tertio capitulo d̄terminat d̄ dr̄ia inter dm̄r̄atōeȝ pp qd ⁊ dm̄r̄atōeȝ q̄. et p̄⁹ ōn̄dit q̄l̄r differūt i eadem sciētia. 2°. i diuersis ibi. Alio ēt mō ⁊c̄. ¶ P̄ria diuidit̄ i duas. nā p̄rio pōit duplicē dr̄ā iter ipas. scd̄o manifestat p exēpla ibi. Ut q̄ ppe sint plāete. Dic̄ igr̄ p̄°: q̄ scire q̄ ⁊ pp qd: siue dm̄r̄atio q̄ ⁊ demr̄atio pp qd differūt i eadē sciētia dupl̄r. Uno mō q̄ dm̄r̄atio q̄. aliqn̄ sit p cāȝ mediatā ⁊ remotā ⁊ n̄ p primā ⁊ imediatā cām sȝ demr̄atio pp qd. sit p cām p̄mā siue imediatā. 2° differūt. nā aliqn̄ demr̄atio q̄. n̄ fit p cām mediatā: sȝ fit p n̄ cāȝ. i. per effcm̄: ɔuertibilē tn̄ cū sua cā ⁊ non orē illa. n̄. n. ē icōueniēs duoꝝ ɔuertibiliū quoꝝ vnū ē effect⁹: ⁊ reliquū ē cā: aliqn̄ notioreȝ nobis eē effectum. q̄re per ipsuȝ poterit fieri demr̄atio cause.

¶ Ut q̄ ppe sunt planete ppter id q̄ nō sintillāt. sit igit̄ i quo. c. planete. i quo. b. n̄ sintillare. i quo a. ppe esse. verum est. igitur. b. de. c. d̄ie: planete. n̄. nō sintillāt. sȝ ⁊. a. de. b. n̄ sintillās. n̄. ppe ē hoc āt accipitur aut per inductionem aut per sensum. necesse est ergo. a. ipsi. c. inesse. quare demōstratum est q̄ errantie prope sūt. hic igitur syllogismus non est propter quid sed q̄: nō eni ex eo q̄ nō sintillant prope sunt: sȝ propter id q̄ prope non sintillant.

¶ Declarat ppositū per exēpla. ⁊ p̄mo ponit exēpla de d̄mōstratione q̄: que est p effectū. Scd̄o de demr̄atione q̄: que est p cāȝ remotā ibi. Amplius i q̄b⁹ ⁊c̄. ¶ Iteȝ p̄mo facit qd̄ dictū est: scd̄o narrat q̄ ēt pōt fieri demr̄atio q̄ p effectū nō ɔuertibilē ibi. In q̄bus aūt media. primo ponit vnū exēplū. scd̄o aliud ibi. Iteꝝ sic lunam. Primo facit hoc qd̄ dctm̄ est. scd̄o docet illā demr̄ationē q̄: ɔuerti i demr̄ationem ppter qd. ibi. Cōtingit aūt p alterū ⁊c̄. Primo igr̄ dicit q̄ fiet dmōstratio q̄. si arguat̄ q̄ planete sunt ppe. q̄ nō sintillāt arguendo sic. oīs stella non sintillās est ppe: planete sunt h̄ȝ. igit̄ planete sunt ppe. ⁊ vt fiat sill̄us in terminis v̄libus arguat̄ sic. oē. b. est. a. oē. c. est. b. q̄ oē c. est. a. Ponat̄. n̄. q̄ a. sit prope esse. b. sit stella non sintillans. ⁊. c. sint planete. talis demr̄atio nō erit propter quid: sed quia. eo q̄ planetas non sintillare non est causa q̄ sint ppe. sed potius econtra. Illa vero ppositio. stella non sintillans est prope. fiet manifesta per iductionem aut per sensum. ¶ Notandum primo q̄ aliquod corpus sintillare itelligi potest duobus modis. Uno modo vere. ⁊ alio mō solū apparēter. Exēpluȝ p̄mi. sicut ignis qui v̄e sintillare d̄r̄. q̄ ab ipo v̄e defluūt aliq̄ sintille. Exempluȝ scd̄i: sicut stelle fixe. cū enim sint subsiātie inuariabiles non possunt ab eis sintille vere defluere tanq̄ȝ partes sue sicut defluūt ab igne: sed apparēt ab eis defluere vt experientia docet. ¶ Notādū scd̄o q̄ aliquod luminosū appat enter sintillet dupliciter cōtingit. vno modo propter nimiaȝ itensionē sue lucis sic vt reddat̄ disproportionata potentie visiue: ⁊ hoc modo contingit solem apparenter sintillare. Cum. n̄. spiritus visiui: qui sūt de natura lucis a luce disproportionata disgregantur a centro: oculi versus circunferentiam mouentur motu quodam inordinato. ⁊ propter hoc dinaricari cōiter dicunt̄. quare ppter motū iordinatū spirituū: ⁊ aliquādo humoruȝ oculi: apparet aspicienti obm̄ a se sintillas emittere. Scd̄o vero modo contingit propter nimiam distantiam luminosi ab oculo. Et propter hanc cām stelle fixe sintillare dn̄r: tunc enim species ab obiecto decise non

sufficiēter figunt̄ oculo ⁊ potentie visiue. quare apparebit obiectū moueri ⁊ sintillare. ⁊ aliqñ ꝯtingit vt tali remissa fixione facta homo mediātibus musculis ad hoc deseruientibus cōstringat partes oculi vt melius aspiciat obiectū ⁊ differentias eius discernat: ex qua cōstrictione spiritus ad extra exprimuntur motu quodaꝫ inordinato. quare ex hoc apparet obiectum sintillas quasdam emittere. planete ergo ñ vident̄ sintillare: qꝛ neqꝫ lux aut lumē coꝝ ē visui disproportionatum neqꝫ est nimia distantia ipsorum ab oculo. contingeret tamen vt propter nimiaꝫ debilitatem potentie visiue planete apparerēt sintillare: sicut etiā oculo sano apparent stelle fixe sintillare. ex quibus apparet ꝙ obiectū eē prope non est cā cōuertibilis nō sintillādi: neqꝫ non sintillare ē effectus cū illa cōuertibilis: sed exēpla ponimus: nō vt ita sit. ⸿ Notādum tertio ꝙ planete cōiter stelle erratice appellātur: eo ꝙ errant a motu primi mobilis: qui est regula alioꝝ motuū. cum enī primum mobile moueatur ab oriēte i occidens ⁊ tali motu secum rapiat orbes plāetarum. illi orbes proprijs motibus mouentur ab occidente in oriens. alia ēt subiungitur causa a quibusdam. cum enim planete quidaꝫ in ecentrico ⁊ epiciclo simul moueant̄: motus epicicli ipsoꝝ aliqualiter oppositus est motui ecentrici. qꝛ fit in oppositā partem. quare a motu ecentrici errare dicunt̄. ⸿ Notādū vltimo ꝙ notitia illius propositionis. oīs stella nō sintillās est prope. nō solum per sēsum acquiri potest: sꝫ etiaꝫ per demonstrationem mathematicaꝫ: verūtamē procedēdo ꝓcessu qꝛ. ⁊ a notioribus nobis tantum: notitia ipsius tandem in notitiam sensus reducitur: aut per inductioneꝫ acquiritur. inducendo. s. per omnia singularia sita. quoꝝ tamen notitia etiam per sensum acquiritur. ⸿ Dubitat̄ qꝛ vbi ponatur. a. luminosum esse valde propinquum oculo: ⁊ sit valde modice quantitatis continget ꝙ sintillabit nō soluꝫ per remissas esse species visibiles ipsius: sꝫ etiā propter modicā ipsarū fixionē. quare videtur ꝙ eē ꝓpe nō erit cā nō sintillādi: cuius oppositū dicitur i textu. Respondet̄ ꝙ eē ꝓpe ⁊ eē lōge sūt inuicem correlatiua sic̄ magnū ⁊ paruū. quare sicut ideꝫ est magnū ⁊ paruum: ita idem obiectuꝫ dici poterit esse longe ⁊ esse prope. in casu ergo predicto licet illud luminosum sit prope respectu distantiarum: per quas cōmuniter visibilia cōprehēdunt̄: respectu tamen distantie qua cōueniēter deꝫ visuꝫ īmutare dicetur longe: ⁊ hoc contingit propter modicā eē quantitatem ipsius que simul cū luce nō ē sufficiēs cōueniēter spēs inprimere ⁊ ipas debite figere virtuti visiue.

⸿ Contingit auteꝫ ⁊ per alterum alterū demonstrare ⁊ erit propter quid demonstrationem vt sit. c. erratice. b. in quo prope esse. a. non sintillare. ē igitur ⁊ . b. in. c. quare ⁊ in. c. a. ⁊ in. b. a. qđ est non sintillare: ⁊ erit propter quid syllogismꝰ. accepta enim est primo causa.

⸿ Dicit ꝙ cōtingit ecōuerso demonstrationē fieri demonstrando alterum per alterum. i. demonstrando effectū qui assumebatur in premissis per cām que ponebatur in cōclusione. ⁊ hec est demōstratio propter quid: sicut arguēdo sic. omnis stella que est prope non sintillat planete sunt prope. ergo planete non sintillant: in hoc itaqꝫ sillogismo assumit̄ prima ⁊ imediata causa. quare ē propter qđ. Ordinat Arist. ēt syllogismum per litteras. a. b. c. d. vt priꝰ: ⁊ littera pꝫ.

⸿ Item sic lunam demonstrant quod per incrementa circularis sit. Si quidem igitur ipsius qꝛ factus est syllogismus. econuerso auteꝫ posito medio ipsius propter quid syllogismus. non. n. propter augmenta circularis est. sed quia circularis est accipit augmenta huiusmodi luna sit in quo. c. in quo. b. augmentū in quo. a. circularis.

⸿ Secundum exemplum est cum demōstratur lunam esse circularem: quia augmētū luminis qđ in ea recipitur circulari modo recipitur. arguēdo sic. oīs planeta circulariter recipiens augmentuꝫ luminis qđ in eo per tempus augetur. est circularis. luna est huiusmodi. igitur ⁊c̄. potest autē econuerso fieri demōstratio propter quid: mutādo mediū ī maiorē extremitatē. ⁊ ecōuerso arguendo sic. oīs planeta circularis figure recipit augmētū lumis mō circulari. luna ē hmōi. igitur ⁊c̄. ⸿ Iste. n. syll's est ꝓp qđ: qꝛ lunā vel aliū planetā recipe augmēta lumis circularia nō est cā' ꝙ sit circularis: sꝫ potius ecō ipꝫ eē circularis figure. est cā ꝙ circulariter recipiat luminis īcrementū ordinat etiā Ari. syll'ꝫ per. a. b. c. ⁊ lra pꝫ. ⸿ Notandū vt colligit̄ de mēte ꝯmen. 3. de aīa ꝙ oē qđ in alio recipit̄ in eo recipit̄ sꝫ naꝫ recipiētis. ⁊ lꝫ ad aliđ ꝓpositū ibi loquat̄ cōmentator: satis tñ ad maꝫ ꝑtē referri pōt. nam cū aliqđ accidēs extensuꝫ adequate recipitur in aliquo subiecto extēso ⁊ figurato: necesse est vt accñs sit tāte extēsionis ꝑcise q̄te est eius subm. ⁊ hoc notauit Aristo. in ꝑdicamētis cū dicit. q̄tam supficiē eē dicis: tantā albedinē esse dices oꝫ etiā vt idē accñs adequatū sit oīo consilis figure cū subo suo: alr non esset adequatū: q̄re cū i aliquo corpore adeq̄te recipit̄ lumen circulare illud corpus est circulare. ⁊ sic a posteriori oñdi poterit per circulare lumē corpꝰ qđ est eiꝰ subm esse circulare. Aristo. tñ non ex eo ꝙ lumen adequate receptū sit circulare: sed ex eo ꝙ modo circulari successiue augetur: docet ostendere corpus illuminatuꝫ eē circulare. Modum autē demonstrationis vide in astronomia. ⸿ Dubitat̄. qꝛ lumē receptū in foramine q̄drato ñ est quadratū sed rotundū. ergo nō esse lumē in aliquo subo adequate receptū est eiusdem figure cū illo subo. assumptū docet expimentū. qꝛ si vlterius lumē a foramine ad parietē ꝓtendat̄ figurā spicā ostēdit ⁊ non quadratā. quare ⁊c̄. Ad hoc respōdetur negando antecedens. oppositum enim docet experientia: qꝛ obstaculo posito iuxta foramen quadratum i eo recipietur lumen figure quadrate ⁊ tāte quantitatis quante est foramē vel paulo minoris. Ad experientiam in oppositū adductam dicitur ꝙ illa est fallax. qꝛ non in quacūqꝫ distantia cōtingeret vt lumen a foramine distās reciperetur sub figura rotunda: sed in certa parte medij notabiliter ab illo foramine distante contingit. huius autem experiētie quidam dicunt esse causam rotunditateꝫ corporis a quo lumen deciditur. licet enī lumen in foramine existens retineat illius foraminis figuram. longe tamen ab eo ad naturam redit siue figuram corporis a quo deciditur. Alij vero causam dicunt esse: qꝛ lumē cum sit qualitas specialis ⁊ valde perfecta naturaliter ad figuram spericā tendit siue a corpore rotūdo decidatur siue nō. ⁊ cōsequenter licet prope foramē vel intra ipsum a propria forma figure impediatur: non tamē sic impediri potest lōge ab eodē. Alij vero dicunt ꝙ hoc cōtigit: qꝛ partes luminis exteriores ⁊ angulares tāquā debilioris virtutis deperdūtur antequā illuꝫ terminum attingere possint: in quo fit lumen rotūdā ⁊ sic consequenter remanet lumen centrale rotunde figure cum sit virtutis fortioris. quare ⁊c̄. De his subtilius videndum est in perspectiua.

⸿ In quibus autem media non conuertuntur ⁊ notius ꝙ nō est causa: quia demonstratur ⁊ ē non propter quid.

⸿ Dicit ꝙ etiā demr̄atio fieri pōt per effectū nō cōuertibilē si effectus ille fuerit notior nobis. ⁊ hec est demr̄atio qꝛ. nō aūt ꝓpter qđ. ⸿ Notandū. ꝙ multiplr̄ cōtigere potest mediū in demr̄atione non eē ꝯuertibile. Uno mō. qꝛ in plus se habeat q̄ꝫ minor extremitas: licet conuertibiliter cū maiori. alio mō. qꝛ se habet in minus. Tertio modo. quia in plus

se habet q̃ causa q̃ est maior extremitas. Quarto mõ q2 se habet in minus. Exemplũ primi pʒ ĩ hac demr̃atiõe. omnis stella nõ sintillãs est ꝓpe. venus est hꝫ. ergo venus est ꝓpe. ⁊ tũc lʒ affirmatiue demr̃are; vt pʒ ĩ exẽplo ꝓposito. Exẽplũ scḋi. sic si argueret᷑ sic. oĩs stella nõ sintillãs ẽ ꝓpe. oĩs stella est hꝫ. g̃ ⁊c. ⁊ tũc nõ lʒ affirmatiue demr̃are. qm̃ maior ẽ falsa: vt pʒ. Exemplũ tertij. sicut desicatiuũ est effect' ignis in plus se habens q̃ eius cã. ab alia eni cã q̃ ab igne dsiccatio puenire põt. vl' sic magnitudo cũ frequẽtia pulsus ẽ effect' febris. ab alia eni cã q̃ a febre põt ꝓuenire: sicut ab exercitio vel alio sili. ⁊ tũc nõ licet affirmatiue demr̃are. illa enim maior eẽt falsa. oẽ dsiccatiuũ ẽ ignis: sʒ forte liceret dmr̃are negatiue: assumẽdo istã maiorẽ. oẽ qḋ nõ est desiccatiuũ nõ est ignis. Exẽplũ quarti. sicut moueri motu ꝓgressiuo est effect' aĩe sensitiue: ⁊ tũc licet affirmatiue demr̃are. vt pʒ sic arguẽdo. oẽ qḋ ꝓgressiue mouet᷑ habet aĩam sensitiuã. hõ ẽ hꝫ. igitur ⁊c. ¶ Notandũ 2° ꝙ lʒ tam p effectũ ꝯuertibilem q̃ nõ ꝯuertibilẽ demr̃are contingat demr̃atione q2. minoris tamẽ virtutis ⁊ efficacie est illa que fit per effectũ non conuertibilẽ q̃ que per effectum ꝯuertibilẽ ꝓcedit: vt sati pʒ.

¶ Ampli' in quib' mediũ extra ponit᷑ ⁊ ĩ his. n. ipsius q2 ñ ꝓpter quid demõstratio ẽ. nõ. n. dicit᷑ cã vt q̃re nõ respirat paries q2 ñ est aĩal. si. n. hoc nõ respirãdi cã est oportet esse aĩal cãʒ respirãdi. vt si negatio cã ẽ ipsius ñ eẽ affirmatio est eẽ. sic sine mẽsura eẽ calida ⁊ frigida nõ sanandi cã est: q2 cũ mẽsura esse cã est sanãdi. sil'r aũt si affirmatio ipsius eẽ negatio est ñ eẽ. In his ãt sic demõstratis ꝙ demr̃ ẽ ñ ꝯtigit. ñ. n. omne aĩal respirat.

¶ Ponit exemplũ demr̃ationis q2. per cãʒ remotã. ⁊ primo facit qḋ dictum est. 2° docet ordinare syllm̃. 3° cõparat hꝫ cãs remotas ad cõclusiões. ibi 2ª. Fit ãt sylls ⁊c. ibi 3ª. Cõparant᷑ aũt ⁊c. Primo igit᷑ dicit ꝙ etiã demr̃ationẽ q2. fieri cõtingit in his in quibus mediũ extra ponit᷑. i. mediũ fuerit cã remota ⁊ coioꝛ effectu. nõ fit aũt in talib' dmr̃atio pp quid: eo ꝙ mediũ in illis nõ est causa. s. ꝓpria ⁊ ĩmediata. vbi grã. si demr̃etur ꝙ paries nõ respirat p hoc mediũ. paries nõ est aĩal: tũc nõ cõtingit demr̃are pp qd ⁊ p cãm ꝓpriã ⁊ ĩmediatã. q2 si parietẽ nõ eẽ aĩal: eẽt cã ꝓpria ꝙ paries nõ respirat. tũc etiã ecõuerso ꝯtigeret vt aliqd eẽ aĩal: eẽt cã ipm respirãdi. ꝯñs est falsũ. q2 nõ oẽ aĩal respirat. sicut pʒ de piscibus. ꝯña pʒ. q2 si alicui' negatio fuerit cã ꝓpria negatõis alteri': tũc affirmatio est ꝓpris affirmatõis cã. ⁊ ecõuerso. vt si calidũ ⁊ frigidũ ĩ aĩalib' nõ eẽ debite cã mẽsurata est cã nõ sanãdi. ecõuerso ipsa eẽ debite ꝓportiõata ẽ cã sanitatis. ¶ Notandũ ꝙ aĩal habere pulmonẽ ẽ ꝓpinqua cã. q̃re illud aĩal respirat. ⁊ iõ sicut seqtur. aĩal habet pulmonẽ. g̃ respirat. ita seqtur negatiue. si aĩal nõ hʒ pulmonẽ: ꝙ non respirat. aĩal võ coĩus est aĩali respirãte. qm̃ multa sũt aĩalia nõ respirantia. sicut pisces. q̃re aĩal nõ est cã ꝓpinqua respirãdi. sʒ remota. ⁊ p ꝯñs nõ demr̃atione pp qd: sed demr̃atõe q2 negatiue demonstrabitur ꝙ paries vl' aliqd hꝫ nõ respirat: q2 non est aĩal. ¶ Dubitat᷑ p caiter exponẽtes. q2 si eẽt veꝝ dictũ Ari. ꝙ sicut affirmatio est cã affirmatõis: sic negatio est cã negationis. ⁊ ecãtra. sequeretur ꝙ sicut posito ãnte alicui' bone ꝯñe poneret᷑ ꝯñs. sic eo remoto ꝯñs remoueret᷑. ⁊ sic remoto ꝯñte remouet᷑ ãñs. sic eo posito ãñs poneret᷑. consequens est falsum: vt communiter in logica tenetur. ¶ 2° dubitatur: q2 albũ est ĩmediata cã disgregatõis visus. ⁊ tñ nõ albũ nõ est ĩmediata cã ꝯgregationis. coloꝛ eni medius valde ꝓpinquus albedini. sicut coloꝛ auri vel ignis nõ ꝯgregat: sʒ potius disgregat visum. ¶ 3ᵐ dubiũ. cũ aliqua sit cã remota tñ nõ caioꝛ effectu ima cum ipso conuertibilis: nunquid ex illa demonstrãdo effectũ fiat demr̃atio q2. vel pp quid

vbi gratia. cũ aĩal rationale sit disciplinabil' ĩmediata cã. risibilis vero remota. nũq̃d ꝑ aĩal rõnale demr̃ando risibile fiat demr̃atio q2. ¶ Ad primũ dr̃ cõcedẽdo ꝙ ĩ cõuertibilibus arguẽdo. sicut posito ãnte ponit᷑ ꝯñs. sic eo remoto ꝯñs remouet᷑. ⁊ ecõuerso Et de talib' Aristo. loqtur: vt satis pʒ in textu: in alijs aũt nõ oportet: vt pʒ in hoc entimemate. hõ currit. ergo aĩal currit. ¶ Ad 2ᵐ dr̃: ꝙ sicut albũ ẽ cã disgregandi: ita non albũ est causa nõ disgregãdi. ⁊ hoc sufficit. posset tamẽ hec respõsio molestari. sed de exẽplis non est cura. ¶ Ad 3ᵐ dici potest ꝙ per talẽ cãm fit demr̃atio q2: pfectior tanq̃ si nõ esset conuertibilis. Aristo. tamẽ ĩ textu solũ videtur loqui de illa que fit per cãm remotã ⁊ effectũ coioꝛem. Si quis tamen ampliare velit hoc nomen demõstratio pp qd dicere posset istam eẽ demonstrationẽ pp quid. qm̃ ista causa remota poni potest loco ĩmediate.

¶ Syllogismus aũt huiusmodi cause ẽ in media figura. vt sit. a. aĩal: ĩ quo. b. respiret: ĩ quo c. paries. in. b. quidẽ igit᷑ omni est. a. oẽ. n. respirãs aĩal est. i. c. aũt nullo. a. quare neq3. b. in. c. nullo ẽ. nõ igitur respirat paries.

¶ Dicit ꝙ predicta demonstratio ordinabitur in scḋa figura arguẽdo sic. omne respirans est aĩal. paries nõ est aĩal. ergo paries non respirat. siue sic. omne. b. est. a. nullum. c. est. a. g̃ nullũ. c. ẽ. b. ponat᷑. n. ꝙ aĩal sit. a. respirãs sit. b. ⁊ pies sit. c.

¶ Cõparant᷑ ãt huiusmodi causarũ dictis scḋʒ excellentiã: Hoc aũt est plurimũ distare mediũ dicere. Sicut eni illud est anacarsadis qḋ ĩ scithis nõ sunt sibillatores: neq3. n. vites. Scḋm quidẽ igit᷑ candẽ sciam ⁊ scḋm eorũ positionẽ he dñe sunt ipsius q2 ad eũ q est ꝓpter qd syllm̃.

¶ Dicit ꝙ hꝫ cause ꝯpant᷑ ꝯclõni scḋm excellentiam. q2. s. sunt cõioꝛes effectibus ⁊ aliqñ ꝯtingit vt sint valde distãtes ab effectu: sicut pʒ in eo qḋ anacarsides dixit: qui cum vellet cãʒ assignare q̃re ĩ scithia nõ sunt sibillatores dixit. q2 ibi ñ sunt vites. Deinde phs epilogat dicẽs. hec sunt dñe demr̃ationis: q2 a demr̃atione propter quid: que in eadem scientia fieri habent. ⁊ scḋm earundẽʒ positionem. idest scḋm ordinem eorundem terminoꝝ in eadem scia cõsideratoꝝ. ¶ Notandũ circa exẽplũ ꝙ vites sunt cã vini gñatiua: vinũ autẽ ulterius assumptũ cã est effectiua ꝯfortationis sanguinis et spirituũ. ⁊ ꝯñter cã gaudij. gaudiũ võ cã est vt hoĩes ad sibilandũ icitent᷑: q̃re a primo ad vltimũ vites erũt cã remota valde sibillatõis: ꝓpter hoc anacarsides assignauit eãm remotã dicens ꝙ in scithia nõ sunt sibillatores. q2 ibi nõ sunt vites. nota tamẽ hic ꝙ istud exemplũ ponitur doctrine magis q̃ cã veritatis. q2 nõ oẽs predicte cãe sũt ꝓprie ⁊ ĩmmediate cause: vt patet considerãti.

¶ Alio aũt modo differt ꝓpter qd ab ipso q2. ꝙ est per aliam sciãʒ vtrũq3 speculari. Huiusmodi aũt sunt quecũq3 sic se habẽt adinuicem ꝙ alterũ sub altero ẽ: vt specl'atiua ad geometriã. machinatiua ad steriometriã. ⁊ armõica ad arithmeticã. ⁊ apparẽtia ad astrologiam. Fere aũt vniuoce sunt haꝝ sciaꝝ quedã vt astrologia mathematica que ẽ ⁊ nautis ⁊ armonica: mathematica que est secundum auditum.

¶ 2° ostendit qualiter demr̃ationes q2 ⁊ ꝓpter qd in diuersis scientijs differunt. ⁊ primo facit hoc in sciẽtijs quaꝝ vna alteri subalternat᷑. 2° in his que non se habent adinuicem subalternatiũ ibi. Multe aũt ⁊c. Itẽ pmo narrat scias ĩ qbus

dĩa habetur inter predictas demõſtrationes. 2° illam dĩam declarat ibi. Hoc eni ipſi⁹ ⁊c̃. Primo dicit ꝙ alio mõ q̃ȝ predictis drũt demõſtratio qȝ ⁊ ꝑpter qd. qm̃ in diuerſis ſcientijs demõſtrationes ꝑdicte ponũtur. quare ex diuerſitate illarum ſcientiaꝝ aliquã dĩam aſſumũt. Scie vͦ i qbus hec diuerſitas reperiẽ ſunt ille que ſic adinuicem ſe habent ꝙ altera alteri ſubalternaẽ: qualiter ſe hȝ ꝑſpectiua ad geometriaȝ. machinatiua ad ſteriometriã. muſica ad ariſmetricaȝ. ⁊ apparẽtia ad aſtronomiã. Deinde ſubdit ꝙ quedã harum q̃ſi vniuoce ſũt. ſic̃ aſtronomia mathematica: ⁊ aſtronomia naualis. ſicut etiã muſica mathematica ⁊ muſica practica: q̃ ẽ ſm̃ auditũ. ¶ Notandũ ꝑ ꝙ aliquã ſciaȝ alteri ſubalternari dupl'r contingit. vȝ. ſȝ totũ ⁊ ſm̃ partẽ. ⁊ alij addũt 3m mẽbrum. vȝ. ſm̃ aliquã ꝓportionẽ tm̃. Exemplũ primi. ſic̃ ariſmetrice muſica ſubalternatur. Exẽplũ ſcdi. ſicut naturalis quo ad parteȝ q̃ eſt de yride ſubalternatur ꝑſpectiue: ſic̃ ab Ariſto colligitur infra. Exẽplũ tertij. ſic̃ cirugia quo ad illã ꝓpõnem. vulnera circularia tardi⁹ ſananẽ: ad geometriam ꝯparatur. Ariſto. tamẽ in textu ſequẽti. mñte aũt ⁊c̃. dic̃ eas tñ ſe ſubalternati habere. ¶ Notãdũ 2° ꝙ ſciaꝝ quaꝝ vna ſimpl'r alteri ſubalternaẽ: q̃dã ſic ſe hñt ꝙ ſubm̃ ſubalternãte ſupponiẽ ſubõ ſubalternãtis: ſicuti ſerius ſuperiori. qualr̃ ſcia de celo ſcie libri phyſicoꝝ ſubalternatur vel ſaltẽ toti ſciẽtie naturali: cũ corpus mobile ad vbi ſit. ſicut ſpẽs corporis mobilis abſolute. quedã vͦ cui⁹ ſubm̃ ad ſubm̃ ſubalternãtis ꝯparatur: ſicut mãle ad formale: q̃liter ſe habet ꝑſpectiua ad geometriã: eo ꝙ linea viſualis q̃ eſt eius ſubiectũ ꝯparaẽ ad lineã que eſt ſubm̃ geometrie: ſicut mãle ad formale. quoniam ſupra lineã addit mãm nãlem. q̃tus etiam dici poſſit ꝙ ſibi ꝯparaẽ tanq̃ȝ inferius per accñs ſuperiori ſuo. de tali ſubalternatione maxime itelligit phs i preſenti.

¶ 3° notandũ ꝓ itellectu quorũdã terminoꝝ: ꝙ ꝑ ſpeculatiuã hic ĩtelligim⁹ ꝑſpectiuã q̃ iõ ſpeculatiua dici põt. qȝ de linea viſuali ⁊ viſione ꝯſiderat. Inter oẽs aũt ſenſus exteriores maxime videẽ viſus ad ſpeculationẽ deſeruire: cum ſit magis ſpiritualis ⁊ magis ꝑcipiẽs a remotis. Uel dr̃ ſpeculatiua: qȝ res viſibiles ſpeculãdo ⁊ aſpiciẽdo ĩuenimur. hec aũt geometrie ſubalternatur: cũ de linea viſuali ꝯſideret. geometra vero de linea abſolute. ꝑ machinariuã ĩtelligit Ariſt. artẽ faciẽdi machinas ſm̃ debitã ſuaꝝ q̃titatũ aut ſuorum ponderꝝ ꝓportionẽ. ⁊ hec a linco. ſciẽtia de ingenijs appellatur. hec igitur ſubalternatur ſteriometrie q̃ eſt ſcia de menſuris ſolidoꝝ ſiue corporũ. ſicut etiã edificiũ: de cuius menſura ⁊ q̃titate ꝯſiderat machinatiua: ꝯtineẽ ſub corpore. de cu⁹ mẽſura ꝯſiderat ſteriometria. hec aũt ſteriometria a quibuſdã ponitur eẽ ſcia que in. 11. ⁊ 12. geometrie habeẽ. ⁊ hoc ſentit Albert⁹ Alamanus. Quidã vero dicũt illã eẽ ſciaȝ q̃dã mediã iter geoam ⁊ machiatiuã q̃ aliqual'r practica ẽ. minus tñ q̃ȝ machinatiua. qm̃ vt dñt nõ videtur bene rõnabile ſciam taȝ abſtractã ⁊ ſpeculatiuã ſicut geo⁹ ĩmediate deſcẽdere in tã mãlem. ſicut eſt machinatiua. Alij vͦ dixerũt ex ſteriometria: ⁊ machinatiua fieri ſciaȝ vnã practicã: c⁹ tñ ſcda pars prime ſubalternaẽ: ſȝ ambe ſimul geometrie ſupponitur. armonica vero hic accipitur pro muſica que ideo ſic appellatur: qm̃ de vocum armonia ſiue proportione debita principaliter ꝯſiderat. ⁊ hec ſubalternatur ariſmetrice: cum de numero ſonoro pricipaliter ꝯſideret: qui ſub numero abſolute ꝯtineẽ: ⁊ pricipia ſua accipiat ab ariſmetrica. Ultimo ꝑ apparentiã itelligere dbem⁹ ſciaȝ illã practicã qua naute vtũtur i cognoſcẽdis vẽtis ſerenitatib⁹ ⁊ tempeſtatib⁹ ex aſpectu quarũdã ſtellaꝝ. a qb⁹ cognitis ꝯſiter dirigunt motus nauiũ ſuaꝝ. ⁊ hec ſupponitur aſtronomie. vtraqȝ eni de ſiderũ motib⁹ ꝯſiderat: ⁊ a ſenſu ipſoruȝ ſup nr̃m hemiſperiũ: lȝ magis mãliter ꝯſideret ſcia naualis: ⁊ ꝑ q̃dã ſenſibilia ſigna. ⁊ ꝓpter hoc ab Ariſto. dr̃ apparẽtia. aſtronomus vͦ magis ꝯſiderat demõſtratiue. ¶ Notandũ 4° vt hr̃ i textu. ꝙ iter has nolatas ſcias quedã ſubalternate q̃ſi vniuoce dñr cũ ſuis ſubalternantib⁹. ea eni vniuoca dñr: quorũ nomẽ eſt cõe ⁊ ratio ſub ẽ eſt eadem: vt pȝ i antepredicamẽtis. Sic aũt fere cõtingit de muſica mathematica: ⁊ muſica pratica que ab Ariſto. diciẽ muſica ſm̃ auditũ. Primo nãqȝ in noĩe ꝯueniũt cũ vtraqȝ dicatur muſica. 2° aliqual'r ꝯueniũt in rõne. qȝ vtraqȝ iſtaruȝ de ſono ⁊ melodia ꝯſiderat. lȝ non eodẽ mõ. ⁊ ꝓpter hoc fere. i. diminute vniuoce dicũtur. muſica eni mathematica eſt de ꝯſonãtia ſubtiliter per cãs ipſius. muſica vͦ practica q̃ eſt ars cantatiua vel pulſatiua eſt de ꝯſonantia mõ groſſo ſȝ ſigna quedã ſenſibilia. vȝ. ſm̃ tantam vel tantã vocũ eleuationẽ: aut ſm̃ talẽ vel talẽ applicationẽ man⁹ ad inſtr̃m. Idem iudiciũ eſt de aſtronomia mathematica ⁊ nauali. vtraqȝ. n. aſtronomia vocatur. ꝯueniũt ẽt in re ꝯſiderata: qm̃ conſiderant de motibus ſtellarũ ſerenitate ⁊ tempeſtate. ⁊ propter hoc vniuoce dici pñt non ſimpl'r: ſed quaſi vniuoce: qȝ non eodem modo ꝯſiderant. nã aſtronomia mathematica eſt de predictis ⁊ ſimpl'r per ſuas cãs. ſed naualis eſt per habitudinẽ ad ſigna quedã in aere apparentia ⁊ ad finẽ alicuius operis. mathematicus eni de ſerenitate ⁊ tẽpeſtate iudicabit per ſit⁹ ⁊ curſus aſtrorum. naualis vͦ aſtronom⁹ per quedã apparẽtia circa aſtra: vt qȝ luna facit circulum. qȝ mars oritur min⁹ rubicundus. ⁊ ſic de alijs. ¶ Pro quo vlteri⁹ notãdũ ꝙ aſtronomia mathematica in duas diuiditur partes. quaꝝ prima eſt theorica ꝯſiderans de motib⁹ planetarum ſm̃ ꝓpinquitatem ⁊ diſtantiã. ⁊ ſm̃ ꝙ in tali vel in tali domo repuniẽ: ⁊ alijs hõi. 2a eſt practica ideȝ ꝯſiderans in ordine ad effect⁹ in his inferioribus ꝓducendos. vt ſerenitatẽ ⁊ tempeſtatẽ ⁊ hõi. ⁊ hec dicitur iudicialis. naualis igitur cũ aſtronomia practica dr̃ eẽ fere vniuoca magis q̃ȝ cũ theorica. Alij vero dicunt ꝙ tam aſtronomia ꝯſiderans tẽpeſtatem ⁊ ſerenitatẽ ꝑ mot⁹ ſtellaruȝ q̃ȝ ꝯſiderans motus ipſaꝝ ſm̃ ꝓpinquitatẽ ⁊ diſtãtiaȝ theorica dici debet. ſed ſicut naualis diciẽ practica: qȝ ex cõprehẽſis fugam precipit aut ꝓſecutionẽ. ſic illa aſtronomia que precipit ſeminationẽ vel deambulationẽ tali tpe: ⁊ non tali ꝓpter tales effectus futuros: ex tali coniunctione planetarũ practica dici debet. ⁊ iſti accipiunt practicã ſtrictius q̃ȝ ſolet coĩter accipi. eoꝝ tñ puto dictũ min⁹ ſufficiẽter poſitũ. qm̃ aſtronomia mathematica nullam habet partẽ que precipiat ſeminationẽ aut aliquid tale. ſed ſicut naualis q̃dam ẽ ſpãlis practica aſtronomie pertinẽs ad nauiũ gubernationem: ſic dicere poſſum⁹ aliã eſſe ipſi⁹ practicaȝ ſpãleȝ ad terre naſcentia gubernanda ordinataȝ: quaȝ noĩare poſſumus agriculture aſtronomiã. ⁊ ſic de ambulatione dicaẽ ⁊ de ſimilibus. ¶ Quidam hic mãm ampliãtes declarant ex auctoritate ptholemei quale debet eẽ iudiciũ aſtronomi. qȝ. ſ. vniuerſale ⁊ medium inter neceſſarium ⁊ contingẽs. ſȝ hoc eſt nimis remotum a propoſito noſtro.

¶ Hoc autẽ ipſũ qȝ ſenſibilium ẽ ſcire. Sed ipſuȝ ꝓpter quid mathematicorũ.

¶ Declarat predictã dĩaȝ. ⁊ pͦmo facit hoc quo ad ſcias: q̃ꝝ vna alteri ſm̃ totũ ſubalternaẽ. 2° i bis: q̃ꝝ altera ſȝ ꝑtẽ alteri ſupponitur ibi. Habet aũt ſe ad ſpeculatiuã ⁊c̃. Prĩo igitur dicit ꝙ ſcire qȝ. eſt ſciarum que ſũt de ſenſibus. ſicut ſũt ꝑſpectiua muſica ⁊ machinatiua. ſed ſcire ꝓpter qd. eſt ſciarum mathematicaꝝ que magis abſtracte ꝯſiderant. vȝ. geometrie ariſmetrice ⁊ ſteriometrie: qd̃ pȝ. qȝ predicte ſciẽtie demõſtrationes habent cauſarũ. Et qȝ poſſet aliqs credere ꝙ ſciẽs ꝓpter quid. alicuius effectus ſcit ẽt qȝ. eiuſdẽ effect⁹. iõ ad rem otõeȝ hui⁹ dicit ꝙ multotiẽs ſcie ſuperiores ⁊ ſubalternãtes ignorant qȝ. lȝ forte ſciant ꝓpter quid. ſicut etiam contingit ꝙ cognoſcẽtes vl'e aliquando quedã eius ſingularia ignorãt. ꝓpter id qd̃ de illis ſingularibus nõ ꝯſiderant.

¶ Notandũ ꝙ tripliciter intelligi poteſt ſciam ſubalternan

rem scire ꝓpter quid. subalternatam vero q. Uno modo q subalternans aliquā ꝓpōnem demſat per cām: q sciētia subalternata nō demſatur: sed esse ipsiᵒ cognoscit ꝑ psuppo nitur ab ipō. verbi gratia. ꝑspectiuᵒ psupponit ꝙ eadē linea pōt eē basis a infinitoꝝ triāguloꝝ. ꝛ hāc applicat ad lineam visualē: dicens ꝙ eadē linea visualis pōt esse basis īfinito rū triāgulorū visualiū. ꝑdicte igitur ꝓpōnes ꝑspectiuᵒ scit q est: ꝛ nō ꝓpter qd. geometra vō ꝓpter qd ipsiᵒ. 2ᵒ mō itel ligi pōt ꝙ alicuiᵒ effectus subalternās solā cām ꝯsiderat: nō applicādo illā effectui. subalternata vō solā q est effectᵒ: nō referēdo in cām suā. sicut in hoc coī exemplo apparet. cirur gicus eni ꝯsiderat ꝙ vulnera circularia, tardiᵒ sanantur q̄ angularia. ꝛ huc effectū nō refert in cāz: qm̄ illaz penitᵒ igno rat. geometra vō scit cām huiᵒ: q̄ ē circulū nō hr̄e angulum: effectū tm̄ penitᵒ ignorat: qm̄ ad ipm nō descēdit eiᵒ ꝯsidera tio. 3ᵒ mō itelligi pōt: ꝙ scia subalternās dū demſat ꝓcedit demſatione ꝓpter qd. subalternata vō ꝓcedit demſatione q. ꝛ iste itellectᵒ nō eēt vlr verus. qm̄ ꝑspectiua aliquando demſat ꝓpter quid ꝛ aliqn̄ q: q̄ subalternatur geometrie. primᵒ ꝛ scđs itellectᵒ sunt veri. preserti scđs: qm magis ē ad mentē Aristo. vt patet ꝑ vba sequētia: cū dicit: ꝙ multotiēs scia superior scit ꝓpter qd: ignorādo q. sic aliquādo scimus vlē ignorādo singulare. sicut aūt ꝑdicta pticula tripliciter exponitur sic correspōdēter exponi pōt triplr̄ pticula sequens. Quarum expositionum prima ꝛ secunda magis est ad men tem aristotelis. presertum secunda.

Hi eni causarum demonstratiões habent. Et multotiēs nesciūt ipsū q. sicut vlē considerātes multotiens quedam singularium nesciunt pro pterid quod non intendunt.

Uno mō ꝙ subalternās hz demſationē cause. i. ꝑ cāz ali qd demōstrādo cuiᵒ esse a subalternata ꝯsideratᷓ. Scđo mō q subalternans solum considerat cāz: cū tamen effectus a subalternata consideratᷓ. Uel aliter. Hi. s. metaphice habēt demōstrationes causarum eorum q̄ assumunt tanq̄ cāe a scia inferiori. Scia eni supior demſat principia ꝛ cās scien tie inferioris. Hec expositio minus est ad mentez Aristo. q̄ predicte. Notandū 2ᵒ de mente linco. ꝙ nō cuiuslibz ꝯsi derati a sciētia inferiori superior dicit cāz. cū eni inferior sci entia quādā ꝯditionē supaddat subiecto superiori. sic ꝑspe ctiua. cuiᵒ linea visualis est subz: supra lineā addit visualita tē respectu illiᵒ cōditionis supaddite. ꝛ ꝯsi eoꝝ que ad istaz ꝯsequūtur: supior nō dicit ꝓpter qd. vt vbi grā. geometria nō dicit ꝓpter qd huiᵒ ꝯsiderati a ꝑspectiua. radiᵒ ꝑueniens ad corpᵒ tersum ꝛ politū reflectitᷓ ab eodē. ꝛ ī speculo cōcauo reflectitᷓ ad punctū mediū. sed taliū aliquādo ꝑspectiuᵒ ꝯsi derat cām: ꝛ aliquādo solū eē. Puto tm̄ ꝙ siliuz ꝓpōnuz cā accipiatur a phō nālī: cui etiā supponitᷓ ꝑspectiuᵒ. q̄tū autez ad istō: qđ accipit inferior scia a supiori: superior pōt dicere cāz. vt cū perspectiuᵒ lineā accipiat a geometria. poterit geoᵒ dicere cām eoꝝ que ad lineā pertinēt s̄m ꝙ linea. Ideo dicit Linco. ꝙ ꝯclōnis appropriate ī sciētia subalternata causas ostendit scia subalternās: nō in se sed in suo vli. Hanc eādē sciam sentire videtᷓ Al. Notandū 3ᵒ vt colligitᷓ hic ī tex. ꝛ primo prioꝝ: ꝙ pōt aliqs scire ī vlī ignorādo tm̄ in particu lari. q scire possumus oēz mulā eē sterilē ꝯceptu vniuersa li ignorādo tamē hanc vl illā mulā eē sterilē. ꝛ hoc iō cōtin git. q de illo vel illo singulari nō ꝯsiderabitur. sic ēt q supe rior scia non descēdit ad applicādum causam ab eo cognitā effectui in scientia inferiori considerato: poterit scita causa ignorare tamen eius effectum.

Sūt autē hec quecūq3 alterū quid sit secūdū3 subāz ꝛ vtūtur spēbus. Mathematice eni circa species sunt. Non enim de subiecto aliquo: si. n. de subiecto aliquo geometrica sūt: sed nō secun dū quod de subiecto sunt.

Q dixerat subalternatas accipea sciētys superioribᵒ de clarat qualiter hoc verū sit dicens. ꝙ he sciētie subalterna te sunt dñtea a sciētys superioribᵒ s̄m subm. vtūtur tamen speciebᵒ. i. formis vel pricipys formalibᵒ quas supple acci piūt a sciētia superiori. nā mathematice sciētie que sūt subal terāntes sūt circa spēs absolutas a subiecto sensibili. ꝛ lz cō tigat entia mathematica eē ī aliquo sensibili subō nō tm̄ ma thematice ꝯsiderāt ea s̄m ꝙ sunt in subiecto sensibili: sz po tiᵒ s̄m ꝙ abstracta. Notandū ꝙ scie simplr̄ mathemati ce. vz. geometria ꝛ arismetrica ꝯsiderāt formas abstractas a materia. vt nūerū formalr̄ sūptū lineā: superficiē angulū. ꝛ alia huiusmodi. Et lz ꝑdicta sine subiecto esse non possint: nō tm̄ predicte sciētie ea considerant sz ꝙ in subō habēt eē. sed potius abstracte. Hec aūt formaliter ab Aristo. spēs di cuntur. qm̄ mō abstracto ꝛ separate ꝯsiderātᷓ. Subalterna te igitᷓ sciētie: q̄ sūt qd alteꝝ a subalternantibᵒ ꝓpter earum subz od certā māz contractū. sicut ꝑspectiua est qd alterum a geoᵒ: q ꝯsiderat de linea visuali. ꝛ musica quid alterū ab arismetrica rōne subiecti qđ est nūerus cōtractᵒ ad sonuz: vtūtur hꝫ speciebus cōsideratis a scia superiori: ꝛ illas acci piūt ab eadē. ꝛ pricipia q̄daz formalia sup illis fundata. qm̄ ꝑspectiua accipit a geometria ꝯsiderationē linee ꝛ circuli: ꝛ eorū que ad lineā vel circulū pertinēt sz ꝙ hꝫ. sz nō accipit ab ea ꝯsiderationē visibilitatis. Silr̄ musicus lz accipiat ab arismetrico ꝯsiderationē nūeri ꝛ ꝓportionū ipsiᵒ. nō tm̄ acci pit ab eo ꝯsiderationē soni ꝛ pertinētiū ad ipm sz ꝙ sonus. ꝛ hoc est totū qđ Aristo. ī lr̄a itendit. Notandū 2ᵒ ꝙ for me mathematice a mathematico ꝑ itellectū abstrahūtur. ꝑ mo a materia sensibili. qm̄ de tali materia nō se intromittit mathematicᵒ. ꝛ talis abstractio cōueniēter fieri potest. qm̄ mā redditur sensibilis ratione qualitatū sensibiliū. Quan titas veroq̄ a mathematico ꝯsideratᷓ naturaliter ē prior q̄ litate: eo ꝙ q̄ntitas est primū accidēs ꝙ inest materie. vt col ligitur a cōmētatore. 12. metaphy. omne autē nālr̄ priᵒ a suo posteriori absolui potest. q̄re q̄ntitas a materia sensibi li potest per intellectum absolui. Secundo abstrahun tur a mathematico forme ab eo cōsiderate a materia pma: que a quibusdā dicitᷓ materia intelligibilis: illa eni nō est ꝺ cōsideratione ipsius cū sit substantia quedā. hec etiā abstra ctio conueniēter fieri potest. q lz q̄ntitas s̄m rōnez acciden tis considerata a substantia per intellectū absolui nō possit. q̄ditatiue tm̄ considerata sine suba intelligi potest: vt patet. mathematice tm̄ forme a q̄ntitate nō abstrahuntur q̄ cōiter mā imaginalis appellari solet: licet improprie.

Habet āt se ad speculatiuā sicut hec ad geome triā. alia ad ipsam vt id quod est de yride ipsum quidez quia: philosophi est scire. sed ꝓptr quid speculatiui aut simpliciter aut scđz doctrinam.

Dicit ꝙ sicut perspectiua se habet ad geometriā. q tanq̄ sibi subalternata dicit q: ꝛ geoᵒ ꝓpter quid. sicut alia q̄daz sciētia. vz. naturalis se habet ad ꝑspectiuā: vt patet in ea pte que est de yride. ipsius eni phie est de yride dicere q est. ꝑ spectiue vero est dicere ꝓpter qd: simplr̄ autem s̄m doctri nā. Notandū ꝑmo ꝙ naturalis phia nō simplr̄ subordi natur ꝑspectiue. imo videtᷓ ecōuerso dōm: qm̄ quo ad rē cō sideratā supponitur ꝑspectiuis nālī: vt videtᷓ de se notuz. ꝛ colligitᷓ ab Aristo. 2. physi. Subalternatᷓ igitᷓ naturalis per spectiue quo ad aliquā partem tm̄. sicut quo ad illam que ē de yride. ꝛ hoc non est quo ad rem consideratā: sed quo ad modū considerandi. naturalis autē de yride dicit: q cōside rans ipz talis apparentie esse. ꝛ māz in qua talis apparētia fieri habet. s. in nube aquosa aliquo mō soli opposita. ꝑspe

ctiuus aūt dicit ꝓpter quid cōsiderādo modū ⁊ diuersitatē reflexionis radioꝝ solariū a nube. ¶ Notandū 2° ꝙ coruꝫ que ad demōstrationē de yride cōcurrunt quedā linee visuali attribuūt̄ fm ꝙ lines est. ⁊ quo ad hoc ꝑspectiuus accipit a geometra. q̄dam vero sibi attribuūtur fm ꝙ linea visualis. ⁊ quo ad hoc dū perspectiu° dicit cām de yride non accipit ab alio. sed hoc facit simplr̄ ⁊ ꝑ ꝫ se. ⁊ hoc est qḋ Aristo. dicit ꝙ ꝑspectiuus dicit ꝓpter q̄d aut simplr̄: aut fm doctrinā. i. dū accipit a scīa supiori que merito doctrina dici pōt: cū sit scīa superior ⁊ per cās demonstratiue ꝓcedens. Ex q̄bus infertur eandē partē naturalis philosophie simul subalternari geometrie ⁊ perspectiue. pꝫ. postq̄ꝫ in demōstratione de yride quedā attribuunt linee fm ꝙ linea. quedā vero linee visuali fm ꝙ linea visualis. quare ⁊c̄.

¶ Multe. n. ⁊ non sibiynuicē sciarū habent se sic vt ad geometriā medicina: quod eni vulnera circularia tardius sanantur medici est scire propter quid autem geometre.

¶ Nunc vltimo dicit: ꝙ multe sūt sciētie nō sibi īn.uicē subiecte: quaꝝ vna dicit q꞉ alicui° effectus. altera vero dicit ꝓpter quid. sicut sunt: medicina cirugia: ⁊ geometria. Scit enī medicus ꝙ vulnera circularia tardius sanant̄ vt̄ vulnerib° angularibus: ⁊ causā illius ignorat. ⁊ per ꝯñs scit solū q꞉. geometria vero scit ꝓpter q̄d ipsius. ¶ Notandū ꝙ per sanationē vulneris hic intelligimus consolidationem ⁊ vnionem partium membri vulnerati. hoc igitur fit tardius in circulari vulnere q̄ꝫ in angulari alijs paribus: cui° cā est. q꞉ circulus caret angulis. ⁊ cū sit capacissima figuraꝝ ptes eius maxie distant respectu aliarum figurarum. q̄re magis difficulter partes mēbri vulnerati vulnere circulari adinuicē vnient̄. in vulnere aūt angulari: q꞉ partes iuxta angulū sunt valde propinque: sibi poterit in angulo fieri initiū q̄dāꝫ cōsolidationis membri. ⁊ sic ꝯñr relique partes faciliter ꝯsolidabūtur. q꞉ vero circulare vulnus caret angulo: non sic faciliter fiet curatio ipsius alijs paribus. ¶ Dubitat̄. q꞉ videtur ꝙ sicut naturalis ꝑspectiue subalternat̄: eo ꝙ sibi supponitur quo ad quādaꝫ partē ipsius. sic cirugicus subalternatur geometrie quo ad illā ꝓpositionē que est pars cirugie. vulnera circularia tardius sanantur. cui° oppositū philosophus sentit dicens ꝙ iste non sunt sibi inuicē subiecte. ¶ Quidā hic dixerūt ꝙ ista ꝓpositio. vulnera circularia ⁊c̄. non est pars cirugie cū sit q̄dam ꝑncipiū ipsius. principia vero scientie nō sunt partes ipsius. sicut neq꞉ pūctus qui est prin° linee ē pars eius. sed hoc reputo friuole dictū. ¶ Aliter igitur dicitur ꝙ Aristo. in presenti illam sciaꝫ appellauit alteri subalternatam que vel simpliciter vel fm aliquaꝫ eius notabilē partem: vtputa fm aliquem tractatū eideꝫ subalternatur. sic autem non est de cirugia respectu geometrie. concedi tñ potest sine inconuenienti ꝙ sibi subalternatur quo ad illaꝫ ꝓpositionem. sicut etiam conceditur geometriā subijci naturali quo ad illam ꝓpōnem. de puncto ad punctū rectam lineā ducere ꝯtingit. ⁊ sic est finis capituli ad laudem dei.

Figurarū autem magis scire faciēs maxime prima ē. mathematice ⁊. n. scientiarum per hanc fuerunt demōstrationes vt arithmetica ⁊ geometria ⁊ perspectiua. Et fere dicere est quecunq꞉ propter quid faciunt speculationem. aut eni omnino aut sicut frequentius ⁊ i pluribus per hāc figuram que est propter q̄d fit syllogismus quare ⁊ per hāc erit maxime faciēs scire propter quid speculari.

¶ Hoc est 4.° ⁊ vltimū capitulū pmi tractatus: in quo postq̄ꝫ determinauit de mā demōstratōis ꝯñr determinat de ipā forma oñdēs in qua figura maxime fieri hꝫ demōstratio. ⁊ diuiditur i duas pncipales partes. In pma ꝓbat ꝙ pma figura ē maxime faciēs scire. ⁊ ex hoc habetur ꝙ demōstratio maxime fieri debet i figura pma. Scdo q꞉ prima figura aliqñ negatiue ꝓcedit: ⁊ oꝫ demōstrationē ꝓcedere ex imediatis: ondit quō ꝯtingit ꝓpōnem negatiuā esse imediatā ibi. Sicut āt. a. esse. i. b. cōtingit ⁊c̄. Prima in tres partes diuiditur fꝫ ꝙ tres adducit rōnes. scda ibi. Postea ipsius qḋ quid est. tertia ibi. Amplius hec q̄dam illis ⁊c̄. Primo arguitur a signo. scie mathematice que sunt alijs certiores formāt demōstrationes in pma figura. ergo ⁊c̄. assumptuꝫ pꝫ inductiue. Arismetrica enim geometria ⁊ ꝑspectiua sunt hō. ⁊ q̄si vlr̄ dicere cōtingit. q꞉ quecunq꞉ scīa ꝓcedit ꝑ demōstrationē ꝓpter quid aut semꝑ aut frequētius format illā in pᵃ figura. quare concludit̄ ꝙ demōstratio ꝓpter q̄d ē maxīe faciens scire per hāc figurā. ⁊ per ꝯñs cū demōstratio ꝓpter quid sit que facit vere scire. sequitur ꝯclō pncipalr̄ itenta. Intelligēdū ꝙ illud qḋ dicit̄ de pma figura itelligit̄ de pmo mō pme figure: cuꝫ sit enim scīa potissima qua vlr̄ passio de subō ꝓprio demōstratur oportebit in acq̄sitione talis scīe passionem vlīter de medio in maiori ꝓpōne affirmatiue ꝑdicari. ⁊ in minori mediū vlīter de minori. ⁊ hoc nō fit nisi i primo modo pme figure. ¶ Notandū scdo ꝙ ꝑdicte scientie vtplurimuꝫ pmo° pme figure vtunt̄: qm̄ vtplimū demōstrant passiōes ꝓprias ꝑ cām ꝓpriā. Aliqñ tñ vtunt̄ scda vl̄ tertia figura aut alijs modis pme figure sicut patet i ꝑspectiua que aliqñ arguit ab effectu. ⁊ aliqñ per cām remotā negatiue in scda figura demonstrando. ⁊ aliqñ negatiue in pma. ⁊ iō dicit phs aut omnino aut sicut frequenter. Cōiter exponētes mouēt hic difficultatem de certitudine sciaꝝ cōparando mathēaticas naturalibus ⁊ metaphice. ⁊ cōparando arismetricā geometrie. ſꝫ de his sufficiēter visū fuit in q̄ōne trigesimatertia.

¶ Postea ipsius quod quid est scientiaꝫ per hāc solam figuram venari possibile est. in media eni figura non cathegoricus syllogismus sed ipsius quod quid ē scientia est affirmationis. in vltima fit quale sed non vniuersaliter: sed quicquid vniuersalium est. non enim quodammodo est animal bipes homo.

¶ Scdo argui̊t sic. illa figura magis facit scire ꝑ quā solā cōcludi pōt diffinitio iuestigāda de suo diffinito. sed pma figura est hō. igit̄ ⁊c̄. maior pꝫ. q꞉ notitia diffinitiua ē notitia sciētifica. ⁊ diffinitio est ꝑncipiū aut mediū demōstratōis: per quō acq̄rit̄ scire. minor probatur. q꞉ diffinitio dum concluditur de suo diffinito concluditur vniuersaliter ⁊ affirmatiue. nā si animal bipes sit hominis diffinitio: nō ꝑdicabitur quodā modo de hoīe: sed simpliciter de quolibet hoīe ⁊ affirmatiue. sed per solā primā figurā cōtingit vlr̄ ⁊ affirmatiue ꝯcludere. igitur ⁊c̄. pꝫ ꝯñtia cū maiori. minor etiaꝫ patet cōsiderantī modos figuraruꝫ. In scda eniꝫ figura nō concluditur affirmatiue: sed semꝑ negatiue. In tertia vero licet aliquando affirmatiue cōcludatur: tamen nūquaꝫ vniuersalr̄ ꝯcludit̄. ſꝫ particulariter tm̄. quare ⁊c̄.

¶ Amplius hec quidē illius nihil īdiget. Ille aūt per hāc densantur ⁊ augmentant̄ quousq꞉ vtiq꞉ ad immediata veniant. Manifestū igitur quod maxime ꝓpriū scie prima figura.

¶ Tertio arguitur sic. prima figura nō īdiget alijs figuris: ſꝫ alie indigent ipsa. igitur maxime facit ad scire. tenet ꝯsequētia. ⁊ assumptuꝫ pꝫ. qm̄ vt habet̄ prima prioꝝ. alie figure reducuntur ad primā per ꝯdensationē aut rarefactionē doce

venerit ad imediata. Deinde vlis cōcludit. ꝛ lra pȝ. ¶ Dubitatur qualr vez est ꝙ alie figure reducātur ad primā per ꝯdensationē aut rarefactionē. ¶ Rūdetur ꝙ hoc dupli verificari pōt. pmo quo ad formā sylli. 2° quo ad mām sylli aliquo mō generātis sciaȝ. Unde p primo sciēdū est: ꝙ hic ponit cois dña iter pmā figurā ꝛ alias. qm̄ i pma mediū p sibijcit ꝛ scḋa bis pdicat ꝛ i scḋa bis pdicat. s. i maiori ꝛ minori ppōne. in tertia bis subijcit. hoc pȝ pmo poz. ¶ Ex quo sequitur ꝙ scḋaȝ reducēdo ad primā ex pte medij de pdicato fit subm i ppōne maiori. ſȝ tertiā ad pmā reducēdo ꝺ subo fit pdicatū i ppōne minori. ¶ Sciēdū 2°. ꝙ cū pdicatum fit subȝ fit qdā ꝯdēsatio nō pprie ſȝ silitudinarie. sicut eniȝ quādo corp⁹ cōdēsatur ptes eius sibi fiūt ppingores. sic qñ de pdicato fit subm id qd erat remoti⁹ a b ipso initio ppositionis ppinquius fit. Ecōtra vero cū subm transfert in pdicatū fit quedam rarefactio metaphorice. qm̄ sicut in rarefactiōe ptes corporis fiūt remotiores ꝙ pri⁹. sic dū subȝ trāsfert i predicatū illd qd erat ppinqui⁹ fit remoti⁹ ab initio ppōnis. Ex quib⁹ pȝ ꝙ scḋa figura ꝗtū est ex pte medij reducit ad pmā p cōdēsationē. s. reducēdo pdicatum in subȝ. tertia vo p rarefactionē. s. reducēdo subȝ i pdicatū. ꝛ p talē reductionē deuenit ad imediata ex pte forme sylli: qm̄ reducunt ad figurā pmā i qua primo repitur ratio principiorum ꝛ forme syllogistice: q sūt dici de oi: ꝛ dici ꝺ nullo: vt pȝ pmo prioz. ¶ Pro scḋo sciendū ꝙ aliqñ ꝯtingit qñ aliqd notificam⁹ p scḋam vel p tertiā figurā maiorē aut minorem ppōnem esse mediatā. sic hic. ois homo est suba. talis autē ppō aut reducit ad imediata sp ascēdēdo ab hoīe ad subaȝ. sicut hic. omne aial est suba. ois homo ē aial. igit ꝛc. ꝛ sic vlteri⁹ pcedēdo. aut reducit semp descēdendo a suba ad hoīnē tanꝙ a superiori ad inferi⁹. sicut hic. oē corp⁹ est suba. omnis hō est corpus. igit ꝛc. ꝛ sic vlteri⁹ descēdendo vsqȝ ad mediū imediatū hoī. si primo fiat reductio fit p quādā rarefactionē metaphorice. ꝗto eni magis ascēdim⁹: tanto magis dilatam⁹ ꝛ augem⁹. Si scḋo mō fit per ꝗdā cōdēsationem. ꝗto eni magis descēdim⁹ tāto magis cōstringim⁹ ꝛ cōdensam⁹ ad pauciora siue specialiora deueniēdo. Quidā tamen videntur velle: ꝙ qlitercūqȝ fiat ista reductio fit p ꝯdensationē. eo ꝙ multiplicatio medioȝ est cōdensatio qdā vt dicunt. Hec aūt reductio ppositiōis mediate ad imediatam per rarefactionē ꝛ cōdensationem non fit nisi i prima figura. tū qr soluȝ in prima figura mediū sumitur iter extrema. tum qr soluȝ i pma figura cōcludit vlis affirmatiua. ꝗre ꝛc. ¶ Alios modos narrat Al. iter quos vnū dicit eē ad mentē Aristo. vȝ. ꝙ 2ª ꝛ 3ª figura ad primā reducūtur quo ad sue illationis euidētiā. siue hoc fiat p cōuersionē siue p trāspositionē premissaꝝ: siue per impolē. ꝛ hoc modo dicūtur reduci per cōdensationē. qr. s. reducūtur ad figurā imediatā q nllo indiget ad inferendū. Dicūtur aūt reduci per rarefactionē quo ad reductionē suorū particulariū modorum in modos vles prime figure. ꝛ presertim in modum primū. Alios modos exponendi vide ab eo.

¶ Sicut aūt esse. a. in. b. ꝯtigit idiuidualiter. sic ꝛ non esse conceditur. Dico aūtē idiuidualiter esse aut non esse eo ꝙ non ē eoꝝ mediū.

¶ Declarat qualter contingit ppositionē negatiuā esse imediatam. ꝛ pmo ppōnit qd itendit. 2° exequitur. dicit primo ꝙ sicut cōtingit ppōnem affirmatiuā eē imediatā. vbi gra. vbi. a. indiuidualiter. i. imediate predicet de. b. sic etiā cōtingit ppōnem negatiuā esse imediatā. sicut cū. a. indiuidualr remouetur a. b. dico autē aliquid indiuidualiter ꝺ alio affirmari aut ab alio negari quando nullo modo fuerit mediuȝ eoꝝ. i. nullū fuerit mediū pbādi pdicatū de subiecto.

¶ Cum igitur aut. a. quidē aut. b. in toto quodaȝ fit aut ꝛ ambo non contingit. a. in. b. primo non esse. Sit eni. a. in toto. c. ergo si. b. nō ē in toto. c. potest eni. a. esse quidē in quodā toto: sed. b. non eē i hoc. erit syllogism⁹ ꝙ nō sit. a. in. b. Si eni in. a. quidē omni est. c. in. b. autē nullo ē. in. b. nullo est. a. ꝛ hoc per medium. c. Similiter aūt est ꝛ si. b. in toto quodam ē vt. in. d. d. autem in omni. b. est. a. āt in nullo. b. erit per syllogismum. Eodē autem modo demonstrabitur ꝛ si vtraqȝ in toto quodam sit.

¶ Exequit de intento. ꝛ primo ostēdit quomodo ppositio negatiua sit mediata. 2° qualiter sit imedita. ibi. Si vero neutrum ꝛc. Item primo declarat intētum. scḋo declarat quoddam suppositum: ibi. Qz aūt contingit ꝛc. Ponitur igitur pmo regula trimembris. vȝ. quando predicatum alicu⁹ ppositionis negatiue sub aliquo gñe ꝯtinet: aut subiectū ipsius aut vtrūqȝ: ppō illa nō est imediata. ita vt pdicatū prio remoueatur a subo. per. a. ꝺbem⁹ itelligere pdicatū. ꝛ p. b. subiectū. Prima ps pȝ de hac ppōne. nulla suba est albedo. ꝯtinet. n. pdicatū sub qlitate. subȝ vero sub nūero ꝯtinet. poterit igit illa ppō pbari p aliqd mediū i scḋa figura. sic arguēdo. ois albedo ē qlitas. nulla suba ē qlitas. g nlla suba est albedo. ꝛ pōt sylls formari. ex. a. b. c. vbi sit. a. albedo. ꝛ. b. suba ꝛ. c. sit qlitas. Scḋa ps pȝ. de illa ppōne. nlls hō est qlitas. hō eni sub suba ꝯtinet que vocet. d. sub qua nō cōtinet pdicatū. Poterit igit illa ppō pbari i pma figura arguēdo sic. nulla substātia est qualitas. ois hō est substātia. igit ꝛc. Potest etiā formari sylls p. a. b. c. d. ꝛ pȝ de se. Pȝ ēt tertia pars de illa ppōne. nullus homo est albedo. q in pria figura per aliqd mediū pbari pōt arguēdo sic. nulla substātia est albedo. ois hō est suba. igit ꝛc. Pōt etiam pbari in secunda figura sicut hic. ois albedo ē qualitas. nullus homo ē qualitas. igitur nullus homo est albedo.

¶ Quod autē contingit. b. nō esse in quo toto est. a. aut iterū. a. i quo est. b. māifestū ex coordiationibus est quecūqȝ non ꝯmutant adiuicē. Si. n. nihil eorū que sunt i. a. c. d. coordinatiōe ꝺ nullo predicātur que sunt in. b. e. f. a. autē in toto. p. sit ordiatione existēti. manifestum ꝙ. b. nō erit i. p. commutarent eniȝ coordinatōes. Similiter aūt est ꝛ si. b. in toto quodā est.

¶ Declarat qd pus supposuerat. vȝ. ꝙ subȝ pōt eē in aliquo gñe i quo nō est pdicatū aut ecōuerso. dicit. n. ꝙ hoc est manifestū ex coordinatōib⁹ pdicamētalibus que nō iuicē pmiscent: sic eni sit vna coordinatio pdicamētalis ad. a. c. d. gra exempli. coordinatio predicamenti substantie. ꝛ alia sit coordinatio. b. e. f. verbi gratia. ꝗtitatis. nullum exñs in prima coordinatiōe pdicatur de aliquo existente in secunda. neqȝ eꝯ: quare si. a. pdicatū ponatur sub gñalissimo pme coordinationis. quod vocetur. b. b. subiectū qd est alterius coordinationis non erit sub illo. ꝛ idem contingit econtra. aliter. aūt cōmiscerent coordinatiōes: qd videt impole.

¶ Si vero neutrum fit in toto nullo. Nō ē aūt. a. in. b. necesse est idiuidualr nō eē. Si eni erit medium necesse est alterū ipoꝝ i toto quodā eē aut eniȝ in prima figura aut i media erit syllogism⁹. Si igitur i pria figura. b. erit in toto quodā affirmatiuā eni ad hāc oȝ fieri ppositionē. Si vero in medio quecūqȝ cōtigit ad vtrūqȝ. n. posito priuato fit syllogismus. Cū aūt vtraqȝ negatiua sit

nõ erit. manifestũ igitur ẽ ꝙ cõtingit aliud i alio non esse indiuidualiter. ⁊ quando ꝯtingat ⁊ quo modo diximus.

℄ Ostẽdit qualr ꝓpõ negatiua vera est immediata. ⁊ ponit hanc regulam. si sit ꝓpõ negatiua vera ⁊ tam subꝫ ꝙ ꝑdicatũ sub nullo genere cõtineaẽ illa est imediata. sicẽ ista. nulla suba est q̃titas. ꝓbaẽ sic. qꝛ si sit mediata tũc habebit aliquod mediũ ꝑ qḋ poterit ꝓbari. aut igitur hoc erit i prima figura. aut in scḋa. nã i tertia nõ ꝯcluditur vl'is affirmatiua si i prima apoꝛtebit minorez esse affirmatiuã: ꝑsertiꝫ si directe ꝯcludat. ⁊ per ꝯñs illud mediuꝫ de minori extremitate siue de subiecto vere affirmabitur: quare illud subiectum cõtinebiẽ in aliquo supꝛioꝛi: qḋ repugnat supposito. si hoc fiat in scḋa figura opoꝛtebit aut maioꝛẽ aut minoꝛẽ esse affirmatiuã quecũqꝫ cõtingat: nõ põt aũt vtraqꝫ ꝑmissa sit ẽẽ negatiua. ⁊ si maioꝛ erit affirmatiua: tũc ꝑdicatũ sub aliquo toto ꝯtinebiẽ: sicut i hoc exẽplo. oĩs hõ est suba. nl'la qualitas ẽ suba. ergo nulla qualitas est homo. Si vero mioꝛ est affirmatiua subiectũ sub aliquo superioꝛi ꝯtinebiẽ. sicut h. nulla qualitas est suba. oĩs hõ est substantia. ergo nullus hõ est q̃litas. Deinde phs epilogat. ⁊ l'ra est plana.

Ignoꝛãtia aũt nõ scḋm negationeꝫ: sꝫ scḋm dispõnem dicta est qdem per syllogismũ facta deceptio. Hec autẽ in his que sunt primo aut nõ primo sunt: cõtingit duplr. aut enĩ cũꝫ simpliciter esse accipiat vel nõ esse. aut cũ per syllogismũ accipiat opinionẽ.

℄ In hoc scḋo tractatu ostẽdit Ari. in nobis ignoꝛãtiã ꝑduci posse ꝑ syll'ꝫ ⁊ sine syll'o. ⁊ cõtinet vnicũ capitulũ: qḋ in duas diuidiẽ partes. primo ostẽdit qualr per syll'm ignoꝛãtia i nobis ꝑducitur. scḋo qualr sine syllogismo. ibi. Mãifestũ autem est ꝙ si aliqs ⁊c. Prima diuiditur in duas: qm̃ primo ostẽdit qualiter per syllogismũ ignoꝛantia causaẽ in primis ⁊ imediatis. 2° in posterioꝛibus ⁊ mediatis ibi. In his aũt que sunt nõ idiuidua. Itẽ primo facit qḋ dictum est quo ad syll'm affirmatiuũ. scḋo quo ad negatiuũ. ibi. Que vero ipsi' nõ esse ⁊c. ℄ Circa primũ quatuoꝛ facit. primo ponit q̃sdaꝫ distictiones de ignoꝛãtia. scḋo osñdit modũ quo ignoꝛantia causeẽ de qua itendit ibi. Simplicis quidẽ. Tertio assignat diuersitates circa hoc contingentes. ibi. Contingit quidem igitur ⁊c. Quarto respondet tacite questiõi. ibi. Ipsius quidem. igiẽ esse ⁊c. ℄ Prima distinctio quam iplicite ponit est ista. duplex est ignoꝛãtia. s. fm negationẽ ⁊ fꝫ dispõnem. ignoꝛãtia fm negationẽ ẽ cũ qs de aliqua re nihil nouit. q̃lis est ignoꝛãtia rustici q nihil ḋ hoc nouit: ꝙ triãgulus hꝫ tres angulos equales duobus rectis. Ignoꝛãtia võ fꝫ dispõnem diciẽ cũ quis habet habituꝫ ꝯtrariũ sciẽ: vt si aliquis opinaretur celũ quiescere: hec oũt ignoꝛãtia fieri põt ꝑ syll'ꝫ. ⁊ tũc vocaẽ deceptio. ℄ Scḋa distictio. ignoꝛãtia fꝫ dispõnem ẽ duplex. q̃dam circa imediatã ꝓpõnem. q̃dam circa mediatam. Exẽplũ primi: vt si aliqs credat ꝙ nõ dẽ totũ ẽ sua pte maius. Exẽplum scḋi: vt si foꝛ. opineẽ triangulũ non habere tres. ℄ Tertia distictio. adhuc mõ vtroqꝫ accipiẽdo ignoꝛãtia est duplex. quedã est qua quis nominatur esse qḋ nõ est. ⁊ hec est ignoꝛãtia circa ꝓpositioneꝫ affirmatiuam. vt si aliquis opineẽ celum quiescere. quedaꝫ vero per quam aliqs opinatur nõ ẽẽ quod ẽ. ⁊ hec habetur per negatiuã ꝓpositionẽ. sicut cũ aliqs opinaẽ triãgulũ nõ habere tres. ℄ Quarta distictio. siue sit ignoꝛãtia circa ꝓpõnẽ affirmatiuaꝫ: siue circa negatiuã adhuc talis est duplex. q̃dã enĩ fit sine syll'o. q̃dã võ ꝑ syll'm. Exẽplũ primi: vt si aliqs solo erroꝛe visus iducaẽ ad credẽdũ solẽ ẽẽ minoꝛẽ terra: aut ipsum non esse maioꝛẽ. Exemplũ scḋi: vt si aliquis virtute argumẽtatõis credat celum quiescere. aut ipm non moueri. Iste distinctiões lꝫ non omnes explicite: tamen iplicite colligũtur ex textu. Dic solet coĩter dubitari. qꝛ non videtur verum: ꝙ circa ꝓpõnes imediatas cadere possit deceptio siue ꝑ syll'ꝫ. siue sine syllo. quia videtur ꝑ se note. sꝫ ḋ hoc sufficiẽter dcm̃ ẽ i ꝓcedẽtib'.

℄ Simplicis igiẽ opinionis simplex ḋceptio. sed que est ꝑ sillogismũ plures sunt. Nõ sit enim. a. i nullo. b. iduidualiter. igiẽ si sillogizareẽ. a. ẽẽ i b. mediũ accipiẽs. c. ḋceptus erit per sillogismũ.

℄ Ostendit modũ quo ignoꝛãtia cãtur. ⁊ pmo ꝓponit qḋ intendit. 2° declarat ibi. Cõtingit igiẽ. Dicit pmo ꝙ ignoꝛãtia sine syll'o q̃ simplex appellaẽ fit vno mõ tm̃. ignoꝛantia võ ꝑ syll'm multipliciter fieri põt. Si enĩ sit illa negatiua imediata. nullũ. b. est. a. ⁊ aliqs ꝯcludat ꝙ oẽ. b. est. a. ꝑ. c. mediũ: causabiẽ deceptio per syll'm arguẽda sic. oẽ. c. est. a. oẽ. b. est. c. ꝫ omne. b. est. a. qꝛ igiẽ tale mediũ variari põt multiplr. iõ deceptia ꝑ syll'm etiã multipliciter fieri põt. ℄ Dubitaẽ. ꝙ videẽ ꝙ etiã simplex ignoꝛãtia ꝑlibus modis fieri possit. q̃dã enĩ fit ex erroꝛe sensus: vt cũ qs opinaẽ solẽ ẽẽ minoꝛem terra. q̃dã võ ex solo erroꝛe itellect' nõ cõcurrẽte sensu: vt si aliquis opineẽ ꝙ anguli recti sint inequales aut suba sit qualitas. diciẽ ꝙ sufficit ad mentẽ Aristo. talẽ ignoꝛãtiã vno mõ fieri. qꝛ. s. non diuersificaẽ ꝑ diuersitatẽ rõnum quo ad illaꝫ causandã adduci possent. sic fit de ignoꝛãtia ꝑ syll'm facta.

℄ Contingit q̃dẽ igitur vtrasqꝫ ꝓpositiones falsas. cõtingit aũt alterã tantũ. Si enĩꝫ nec. a. i nullo. c. erit neque. c. in nullo. b. accepta autem sunt ecõtrario vtraque vtreque erunt false.

℄ Declarat qualiter varijs modis fit ignoꝛãtia per syll'm: ꝑsupposita tamen debita foꝛma syllogistica. ⁊ pmo ostẽdit qualiter ignoꝛãtia fiat duabus premissis existẽtib' falsis. 2° qualiter fiat altera tm̃ existente falsa ibi. Sꝫ alterã ⁊c. Iteꝫ primo facit quod dictũ est: quãdo ille premisse fuerint contrarie veris. 2° quãdo fuerint ꝯtradictoꝛie eaꝝ ibi. Põt. n. sic se hrẽ ⁊c. Primo igiẽ dicit ꝙ contingit in causando ignoꝛantiaꝫ vtrasqꝫ premissas esse falsas. ⁊ ꝯtingit alteraꝫ tm̃ ẽẽ falsam. Exemplum primi ponitur ab Aristo. per. a. b. c. Sed potest exemplificari per istuꝫ syll'm. omnis qualitas ẽ suba. omnis quãtitas est qualitas. ergo omnis qualitas est suba. patet enĩꝫ ꝙ premisse sunt contrarie his duab' veris ⁊ imediatis. nulla q̃litas est suba. ⁊ nulla q̃litas est quantitas.

℄ Potest aũt sic se habere. c. ad. a. ⁊ ad. b. ⁊ ꝙ. c. neqꝫ sub. a. sit: neqꝫ vl'iter in. b. b. qdeꝫ ipossibile esse est in toto aliquo. Primũ enĩ dcm̃ est i ipso b. nõ esse. a. a. aũt nõ necesse est oĩb' que sunt. c. inesse vl'iter. quare vtreqꝫ false sunt.

℄ Dicit ꝙ aliquando contingit mediũꝫ sic se habere ad maioꝛem extremitatem vt non contineatur sub ea. ad minoꝛẽ vero ꝙ non vniuersaliter de ipsa predicetur. minoꝛ vero extremitas non sub aliquo genere continebitur. Premissum enim est illam esse negatiuam immediatam in qua minoꝛ extremitas a maioꝛi remouetur. qualis est illa. nulla quantitas est substantia. maioꝛ vero extremitas non predicetur vniuersaliter de oĩ ꝯtento sub medio. ⁊ tũc vtraqꝫ ꝑmissaꝝ erit falsa. vbi gratia. arguem' sic. oẽ ꝑfectũ est suba. omnis quãtitas est ꝑfecta. ergo oĩs quãtitas est suba. vbi patet ꝙ maioꝛ est falsa. ⁊ eius cõtradictoꝛia vera. non tamẽ contraria est vera. quoniã substãtia que ẽ maioꝛ extremitas de aliquo ꝑfecto predicaẽ ⁊ de aliquo non. similr minoꝛ est falsa. ⁊ ꝯtradictoꝛis vera: sua tñ ꝯtraria non: quoniã mediũ diciẽ de aliquo ꝯtento sub minoꝛi extremitate: sed non de omni

Aristo. vero loquit̃ ꝑ terminos suos: p. a. itelligens maiorẽ extremitatẽ: p. b. minorẽ ꝛ per. c. mediũ terminũ.

¶ Sed alterã cõtingit veram accipe. Non tamẽ quãlibet ꝯtingẽtem: sꝫ q̃ est. a. c. nã. b. c. ꝓpositio semp erit falsa. propter id quod. c. i nullo est. b: sed que est. a. c. potest: vt si. a. in. b. ꝛ in. c. indiui/dualiter est. cũ eni ꝑdicat̃ idẽ primũ de pluribus neutrum in neutro erit. Differt autẽ nihil neqꝫ si non idiuidualiter insit.

¶ Dicit ꝙ aliquando cõtingit talem ignorantiã. s. in imedia tis fieri altera premissaꝝ existẽte vera. s. maiori: ꝛ altera fal sa. s. minori: sed minor non põt eẽ vera. oportet enĩ mediũ non inesse alicui cõtẽto sub minori extremitate: sꝫ maior ex tremitas bene põt iesse medio: sicut si maior extremitas i/mediate ieẽt medio ꝛ minori extremitati: sicut color imme diate inest albedini ꝛ nigredini. hec enim maior esset vera. omnis albedo est color. ꝛ hec minor esset falsa. oĩs nigredo est albedo. naꝫ quãdo genus imediate de pluribus predica tur tũc nulla illaꝝ specieꝝ de altera predicatur. Deĩde sub dit phs ꝙ nihil differt si maior extremitas nõ indiuidualr̃ isit medio ꝛ minori extremitati. ¶ Dubitatur. qꝛ videt̃ ari sto. peccare in exẽplo. nam per istas duas premissas conclu ditur genus de specie. vt gratia exempli. omnis nigredo est color. ꝛ per consequens non concluditur falsum neqꝫ causa tur ignorãtia: vt patet. ¶ Scdo dubitatur. quia videtur ꝙ predicta ignorantia causari possit maiori tantũ existẽte fal/sa: arguendo sic. omne ens est substãtia. omnis quãtitas est ens: ergo omnis quãtitas est substantia. ¶ Ad primũ dicit̃: ꝙ istud exemplũ nõ ponitur ad ondendũ qualiter causat̃ ignorantia: sed solum ad declarandum qualiter contingat maiorem esse veram ꝛ minorem falsam. ꝛ forte quia aristo. vidit illud exemplũ non esse omnino ad propositum suũ subdit. Dicint aũt nihil ꝛc. Conueniẽs aũt exemplũ istud ẽ omnis intelligentia est substãtia. omnis quãtitas est intelli gentia. ergo omnis quãtitas est substantia. ¶ Ad 2[m] dicit̃: ꝙ aristo. intellexit vbi fieret syllogismus per terminos pre dicamẽtales tãtuꝫ: sed ly ens ẽ trãscẽdẽs ꝑdicamẽtũ. Aliter ꝙ aristo. intellexit vbi vna premissa esset in totũ vera ꝛ alte ra in totuꝫ falsa: sꝫ illa maior. omne ens est quãtitas. non est huiusmodi. vt pꝫ. ¶ Sꝫ contra accipiatur terminus ꝯuerti bilis cum quãtitate. ꝛ sit. a. tũc arguo sic. omne. a. est substã/tia. omnis quãtitas est. a. igitur ꝛc. maior est in totuꝫ falsa. ꝛ minor in totum vera. ꝛ fit syllogismus in terminis predica/mentalibus. quare vtraqꝫ respõsio stare non põt. Huic dici põt ꝙ si. a. cõuertitur cuꝫ q̃titate nõ põt esse nisi eius passio vel aliqđ sibi accidentale. ꝛ tale nõ est ꝑ se in predicamento: de quali intelligit phs hic. si vero sumat̃ mediũ per se i pre dicamẽto existens necessario: minor erit falsa. quare vl' erit infra q̃titatẽ vel extra predicamẽtuꝫ q̃titatis.

¶ Ipsius quidẽ igitur esse deceptio per istam fi-guram ꝛ sic fit solum. Non eni erit in alia figura ipsius esse syllogismus.

¶ Posset aliquis ab aristo. requirere ꝙ ipse similiter ostẽde ret has diuersitates syllogismoꝝ ignorantie in alijs figuris sicut in pria. huic tacite questioni respõdet ꝙ talis deceptio que ẽ circa ꝓpositionẽ affirmatiuã cõtrariã negatiue im mediate soluꝫ fit in prima figura. naꝫ talis ꝓpositio est vni uersalis affirmatiua. scda vero figura non cõcludit affirma tiue. ꝛ tertia non concludit vniuersaliter. q̃re ꝛc.

¶ Que vero ipsius non eẽ in prima ꝛ media fi-gura ẽ. Primũ quidẽ igitur dicamus quot mo-dis in prima figura ꝛ quomodo se habẽtibus ꝓ positionibus contingit.

¶ Determinat de ignorantia circa imediata que fit per syllo gismũ negatiuuꝫ. ꝛ primo facit hoc quo ad primã figuram. scdo quo ad secundam ibi. Sed in media quidem figura. ꝛc. Prima diuiditur in duas. primo declarat ꝓpositũ ambab' premissis existẽtib' falsis. scdo altera tãtum existente falsa ibi. Contingit autem ꝛ altera. Primo ergo ꝓponens in ten tionem suaꝫ dicit ꝙ ignorantia que est circa ꝓpositionẽ ne gatiuam oppositaꝫ affirmatiue imediate fieri põt tã per syl logismuꝫ prime q̃ꝫ per syllogismũ scde. Dicamus aũt primo quot modis fit in prima ꝛ qualiter se habẽtib' pmissis syl logismi. ¶ Notãdũ sꝫ cõmuniter exponẽtes ꝙ de tertia fi gura nõ fecit hic aristo. mẽtiõeꝫ: qꝛ ꝓpositio ꝯcludẽda i syl/logismo ignorãtie oꝫ eẽ vniuersalis. tertia vero figura solũ ꝑticularẽ ꝯcludit. non video tñ magnã necessitatẽ hui'. cuꝫ eni illa ꝑticularis. aliqđ corp' nõ ẽ suba. sit ꝯtradictoria hui' imediate. oẽ corp' ẽ substãtia. videt̃ ratiõabile ꝙ ita ꝯcludi possit in tertia figura sicut illa v'lis in scda. nullũ corpus est substãtia. nisi forte quis diceret ꝙ syllogismus ignorãtie in demr̃atiuis fieri debet ac si quis intẽderet demr̃are. sed de/mr̃ando solũ vniuersalr̃ ꝛ nõ ꝑticulariter ꝓcederet. q̃re ꝛc.

¶ Contingit quidem igitur vtrisqꝫ falsis: vt si. a. in. c. ꝛ in. b. sit indiuidualiter. Si enim accipia/tur. a. in. c. nullo. c. autem in omni. b. false sunt vtreqꝫ propositiones.

¶ Dicit ꝙ ignorãtia ꝑdicta primo ꝯtigere põt ambabus pre missis existẽtibus falsis. ꝛ hoc ꝯtiget vbi maior extremitas imediate isit medio ꝛ minori extremitati. ꝛ remoueat̃ me/diũ a maiori extremitate ꝛ attribuat̃ miori: vt i hoc exẽplo. nulla albedo ẽ color. oĩs nigredo ẽ albedo. ergo nulla nigre do ẽ color. vbi pꝫ ꝙ ꝯclo ẽ cõtraria hui' affirmatiue imedi/ate. oĩs nigredo ẽ color. ꝛ color de albedine ꝛ nigredine tãqꝫ de speciebus proximis imediate predicatur. Aristo. autẽ po nit exemplũ in terminis. a. b. c. vt prius. Quidã hic mouẽt dubium de propositione mediata ꝛ immediata: sed de hoc sufficit esse dictum in questione trigesimasexta.

¶ Cõtingit aũt ꝛ altera falsa: ꝛ hac quacũqꝫ cõti gente. põt eni que ẽ. a. c. verã esse. Que vero est c. b. falsã: sed que ẽ. a. c. verã. quoniã non oibus que sunt inest. a. sed que est. b. c. falsã. qm̃ impos sibile est esse in. b. c. in quo nullo est. a. Nõ enim vera erit que ẽ. a. c. ꝓpositio. siliter autẽ ꝛ si sint vtreque vere ꝯclusio erit vera.

¶ Ostendit posse fieri syllogismum negatiuum ignorantie altera tantum existente falsa. ꝛ primo quo ad maiorem. se/cundo quo ad minorem. dicit primo ꝙ contingit ꝑdictum syllꝫ fieri altera ꝑmissaꝝ tm̃ falsa exñte. ꝛ ista poterit idiffe rẽter eẽ vel maior vl' minor. ꝑmo nanqꝫ cõtingit maiorẽ eẽ verã ꝛ miorẽ falsã. põt eni accipi maior extremitas que nõ de oibus ꝑdicatur: q̃re maior negatiua poterit eẽ vera. sicut ista. nulla linea est color. ꝛ tũc minor necessario est falsa. cũ enim debeat cõcludi negatiua opposita affirmatiue imme diate: sequit̃ ꝙ maior extremitas debet imediate inesse mi nori extremitati. sicut hec. oĩs albedo est color. ꝛ ꝯsequẽter debeat concludi ꝙ nulla albedo est color. seqtur: ꝙ mediũ ñ iest minori extrẽitati. ꝛ ꝑ ꝯñs mĩor affirmatiua est falsa. si nãqꝫ mediũ sibi iesset: ꝛ cum hoc maior extremitas inesset vniuersaliter minori vt supponitur: tũc sequitur in tertia fi gura maiorẽ extremitatẽ inesse medio saltẽ ꝑticulariter ꝛ ꝑ consequens maior que esset vniuersalis negatiua esset falsa: qđ est contra positũ. Item si minor cũ maiori esset vera ꝛ ex veris non sequitur nisi veꝝ. tũc ꝯclo esset vera: ꝛ sic nõ cau/

faretur syllogismus ignorantie de quo intendimus. poterit igitur syllogismus sic formari. nulla linea est color. oīs albedo est linea. ergo nulla albedo est color. Aristoteles vero exemplũ in terminis solitis ponit.

¶ Sed que est. c. b. contingit veram esse cũ altera sit falsa: vt si. b. ⁊ in. c. ⁊ in. a. erit. necesse ē. n. alterum sub altero esse. quare si accipiat. a. ĩ nullo. c. eē falsa erit propositio. Manifestũ igitur ē quoniam ⁊ cum altera falsa sit ⁊ ĩ vtrisq; falsus erit syllogismus.

¶ Dicit ꝙ etiā contingit econuerso minorem esse veraz maiori existente falsa. sicut si minor extremitas sit in medio ⁊ maiori extremitate: sicut pars in toto. tunc. n. est necesse medium ⁊ maiorem extremitatem sic se habere vt alteruz sit sub altero. quare remouendo alterum ab altero vniuersaliter sicut fit in maiori erit propositio falsa: sicut patet arguendo sic. nulla qualitas est color. oīs albedo est q̃litas. ergo nulla albedo est color. concluditur ergo ex premissis ꝙ syllogismus ignorātie negatiuus fieri pōt in prima figura: siue ambabus p̄missis existentibus falsis siue altera tōtũ.

¶ Sz ĩ media quidē figura vtrasq; ꝓpositiones totas falsas eē nō cōtingit. Cum enim. a. ĩ omni sit. b. nihil est accipere qđ in altero quidem oī in altero vero nullo erit. Oportet autez sic recipere propōnes: ⁊ ꝙ in hoc quidem sit, in hoc autē nō sit: sunt vere erit syllogismus. si igiẗ accipiantur sic false: manifestũ est ꝙ cōtrarie ⁊ ecōtrario se habebunt. hoc aũt impossibile est. In quodaz autem nihil prohibet vtranq; falsam esse. vt si c. in. b. ⁊ in. a. quodaz est. Si enim. c. quidem ĩ a. omni accipiatur esse. in. b. autem nullo esse false quidem vtreq; propositiones: nō tamen tote: sed in quodā. ⁊ econtrario autē posito priuatio.

¶ Declarat propositũ quo ad scḋaz figuraz. ⁊ primo vtraq; premissa existente falsa. scḋo altera tantum existente falsa ibi. Alteraz autē falsaz ⁊c̃. Primo igitur intēdit duas rationes: quaꝝ prima est ista. Syllogismus ignorātie negatiuus non fit in scḋa figura ambabus premissis existētibus totalr̃ falsis ꝓbatur sic. naz si ambe possent esse in totũ false oportebit aliquod mediũ inuenire qđ vniuersaliter ab vna extremitate remoueatur. ⁊ alteri extremitati vniuersalr̃ attribuatur. pz consequentia: qz mediuz in scḋa figura bis predicatur de altero affirmatiue. ⁊ de altero negatiue. sed hoc non est possibile in proposito: quia per syllogismũ negatiuũ ignorantie de quo loquimur hic cōcludi debet negatiua vniuersalis contraria vniuersali affirmatiue immediate ĩ qua maior extremitas vniuersaliter inest minori. Si igitur mediũ ab altera extremitatũ totaliter remoueretur: non totaliter ineēt alteri extremitati. ⁊ si totaliter ieēt vni nō oīo ab altera remoueretur: sicut patet in illa. nulla albedo est color: ⁊ in alijs similibus. Item si ambe premisse essēt totaliter false. tunc earum contrarie essent omnino vere. hoc aũt ē impossibile stantibus sic terminis: vt patet. quare ⁊c̃. Secũda conclusio. predictus syllogismus fieri pōt ambabus premissis existentibus falsis s̄m partē. ꝓbatur. quia pōt accipi mediuz qđ inest maiori ⁊ minori extremitati s̄m partē ⁊ nō s̄z totũ. ⁊ tũc si in premissis accipiatur illud mediũ vl̃r̃ ĩnesse maiori ⁊ a minori vl̃r̃ remoueri. aut ecōuerso: vtreque premisse essent false s̄m partē. exemplũ. sicut si arguaẗ in cesare sic: nullũ aīal est masculũ. oīs homo ē masculus. ergo nullus hō est aīal. pz. ꝙ cōcludetur negatiua cōtraria huic ĩmediate. oīs homo ē aīal. per p̄missas falsas s̄z partē: siliter in camestres. omne aial est masculũ. nullus homo est masculus. ergo nullus homo est animal.

¶ Similiter autem ⁊ alteram esse falsam ⁊ quālibet contingit. ꝙ enim ĩ. a. omni ⁊ in. b. ē. Si igitur accipiatur. in. a. quidez toto esse. c. in. b. aũt toto non esse: que quidem est. c. a. vera erit. scḋa q̃ est. c. b. falsa. Iterum quod in. b. nullo est neq; ĩ a. omni ierit. Si. n. ⁊ ĩ. a. ē ⁊ in. b. s̄z ñ erat. Si igiẗ accipiaẗ. c. ĩ toto q̄dē. a. inesse. b. autez nullo b. c. ꝓpositio vera erit. Altera autez falsa.

¶ Ostēdit itentum altera premissa ꝑ tantum existēte falsa. ⁊ primo quo ad 2ᵐ modũ prime figure. scḋo quo ad primũ. ibi. Silr̃ autem sic ⁊c̃. Primo igitur intendit conclusionem istam. predictus syllogismus fieri potest altera tantum premissa existente falsa quecunq; sit illa indifferenter. probatur. ⁊ primo vbi maior sit vera. cũ enim maior extremitas per se ⁊ imediate predicetur de minori sicut supponitur. qcq̄d vniuersaliter dicitur d̄ maiori extremitate vniuersaliter dicetur de minori: sicut qcq̄d vniuersaliter dicitur de animali vniuersaliter etiā de homine pdicatur. si igitur accipiatur aliquod mediuz qđ vniuersaliter īest maiori extremitati ⁊ in maiori propositione eidē vniuersaliter attribuatur. ĩ minori vero vniuersaliter remoueatur a minori extremitate maior erit vera: minor vero falsa: sicut patet arguēdo sic. omne animal est viuũ. nullus homo est viuus. ergo nullus homo est animal. ¶ Secũdo declaratur conclusio minori existente vera. Nā cũ maior extremitas vniuersalr̃ īsit minori vt supponitur non poterit aliquid vniuersaliter a minori extremitate remoueri: qđ vniuersaliter predicetur de maiori: quia si sic tunc etiaz vniuersaliter predicaretur de minori. si igitur assumatur medium qđ vniuersaliter a minori extremitate remouetur: est maior propositio falsa. ⁊ minor vera. vt patet sic arguendo. omne animal est inanimatũ. nullus hō est ianimatꝰ. ergo nullus hō ē animal.

¶ Similiter autem fit trāspositio priuatio. Qđ enim in nullo est. a. neq; ĩ. b. nullo erit. Si igitur accipiatur in toto quidē. a. non esse in. b. aũt toto esse que quidē est. a. c. propositio vera est. altera autem falsa. Et iterũ quod ĩ omnibꝰ est in nullo accipere. a. nō esse falsum est. Est eni necesse si omni. b. ⁊ in quodā. a. esse. Si igiẗ accipiatur in omni. b. esse. c. ĩ. a. autem nullo: que quidē est. c. b. vera est: que autem est. c. a. falsa. Manifestũ igitur ꝙ vtrisq; falsis ⁊ altera tantũ erit syllogismus deceptiuus in indiuiduis.

¶ Eādē cōclusionē pricipalr̃ declarat ĩ p̄mo scḋe dicēs: ꝙ idē accidit trāsposita ꝓpōne negatiua. i. vbi maior sit negatiua q̄ pꝰ pōebaẗ affirmatiua. Nā cũ maior extrēitas vniuersaliter ĩsit minori qcq̄d vl̃r̃ remouebiẗ a maiori: et vl̃r̃ remouebiẗ a minori. si g̃ sit aliqđ meᵐ qđ vl̃r̃ remoueaẗ a maiori extremitate ⁊ ĩ maiori ꝓpōe d̄ ipa negatiue p̄diceẗ. ĩ minori vō vl̃r̃ attribuaẗ minori extremitati maior ē vera ⁊ minor falsa sic hic. nullũ aīal ē ianimatũ. oīs hō ē ianimatꝰ. g̃ nullus hō ē aīal. Si vō accipiaẗ meᵐ qđ vl̃r̃ iest minori extremitati n̄ pt vl̃r̃ remoueri a maiori stātibꝰ terminis vt pꝫ: ⁊ tunc formato syllogismo maior erit falsa ⁊ minor v̄a. vt pz: sic arguēdo. nulluz aīal ē rōnale. oīs hō ē rōnalis. g̃ nullus hō est aīal. Deinde phs epilogat dicēs ꝙ manifestũ ē ꝙ ĩ imediatis pōt fieri syllogismꝰ ignorātie vtrisq; p̄missis exñtibꝰ falsis: ⁊ similr̃ altera tantum.

¶ In his aũt que nõ ĩdiuidua sunt cũ quidez per propriũ mediũ fiat falsitatis syllogismus ipoſſe vtrasq̃ falsas eẽ ppositiones sꝫ solum que ẽ ad maius vltimũ. Dico aũt ppriũ medium per qđ fit ɔtradictiõis syllogismus. Sit eni.a.in.b. per mediũ.c.quoniã igit̃ necesse est que est.c.b.affirmatiuã accipi syllõ facto.manifestũ est q̃ hec sp est vera. Non eni ɔuertitur sꝫ que est.a.c. falsa. Cõuersa.n.hac ɔtrario fiet syllogismus.

¶ Determinat de syllogismo ignorãtie in posteriorib⁹ ꝛ mediatis ꝛ primo đ affirmatiuo.scđo de negatiuo ibi.Si vero sit affirmatiuus. Item primo facit qđ dictum est quo ad primam figuram.secundo quo ad secundam ibi.Sed per mediam figuram. Prima diuiditur in tres:quia primo ostẽdit qualiter predictus syllogismus fit per medium proprium. scđo qualiter fit per medium nõ ppriũ sꝫ similitudinem habẽs cũ medio proprio ibi. Similiter aũt si ex alia.tertio q̃lit̃ per mediũ extraneũ.ibi.Si vero nõ per ppriũ. Primo ĩtendit ɔclõnem istã. Qñ ĩ pma figura ex syllõ ignorantie per ppriũ mediũ ĩfertur ppõ negatiua ɔria ppõni mediate ꝛ demõstrabili ĩpoſſe ẽ vtrasq̃ pmissas simul esse falsas:sed sola maior põt eẽ falsa.ꝛ mediũ propriũ inquit phs appello p qđ fit sylls demrãtiuus oppositus syllõ ignorantie. Ista ɔclõ probatur sic.in syllõ negatiuo pme figure cõcludente vlr mĩor est affirmatiua in q̃ illud mediũ attribuitur minori extremitati. Cũ igit̃ sit mediũ ppriũ.sequit̃ q̃ minor nõ põt esse falsa:q̃re relinq̃t maiorẽ solã esse falsã. vbi gr̃a.arguẽdo sic.nulla figura hñs angulũ extrĩsecũ ꝛc. hꝫ tres ꝛc.sꝫ oĩs triangulus hꝫ angulũ extrinsecum ꝛc.ergo nullus triãgulus habet tres.vbi patet q̃ minor est vera: q̃ non cõuertitur ab ea qualitate quam habuit in demonstratiuo syllogismo:quoniã ita est affirmatiua ꝛ vera sicut pri⁹ erat.maior vero a sua qualitate conuertitur. Nam in demõstratiuo syllogismo erat affirmatiua ꝛ vera. nunc vero ẽ negatiua ꝛ falsa.vt patet arguendo sic.omnis figura habẽs angulum extrinsecum habet tres.triãgulus est huiusmodi.igitur ꝛc. ¶ Notandũ q̃ mediũ propriũ quantũ ad propositum philosophi hic potest eẽ dupliciter.vno modo predicatũ essentiale mediũ inter subiectũ ꝛ pđicatũ:cũ enĩ hec sit mediata.oĩs homo est substãtia:ad pbandũ illã per mediũ propriũ assumemus predicatũ aliquod inter hominẽ ꝛ substantiã:sicut aĩal aut corp⁹. arguendo sic.quodlibet aĩal est substantia.quilibet hõ est animal.igitur quilibet hõ ẽ sub̃a. Ideꝫ etiã mediũ assumi potest in syllõ ignorantie arguẽdo sic.nullũ aĩal est substãtia.oĩs hõ est aĩal.igitur ꝛc. Secũdo modo dicitur mediũ propriũ:qđ est media cã ad demonstrandũ passionẽ de subõ sicut patuit ĩ exẽplo ꝑmisso đ triãgulo. Pri⁹ mediũ ẽ p se ĩ eodẽ pđicamẽto cũ extrẽis. Scđm vero mediũ in alio predicamento.vel si est in eodẽ predicamẽto:hoc solũ ɔtingit reductiue. Possemus etiã ppriũ appellare mediũ si vellemus effectũ cõuertibilẽ:q̃ assumitur ad demrandũ causã in demrãtiõe q̃z. qđ silr assumi põt in syllõ ignorãtie. Quidã vo aliꝫ addũt aliud eẽ mediũ ppriũ necessariũ ꝛ per accñs:sicut ad oñdendũ hoiẽ esse sub̃ã assumi põt q̃ oẽ calidũ ẽ sub̃a.ꝛ aliud esse mediũ ppriũ ꝛ cõtingens.q̃ ad pđictã ppositionẽ syllogiçandã assumi potest:q̃ omne albũ est substãtia:sed hec duo sunt falsa ꝛ extra intentionem Aristotelis.vt parere potest consideranti.

¶ Dubitatur q̃ ĩ concludendo istã negationẽ mediatã.nulla substantia est homo.in prima figura per mediũ propriũ vtraq̃ premissa est falsa.quare cõclusio aristo.non est vera. assũptũ patet arguendo sic.nullũ animal ẽ hõ.quelibet substantia est aĩal.igitur ꝛc. Et idẽ cõtingeret quodcũq̃ aliud mediũ assumatur ĩter hoiẽ ꝛ substantiã. ¶ Ad hoc dicunt Quidã q̃ ɔclusio Aristo.ĩtelligitur de negatiuis habentib⁹ pđicationẽ directã.pđicta vero ppõ solũ hꝫ ĩdirectã predicationẽ. ¶ Alr ꝛ melius dr̃ q̃ pđicta ppositio non est ɔria ppõni mediate ꝛ demõstrabili hec enĩ nõ est demrãbilis. quelibet substãtia est hõ.cum sit ĩpossibilis.ꝛ de illa loquit̃ expresse conclusio.vt patet.de tali enĩ intelligit Aristo. vt patet q̃si per oẽs expositores.

¶ Similiter autẽ est si ex alia coordinatione accipiatur medium vt.d.quãnis ĩ toto.a.sit. ꝛ de.b. predicatur omni. Necesse.n.est que est.b.d.propositionem manere:alterã aũt conuerti. Quare hec quidem semper vera. illa autem semp falsa ꝛ fere huiusmodi deceptio eadem est ei que fit per proprium medium.

¶ Intẽdit conclusionẽ istã quãdo per mediũ alterius coordinationis de quo maior extremitas vniuersaliter predicatur ꝛ ipsũ predicatur vniuersaliter de minori cũ predictis conditionibus fit syllogismus ignorãtie. maior propositio est falsa.ꝛ minor est vera.vt in hoc exemplo. nullũ coloratũ est animal.oĩs homo est coloratus. igitur nullus homo est animal.patet cõclusio. q̃ ĩ maiori maior extremitas ab illo medio remouetur.ꝛ per consequens est falsa.in minori vero idẽ mediũ attribuitur minori extremitati. ꝛ per consequens minor est vera remanet ẽt eadẽ minor in syllogismo ignorantie ꝛ syllogismo sibi opposito.quare sicut in syllogismo sibi opposito est vera.sic etiã in syllogismo ignorantie. maior vero a ppria qualitate conuertitur: quoniã in syllogismo scientie erat affirmatiua:sicut arguendo sic. oẽ coloratũ est animal.oĩs hõ est huiusmodi.igitur ꝛc. In hoc autẽ syllogismo ignorantie assumitur illa negatiua. nullũ coloratũ est animal. ꝛ per consequens in hoc syllogismo est falsa. tale vero mediũ non est propriũ vt vult hic philosophus:sꝫ simile pprio.ꝛ pp̃ter hoc accidit similis deceptio siue ignorantia sicut accidit per mediũ propriũ.

¶ Si vero nõ p ppriũ mediũ fiet syllogism⁹. cũ.d.qđem sub.a.sit mediũ.in.b.aũt nullo ẽ.necesse est vtrasq̃ falsas eẽ. Recipiende enĩ vtrq̃ sũt ɔ contrario q̃ꝫ se habeant ppões si debeat fieri sylls. Sic enim accepte vtreq̃ fiunt false vt si a. qdẽ in toto.d.est.d.aũt in nullo.b.cõuersus enĩ syllogism⁹ qdẽ erit ꝛ ppões vtreq̃ false. Cũ vero nõ sit sub.a.mediũ: vt.d. que quidẽ ẽ. a.d. vera erit:que vero ẽ.d.b. falsa. q̃ si esset vera ꝛ cõclusio eẽt vera:sed erat falsa.

¶ Intendit hic duas conclusiones.prima.si predictus syllogismus fiat per mediũ extraneũ qđ vniuersaliter contineatur sub maiori extremitate:sed de minori minime predicetur:tũc necesse est ambas premissas esse falsas. patet. quia ille premisse contrario modo assumuntur q̃ꝫ sit ex parte reinã ĩ maiori maior extremitas vniuersaliter a medio remouetur. ꝛ tamen ponitur ipsum sub ea vniuersaliter contineri.in minori vero illud medium vniuersaliter attribuitur minori extrẽitati.eo q̃ in pria figura semper minor est affirmatiua.ꝛ tamen vt ponitur de ipsa minime pđicatur. Exẽplum huius est in hoc syllogismo. nulla oliua est corpus. omnis homo est oliua.ergo nullus homo est corpus ¶ Secunda conclusio est. vbi tale medium extraneum non sit sub maiori extremitate:sed simple ab ea oĩno remoueatur. maior propositio predicti syllogismi erit vera.minor vero falsa.patet sic arguendo. nullus lapis est vinum.oĩs homo est lapis.ergo nullus homo est vinum.non tñ potest minor eẽ vera.q̃ tũc maiori existẽte vera cõclõ eẽt vera. ꝛ hec tũc

nō esset syllogismus ignorantie. Itē posset argui sic. medio nullo mō iest maior extremitas: vt ponit: que tñ attribuit minori vlr: q̄re mediū nullo mō attribui pōt minori extremitati: ꝛ ꝑ ꝯñs minor ꝓpositio que ē affirmatiua est falsa.
¶ Dubitat. nunquid cōtingat ꝑ mediū extraneū fieri talē syllogismū ignorātie maiori existēte falsa: ꝛ minori vera: ꝙ nō videt tacite inuere phs. ꝙ sic arguit. in isto syllogismo. nulla suba est corpus. ois hō ē suba. ergo nullus hō ē corpꝰ Suba. n. videt mediū extraneū cum nō sit ꝓpriū mediū inter hoiem ꝛ corpus. scdo qdā arguunt sic. facto isto syllogismo. ois hō est lapis: nullus lapis est viuus. ergo nullus hō est viuus. pz. ꝙ maior ē falsa ꝛ minor vera. vt pz. quare ꝛc.
¶ Ad primū dici pōt ꝙ substantia in ꝑdicto syllogismo nō ē mediū extraneū. dicit. n. mediū extraneū qd alteri extremitati fuerit disperatū. hoc aūt in ꝓposito non cōtingit. vt pz. ¶ Alr dici pōt ꝙ suba large loquendo est mediuz extraneū verūtñ oīno remouet a maiori extremitate. sicut phs intelligit: ꝛ iō in cōclusione addidi istam particulā: ꝙ omnino ab ea remoueatur ¶ Ad 2m dicitur ꝙ in predicto syllō fit transpositio premissarum: ꝛ ꝙ illa que prio loco ponitur non est vere: sed apparenter maior. sed est vere minor. scda vero ē ve maior. quare argumētū nō ꝓcedit.

¶ Sz per mediā figuram facta dceptione vtrasqz quidez non contingit falsas esse ꝓpositiones totas. Cuz eni sit. b. sub. a. nihil quidem contingit hoc quidem omni in illo vero nullo eē. sicut dictum est prius. Altera vero potest esse falsa ꝛ quecūqz cōtigit si. n. c. ꝛ in. a. ꝛ i. b. ē. si accipiat i. a. qdem esse: i. b. vero non eē. que qdez. a. c. vera erit. altera aūt falsa. Iterum si quidez i. b. accipiat. c. esse. i. a. autem nullo: que quidem ē. c. b. vera erit. altera autem falsa. Si quidem igit sit priuatiuus sylls dceptionis dictuz est: quare ꝛ quando ꝛ per que erit deceptio.

¶ Declarat intentū quo ad scdam figurā. ꝛ itēdit duas conclones. ¶ Prima est ista. ꝑdictus sylls nō potest fieri i scda figura ambabus premissis existentibus totaliter falsis. probatur. qꝛ per talem syllogismum concluditur vniuersalis negatiua. sicut nullum. b. est. a. cuius cōtraria est mediata ꝛ vera. s. illa. omne. b. est. a. quare sequit ꝙ maior extremitas vniuersaliter inest minori. ꝛ per cōsequēs ipossibile ē aliqd mediū reperiri ꝙ vniuersaliter insit alteri illorꝫ. ꝛ vniuersaliter ab altero remoueatur. sz hoc deberet fieri, si ambe premisse sint totalr false in scda figura. qꝛ mediuz bis ꝛ vniuersaliter predicat de vno affirmatiue ꝛ d altero negatiue. q̄re cōclusio est vera. ¶ Notandū ꝙ licet in ꝑdicto syllogismo ambe premisse nō esse possint totaliter false. possunt tamen eē false ꝭm partem: sicut patet sic arguendo. ois substantia est rationalis. nullum animal est rōnale. ergo nullū animal est substantia. ¶ Secunda cōclusio. in predicto syllogismo facto in illa scda figura. potest altera premissarum esse totaliter falsa. ꝛ illarum quecunqz indifferenter. probatur. qꝛ vbi medium assumatur qd vniuersaliter iest maiori ꝛ minori extremitati: ꝛ in maiori ꝓprietate affirmatiue predicetur de maiori: in minori vero negatiue predicetur de minori. maior ē vera ꝛ minor falsa: sic pz sic arguēdo. oē corpꝰ est suba. nullus homo est suba. ergo nullus homo est corpus. ꝛ iste est syllogismus in scdo modo illius figure. si vero d maiori extremitate negatiue predicetur ꝛ d minori affirmatiue maior est falsa. ꝛ minor vera. vt patet. in hoc exēplo. nullum corpus est substantia. omnis homo est substantia. ergo nullus homo est corpus. ꝛ iste est syllogismus in primo modo illius figure. vt patet. Deinde philosophus epilogat: ꝛc litterra de se patet.

¶ Si vero sit affirmatiuus tunc per propriū medium impossibile est vtrasqz esse falsas. Necesse enim est que est hic manere: si quidem erit syllogismus sicut dcm̄ est prius. Quare. a. c. semp erit falsa. hec aūt erit conuersa.

¶ Determinat de syllogismo ignorantie affirmatiuo in propositionibus mediatis. ꝛ primo quō fit per medium proprium. scdo quomodo fit per medium simile proprio ibi. Sub autem ꝛc. tertio quomodo fit per medium extraneum ibi. Cum vero non per proprium ꝛc. Intendit igitur primo conclusionem istam: si fiat syllogismus ignorantie affirmatiuꝰ in propositionibus mediatis per medium proprium: impossibile est vtrasqz premissas esse falsas. probat qꝛ talis sylls non potest fieri nisi in primo prime figure vniuersaliter concludente: sed tunc assumendo medium propriuz minor propositio est vera in qua medium de minori extremitate affirmatiue predicatur: sicut patet in hoc exemplo. omnis substantia est quātitas. omnis homo est substātia. ergo omnis homo est quātitas. minor igitur manet sicut ē i syllō demōstratiuo. maior vero mutata est: vt patet.

¶ Similiter aūt est ꝛ si ex alia ordinatiōe accipiatur mediū: sicut dcm̄ est in priuatiua deceptiōe. Necesse est eni que quidē est. d. b. manere.

¶ Dicit ꝙ etiam idem contingit si accipiatur medium alterius exordinationis non proprium: sed simile proprio: sicut etiam prius dicebatur d syllogismo ignorātie negatiuo. tūc enim minor erit vera non mutata ab eo qd ē in syllogismo scientifico. maior vero erit mutata: vt patet sic arguendo. omne colloratum est quantitas. omnis homo est coloratꝰ. igit ois hō ē quātitas. illa igit deceptio ē similis ꝓcedēti.

¶ Cuz vero sit non per proprium medium si quidem sit. d. sub. a. nec quidem erit vera. altera aūt falsa. potest eni. a. in pluribus esse que non sunt sibijnuicem. Si vero non sit. d. sub. a. hoc quidem manifestum: quoniam semper erit falsa. affirmatiuum eni accipitur: que quidem. d. b. cōtingit ꝛ verā esse ꝛ falsam. nihil enim prohibet. a. quidem. in. d. nullo esse. d. autem in omni. b. vt animal: scientia: musica. Non autem iterum neqz. a. in nullo. d. neqz. d. i nullo. b. Manifestū igitur est. quoniā cum non sit mediū sub. a. vtreqz possunt esse false. ꝛ quecunqz cōtingit. Quot quidem igitur modis. ꝛ per que possunt fieri secundum syllogismum decepnones ꝛ in his que sunt sine medio ꝛ in his que sunt per demonstrationes manifestum est.

¶ Intendit duas cōclusiones. primo vbi predictus syllogismus fiat per medium extraneum qd tamen cōtinetur sub maiori extremitate. maior ē vera. ꝛ minor falsa vt patet: sic arguendo. omnis albedo est color. omnis homo est albedo. ergo omnis homo est color. possibile enim est iquit philosophus maiorem extremitatem pluribus inesse non subalternatim positis. color nāqz iest albedini ꝛ nigredini: vt patet. ¶ Scda conclusio. vbi predictum medium extraneum n cōtineatur sub extremitate maiori. maior propositio erit falsa: minor vero potest esse indifferenter vera vel falsa. Exemplum primi in terminis Aristotelis est in hoc syllo-

logismo. omnis scientia est animal. omnis musica est scien-tia. ergo omnis musica ē aīal. nihil. n. ꝓhibet illud mediū extraneū a maiori extremitate totalr̄ removeri: ⁊ ō minori extremitate predicari: sicut pꝫ ī predicto exēplo. Exēplū scḋi. oīs linea ē color. oīs hō ē linea. ḡ oīs hō ē color. ꝯtigit nāqꝫ maiorē extremitatē ō medio ñ pdicari: ⁊ meᵐ ñ ieē minori vt ī pdcō exēplo. māifestū ē igit ꝙ cū mediū nō cōtinetur sub maiori extremitate vtreqꝫ premisse possunt esse false ⁊ queciāqꝫ contingit eē falsa. Deinde phs epilogat. ⁊ littera pꝫ. ¶ Dubitat̄ primo: qꝛ nō videt̄ possibile ꝙ mediū sit extraneum ⁊ sit sub maiori extremitate. dicitur enim extraneū quia disperatum sed genus nō ē disperatū spēi. nec econtra vt pꝫ. quare ⁊c̄. ¶ Scḋo dubitat̄ contra scḋam ꝯclonem. qꝛ vbi arguitur per diffinitionem maioris extremitatis: sicut ī hoc syllogismo. omnis substātia aīata sensitiua est aīal. oīs musica est substantia aīata sēsitiua. igitur omnis musica est aīal. Ibi accipitur mediū ꝓpriū qō non continetur sub maiori extremitate. ⁊ tamē maior non est falsa: vt pꝫ. igitur ⁊c̄. Idem ꝯfirmatur per hunc syllogismum. omne currens est asinus. omnis homo est currens. ergo oīs homo est asinus. similiter oē rudibile est asinꝰ. oīs homo est rudibilis. igitur ⁊c̄. ¶ Ad primū dicitur ꝙ per mediū proprinꝫ hic ari. intendit illud per qō negatiua mediata demonstratur. omne illō igitur appellari potest mediū extraneum in proposito per qō negatiua opposita affirmatiue illius syllogismi ī ñ demr̄aretur. Ad propositum igitur accepta illa vniuersali. oīs homo est color. eius contraria nullus homo est color: demonstrari debet ordine recto per aliqd superiꝰ ad hoīem vel ad colorē: aut saltē ꝑ aliqō ꝯuertibile. nō aūt per iferius ad colorē: qꝛ albedo in ꝓposito diceret̄ mediū exⁿneū. ⁊ iō neganda ē illa ꝯña. albedo nō est mediū dispatū respectu coloris. ḡ nō est mediū exⁿncū. ⁊ ꝑpter hoc dixit Al. ꝙ illud exēplū Aristo. de musica: scia: ⁊ aīal. nō est ꝯgruū. Ibi. n. adducitur scia ꝓ medio: qō tñ nō est exⁿneū: qm̄ per illud mediū dmōstrat̄ hec negatiua. nulla scia est aīal. sꝫ de hoc nō ē curādū vt ipse dicit. ¶ Ad 2ᵐ ꝓbabilr̄ dr̄ ꝙ mediū istius sylli non dꝫ dici exⁿneꝫ: qm̄ illa negatiua. nulla musica est aīal. recto ordine demr̄ari potest ꝑ diffōnem aīalis. ¶ Ad ꝯfirmationē primā diceret̄ ꝙ currens nō est mediū qō ꝑtineat dmōstrationi cū sit cōtingēs. ⁊ ꝑ ꝯñs neqꝫ mediū ꝓpriū neqꝫ exⁿneū ꝑtinens demr̄andi dici dꝫ de quo arist. intendit. ¶ Ad scḋaꝫ ꝓbabilr̄ dr̄ ꝙ rudibile est mediū ꝓpriū saltē in demōstratione qꝛ. nā illa. nullus hō est asinus. pōt ꝑ illud mediū demr̄an. qꝛ ⁊c̄. ¶ Uel dubitat̄ circa totā ꝑcedentē ꝑtē. qꝛ nō solū cōtingit ex syllō ignorātiā gnāri. qꝛ ꝯcludat falsaꝫ. ⁊ assumat ꝑmissas falsas vel alterā istaꝝ. sꝫ etiā qꝛ peccat ī forma vt pꝫ. ⁊ tñ de tali ignorantia Ari. nō determinat: q̄re fuit diminutus. ¶ Ad hoc r̄ndet̄ ꝙ ad hūc librū nō ꝑtinet de tali defectu determinare: sꝫ ad libꝝ elēchoꝝ: ꝓsupponit eñi posteriorista debitā sylli formā. ⁊ ꝯñter ondit qualr̄ ī rebus necessarijs cōtingat aliqñ ꝑ talē syllm̄ vere scire aliqñ vō decipi. Itē dū posteriorista disputat siue veꝝ dmr̄et siue falsū ꝯcludat disputat circa necessaria: ⁊ ñ circa ꝓbabilia: ī tali vō disputatōe nō habet̄ vsus sylli falsi fm̄ formā: sꝫ vl̄ sylli veri scḋm māꝫ vel sylli veri fm̄ formā tm̄. qꝛ vt scribit̄ ꝑmo topicoꝝ paralogismꝰ discipline ꝓcedit ex ꝓprijs discipline: sꝫ non ex veris. In disputatiōe vero topica potest eē vsus tā sylli falsi fꝫ formā q̄ꝫ fꝫ materiā: qꝛ illa disputatio ē circa cōia et probabilia. q̄re rōnabilr̄ hic nō debuit Ari. determiare de ignorātia ꝓueniēte merito forme sylli.

Manifestum est aūt ꝙ si aliqs sensus defecerit necesse est aliquā sciam ō ficere. qm̄ impossibile est accipe sine sensu. Si vere discimꝰ aut inductiōe aut ꝯmōstratiōe. Est āt demōstratio quidem ex vniuersalibus. Inductio āt ex hisque sunt scḋm partem. Impossibile aūt vlia speculari ⁊ non ꝑ iductionēꝫ. qm̄ ⁊ q̄ ex abstractiōe dicunt̄ eē ꝑ iductiones nota facere que īsūt ī vnoquoqꝫ gn̄e q̄dā: ⁊ si nō sepabilia sūt scḋm ꝙ vnūquodqꝫ hmōi ē. Inducere. n. ñ hn̄tes sensum impossibile ē. singulariū eni sensus est. Nō enim contingit accipere eorum scientiam. neqꝫ enim ex vniuersalibus est sine iductiōe neqꝫ per inductionē sine sensu.

¶ In hac scḋa parte pricipali determinatur de ignorātia negationis: ⁊ breuiter sine diuisione aristo. premittit cōclusionem istam. Si deficit nobis aliquis sensus necesse ē aliquā sciētiam deficere quā īpossibile est nos de nouo accipere: ⁊ per consequens in nobis ex defectu sensus fit quedaꝫ ignorātia negationis. pro declaratione conclusionis aristo. premittit quedam. primo ꝙ nos adiscimus aut per inductōeꝫ aut per demonstrationem. scḋo ꝙ demonstratio ex vniuersalibus procedat. inductio vero ex singularibꝰ: patet ex his que dicta sunt in prohemio. tertio premittitur ꝙ īpossibile est vniuersalium habere notitiam per demonstrationē nisi precedente singularium notitia per iductionē. probat̄. qꝛ si hoc nō eēt verum hoc maxime videretur ī rebꝰ abstractis: sicut in mathematicis: sꝫ in illis probatur eē veꝝ ꝙ ī quolꝫ genere abstractoꝝ sūt quedaꝫ particularia que nō sūt a mā sensibili abstracta fm̄ ꝙ vnūqōqꝫ istoꝝ ē hoc. ē eni assignare hanc lineam in hac mā que vt sic non est abstracta. vltio premittitur ꝙ īpossibile est carente sensu notitiam aliq̄ꝫ acquirere per inductionē eoꝝ que a sēsu percipiūtur: pꝫ. quia sensus est singularium. Ex his premissis arguitur sic. deficiente nobis aliquo sensu nullam possumus notitiā habere ꝑ inductionē eoꝝ singulariū que illo sensu ꝯprehendunt̄. per vltimam suppositionē. ⁊ si nō possumus notitiā hr̄e per iductionem neqꝫ suoꝝ vniuersalium notitiam habere possimus per demonstrationē: vt patet ex tertio premisso: sꝫ nos nō adiscimus nisi per inductionē: vel demōstrationem per suppositionē primā. quare reliquitur ꝙ deficiēte nobis aliquo sēsu necesse est nobis aliquā sciam deficere.

Est aūt oīs syllogismꝰ ꝑ tres terminos. Et hoc quidē demōstrare possibile ē qnoniā ē. a. i. c. ꝓpter id qō ē ī. b. ⁊ hoc i. c. Sed priuatiuus qdem est alteram quidem propositionem habens quoniam est aliud in alio: alteraꝫ autem quoniam non est.

¶ Iste est tertius tractatus in quo phs ostēdit in demōstrationibus nō eē ꝓcessum in īfinitū. ⁊ diuiditur ī quatuor capitulo. in primo premittit quedam necessaria ⁊ mouet questiōes de hac difficultate. In secūdo ostendit ꝙ solutio quarundam istarum questionum reducit ad solutionem aliaꝝ ibi. Or quidem igitur non contigit ⁊c̄. In tertio soluēdo pricipales questiones probat intentum per rationes quasdā communes que accipiuntur fm̄ predicata communiter sūpta ibi. Sed ꝙ in illis logice. In quarto ideꝫ facit per rationes proprias demonstrationi que accipiuntur fm̄ predicata per se ibi. Dyalectice autem ⁊c̄. Primum vero capitulū diuiditur in duas partes. quio primo premittit quedam necessaria. Secundo mouet questiōes ibi. Si igitur ⁊c̄. primo diuiditur in duas quia prima premittit quedam pertinentia ad formam syllogisticam. Secundo vero magis pertinentia materie demonstrationis ibi. Manifestum autem ē. pꝰ igit̄ ꝑmittit ꝙ oīs syllogismꝰ ē ꝑ tres termios. f. maiorē

extremitatẽ minorẽ. ⁊ mediũ. pꝫ primo prioꝝ: secundo ꝙ forma syllogismi affirmatiui in prima figura cõcludit. a. eẽ in c. per hoc ꝙ a. est in. b. ⁊. b. est in. c. arguẽdo sic. omne. b. ẽ a. omne. c. est. b. ergo omne. c. est. a. cõcludit ergo maiorẽ extremitatẽ eẽ in minori per hoc ꝙ maior extremitas de medio affirmatiue ꝑdicat᷑. ⁊ mediũ de minori. pꝫ hoc suppositũ loco allegato. ¶ 3º ꝑmittit᷑ ẽt ꝙ syllo cõcludente negatiue necesse est alterã ꝑmissaꝝ eẽ affirmatiuã alterõ vero negatiuã. patet ibidẽ. ¶ Notandũ fm ꝙ colligit᷑ loco allegato ꝙ primũ sup quo fundant᷑ principalr̃ sylli affirmatiui est. q̃cunqꝫ vni tertio sunt eadẽ: sunt eadẽ iter se: ꝑ hoc pꝫ informatione ꝑdicti sylli: primũ vo ex quo principalr̃ originant᷑ sylli negatiui. ẽ ꝙ oẽ qđ ab alio vlr̃ remouet᷑ a boĩ eo qđ est idem illi remouetur. ⁊ quidã hic adducunt instantias sophisticas que alibi vidẽde sunt.

¶ Manifestũ igit᷑ est quoniã pricipia ⁊ dicte suppositiones he sunt. Accipientes eni hoc necesse est sic demõstrare vt ꝙ a. sit in. c. ꝑ. b. Iteꝝ autẽ ꝙ. a. sit in. b. ꝑ aliõ mediũ. ⁊ ꝙ. b. sit in. c. silr̃.

¶ Hic Ari. duo ꝑmittit prio pn᷑ᵐ. Scđo zᵐ. ibi. scđꝫ qdẽ igit᷑ opinionẽ. primo dicit ꝙ manifestũ est ꝙ he ꝓpõnes ex quibus ꝓcedit᷑ in syllo demr̃atiuo sunt pricipia q̃dam ⁊ suppõnes de qbus dem̃ est. Nobis. n. hec principia sumẽtibus demõstrabimus. ꝙ oẽ. c. ẽ. a. per. b. mediũ. illã vero maiorẽ. oẽ. b. ẽ. a. si fuerit mediata ꝑ aliqđ mediũ demr̃abimus. ⁊ eodẽ modo istã minorẽ. oẽ. c. ẽ. b. si fuerit mediata. Aliter alij istũ tertũ itroducũt. vꝫ. manifestũ est ꝙ he ornẽ suppõnes premisse de forma sylli sunt pricipia ad ꝓbandũ itentum: supponẽtes eni hec duo principia demr̃abimᵒ tũc ꝙ. a. sit in. c. ꝑ. b. ⁊c. q. s. tũc sciemᵒ q̃lr̃ ꝓbãda est ꝯ. qualr̃ maior. ⁊ qualr̃ minor. ⁊ hec vider᷑ expõ Alberti ⁊ forte melior.

¶ Scđm qdẽ igitur opinionẽ syllogizantibus ⁊ solũ dyalectice manifestũ ẽ ꝙ hoc solũ itendẽdũ sit. Si ex quibᵒ cõtigit verisilis fiat syllogismus Quare ⁊ si ẽ aliqd eoꝝ i veritate que sunt. a. b. mediũ. videt᷑ aũt nõ ꝑ hoc syllogizãs syllogizatᵒ dyalectice est. Ad veritatẽ autem ex his que sunt oportet intendere.

¶ Ostendit oĩam inter syllogismum dyalecticũ ⁊ demr̃atiuũ: dicens ꝙ vbi fiat syllogismus dyalecticus inducens opinionem sufficit solũ ad hoc intendere vt eius premisse sint verisimiles et opinabiles quecunqꝫ fuerint indifferenter siue per se siue per accidẽs. quare si dyalectico aliqua occurrat ꝓpositio in syllogizãdo que fm veritatẽ habeat mediũ sed ꝓpter eius ꝓbabilitatem videatur per se nota: hoc sufficiet dyalectico: ⁊ ex ista syllogiçãs sufficiẽter ꝑficiet dyalecticũ syllogismum. ad demonstratorem aũt qui est artifex veritatis pertinet vt ex his ꝓcedat q̃ fm veritatem sint immediata. ¶ Notãdum ꝙ vt ꝓposito spectat: ꝓpositio dupliciter dici põt imediata. primo fm veritatem. scđo fm apparentiã siue ꝓbabilitatem. primam semper accipit demõstrator ex illa mediate vel imediate demõstrãdo: scđam vo dyalecticus accipere põt: ꝓpositio fm apparentiam imediata est que vel omnibus vel pluribus apparet per se nota. cum autem dyalectico sufficiat vt opinionem inducat ex tali immediata procedere potest.

¶ Habet autẽ se sic. Quoniã aũt est quod ipsum quidẽ de alio predicatur nõ fꝫ accñs: dico ãt fm accñs vt albũ: aliqñ dicimus illud esse hoiẽ: nõ similiter dicentes ⁊ hoiem album. Quod quidem enim cum non alterum aliquod sit album est. album autem est quoniam accidit homini esse album. Sunt igit᷑ quedam huiusmodi que quidẽ secundum se predicantur.

¶ Ponit aliã oĩam, ⁊ primo premittit ꝙ quedã predicãtur per se ⁊ non per accidens. quedam vero per accidens predicant᷑. ⁊ hoc dupliciter qꝛ vel accidens predicat᷑ de subiecto: sicut hic. hõ est albus: vel subiectũ ꝺ accidẽte sicut hic. albũ est hõ: ⁊ differunt isti modi: quoniam cum dicimus hominẽ esse album non aliquid alterũ dicimᵒ esse q̃ illõ subiectũ: ⁊ cum dicimus album est hõ: illõ predicatũ hõ non dicit᷑ de albo nisi qꝛ dicit᷑ de eo cui accidit esse album. sunt igit᷑ aliq̃ que per se predicãt᷑ ⁊ supple vlterius ꝙ demõstrator semp vtitur his que sũt per se: dyalecticus aũt his que sunt per accidẽs vti põt. ¶ Notãdum ꝙ dupliciter dici põt ꝓpositio per accidens. vno mõ ratione subiecti. alio mõ ratiõe habitudinis predicati ad subiectũ. hec igitur ꝓpositio. hõ ẽ albᵒ solũ scđo mõ dicitur per accidens. cũ inter album ⁊ hoiem sit habitudo per accidẽs: sed non primo modo. qm̃ hõ nõ ẽ subiectũ ratione alterius cui insit accidens: ⁊ hoc ẽ qđ dicit pħs ꝙ album tunc non dicitur aliquid alterum ⁊c. hec vero propositio. album est hõ. est vtroqꝫ mõ per accidens. albũ eni est subiectũ per accidens. quoniã non est subiectũ respectu hominis nisi ratione sortis vel platonis de quo predicatur homo: cui accidit albedo. ẽt quo album est concretũ denominatiuum qđ subiectũ per se dici nõ potest saltem respectu substãtie. licet: vt quidã dicunt: respectu alterius ꝯcreti possit eẽ per se subiectũ. sicut hic. albũ est coloratum Item aliquãdo dicunt quidã: ⁊ in idem venit: ꝙ hec. albũ est homo. est per accidens ⁊ idirecte: quoniam idirecta predicatio est substãtie de accidente. hec vero. homo ẽ albus. ẽ per accidens ⁊ directa. qualitercunqꝫ igitur dicatur semper magis per accidens est quãdo subiectũ de accidẽte predicatur q̃ ecõuerso: ⁊ talis ꝓpositio remotior ẽ a ꝓpositõe ꝑ se. ¶ Notandũ scđo ꝙ albertus aliter exponit illã vltimã particulã. sunt igitur quedã ⁊c. dicens ꝙ quedã sunt predicata fm se: q. s. rationem hñt proprij predicati: sicut albũ ⁊ similiter quedam sunt subiecta per se sicut sortes color superficies ⁊ similia: que dicunt᷑ subiecta ratione sui. siue talia faciant ꝓpositionẽ per se in primo vel scđo modo: siue non: ⁊ de talibus subiectis hic itendimus: ⁊ non de subiectis per accidẽs: qm̃ ifinita talia eẽ possũt: sicut album musicum currẽs: ⁊ sic de infinitis.

¶ Sic igitur. c. quidem huiusmodi ꝙ ipsum quidem non sit in alio: in hoc autem. b. sit primo. ⁊ nõ est aliud mediũ. Iterũ. i. sit in. e. Sit etiam similiter ⁊ hoc in. b. Nũquid ergo necesse est stare. aut contingit in infinitum ire?

¶ Mouet questiones. ⁊ primo in affirmatiuis. scđo i negatiuis oñdit. ꝙ eodẽ modo i negatiuis possũt moueri ibi. Silr̃ aũt ⁊ in priuatiuis. tertio ostẽdit ꝙ ille questiones non hñt locũ i ꝯuertibilibᵒ ibi. Sꝫ in ꝯuertibilibᵒ. Prima diuiditur in duas. qꝛ primo mouet qõnes. Scđo oñdit ad qđ ꝓposito nostro ꝑtineant. ibi. Est aũt hoc itendere ⁊c. Prima posset diuidi in tres fm ꝙ tres mouet qõnes. ¶ Prima questio ꝑtinens ad maiorẽ extremitatẽ est ista. nũquid cõtingat i ifinitum procedere in ascendendo: vt supposito. ꝙ. c est spẽalissimum qđ de nullo per se iferiori predicet᷑ ꝺ. c. vero imediate ꝑdicetur. b. ⁊ de ipso. b. predicetur. d. nunquid hoc modo procedendo sit ad aliquod vltimũ deuenire: ⁊ ibi stare: aut ꝯtingat in ifinitũ abire. vbi gr̃a. si icipiamus ab hoie tanq̃ a spẽalissimo: deĩde ꝓcedamᵒ ad aĩal: deĩde ab aĩali ad corpᵒ. ⁊ sic vlterius: nũqd hoc modo ꝯtingat ascendẽdo ꝓcedere in ifinitũ vel ad aliqd deuenire: qđ vlr̃ de alijs predicet᷑ tã q̃ supremũ: nullũ aũt supius de ipo predicet᷑.

¶ Et iterum quidem si de a. nihil predicat᷑ per se

a.autem in.c.est primo.medij3 autē i nullo prio
n. 7 item.c.sit i.i. 7 hoc i.b. Nūquid 7 hoc sta
re necesse est.an 7 hoc cōtingit in infinitum abi
re. Differt autez hoc a priori: quoniā hoc qdez
est. Nunquid cōtingit incepturū ab huiusmodi
q in nullo est altero sed aliud in illo in sursum 7
in infinitum abire. alterūqz iceptur ab huiusmo
di quod ipsum quidem de alio. de illo autez ni
hil predicatur in deorsum intendere si contigit
7 in infinitum ire.

¶ Scđa qstio pertinēs ad miorē extremitatez est. supposito
q.a.sit aliqđ sumū predicatū de quo nihil aliud tanqz supe
ri9 predicet. sed ipm imediate pdicet de.c.ita q.c.nō conti
neat sub alio imediate qz sub.a.c. vo eodē mō se hēat respe
ctu.i. 7 i.respectu.b.nūqd hoc mō descēdēdo sit ad aliqđ vl
timū 7 spālissimū deuenire 7 ibi stare: aut ptingat in infini
tū abire. vbi gratia. si.a.sit substātia sup qua nullū aliud est
pdicatū. substātia vo imediate de corpore pdicet. 7 sic vlte
rius: nūqd descēdēdo cōtingat pcedere in infinitū. Et dicit
phs q hec qđ scđa differt a prima. qr i pma incipim9 ab ali
quo spālissimo: 7 supponim9 q ipsū de nullo alio pdicet in
feriori: saltē per se. 7 pūr querim9: nūqd ascēdendo supra ips
in infinitū pcedere ptingat. in scđa vo ecōtra icipim9 ab ali
quo sumo supponēdo nihil de ipso tanqz superi9 pdicari. et
psequenter querimus nunquid sub ipso descendendo con
tingat in infinitum abire.

¶ Amplius nūquid cōtigit infinitare media determinatis terminis. Dico autē vt si.a.in.c.sit: medium autem ipor sit.b.ab ipo autem.b.a.alter sed hor alia. nūquid 7 hoc contingit in ifinitum abire. aut impossibile est.

¶ Tertia questio ptinēs ad media est. vtr extremis existi
bus finitis contigat media inter ipsa esse infinita. vt si.a.sit
vl'issimū nullū aliud habens superi9 ad ipm. vbi gratia. sub
stantia.c.vero spālissimū nullā aliā spēz sub se continēs. vbi
gratia. homo. 7 iter.a. 7.c.sit mediū.b. 7 iterum iter.a. 7.b.sit
aliud mediū vel alia media. nūqd contingat i talib9 medijs
i infinitū pcedere: an vo media ista sint finita.

¶ Est autem hoc intendere idem eē. 7 si demōstratiōes in ifinitum veniāt 7 si est demōstratio rei oīs aut adinuicem includātur.

¶ Dicit q ista inqsitio an i his predicatis sit pcedere i infi
est ac si querat nūqd demrātiōes i infinitū pcedāt. 7 vtruz
oīs rei sit demrātio vel ipe demrātiōes adinuicē includātur
ad intra terminos finitos. ¶ Notādū q pdicata de quib9
primo formabant qōnes sūt per se demrātiōi attributa vl'
tāqz maior extremitas aut minor: vel tanqz mediū. 7 iō si in
illis oportet pcedere in infinitū ēt i demrātiōib9 oporteret
pcedere i ifinitū. 7 tūc psequēter contingeret: vt cuiuslibet
demrātionis seu ppōnis demonstrantis cōclusionē essz de
mrātio. 7 hoc est qđ dicit Arist. 7 sic ē demrātio oīs rei.

¶ Similiter autem dico. 7 in priuatiuis syllogismis 7 ppositiōibus. vt si.a.non inest.b.nulli āt primo aut est aliqd infra cui priori nō inest.a. vt si ipsi.c.quod sit in omni.i. 7 nāqz in his aut infinita sūt in quibus nō est prioribus aut statur.

¶ Dicit q i ppōnibus 7 syllīs negatiuis silr qōnes formari
pnt cū eni hec negatiua sit vera.nullū.b.est.a. qrendū erit
nūqd.a.pmo 7 imediate remoueat a.b.aut mediāte alio po
ri. 7 si mediāte aliquo priori sit g.c.qđ vl'r predicet de.b.ite
rum querendū erit nūqd.a.remoueat a.c. mediāte aliquo
priori. vt si eēt aliqd qđ vl'r predicaret de.c. 7 sic pcedendo
verteret in dubiū nūqd in infinitū pcedet: aut erit ad vlti
mū deuenire. verbi grā.cū ista sit vera.nullus hō ē qtitas
pbatur per istā.nullū aīal est qtitas.ab aīali.n.pmū quanti
tas remouet qz ab hoīe.ista.n.nullū aīal ē qtitas.est magis
ppinqua imediate qz illa.nullus hō ē qtitas. pūr g dubita
tur: nūqd hoc mō i infinitū pcedat. ¶ Notādū q qō q hic
mouet i negatiuis solū est ptinēs medio: 7 non maiori: neqz
minori extremitati, extrema eni alicui9 coordinatiōis de se
inuicem affirmatiue 7 nō negatiue pdicant. ē ergo questio
nūquid infinita possint eē media: qbus hec negatiue pbet.
nullū.b.est.a.sicut nullus homo est qtitas.

¶ Sed in cōuertibilibus nō similiter se habet. nō enim est in eque predicabilibus d quo pdicatur primo aut vltimo. oīa eni sic similiter ad oīa se habēt. 7 si sint ifinita de ipso predicātia i vtraqz sūt pdicata ifinita. Nisi silr ptigat pūerti. sed hoc qdē sicut accidēs illud vero sicut pdicamētum.

¶ Intendit pclōnē istaz. Iste qōnes nō hūt locū in cōuerti
bilibus. pbatur. In conuertibilib9 nō est dare aliqd de quo
primo aliqd pdicet aut vltimo. ita vt per pri9 de vno qz de
alio pdicet. ergo 7c. tenet pña. qr pdicte qōnes non fiūt nisi
ascēsu 7 descēsu pdicator. 7 assūptū pz. qr oīa pūertibilia si
militer adinuicē se hūt i pdicādo. qr.s.qōlibet illor de quo
libet vl'r predicat. 7 hoc est qđ phs dicit. q si sint ifinita cō
uertibilia tūc ex vtraqz pte.s.subti 7 pdicati fūt infinita. naz
qōdā istor est accidētale sicut passio. alter vo supple ē pre
dicatū eētiale. sicut est diffinitio. ¶ Notādū ē q qdam ē
pdicatio ppria qdā impropria. sicut supi9 dictū ē i caplo d p
se. pdicatōe g ppria pdicat diffinitio de diffinito. sz ecōtra ē
impropria pdicatio. silr passio de sub9o ppria pdicatiōe pdi
cat. ipropria vo ecōuerso. dū g Aristo. dicit q si ifinita essent
pūertibilia: tūc ex vtraqz parte eēnt ifinita. loqtur indiffe
rēter de vtraqz pdicatōe. Loqnēdo eni solū de pdicatōe p
pria hoc nō seqret. qm si essent ifinite hoīs passiōes cū eo cō
uertibiles: nō sequeret vt essent subra infinita. 7 hec vr snia
linco. vbi distīguit de predicatōe directa 7 idirecta. ¶ No
tandū 2° q ēt i cōuertibilib9 formari pōt qđ de pcessu in i
finitū. cū.n. demrātur lunā esse eclypsabilē p ei9 cāz cōuerti
bilē possum dubitare nūquid ista cā per aliā conuertibilem
cām demrari possit. 7 alia per aliā. 7 sic in infinitū. 7 hoc nō
negat phs. sed intendit q iste qōnes que sunt de processu in
infinitū i ascensu vl' descēsu eor q se hūt fm sub 7 supra: hic
locū nō hūt. 7 hec videtur sententia Alberti.

Quod qdez igitur media non contingit infinita esse si in sursuz 7 deorsū stent predicamēta māifestū est. Dico autem sursuz quidē quod vniuersale magis ē. deorsum autem quod particulare est. Si enim.a.predicante d.c.infinita sunt media in quibus est.b.manifestū est q cōtingit vtiqz ab.a.ad.c.in deorsū alter de altero predicari in infinitum. anteqz eni in.c.veniat infinita sunt media. 7.a.c.in sursum infinita anteqz in.a.veniat. Quare si.b.impossibilia sunt: 7 ipi9 a. 7.c.impossibile est infinita eē media.

¶ Hoc est scđm caplm in quo ostendit solutionē aliquaruz
qōnum ad aliar solutionē reduci. 7 diuidit in duas partes.
qr primo ostendit q questio de medio reducitur ad questio
nem de extremis. qr.s.solutis qōnib9 d extremis solnta erit
questio de medio. In scđa similiter ostēdit questionē in ne

gatiuis solui ex solutōe questionū in affirmatiuis ibi. Manifestū est aūt ⁊ in priuatiua. Itē p̄mo facit qd̄ dictū est. 2° remouet q̄dam obiectionē ibi. Neqꝫ.n.si aliqs. Primo igr̄ ponit ɔclōnē istam. Nō cōtingit extrema esse finita in sursū ꝓcedēdo aut in deorsū ⁊ media eē infinita inter ista extrēa. ⁊ per ire sursū inquit phs. itelligo ꝓcedere ad magis vl'e: ꝓcedere aūt deorsū est ad min⁹ vl'e. ɔclō ꝓbatur sic. qr si non sit vera. sit. g̃. a. vnū extremū magis vl'e. c. aliud extremum spālissimū. ⁊ sint īfinita media iter. a. ⁊. c. quoꝝ qd̄libet vocetur. b. sequit̃ tūc q̄ a. p̄dicatur de alio medio inferiori. cum igitur media sint infinita. seqtur q̄ in īfinitū ꝓcederet p̄dicatio ī descēdendo. ⁊ p ɔñs descēdēdo nō possꝫ ad extremū infimū perueniri. qd̄ est ɔtra positū. eodē modo arguitur: q̄ ascēdendo. a c. versus a. nūq̄ ad. a. posset pueniri. qm̄ īfinita sūt media ꝑ que fierēt p̄dicatōes ascēdendo. concluditur igitur sͥ hec sūt īpossibilia. s. ambo extrema eē infinita. q̄ similiter impoīe est media eē infinita. ❡ Notandū: q̄ sic eadem est via a thebis ad athenas. ⁊ eꝫ rōne tñ dint̃ fm̄ q̄ ab vno termino īcipit ⁊ ī alteꝝ terminat̃. sic etiā idē ē spaciū ꝑ qd̄ descēdet̃ a generalissimo ad specialissimum. ⁊ per quod ascenderit eꝫ. dr̄t tamē rōne. qr ꝓut a spālissimo ꝓcedim⁹ ad generalissimū dr̄ ascēsus. ⁊ eꝫ. descēsus nolatur. si tñ per ascēsum ⁊ descensū ꝓcessus itelligim⁹: qbus itelicet⁹ ab altero extremo ad alteꝝ ꝓceditr nō sūt realiter idē. sicut etiam mot⁹ ab. a. in. b. ⁊ mot⁹ eꝫ sunt realiter distīcti. ❡ Notādū 2° de mente linco. q̄ alia rōne ꝓbari pōt ɔclō p̄dicta. qr dato q̄ iter. a. ⁊. c. finita eēnt media īfinita: sequeret̃ aliqd̄ p̄dicatū mediū eē cōius generalissimo: qd̄ de oībus predicatur intermedijs: qd̄ īplicat ɔdictionē. ꝓbatur ɔña. qr ꝓcedēdo a c. ad aliqd̄ intermediū eo magis cōe. ⁊ eodē mō ab isto medio ad aliud mediū ꝓcedēdo. ⁊ sic in īfinitū. q̄re tandē deuenire ad aliquod cōius. a. quod ponitur eē generalissimū. ⁊ vniuersaliter de omnibus intermedijs p̄dicari.

❡ Neqꝫ enim si aliquis dicat q̄ hec quidem que sunt. a. b. c. continentia sunt adiuicē. quare necesse est media eē finita. illa vero nō accipere nihil differt. quod vtiqꝫ accipio coꝝ que sūt. b. erit ad a. aut ad. c. aūt īfinita media aut non. a. aut si quo iam primo sumpt īfinita. siue statim siue nō statim nihil differt. q̄ enī sunt post hoc īfinita sūt.

❡ Posset aliquis dicere q̄ ratio pri⁹ facta ɔcludat supposito q̄ extrema ⁊ media. s. a. b. c. sint consequēter entia: ita vt vnū alteri sit ꝓximū: sꝫ ɔꝫ eū qui ponit īfinita media iter. a. c. dicere q̄ ipsa non sint ꝓxima inuicē neqꝫ ɔñter entia. q̄re ratio nō videt̃ ɔcludere. ❡ Rñdet phs q̄ nihil refert siue media infinita iter. a. c. sint ɔñr entia: siue non. si. n. accipiat̃ aliqd̄ medioꝝ q̄ oīa vocētur. b. ɔꝫ ab isto medio ad. a. vl' ad c. esse media īfinita: aut fm̄ Aristo. non esse infinita. si nāqꝫ ab isto medio tā ad. a. q̄ ad. c. essent solū finita media. tunc media oīa essent finita ⁊ non infinita: q̄litercūqꝫ ista media sint: siue sint stati vel nō stati. i. ɔñr entia vel nō qr qualitercūqꝫ sit per ista ꝓcederet̃ i infinitū ī p̄dicatiōib⁹ ī ascēdendo vel descēdendo. ⁊ sic tandē ad alteꝝ extremoꝝ non erit deuenire: qd̄ fuit p̄cipale intentū. ❡ Notandū p̄mo q̄ cōtingit q̄dam media infinita eē ɔñter entia: quedaꝫ vō non. Exemplū primi. sicut infiniti nūeri adinuicem se habēt. binarius. n. ⁊ trinari⁹ se adinuicē ɔñr habēt. ⁊ quaternari⁹ cū trinario. ⁊ sic in infinitū. ⁊ isti oēs medij sūt iter vnitatem ⁊ numeꝝ infinitū. Exemplū scd̄i. sicut infinita puncta ī linea: ⁊ infinita entia in tpe: ⁊ īfinita mutata eē ī motu. qbuscūqꝫ enī duob⁹ pūctis datis ī eadē linea recta: iter ea cadūt infinita pūcta. q̄re vnū nō erit ɔñr ens alteri. ⁊ eodē mō dicēdū de instanti in tēpore ⁊ de mutato eē ī motu. ❡ Dubitat̃. qr data. b. linea finita cui⁹ extrema sint. a. c. iter. a. c. sunt infinita pūcta. g̃ nō repugnat extrema eē finita ⁊ media iter ipsa esse infinita. cui⁹ oppositū asserit̃ in textu. Silr̄ iter gradū vt duo ⁊ gradū vt octo caliditatī sūt medij gradus īfiniti. q̄re ⁊c. nulla vō est ī ꝓposito o rīa a quo p̄mū īcipiam⁹ iter qd̄ ⁊ alteꝝ extremoꝝ sint media infinita: siue sint media finita. ❡ Ad hoc rñdetur coīter: q̄ pūcta in linea sūt solū ī potētia: cū nō sint actu separata. de talib⁹ aūt medijs nō loquit̃ hic Aristo. sed de medijs in actu. eodem mō diceret̃ de gradib⁹ latitudis. ❡ Alr̄ dicūt alij q̄ Ari. loquitur de medijs q̄ eēntialē ordinē inter se habentia vt trāsiens ꝑ ista media distīcta ptrāsire debeat ꝑ qd̄libet illoꝝ. ⁊ sic se adinuicē hñt p̄dicata iter generalissimū ⁊ spālissimū. nō se aūt habēt sic puncta in linea. non enī essentialr̄ adinuicē ordināt̃: cū sint īdiuidua eiusdē spēi. neqꝫ transeuntē per lineā oꝫ sygillatim quēlibet pūctū ptrāsire. qm̄ ad nulli⁹ pūcti ptransitū p̄sse apponitur tempus. Eodem modo respōdetur de gradibus inter gradium vt duo ⁊ gradum vt octo.

❡ Manifestum autem ⁊ in priuatiua demōstratione quoniam statur. Si quidem stat̃ in predicatiua statur in vtrisqꝫ. Si ab vltimo. n. non contingens neqꝫ in sursū ab eo ī quo statur ire in īfinitum. Dico autem in quo statur q̄ ipm quidē in alio nullo est. sed in illo aliud vt. c. Neqꝫ a primo in id in quo statur vel vt vltimū. dico aūt primum q̄ ipm quidē de alio. sed de illo nullum aliud. Si igitur hoc erit in negatione stabit̃.

❡ Ostendit q̄ si nō est ꝓcedere in infinitū ī affirmatiuis p̄dicationibus siue demr̄ationib⁹ q̄ neqꝫ ī negatiuis ē ꝓcedere in infinitū. ⁊ p̄mo ꝓponit q̄ intendit. scd̄o ꝓbat intentū ibi. Tripl'r enī demr̄atur non esse. tertio remouet q̄dam cauillationē ibi. Manifestū est aūt. Ponit igitur p̄mo ɔclōnē istā q̄ si in affirmatiuis demonstrationib⁹ est stat⁹ quo ad vtrūqꝫ extremū: ēt ī negatiuis ē stat⁹: ⁊ nō ꝓcedet̃ in īfinitū. vbi gratia. si ꝓcedendo ab vltimo ī quo stat̃ nō cōtingit sursum ascēdendo ꝓcedere ī infinitum. neqꝫ ecōtra a p̄mo in deorsum ꝓcedere ad vltimū in infinitū. sed semꝑ erit status. silr̄ ⁊ in negatiuis erit status. Et per vltimū in quo statur inquit phs intelligo illud qd̄ est in nullo īferiori in ipso vō est aliqd̄ superi⁹. ⁊ sit tale spālissimum. illud aūt appello primū qd̄ d̄ alio inferiori predicatur. nullum autem de ipso tanq̄ superius predicatur. sicut generalissimum.

❡ Tripl'r enī demōstrat̃ nō esse. aut. n. ī quo est. c. b. oī inest. Sꝫ in quo est. b. nulli iest. a. Ipsi⁹ q̄deꝫ igitur. b. c. Et semꝑ alteri⁹ distātie necesse ē ire in immediata. predicatiua. n. hec distātia. sed alterū māifestū q̄ si in alio nō ē priori vt ī. d. hoc īdigebit in omni. b. esse. ⁊ si iterum in aliquo ipo d. priore non fuerit illud indigebit in oī. d. esse. Quare quoniā in deorsū statur ⁊ ī sursūꝫ stabit̃: ⁊ erit quoddā principiū in quo non erit. a.

❡ Probat intentum. primo in prima figura. 2° ī scd̄a ibi. Iterum si. b. 3° in tertia ibi. Terti⁹ autē est ⁊c. Primo igitur dicit q̄ propositio negatiua tripl'r pōt demonstrari. qr. s. in tribus figuris. vno qdem modo in prima: arguēdo sic. nullum b. est. a. omne. c. est. b. ergo nullū. c. est. a. siue ī terminis demestic̄is. nullum corpus aīatum est q̄ntas. omnis homo est corpus aīatum. ergo nullus homo est quantitas. si igit̃ ista minor. omne. c. est. b. siue oīs homo est corpus aīatū: fuerit mediata. q̄ntacunqꝫ distantia fuerit inter subm ⁊ p̄dicatum: tamen ad īmediata reducet̃: qr iam supponitur in affirmatiuis non esse ꝓcessum in infinitum. ⁊ ista minor est affirmatiua. sed si ista maior. nullū corp⁹ aīatū est q̄titas. nō fuerit īmediata hoc erit: qr quātitas ab alio pri⁹ remouet̃ q̄ a cor-

pore aiato:sic igit illud.d.siue corpus:ꝛ tūc oꝫ.d.siue corpus affirmatiue ꝑdicari de corpore aiato ꝛ i tali ꝑdicatione erit status:cum sit affirmatiua.si vero quātitas adhuc ab alio ꝑ9 remouebit ꝗ̄ a corpe oꝫ illō ō corpore ꝑdicari sicut ē substantia:cū igit sic ascendendo ī affirmatiuis ꝓcedamus in q̄bus ad aliqō supremū erit ꝓuenire ꝛ sicut in eis stat in deorsū:sic ēt stat in sursū:sequitur ꝙ erit ad aliqō ꝑmū deuenire a quo ꝑmo q̄titas remouet sicut hic.nulla suba ē q̄titas. quare in negatiuis erit status.

Iterū si.b.quidē i oi.a. ꝛ in.c.autem nullo.a.in .c.nullo erit. Iterū hoc si oꝫ monstrare manifestū ē.quoniā aut ꝑ sursū modū mōstrabitur aut per hunc aut per tertiū. Primus quidē igitur dictus est. Secundus aūt demonstrabit. Sic aūt vtriqꝫ demonstrabitur ꝙ vt.d.in.b.oi est.in.c. āt nullo:Si necesse est aliquid eē i.b.ꝛ iterū si hoc in.c.nō erit. Aliud vero i.d.ꝙ i.c.nō ē. Igit qm̄ eē sꝑ i supiori stat stabit ꝛ nō eē.

Probat intentū in scđa figura.facto eni isto syllō i scđa figura.oē.a.est.b.nullum.c.est.b.ergo nullum.c.ē.a.siue i terminis domesticis.ois homo ē aial.nulla q̄titas ē aial.ergo nulla quantitas ē homo.si ista minor negatiua.nulla q̄titas ē aial.nō sit imediata.sꝫ oporteat eā demrari.aut igit ꝓ modū supiorē ōmrabit.s.ꝑ pmā figurā: aut ꝑ scđaꝫ.aut ꝑ 3am.q̄ ad ꝑmā figurā ē dictū pri9.si vero demratur in scđa oportebit aliqd accipere qō ꝑdicet affirmatiue de aiali ꝛ remoueatur a q̄titate.sicut hic.oē aial ē corpus aiatū.nulla q̄titas ē corpus aiatum.g̃ nulla q̄titas ē aial.sit igitur corpus aiatum.d.ꝛ si hec negatiua.nulla q̄titas ē corpus aiatū.indigeat ꝓbatione: eā ꝓbabimus in scđa figura ꝑ aliqō superi9 ad d.siue corpus aiatum.ꝛ sic ascendendo semꝑ accipimus ꝑdicata de se inuicē affirmatiue predicātia.cū igitur in talibus nō sit ꝓcedere i infinitū.sed i ascēdendo sit status.seqtur ꝙ i demrationib9 negatiuis nō erit ꝓcedere i infinitū. Dubitat.qꝛ demrando i scđa figura sic.ois hō ē aial.nll'a linea ē aial.ergo nulla linea ē homo.ista minor non solū demrari pōt per superiora ad predicatuꝫ:sed ēt per superiora ad subiectum.Aristo.vero solū dat modū demonstrandi per superiora ad predicatū.q̄re ē insufficiens. Rn̄detur duplr.ꝑ ꝙ intentio ꝑncipalis Aristo.erat oñdere:ꝙ si i affirmatiuis non sit ꝓcedere in infinitū q̄tum ad media ꝙ nō ꝓceditur in infinitum.ꝛ ideo in precedēti parte oñdens in prima figura reductionē alicui9 negatiue ad imediata sꝑ accepit supi9 ad mediuꝫ.sicut i p̄nti parte docet procedere ad īmediata ꝑ superiora ad ꝑdicatū:qō ē medium in scđa figura.sed si acciperent superiora ad subm nō fieret ꝓcessus q̄tū ad media: sed quo ad minorē extremitatē.q̄re ꝛc. 2o rn̄detur ꝙ cuꝫ primus syll's quē Arist.format i scđo mō.ꝛ sic fit.ois homo est aial.nulla linea est aial.ergo nulla linea ē homo.intēdit ꝙ si minor negatiua debeat i eodē mō ad īmediatā reduci: oportebit ꝓcedere per superiora ad ꝑdicatū.data.n.ista minori.nulla linea ē aial: nō pōt fieri ꝓcessus ꝑ superiora ad lineam nisi i ꝑma figura vel i ꝑmo mō.ꝛ sic fit i prima figura in scđo mō.nulla q̄titas est aial.omnis linea ē q̄titas.g̃ ꝛc. in ꝑmo scđe sic.nullū aial ē q̄titas.ois linea ē q̄titas.g̃ ꝛc. sꝫ i scđo mō talis ꝓcessus seruari nō pōt.qꝛ tūc oporteret superi9 ad lineam de aiali affirmatiue predicari i ꝓpōne maiori.Colliguntur iste responsiones de mente Alberti.

Tertius āt ē si.a.i.b.oi insit.c.vero in nullo sit b. Non in oi sit.c.in quo ē.a. Iterum autēꝫ hoc aut ꝑ supius dicta:aut similr demōstrabitur.illo tn̄ mōstatur. Si vero sic ē accipiat iterū.b.in.c. eē in quo.c.nō in oi.c.ꝛ hoc iterū similr.qm̄ āt concessū est stare ꝛ i deorsū manifestū ē ꝙ stabit ꝛ in.c.ꝙ non est.

Probat intentū is tertia figura si naqꝫ formet iste sylls i tertia figura.nullū.b.est.c.omne.b.est.a.g̃ aliqō.a.nō ē.c.siue nullū aial est q̄titas.omne aial ē corp9 aiatū.g̃ aliqō corpus aiatū non est q̄titas.ꝛ maior sit ꝓbāda.aut igit hoc fiet ꝑ ꝑmā figurā:aut ꝑ scđaꝫ aut 3am.ō pria ꝛ scđa demī ē pri9.si vō ꝑ tertiā hoc erit ꝑticlariter ipsā ꝯcludēdo.qꝛ tertia figura nō ꝯcludit vlr.hoc aūt fiet accipiēdo aliqd de quo ꝑdicabit aial.ꝛ a quo q̄titas remouebitur:vt arguēdo sic.nullus homo ē q̄titas.ois hō est aial.ergo aliqō aial nō est q̄titas. siue formādo syllm i penultimo mō:vt magis sonat textus. aliqs hō non est q̄titas.ois hō est aial.g̃ ꝛc.ꝛ eodē mō vlterius ꝓcederet.si sub illo medio aliqō īferius assignaret.cū igit sic ꝓcedēdo fiat ꝓcessus i affirmatiuis fm descensū.et in talib9 ꝑsupponit eē statū i deorsū.seqtur ēt ꝙ i negatiuis erit stat9. Dubitat.qꝛ iste modus ꝓbandi istā maiorē negatiuā nō est modus reducēdi ipsā ad īmediata.sꝫ poti9 ad magis mediata.magis eni mediata ē ista ꝓpō.nullus homo est quantitas.q̄ ista.nullū aial est q̄ntas.ꝛ sic modus Aristote.nō est ad ꝓpositū suū. 2o dubitat.qꝛ videt ꝙ nō solū assumēdo īferius:sed etiā superi9 ꝓbari possit arguēdo in vltimo tertie figure.nulla suba est q̄titas.aliq̄ suba ē aial.g̃ aliqō aial nō est q̄titas.q̄re Aristo.est diminut9. 3o videt ꝙ quocūqꝫ medio cōcludat ista negatiua i tertia figura.nō tamē ꝓbatur ista q̄ prius ꝓbāda erat.s.vl'is:sꝫ solū ꝑticularis.q̄re iste modus nō est cōuenēter posit9. 4o dubitat. nūqd ad istā ꝓbandā in tertia figura accipe possim9 supius vel īferius ad predicatū. Ad hec rn̄detur ꝑmo ad scđꝫ:ꝙ lꝫ ista ꝓpositio particularis.aliqō aial nō ē q̄titas.ꝑ tale superi9 ꝓbari possit. Hoc tn̄ nō cōtingit i eodē mō tertie figure:siue i modo tertie figure hn̄te minorē vlem de quo Ari. intendit.Si.n.assumeret ꝓ medio corp9 aiatū:tūc mior eēt falsa i scđo tertie.vꝫ.oē corpus aiatū est aial.eodē modo si formaret sylls i brocardo. Ad p9 dicūt qdā ꝙ a superiori ad inferius ꝓcedēdo vsqꝫ ad sꝑālissimū ꝓcedit ad imediata:eo ꝙ vltimū in descēsu est ꝑmū i ascēsu.q̄re ꝓpō ista reddet īmediata i qua deuentū est ad sꝑālissimū.hec rn̄sio non placet.imo videt oīno extra itentionē Ari. Alr rn̄detur ꝙ nō erat intentio ꝑncipalis Aristo.hic oñdere.q̄liter in negatiuis sit deuenire ad īmediata.sed ꝙ sicut i affirmatiuis ascēdēdo vl' dscēdēdo nō dāt media īfinita ꝑsuppositis extrēis:sic ēt i negatiuis nō dabūt media īfinita.Hec ē rn̄sio Alberti:q vlterius addit ꝙ per tertiā figurā nō pōt mediata ꝓpō ad īmediata reduci. Ad 3m cōcedit sicut argumētum ꝓbat:ꝙ non est ista met ꝓpositio que primo assumitur ꝛ postea cōcludit:sꝫ sufficit Aristo.ꝙ si aliquo modo concludi potest in tertia figura solum particulariter cōcluderetur ꝛ per processum in tertia figura:tandem esset status. Ad vltimum dicitur primo ꝙ negatiua ꝓbanda in tertia figura ex veris primis concludi non potest assumendo inferius ad predicatū pro medio.eo quia tunc oporteret illō predicatum in maiori propositione:aut vniuersaliter aut particulariter a suo īferiori remoueri. vt patet discurrēti per omnes modos negatiuos tertie figure.ꝛ sic maior esset falsa. Dico 2o ꝙ per superius ad predicatum concludi potest. ꝛ hoc per illum modum soluꝫ est particularis negatiua.vꝫ.arguēdo sic.animal non est homo.aial est corpus animatuꝫ.ergo aliquod corpus animatū non est homo. Hoc tamen non cōtingeret de negatiua propositione in terminis diuersorum predicamentorum.de quali maxime Aristo.hic intelligit: qꝛ tūc minor cum sit maior eēt falsa:vt pꝫ discurrenti.

Manifestum autem est qm̄ ꝛ si nō vna via demonstretur.sed omnibus aliqn̄ quidē ex prima figura.aliqn̄ vero ex scđa aut tertia.qm̄ ꝛ sic sta

bitur. finite enī sunt vie. Finita aūt finite multoti ens supra. finiri necesse ē oia. Quū quidē igiť in priuatiōe siquidē ꝛ i esse staŧ manifestū ē.

¶ Potest aliquis dicere ꝙ lꝫ i demōstrationibus negatiuis aliquando sit status vbi fiat demr̄atio i vna figura tm̄. vbi tamen nunc in pⁱma demostretur: nūc in scđa: nūc in tertia contiget in infinitū abire. hoc remouet phs arguēdo sic. ex finitis finities sumptis non resultat infinitum: sed solū finitum. cum igitur finite sint figure syllogismorum. ꝛ in quali bet figura sint ꝓcessus finiti quibus negatiue demr̄atur. sequitur ꝙ aggregatuꝫ ex oibus ꝓcessibus trium figuraruꝫ erit finitum. ꝛ vltimate concluditur: ꝙ si in affirmatiuis demonstrationibus erit status: etiā erit status in negatiuis.

SEd ꝙ in illis logice aliquid quideꝫ speculentur hoc manifestum sit. In his quidē igiť q̄ i eo ꝙ quid ē p̄dicantur patēs ē. s. n. ē diffinire aut si notū ē ꝙ qd erat eē. ifinita āt nō ē trāsire.

¶ Hoc est ieiū capitulū huius tractatus in quo Aristo. per rōnes quasdā cōes ꝓbat in predicamētis non esse ꝓcessus in infinitum. Scđo premitit quedā necessaria ad ꝓbandū intentum ibi. Ulr̄ aūt sic dicimus. Tertio probat vlr̄ in predicatis affirmatiuis non esse processus in infinitū ibi. Amplius si hoc non est. Primo ergo dicit ꝙ manifestū est ꝙ q̄dam per logicas rōnes speculantur in illis. s. affirmatiuis ꝙ non sit processus in infinitum.

¶ Necesse ē ergo finiri i eo ꝙ quid est predicātia.

¶ Et postea intendit ɔclōnem istam. necesse est quiditatiua predicata esse finita. ꝛ per ɔsequens in predicatis qditatiuis seu diffinitiuis non contingit procedere in infinitū. probatur. qꝛ diffinitio datur causa innotescēdi. sed intellectus cognoscere non potest infinita. igitur non contingit infinita esse predicata diffinitiua. maior de se patet. ꝛ minor silr̄ pꝫ. qꝛ intellectus non pōt infinita pertransire. q̄re cōcluditur ꝙ solū sunt finita. ¶ Notandum ꝙ per rōnes logicas Ari. hic intelligit rōnes ex quibusdam coibus procedētes de q̄bus logica ɔsiderat. aut per rōnes logicas: vt Albert⁹ exponit intelligere possumus eas que per modū inuentiōis ꝓcedunt analetice vero dr̄ q̄ ꝓcedūt via iudicij pricipiatum in sua pⁱncipia resoluēdo. ¶ Notandū 2° ꝙ si quis pfecte cognoscere debꝫ diffinibile p eius diffinitionē. oꝫ si pars diffinitōis sit diffinibilis cognoscere p eius diffōnem. ꝛ sic vlterius ascendendo. cum igitur non ɔtingat itellectū i infinita cognoscēdo pertrāsire: sequitur ꝙ vl' diffinibile nō poterit cōplete diffinitiue cognosci vel ꝙ in talib⁹ predicatis diffinitiuis nō sit in infinitum abire.

¶ Uniuersaliter autem sic dicimus. Est. n. vere dicere album ambulare ꝛ magnum illud ligmuꝫ esse: ꝛ iterum lignum magnum esse ꝛ hominem ambulare. Alterum igiť ē dr̄e sic aut illo modo. Cum enim album quidem eē dico lignum: tūc dico qd̄ cui accidit album eē lignum est. sed nō quod subiectum ligno albū sit. Et nāqꝫ neqꝫ qd̄ album ē. neqꝫ quod vere album aliquid factum ē lignum quare nō ē hoc secundum se sed aut secundum accidens. Cum vero lignum album eē dico non ꝙ alterum aliquod sit album. Illi autē accidit lignum esse. Ut cum musicum albū esse dico. tunc enim quoniam homo est albus cui accidit musicum esse dico. Sed lignum est subm quod vere factum est album non qd̄ aliud alteꝝ q̄ꝫ quod vere est lignum aut lignum est aliquod Si igitur oportet nomina ponere sit sic dicere p̄dicari. Sed illo modo aut nequaquam p̄dicari aut p̄dicari quidem nō simpl'r est sed aut ſm accidens predicari. Est autem tanquā albū quideꝫ qd̄ predicatur. sed sicut lignum est de quo p̄dicatur. Subijciatur igitur p̄dicatū p̄dicari sp̄ d̄ quo p̄dicaŧ simpliciter. sed non ſm accn̄s. Sic. n. demonstrationes demonstrantur.

¶ Premittit quedam vtilia ꝓposito suo. Primo premittit distinctionē predicatoꝝ per accn̄s a predicatis ſm se. 2° distinguit predicata p se ibi. Quare aūt in qd̄ qd ē. Dicit igiť p̄ ꝙ de vlibus ꝛ vlr̄ de omnibus predicatis oñdere possumꝫ non eē ꝓcessum in infinitū. Deinde ponit hanc distinctionem. triplex est predicatio per accn̄s. q̄dam in qua predicatur accn̄s de accidente. sicut hic. albū ambulat. q̄dam i qua substantia de accidēte predicaŧ. vt hic. illud magnū ē lignū Tertia est in qua accidens predicaŧ de suba. sicut in hac ꝓpositione. homo est ambulās. modi aūt isti predicādi inter se sunt alteri siue diuersi. qꝛ quando substantia de accidēte predicaŧ. sicut hic. albū est lignū: tunc non denotatur albuꝫ esse sub ligno. sed ꝙ illud cui accidit albū est lignū. albuꝫ. n. ligno cōparatū non est subm cui accidat lignū. neqꝫ etiā illō quod est vere aliquod album ſm ꝙ huius est subm tranᵐ ꝙ sit factū lignū. quare cōcludiŧ ꝙ album non est subꝫ proprie: sed solum ſm accidens. quando aūt accidens de suba p̄dicatur. sicut in hoc exemplo. lignū est albū non denotatur ꝙ album sit aliquid alterū cui accidit esse lignū. sicut denotatur per modū predicium in quo predicatur de illo ligno cui accidit esse album. Quādo vero accidens de accidēte p̄dicatur. vt cum dico musicum est albuꝫ: idem dicitur sicut prius. per istam eni predicationē denotatur ꝙ homo cui accidit music⁹ eē ē albū. ꝛ sic musicū non est subꝫ ſm se sed p accidens; lignuꝫ vero est vere subm. sicut in ista. lignū est album est. n. subm quod vere factum est album. Et non ꝙ illud qd̄ est vere lignum: aut lignum aliquod particulariter sit positum alterum cui accidat. ꝛ postea subdit Aristote. si igiť oportet nos imponere nomina quibus proprie intendemus vt ista sola dicatur predicatio. que hoc modo est ꝓprie predicatio. s. quando illud quod accipitur pro subiecto est vere subiectū. ꝛ quod accipitur pro predicato est vere p̄dicatum. alio autem modo non dicatur aliquid predicari vel si dicatur predicari. hoc non erit simpliciter sed per accidens. hoc est ſm quid ꝛ improprie. illud igitur quod vere et proprie predicatur est sicut album; ꝛ ꝙ vere ꝛ proprie subijcitur. est sicut lignum. presupponatur ergo ꝙ in sequentib⁹ solum illud de aliquo dicatur predicari: quod de ipso simpliciter ꝛ proprie predicatur; ꝛ non secundum accidens: ꝛ improprie. ꝛ hoc rationabiliter supponere debes. loquimur enim hic de materia demonstratiua. demonstrationes vero solum talibus predicationibus vtuntur. ¶ Notandum primo de mente cōmuniter exponentium. ꝙ licet predicte predicationes sint per accidens: aliqua est tamen plus ꝛ aliqua minus. nam cum accidens de accidente predicatur: vt musicum est album est triplex habitudo per accidens. primo qꝛ subiectum per accidens comparatur substantie que est subiectum musice. 2° quia predicatum per accidens cōparatur substantie que est subiectum albedinis. Ubi gratia. fortis. 3° subiectum per accidens comparatur predicato. vt musicuꝫ albo. quando vero substantia de accidente predicatur. sicut. album est lignum: duplex est habitudo per accn̄s.

primo quia subiectum.s.album per accidens substantie cõparatur. verbi gratia. sorti. subiectum predicato comparat̃ tãq̃ accidens: p̄dicatũ vero nõ accidentaliter inest alteri: vt pz. Sed qñ accidens de substantia p̄dicat̃: ibi est sola vna habitudo ꝑ accidens.s.cõparando subiectũ ad p̄dicatũ. Et addũt quidã alij ꝙ inest alia habitudo: ꝯparando.s. p̄dicatum substantie sine cui accidit. sed hoc mihi videt̃ frustra positũ ꝑ totã ꝓpõnẽ illõ denotat̃: sed licet h̃ vera sint. nõ tñ hoc Ari. p̃ncipal̃r itendebat. sed itendebat p̃ncipal̃r distinguere p̄dicatõez ꝓprie sumptã ab iproprie sũpta: quaꝝ tamẽ q̃libꝫ est ꝑ accñs: volẽs istã esse p̄dicationẽ ꝓprie: in qua subiectũ fm se est subm: ⁊ nõ rõne alteri⁹ eẽntial̃r ab eo. ⁊ predicatũ fm se est p̄dicatũ: sicut hic. hõ est albũ. lz.n. hõ subijciat̃ albũ: qz aliqd ei⁹ id induũ. vt sor. eidẽ subijcit̃: nõ tñ sor. eẽntial̃r ab hoie dĩt. rõnabil̃r aũt p̄dicta p̄dicatio ꝓpria dici dz. qz õ rõne p̄dicationis ꝓprie est: vt subm vere ꝯparetur p̄dicato tanq̃ mã: p̄dicatũ vero subiecto tanq̃ eius forma: sicut aũt in ꝓposito cõtingit: qñ hõ ẽ mã subiectiua albedinis: albũ vero dicit formã subo suo iherentẽ: istã aũt iproprĩa appellat p̄dicationẽ in qua subiectũ nõ fm se est subm: sed rõne alicuius cui accidit. aut predicatum nõ fm se comparatur subiecto vt vere predicatũ qualiter accidit in alijs duabus predicationibus. vt album est homo. ⁊ album est musicuz. quia neqz albũ fm se est subiectũ: neqz predicatuz.s. homo vel musicum est vere p̄dicatum respectu albi. ⁊ hoc ratiõabiliter. quia album non est materia respectu hominis aut musici: aut homo vel musicũ forma respectu ipsius: ꝓpter hoc Aristo. dicit. ꝙ ibi est simpliciter p̄dicari. homo est album. ibi vero per accñs. albũ est hõ. ⁊ per simpl̃r p̄dicari itelligit proprie p̄dicari. sed ꝑ accidens accipit ꝓ improprie p̄dicari. Et ideo dicit linconiẽsis ꝙ ibi non accipitur p̄dicatio per se altero duoꝝ modorum quibus dictuz est superi⁹ .s. quãdo vel predicatũ est de essentia subti. vt homo est animal rationale: vel quando predicatum egreditur a substãtialibus subiecti. vt homo est risibile. sed hec dicitur predicatio per se. qz ꝓprie sumpta. ¶ Nota tñ ꝙ Arist. non dicit per se: sed dicit simpliciter. Hanc etiam p̄dicationẽ sumptã ꝓprie quidam directam appellant: sed impropriam dicũt indirectam: ⁊ hoc rationabil̃r quoniaz ꝓprie sumpta rectũ seruat ordinem p̄dicationis: sed impropria non: lz quidaz leuiter arguant contra hoc dicentes: ꝙ si hec esset indirecta. album est musicum. eius conuertens scilicet. musicum ẽ album. esset directa. sed pz paꝝ itelligẽti. quia ꝯsequentia nõ valet. ¶ Dubitatur circa dicta: quia hec est propria predicatio. albedo est color. ⁊ tali potest vti demonstrator. vt patet. in qua tamen accidens de accidẽte predicat̃. ergo dicta superius non videntur vera. maior patet. cuz genus de specie ꝓprie p̄dicetur ⁊ subiectum sit vt materia respectu predicati. p̄dicatum vero forma. ¶ Secundo in hac propositione. linea est recta: vel curua: vel triangulus habꝫ tres: p̄dicatur accidens de accidente. ⁊ tamen est ꝓpria. vt de se patet. talibus etiam vtitur maxime demonstrator: in quibus passiones de subiectis proprijs predicãtur. q̃re ⁊c. ¶ Forte dicitur ꝙ dictum Aristo. intelligitur vbi accidens concretum de accidente concreto predicatur. ⁊ sic non est in predictis. Contra. quia alique passiones de corpore mobili predicantur de propria predicatione: lz tam subiectum q̃z predicatum sit concretum. Item de linea visuali ⁊ de numero sonoro concrete sumptis: que passiones concrete predicantur: que in arismetrica ⁊ perspectiua considerãtur. ⁊ hoc predicatione propria. vt patet. ergo responsio nulla. ¶ Tertio arguitur sic. hec est predicatio propria. album est coloratũ. sicut etiam ista. albedo est color. vbi tamen accidens de accidente predicatur vtrisque concrete sumptis. vt patet. ¶ Ad hec respondetur. ꝙ cum Aristoteles. hic loquitur de predicatione in qua accidens de accidente predicatur. intelligit de p̄dicatõe accñtis q̃ distigũt̃ ꝯtra p̄dicationẽ spẽi generis: ⁊ drĩe. ⁊ proprij: sicut etiam loqtur Porphyrius in vniuersalib⁹ suis: ⁊ talis rationabiliter dicitur predicatio ꝑ accidẽs. predicte aũt p̄dicatões sũt ꝑ se i primo vel scđo mõ. scđo itelligit aristo. vt plane patet in textu de predicatione accidẽtis de accidẽte: qõ fm se nõ sit subiectũ: sed ratiõe ei⁹ cui accidit: qõ i p̄dictis ꝓpõnib⁹ nõ ꝯtigit. linea.n. fz se ẽ subiectũ rectitudinis: ⁊ albedo coloris: vt patet. ⁊ corpus mobile respectu suaruz passionũ. ⁊ sic de alijs. ¶ Ad vltimum dicunt quidã: ꝙ i ista. albũ ẽ coloratũ. albũ fm se ẽ subiectum: q̃uis.n. respectu musici nõ sit fm se subiectũ. respectu tñ superioris generis quale ẽ coloratũ subiectũ fm se dici põt: et ex hoc ꝯcludũt talẽ eẽ predicationẽ per se l primo mõ. Ego vero puto ꝙ illud nõ cõuincit vt ista sit p̄dicatio ꝑ se in prio. vel scđo de quibus superius dicebatur: sz cõcedi põt ipsã eẽ p̄dicationẽ ꝓprie sũptam: eo ꝙ albũ ratione accidentis per ipsũ iportati est subiectũ accidentis iportati per predicatũ. ⁊ loquor hic de subiecto ꝓprio ꝓpositionis. q̃uis oppositũ hui⁹ ihesionis si quis velit ꝓbabil̃r põt: qñ albũ ñ ẽ subꝫ colorati fm ꝙ albũ: sz hoc ẽ rõne subiecti cui accidit.

¶ Quare autem in quod quid est aut qñ quale aut quantum aut ad aliquid aut faciens. aut patiens. aut vbi. qñ cũ vnũ de vno p̄dicabit̃.

¶ Distinguit predicata fm se. ⁊ primo illa distiguit fz diuersa genera. scđo ipsorum p̄dicatoꝝ driaz ostendit ibi. Ampli⁹ substãtiã qdẽ ⁊c. Primo igitur intendit aristo. ꝙ predicatio ꝓprie sũpta: de qua dictũ ẽ: multipliciter diuidatur fz diuisionẽ predicamẽtorum. quedam.n. est i qua substantia predicatur. vt hõ est animal. quedam in qua predicatur q̃titas vt sor. est q̃titas. alia in qua qualitas predicatur. vt hõ ẽ albus. ⁊ sic dicatur de alijs predicamẽtis. sicut sũt ad aliquid agere: pati: vbi. quando ⁊c. ¶ Notanduz ꝙ ista particula. ꝙ vnũ de vno predicatur. multiplicẽ recipit expositionẽ. qdã enĩ exponũt quando.s. vniuocũ de vniuoco predicatur: qñ predicatio equiuoca cũ nõ sit predicatio vna sz plures: a cõsideratione nostra posterioristica excludi debet: neqz p̄dicatio ꝓpria dici meretur. ⁊ talis nõ ẽ predicatio in qd vl q̃le vel q̃tũ ⁊c. Hec expositio multũ ẽ apparens. põt tamen aliquis instare ꝙ aristo. hic diuidebat predicationẽ ꝓprie sũptã fm genera predicamentoꝝ. sz predicatio equiuoca non est ꝓprie sũpta. quare tũc frustra addidisset illam ꝑticulaz. cũ vnum ⁊c. ¶ Scđa expositio distinguit ꝙ ꝓpria predicatio est aliquo decẽ predicamẽtorũ q̃ ẽ in qua vnũ tantũ de vno predicatur. ⁊ talis dicetur predicatio absolute in quid vel quale vel q̃tũ ⁊c. que vero est i qua plura diuersoꝝ predicamentoꝝ de vno predicãtur. ⁊ talis dicet̃ p̄dicatio absolute. sicut hõ est animal q̃tum: aut animal albũ. ⁊ talis nõ dicitur p̄dicatio i quid vel quale ⁊c. sz est predicatio i qd q̃tũ: aut in quid quale: ⁊ sic de alijs: ⁊ hoc ẽ qõ aristo. hic intẽdit.

¶ Tertia expositio dicit ꝙ aristo. ꝑ predicari vnum de vno intelligit illud qõ fm se predicatur ⁊ nõ gratia alterius. naz quid.s. accipiat predicari de vno.i. de eo qõ fm se subijcitur ⁊ nõ gratia alterius cui accidit: sicut in hac ꝓpositione: sor. ẽ albus. in ista vero albũ est sor. ly album nõ fm se subijcit̃: sz ratione substantie cui accidit. sor. etiam non fm se predicat̃ sed ratione colorati vel alicuius talis: qõ accidit sor. hec expositio ñ apparet multũ ad mentẽ aristo. ¶ Alij vero vario mõ dicebãt. ꝙ ex pte p̄dicatõis: sic.n. ꝓpositio plẽs ñ ẽ ꝓpositio simpl̃r. sic ñ ẽ p̄dicatio simpl̃r õ q̃ dm̃rator itendit: ⁊ videntur ibi velle ꝙ ista sit predicatio plures. homo est animal musicum. non est verum. licet enim predicatum nõ sit oratio simplex: non tamen est equiuocum vt patet. secũdo ex parte demostrationis: quia demõstrator in vna demonstratione vnum tantuz medium assumit ⁊ vnum subiectũ ⁊ vnam predicationem tantum. vnum enim medium non

est adequata tā nisi vni⁹. ꝛ sic oportebit in premissis ꝛ cōclusione demōstrationis vnum tm̄ de vno p̄dicari. Tertio ex parte diffinitionis q2 soli⁹ incōplexi est diffinitio. ꝛ non complexi: vt pꝫ. 7. metaphy. quare nō diffinitur homo albus: neqꝫ animal musicū. sed licet ista vera sint: non multū tamen videntur ad mentez Aristo. ī hac. n. ꝑpōne. hō est albus: dixisset hic Aristo. preditari vnū de vno. que tamen nullo modo pertinens est demonstratori.

℄ Ampli⁹ substātiā q̄dē significātia ꝙ vere illᵭ ē. aut ꝙ vere illᵭ aliq̄d ē ᵭ quo p̄dicāt̄ significant. Quecunqꝫ vero n̄ substātiā significāt ſꝫ ᵭ alio subiecto dicuntur quod nec vere est illud est: neqꝫ quod vere illud aliquid est accidentia sunt. vt de hoīe est album. non enī ē homo neqꝫ qᵭ vere album est. Neqꝫ qᵭ vere album aliquod est. sed aial forsā. quod vere enim aial est homo est. Quecunqꝫ vero non substantiam significant oꝫ de quodam subiecto p̄dicari: ꝛ nō eē aliqᵭ albū qᵭ non cum alterū aliquod sit album est.

℄ Primo ostendit dr̄iam predicatorum. 2° ostendit q̄uidam obiectionem ibi. Spēs enī gaudeant ꝛc. Primo igitur Ari. hanc distinctionē intendit. qᵭdam est predicatum subale ꝛ quoddaꝫ accidentale predicatū subale aut predicatur ᵭ eo qᵭ est vere illud. i. ᵭ subiecto secū subaliter ꝯuertibili. sicut hic. homo est rationale: vel homo est animal rōnale. aut de eo quod est aliq̄d illud. i. de subo: qᵭ est aliquid predicati. q2 scꝫ pars eius subiectiua. sicut hic. homo est animal. predicata vero accidentalia sūt que nō significāt subam sed dr̄r ᵭ subiecto quodā. qᵭ enī vere ꝛ eēntialr̄ est predicatū non est aliquid eius predicati. sicut hic. homo est albus. sed dicēdo homo est aial. subm̄ est aliquid predicati. cū sit ei⁹ pars subiectiua: ꝛ est vere aial: cū aial sit vera eēntia ipsius. his tamē non obstantib⁹ si ea q̄ ꝑ accidens p̄dicant̄ debeāt ꝑpē ꝛ simpliciter predicari: oꝫ ne de aliquo subiecto predicētur ſꝫ sed nō rōne alterius subiecti cui accidit. vt cū dicit̄. hō ē albus. predicatur albū de hoīe: nō rōne alicui⁹ alteri⁹ subiecti cui homo accidat: vt satis pꝫ. ℄ Notandū ꝙ ista particula. aut vere illud est aut illud aliquod. a q̄busdam alijs alr̄ ītroducitur. vꝫ. ꝙ predicatū substātiale aut vere ꝛ conuertibiliter est totū subiectū. q2. s. ei comparatur tanq̄ꝫ totum: sicut diffinitio. aut est aliquid illud. s. q2 comparatur ei tanq̄ꝫ ꝑs diffinitiua. sicut genus ꝛ dr̄ia: quoꝝ vtrūqꝫ respectu diffiniti se habet. vt pars. lꝫ genus sit tanq̄ꝫ pars mālis. differentia vo tanq̄ꝫ formalis. lꝫ iste due expōnes nō cōtradicant: puto tn̄ primā magis cōsonare textui Arist. ℄ Sed cōtra dicta dubitatur: q2 videtur ꝙ diffinitio non sit predicatum: de quo Aristo. hic intendit q2 Aristo. loquitur de eo qᵭ predicatur tanq̄ꝫ de vno: sed diffinitio non est quid vnū: cū dicat aggregatum ex genere ꝛ dr̄ia. ꝙ ꝛc. ℄ 2° videtur ꝙ genus non sit pars speciei: sed totū de mente porphyrij ī vlib⁹ suis. ℄ Ad primū negetur: ꝙ diffinitio non sit vnum predicatū. non. n. aggregatur ex terminis diuersorum predicamētoꝝ: cum genus ꝛ dr̄ia sint in eodem predicamento. ꝛ q2 genus ꝛ dr̄ia ad inuicem iuncta se habent per modum materie ꝛ forme. q̄re vnum predicamentum vere constituere possunt. ℄ Ad 2ᵐ dicitur. ꝙ genus est totum potētiale respectu spēi. ꝛ hoc volunt porphyrius. ꝛ est pars eius ſꝫ ꝙ diffinibilis est. q2. s. substantiale ingrediens eius diffinitionem tanq̄ꝫ pars.

℄ Species enim gaudeant. monstra enim sunt ꝛ si sint nihil ad rationem sunt. demōstratiōes. n. de huiusmodi sunt.

℄ Posset aliquis obijcere ꝙ predicatū substantiale non est vere ꝛ essentialiter idem cum subiecto. q2 predicata substātialia videntur significare quasdā ydeas quas platonici ponebant: que non sunt idem cum indiuiduis suis: sed ab eis penitus separate. quare non sunt vere illud de quo predicatur. ℄ Respondet philosophus ꝙ species. i. ydee platonice gaudere debent: q2 monstra sunt. i. non vere sunt: ſꝫ sunt figmentum quoddam intellectus. ꝛ licet ydee separate essent. nihil tamen deseruirent scientie ꝛ demonstratiōi: eo ꝙ scia ꝛ demonstratio solū de his vlibus sunt que realiter ideꝫ sūt cum indiuiduis suis. ℄ Notandum ꝙ quidam verba Aristo. sic exponunt. gaudeāt species. i. dimittātur quiescere ydee platonis. monstra. n. sunt. i. nullius vtilitatis: ꝛ ad nullū finem ordinate. siue q2 sunt figmenta ītellectus. ꝛ sic videbatur Ari. irridere platonicos. ℄ Alij honestiori modo exposuerunt: ꝙ. s. ydee platonice gaudere debēt: q2 sūt entia valde nobilia: q2 sunt vniuersales ꝛ īmateriales. ꝛ sūt monstra idest premonstrationes ꝛ exemplaria horum inferiorꝫ. primam expōnem puto magis consonam precedentibus.

℄ Ampli⁹ si n̄ est hoc huiusmodi qualitas: ꝛ illᵭ huiusmodi. Neqꝫ qualitatis est qualitas. Impossibile est eque adinuicem predicari sic. Sed verum quidē cōtingit dicere: eque autem p̄dicari non contingit vere.

℄ Hec est tertia pars principalis huius capituli in qua vniuersaliter probat non esse processum in infinitum in p̄dicatis. ꝛ diuiditur in duas partes ſm duos modos quibus propositum ostendit. scᵭa ibi. Unus q̄dē terti⁹ modus demonstrationis. ℄ Itē primo ostenditur in predicatis non eē processum in infinitum per modum circularis. 2° ꝙ non ſm rectitudinem. ibi. Sed quoniā neqꝫ in sursum. Prima diuiditur in duas. quia primo premittit quoddā. secundo probat intentum ibi. Aut enim sic substantia. Primo igitur intendit conclusionem istaꝫ. Quando aliquid de altera proprie predicatur. subiectum econuerso non proprie predicatur ᵭ predicato. ꝛ sic non equaliter inuiceꝫ predicantur. ꝑbatur. quia predicatum est tanq̄ꝫ qualitas subiecti. sed quando aliquid est qualitas alterius. alterum econuerso non potest eē qualitas illius. eo ꝙ qualitatis non est qualitas. contingit tamen vnum vere de altero predicari. ꝛ econuerso: sed nō equaliter. sicut enim hec est vera. homo est animal. sic etiam hec est vera. animal est homo. ꝛ sic verum est hominem eē album. sic verum est album esse hominem. iste tamen non sunt eque predicationes cum alique illarum sint proprie ꝛ directe. ꝛ alie improprie ꝛ indirecte. ℄ Notandum ꝙ qualitas dupliciter accipitur. vno modo stricte prout constituit predicamentum per se. ꝛ hoc modo accipit Aristo. in predicamentis: cum dicit: ꝙ qualitas est ſm quam quales dicitur. Alio modo large. ꝛ sic quelibet forma: siue substantialis siue accidentalis. ꝛ quelibet differentia qualitas dici potest iuxta modum loquendi Aristo. in quinto metaphysice: vbi formam substantialem qualitateꝫ appellat. ꝛ in predicamētis dicit substantiam scᵭam significare quale quid. ꝛ porphyrius dicit differentiam predicari in quale. ℄ Ad ꝑpositum igitur per qualitatem Aristo. intelligit qualitatem secundo modo sumptam. predicamentum enim proprie sumptum est tanq̄ꝫ forma respectu subiecti. ꝛ per consequens ē tanq̄ꝫ qualitas siue dispositio respectu ipsius. sed non econtra. quia non contingit econtra subiectum proprie predicari de predicato.

℄ Aut enim sicut substantia predicatur vt est. aut cum genus sit. aut differentia potest predicari. Hec autem omnia ostensa sunt quoniā nō erunt infinita neqꝫ in sursum. neqꝫ deorsum. vt homo

est bipes τ homo est animal. hoc autem alterũ ẽ neq3 animal de hoĩe. hoc autem de callia. hoc autem de alio in eo qḋ quid est. Substantiam quidem omne est diffinire huiusmodi. Infinita enim non est transire intelligentem. quare neq3 in sursum neque in deorsum infinita sunt. Illam enim non est diffinire de qua ĩfinita predicantur. Si quidem igitur genera adinuicem equaliter predicantur. erit enim ipsum quod vere ipm aliquid est. Et neq3 tamen de qualitate aut aliorum nullum nisi secundum accidens predicatˀ. omnia hec enĩ accidunt τ de subiectis p̃dicari.

¶ Probat itentũ. τ p̃mo p̃mittit hãc distictionẽ. oẽ qḋ p̃dicatur aut subalr̃ p̃dicatˀ: aut alio mõ. τ si subalr̃ aut p̃dicabitˀ sicut gen⁹: aut sic dr̃ia: oĩsuz aũt ẽ sup̃ius ꝙ in his nõ est ꝓcessus ĩ infinitũ: in sursũ neq3 in deorsũ. v̇bi gr̃a. si qs diceret bipes de hoĩe p̃dicari tanq̃3 genus. τ aĩal de bipede. τ aliud de aĩali. τ sic in ĩfinitũ: in sursũ aũt si diceret hoiez de callia tanq̃3 de ĩferiori p̃dicari. τ calliã ḋ alio. τ sic ĩ ĩfinitũ deorsũ deñ est: ꝙ oĩs h⁹ suba media hñs aliqḋ superius est diffinibilis. hoc aũt nõ ꝯtingeret si supra sunt infinita hñtia subalia p̃dicata. q2 debite diffiniẽtẽ oꝫ ĩtelligendo ptrãsire oĩa subalia predicata q̃ sunt supra diffinitũ. sed ĩfinita nõ põt ptrãsire. q̃re relinq̃tˀ ꝙ ĩ sursum nõ h3 p̃dicata ĩfinita. τ sili rõne pbatˀ ꝙ in deorsũ nõ h3 ĩfinita relinqˀ ergo si aliquo mõ erat in h⁹ p̃dicatis ꝓcessus ĩ ĩfinitũ erit s̃m circularẽ. S3 arguitˀ ꝙ nõ. q2 sicut p̃us supponebatˀ gñ̃a τ spẽs nõ de se inuicẽ eq̃liter p̃dicantˀ q2 si sic tũc illḋ qḋ est sicut totuz respectu subiectĩ ipsum aliqd .i. pars respectu ipsi⁹. nã si aĩal eq̃ predicaretur de homine τ equo sicut hõ est ps respectu aĩalis sic etiã esset eꝰ. τ hoc itẽdit p istã lr̃az. Erit. n. ip3 ꝙ qd est vere ipm aliqd. neq3 põt dici ꝙ s̃m circulũ sit ꝓcessus in ĩfinitum in predicatis accñtalibus. q2 q̃litas τ alia accñtia de suba p̃dicantˀ oĩa nãq3 accñtia accidũt subtis suis tanq̃3 qualitates τ dispositio ipsoꝝ. τ de ipsis ꝓprie predicantˀ. nõ autẽ econtra nisi p accñs τ ĩꝓprie: hanc aũt ĩꝓpriã p̃dicationẽ iam exclusim⁹ a ꝯsideratiõe nr̃a. ¶ Notãdũ ꝙ nõ q̃libet suba ẽ diffinibilis. suba. n. gñ̃alissima diffiniri nõ põt respectu gñis defectu sup̃ioris p qḋ possit diffõ eius assignari. dr̃ia etiam subalis q̃cũq3 sit illa nõ recipit diffõnez. q2 cũ diffõ ex gñe τ dr̃ia cõponatur dr̃ia dr̃iaz hr̃et. τ sic eẽt ꝓcessus in ĩfinitũ. sola igˀ ista suba diffinitˀ q̃ ẽ spẽs vel sp̃alissima vel subalterna. τ talis est directe media ĩter gñ̃alissimũ τ ĩdiuidua. τ hoc est qḋ voluit ph̃s cũ dicit omnẽ h⁹ subaz diffiniri. ¶ Dubitatˀ. q2 vr̃ velle ph̃s ꝙ ibi sit p̃dicatio ꝓpria. hõ est aĩal. τ hic ĩꝓpria. aĩal est hõ. sed arguitˀ ꝯ. aĩal est sicut mã hoĩs. τ per ꝯñs hõ sicut forma. s3 cũ p̃dicatũ dicat formã τ subm̃ mãm directior ẽ predicatio q̃3 econuerso τc. ¶ Scḋo dubitatˀ. q2 vr̃ velle ph̃s ꝙ in predicatione ꝓpria subm̃ sit pars p̃dicati. sed isto cõcesso seqˀtur ꝙ ista nõ est p̃dicatio ꝓpria. homo est animal rationale: siue homo est rõnale: naz in qualibet istarum homo dicˀ totũ. animal autẽ τ rationale dicunt partes. ¶ Ad primũ respondetur alioꝝ respõsionibus ꝙ animal absolute homini ꝯparatum se habet per modũ forme: si tamẽ dr̃e in diffinitione ꝯparatur est tãq̃3 materia respectu ipsi⁹ eo ꝙ per istã dr̃iam cõtrahitur. τ si dicitur ꝙ genus ẽ pars spẽi. quare h̃ erit ꝓpria. animal est hõ. q̇cquid alij dicant respondetur negando añcedẽs: s3 conceditur ꝙ genus ẽ pars diffinitionis speciei. ¶ Ad 2ᵐ dicitˀ: primo ꝙ partes illi⁹ diffinitionis nõ dicũt partẽ respectu subiecti: sed vtrũq3 dicit totum in potẽtia. dr̃ia vero totũ ĩ actu: s3 tã animal q̃3 rationale sũt partes illius diffinitionis. licet ẽt cõcederetˀ tã animal q̃3 ratõnale eẽ partes. tota tamẽ diffinitio ex istis aggregata nõ dicit partem s3 totũ magis explicite q̃3 subiectum τ per hoc vtraq3 istarum predicationum erit ꝓpria τ directa. ¶ Scḋo dicitur ꝙ ari. ibi solum cõparabat predicationes duas adinuicẽ. videlicet generis de specie τ speciei ḋ illo genere: quarũ primam appellat ꝓpriã. qm̃ predicatum ẽ qualitas siue forma subiecti. τ subiectum ẽ pars eẽntialis eius: nõ aũt ecõtra. vt patet. quare argumẽtũ nõ ꝓcedit.

¶ Sed qm̃ neq3 in sursum ĩfinita erũt. vnũqḋq3 enĩ qḋ p̃dicatˀ significat aut quale aliquid. aut ad aliquid: aut q̃ntum aliquid. aut huiusmodi. aut q̃ sunt in substãtia. hec aũt finita sunt τ genera predicamentoꝝ3 finita. aut enĩ quale. aut q̃ntũ. aut ad aliquid. aut facere. aut pati. aut vbi. aut quando predicabitˀ. Concessũ aũt est vnũ de vno p̃dicari. Ipsa aũt de ipsis quecũq3 nõ aliqd sunt nõ p̃dicari dicim⁹. accñtia enĩ sunt oĩa. sed hec q̃dẽ s̃cḋm seipsa. alia vero s̃cḋm alteꝝ modum. Hec aũt oĩa de subiecto quodã predicari dicimus. s3 accñs aũt nõ eẽ subiectũ aliqḋ. Nihil enĩ talium ponimus eẽ ꝙ nõ alteꝝ aliqḋ eẽ dicitur qḋ dicitˀ. sed ipm in alijs τ alia quidẽ de altero.

¶ Primo resumit quedã pri⁹ declarata. scḋo exequitˀ ꝓbando itẽtuz ibi. Neq3 ĩ sursũ. Primo igitˀ dicˀ ꝙ p̃dicata ĩ ĩfinitũ nõ ꝓcedũt ĩ sursũ nec ĩ deorsũ. nũc declaratˀ τ p̃mittitˀ p̃° ꝙ oẽ qḋ p̃dicatˀ aut significat qd: aut q̃le: aut q̃ntũ: aut aliqd h⁹: aut ẽt significat ea q̃ sũt de substãtia rei quoniã diffõnẽ rei ĩgrediũtˀ eẽntialẽ hec suppositio patuit pri⁹. scḋo p̃mittitˀ sicut p̃us dictũ ẽ ꝙ sbalia p̃dicata sũt finita τ genera p̃dicamẽtoꝝ sũt finita. sunt. n. solũ decẽ vtputa: aut qd: aut q̃le: aut q̃ntũ: aut agens: aut passum: aut qñ τc. ¶ 3° p̃mittitˀ ꝙ ĩ simplici p̃dicatõe de q̃ hic ĩtelligim⁹ soluz p̃dicatur vnũ de vno. h̃ patuit sup̃i⁹. ¶ 4° p̃mittitˀ ꝙ de accñte qḋ nõ est aliqd subsistẽs nihil ꝓprie p̃dicatˀ. albũ. n. vel aliqd tale nõ põt eẽ ꝓprie subm̃. oĩa. n. h⁹ sunt accñtia ꝯcreta que s̃m se subijci nõ possunt. q̃dã igitur sunt p̃dicata s̃m se vt qñ vel substãtiale predicatũ vl̃ accñtale de suba p̃dicatˀ. q̃daz vero sunt p̃dicata s̃m alteꝝ moduz. s. s̃m accñs. s. qñ de accñte vel suba vel accñs p̃dicatˀ. vt albũ est suba. vel albũ est musicũ. h̃ enĩ oĩa accñtia de rõne sui hñt vt de quodã dicantˀ subo. sed accidẽs nõ põt eẽ ꝓprie subm̃ neq3 aliqd de ipo põt ꝓprie predicari. Vr̃. n. ꝓp̃e subm̃ qḋ s̃m se subijcitˀ. τ non dr̃ tale rõne alterius qḋ dr̃ tale. s3 hoc nõ ꝯpetit accñti. q2 accñs ĩest alijs τ alia que p̃dicantˀ de eo ĩsunt ei cui ĩest illud accñs. vt albũ ẽ musicũ. illud predicatuz musicum inest illi substantie cui inest albedo. ¶ Notandum ꝙ Aristo. predictas suppõnes p̃mittit propter cauillationes quas adducere aliquis posset. posset. n. quis dicere ꝙ licet ĩ vnoquoq3 predicato predicata substantialia sint finita predicata: tamen accidentalia sunt infinita vt sicut dum vnuz de altero predicatur: vt quãtitas de substantia. τ qualitas de q̃ntitate. τ sic vlterius procedũt predicata in infinitum: ad hoc igitur remouendũ supponit philosophus ꝙ predicata sunt finita. s. decem. τ hoc erat per se notum τ famosum apud oẽs. ¶ Secundo posset quis dicere ꝙ licet predicatione simplici non sit procedere ĩ infinitum. predicatione tamen composita contingit procedere in infinitum. cum enim accepte fuerint omnes simplices predicationes quibus accidens aliquod de substantia predicatˀ contingit istas varijs cõbinationibus adinuicem combinari nunc duo: nunc tria: nunc plura adinuicem coniungendo. vt homo est animal quantum: vel animal est album. vel homo est album musicum. vel est animal quantum musicum. τ sic vlteri⁹ vr̃ posse procedere ĩ ĩfinitũ. Ad hanc igitˀ remouendã cauillationez di. ph̃us ꝙ ipse hic loquitur de simplici

predicatione que ꝓprie est predicatio. ꝯposita vero non sic ꝓpria est ꝑdicatio. Tertio cauillare pōt aliquis ꝙ solteȝ in predicationibus per accidens est processus in infinitū. vt si primo accidēs de substantiis predicet̃. deinde substantia de accidēte: ⁊ sic de ifinitis. vt hō est albū. albū est hō. vel albū est musicum. ꝓpterea dicit phs ꝙ tales ꝑdicationes quib⁹ substātia vel accidēs de accidente predicatur nō sūt hic appellāde predicationes. ⁊ istas excludit i ꝯsideratōe p̄nti.

Neqȝ in sursum ergo vnū de vno neqȝ i deorsum esse dicitur. de quibus quideȝ eni dicunt accidentia quecūqȝ in substantia vniuscuiusqȝ sūt. hec autem non sunt infinita. sed in sursum ipsa quoqȝ ⁊ accidentia vtraqȝ non infinita sunt. Necesse est ergo esse aliquid de quo primum ꝑdicetur ⁊ de hoc aliud: ⁊ hoc stare ⁊ esse aliqd quod non amplius neqȝ de alio priori neqȝ de alio aliquid prius predicetur.

Nunc ꝓbat intentū ⁊ intendit ꝯclōnē istā. In ꝑdicatiōe ꝓpria ⁊ simplici in qua vnū de vno predicat̃ nō est ꝓcessus in ifinitū in sursū nec in deorsuȝ. ⁊ quia superius ꝓbauit de predicatione substātiali. iō nunc solū probat de accidentali dicēs ꝙ ea de quibus accidētia predicātur sunt que ptinēt ad substantiā rei. vt patet ex vltimo supposito. substātialia aūt subta siue predicata sunt ifinita: sicut dicit scđa suppositio: sed tam substātialia subiecta ꝙ̃ accidētalia predicata neutra sunt infinita in sursuȝ. ⁊ hoc ꝓbari pōt ex premissis vniuersalibus. de substantialibus ꝓbatū est. de accn̄talib⁹ aūt ꝓbat̃. genera accidētiū sūt finita. vt pȝ ex premissis: ⁊ in quolibet genere accidēns solū sūt finita predicata: eo ꝙ in quolibet tali gn̄a ⁊ spēs reperiunt̃ que quiditatiue de iferioribus predicātur. quare sicut i substātialibus predicatis non ꝓcedetur in ifinitum: vt iā est probatum. sic neqȝ in accidētibus erit ꝓcessus in ifinituȝ. quare vniuersaliter cōcluditur: ꝙ necesse est ad aliud deuenire: d̄ quo aliō primo predicetur: ⁊ sic erit status in ifinitū deorsum. cū aūt de isto predicato aliquid ꝑdicabitur: similiter erit ad aliud deueīre: d̄ q̄ nō āpli⁹ aliqd ꝑdicabit̃: neqȝ illō ꝑdicabit̃ de aliq̄ priori: ⁊ sic erit status in sursū. Notādū ꝙ a quibusdā hec pars itroducitur vt aristo. solū probet ꝙ in predicatis per se secundi modi. s. in ꝓprijs passionibus nō sit ꝓcedere in ifinitū. dicit̃ eni in textu. de quibus quidē eni dicunt̃ accidētia quecunqȝ in substantia vniuscuiusqȝ. i. in diffinitione i qua subiecta illorum accidētium ponunt̃: ⁊ hoc pertinet ad ꝓprias passiones. Hanc expositionē videt̃ seq albet. ⁊ sic exponēdo erit ista particula: neqȝ in sursum. ergo ⁊c̃. tāq̄ ꝯclō partis precedentis. in ista vero sequenti ꝑticula. de quibus quideȝ. n. ⁊c̃. icipiet expositio predicta: ⁊ ſȝ istā expositionē ratio aristo. sup q̄ fundatur ꝙ i diffōnib⁹ nō ē ꝓcedere in infinitū. suba vero in diffinitione accidentiuȝ ponitur: sed de hoc ampli⁹ dicetur in sequentibus ⁊ i questione.

Unus quidem demonstrationis modus dicit̃ hic. Adhuc autem alius. si enim de quibus quedam priora predicantur horum quidem demōstratio erit: neqȝ possunt habere ad ipsa ꝙ̃ scire. Neqȝ hoc esse sine demonstratione. si autē hoc per hoc notum est. Hoc aūt nescimus neqȝ melius hēm⁹ ad ipsa ꝙ̃ scire: neqȝ ꝑ hoc notū sciem⁹.

Pōit aliū modū logicū ꝓbandi itētū. ⁊ p̄mo p̄mittit q̄dā. scđo exeqtur ibi: Si ḡ est aliqd scire. Primo igitur dicit ꝙ ꝑdictus modus ē vn⁹ mod⁹ logice ꝓbandi itentū. Alius āt modus est ille q̄ nūc dr̄: pro quo supponunt̃ q̄daȝ. primo ꝙ si q̄dā ꝓpōnes fuerint hn̄tes aliquas priores ꝙ ꝑ ista ꝓbātur demr̄at̃. 2⁹ supponit̃ ꝙ ꝓpōnē demr̄abilē nō melius cognoscere possum⁹ ꝙ̃ per habitū q̄ dicitur scire. pȝ. qr sola principia idemr̄abilia sunt que melius cognoscunt̃ ꝙ̃ sciendo. vt patuit in ꝑcedētibus. 3⁹ supponit̃ ꝙ hꝰ demr̄abilia nō possumus scire nisi per demōstrationē: pȝ. qr demr̄atio est syll̄s faciens scire. Ultimo supponitur ꝙ si aliqd per alterū nobis fiat notū: ⁊ illud alteꝝ neqȝ scimus neque cognoscimus hītu meliori ꝙ̃ scia: non etiā scim⁹ illud posterius. ⁊ notāter dicit phs neqȝ melius ⁊c̃. qr ꝑmisse dmōstrabiles: ꝑ quas sciūtur ꝯclusiones: cognoscūtur hītu q̄ est scia q̄ñ demr̄ant̃. Premisse vero idemr̄abiles. que principia demr̄atiōis nūcupantur nō ꝓprie sciuntur: sȝ meliori hītu cognoscuntur ꝙ̃ scia: q̄ ab Aristotele in precedentibus appellatur itellectus.

Si igit̃ ē aliquid scire ꝑ demōstrationē simplr̄ ⁊ non ex aliquib⁹ neqȝ ex suppōne. manifestum est stare predicamēta media. si eni nō steterit sȝ ē semꝑ acceptio i superius oīuȝ erit dmōstratio quare si ifinita nō cōtigit percurrere. quoꝝ non est demōstratio nō sciemus per demōstrationē. si igit̃ neqȝ melius habemus ad ipsa ꝙ̃ scire: non erit aliquid scire ꝑ demonstrationem simplr̄ sed ex suppōne. Logice quidē igitur ex his vtiqȝ aliquis credet de eo quod dictum est.

His suppositis ꝯñt phs ꝓbat hanc ꝯneȝ. In ꝑdicatōibus esse ꝓcessuȝ in ifi^m demr̄ationis ē status. ꝓbat̃ sic. cōtingit aliqd scire ꝑ demr̄ationē simplr̄. ⁊ non solū ex ꝯcessis vel ex suppōne. ergo ꝯ̃ vera. ꝓbatur ꝯñā. qr dato opposito ꝙ ꝑdicationes nō steterit in demr̄atiōibus. sed ꝙ sꝑ in supi⁹ accipe contingat: tunc iaȝ omniū erit demr̄atio. cum igitur ea infinita quorum ē demr̄atio nō contingat pertransire: sequitur ꝙ isto infinita non sciemus ꝑ demostrationeȝ neqȝ ipsa cognoscere possumus meliori habitu ꝙ̃ scia: qr vnū illorū ē immediatum ⁊ indemonstrabile: sȝ q̄libet est demōstrabile: quare concludit̃ ꝙ cōclusionē que sequit̃ ex illis ifinitis nō contingit simplr̄ scire: sed solū ex suppositione. qđ est oppositū ꝯñtis: añs tñ notū est ex determinatis in ꝑncipio huius libri. Deinde phs epilogat dicēs ꝙ ex his q̄ logice dcā sūt pōt aliquis credere ꝙ in ꝑdicationib⁹ non sit ꝓcessus i infinitū. Notandū vt phs tangit in textu: ꝙ triplr̄ dmōstrare contingit. vno mō ex cōcessis ab aduersario sicut qñ ipossibili cōcesso ex illo aliquod ipoſſe ifert̃. Scđo mō ex ꝑmis demōstrationibus iferēdo ꝯclusionē: que tñ nō demonstratur: sed supponit̃ eē vt plerūqȝ fit i sciētys subalternatis: i. perspectiua tamē aliqñ ex ꝓpositionib⁹ geo^c demostrat̃ ꝯ̊ que ibi supponit̃: sed nō demostrat̃: ⁊ tunc perspectiue non dicetur scire simplr̄: sed ſm quid: vel ex suppositione. de his duobus modis loquit̃ Ari. cū dicit. et nō ex aliquibus neqȝ ex suppositiōe ⁊c̃. Tertio mō cōtingit simplr̄ demōstrare ꝙ qualiter fiat dictū est in ꝑcedentibus: inter ceteras aūt cōditiones ad demostrationē simpliciter requirit̃ vt fiat resolutio ex his vsqȝ ad īmediata. si igit̃ ꝑmisse ipsius sint demōstrabiles oportebit eas demonstrari: si vero non debēt esse note per se habitu: qui non proprie dicitur scientia sed intellect⁹. si igit̃ in ꝑmissis demonstrationis procedatur in infinitū: nulle erūt ꝑmisse prime ⁊ per se note: sed oēs demr̄abiles. ⁊ ꝑ ꝯñs de nulla ipsoꝝ habebitur itellectus. habit⁹ ṽo qui est scientia presupponit habitum qui est intellectus tanꝙ̃ priorem. quare de ipsis non habebitur scientia simpliciter. ⁊ presertim quia non contingit infinita pertransire: vt dicit in textu. ⁊ sic non contingit simpliciter demonstrare.

¶ Notãdum scðo cũ aristo. dicit. logice quidẽ. vno modo ꝛ cõiter exponitur logice. i. per rationes cões. alio modo quia per rationes sũptas a nã diffinitionis ꝛ demrãtõis q̃ sunt de ꝯsideratõe logice. ꝛ sic expõit albertus.

Analetice aũt manifestũ ẽ ꝑ hec velocius ꝙ neqꝫ in sursũ neqꝫ ĩ deorsũ infinita ꝑdicãtia cõtingit eẽ in demrãtiuis scientijs de quibus intẽtio est. Demrãtio enĩ est ex his quecunqꝫ q̃dez ip̃a ĩsunt scðm seip̃a reb⁹. Scðꝫ seipsa vero dupl'r. quecũqꝫ. n. illis insunt in eo ꝙ quid ẽ: ꝛ in quibus ipsa in eo ꝙ quid est insunt ipsis: vt in numero impar qð est quidez numero. Est ãt ipse numerus in rõne ipsius. Et iteꝝ multitudo aut diuisibile in rõne numeri est.

¶ Hoc est quartum capitulum huius tractatus in quo per rationes ꝓprias demrãtioni aristo. ꝓbat intẽtũ principale. ꝛ diuiditur ĩ duas partes pricipales: qꝛ primo facit qð dcm̃ est. scðo ĩfert correlaria ibi. Monstratis ãt his. Primo premittit intentum suũ ꝛ quãdam suppositionez. scðo exequit̃ ibi. Doꝝũ aũt neutꝝ. Primo igitur dicit ꝙ per rationes analeticas breuius ꝛ citius q̃ꝫ per rationes logicas manifestari põt ꝙ in sciẽtijs demonstratiuis: de quibus maxime hic itẽdimus. non ꝯtingat predicationes ire in infinituꝫ s̃m sursũ aut deorsũ. Deinde supponit ꝙ demõstratio est ex his q̃ sũt per se. ꝛ hoc dupliciter contigit: qꝛ vel ea que sũt per se sũt in primo mõ qñ predicata sũt ĩ diffinitione subiectoꝝ. vl' ĩ scðo modo perseitatis qñ passio de subiecto predicat̃: qð ponit̃ in diffinitione ipsius. Exẽpluꝫ primi vt numerus est impar numerus est multitudo aut numerus ẽ diuisibile: qñ multitudo siue diuisibile ponit̃ ĩ diffinitione numeri. ¶ Notandũ ꝙ scĩa que principiata in sua principia resoluit aut resoluere docet: merito analetica. i. resolutiua siue iudicatiua dici potest. hec aũt solã predicationẽ per se directe ꝯsiderat. ꝛ ĩ hoc differt a dyalectica que predicationem per se ꝛ ꝑdicationẽ per accidẽs ꝯsiderat. ergo aristo. superius logice ꝓcessit per ratiões cões cũ ꝓbauerit generaliter ĩ oĩ genere predicationis nõ eẽ ꝓcessuꝫ ĩ infinitum. hic aũt analetice procedit: qꝛ itentũ ꝓbat solũ in ꝑdicatiõibus ꝑ se. ꝛ hec est via breuior ꝛ expeditior vt inquit aristo. in littera: qꝛ hec via soluꝫ ꝯsiderat demõstratione ꝓpria que sũt valde pauca. alia vero via cõia considerat que sunt valde multa. Posset hic moueri dubitatio q̃re ari. nullã mẽtionez fecit hic de tertio vel quarto modo perseitatis: sed de hoc sufficiẽter dictuꝫ ẽ in precedentibus. dixit tamen albertus ꝙ quartus modus respicit habitudinem predicati ad subiectum. nec econtra: sed respicit habitudinem cõsequẽtie. Alij dicũt ꝙ per istas alios duos itelligere dedit. Alij dicũt ꝙ ð q̃rto nõ loquitur: qꝛ nõ assumit ꝓpõnẽ simpl'r necessariã: sed s̃m q̃d.

¶ Horum aũt neutra ꝯtingit ĩfinita esse nec vt imperfectũ numeri. Iteꝝ. n. si impari alið insit cui inhereat extiti. Hoc ãt si est primuꝫ numerus inerit his q̃ insunt ipsi. si igit̃ nõ ꝯtingit huiusmodi infinita esse in numero neqꝫ in sursũ erunt ĩfinita

¶ Probat ꝑncipale itẽtũ. ꝛ ꝑ ondit ĩ vtroqꝫ mõ ꝑdicatõis ꝑ se eẽ statũ tã ĩ sursũ q̃ꝫ ĩ deorsũ. scðo cõcludit ꝙ in medijs nõ possit eẽ ꝓcessus in ĩfinitũ ibi. Si ãt sic est. tertio ꝙ ĩ demõstratõibus nõ possit ꝓcedere ĩ infinitũ ibi. Si vero hoc. ꝛc̃. Prima diuiditur in duas. qꝛ primo ꝓbat itẽtũ quo ad modũ scðꝫ dicẽdi per se. scðo quo ad primum ibi. Hec tamen q̃cunqꝫ ꝛc̃. ¶ Circa pri^m duas ponit rõnes: pri⁹ tñ dicit ꝙ in neutro modo dicẽdi per se quia nec ĩ scðo nec in primo mõ dicẽdi ꝑ se est ꝓcessus in infinitũ. ꝛ primo ꝓbatur de scðo. si enĩ dicatur ꝙ ĩpar ĩsit numero tanq̃ꝫ passio ipsius ꝛ aliud ĩsit ĩpari. sequitur: ꝙ ĩpar ponitur in diffinitione illius passionis sibi inherentis. cũ igitur numerus ponatur ĩ diffinitione ĩparis ponet̃ ẽt in diffõne illi⁹ alterius passiõis: quare cũ ĩ diffiniẽtib⁹ nõ sit abire ĩ infinitum: vt prius ꝓbatum fuit: seq̃t̃ ꝙ ĩ scðo mõ ꝑseitatis nõ ꝓcedent ꝑdicatiões in ĩfinitũ

¶ At vero necesse est omnia iesse. Primo vt numero ꝛ in illis necesse ẽ esse numeꝝ quare cõuertibilia erunt: sed non excedentia.

¶ Scðo arguitur sic. oẽs h⁊ passiones insunt numero tanq̃ꝫ subiecto primo ꝛ numerus ponetur in diffinitõe oiuꝫ illoꝝ. quare cũ sint proprie passiões: oẽs cũ subiecto ꝛ secũ inuicẽ ꝯuertent̃: ꝛ sic nullũ istoꝝ alteꝝ excederet neqꝫ excederet̃. ꝛ per ꝯsequẽs licet in eis esset ꝓcedere ĩ infinitũ: nõ tañ hoc esset ꝓcessus in sursum neqꝫ in deorsum: de quo itendimus in presenti ¶ Notandum vt colligit̃ ab aristo. hic ꝙ cuꝫ aliq̃d ponitur ĩ diffinitione alterius illud qð ponit̃ ĩ diffinitõe diffiniẽtis põitur etiã ĩ diffinitione diffiniti formaliter aut virtualiter. cũ. n. diffiniatur hõ per aĩal rõnale: licet ĩ ista diffinitione nõ formaliter ponatur corpus aĩatum aut substãtia. eandem tamẽ diffinitionez virtualiter ingreditur. vt pꝫ: ꝛ sic ĩ proposito ꝯtigit ð numero ĩpari ꝛ ceteris huiusmodi.

¶ Dubitatur. qꝛ videtur ꝙ ꝯsequentia aristo. nõ valeat. oẽs iste passiones insũt numero. ꝛ numerus ponitur in diffinitione ip̃saꝝ. ergo adinuicẽ conuertũtur: qꝛ oẽs hois passiones insũt aĩali ꝛ animal tanq̃ꝫ prius ponitur ĩ diffinitione istaꝝ. nõ tamẽ cõuertũtur cũ animali. quare ꝛc̃. ¶ Respõdet̃ vt cõiter ab aliquib⁹ itelligit̃ ꝙ vbi iste passiones ĩsint simpl'r numero siue vniuersaliter. tũc enĩ numerus nõ excedit aliquã istaꝝ passionum. ꝛ cũ ponatur in diffinitione istarũ nõ excedit̃ ab aliqua ipsorũ. quare sequit̃ itẽtum.

¶ Nec tamẽ quecũqꝫ sunt in eo ꝙ q̃d ẽ nec ĩfinita sunt. neqꝫ. n. esset diffiniri. Quare si presentia quidem omnia per se dicunt: hec nõ ĩfinita sunt. Stabunt vtiqꝫ in sursum quare ꝛ in deorsum.

¶ Intẽdit istã ꝯclusionẽ. In primo modo dicẽdi per se nõ ẽ ꝓcessus in ĩfinitũ in sursũ ꝓbe. qꝛ dato opposito cũ ꝑdicatũ in primo modo ponatur in diffinitione subiecti: tũc infinita eẽnt successiue diffinitiua. sꝫ hoc ẽ ĩpossibile vt pri⁹ dicebat̃: qꝛ tũc nõ ꝯtigeret aliquid diffinire: ꝛ ex his ꝯsequẽter ꝯcluditur si oĩa predicata demrãtiõi pertinẽtia sint per se. ꝛ ista nõ sint infinita. tũc in predicatis demrãtionis nõ procedit̃ in ĩfinitum in sursum: ꝛ a simili neqꝫ deorsuꝫ.

¶ Si aũt sic est ꝛ que sunt in medio duorũ terminorum semper sunt finita.

¶ Ex ꝑdictis ꝯcludit̃ ꝙ ĩ medijs ñ ẽ ꝓcessus ĩ ĩfi^m. pꝫ. qꝛ ex ꝑte terminoꝝ ascẽdẽdo vl' descẽdẽdo ñ ẽ ꝓcessus ĩ ĩfinitũ. ergo ex ꝑte medioꝝ ñ ẽ ꝓcessus ĩ ĩfi^m. tꝫ ꝯseq̃ntia ex his q̃ dcã sũt a ꝑn⁹ hui⁹ tractat⁹: ꝛ assũptũ patet ex ꝑcedẽti ꝑte.

¶ Si vero hoc ẽ. manifestuꝫ est iam ꝛ demrãtionuꝫ ꝙ necesse est pricipia aliqua esse ꝛ nõ omniũ esse demrãtionez: qð vero diximus quosdaꝫ dicere iuxta principium. si enĩ sunt principia non oĩa sunt demrãbilia. neqꝫ in infinitũ possunt ire. Esse enĩ hoꝝ qðlibet nihil aliud est q̃ꝫ esse nullũ spaciũ sine medio ꝛ idiuisibile. sed oĩa diuisibilia Intus enĩ imittẽdo terminũ sed non assumendo demõstratur qð demonstratur. quare si hoc infinitum contingit ire. Contingeret vtique duorum terminorũ infinita esse interius media. sed hoc

ĩpossibile est si p̄dicamẽta steterĩt ĩ superius ⁊ ĩferius. qđ aũt stent demonstratũ ẽ logyce prius: analetice vero nunc.

¶ Ex predictis ↄcluditur ꝙ in medijs necesse ẽ aliqua esse pricipia demõstrationũ. ⁊ per ↄsequẽs nõ omniũ ẽ dm̃ratio: sicut quidã dixerũt vt a principio hui⁹ libri dictũ fuit. si igitur sũt aliqua dem̃ratiõum pricipia nõ oĩa erũt dem̃rabilia simuliter hoc nihil ẽ aliud q̃ʒ dicere ꝙ nulluʒ esi spaciũ sine medio: ⁊ nullũ est indiuisibile. i. ꝙ quelibet propositio ẽ mediata. nã cũ aliqua ꝓpositio per mediũ intus sũptuʒ dem̃ratur ⁊ nõ posi assumẽdo. quare tũc sequeretur si dmõstrationes ꝓcederent in infinitum: infinita esse media inter duos terminos. hoc aũt est impossibile si in predicatis est statuꝰ in sursum ⁊ deorsum. sicut prius logice: nunc autem analetice est osiensum.

¶ Monstratis aũt his manifestũ est ꝙ si aliquod idẽ duobus insit vt. a. ⁊ in. c. ⁊ i. d. nõ p̄dicante altero de altero aut nullo mõ: aut nõ de oĩ qđ ñ sp̃ hʒ cõe aliqđ ierit. vt ysocheli ⁊ scalenoni duobus rectis equales habere scđm cõe aliqđ inest. Scđm eni ꝙ est figura quedã ⁊ nõ scđm alterũ inest. hoc aũt nõ semp sic se hʒ.

¶ Infert ex predictis correlaria quedam: ⁊ primo infert ꝙ necesse est aliq̃s eẽ propositiones primas. scđo osiendit q̃lr ipsis in demõstratione vti debemus ibi. Causa aũt idigeat. Prima diuiditur in duas: q: primo infert ꝙ est ad aliquod primum deuenire quo ad subiectum. scđo ꝙ ad propositiones imediatas sm̃ causam est deuenire ibi. Manifestũ aũt est. Primo proponit. scđo ꝓbat itentũ suũ ibi Sit ãt. b. Tertio remouet qđdam obiectum ibi. In codeʒ tamen genere. Dicit ergo primo ꝙ his demõstratis que superius dicta sũt manifestũ est ꝙ si aliqđ predicatũ đ duobus predicet: sicut a. de. c. ⁊. d. quoꝝ vnũ de nullo altero dicit̃ aut saltem non de omni ⁊ illud predicatum insit ambobus per aliqđ cõe ñ oportet vt iterum insit eis per aliud cõe dictũ per aliud. ⁊ sic ĩ ĩfinitum ꝓcedẽdo. verbi gratia. cũ habere tres ãgulos eq̃les duobus rectis insit ysocheli ⁊ scalenoni: que sunt due spẽs triãguli: ⁊ insit eis per aliquod cõe: qđ est figura quedã. i. spẽs figure. videlicet. triangulus nõ oportet vt triãgulo insit per aliqđ cõe: ⁊ alteri per alteruʒ in ĩfinitũ. ¶ Notãduʒ hic vt habetur in textu. aliquando predicatũ de duob⁹ predicatur: quoꝝ alterum ab altero penitus remouetur. vt cũ aĩal de homine ⁊ equo predicatur. sicut etiã patet in exẽplo aristo. aliquãdo vero alterum ab altero ñ penitus remouetur. sʒ pticulariter tãtũ qualr̃ aĩal de hoĩe ⁊ de masculo p̄dicat̃. đ vtrisq; ãt p̄dictis verificat̃ dictũ aristo.

¶ Sit autem. b. scđm quod ẽ. a. in. c. ⁊ i. d. Manifestũ igit̃ ẽ ꝙ. b. in. c. d. hʒ cõe est: ⁊ illud scđm alterum. Quare duorum terminorum medijs infiniti vtiq; incidunt termini. sed hoc impossibile est. scđm igitur cõe aliquod esse non necesse est semper idem in pluribus. quare vero erũt immediata spacia.

¶ Probat intẽtũ dicẽs. sit. b. illud cõe quo mediãte. a. inest c. ⁊. d. si igit̃. a. iest. b. mediãte aliquo cõmuni. ⁊ iterũ illi mediante altero. ⁊ sic ĩfinitũ tũc iter duos terminos finitos ĩfinita erũt media: qđ est ĩpo'e. vt supra oñsuʒ fuit. q̃re ↄcluditur ꝙ quãdo idẽ predicatur de duobus non semper dicitur de illis per aliud ⁊ aliđ cõe: sʒ est v̄e deuenire ad spacia ĩmediata. i. ad ꝓpositiones siue predicatiões ĩmediatas.

¶ In codẽ tñ gñe ⁊ ex eisdẽ athomis necesse ẽ terminos eẽ. si quidẽ his que ꝑ sc sũt erit cõe. nõ. n. erat ex alio gñe in aliud descendenteʒ dem̃rare.

¶ Posset aliquis dicere ꝙ media erũt ĩfinita si accipiãtur ĩ diuersis generibus. Hãc obiectionẽ remouet ph̃s dicẽs ꝙ si media que accipiũtur inter. a. c. d. sint media per se eidem attributa: oportet vt sint in eodem genere: ⁊ ex eisdem atomis: q: aliter cõtigeret dm̃ratorẽ trãscẽdere đ genere ĩ gen⁹ qđ ã reprobatũ fuit. ⁊ appellat atomos terios dm̃ratiõis: q sũt tãq; termi iduisibiles: q: sũt simplicia ↄponẽtia ꝓpões. ¶ Notãdũ: ꝙ loquẽdo de gñe p̄ncipali ↄtigit aliqñ extrema eẽ eiusdẽ gñis aliqñ diuersorũ p̄dicamẽtoꝝ. Ex̃m primi. vt si dmõstret̃: ꝙ oĩs hõ est corp⁹ aĩatũ. ꝑ hoc qđ ẽ aĩal. vl' si dmõstret̃ passio coloris de colore. vtrũq;. n. erit in p̄dicamẽto q̄litatis. Exẽplũ scđi. vt si dem̃retur hoĩeʒ esse risibilẽ. hõ. n. ẽ de p̄dicamẽto sube. risibilitas v̄o de p̄dicamẽto qualitatis. nisi aliq̃s dicat ꝙ risibile ẽ ꝑ reductionẽ ĩ p̄dicamẽto sube. Silr̃ mediũ aliqñ ẽ in codẽ gñe cũ subiecto: aliqñ cũ passione aliqñ cũ vtroq;. Exẽplũ primi. vt si dem̃retur hoĩeʒ esse disciplinabilẽ ꝑ aĩal rõnale. Exẽplũ scđi. vt si dem̃retur hominẽ eẽ risibileʒ per hoc qđ ẽ disciplinabile. Exẽplũ tertij. vt si ꝑ aĩal ↄcludat̃ hoĩeʒ eẽ subãʒ. aut ꝑ diffõnẽ coloris passio aliq̃ de ipso dem̃retur. Aristo. tñ hic ⁊ in illa parte. nõ ergo ex alio genere ⁊c̃. non loquebat̃ de gñe p̄ncipali. ⁊ đ hoc vide in illa q̃õne: vtꝝ cõtingat dem̃rationem descẽdere ⁊c̃. nisi vellemus dicere oẽs passiones que de subiectis suis demõstrant̃ eẽ in eodem genere principali cum subiectis suis saltem ꝑ reductionem.

¶ Manifestũ aũt ẽ. ⁊ cũ. a. i. b. sit. ⁊ si q̃dẽ ẽ aliqđ mediũ ẽ dem̃rare ꝙ. a. in. b. sit. et elemẽta huius sunt hec et tot quot media sũt. imediate. n. ꝓpões sunt elã. aut oẽs: aut vl'es. si vero nõ ẽ mediũ nõ amplius erit dem̃ratio. sʒ ĩ pricipia via hec ẽ.

¶ Probat qđ dictũ prius fuit. primo ĩ affirmatiuis scđo in negatiuis ibi. Silr̃ aũt ⁊ si. a. Primo igit̃ itendit istã ↄnẽ. in affirmatiuis ẽ ↄuenire ad p̄mas ⁊ ĩmediatas ꝓpões sʒ cãʒ. ꝓbat̃ sic. si. a. iest. b. aut iest sibi ꝑ aliqđ mediũ aut nõ. si sic: per illđ mediũ dem̃rabit̃. a. ĩeẽ. b. hec. n. media sũt elemẽta siue p̄ncipia dem̃rationũ. ⁊ quot sunt media tot sunt elã: immediate ãt ꝓpões aut oẽs aut vl'es sũt pricipia dm̃rationũ. cũ igit̃ nõ sit ꝓcessus in ĩfinitũ. vt pʒ. ex determiãtis erit deuenire ad ꝓpõnes p̄mas ⁊ imediatas sm̃ cãm. si v̄o dicit̃ ꝙ nullũ ẽ mediũ iter. a. b. tũc ista ꝓpõ. oẽ. ɓ. est. a. ñ dem̃rabit̃ sʒ erit prima ⁊ ĩmediata. hec igit̃ est via deueniẽdi in prima principia. ¶ Circa literã primo dubitat̃. q: dicat ph̃s ꝙ ĩmediate ꝓpões sunt elã aut oẽs aut vl'es. ¶ Scđo dubitatur. q: nõ videt̃ veꝝ ꝙ tot sint prin⁴ siue ꝓpões imediate quot sunt media iter aliqua duo: qm̃ cũ dr̃. oĩs hõ ẽ corpus aĩatum. iter subm̃ ⁊ p̄dicatũ nõ est nisi vnũ mediũ: vt aĩal. ⁊ tñ sunt due ꝓpõnes ꝓbabiles imediate. ista. vʒ. oĩs homo ẽ aĩal. ⁊ omne animal est corpus aĩatuʒ. quare ⁊c̃. ¶ Tertio dubitat̃. q: si h̃ esset via veniẽdi in pricipia. vt ph̃s dicit: tũc principia dem̃rari possent: qđ est ĩcõueniẽs: q: ad prin⁹ nõ ẽ rõ. ¶ Ad primũ duplr̃ r̃ñderi põt. vno modo ꝙ illud dixit ph̃s ꝓpter singulares imediatas quales sũt iste. sor. est hõ. ⁊ hec. albedo ẽ albedo. Quis eni ĩ sint ĩmediate: q: ĩter spẽm ⁊ ĩdiuiduũ nullũ cadit mediũ. nõ tamẽ pertinẽt dem̃rãnõi q: neq; de singularib⁹ corruptibilib⁹: neq; per ipsa põt esse scia vel dem̃ratio ꝓprie sũpta. ¶ Scđo dici põt ꝙ ibi loq̃batur de principijs ĩ aliqua scia totali. quare diceret̃ ꝙ nõ oẽs imediate ꝓpões sm̃ cãʒ sũt pricipia scĩe totalis. sʒ iste que sũt valde cões ⁊ ĩ ista scia notissime. verbi gr̃a ẽ deuẽire ad cãʒ mediatã illius pos̃siõis h̃re tres angulos eq̃les duob⁹ rectis. ⁊ ex ista cuʒ predicta passione fit ꝓpositio immediata: que tamen nõ est pricipium in geometria. principia eni geo

metrie sunt magis vniuersalia: sicut de puncto ad punctum rectam lineam contingit ducere. et sic de similibus. Alij vero ponunt alium modum respondendi qui mihi non apparet ad mentem aristo. ¶ Ad 2m cōiter respōdetur q sufficit ad mentem aristo. q nō pauciora sint principia siue propositiones imediate inter subiectū et predicatū q̄ media iter ea: q̄uis tamē possint eē plura vt argumentū probat. Alias responsiones ponit al. prima est q media bis sūpta .s. in maiori et in minori propositione sūt tot precise quot sūt elementa siue principia demrationis. scđa est q maior et minor accipiuntur pro vno principio: et hoc ratione vnius medij ita q adunātur: ita q vna sit medij virtus in ambabus. ¶ Ad 3m dicitur q si volebat aristo: vt per hāc viā probarēt pricipia: sz q tali via procedēdo tādē ad pricipia deuenitur p q̄ alia probātur. si n. a. propositio pbetur p. b. et b. p c. q̄ sit imediata p hāc viā deuētū ē ad pricipiū demrationis. ex hoc tamē antecedēte nō seqtur vt illō pricipiū. s. c. demōstret. et hoc ē qđ quidā dicere voluerūt cū dicūt: q logica nō sit scla sz modus sciēdi. nō .n. pbat pricipia aliaꝝ sciētiaꝝ sz docet: pserti ī ħ libro posterioꝝ modū et viā deueniēdi ī pricipia. Ex quo pz: frustra positū eē illū modū soluēdi dubitationē cū dicit q argumentū probat pricipia nō posse pbari ꝓpter quid: sz aristo. intēdebat q pbari possent demratione q2. albertus tñ aliter introduxit istā particulā: sz ī pricipia via hec est: videlicet: hec via que a pricipio a nobis habet. s. via īductiōis aut terminorum exposinonis est via in principia. et sic exponēdo non insurgit difficultas.

¶ Silr aūt erit et si. a. in. b. nō sit. si quidē eni: aut mediū est aut prius: cui nō inest erit demōstratio si vero nō. nō est. sz principia et elemēta tot sunt: quot sunt termini. et horū quidē enim propōnes principia demōstrationis sunt. Et sicut quedaz principia demōstrationis sunt idemrabilia q sit hoc illō: et q sit hoc i illo: sic et q nō sit hoc illō: neqz q sit hoc i illo. q̄re hoc qdē esse aliqd. alia aūt nō esse aliqd erūt principia.

¶ Intēdit q similiter in negatiuis ē ad pmas imediatas deuenire: pbat. q2 si. a. remouet a. b. aut ergo ē aliqđ mediū a quo pus remouet. a. q̄z. b. aut nō si sic: tūc p illō mediū dmōstrabit. b nō eē. a. si vero nullū ē tale mediū nō demrabitur. pncipia igit et ela de medijs tot sūt quot sūt termini iter medij ī quib9 supple vltimo statur. et ppōes ex illis ɔstitute sūt pncipia demrationis. Ex quib9 oīb9 ifert q sicut quedā sūt pncipia demrationū affirmatiue significātia q hoc ē illō vł q hoc ē i illo: sic q̄dā erūt pricipia negatiua q̄ dicūt hoc n eē illō vel hoc nō eē i illo: et p ɔsequēs: sic quedā sūt pncipia ad demrandū affirmatiuā: sic quedaz erūt ad demrandū negatiuā. ¶ Notādū vt colligit ī textu: q q̄dā pdicatio affirmatiua dic ħ eē illō. et illa ē iter eēntialia. vt hō ē aīal. vł albedo ē color. q̄dā vero dicit hoc eē ī subiecto isto: et hec ē pdicatio accidētalis de subiecto. vt hō ē risibilis: et iter ista reputātur imediata. hec eniz ē imediata. hō ē aīal. vel hō ē risibile. hec etiā ē imediata: linea ē lōga. si lōgitudo sit passio linee. eodē mō ī negatiuis dicet. ħ. n. ē imediata dicēs ħ n eē illō. s. nullū aīal rationale ē irrationale: et silr dabilis ē immediata dicens hoc non esse in illo. loquitur aūt hic aristo. large de dmratione. hec eni. hō est corp9 aiatū: nō est ꝓprie demōstrabilis: quā tñ hic diceret eē demrabilez. ¶ Notāda sunt vlteri9 vba linco. cū dic. Ex his manifestū est q multo plā sunt pncipia q̄z ɔnes: lz famosuz sit ɔriū. s. q pauca sunt pn4 respectu ɔclonū. sed sciēdū q pncipia cōia scđz analogiam pauca sunt respectu ɔclusionū. pncipia aūt ꝓpria et approp̄ata tot sunt quot dictū est. s. multa plā q̄z media ad omnē cōclusionē. ¶ Posset hic dubitari q̄liter verꝝ ē q tot sunt ela quot termini ɔponētes ꝓpōnes: sed solutio patuit in pte pcedenti. Dixit tñ ħ albert9 q termini ɔponētes ꝓpōnes imediatas sunt ipsaꝝ ela: ꝓpōnes imediate sunt ela mediataꝝ: et ꝓpōnes mediate sunt ela demrationis.

¶ Cum aūt indigeat monstrare aliquid accipiendum est q de. b. primum predicetur. Sit eniz. c. de hoc silr. a. et sic semper vadens nequaq̄ extra ꝓpositio cadet. neqz ipsius. a. esse accipiatur vt demonstretur. sed semper medium densetur quousqz indiuisibilia fiant et vnum. Est autem vnum cum imediatū fiat. et vna propositio simplex ē immediata.

¶ Ostēdit q̄liter ꝓpōnib9 pmis in demratione vti debem9 et pmo i affirmatiuis scđo in negatiuis ibi. Sz in priuatiuis. quidē et c. Prima diuidit i duas. q2 pmo ańdit quā sumere oz ꝓpōnes pmas et imediatas in demrabilib9. Scđo qualr hō ꝓpōnes se habeāt ad demrationē. ibi. Et quēadmoduz. dicit q̄ primo q cū fuerit aliq̄ ꝓpō mediata demrabilis. sic de. b. est. a. siue ois homo est suba. accipi dz mediū qđ imediate pdicet de subiecto: de quo tñ pdicet. a. s. pdicatuz. vbi gra. c. et sic semp ꝓcedere debem9 vt nulla accipiat ꝓpō ext pdictos terminos. s. a. et. b. vt p ipam aliquid demretur: sz spdensare debem9 mediū versus. a. quousqz fiāt idiuisibilia spacia et spaciū vnū: est aūt vnū cū fiat ꝓpō imediata et vna ꝓpō simplex. ¶ Notādū pri9 q si eēnt aliq̄ corpa inicez ordinata iter q̄ tñ aer iterponeret cōiter appellarēt rara. vbi vo iter ea alia corpa eiusdē rōnis dicerent ɔdensari: ad silitudinē h9 dicit pħs de medijs. iter. a. et. b. verbi grā. si pbare voluero hāc mediatā. ois hō est suba. accipiam illō qđ imediate pdicat: de hoie: de quo tñ suba predicatur. s. aīal. arguendo sic. oē aīal ē suba ois hō est aīal. g et c. vlteri9 ēt cū inter aīal et substantiā cadat pdicatū mediū: accipiā illud mediū pbādo. oē aīal eē substātiā sic ꝓcedendo cōdensamus q̄n sp iterponim9 mediuz iter extrema quousqz veniamus ad imediata. ¶ Notandū scđo q cū iter subm et pdicatū n eē fuerit mediū appellat Aristo. spaciū iter ea eē vnū et idiuisibile. q2. s. p nullū mediū diuidi possit. ¶ Notandū 3°. q i pposito ꝓpō duplr pōt dici vna. primo mō vna i actu. 2° mō vna i potētia. Propō mediata dr in potētia vna. sic ista. ois hō est corp9 aīatū. eo q ipa est potētia plēs rōne medij qđ iterponit: virtute cui9 plures icludit ꝓpōnes: p quas pbari pōt: sicut ēt linea dr vna i potētia rōne pūcti medij iter medietates i quas tota linea diuidi pōt. ꝓpō vero imediata dr vna actu cuz nullū hēat mediū rōne cuius sit plures: quare ipa est simpliciter vna. et hoc est qđ pħus intendit cum dicit Et vna ꝓpositio simplex.

¶ Et quēadmodū in alijs ē principium simplex. hoc autem nō idem vbiqz ē: sed in graui quidem vncia. i melodia aūt sonus. i mēbris aūt diuisio. aliud aūt in alio. sic ē i syllogismo vna propositio imediata. In demratione aūt et sciētia itellect9. in demonstratiuis igitur syllogismis enis quod est nihil cadet extra.

¶ Dicit q quēadmodū in alijs rebus illud qđ est in aliquo gne pn9 ē simplex: sic ēt est i demratiōe et syllo. nā tñ idē est vbiqz pncipiū. i ponderib9. n. pnm est vncia. in melodijs ē tonus: i mēbris vo primuz et simplex ē diuisio. i. iūctura q̄ cadit iter mēbrū et mēbrū. sicut cartilago. et sic aliud est in alio gne pmū. i syllo igit pncipiū ē ꝓpō imediata in demratiōe vo et scia que p istā acqrit primū et simplex est hitus qui appellat itellect9. Deinde epilogat dicēs. i syllis igr affirmatiue demonstrationis patet q mediū non cadit inter extrema.

¶ Notandum primo q̄ dū aristo. dicit vnciā eē simplex ī pōderibus: ⁊ tonum in melodys: ⁊ in membris iuncturam: illō non est verum simpliciter. vncia. n. ⁊ qōlibet aliud pondus graue cum sit gradus est in īfinitum diuisibilis ī gradus grauitatis. tonus etiā cum sit aliquis sonus intentionis in īfinitum diuidi pōt in gradus vocis: ⁊ iunctura est in infinitum diuisibilis cum sit qōdam q̄ntum: sed predicta appellantur simplicia ⁊ indiuisibilia ꝑm quandam hominum institutionem. in genere. n. ponderum ex quadam gentium institutione ad aliqd tante paruitatis deuenitur: q̄ de minori non est apud eos cura: sicut est apud aromatarios pondus grani. Aristo. aūt exēplificat de vncia quo tamen minori vtimur: sed exemploꝝ nō queritur veritas. ¶ Notandū scōo q̄ bitus principiorum qui dicitur intellectus vt supra visuz fuit ita est principiū in bitibus q per demr̄atione acqruntur: sic etiam propositio immediata est pricipiū syllogismi vel demōstrationis aut cōclusionū que ꝑ demōstratiōes ꝯcludūtur. ⁊ hoc est qō dicit Aristo. in textu.

¶ Sz in priuatiuis hoc qdez nihil qō oꝫ eē extra hoc cadit. vt si. a. est in. b. ꝑ. c. nō est. Si eni in. b. quidē omni est. c. in nullo aūt. c. est. a. iteꝝ si indigeat qō in. c. a. nullo sit mediū accipiendū est ipsius. a. ⁊. c. ⁊ sic semper ꝑcedet. Si vero idigeat monstrare qō. c. in. d. non sit in eo q̄ est. e. in. d. quidem omni est. in. e. autem nullo. Aut non in omni nunquam extra. e. cadit. Hoc autez est cui non oportet inesse. In tertio āt modo: neque a quo oꝫ: neque qō opꝫ priuari nequaq̄ꝫ extra ibit

¶ Ostēdit qualiter vtēdū sit ꝑpositione immediata in syllogismis negatiuis. ⁊ primo facit hoc quo ad primā figuraz scōo quo ad scōam. tertio quo ad tertiā itendit igit̄ ꝯclonē istā. In syllis negatiuis reducēdo mediatā ꝑpōnez ad imediatā mediū qō assumit̄ non cadit ex̄ extrema. ꝑbat̄ ⁊ prio ī prima figura. si. n. formet̄ hec dmr̄atio. nullū. c. est. a. omne. b. est. c. ergo nullū. b. est. a. siue sic. nullū aīal est q̄ntitas. ois hō est aīal. ergo ⁊c. ⁊ oportet iterū ꝑbare maiorē ipsam ad īmediata reducēdo oportebit accipe aliqd superi⁹ ad subz: ⁊ sic vlteri⁹ ꝑcedere ad aliud supius donec ad vltimū deueniat̄ vt ad subaz: pz aūt q̄ sic ꝑcedēdo nō accipiunt̄ media ex̄ gen⁹ terminoꝝ in ꝑpōnib⁹ affirmatiuis q̄ ad syllm negatiuū cōcurrūt. ¶ Scōo declarat̄ quo ad scōaz figurā. quia formato tali syllō oē. d. est. a. nullū. c. est. a. ergo nullū. c. ē. d. siue sic. ois hō est suba. nulla linea ē suba. ergo nulla linea ē hō. ⁊ iteꝝ ꝑbare oporteret minorē: accipiet̄ mediuz qō non cadet ex̄. d. e. extrema arguēdo sic. nulla suba est q̄ntitas ꝯtinua. ois linea est q̄ntitas ꝯtinua. ḡ ⁊c. ⁊ sicut veꝝ est vl̄r demōstrando: sic ēt veꝝ est ī demr̄atione ꝑticulari. vt si argueret̄ sic. ois hō est suba. aliqua linea nō ē suba. ergo aliqua linea nō est hō. sꝑ igit̄ mediū erit iter termios negatiue ꝑpōnis in scōa figura: sic in pma sꝑ accipit̄ mediū iter termios affir^e. ¶ Ultio ondit quo ad tertiā figurā dicēs q̄ vbi talis reductio fiat ī tertia figura mediū qō assumetur neqꝫ cadet extra p̄dicatū qō negat̄ neqꝫ extra subiectū a quo negatur predicatū. ⁊ hoc ē vt quidā dicūt: qꝛ mediuz ī tertia figura subycitur vtriqꝫ. ¶ Notādū. vt proposito spectat: qꝛ duplex est mediū quo ꝑpositio mediata ad imediatā reducit̄. videlicet simpliciter ⁊ ꝑꝫ quid. mediū simpliciter ē illō qō est vere mediū inter vtrāqꝫ extremitatē: qꝛ. s. est superi⁹ ad minorē: ⁊ īferius ad maiorē. ⁊ hoc reqritur in ꝑpōnib⁹ ⁊ syllogismis affirmatiuis. vt si hec ꝑpō. ois homo ē substantia. ad imediata reduci dꝫ reducet̄ ꝑ ea que sunt vere media inter hoiem ⁊ substantiā. mediū scōꝫ quid est quo propositio negatiua ꝑbat̄. vt si hec negatiua. nullus hō ē q̄ntitas. ꝑbet̄ per aīal arguēdo sic. nullū aīal est q̄ntitas. ois homo ē aīal. ergo ⁊c. ⁊ tale nō est mediū simpl̄r: cū non vere mediet iter maiorē ⁊ minorē extremitatē: sed appellatur mediū ꝑm negationē. qꝛ imediatē ipo p̄dicatuz a subiecto vere remouet̄. dr̄ etiā mediū illationis. qꝛ per ipꝫ īfertur ꝑpositio mediata. ⁊ mediū dicitur qm̄ ꝑpositio mediata isto ad imediataꝫ reducit̄ mediātē illo. Mediū igit̄ tale in pma figura nō cadit extra maiorē ⁊ minorē extremitatē: qm̄ ē superi⁹ ad minorē: neqꝫ in scōa figura qꝛ est supius ad maiorez. vt patuit ex premissis. ⁊ ꝑm expōnē positā in 3ª figura nō cadit extra maiorē nec extra minorē: quoniam est īferius ad alterā illarum. ⁊ ideo accipietur tanquam de genere alterius illaꝝ. Aly vero aliter intellexerūt textū dicētes q̄ aristo. intelligit medium in tertia figura non cadere extra maiorem nec minorē extremitatē: qꝛ. s. nō est superius ad aliquā illaꝝ: sꝫ inferius. quare caderet infra ⁊ non supra siue extra: ⁊ sic vt dicūt aristo. intendit q̄ per tertiā figurā nō peruenimus ad īmediata. ⁊ iō dixerūt q̄ ipsa tripliciter est inutilis in proposito. primo qꝛ si negatiua vniuersalis fuerit mediata nō pōt per hāc figuraz ad īmediata reduci: eo q̄ particulariter concludit tantū. scōo qꝛ mediū semꝑ assumitur īfra vtranqꝫ extremitatē ⁊ non supra nec itra. tertio qꝛ ad probādū p̄missā aliquam mediatā procedimus per magis īmediata: ⁊ si possum⁹ per hāc figurā ad hec īmediata deuenire: sicut si probetur hec propositio. aliqō aīal nō ē q̄ntitas. arguet̄ sic. nullus hō est q̄ntitas. ois hō est aīal. ergo ⁊c. Tertiū verificatur vbi ambe premisse vl̄r assumuntur. vbi vero vna particulariter assumat̄ nō oportet: sicut hic. nulla substātia ē q̄ntitas. aliqua suba ē aīal. ḡ aliqō aīal nō est q̄ntitas.

Cum aūt sit demonstratio alia pticularis: alia vero vl̄is: ⁊ hec quidez cathegorica: illa priuatiua: dubitatur qualis potior sit. silr̄ aūt ⁊ de ea que demonstrare dicit̄. ⁊ deducenti ad impossibile demonstratione. Primū igitur itēdimus de vniuersali ⁊ particulari. ostendentes enim hoc ⁊ de ea que demōstrare dicitur ⁊ que est ad impossibile dicemus.

¶ Iste est vltim⁹ tractatus hui⁹ libri. ī quo Ari. ꝯparat spēs demōstrationū adiuicē ondens q̄ illaꝝ sit potior: qꝛ sciētia ex dmr̄atōe causat̄. ꝯſr̄ ꝯparat scias iter se. ⁊ ꝑꝫ hoc diuidit̄ tractatus iste in duo capitula. 2^m ibi. Scia antē certior. Primū capitulū diuidit̄ in tres partes. qꝛ primo ꝯparat vl̄ez demōstrationē ꝑticl̄ari. 2° affirmatiuā negatiue ibi. Et ātō mīatiua ꝑ priuatiua ⁊c. Tertio ostensiuā ꝯparat ducēti ad impossibile ibi. Et āt cathegorica priuatiua dignior ⁊c. Primo ꝑponit intentum ⁊ ostendit ordinem dictoꝝ. Scōo exequit̄ ibi. Uidet̄ quidem igit̄ ⁊c. Primo igitur dicit q̄ cū aliqua sit demr̄atio vniuersalis ⁊ aliqua particularis. Itez aliqua affirmatiua ⁊ aliqua negatiua: dubitanduz est que illaꝝ sit potior. Idem etiaꝫ videnduz erit de demr̄atione ostensiua ⁊ de ducente ad īpossibile. primo tamē itēdēduz est de vniuersali ⁊ particulari. postea vero ō affirmatiua ⁊ negatiua: de ostensiua ⁊ ad īpossibile ducēte. ¶ Notandū primo: q̄ demr̄ationē vniuersaliter dupliciter intelligere possumus. vno modo demōstrationē cōcludētē cōclusionez vniuersalem ⁊ eō particularē demr̄ationē ꝯcludentē cōclusioē particularez: ⁊ de tali nō ē sermo in proposito. scōo modo magis stricte per demr̄ationē vniuersalē intelligimus illā qua passio aliqua negatiue ⁊ affirmatiue demōstratur de subiecto secū conuertibili ⁊ per mediū cōuertibile. sicut hic. oē aīal rationale est disciplinabile. omnis hō ē huiusmodi. ergo ⁊c. per particularē aūt intelligimus illā qua passio affirmatiue demr̄atur de subiecto inferiori ad subiectum propriū: vl̄ saltē de subiecto nō conuertibili vt de subto īferiori. siue ꝯclu

datur conclusio particularis siue vlis. sicut omnia triangu lus habet tres. sed omnis ysocheles est triangulus. ergo om nis ysocheles habet tres. ⁊ de tali hic Aristoteles. inten dit que sit potior. per affirmatiuā vero demōstrationē quā Ari. appellat cathe^cam itelligere debem⁹ illā p quā infertur ɔclo affirmatiua. ⁊ ecōtra p negatiuā: p quā negatiua cōclu ditur. demrātio vo ɔnsiua dicit̄ q̄ verū ex veris concludit. sed ducēs ad manifestū īpossibile ex alio īpossibili min⁹ ma nifesto demrāt. ⁊ de his dubitat Aristo. que sit potior sigilla tim procedēdo. ❡ Notandū 2° ꝙ q̄daz harum drīaꝝ acci dūt demrātioni fm ꝙ ipsa ē syllis. s. affirmatiua ⁊ negatiua vlis ⁊ pticularis: pmo mō accipiēdo vl̄e ⁊ particulare. q̄daz vero sibi accidunt fm ꝙ demrātio: sicut esse vl̄e ⁊ particu lare scd̄o modo accepta. similiter ɔnsiuum ⁊ ad impossibile ducens. sicut etiaz demrātio qr ⁊ ppter qd. q̄dam vero alie drīe sibi accidunt rōne reꝝ ɔsideratarū: vt ingt linco. sicut esse de obstractis aut concretis: aut de reb⁹ simplicibus vel compositis. ❡ Notandū tertio de mēte linco. ꝙ melius et perfecti⁹ in diuersis generibus accipitur penes vltimatam opationē: sicut homo est pfectior equo ⁊ melior. qr vltimata ei⁹ operatio ē pfectior vltima opatione equi. ī eodē aūt gn̄e illō pfecti⁹ aut meli⁹ dr̄ qd̄ meli⁹ ⁊ pfecti⁹ vltimā ei⁹ opatōꝫ attingit. ⁊ sic ī pposito demrātio melior diceret̄ q̄ melius ⁊ pfecti⁹ scire facit: qd̄ est vltim⁹ finis demrātōis. similiter di gn⁹ ī diuersis generib⁹ dicitur: qd̄ rei nobiliori vel excellen tiori attribuit̄. ī eodē aūt gn̄e qd̄ alicui excellētiori mō con gruit. ⁊ sic loquit̄ hic Aristo. dū q̄rit que illaꝝ sit dignior. cer titudo aūt demrātōis sumit̄ ī relatōe ad itellectū humanū quē linco. appellat ocl̄z mētis. ⁊ hoc multipliciter sumitur ī relatōe ad itellectū: vt ifra videbitur. dicit tamē linco. ꝙ de rebus illis maiorem habem⁹ certitudinē que magis sūt lucis spūalis receptiue ⁊ plus de illa participant: que qual̄r itelligenda sunt infra videbitur.

❡ Videt̄ qdē igitur fortassis vtiqꝫ quibusdaz sic itendētibus pticularis eē dignior. Si eni ꝑꝫ quā magis scimus demonstrationē potior est demō stratio. Hec eni virtus demōstratiōis ē. Magis autē scimus vnūquodqꝫ: cū ipsuz cognoscimus scd̄ꝫ ip̄m q̄ꝫ scd̄m aliud: vt musicū choriscuz qū choriscus musicus est q̄ꝫ cū hō musicus fit. simi liter aūt ⁊ in alijs. sed vlis qm̄ aliud nō quoniaz ipsum ɔtingit demonstrat: vt qm̄ est eqnbiaꝝ. nō qm̄ est equitibiaꝝ sꝫ qm̄ est triāgulus. sꝫ parti cularis qm̄ ip̄m. Si ergo potior quidem que est scd̄ꝫ ipsum huiusmodi aūt est pticularis vlī ma gis ⁊ potior vtiqꝫ demōstratio scd̄m ptem erit.

❡ Exegtur itentū. ⁊ primo adducit rōnes psuadētes demō stratōēz particularē eē potiorē vlī. 2° soluit ibi. Aut pmum quidem. 3° adducit rōnes pbantes vlēm demrātionez esse potiorē ibi. Ampli⁹ demrātio. Prima diuidit̄ ī tres ꝑꝫ nūe rum triū rōnum. dicit ergo pmo ꝙ ex rōnibus infra ponen dis videbitur alicui particularē demrātionē esse potiorem: primo arguit̄ sic. illa demrātio ē potior q̄ magis facit scire. particularis est hō. g̃ ⁊c̄. maior videt̄ manifesta. qr scire est virtus ⁊ demrātōis finis. minor pbatur. illa demrōtio q̄ fac̄ aliqd scire ꝑꝫ ꝙ ipꝫ: magis scire fac̄ illa q̄ facit scire ꝑꝫ aliū. pticularis fac̄ scire ꝑꝫ seipꝫ. vlis vo fm aliū. g̃ ⁊c̄. maior pꝫ. p fecti⁹ eni ē cognoscere corruscū musicuz fm ꝙ ē corruscus music⁹: q̄ꝫ fm ꝙ hō music⁹. minor vo pbat̄. nā si vl̄r dmōstre tur triāgulū hr̄e tres. tūc de triāgulo eqlatero sciaz acquiri mus: nō fm ꝙ eqlaterus: sꝫ fm ꝙ triāgulus. si vo pticulari ter demrētur de triangulo eqlatero: qd̄ hꝫ tres per illaz de monstrationē cognoscimus triāgulum eqlateꝝ ꝑꝫ ꝙ talis. quare ⁊c̄. ❡ Notandū pmo circa minorē: ꝙ vltimū l qd̄ est potens agens aliquod dicitur ei⁹ virtus. i. vltima via. illud aūt ī genere pfecti⁹ dicit̄ ꝙ magis ⁊ pfecti⁹ ppriā virtutem attingit. vt pꝫ. 7. physi. ⁊ sic isto demrātio q̄ attigit magis sci re pfectior dicetur. ❡ Notandū 2° circa minorē ꝙ aliquid esse fm se est cā essendi fm aliud ⁊ nōliter illo pri⁹ vt colligi tur. 8. physicorū. ⁊ per ɔn̄s cognoscere aliqd fm se ip̄m pri⁹ ⁊ perfectius est q̄ꝫ cognoscere ipsum fm aliud. ⁊ hoc ē quod hic Aristoteles dicit.

❡ Amplius si vl̄e qdē non est aliqd scd̄m rē pter singularia. Demōstratio opinionē ɔficit eē hoc aliquid scd̄m ꝙ demōstrat. ⁊ quādā naturā esse hanc sine his que sūt. vt trianguli preter quosdā ⁊ figure preter aliquas. ⁊ numeri pter quos dam numeros. Potior aūt est que ē de eē q̄ꝫ de nō eē. Et ppter quā nō errabit̄ q̄ꝫ pp quā errabi tur. Est āt vniuersalis hmōi. pcedētes. n. demō strāt de eo qd̄ est pportionale: qd̄ ⁊ ē analogum qd̄ neqꝫ liea: neqꝫ numerus neqꝫ solidum. neqꝫ planū ē. sꝫ pter hoc aliqd. Si igit̄ vlis qdem ma gis hoc ē. De eo āt ꝙ ē mī⁹ q̄ꝫ pticularis. ⁊ facit opinionē falsā idignior vtiqꝫ erit vlis pticulari.

❡ Phs cōfundit tertiā rōnem cum scd̄a. ⁊ pmittit primo ꝙ vl̄e non ē real̄r aliud a singularib⁹. scd̄o ꝙ demrātio vlis ex mō suo pcedendi opinari facit vl̄e eē naturā quandā real̄r a suis singularibus distinctā: sicut qū vl̄r de numero aliqua passio demōstratur: nulla facta mētione pticulari. ❡ Itez cū demrāt̄ de triāgulo vel figura nullū particularē triangu lū aut figurā exprimēdo. Ex his arguit̄ primo sic. illa demō stratio q̄ ē de ente est potior illa q̄ ē de nō ente. sꝫ demrātio particularis ē de ente: ⁊ vlis de nō ente. g̃ ⁊c̄. maior de se pꝫ. ⁊ prima pars minoris. scd̄a vo pbatur: qr passio vlis demō stratur de subo vlī tanq̄ꝫ de reali distincto a suis singularib⁹ sicut demrāntes pportionabiliter cōmutari demōstrāt de quodā subo analogo: qd̄ neqꝫ ē numer⁹: neqꝫ linea: neqꝫ pla nuꝫ. i. supficies. neqꝫ solidū. i. corp⁹. nullū aūt ē vl̄e realiter a singularib⁹ distinctū per primū suppositū. g̃ demrātio vlis de non ente magis demrōt: minus aūt de ente: cū vl̄e aut sit nō ens aut minus ens q̄ꝫ particulare. ❡ Scd̄o arguitur sic. illa demrātio que non facit errare vel que minus errare fa cit est ea potior que magis facit errare. particularis vo erra re nō facit vel saltē minus q̄ꝫ vlis. ergo ⁊c̄. maior de se patꝫ. ⁊ minor etiā de se patet ex scd̄o pmisso. demrātio enim vlis opinionē inducit vl̄e real̄r a singularib⁹ distīgui: qd̄ non fac̄ singularis. ❡ Notandū ꝙ plato opinatus est quiditates re rum sensibiliū realiter ab ipsis sensibilibus distingui. ⁊ vlia a singularib⁹ que appellat ydeas. voluit enim ꝙ qditotib⁹ talis corrēspōdet modus essendi: quali modo ab intellectu humano cōprehenduntur. quia igitur ab itellectu nostro cō prehenduntur tanq̄ꝫ a singularib⁹ ⁊ sensibilib⁹ separate: di xit eas esse ab ipsis realiter separatas. Hec autē opinio est falsa. ⁊ hanc improbat Aristo. 7. metaphysice. Quis eni dul cedo ⁊ albedo sint simul in lacte cōiuncte. vtranqꝫ tamen per se ab alia distincte cognoscere possum: vt pꝫ. Aristoteles igitur hic īplicite tetigit hanc opinionem arguens: ꝙ demō stratio vniuersalis facit credere vniuersale esse a singulari bus separatum ⁊c̄. Quid autem sit commutata proportio ⁊ quibus competat: ⁊ quid sit subiectum eius primū in prece dentibus sufficienter dictum fuit.

¶ Aut primū qdē nihil magis ī vl'i q̄ in particulari rōē. Si.n. q̄ duob' rectis īest nō scdm q̄ ē eqtibia ẑ. sed ẜm q̄ triāgulus ē cognoscens. qm̄ mi n' cognoscit īquātū ipm ē q̄ cognoscet. qm̄ triāgulus ē. 7 oīo si n̄ sit qdē ẜz q̄ ē triāgulus postea demiat. n̄ erit demr̄atio. Si vero sit cognoscēs vnūq̄dq̄ ẜm q̄ vnūq̄dq̄ ē magis cognoscit. Si igit triāgulus ī plus est 7 rō eadē est 7 nō ẜm equocatōem triāgulus est. 7 īest oī triāg'lo q̄ ē duobus rectis n̄ vtique 7 triāgulus ẜm q̄ est eq̄ubiarum. sed ẜm q̄ est triāgulus hz huiusmodi angulos. quare vl'r sciens magis cognoscit ẜz q̄ est q̄ ẜm partem. potior itaq3 est vl'is q̄ particularis.

¶ Solut rōnes dictas. 7 primo primam. scdo scdam. tertio tertiam. Primo igitur dicit q̄ prima ratio nō magis obstat demr̄atōi vl'i q̄ particulari imo poti' ecōtra. ¶ Ad formaz argumenti negat q̄ particularis magis faciat scire ẜz seipz: vl'is vero magis ẜz aliud. naz cū hr̄e tres angulos eq̄les duobus rectis cōpetat triāgulo ẜm q̄ triangulus: nō aūt ẜm q̄ equilaterū. tūc sciēs p demr̄ationē particularē eq̄latez hr̄e tres min' cognoscit ẜz q̄ ipm: q̄ cognoscēs triāgulū habere tres p demr̄ationē vl'em. 7 vl'r cum aliqua passio insit triangulo nō ẜm q̄ triāgulus 7 demr̄etur de triāgulo nō erit demonstratio supple ꝓprie 7 stricte sūpta. si vero insit triāgulo: vt sic tūc cognoscēs istā passionē de triāgulo ẜm q̄ triangulus: 7 vl'r vnūquodq̄ ẜm q̄ tale perfecti' cognoscitur q̄ cognoscēdo nō ẜm q̄ tale. Ex his ↄ̄n̄r concludit: q̄ si triangulus est quid cōis triangulo eq̄latero: 7 predicetur de ipso 7 alijs spēbus ẜm eandē rōnez 7 non equiuoce: 7 habere tres insit cuilibz triangulo: tūc triāgulus inq̄ztū equilater' nō hz tres. sed equilaterus inq̄ztuz triangulus habet tres 7 p ↄ̄n̄s cognoscēs triangulū habere tres magis cognoscit ẜz q̄ ipz: q̄ cognoscēs equilatez habere tres. 7 sic potior est demonstratio vl'is q̄ particularis. ¶ Notandū q̄ notāter due particule prime ponūtur. qm̄ si triāgulus nō se haberet in plus q̄ equilaterus: aut equiuoce de ipso predicaretur: tūc nō se haberet ad equilatez sicut genus ad spēm. 7 sic nō oporteret equilatez ī eo q̄ triāgulus est habere tres. Tertia etiaz conditio est necessaria. q2 si habere tres non inesset omni triāgulo: nō competeret equilatero in eo q̄ triangulus. sed in eo q̄ aliquis particularis triāgulus. ¶ Notandū tamen q̄ alie tres cōditiones nō sufficiētet arguūt: q̄ habere tres cōpetat triāgulo ẜm q̄ ipm siue q̄ primo sibi cōpetat. si arg eni cū illis cōditionib': q̄ illa passio cōpeteret alteri q̄ triāgulo 7 ī plus se hr̄et q̄ triāgul': sic a sili lz ita sit. hō ē ī plus q̄ sor. 7 dr̄ d ipso 7 alijs indiuidūis ẜz vnā rōnē 7 n̄ equoce. 7 sensitiuū īest cuilibet hoī. tn̄ sensitiuū nō īest p̄mo homini siue ẜm q̄ ipm: sz inest aīali ẜm q̄ ipm. oz igit ad illud cōcludendū addere quartā ↄditionē q̄ talis passio soli insit tali subo. vt q̄ habere tres īsit cuilibet tali triāgulo: 7 soli triangulo insit. Ari. tn̄ solū posuit illas tres: q2 sufficiebat sibi ondere q̄ habere tres īsit ysochelip triangulū: 7 non ecōtra. 7 ↄ̄n̄ter q̄ non pōt pfecte sciri ysochelem habere tres. nisi prius sciatur triangulum habere tres: 7 sic demonstratio particularis nō facit sciam sine vniuersali. ¶ Notandum scdo q̄ illa particula solet dupliciter exponi. nam si isti adiectio sit scribit sine .c. ↄueniēs ē expositio prius posita 7 hāc sequūtr lico. 7 alij expositores antiq. si vero scribit cū .c. sic exponitur: 7 oīno sine penitus dicat. q̄ si demr̄ator nōscit habere tres de triāgulo ẜm q̄ triāgulus de vl'i formet syll'm pticularez arguēdo sic. oīs triāgulus habet tres. ysocheles est triangulus. ḡ ysocheles hz tres. iste syll's nō erit demr̄atio. imo opz particularē demr̄ationē si sit actu demr̄atio ī vl'em resoluere que ab ea p̄supponitur. Hanc expōnem sequūtur posteriores quidaz: 7 forte littera sic debet iacere.

¶ Amplius si quidem sit quedam ratio vna 7 n̄ equiuoca. vniuersale erit vtiq3 nihil minus quibusdam secundū partē. sed magis est q̄to ī corruptibilia sunt illis. que vero secūdū partē corruptibilia magis.

¶ Soluit scdam rōnem dicēs q̄ vl'e qd de suis inferioribus ẜm vnam rōnem: 7 non equiuoce dr̄ nō ē min' ens suis particularib': imo magis. nā vl'ia sūt particl'aria īcorruptibilia. 7 particularia sūt corruptibilia. Ex hoc igit pz ad formā rōnis q̄ negāda ē scda pars minoris: q̄ demr̄atio vl'is sit de n̄ ente. neq3 oportet q̄ demonstratio vniuersalis demr̄et aliqd de vl'i tanq̄ de realiter distincto a singularibus suis.

¶ Ampli' neq3 vna necessitas ē opinari aliquid eē hoc preter hoc: quoniam vnum ostēdūt nihil magis q̄ in alijs quecūq3 n̄ aliquid significāt. sz aut q̄le: aut ad aliquid: aut facere. sic ergo nō demonstratio causa est sed male audiens.

¶ Soluit tertiā rōnē dicens: q̄ q̄uis demōstratio vl'is accipiat vl'e tāq̄ vnū. ex hoc nō oz opinari vl'e eē aliqd p̄ter singularia. sic etiā ī his q̄ nō sūt hō. i. suba: sz accn̄tia quedā. sic q̄litas: relatio: aut actio ↄtingit vt ītelligatur accidēs abstracte a substātia: q̄uis nō possit eē sine suba: neq3 opinemur ipm eē a substātia sepatū. pōt. n. color a nobis abstracte intelligi non ītellecto subiecto. lz nō opinemur colorē esse sine subo. Ex quo īfert: q̄ plata dēmr̄atōe vl'i: q̄uis ↄtigat audiētē istā demonstratione apprehēdere vl'e tanq̄ a singularib' separatū. demr̄atio nō ē cā h' erroris. sz male audiēs. i. male mediante auditu ītelligēs ē cā. 7 p hoc pz ad formā rōnis: q̄ negādum est illud assūptum. q̄ demr̄atio vl'is facit errare.

¶ Amplius si demōstratio est syllogism' demōstratiuus cause 7 propter quid. vniuersale aūt magis est causa. cui eniz per se inest aliquid hoc idem ipsius causa est. vniuersale autem ē primū cui inest per se causa. ergo vniuersale ē quare 7 demonstratio dignior est. magis eni causa est 7 quod propter quid est.

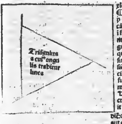
¶ Adducit rōnes veras ad ꝓbādū demr̄ationē vl'ez eē potiorem. 7 diuidi pōt ī septē partes: ẜm q̄ septē adducūtur rōnes. 7 p̄mo arguit sic. dmr̄atio ē syll's assumēs cāz q̄ ē ꝓpter quid ipi' effect'. sz vl'e magis ē cā supple passiōis: q̄ pticulare. ḡ demr̄atio vl'is ē potior pticulari. maior pz. 7 minor ꝓbatur: q2 illud cui passio inest p se ē cā illi' passionis. vl'e autez ē hō: cū sit primū subiectū cui p̄mo passio īheret. q̄re vl'e magis ē cā passiōis q̄ pticulare. ¶ Notādū q̄ p vl'e ītelligere debem' subiectū adequatū alicui passiōi. 7 cui p se p̄mo iest illa passio. vt ī precedētib' dictū ē d vl'i. tale aūt assumit demr̄atio vl'is. pticl'aris vo subiectū aliqd assumit nō adeq̄tū: vt cū demr̄at ysochelē hr̄e tres. aut aīal esse risibile. 7c. tale aūt nō ē cā saltē imediata: aut min' causa q̄ subiectū vl'e: vt patet. ¶ Dubitat. nā vr̄ Ari. īsufficiēter ꝓbare intētū. i maiori. n. ꝓpōne cū dr̄. dmr̄atio ē syll's: itelligit d cā q̄ ē mediū ī dmr̄atione. dū aūt ꝓbatur vl'e magis esse cāz: q2 passio sibi inest p se p̄mo. illud vl'e nō ē mediū: sz minor extremitas in demr̄atione. quare nō sufficiēter ꝓcedit. imo illa rō potius videretur ꝓbare oppositū. qm̄ ī demr̄atione pticulari assumitur pro medio subiectū adequatū quod Aristo. dicit esse magis cām. 7 sic particularis demr̄atio p magis cām tanq̄ p mediū ꝓcedit. ¶ Ad hoc dupl'r r̄nderi pōt. p̄mo vt coiter

quidā rñdent φ mediū ī demōstratiōe potissima dicēs cāz passiōis nō dicit cāz ei⁹ absolute: sz dicit cāz ipsi⁹ p̄ q̄ito bz esse i tali subiecto. cū igit̄ subiectū adequatuz alicui⁹ passio nis cām ipsi⁹ i se ɔtineat: pōt illō subiectū dici cāle respectu ipsius. demr̄atio igit̄ vl̄is itēdens de subiecto adequato pas siōem demonstrare cām assumit ppriam ꝛ imediatam pas sionis i illo subiecto iclusam. qd̄ gdē non faciet particularis itendens de subo pticulari ɔnē iferri posse. 2° rñderi pōt i telligēdo v̄ba text⁹ sic iacēt: φ demr̄atio ē syll̄s demr̄atiu⁹ cāe ei⁹ .i. ɔclonis i q̄ ɔcludit̄ cā adeq̄ta passiōi. vz. subz ade q̄tū. hoc aūt fit i demr̄atiōe vl̄i ꝛ nō i pticulari: vt patz. ꝛ fm̄ hāc rñsionē pbatio mioris rñdebit maiori. sz tūc alia pone tur expō q̄z pri⁹ posita fuit. ¶ Ad ar^m i oppositū pz fm̄ pmā rñsionē qd dōm. ¶ Ad ɔfirmationē dr̄: φ lz pticularis de mōstratio p medio subm adequatū assumat. iter subz tamē ꝛ passionē mediat cā quā cognoscere nō dat demr̄atio pticu laris sz vl̄is. Sed penes scdaz rñsionē diceret̄ φ ista maior nō dz itelligi de medio: sz ō subo demr̄atōis qd ponit̄ i ɔne isi⁹. per hoc itelligitur tota vis dubitationis.

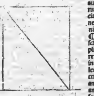
¶ Ampli⁹ vsq3 ad hoc q̄rim⁹ ppter qd. ꝛ tūc opi namur scire cū ñ sit aliqd aliō ppter qd sciamus q̄z hoc aut φ fiat aut φ sit. Finis. n. vltim⁹ ꝛ ter minus isȝ sic ē. vt cuius cā vēit: vt accipiat argētū hoc āt est vt reddat cui dbuit. hoc āt est vt nō i iuste agat. ꝛ sic pcedētes cū ñ sit amplius pp aliō neq3 alterius causa ppter hoc sic ppter finē dici m⁹ vēire ꝛ fieri ꝛ eē. ꝛ tē cognoscere magis pro pter qd vēit. Si igit̄ silr̄ se habet i aliȷ̄s causis ꝛ que sūt ppter qd. In his āt quecūq3 cause sic sūt sic q̄ ē cuius cā. sic scimus maxie ꝛ i aliȷ̄s igit̄ sic maxie scim⁹ cū ñ amplius sit hoc q̄m aliō ē. Cū igit̄ cognoscim⁹ qdē φ q̄tuor q̄ sūt extra eq̄les sūt q̄m eq̄tibiarū adhuc dest ppter qd q2 triāgulū. ꝛ hoc q2 ē figura rectiliēis. si āt hoc ñ amplius pro pter qd aliō. tūc maxie scimus ꝛ vniuersale: tūc vniuersalis vtiq3 potior est.

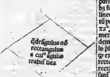
¶ 2° arguit̄ sic. sic ē i cāis finalib⁹: sic ēt i subiectis ꝛ cāis de mr̄atiōis fieri cōtigit. sz i cāis finalib⁹ nūq̄ cessam⁹ querere nec pfecte scim⁹: nec opinamur pfecte scire nisi q̄ñ ad istam cāz deuentū fuerit: vltra quā nō ē aliō ppter qd effect⁹ aut hēat eē aut fieri. tūc. n. vltim⁹ termin⁹ ꝛ ver⁹ finis assignat⁹ erit. g a sili i subiectis ꝛ cāis demr̄atōis nō cessam⁹ querere neq3 pfecte scim⁹: nisi q̄ñ ad vltimā cāz deuētū fuerit vltra quā ñ ē aliq̄ cā effect⁹ ō quo format̄ dmr̄atio. pz ɔña cū ma iori. mior vō exēplariter declarat̄. nā si q̄rat̄ q̄re sor. huc vēie rñdebit̄: vt recipiat argētū. ꝛ si q̄rat̄ q̄re itendit recipe argē tū: rñdebit̄: vt reddat debitori. ꝛ q̄re itendit debitori redde re: vt non iniuste agat. ꝛ hoc mō pcedentes q̄ñ deuenrint ad cāz finalē q̄ nō fit ppter aliū finē. nec sit alia cā ppter quā sor. huc venire: tūc dicim⁹ euenire finē: siue q̄tū ad eē: siue q̄tū ad fieri. ꝛ tūc dicim⁹ maxie cognoscere cāz pp quā vēit.

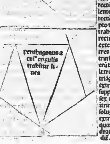
¶ Ex ɔñte vlteri⁹ arguit̄ sic. si i subiectis vl̄ cāis medijs non cessam⁹ q̄rere: neq3 vere scim⁹: nisi q̄ñ ad vltimā cām deue nerim⁹ demr̄atōis. sz ista ē subm vl̄e passiōis: qd ponit̄ in de mr̄atōe vl̄i. g per demr̄ationē vl̄ez maxie ꝛ vere scim⁹. ꝛ ma gis q̄z p particularē. ꝛ sic vl̄is demr̄atio potior erit. tz ɔña. ꝛ minor exēplariter declarat̄. Nā si de aliquo singulari trian gulo q̄rit̄. q̄re anguli ei⁹ extrīseci valēt q̄tuor rectos. rñde bit̄: q2 ē ysocheles. ꝛ q̄re ysocheles hz angulos extrinsecos equalētes q̄tuor rectis: q2 ē triāgulus. ꝛ q̄re triāgulus hz an gulos ꝛc. q2 ē figura rectilinea. ꝛ tūc cessabit qō. q2 deuētū ē ad vltimā subm cui iest illa passio: ꝛ nō ppter aliō. ꝛ sic ma

quadran
gulus re
ctāgulus
a cui⁹ an
gulis tra
hitur līea

xie scimus. ¶ Notādū p̄ φ aliq̄ cā finalē ē cā i fieri. sic for ma dr̄ finis gñatōis. ali q̄ñ vō in eē siue i scō eē. sic sciam di cim⁹ eē cāz finalem de mr̄ationis. Hāc distin ctionē innu it Aristo. cū dic̄: aut qō fiat aut qō sit. ꝛ pa rum post cū di cit. sic ppter fi nez dicim⁹ ve nire: ꝛ eē ꝛ fieri. ¶ Notādum scdo circa exē plū. φ sic habe re tres āgulos intrinsecos eq̄ les duobus re ctis ē passio tri anguli. ita hr̄e angulos extrī secos valentes q̄tuor rectos ē passio cuiusli bz figure recti linee. ꝛ hoc to tū pōt ondi ex 22^a ppōne geo metric. pmo q dem de triāgu lo psupponēdo φ ex cursu linee recte sup aliaz rectā duo cau sant̄ āguli: aut recti aut equa lentes duobus rectis. tūc acce pto triāgulo p trahātur in di rectū ei⁹ latera exteri⁹: ꝛ cānt̄ tres anguli ex trinseci. ꝛ tunc erūt sex angu li: tres itrinseci triāgulo. ꝛ tres extrīseci: g per suppo^m valent sex rectos. sed itrinseci valēt soluz duos: sex extrīseci valēt quatuor. De q̄ dratoēt sic ondit̄. ptrahant

latera quadrati i ꝯtinuū ꝛ directū: tūc erūt q̃tuor anguli ex trīseci ꝛ quatuor itrinseci. ꝛ per suppositū valēt sex rectos. ꝛ quatuor itrinseci sūt quatuor recti ꝑ diffōnē quadrati. ergo q̃tuor extrīseci sunt recti. ¶ De pētagono sic demr̄at. ꝓtra hant̄ qnqȝ latera pētagoni i ꝯtinuū ꝛ directū. ꝛ sic cābunt̄ qnqȝ anguli extrīseci: ꝛ erūt itrīseci ꝛ extrīseci decē valētes decē rectos: vt pȝ ꝑ suppositū. sȝ itrinseci valēt sex: eo ꝙ pentagonus ē resolubilis i tres triāgulos: vt ibidē patet. trium aūt triāguloꝝ anguli valēt sex rectos. restat ergo vt extrinseci valeant quatuor rectos. ꝛ sic vlteri⁹ de oībus alijs figuris rectilineis demr̄ari pōt. lȝ enim continue augeat̄ nūer⁹ anguli figuraꝝ rectilineaꝝ. tn̄ semper anguli extrinseci figure sequētis sūt strictiores angulis extrīsecis figure precedētis. ꝛ itrinseci fiūt latiores itrinsecis. Extrīseci igit̄ lȝ fint numero plēs i figura sequēti: nō tn̄ i valore sit̄ sūpti augmētantur: sȝ valēt q̃tuor rectos. sicut pȝ i figura precedēti. itrinseci v̄o i nūero ꝛ valore augent̄. ¶ Dubitat̄ circa ꝓdictū exēplum. quia habēre angulos extrīsecos valētes q̃tuor rectos demr̄atur de figura rectilinea ꝑ cām illi⁹ passiōis. vt pȝ p̄mo geo᷑. q̃ figura rectilinea nō ē vltīa cā illi⁹ passiōis. c⁹ ēt opp^m inuit̄ i textu. ¶ 2° dubitat̄. qꝛ stat eē figurā rectilineā: absqȝ ħ ꝙ hēat āgulos extrīsecos. g̃ hr̄e āgulos extrīsecos valētes q̃tuor rectos: nō ē ꝓpria passio rectilinee: c⁹ oppo^m inuitari. tenet ꝯñ̄a. qꝛ passio ꝓpria nō pōt a subō ꝓprio separari. ꝛ assumptū de se pȝ. ¶ Ad p̄mū respōdet̄: ꝙ figura rectilinea ē vltima cā subiectiua illi⁹ passiōis: q̃uis nō sit vltima cā absolute: vt argumētū ꝓbat. ꝛ hoc ē qđ Aristo. hic itendit. Ex quo ifert̄: ꝙ ista passio nō iest figure rectilinee ꝑ aliđ tanq̃ ꝑ subm̄ inest tamē sibi ꝑ aliud tanq̃ ꝑ aliā cām. ꝛ ꝓpter hoc ista ꝓpō est demonstrabilis. oīs figura habet angulos extrīsecos valētes quatuor rectos. arguēdo sic. oīs figura resolubilis i tot triāgulos quot angulos hȝ demptis duob⁹ hȝ angulos extrīsecos valētes quatuor rectos. sȝ oīs figura ē hm̄ōi. igitur ꝛc̄. si tn̄ aliqua passio iesset subō suo nō ꝑ aliđ subm̄ nȝ ꝑ aliā cām: ista eēt imediata ꝛ idemr̄abilis. ꝛ eēt p̄ncipiū sciētie. ꝛ de ipa nō ꝓprijssime haberet̄ scia sȝ itellectus. ¶ Ad scđm dicitur: ꝙ habere angulos extrīsecos ꝛc̄. dupliciter accipi pōt. vȝ. f᷒m actū ꝛ f᷒m aptitudinē. p̄mo mō non dr̄ passio figure rectilinee. scđo mō sic. qꝛ. s. aptitudo habēdi extrinsecos valētes quatuor rectos: ē ꝓpria passio figure rectilinee. ꝛ talis aptitudo a figura rectilinea non pōt separari. nec eȝ. Et ꝑ hoc pȝ ad dubiū. Et addunt q̄dā: ꝙ habere angulos extrinsecos ꝛc̄. f᷒m actū pōt dici passio figure rectilinee: nō necessario sȝ cōtigēter. ꝛ nō passio ab itrinseco sȝ ab extrīseco. ꝛ qꝛ cōpetit soli: sȝ nō sem ꝑ. sic ēt risibile iest hoī ab itrīseco necessario ꝛ ꝑpetuo: sȝ eē medicū vel canescere ē ipsi⁹ passio: nō ꝑpetuo nec necessario: sed cōtingenter. Scđȝ hanc respōsionem oportet accipere passionem valde large: qualiter nō cōmuniter loquuntur demonstratores.

¶ Amplius quātocūqȝ demōstratio magis secū dū ptes ē infinita cadit. vniuersalis āt in simplex ꝛ finē. Est autem secundū ꝙ sūt ifinita nō scibilia: sed secundum ꝙ sunt finita scibilia sunt. Secūdum itaqȝ ꝙ vniuersalia sūt: magis scibilia sūt q̃ȝ que sunt secundū ptem. Demōstrabilia ergo magis sūt vlia. De dmōstrabilibus āt magis est dmōstratio. sil̄r. n. magis ad aliqđ sūt. dignior ergo vniuersalis ē qm̄ q̄dē ꝛ magis ē dmōstratio.

¶ Ponit tertiā rōnē. ꝛ p̄mo p̄mittit ꝙ ꝓcedēdo versus particularia ꝓcedit̄ magis versus ifinitū. sȝ ꝓcedendo versus vlia ꝓcedit̄ versus simplex ꝛ finitū. pȝ. qꝛ singularia q̄dā mō sūt infinita. vlia vero sunt simplicia ꝛ finita. Scđo p̄mittit̄ ꝙ infinita f᷒m ꝙ ifinita nō sūt scibilia. sȝ ea q̃ sūt finita sciri pnt̄ f᷒m ꝙ sūt finita. ¶ Ex p̄missis ifert̄: ꝙ vlia sunt magis scibilia q̃ȝ particularia. sȝ magis scibilia sūt magis demonstrabilia. ergo vlia sūt magis demr̄abilia ꝑticularib⁹. quare vlis demr̄atio erit magis ꝛ potior demr̄atio q̃ȝ particularis. tenet ꝯñ̄a. qꝛ sicut ex demr̄abilibus fit demr̄atio ita ex magis demr̄abilib⁹ fit magis ꝛ potior demr̄atio. nā demonstratio ꝛ demonstrabile adinuicē relatiue dr̄. ¶ Nō. ꙩ causa ꝓpter quā i idiuiduis sube materialis est vel pōt eē in infinitū ꝓcessus: ita vt non repugnet infinita esse indiuidua sub aliqua specie est. qꝛ mlt̄iplicatio illorum indiuiduorum ē per multiplicationem materie ꝛ diuisionē ipius. infinitas vero sumitur ex parte materie. vt habetur tertio physicorum tractatu de ifinito. cū āt vl̄e sit forma. forma vero ē finis ꝛ terminus materie: vt patet loco allato. iđ ad vl̄e ꝓcedendo fit processus ad rem finitā: ꝛ non ad infinitum.

¶ Amplius si magis ꝓponenda scđm quā hoc ꝛ aliđ scđȝ hoc solū cognoscit. Vl̄e āt hn̄s cognoscit et particulare. hoc āt vl̄e non sciuit et sic magis preponenda erit vniuersalis.

¶ Quarto arguitur sic. illa est demr̄atio potior que vtrūqȝ diuersorum cognoscere facit: q̃ȝ illa que cognoscere facit alterum tm̄ alijs paribus. sed demōstratio vlis tā vniuersale q̃ȝ ꝑticulare cognoscere facit. particularis vero solum particulare. ergo demonstratio vlis potior est demr̄atione particulari. minor pȝ. qꝛ vl̄e cognitum per demr̄ationē vniuersalez inducit in cognitionē particularis. non autem econtra. vt si cognosco hanc mulā esse sterilem. ꝛ si demr̄atiue scio omnē triangulum habere tres. aliqualiter scio ysochelem habere tres. sed non oportet: ꙩ si scio ysochelē habere tres: ꙩ sciam omnem triangulū habere tres. ¶ Nō. 2° ꙩ habentem notitiaȝ vlis cognoscere particulare dupliciter itelligi potest. vno modo in potētia: siue in vniuersali. ꝛ sic exponit linco. Alio modo qꝛ ex ista notitia cū notitia qua vl̄e actu cōparatur particulari actualiter ꝛ inpropria forma acquiritur notitia particularis. ꝛ sic videtur exposuisse beatus Thomas. De hoc vide plenius in questione.

¶ Amplius āt et sic. vl̄e. n. magis dmōstrare est quod ē per medium demr̄are cum ꝓpinquius sit medium pricipio. ꝓxime āt imediatuȝ ē. hoc aūt ē pricipium. si igit̄ que ex principio ē ea que non ē ex pricipio magis ē ex principio ea que minus ē certior demr̄atio. Est autem huiusmodi vlis magis dignior itaqȝ vlis magis erit vt si opus demr̄are. a. de. đ. media sint i quibus. ē. b. c. magis āt sursum sit. b. q̃re si per. b. vl̄e magis ē sed eoꝝ que dicta sunt quedā logica sunt.

¶ Quito arguit̄ sic. sic ista dmr̄atio q̃ ē ex p̄ncipio imediato: est potior ea que non est ex pricipio immediato. sic ista ꝓpō seu demonstratio que est ex ꝓpinquioribus p̄ncipio imediato est potior ea que constat ex remotioribus. sed demōstratio vniuersalis est ex ꝓpinquioribus q̃ȝ particularis. g̃ vlis potior est particulari. maior est de se nota. ꝛ minor ꝓbatur. qꝛ illud quod est ꝓximū principio est ꝓpō imediata: imo ꝛ ipsamet imediata ꝓpō dicitur principium. illud autē mediū per quod vlis demr̄atio procedit propinquius est p̄ncipio imediato q̃ȝ medium particularis demr̄ationis. quod declaratur in terminis hoc modo. si enim vellem⁹ demonstrare. d. de. a. ꝛ duo sint media. b. c. ꝛ. b. sit magis sursū. i. ꝓpinqui⁹ p̄ncipio demr̄atōis. si vlis erit per. b. ꝛ particularis erit per. c. vlis erit potior particulari. verbi gr̄a. sit. d. ysocheles. a. sit habere tres. b. sit habere angulū extrinsecū ꝛc̄. c. sit triāgulus. qꝛ igitur habere angulū extrinsecū ē mediū vlis demr̄atōis ꝛ ē ꝓpinqus imediato p̄ncipio: q̃ȝ triāgulus q est mediū particularis demr̄ationis. seq̄tur intentum. Deinde

subdit q͏̄ hay͂ qnq; rōnum q̄dam sunt magis logice. ¶ Dubitat͂ primo q2 dicit ph̄s q͏̄ ꝓximū ꝓncipio est imediatū: infraq; subdit q͏̄ imediatū est ip̄m principiū. sed hec nō videtur stare sil͂. q2 idē diceret͂ sibimet ꝓximū qđ videtur absurdū. ¶ Scđo dubitat͂. nā videt͂ q͏̄ nō solū h̄re tres ō ysochele demr̄at͂ per triāgulū: imo ēt demr̄ari pōt per h̄re angulū extrinsecū tanq̄ per mediū. ꝛ sic mediū demr̄atiōis pticularis nō erit remot᷒ a pricipio imediato. ¶ Ad p̄mū eñdent q̄dam posteriores q͏̄ ꝓpō dr̄ dupl'r imediata. vno mō imme diatione subi. Alio mō imediatione cāe. Exēplum primi. vt triāgulus h3 tres. q2 īter triāgulū ꝛ h̄re tres non mediat aliqđ subm: ꝛ ista dr̄ ꝓximo p̄ncipio mediāte mediatione subi qualis est ista. ysocheles h3 tres. Exemplū scđi. vt oē h̄ns angulū extrinsecū h3 tres. nā inter subm ꝛ p̄dicatū nō mediat alia cā. ꝛ hoc dicit͂ pricipiū demr̄ationis: ꝛ hoc modo dicunt aristo. itellexisse. ꝛ sic tollit͂ apparēs ꝯdictio illi᷒ text᷒. aliter dici pōt ꝛ forte meli᷒ q͏̄ per imediatū itellexit imediatā ꝓpositiōem imediatione demr̄ationis: ꝛ cōsequenter dicit linco. cōcedēdo q͏̄ idē ē sibimet ꝓximum. vel forte vtebatur ph̄s hoc modo loquēdi: imediatū ē ꝓximū pricipio: imo est ipsū principiū: ꝛ consonat cōi mō loquendi. vt cū dicim᷒. isti homines sūt ꝓpe decē imo sūt decē ꝛc. ¶ Ad scđm dicitur q͏̄ licet ita cōtīgat: sicut dicit͂ i argumento. tñ magis ꝓpriū medium demōstratōis particularis est triāgulus: ꝛ habere tres nō pōt de triāgulo d̄mōstrari: nisi per mediū superius. videl3 habere angulū extrīsecū ꝛc. qđ ē ipsi principio ꝓpinqui᷒: s3 de ysochele pōt p triāgulū demr̄ari. quare ꝛc. ¶ Dubitat͂ vltimo q̄ sūt rationes quas aristo. magis appellat logicas: ꝛ quare sic dicunt͂. ¶ Respōdet͂ q͏̄ tertia ꝛ quarta dicūtur magis logice. alie vero magis ꝓprie huic scie: ꝛ cā ē q2 ille due p quedā coia ꝓcedūt q̄ huic scie nō approprianta͂. fundat͂. n. tertia sup simplex ꝛ ifinitū: ꝛ quarta sup multitudinē ꝛ paucitatē scibiliū q̄ sunt valde cōia: ꝛ ꝯsideratōez hui᷒ scie excedūt: vt p3. prima vero arguit demr̄ationē eē potissimā q̄ magis ē ex cā. scđa aūt arguit illā eē potiorē q̄ ē ex cā vltima. quinta vero arguit illā digniorē eē q̄ ē ex imediatis aut ꝓpiquorib᷒ immediatis: ꝛ iste sunt considerationes huius scie ꝓprie: vt de se patet.

¶ Maxime aūt mākifestū est q͏̄ vl'is magis ꝓpria sit q̄3 ꝓpōnem hāc quidē habentes. priorē scim᷒ quodāmodo ꝛ posteriorē potētia. vt si aliqs cognouit q2 oīs triangulus h3 tres angulos eq̄les duob᷒ rectis: sciuit quodāmodo ꝛ q͏̄ eq̄tibiay͂ q͏̄ duob᷒ rectis potētia sit. Est si ñ cognouit q͏̄ triāgulus sit: hanc aūt h̄ns ꝓpōnez vl'ez nullo modo cognouit neq3 potētia neq3 actu.

¶ Sexto argui͂t sic. quicūq3 p demr̄ationem vniuersalē scit ꝓpositōem p̄orē. videl3 vniuersalē q̄ ē p̄or pticulari: scit etiā ꝓpositionē posteriorē. i. pticularē saltē i potētia. sciēs autē pticularē p demr̄ationē pticularē ñ scit vniuersalē actu nec potētia. igit͂ vniuersalis demr̄atio ē potior. tenet ꝯsequētia. ꝛ assūptū d̄clarat͂ exēplo. nā si aliqs sciuerit q͏̄ oīs triāgulus h3 tres angulos duob᷒ rectis equales: quodāmō videl3 i potētia scit q͏̄ eq̄later᷒ h3 tres ꝛc. q̄uis adhuc ñ nouit q͏̄ eq̄laterus ē triāgulus. si qs vero sciuerit hāc pticularē. eq̄laterus ē triāgulus. nō ꝓpter hoc scit istā vniuersalē ꝓpositionez. oīs triāgulus h3 tres potētia nec actu. ¶ Dubitat͂. nā hec ratio vidr̄ coīcidere cū q̄rta. ꝛ p ꝯñs Ari. fuit sup̄flu᷒. dicebat͂. n. i q̄rta rōe q͏̄ vl'is d̄mr̄atio potior ē q2 cognoscere facit vl'e ꝛ pticulare. pticularis v̄o pticl'are tm̄ cognoscē fac͂. ꝛ hoc idē h rō dicit: ꝛ ex hoc ꝯñter arguit͂ hāc rōez eē logicā: sic q̄rta dicebat͂ eē logica: cui᷒ oppo^m vr̄ Ari. inuere. ¶ Ad hoc du^m r̄ñdēt antiq q͏̄ rō quarta logt͂ de ꝯclōnibus d̄mr̄atiōis vl'is ꝛ pticularis: hec aūt de p̄missis. sepi᷒. n. Ari. p ꝓpōnes p̄missas itelligit. vt p3 ituenti verba ip̄i᷒. ꝛ sic rōnes iste nō coicidunt. h r̄ñsio licet sit apparēs nō tñ soluit ꝯfirmationez dubitationis. nā sic videret͂ hec rō esse logica sicut q̄rta: quam sic r̄ñdentes asserunt eē logicā. Aly dicūt q͏̄ cōclusio vl'is p demr̄atōez vl'ez ꝯclusa duplicē. h3 p̄rogatiuā supra pticulare3 que p demr̄atōez pticularē ꝯcluditur. p̄ma ē p̄rogatiua cōitatis. q2 in vl'i ponit͂ terminus cōior. ꝛ cū signo vl'i i cōiori āt minus cōe icludit͂. ꝛ nō ecōtra. vt in oi aiali est oīs hō. ꝛ ꝓpter hoc sequit͂. oē aial est. ergo oīs hō est. ꝛ non eꝯ. ꝛ sil'r oīs triāgulus ē. igit͂ oīs ysocheles est. ꝛ nō eꝯ. ꝛ ꝓpter hoc q scit oēz triangulū h̄re tres aliquo mō scit ysochelē h̄re tres rōne ꝯtinētie ysochelis i triāgulo. ꝛ nō eꝯ. ꝛ sup hoc fundat͂ rō q̄rta. ꝛ q͏̄ hec ꝯsideratio sit logica: cum super coitate terminī cū vl'itate signi sit fūdata: que sunt cōia quedā ad logicā spectātia. ideo illa rō logica dicebat͂. Scđa est p̄rogatiua cāalitatis. subiñ. n. ꝯclōnis vl'is in se cām passionis icludit: vt triāgulus cām icludit h̄re tres: subi3 v̄o pticularis vt sic istā cām non icludit vel saltē eius demr̄atio istam non explicat: sicut vl'is. ꝛ q2 in cā ꝯtinetur effect᷒ actu vel potentia. ideo sciēs vl'em aliquo modo saltē in potētia scit particularē: nō aūt econtra. Sup hoc rō fundat͂. ꝛ q2 hec ꝯsideratio ē huic sciētie ꝓpria: qm̄ ꝓpriū est huic scie ꝯsiderare d̄mr̄ationē per cām aut sine causa ꝓcedere: ideo hec ratio non dicit͂ logica sicut quarta. Ex q̄bus etia3 p3 q͏̄ iste rōnes non penit᷒ coincidūt. ꝛ sic p3 r̄ñsio ad dubium. Et ad ꝯfirmationem. ¶ Aliter dici potest sicut pri᷒ dicebat͂ q͏̄ quarta ratio fūdatur super multitudine ꝛ paucitate scibiliū. vt q͏̄ illa ē potior que pl'a facit scire q̄3 que pauciora facit scire: ꝛ hec est ꝯsideratio quedā cois ꝛ logica. ista vero ratio fundat͂ super cāalitate sicut dictum fuit. ꝛ hec speculatio est huic scie ꝓpria. et ꝓpter hoc quarta dr̄ logica: hec vero non. ꝛ sic rationes iste non adiuicē penitus coīcidunt.

¶ Et vl'is quidē itelligibilis est sed particularis i sensu p̄ficit͂. Quō igitur vl'is dignior sit particulari tot modis dicta sunt.

¶ Ultimo arguitur sic. hec demr̄atio est potior que ad obm itelligibile terminat͂ q̄3 illa q̄ terminat͂ ad ob3 sēsibile. vl'is ad obm itelligibile terminat͂: ꝛ pticularis ad sensibile. g̃ ꝛc. maior de se p3. cū itellect᷒ sit potior sēsu. minor declarat͂. q2 vl'is terminat͂ ad ob3 vl'e sicut ad triāgulū. gr̄a exēpli. qđ solo itellectu ꝯp̄hendi pōt. pticularis aūt ad singulare. qđ sēsu cōprehēdit͂. quare ꝛc. Ultimo epilogat ꝛ l'ra p3. ¶ Notādū primo q͏̄ hec rō nō ē vl'is de q̄l3 singulari demōstratōe. p allquā. n. d̄mr̄atōez pticularē ꝯcludit͂ passio d̄ specie sui sbi: vt q̄ñ ꝯcludit͂ ysochelē habere tres: ꝛ ista nō terminat͂ in aliqđ sēsibile. posset ēt fieri pticularis demōstratio d̄ aliquo singulari nō cadēte sub sēsu: sicut de hac itelligētia: de hoc pūcto: de hac linea: ꝛ similib᷒. restrīgit͂ g̃ ad d̄mōstratōez pticularē ꝯcludētē passionē aliquā d̄ singulari mālı: ꝛ sēsato. vt omnis triāgulus h3 tres. a. ē triāgulus. ergo ꝛc. ¶ Notādū scđo q͏̄ vl'e ad qđ terminat͂ demōstratio vl'is magis ptinet ad scire: eo q͏̄ de vl'ib᷒ per se ē scia. de singularib᷒ vero per accidens vt i precedētib᷒ dictū fuit: ꝛ ꝓpter hoc demr̄atio vl'is potior ē cū sit ad scire magis ptinēs: ꝛ hoc ē qđ dixit linco. cū iquit. ꝛ vniuersale magis ē appropiquās luci sp̄ūali: per quā fit visio certa mētis. ergo vl'is d̄mōstratio magis facit scire: q2 facit scire illō qđ ab oculo mētis ē visibile. ¶ Tertio notādū est de mēte linco. q͏̄ iste due vltime rōnes sūt demōstratiue: eo q͏̄ cōcludunt per cās ꝛ diffinitiones ei᷒ qđ ē magis faciēs scire. prima. n. arguit q͏̄ vniuersalis magis facit scire. q2 scire facit illud qđ ē maioris potētie: quo scito sciunt͂ potētialiter plura. secūda vero arguit q͏̄ ipsa magis facit scire: quia scire facit id qđ ab aspectu mentis ē visibile.

Quod autem demonstratiua priuatiua hic manifestū sit. sit enī demōstratio dignior alijs existentibus eisdē. aut que est ex minoribus questionibus aut suppositionibus aut ꝓpōnibus. Si.n. note sūt similiter cognoscere velociꝰ ꝑ hoc ē hoc autem appetibilius est.

Cōsequenter cōparat philosophꝰ demōstratione affirmatiuā negatiue. ⁊ diuidit in partes quinq̄: fm ꝙ quinq̄ rōnes adducit ad ꝓbandū affirmatiuā demōstrationē eē potiorē. Primo premittit vnū suppositū. 2° ꝓbat intentum ibi. Utreq̄ per tres terminos. Prima diuiditur in duas fm ꝙ dupliciter ꝓbat intentū. Primo igitur dicit ꝙ affirmatiua demōstratio potior est negatiua ex dictis sit manifestū. ⁊ presupponitur istā demōstrationē eē alijs paribꝰ alia potiorē q̄ fuerit ex paucioribus ꝓpōnibus aut suppōnibus: aut petitiōibꝰ. ꝓbatur. q2 si cetera sint paria. tūc ꝓpōnes illaꝝ duaꝝ erūt eque note. sꝫ illis existītibus eq̄ notis citiꝰ ⁊ velociꝰ ꝑ pauciores cognoscitur ꝯclō q̄ꝫ ꝑ plures. Cognoscere aūt citiꝰ ē appetibiliꝰ ab intellectu. q̄re ista demōstratio ē potior q̄ fuerit ex paucioribus ꝓpōnibꝰ ⁊c̄. Nō. ꝓmo ꝙ ꝑ demōstratiuā itelligit demōstrationem affirmatiuaꝫ. per ꝓuatiuaꝫ vero negatiuā. affirmare.n. aliq̄d q̄dā demōstrare videt̄. negare vero est ꝓuare subm a predicato. Nō. 2° vt in precedētibꝰ habitū fuit: ꝙ ꝓpōnes suppōnes ⁊ petitiones seu q̄ōnes in hoc drūt. q2 ꝓpōnes idifferēter dr̄ premisse demōstratiōis siue ꝑ se note siue nō. suppōnes dr̄ premisse non per se note ab adiscente siue ab aduersario ꝯcesse. petitiones vero per se note q̄ ab aduersario dubitant̄. vel cōtrariā ipsis habet opinionē. vult ergo philosophus ꝙ si aliqs ꝓcessus demōstratiuꝰ ex paucioribus fuerit hōꝫ premisse siue ꝓpōnes fuerit siue suppōnes seu petitiones: potior ē isto ꝓcessu q ex pluribꝰ constat. Nō. 3° ꝙ vbi alia non fuerit paria contigit demōstrationē ex plibus premissis esse potiorē. vbi videlicet premisse pauciores fuerint valde minus note q̄ꝫ premisse que fuerint plures. ⁊ hoc ē q̄d dicit phs alijs existentibus eisdē.i. ceteris existītibꝰ paribus. Nō. 4° ꝑ pauciora media citiꝰ alijs paribus acq̄ritur notitia ꝯclōnis: eo ꝙ intellectus humanꝰ citiꝰ alijs paribus pauciora pertransire potest q̄ꝫ plā. ⁊ citius potest eius discursus terminari. ⁊ hoc phs ītendit cū dicit: per hoc tamē ē velocius cognoscere. Nō. 5° ꝙ sicut grauia ⁊ leuia nāliter inclinantur moueri ad sua loca nālia tanq̄ꝫ in ꝑfectionem sui per lineas breuissimas ⁊ magis q̄ꝫ ꝑ lineas lōgiores. sic ēt intellectꝰ humanꝰ nāliter i scire inclinat̄ ꝑ quā pauciora meª fieri potest. ⁊ magis inclinat̄ per pauciora q̄ꝫ ꝑ plura. iō dicit Aristo. ⁊ hoc ē appetibilius. s. ab itellectu. Nō. vlterius ꝙ mente linco. ꝙ hec suppositio fundatur sup medio tā metaphysico q̄ꝫ nāli ⁊ morali. vꝫ. ꝙ illud absolute dōm ē optimū ꝙ nullo indiget sicut deꝰ. ⁊ in vnoquoq̄ꝫ genere illud optimū illꝰ generis dicitur ꝙ nullo illius generis indiget. illud autem in genere aliquo melius dicitur si non fuerit optimum quod paucioribus indiget. ⁊ sic in proposito de demōstrationibus cōtingit. Ex predictis infertur. primo ꝙ demonstratio prime passionis alicuius subiecti est potior demonstratione secunde: ⁊ sic deinceps. patet. q2 demōstratio secūde presupponit media per que prima demonstratur. et non ecōtra. Infertur 2° ꝙ demonstrationes scientiarū subalternantium potiores sunt demonstrationibus scientiarum subalternatarum sibi correspondentibus. sicut demōstrationes geometrie q̄ꝫ perspectiue sibi correspondentes. ⁊ ⁊ arismetrice q̄ꝫ musice. ⁊ metaphysice q̄ꝫ naturales aut mathematice. principia enī metaphẏsice ab alijs presupponunt̄. ⁊ cū hoc alie q̄dā hñt spālis pricipia sup q̄bꝰ fundant̄: vt pꝫ.

Rō autē ꝓpositionis ꝙ melior sit ex minoribꝰ vlis sic est. Si enī similiter contiget cognita esse media: priora autē notiora sūt. sit igitur ꝑ media demonstratio eorum que sunt. b. c. d. ꝙ. a. in. e. sit. Altera vero ꝑ. b. c. ꝙ. a. in. d. sit. similiter igit̄ hoc se hꝫ ꝙ. a. in. d. sit ꝙ. a. in. e. sit. Sed ꝙ. a. i. d. sit priꝰ ē ⁊ cognoscibiliꝰ q̄ꝫ ꝙ. a. i. e. ꝑ hoc.n. illō demonstratur. Credibilius autē ē ꝙ ē per quid ⁊ que itaq̄ꝫ per minima est demōstratio: melior est alijs eisdem existentibus.

Adducit aliam rationem dicēs: ꝙ ratio vniuersalis ad ꝓbandum intentum adduci potest: vbi media plura ⁊ media pauciora similiter: siue correspondenter: siue eque nota. media vero priora absolute notiora dicuntur. Demonstret̄ igit̄ a. de. e. per media. b. c. d. verbi gratia. substantia de homine per corpus corpus animatum ⁊ animal. altera vō sit demōstratio qua demonstretur. a. de. d. per. b. c. media. vꝫ. substantia de animali per corpus ⁊ corpus animatū. tunc. a esse in. d. ⁊. a. esse in. e. se similiter habent. veruntamen ꝙ. a. sit in. d. prius ⁊ notius est q̄ꝫ ꝙ. a. sit in. e. sicut prius ⁊ notius est animal esse substantiam q̄ꝫ hominem esse substantiam. scdꝫ enim per primum demonstratur. illud autē per quod alterum demonstratur est eo credibilius ⁊ notius. quare cōcluditur ꝙ ista demonstratio que est per pauciora media alijs paribus est potior. cum per ipsam concludatur illud quod ē prius ⁊ notius. Nota ꝙ ista littera. si enim similiter ⁊c̄. dupliciter exponi potest. vno modo vt expositum fuit. Alio modo. si enim similiter erit. i. si continget media esse eiusdē coordinationis que dicuntur similiter cognita. ⁊ priora in illa coordinatione sunt notiora ⁊c̄. vtraq̄ꝫ expositio est conueniens. Nota scdō ꝙ ista littera similiter igitur se habꝫ hoc ꝙ. s. a. sit in. d. ⁊ ꝙ. a. i. e. sit dupliciter potest itelligi. vno modo ꝙ media q̄bus probatur. d. esse. a. ⁊ q̄bꝰ ꝓbat̄. e. eē. a. sūt eiusdē coordinatōis. ꝓbamꝰ.n. aīal esse subāꝫ ⁊ hoīeꝫ eē subāꝫ ꝑ meª eiusdē ordīs seu liñe ꝑdicamētal̄. ⁊ sic exponūt q̄dā posteriores. Alij vero exponunt ꝙ ista ꝓpositio. dē. d. ē a. est equaliter nota in prima demonstratione: sicut ista. omne. e. est. a. in secunda: licet prima sit absolute prior ⁊ notior secunda. Credo ꝙ per equaliter intelligunt eque proportionaliter. ⁊ propter hoc non dicunt absolute primam esse equaliter notam cum secunda: sed dicunt istam esse eque notam in prima demonstratione sicut alia in secunda.

Utreq̄ꝫ quidē igitur per tres termiōs ⁊ ꝓpositiōes duas dēmōstrātur: sed hec quidem eē accipit aliquid: illa vero esse ⁊ nō eē aliquid: ꝑ plura itaq̄ꝫ accipit: quare indignior est.

Probat intentum principale. ⁊ potest ratio sic formari: illa demonstratio que est per pauciora media alijs paribus est potior per suppositū: sed affirmatiua est huiusmodi. ergo ⁊c̄. minor probatur. quia licet tam demōstratio affirmatiua q̄ꝫ negatiua sint per tres terminos. videlicet. maiorē ⁊ minorem extremitatem ⁊ medium terminum. ⁊ per duas propositiones. videlicet. maiorem ⁊ minorem: tamen affirmatiua demonstratio solū affirmatiuas accipit premissas que dicūt aliq̄d eē. negatiua vō affirmatiuā ⁊ negatiuā premissas icludit q̄ dicūt aliq̄d eē: ⁊ aliq̄d nō eē. q̄re ⁊c̄. Nō. ꝙ ꝑ hāc rōnē phs nō itendit ꝙ negatiā demōstratio plā accipiat meª fꝫ nūeꝝ. ⁊ pp̄ hoc dicit ꝙ vtreq̄ꝫ demōstratōes sūt per tres termiōs ⁊ duas ꝓpōnes. sꝫ vult ꝙ plā icludat meª fm q̄litatē ꝓpōnū. q2 affirmatiuā ⁊ negatiuā icludit. affirmatiua vō solū affirmatiās. Sub alijs vbis alij dn̄t ꝙ negatiua plura includit media fm speciem: nō aūt plura fm numeꝝ. Sed dubitat̄. q2 ista ratio tūc non correspōdet suppōni premisse, que expresse loquitur de pluralitate medioꝝ aut ꝑ

pōnum ſm numerū. ¶ P. ſic itelligendo non ſufficienter
pbaret intentū. Quis. n. negatiua demonſtratio alteraꝫ ac-
cipiat pmiſſam affirmatiuaꝫ ꝛ alterā negatiuā cum preſup
ponatur media eſſe eque nota in vna ſicut in alia tamen ex
hoc non ſequitur ꝙ citius affirmatiua dmr̄atio ſcire faciat
ꝙ̄ negatiua. ꝛ per ꝯſequens ꝙ ſit potior. ¶ Ad hoc vide in
queſtione qualiter ſit dicendū. ¶ Notandū ſcdo: ꝙ negati
uam eſſe per plā media ſm numerum verificatur in diuer-
ſis predicamentis: ꝛ in eodem predicamēto. ꝛ videntur qui
dam velle ꝙ ſemꝑ ita ꝯtingat. Exemplū primi. vt acceptis
his duabus. oīs homo eſt ſubā. nullus homo eſt quantitas.
quarum prima ꝯcluditur per affirmatiuam demōſtratio-
nem: altera per negatiuaꝫ. ad probandum enim primā tria
ſunt media. videlicet animal: corpus animatum. ꝛ corpus.
Ad probandū vero negatiuā ſunt iſta tria media. ꝛ aliud q̄r
tum. vꝫ. ſubſtantia. vt patet ꝯſideranti. Idem patet de his
duabus. oīs homo eſt corpus animatū. nullus color eſt cor-
pus aīatū. Exemplū ſcdi eſt: vt hec ꝓpō. hō nō ē lapis. ꝑ plā
media demr̄at. ꝙ̄ iſta lapis eſt corpꝰ inaīatū: quaꝝ vtraqꝫ
videt̄ ulli negatiue corr̄idere: de hoc amplius in q̄ſtione.

¶ Amplius qm̄ oñſum ē impoſſe eē ꝑ vtrāqꝫ pri
uatiuaꝝ ꝓpoſitionū fieri ſyllꝫ: ſed vnā quidē opꝫ
huiuſmodi eē. aliam vero quoniam eſt.

¶ Scdo arguit̄ ſic. ex ſolis pmiſſis negatiuis nō pōt aliquid
demr̄ari neqꝫ ſyllogiꝫari. ex ſolis aūt affirmatiuis illud fie-
ri pōt. patet. naꝫ in ſyllogiſmo negatiuo oꝫ alterā premiſſa-
rum eſſe negatiuā ꝛ alterā affirmatiuam. ergo ꝓpoſitio af-
firmatiua eſt efficacior i demr̄ando vel ſyllogiꝫando ꝙ̄ ne-
gatiua. ꝛ ꝑ ꝯñs potior ē demr̄atio affirmatiua ꝙ̄ negatiua.

¶ Amplꝰ iuxta hoc oꝫ accipere predicatiuas. q
dem enim augmentata demonſtratiōe neceſſe ē
fieri plures. priuatiuas āt impoſſibile eſt plures
vna in omni ſillogiſmo eē. Sit enim i nullo eſſe
a. i qbus ē. b. i. c. aūt ſit omni. b. Si igit̄ opus
eſt iterum augere vtraſqꝫ ꝓpoſitiōes ē mediuꝫ
īueniēdū. Huiuſmodi quidē. a. b. ſit mediū. d. ſꝫ
b. c. ſit. e. e. quidē manifeſtū eſt predicatiuū eē. ſꝫ
d. de. b. ꝑdicatiuū quidē. ad. a. aūt tāquā priuati
uum. ponitur. d. quidem enim de omni: b. ſꝫ. a. i
nullo oportet eē. d. ſint igit̄ vna priuatiua ꝓpoſi
tio que eſt. a. d. idem aūt modus eſt ꝛ i alijs ſillo
giſmis. ſemper enim medium ꝑdicatiuoꝝ termi
norum predicatiuum in vtraqꝫ ē. ſed priuatiui
alterum priuatiuum neceſſe eſt eſſe. quare hec
vna huiuſmodi ſit ꝓpoſitio. alie vero priuatiue.
Si igitur notius per quod demonſtratur ꝛ cre
dibilius eſt: demonſtratur autem priuatiua per
ꝑdicatiuā: ꝑdicatiua āt ꝑ illā nō demr̄at̄. prior er
go ꝛ notior ꝛ credibilior cū ſit melior vtiqꝫ erit.

¶ Ponit̄ tertia rō ꝛ primo ꝓſupponit̄ ꝙ quando demr̄atio
nes augentur reſoluēdo pmiſſas ad idemr̄abilia plures in
illa reſolutione ꝯcurrunt ꝓpōnes affirmatiue: ſolum auteꝫ
vna negatiua. hoc pꝫ in terminis. ſi enim fiat iſta demōſtra
tio. nullum. b. eſt. a. omne. c. eſt. b. ergo nullū. c. eſt. a. ꝛ opor-
teat vtranqꝫ pmiſſam demōſtrari. ſit ergo. d. mediū ad de-
monſtrandum maiorem. ꝛ. e. ſit mediuꝫ ad demonſtrandū
minorem tunc. d. medium in altera premiſſarum ſumetur
affirmatiue ꝛ in altera negatiue. ex puris eniꝫ negatiuis ni
hil ſyllogiſtice ſequitur ſeu concluditur. ¶ Ad probanduꝫ
vō minorē. e. mediū ī vtraqꝫ pmiſſa ſumet̄ affirmatiue. ꝛ ſic
erūt tres affirmatiue ꝓpōes: ꝛ vna ſola negatiua ad reſoluē
dū iſtas pmiſſas ad īmediata. ꝛ eadē rō vꝫ in alijs ſyllꝫ. ſꝫ
. n. ad ſillogiꝫādū affirmatiuā ambe pmiſſe ꝯcurrūt affirma
tiue. ad ſyllogiꝫandū vō negatiuā nō pñt ambe eē negatiue
ſed oꝫ alterā eſſe affirmatiuā. q̄re i reſolutōe demr̄atōis ad
idemr̄abilia plēs ꝯcurrūt affirmatiue ꝙ̄ negatiue. qꝛ tres
eēnt affirmatiē ꝓpōes: ꝛ ſolū eēt negatiua vna. ¶ Ex iſta ſup
pōne īfert̄ ꝙ ꝓpō affirmatiua alijs paribꝰ prior ꝛ credibili
or eſt propoſitione negatiua. patet. qꝛ negatiua per affirma
tiuam ſyllogiꝫatur: non aūt ecōtra. illud aūt eſt alio notius
ꝛ credibilius per qđ aliud probatur ꝛ non ecōtra. quare ꝛc.
¶ Ex quibus vltimo concluditur ꝙ demr̄atio affirmatiua
eſt potior negatiua. patet ex eodē fundamento quo propoſi
tio affirmatiua eſt prior ꝛ potior negatiua. ꝛ ſic habet̄ inten
tū. ¶ Notandum ꝙ demonſtrationem augeri dicimus qn̄
eius premiſſe vl aliqua ipſarum cū nō fuerit per ſe note vl-
teriꝰ dmr̄ant̄. ꝛ h̄ itelligit phs cū dic. augm̄tata dmr̄atōe ꝛc.
¶ Dubitatur. primo quia videtur hec ratio eſſe cōtraria ra-
tioni prime. in prima. n. arguitur affirmatiuaꝫ eſſe potiorē:
quia ſit ex paucioribus medijs aut propoſitionibus. hic aūt
arguitur ipſam eſſe potiorem: quia in reſoluendo ad imedi
ata plures cōcurrunt propoſitiones affirmatiue: ꝛ ſic ad de
monſtrationem affirmatiuam plures cōcurrunt propoſitio
nes ꝙ̄ ad negatiuam. cuius oppoſitum dicitur i ratione pri
ma. ¶ Scdo dubitatur. nam videtur hec ratio coincidere
cum precedenti. in precedenti. n. ratione arguitur affirmati
uam eſſe potiorem: quia ad demonſtrandum negatiuam
neceſſario concurrit affirmatiua. ad affirmatiuam vero de
monſtrandam nulla concurrit negatiua. ſed ſolum affirma
tiua. ꝛ hoc idem in ſnīa videtur hec ratio dicere. quare ꝛc.
¶ Ad primum dicitur nullam eſſe contradictionem inter
hanc rationem ꝛ primam. hec ſtant ſimul ꝙ datis duabus
demonſtrationibus. a. negatiua ꝛ. b. affirmatiua. plura me
dia ſiue plures propoſitiones cōcurrant ad demonſtrādū
concluſionem. a. demōſtrationis que ſunt iſta que requirū
tur ad notificandum concluſionem. b. ꝛ tamen inter eas ꝓ-
poſitiones que requiruntur ad demonſtrandum concluſio
nem. a. plures ſint affirmatiue ꝙ̄ negatiue. Ex quo patet ꝙ
dubium hoc ſuper quo quidam laborant exilem habent
apparentiaꝫ. ¶ Ad ſecundū dubium dicitur ꝙ ratio prete
dens loquitur de premiſſis ingredientibus demonſtratio-
nem affirmatiuam ꝛ negatiuam ꝙ ſine affirmatiua non po
teſt aliquid concludere negatiua: ꝛ non econtra. hec vero ra
tio loquitur de premiſſis que vlterius multiplicātur ad de
monſtrandum premiſſas negatiue demonſtrationis taꝫ af
firmatiuam ꝙ̄ negatiuam: ꝙ quia inter illas premiſſas ſyl
logiꝫantes plures ſunt affirmatiue ꝙ̄ negatiue: potior eſt af
firmatiua ꝙ̄ negatiua: ꝛ ſic rōnes iſte ſūt adīuicē differētes.

¶ Amplius ſi principium ſyllogiſmi propoſitio
vniuerſalis immediata eſt. Eſt autem in demō
ſtratiua affirmatiua. in priuatiua autem ꝛ nega
tiua vtis. propoſitio auteꝫ affirmatiua negatiua
prior ꝛ notior nota ꝑ affirmatiuā eni negatiua ē.
ꝛ prior affirmatio eſt. ſicut eſſe prius eſt non
eſſe. quare potius principium demōſtratiue eſt
ꝙ̄ priuatiue. dignioribꝰ āt pricipijs vtit̄ dignior

¶ Quarto arguitur ſic. illa demonſtratio eſt dignior: cui di
gnius correſpondet principium. ſed affirmatiua ē huiuſmo
di. ergo ꝛc maior eſt de ſe nota. minor probatur. nam cuiuſ-
libet ſyllogiſmi demonſtratiui pricipium eſt propoſitio vni
uerſalis ꝛ immediata: vt in precedentibus habitum eſt: ꝛ in
affirmatiuis iſta propoſitio immediata eſt affirmatiua. ne-
gatiuis vero correſpondēt negatiua: ſed propoſitio immedi
ata affirmatiua potior et dignior eſt negatiua. igitur princi-
pium correſpondēs demonſtrationi affirmatiue eſt potius
ꝛ dignꝰ ꝙ̄ correſpōdēs negatiue. maior de ſe patet ꝛ minor

pbat. qr p ppōnem affirmatiuā pbat negatiā: τ p ɔñs ē notior illa. Itē eē nālr pri⁹ ē q̄ñ eē. g affirmatiua demr̄atio: seu propositio que dicit̄ esse prior nāliter est q̄ negatiua. cū igr̄ affirmatiua sit notior τ por seqtur q̄ sit potior siue digni or negatiua. ¶ Notari potest q̄ cuz demr̄atio sit ex primis et immediotis. vt patet per diffinitionem demonstrationis nunquā demonstratio aliqua scire facit nisi eius conclusio resoluatur aut resoluta sit ad ppositionem aliquaz p̄mam τ imediatā τ per se notaz. τ talis est duplex: affirmatiua. s. τ negatiua. affirmatiua demr̄ationibus correspōdet affirmatiuis τ negatiua negatiuis. inter oia aūt principia demr̄ationis duo sunt cōissima. alteꝝ affirmatiuū τ alteꝝ negatiuuz. videlicet de quolibet dicitur esse vel nō eē: τ nō ɔtingit idē simul eē τ nō eē. affirmatiuū est noti⁹ qr per ipsū aliquomō notificatur negatiuū. Itē ē prius: eo q̄ affirmatio alijs paribus prior ē negatione. ¶ Notandū scd̄o q̄ queādmoduz se habet actus ad potētiaz τ ecōtra: ita se habet eē ad nō eē τ ecōtra sz sicut scribit̄ .9⁰. metaphysice. respectu eiusdē rei generabilis aut corruptibilis potētia precedit actum: sicut potētia sor. ad eē precedit actualem existētiaz ipsius: τ potētia ad operari actualē precedit operationez ipsius. absolute tamē act⁹ quālibet potētiaz precedit: sicut act⁹ prim⁹ nō admixtus potētie: qui est ante oē ens potētiale τ cā ipsius. ens aūt potētiale nō reducitur ad actū nisi per aliquem actuz. quare vel oz ad aliquē primū actum deuenire: ante quem non ē aliqua potentia. vel oz in actibus eē pcessum in īfinitum: vel ens potētiale ad actum reduci nō pōt: sz hec duo vltima sūt absurda. ergo eodē modo nō eē īdiuidui generabilis τ corruptibilis precedit eē ipsius. absolute tamē eē rei precedit nō esse: sicut eē prime cause ē quolibet nō eē prius: vt patet de mente oīuz phantiū: τ h̄ spāliter sēsit lico .i. hac pte. τ h̄ mō hic aristo. itellexit. ¶ Notādū tn̄ q̄ p̄oritas potētie ad actū aut n̄ eē ad eē ē p̄oritas tēporis aut generatōis pri⁹. n. tpe τ via gnātōia sor. fuit i potētia q̄ actu. silr p⁹ fuit nō eē q̄ eē ipi⁹. sz eē p̄oritas cāe final' τ efficiētis ɔfuatiua. τ ɔseqnter p̄oritas pfectōis. act⁹. n. p̄m⁹ ē finis cuiuslz cāti: et cā ipi⁹ ɔfuatia: τ pfectior isto: τ eodē mō se hz eē absolute ad nō eē. ¶ Notādū tertio q̄ ppositio affirmatiā dr̄ multiplr̄ p̄or negatiā. p⁰ via apphēsiōis. itellect⁹. n. negatiu⁹ itellectū affirmatiuū psupponit: τ nō eē. nō. n. itelligere possum⁹ nullū hoiem eē asinū nisi p̄us tpe vl' nā itelligam⁹ hoiez eē asinū. τ hoc sēsit aristo. p⁰ elen. cū dic: q̄ i nō facere itelligit̄ facere: τ n̄ eē. Scd̄o via illatōis: q̄ⁱ ex affirmatiā seqi pure negatiua formalr̄ τ n̄ eē. seqtur. n. sor. ē alb⁹. g n̄ ē niger: τ nō eē τ hoc sēsit aristo. i pte pdicamēti cū dic q̄ negatiua ppō nota ē p affirmatiuā. τ p̄or affirmatio ē. tertio qr sp affirmatiā ē pars negatie. ps āt prior ē suo toto. affirmatiō ēt dr̄ notior negatiā. qr notificat ipaz. τ nō eē. τ iō dic lico. ppositio. n. affirmatiā p̄or ē τ notior negatiā. p̄or. n. ē qr ē ps negatiue τ notior ē: qr p affirmatiam fit negatio nota vt pdcm̄ ē: τ n̄ cōuertit̄. τ hoc itelligi oz de notificatione p syllogismū.

¶ Adhuc principalior est: sine enim demonstratiua non est priuatiua.

¶ Ultimo arguit̄ sic. demr̄atio negatiua nō pōt eē sine affirmatiuo sz affirmatiuā pōt eē sine negatiua. g negatiua ab affirmatiua dpēdet. τ nō eē. τ p ɔñs principalior τ potior ē affirmatiua q̄ negatiua. ɔña τ aña pz de se. ¶ Dubitat̄: nam hec rō videt̄ eadē cū rōne scd̄a supi⁹ posita. illic. n. arguebatur affirmatiuā dm̄rationē eē potiorē. qr sine ppōe affirmatiua demr̄ari nō pōt negatiua: sed affirmatiā sine negatiua demr̄ari pōt. τ hoc asserit̄ i hac rōne. ergo τc̄. ¶ Ad hoc r̄ndet̄ cōiter q̄ aliud est eē efficacius. τ aliud eē principalius. agens. n. illud efficacius dr̄ qd alijs paribus plus siue potentius agit vel agere pōt. vel qd alijs paribus ad plā se pōt extendere. Dr̄ aūt p̄ncipalius sine quo aliud agere nō potest. τ τ nō eē. ad ppo⁹ g demr̄atio aut ppō affirmatiua nō solū ē in demr̄ando efficacior: imo ēt p̄ncipalior. rō igit̄ scd̄a arguebat affirmatiuā eē efficaciorē: qr plus pōt vel ad plā se extēdit q̄ negatiua. h̄ vero rō arguit q̄ ipa sit p̄ncipalior. qr sine ipa nō pōt negatiua. sz nō ecōtra. τ sic rōnes nō coincidūt.
¶ Aliter dici pōt q̄ scd̄a rō soluz arguebat ex hoc affirmatiuā eē potiorē: qr. s. ppō affirmatiua igressuz hz tanq̄ p̄missa tam in demr̄atione affirmatiua q̄ negatiua: ppō vo negatiua solū i negatiua dm̄r̄atiōe igressum hz: hec vo arguit q̄ affirmatiā sit potior. qr absolute affirmatiuā negatie ɔpando si nulla eēt neqz eē posset affirmatiua. nlla eēt neq̄ eē possz negatiā. τ n̄ eē. τ p hoc p̄ricipalior τ ɔñr potior ē aff̄ᵃ. q̄ neᵍ.

Quod quidem cathegorica priuatiua sit dignior manifestum est: τ ad impossibile ducente. Oportet autem scire que sit differentia ipsarum.

¶ Nunc ɔparat demonstrationem ostensiuā demr̄atōi ducēti ad ipōle. τ p⁰ ppomt qd intendit: τ p̄mittit necessaria quedam. Secundo exequitur ītētū ibi. Nā āt prior. τc̄. Pria diuidit̄ i tres. prio ppomt qd ītēdit scd̄o docet i terminis formare demr̄ationē negatiuam τ demr̄atōez ducētē ad ipossibile ibi. Si igitur. a. Tertio ponit ɔpationē istaꝝ i terminis ibi. Termini gdē ergo τc̄. Prio ergo dicit q̄ ex predictis pz demr̄atōez affirmatiuā potiorē eē negatiua. τ sic ɔsequēter erit notū ipsā eē potiorē demr̄atōe ducēte ad īpossibile. oz āt pri⁹ scire dr̄iaz īter ipas.

¶ Si igitur. a. in nullo. b. in. c. autem omni. b. necesse est i nullo. c. esse. a. sic igitur acceptis demōstratiua priuatiua erit demonstratio: q̄m̄. a. i. c. non erit. Que vero est per ipōle sic se hz si opus est demonstrare q̄. a. in. b. non sit accipēduz est. affirmatiue. a. eē in. b. τ. i. b. c. quare accidit τ. a. in. c. esse. hoc autem sit notum τ certum q̄ impossibile est ipm esse.

¶ Docz formare i terminis dicēs sit ita q̄ nullū. b. sit. a. τ q̄ oē. c. sit b. tūc nec̄e ē nullū. c. eē. a. sic igitur hoc mō dm̄r̄ato. Nullū. b. ē. a omne. c. ē. b. ergo nullū. c ē a. erit demōstratio negatiua ostēsiua ɔcludēs nullū c. eē. a. Demr̄atio vero ad impossibile ducens hoc modo fiet si erit opus probare nullum. b. esse. a. accipietur oppositum eius. videlicet omne. b. est. a. τ cum eo accipiet̄ ista affirmatiua vera. omne. c. est. b. τ tunc syllogistice concludetur. omne. c. esse. a. arguendo sic. omne. b. est. a. omne. c. est. b. ergo omne. c. est. a. τ tunc arguetur. quia notum est conclusionez esse impossibilē: consequēter q̄ non est possibile. b. esse. a. ¶ Notanduz prime: q̄ absolute non sequitur. conclusio huius syllogismi est impossibilis. ergo maior est impossibilis: sicut philosophus videtur arguere sic. sed sequitur conclusio est impossibilis. τ minor est necessaria. ergo maior est impossibilis. τ ideo si omne. c. esse. a. est impossibile. τ omne. c. esse. b. sit necessarium vt supponitur. sequitur q̄ omne. b. esse. a. sit impossibile. τ hoc modo Aristoteles intelligit in textu. ¶ Notandum secundo: q̄ arguendo ostensiue non solum negatiue immo sepius affirmatiue demonstrare contingit: similiter demonstranda ex impossibili non solum affirmatiue arguere cōtingit. imo etiam negatiue immo hoc non negaret philosophus. verūtamen exemplificando de demonstratione ad impossibile solum exemplum ponit de processu affirmatiuo: eo q̄ in affirmatiuis magis est manifesta impossibilitas conclusionis alijs paribus q̄ in negatiuis. nulla enim negatiua impossibilis implicat contradictionem. hec enim non implicat cōtradictionem. nullus deus est que inter negatiuas est maxime impossibilis: affirmatiue vero impossibiles plurime implicant contradictionez. sicut tu differs a te. homo est asinus. tu es non homo. sor. est nō sor. τ sic de infinitis.

¶ Termini quidē igit̄ silr ordinant̄. Differt autē

quo qualis sit notior priuatiua ꝓpositio. Utruz igitur ꝙ.a.b. non inest. aut ꝙ.a.c.ñ iest. Cũ igitur est cõclusio notior qm̃ nõ ē.a.ĩ.b. ꝙ est ad ipõle sit demonstratio. Cum autem in syllogismo sit demonstratiua est.

Ponit conuenientiam τ dñiam inter predictas demrãtiones. τ primo dicit ꝙ termini in ipsis similiter ordinantur: et per hoc cõueniunt. differunt aũt quia si contingat istam maiorē eē notiorem conclusione. s. nullū.b.est.a. esse notiorem ista. nullum.c.est.a. tunc fiet demrãtio ostẽsiua. si vero econtra contingat tũc illa omne.c.est.a. erit notior ĩ falsitate ista. omne.b.est.a. τ per consequẽs ex ista. oẽ.b.est.a. arguendo ꝙ oẽ.c.est.a. fiet demrãtio ducẽs ad ĩpossibile. in demrãtione .n. ducente ad ipossibile cõclusio debet esse notior in falsitate qꝫ illa premissa quã intẽdimus ꝓbare eẽ falsam. ¶ Notandum primo cum dicitur ꝙ termini similiter ordinanẽ qdaz intelligunt ꝙ vtrobiqꝫ idẽ est mediũ. s.b. eadem ẽt vtrobiqꝫ est maior extremitas τ similiter minor. Alij exponũt ꝙ am be demrãtiones sunt ex eisdez terminis in modo τ in figura debite regulatis. prima expositio melior est. ¶ Notanduz secundo ꝙ sicut in demrãtione ostensiua ex primis notioribus procedimus ad cõclusionem minus notam: eo ꝙ ex notitia veritatis premissarum acquirere intendimus notitiã veritatis cõclusionis: sic ecõtra in demõstratõie ducẽte ad ipossibile procedimus ab ipossibili minus noto ad cõclusionez ipossibilem cui⁹ ipossibilitas est notior. intẽdimus.n. ex notitia ipossibilitatis cõsequentis. cõsequẽter cognoscere ipossibilitatẽ antecedẽtis. τ hoc ẽ qd̃ aristo. ĩtẽdit ĩ textu.

¶ Natura aũt prior est q̃ est ꝙ.a.ĩ.b. non sit q̃z.a. in.c. priora enĩ conclusiõe sũt ex quibus est cõclusio. Est aũt q̃.a. quidẽ in.c. non ẽ cõclusio. a. autẽ in.b. ex quibus est conclusio.

¶ Exequitur intentũ: τ primo declarat mediuz quo probat intentum. scd̃o ꝓbat ibi. Si igitur ex notioribus. Item prio facit qd̃ dictum est. scd̃o remouet cauillationẽ ibi. Nõ .n. si cõtigit. Primo igitur premittit ꝙ ista ꝓpositio. nullũ.b.ẽ.a. natura prior est ista. nullum.c.est.a. ꝓbatur. qꝛ illa ẽ p̃missa demõstrationis ostẽsiue: τ sic nõ est cõclusio: sꝫ premisse ĩ demõstratione ostẽsiua sũt naturaliter p̃ores cõclusione. g̃ τc̃. ¶ Notandum ꝙ ista littera duplicem põt habere ĩtellectũ. vnomodo vt est expositũ. τ sic exponit lico. τ tũc ly natura determinat illũ terminũ prior.a. verũtamen oportebit limitari ad demonstrationem ostensiuam a priori. in demõstratione enim ab effectu premisse non sunt naturaliter priores conclusione: sed potius econtra. secundo potest intelligi ꝙ ly natura determinet solum hoc verbum est: et sit sensus ꝙ ordine quodam naturali premisse debent esse priores conclusione: siue sint priores quo ad nos: siue quo ad naturam: τ sic ponũt quidã posteriores: τ hec expositio non indiget limitatione predicta vt patet.

¶ Non enĩ contingit remoueri aliqd hoc ꝯclusio est. illa aũt sũt ex quibus sꝫ hoc qdẽ ex quo syllogismus est. qd̃ vtiqꝫ sic se hꝫ: quare aut vt totuz ad ptẽ: aut ps ad totum se hꝫ. sꝫ q̃ sũt.a.c. τ.a.b. ꝓpositiones non sic se habent adinuicem.

¶ Posset aliquis dicere ꝙ licet in primo ꝓcessu quo arguiẽ ex ipossibili. vt omne.b.est.a. omne.c.est.b. ergo omne.c.est.a. ista conclusio est notior in falsitate q̃z ista. omne.b.est.a. tamen in scd̃o processu quando. s. arguitur ex opposito conclusiõis ad oppositũ alterius premisse proceditur a premissa notiori ad conclusionem minus notam: quia sicut omne.c.e.a. notius est in falsitate: q̃z omne.b.esse.a. ita ecõtra nullum.c.esse.a. notius est ĩ veritate q̃z nullũz.b.esse.a. Huic tacite questioni philosophus respondet τ introducitur hec littera diuersimode a diuersis. vno modo sic: ꝙ licet ex opposito conclusionis arguatur ad oppositum maioris: ex hoc ñ est dicendum: ꝙ illud qd̃ prius erat premissa efficiatur conclusio: τ ecõuerso simplr̃ τ sꝫ naturã: licet quo ad aliquid cõcludi posset. illud enĩ qd̃ est naturaliter premissa sillogismi se habet ad conclusionẽ sicut totũ ad partẽ: sꝫ ista. nullũz.c. est.a. non se habet ad istam. nullum.b.est.a. sicut totum ad partem: sꝫ potius sicut pars ad totum. quare ista. nullum.b. est.a. naturaliter est premissa. altera vero naturaliter est cõclusio. τ per hoc patet ad dubium: ꝙ demonstratio ad ipossibile ducens non facit fidẽ per priora siue potiora sm̃ naturam. sicut demonstratio ostensiua. Alio modo a quibusdaz sic ĩtroducitur. ꝙ licet ex interemptione consequentis inferatur interemptio alterius premisse non ex hoc arguenduz est oppositũ conclusionis fieri premissã ĩ syllogismo: τ econtra oppo^m p̃misse fieri ꝯnem. Premissa.n. sylli se debꝫ hr̃e ad ꝯnẽ sicut totũ ad partẽ: aut sicut pars ad totũ: sed sic non se habẽt adinuicẽ oppositũ cõclõnis τ oppo^m alterius premisse. cum.n. arguitur sic. conclõ hui⁹ sylli est falsa. ergo altera p̃missaruz est falsa. τ non minor. ergo maior. patet: ꝙ ibi nõ seruatur ordo nec forma syllogistica. τ ideo vna illaꝝ ꝓprie nõ est premissa: nec altera ꝓprie ꝯclõ. τ per ꝯsequẽs cum demõstratio ducens ad impossibile non sit nisi processus syllogisticus: dicere non possumus ꝙ ipsa procedat ex primis notioribus ꝯne sed poti⁹ ecõtra. vt prius dicebaẽ. ¶ Notãdũ primo iux̃ modũ primũ exponẽdi ꝙ tũc dicim⁹ p̃missaz aliquã eẽ sicut totũ respcũ ꝯclonis: qñ ꝯclõ sumiẽ sub ista p̃misa: quia. s. subiectũ ꝯclusiõis sumitur sub subiecto premisse. τ sic dicũt fieri ĩ exẽplo aristo. cũ arguitur ostẽsiue. nullũ.b. est.a. omne.c.est.b. ergo nullũ.c.ẽ.a. τ hoc est qd̃ Ari. hic dic. vt ipsi dicũt. ¶ Notandũ secundo iuxta modũ scd̃z exponẽdi ꝙ medius terminus in syllo quandoqꝫ se habet vt totuz respectu maioris vel minoris extremitatis: quãdoqꝫ vt pars. cum.n. predicatum dicat formã: τ subiectũ materiã. τ p̃dicatum dicat totũ: subiectũ vero partẽ: medius vero terminus in scd̃a figura sp̃ se hꝫ vt totũ. τ qꝛ in tertia vtrobiqꝫ subycitur: in eadẽ se hꝫ sicut ps ad totum: in p̃ma vo figura. qꝛ ĩ maiori subyciẽ: se hꝫ ibi sicut ps. τ in minori p̃dicatur τ ꝯñter se hꝫ in illa sicut totũ. τ hoc ĩtendebat p̃hs cũ dicit: illõ ex quo est sylls. i. medius terminus aut ẽ vt pars ad totũ: aut vt totũ ad partẽ. sed hoc nõ fit in scd̃o ꝓcessu: cuz ibi nõ seruetẽ ordo syllogisticus vt prius dicebaẽ.

¶ Si igitur ex notioribus sit τ credibilioribus dignior ẽ. sunt enim vtreqꝫ ex non esse credibiles. sed hoc quidẽ ex priori. illa vero ex posteriori potior simpliciter vtique erit ea que ẽ impossibilis demonstratio priuatiua. Quare τ hac dignior predicatiua. manifestum est etiam ꝙ τ ea que ẽ impossibilis potior est.

¶ Probat istam ꝯclusionem. demõstratio oñsiua negatiua potior est demrãtione ducente ad impoſe. arguendo sic. illa demonstratio est potior que est ex notioribus τ credibilioribus: negatiua ostẽsiua est huiusmodi. ergo τc̃. minor ꝓbaẽ. qꝛ vtraqꝫ istaꝝ facit fidem ex non esse: sed ostensiua negatiua facit fidẽ ex nõ esse priori: ducens vo ad ipoſe ex nõ eẽ posteriori. q̃re τc̃. ¶ Ex cõclusione correlarie ifert demrãtionem ostensiuã affirmatiuam digniorez esse demrãtione ducente ad impoſe. demrãtio enim ostensiua affirmatiua potior est negatiua oñsiua: vt in p̃cedentibus est ostensum: τ negatiua oñsiua potior est ducẽte ad ipossibile. vt nunc probatũ est. g̃ τc̃. tꝫ ꝯña. qꝛ qdqd est digni⁹ digniori est dignius minus digno. ¶ Notãdũ primo ꝙ vtrãqꝫ demrãtionẽ facere

fidem ex non esse dupliciter solet exponi. Uno modo quia vtraq; demonstratio fidem facit ex propõne negatiua. vbi gratia. in exemplo philosophi in demõstratione potissima ostensiua negatiua. per istam. nullum.b. est.a. fit nota ista conclusio. nullum.c.est.a. in demonstratione vero ducente ad impossibile cum arguitur. oẽ.b.est.a. oẽ.c.est.b. ergo oẽ.c. est.a. postea arguitur econtra. ꝙ si nullum.c.est.a. vel impossibile est esse.a. sequitur ꝙ nullũ.b.sit.a. ⁊ sic ex negatiua facit fidem. ¶ Sed ꝯtra hoc argui põt. q2 vbi fiat demõ̃stratio ex ĩpossibili cõclusionem ꝯducente negatiuã. ⁊ postea econtra arguatur ex opposito ꝯn̄tis. ad oppositũ añtis ñ arguet̃ ex negatiua faciendo fidẽ de cõclõne sed potꝰ ex affirmatiua. vt pꝫ. ¶ Ad h̄ dicent isti respondere vt credo ꝙ itelligũt d̄ demõ̃stratiõe ad ipõ̃le correspondente demõ̃stratiõi ostẽsiue negatiue: sicut etiã aristo. ĩtelligit deputata accipiendo oppositum illius maioris nullũ.b.est.a. scilicet omne.b. est.a. ⁊ ex illo inferendo. ꝙ omne.c.est.a. ⁊ tunc arguendo ex opposito consequentis fit fides ex propõne negatiua. vt patet. ¶ Aliter alij exponũt ꝙ qualitercunq; fiat dẽm̃ratio ex ĩpossibili semper in scdo ꝓcessu arguitur ex ĩteremptione cõclusionis ad interemptionẽ alicuius premisse. interemptio vero cõclusionis dicitur ñ eẽ veritatis ipsius. quare vniuersaliter demõstratio ad ĩpossibile dicitur facere fidẽ ex nõ esse. ¶ Ul'aliter dicunt ꝙ vel in primo ꝓcessu vel in scdo demonstratio ad ipõ̃le ducens ex negatiua ꝑpõne ꝓcedit. ⁊ per ꝯn̄s quelibet talis ꝓcedit ex nõ eẽ. ⁊ hoc sufficit ad mẽtẽ Aristo. ¶ Notandũ scdo: ꝙ demõ̃strationẽ ostẽsiuã negatiuã ex priorib' ꝓcedere: demõ̃stratõẽ vero ex ĩpõ̃li ex posteriori dupl'r exponitur. vno mõ. q2 demõ̃stratio ostẽsiua negatiua ꝓcedat faciẽdo fidẽ ex nãl'r priorib'. sꝫ demõ̃stratio ex ĩpõ̃li q̃dẽ facit ex nãl'r posteriorib': lꝫ quo ad nos essent priora siue notiora. Dec expõ restrĩgi debet vt ꝑius ad demõ̃strationẽ negatiuã a priori ⁊ ad demõ̃strationẽ ducẽtẽ ad ipõ̃le sibi correspondẽtẽ. sic in exemplo ph̄i sepꝰ adducto. ¶ Al'r expõit a q̃busdã alijs ꝙ dẽm̃ratio negatiua ꝓcedit ex nõ eẽ priori. i. ex negatiua ꝑpõne que nobis priꝰ est nota q̃ꝫ ꝯ siue quo ad naturã siue quo ad nos dicat̃ prius nota. demõ̃stratio võ ad ĩpõ̃le ducẽs ꝓcedit ex non eẽ posteriori s̄m ordinẽ syllogisticũ. q2. s. ꝓcedit ex negatiõe ꝯn̄is que posterior est in ordine sylli.

Certior autem ⁊ prior est scia que eius q2 ipsiꝰ q2 ⁊ ꝑpter q̃d eadem est. sed nõ est ipsius extra eẽ que est ꝑpter q̃d.

¶ Hoc est 2ᵐ capitulũ hꝰ tractatꝰ in q̃ post q̃ Ari. ĩ ꝑcedẽti determinauit de demõ̃stratiõe ꝯparatiue: ꝯsequẽter determinãdũ est d̄ scire q̃d ẽ effectus demõ̃stratõis ꝯparatiue ꝯparãdo. s. vnũ scire ad aliud vel ad alios hitus. siue vnam scientiã ad aliã. ⁊ primo comparat scias iter se. 2ᵒ scientiã opinioni. ⁊ alijs habitibus. ibi. Scibile autẽ ⁊ scia. Itẽ p̄mo ꝯparat scias adinuicẽ in certitudine. Scdo de vnitate ⁊ earum alteritate determinat ibi. Una autem scientia est. Prima diuiditur in tres s̄m ꝙ tres põit ꝯclõnes. ¶ Prima ꝯ est ista. illa scia q̃ simul eiusdẽ rei considerat q2 ⁊ ꝑpter q̃d. certior est illa que solũ cõsiderat q2: separatũ a ꝑpter quid. hec conclusio non ꝓbatur in textu. sed a linconiẽse ꝓbatur sic. illa scia que facit cognoscere de eadem re hoc ⁊ illud certior est illa que facit cognoscere alterum tm̄. ergo ⁊c̃. ¶ Item cognoscere ꝑpter quid tantũ perfectius est q̃ꝫ cognoscere q2 tm̄. vt patuit in p̄cedentibꝰ. ergo cognoscere q2. ⁊ propter quid. ꝑfectiꝰ est q̃ꝫ cognoscere q2. tm̄. ⁊ per cõsequens cõclusio vera. Possent hic aliqua notari ⁊ dubitari de quibus videat̃ in questione.

¶ Et que non est ex subiecto illa que est de subiecto. vt arithmetica armonica.

¶ Secunda cõclusio. scientia magis abstracta certior est ⁊ prior scientia minus abstracta. sicut arismetrica certior est ⁊ prior q̃ꝫ musica: hec conclusio. probatur a linconiense sic. scientia magis abstracta est de rebus secundum naturam prioribus ⁊ absolute certioribus. ergo ⁊c̃. consequẽtia ⁊ antecedens patent: geometria nanq; propter hanc causam est certior perspectiua. ⁊ arismetrica certior musica. ⁊ sic de alijs. ¶ Secundo potest argui sic. sciẽtia minus abstracta vtitur principijs scientie abstractioris. vt perspectiua vtitur principijs geometrie. ⁊ per consequẽs sciẽtia magis abstracta est prior. Item scientia magis abstracta magis separat considerationem suam a transitu mutabilitatis materie. que magna videtur incertitudinis causa. per consequẽs ergo est certior. ¶ Notandũ primo cum dicitur ꝙ ista que non est de subiecto certior est ⁊c̃. per subiectum intelligere debemus materiam transmutationis. ⁊ presertim materiã sensibilem: vt sit sensus: ꝙ ista scientia que non est de subiecto. idest que considerationem suam abstrahit a materia transmutationis sensibili certior est ⁊c̃. ¶ Notandum secũdo circa exemplũ philosophi ꝙ arismetrica considerat de numero abstracto non ad certam materiam applicato. musica vero considerat de numero ad certã materiam applicato. videlicet sonoro. ⁊ per consequens arismetrica abstractior est a materia siue a subiecto sensibili q̃ꝫ musica. ¶ Dubitatur. quia hec conclusio videtur in sententia eadem cũ precedenti. nam illa scia que ꝯsiderat quia. ⁊ propter quid. eiusdem rei abstractior est illa que solum considerat quia. qualiter geometria ⁊ arismetrica se habent ad perspectiuã ⁊ musicã. quare iste rationes nõ differũt. ¶ Ad hoc primo dicitur ꝙ nõ ẽ vniuersaliter verum omnẽ sciam ꝯsiderãtẽ quia. ⁊ ꝑpter quid. abstractiorẽ esse sciam solum cõsiderãtẽ quia. nãlis. n. ph̄s de multis considerat ꝑpter quid de q̃bus perspectiuus solũ cõsiderat quia. ⁊ tamẽ perspectiua abstractior ẽ naturali philosophia. Quidã etiã dicunt ꝙ cũ aristo. hic ꝯparet sciam subalternantem ad subalternatam nõ oꝫ ꝙ omnis scia abstractior sit subalternãs ⁊ minus abstracta sit subalternata. geometria eni abstractior ẽ naturali ph̄ia q̃uis naturalis ph̄ia non sibi subalternetur. ¶ Scdo dicit̃ ꝙ q̃uis cõcederetur istas ꝯclusiones esse materialiter idẽ. formaliter tamẽ valde sũt diuerse: quoniã diuersis fũdant̃ fundamentis. fundatur. n. prima super habitudine cause ad effectũ. notitia. n. alicuius rei habita per cãm certior q̃ꝫ notitia ipsius per effectum. effectus. n. per causam fit nobis certius: sꝫ propter quid vnumq̃dq; tale ⁊ illud magis. ergo ⁊c̃. Scda vero fundatur super habitudinem forme ad mãm. forma. n. est notior materia: neq; cognoscitur materia nisi per analogiam ad formã: vt habetur primo physicorũ. q̃re scia formalior erit certior ⁊ prior. talis aũt ẽ scia magis abstracta. quanto. n. magis elongat considerationem suam a mã tãto formalior vr̃. quare ẽ absolute certior ⁊ prior.

¶ Et que est ex minoribus ea que est ex appositione vt geometria ⁊ arithmetrica. Dico autẽ ex additione vt vnitas sub̃a est sine positione. Punctus aũt substãtia posita. hoc aũt est ex appõne.

¶ Tertia conclusio. scia que est ex paucioribus certior est illa que est ex additiõe: sicut arismetrica certior ẽ geometria. probatur a linco. sic. ista que est ex paucioribus est de rebus simplicioribus. tales aũt sunt natura priores. ergo ⁊c̃. deinde declarat ph̄s quid intelligat per esse ex additione dicens ꝙ pũctus se habet per quandã additionẽ ad vnitatem. nã vnitas absolute est substantia rei. non dicẽs positionẽ in continuo. pũctus vero ẽ substãtia posita siue habẽs positionem in continuo. quare punctus aliquid superaddit vnitati. cũ igitur arismetrica principaliter sit de vnitate: ⁊ geometria de puncto. videtur geometriam ad arismetricam se habere secundum quandam positionem. quare est certior ex prior.

¶ Notandum ꝙ scientiam esse ex paucioribus intelligimꝰ

esse de his que minus se habent sm quandam additionem huius ad alterum. ecõtra vero intelligimus sciẽtiã aliquaꝫ eẽ ex additõe. q̃lr pũct⁹ se hꝫ ad vnitatẽ. ¶ Dubitat̃ p̃ri⁹ cir ca exẽplũ phi. q2 vnitas ẽ p̃n^m q̃titatis discrete: τ p ɔsequẽs non est substantia. cuius oppositum dicitur in textu. similr pũctus est principium q̃titatis ɔtinue. quare nõ est substan tia sicut phs dicit. ¶ Ad hec dupliciter respõderi põt. vno mõ ꝙ aristo. locutus est sm opinionem platonis: sicut ple- riqꝫ facit presertĩ in libris logice. τ hoc per vlã exempli. pla to eni posuit vnitatẽ que est principiũ numeri eẽ de substã tia cuiuslibet rei. nõ enim distinguebat inter vnum qð con uertitur cũ ente: τ vnũ qð est principium numeri. sicut igit̃ vnũ ɔuertibile cũ ente est de substãtia cuiuslibet rei quẽad modum ens: sic sm eũ vnitas que est principiũ numeri est de substãtia cuiuslibet rei. ɔsequẽter numeri sunt ð substã tia rerum. consequẽter dixit plato ꝙ vnũ recipiens positio nem in continuo habet rationẽ puncti: τ est punctus. vnde diffinitiue dixit ꝙ vnũ est sba nõ habẽs positionẽ: τ pũctus est substãtia habens positionẽ. τ sic pũctus supra vnitatem addit positionem in cõtinuo. sic ergo ex vno causantur oẽs cõtinue q̃titates. nã pũctus motus facit lineaꝫ. linea mota facit superficiem superficies mota facit corpus. τ q2 nõ di- stinguebat inter corpus de predicamento substãtie τ corp⁹ de predicamẽto q̃titatis: cõcessit oẽ corpus ɔtinuũ cõponi substantialiter ex pũctis: τ per cõsequẽs punctum eẽ de sub stantia ipsius. iõ appellat punctum substantiã: τ ppter hoc dicebat certiorẽ eẽ geometria sicut et aristo. hic dicit. nam q̃titates cõtinue: de quibus cõsiderat geometria: se habent p q̃ndã appositioneꝫ ad numeros: de quibus ẽ arismetrica. dicebant. n. platonici numeros eẽ formaꝫ magnitudinũ: vt puta vnitatem eẽ formam pũcti. binarium formã linee cuꝫ ad duo extrema terminetur: trinariũ formã superficiei cũ p̃ma superficies angularis trib⁹ anglis cõcludat̃. q̃ternariũ vero ponebãt formã corporis: eo ꝙ prima figura corporea ẽ piramis triãgularis que q̃tuor habet angulos corporales equales. Aliter respõderi potest sm vnã opinionem aristo. ꝙ substãtia multipliciter accipitur vt habetur. 5. metaphy. vno modo p ut distiguit̃ ɔtra accidẽs. alio mõ p eẽntia rei. tertio p eo qð alicuius diffinitionẽ igreditur τ p̃seri eẽntia lez. quarto p eo sine quo res eẽ nõ p̃t. ¶ Ad ppositum igit̃ dico ꝙ vnitas que ẽ p̃ncipium numeri non ẽ suba. p̃mo mõ cũ sit accidẽs. ẽ tñ suba scðo tertio τ quarto modo. pꝫ. q2 vni tas ẽ de eẽntia nũeri τ ps itegral' ipi⁹. Itẽ vnitas diffinitio- nẽ numeri igredit̃ eẽntialẽ: τ sine vnitate numerus eẽ ñ p̃t. Aristo. aũt p̃fati itellexit scðo vl' tertio mõ. de pũcto vero dicit̃ ipꝫ ñ eẽ subam primo mõ: cũ sit accidẽs. ẽm suba q̃ti tatis ɔtinue ñ scðo sꝫ tertio vl' q̃rto mõ. pꝫ. q2 q̃titas ɔtinua nõ cõponit̃ ex pũctis. pũctus tñ igredit̃ diffinitionẽ linee: τ sine pũctis ñ põt eẽ illa q̃titas ɔtinua. Uerũtñ pũct⁹ addit supra vnitatẽ positiõem i ɔtinuo. quilibꝫ. n. pũct⁹ ẽ vnũ τ i- diuisibile: ptes cõtinui sibi inuicẽ ɔtinuatas seu situatas cõ iũgẽs. Arist. igit̃ itellexit pũctũ eẽ subaꝫ. tertio mõ. q2. s. diffi nitõeꝫ igrediẽs q̃titatis ɔtĩue: τ p hꝫ pꝫ ɔpleta eñsio ad du⁹. ¶ Scðo dubitat̃. nã videt̃ tertiã τ scðaꝫ ɔclõnẽ ad inuicẽ coicidere. qm̃ idẽ est aliquã sciaꝫ magis eẽ abstractã τ ipaꝫ esse ex paucioribus siue ex simplicioribus sicut themistius τ linconiẽsis exponit. τ sic altera istaꝝ videt̃ superflue po- sita. ¶ Ad hoc cõiter respondet̃. p̃mo ɔcedẽdo ꝙ iste cõclu siones magnã habent iter se ɔformitatẽ eo ꝙ vtraqꝫ itelli- git ꝙ scia formalr certior ẽ τ prior. verũtamen dñt. q2 scða ɔclõ respectũ hꝫ ad mãm sensibilẽ: vt illa scia certior dicat̃ que magis abstrahit a mã sensibili: qualiter se hñt geome- tria τ p̃spectiua: cum p̃spectiua materiã sensibileꝫ ɔsideret geometria vero non. Tertia vo ɔ̃. solũ hꝫ respectũ ad mãꝫ imaginabilẽ. vt. s. iter scias abstractas a mã sensibili ista cer tior dicatur q̃ in ɔsiderando mãm' imaginabileꝫ formalioꝛ τ abstracioꝛ existit: sicut se hñt arismetrica τ geo^a. vtraqꝫ. n. de mã imaginabili ɔsiderat. vꝫ q̃titate ɔtinua vl' abstracta neqꝫ ab illa abstrahẽ p̃nt. nõ. n. posset mathematic⁹ de itel ligentijs ɔsiderare. verũtñ arismetica formalioꝛ ẽ geo^a eo ꝙ pũctus: ð quo p̃ncipalr geo^a ɔsiderat. i eius itellectu sitũ aut positionẽ i cõtinuo icludit. vnitas vo de q̃ arismetrica con siderat: q̃uis cõcederet̃ nõ posse eẽ sine cõtinuo: vt quidaꝫ dicũt. i ei⁹ tñ itellectu illð nõ icludit: sꝫ p itellectũ ab oi situ τ põne abstrahit̃. Et hec est itentio linconiẽsis sup hoc passu cũ dicit. ꝙ Ari. hãc itelligit ɔ̃nem de duab⁹ sciẽtijs que eri- gunt̃ super res abstractas illa ẽ certioꝛ q̃ erigit̃ sup res sim pliciores q̃ꝫ ea que erigit̃ super res ɔpositiores. τ sic ẽ finis.

Vna autem scientia est que ẽ vnius gñis q̃cunque ex primis ɔponitur τ partes aut passiões haꝝ sunt per se. ¶ Determinat de vnitate τ alteritate sciaꝝ τ primo oñdit vnitatẽ τ diuersitatẽ eaꝝ prin cipalr sumẽdã eẽ ex pte suboꝝ τ principioꝝ. scðo ɔseq̃t̃ de subis sepando ea q̃ scia nõ ɔsiderat: τ de prin cipijs ibi. Eius aũt qð est a fortuna. Itẽ primo ðterminat ð vnitate. 2° de diuersitate sciaꝝ ibi. Altera aũt scia. In prima q̃ pte inuit istã ɔclõnẽ. Ad vnitatẽ scie q̃tuor requirũt̃ ɔditi ones. p̃ria ꝙ ipa sit subi vni⁹. scða ꝙ p quedã prin^a prima p cedat. 3° ꝙ ɔsideret ptes p se illius subi. 4° ꝙ ɔsideret passi ones p se subi τ suaꝝ ptiũ. ¶ Notãdũ p̃ ꝙ p sciaꝫ vni⁹ gñis itelligit phs eẽ vni⁹ subi requirit̃. n. subm̃ eẽ vnũ τ non equo cũ. naꝫ sup equocũ nõ erigit̃ scia vna pp hoc cõiter distigui tur ꝙ duplex ẽ genus: p̃dicabile qð per se i p̃dicamẽto repo nitur: qðdã genus subijcibile: ad hoc autẽ ꝙ scia vna hẽat subm̃ vnum nõ requiritur ꝙ sit subm̃ vnũ genus predicabile quoniam ens est subm̃ metaphysice τ tamen non est vnum genus predicabile. est tamen vnum genus subijcibile τ ana logum. τ propter hoc potest esse subiectum scientie. q̃uis enim analogia tollat rationem generis predicamentalis: ñ tamen tollit rationeꝫ generis subijcabilis in aliqua scientia. equiuocatio autem aufert vtriusqꝫ rationem. dicunt ergo communiter ꝙ per vnius generis philosophus itelligit sub iectum vnum sm genus secundo modo sumptum: sed non oportet vt sit vnum genere primo mõ. ¶ Notãdũ scðo per principia prima philosophus hic non intelligit principia ab solute prima: sed principia que in ista scientia sint prima et per se nota cum autem dicit scientiam componi ex illis est impropria locutio sed intelligitur ꝙ in p̃cessibus suis scien tia p̃ncipaliter vtitur illis principijs. ¶ Notandum tertio ꝙ partes alicui⁹ subi quedã sunt subiectiue. vꝫ. spẽs sub illo genere ɔtente: sicut ysocheles est pars subiectiua trianguli: quedam essentiales: sicut materia τ forma partes sunt cor- poris mobil'. q̃daꝫ itegrales sic membra hominis ptes dici m⁹ corpis humani: ð quo p̃ncipalr cõsiderat medicĩa. ¶ Ad ppositũ igit̃ hic phs p ptes subi itelligit ptes subiectiuas cũ ali q̃ scia ɔsideret eẽntiales ptes vt nal' phia: et aliq̃ itegrales vt medicina. τ iõ quo ad istas verificari p̃t text⁹ aristo. ð ptib⁹ eẽntialib⁹ τ ð itegralib⁹. ñ tñ q̃lꝫ illð fac. geo^a. n. τ arismetri cus ñ ɔsiderãt ptes linee vl' numeri eẽntiales τ reales. neqꝫ metaphisica ptes entis itegrales sꝫ vlr cuiuslibꝫ scie subm̃ cõ tinet sub se spẽs vl' aliq̃ se hñtia p mo^m spẽꝝ q̃ ptes subiectiue di ci solẽt. ¶ Notandũ 4° ꝙ p ptes p acciñs eẽ iferi⁹ ad subm itelligere debem⁹ qð p acciñs cõparat̃ consideratiõi scie: sic linea alba vel nigra partes subiectiue per accidens linee di cuntur: similiter figura turpis τ figura pulchra sunt partes per accidens figure. album enim τ nigrum: turpe τ pulchrũ non sũt de ɔsideratõe geo^e: sꝫ sibi p accidẽs cõparãt. ñ tñ oꝫ vt oẽ illud qð iferius per accidẽs cõiter i logica appellatur

sit pars subiectiua ꝑ accidens. linea. n. recta aut linea curua ſm sophistas dicitur inferi⁹ per accidēs ad lineā: que tn̄ respectu ꝯsideratōnis geometrie diceretur pars subiectiua ꝑ se: ⁊ sicut dicetur aliqua pars per accidens subiecti: sic ēt aliqua passio per accidens ipsius hois dici pōt. Aristo. igiť cū dicit ⁊ partes ⁊ passiones per se excludit partes ⁊ passiones per accidēs vt cōiter dicunt. verūtamē i textu aristo. nullaꝫ mētionem facit de partibus aut passionibus ꝑ accidens: sꝫ solū itendit ꝙ ad vnitatem scīe requiritur ꝯsiderare partes subiecti ⁊ passiones: partes āt attribuunť ipsi per se in p̄mo mō pseitatis. passiones aūt subiecto ⁊ partibus suis attribuuntur per se in scđo mō perseitatis.

⁋ Altera aūt scia est ab altera quorūcunqꝫ p̄ricipia neqꝫ ex eisdē neqꝫ ex alterutris sūt. Huius āt signū ē cū idemōstrabilia veniāt. oporteret. n. ipa in codē gn̄e eē bis q̄ demōstrātur.

⁋ Determinat de diuersitate sciarū: ⁊ primo ꝓponit intētū scđo declarat per signuꝫ. Primo igiť intendit cōclusionem istam. vna scia est altera ab alia scia: quaꝝ p̄ricipia nō sunt ex eisdē. neqꝫ sunt ex alterutris: ita. s. ꝙ p̄ricipia vnius nō ē ex p̄ricipijs alterius. hec ꝯclō pōt sic ꝓbari. ad vnitatē sciaꝝ requiritur vnitas p̄ncipioꝝ. ergo ille scīe sūt altere quaruꝫ principia sunt altera. tenet ꝯsequētia ⁊ aſūptū patet ex precedēti ꝯclusione. ⁋ Notādum ꝙ quedā scīe partiales hn̄t dependentia p̄ricipia ex eisdē principijs: sicut pars illa metaphysice in qua determinatur de substātia: ⁊ pars ī qua determinatur de accidēte hn̄t principia cōplexa que depēdēt ex principijs fundatis super ente: qualia sūt. de quolibet dr̄ eē vel non eē. queciūqꝫ sūt eadē vni tertio sūt eadē inter se. Alij exemplificant de p̄ncipijs incōplexis dicentes: ꝙ p̄ricipia substantie sunt materia ⁊ forma. alia ēt sūt p̄ncipia accidētiuꝫ ⁊ depēdēt ex actu ⁊ potētia: que ipsi dicūt eē principia entis: sed puto eē meli⁹ dicere vt pri⁹. Cum igitur partes ille metaphysice: ī quib⁹ agitur de substātia ⁊ accidēte: sint ex eisdē principijs ⁊ nō sint scīe penitus altere: similr̄ pars illa in qua agitur de substātia: ⁊ pars illa ī qua agiť de ente nō sunt altere: eo ꝙ p̄ncipia vnius sunt ex p̄ncipijs alterius: ⁊ idē dicitur de parte in qua de accidēte ꝯsideratur: ⁊ hoc ē qō intelligit phs cū dicit quarum p̄ncipia nec ex eisdē nec ex alteris sunt. Et forte meli⁹ textus debꝫ dicere alterutris: ita ꝙ p̄ncipia illaꝝ sciarum nō inuicē depēdeāt. Iste est modus cōis exponēdi. Sꝫ linconiēsis alr̄ videť expōere dicēs, ꝙ scīe ille sunt altere. i. scīe ille sūt penitus diuerse nec eedē nec subalternate: quarū p̄ncipia nō sūt vnificata in natura vnius gn̄is subiecti: nec in subiectis quoꝝ alterū sit sub reliquo. ⁊ sic per ly eisdē ⁊ alteris itelligit subiecta sciaꝝ. ⁊ nō principia: sicut itelligit primus modus exponēdi.

⁋ Signum autem huius est cum indemonstrabilia per se ipa in codeꝫ genere sunt ⁊ proxima.

⁋ Primo declarat intētum a signo. scđo remouet dubium tacitum ibi. Plures aūt demōstratiōes. Littera ista duplr̄ itroduciť. qdaꝫ enim itroducūt ꝙ alteritatē scientiaꝝ esse ex alteritate p̄ncipiorū cōprehendemus quando resoluenť ad idemrābilia. oꝫ. n. ipsa eē in codē gn̄e cū his q̄ demōstrātur: cui⁹ signū est: qꝛ ista que demōstrantur ꝑ ipa idemrābilia ꝓxima illis demōstratis sūt ī eodē gn̄e. quasi dicat phs. ꝙ quādo deuentū erit ad idemrābilia si ipa fuerīt eadem: scīe non erunt altere: si vero fuerint altera: sciētie erūt altere: ꝓpterea ꝙ indemrābilia p̄ncipia sunt in codē genere cū his que demrānť. ⁋ Aliter itroducitur ſm linconiensē. vꝫ ꝙ signū ꝙ ille quattuor nolate ꝯditiones requirūtur ad vnitatem scīe est quādo scia resoluta fuerit ad imediata. si enī p̄ncipia fuerīt vnificata in genere vno ⁊ ꝓxima cū partib⁹ demōstratis ⁊ accidentib⁹ per se demrātis erit scia vna ⁊c̄.

Iste expositiones parum differunt in sn̄ia.

⁋ Plures aūt demōstratiōes eē eiusdē possibile est: nō solū ex codem ordine accipiēti nō cōtinuū mediū. vt eoꝝ q̄ sūt. a. b. c. ⁊. d. ⁊. ꝫ. sꝫ ex altero vt sit. a. trāsmutari. ī quo aūt. d. moueri. sed. b. letari. ⁊ iteꝝ. i. qesccre. veꝝ ē. g. a. ⁊. d. de. b. ⁊. a. d̄ d. p̄dicari. letās enī moueť: ⁊ qō moueť: trāsmutať. iteꝝ ⁊. a. de. i. ⁊. i. d̄. b. verū ē p̄dicari. ois. n. letās qescit ⁊ qescens transmutať. q̄re per altera media ⁊ nō ex eodē gn̄e syllogismus ē. q̄re ē neutrū de neutro dici medioꝝ. necesse enī est idē alicui vtrūqꝫ iesse. itendere aūt ē ⁊ ꝑ alias figuras quot modis ꝯtigat fieri eiusdē sylm̄.

⁋ Ex his que dicta sūt de alteritate sciatum posset aliquis credere ꝙ eadē conclusio nō posset per plura media demōstrari. nā media sunt principia demōstrationis. ad hoc ergo remouendū phs ponit hanc cōclusionē. plures demonstrationes ad eādem cōclusionē adduci possūt: siue assumatur mediū non ꝯtinuū ⁊ eiusdē ordinis. siue assumantur media alteri⁹ ⁊ alteri⁹ ordinis. hec ꝯclō solū declarať exēplariter. Nā conclusio qua cōcluditur. b. eē demōstrari poterit per c. d. i. ⁊. ꝫ. que sunt media eiusdē ordinis. poterit ēt demrāri per media diuersoruꝫ ordinū. vt sit. a. transmutari. d. sit moueri. letās vero sit. b. quiescere sit. c. tūc poterit argui sic. oē d. est. a. oē. b. est. d. ergo omne. b. est. a. i. oē qō mouetur transmutatur. oē letans mouetur. ergo oē letans transmutatur. poterit ēt argui sic. omne. c. ē. a. omne. b. est. c. ergo oē. b. ē. a. i. oē qō quiescit trāsmutatur. omne letans quiescit. ergo oē letans transmutatur. fient ergo he due demrātiones ꝑ media nō eiusdē ordinis. ⁊ iō vnū illoꝝ medioꝝ de reliquo predicari nō pōt. tamē necesse ē vtrūqꝫ mediū iēē eidē tertio. s. minori extremitati. deinde subdit phs ꝙ nō solū in prima figura: sꝫ ēt i alijs istō ꝯtigit vt ad eādē ꝯnē plā adducāť me⁹.

⁋ Notandū p̄mo circa textū ꝙ ad eandē ꝯclōnez adduci pn̄t plā media se hn̄tia ſm quēdā ordinē. ⁊ h̄ duplr̄. s. aut sꝫ ordinē cāe ⁊ cāti: aut supioris ⁊ iferioris. Exēpluꝫ p̄mi. vt si ab homine p̄mo fluat passio disciplinabile. ⁊ post disciplinabile risibile. ⁊ sic deinceps: poterit risibile de hoie demrāri ꝑ aīal rōnale. ⁊ ꝑ disciplinabile tanq̄ȝ per medium demrātionis. Exēplū scđi. sic hr̄e tres pōt de isto triāgulo dmrāri ꝑ triāgulū ⁊ ꝑ ysocheleē: que se habent ſm supius ⁊ ifeni⁹. Diciť aūt mediū alicui extremitati nō ꝯtinuū qn̄ iter ipꝫ ⁊ istā extremitatē iterponitur medium aliquod ſm eundem ordinem. vt si per aīal rōnale risibile de hoie demōstreť: licꝫ mediū eēt ꝯtinuū minori extremitati: nō tn̄ esset cōtinuum maiori. ⁊ si non ꝑ disciplinabile demrāretur esset ꝯtinuum maiori. ⁊ discōtinuū minori extremitati. silr̄ ꝯtigere posset vt mediū esset vtriqꝫ discontinuū: lꝫ phs solū itēdat. vt puto: de discōtinuitate medij cū maiori extremitate. Similr̄ si de hoc singulari triangulo demrāetur habere tres pangulum hr̄e extrinsecū: aut per triangulū tanq̄ȝ ꝑ medium: tūc mediū non erit ꝯtinuū maiori extremitati. ⁊ per idē ꝯtigere posset vt demōstreť per medium discōtinuū minori aut vtriqꝫ. ⁋ Notandum scđo ſm aliquos ꝙ hec ꝯclusio est introducta ab Ari. vt ostenderet ꝙ diuersitas dmōstrationū ad eandem ꝯclusionē qn̄qꝫ ad eandē sciam pertinet: vt qn̄ media fuerint eiusdē coordinationis: quādoqꝫ vero ad diuersas sciaꝝ: vt quādo media nō fuerint eiusdem ordinis: sicut terram esse rotundam ab astronomo demōstrať ꝑ eclypsim solis ⁊ lune. ⁊ a nāli per motū grauiū ad centrū. ⁊ hec sunt media non eiusdem ordinis. vt pꝫ. ⁋ Dubitatur p̄mo circa exēplū. qꝛ videť phs ꝯcedere ꝙ letans moueť ⁊ quiescit. sed hec iplicont ꝯtradictionē. vt patet. ⁋ Cōfirmatur.

quia cōtraria nō possūt esse causa eiusdem effectus: sed moueri ꝛ quiescere sūt cōtraria. ergo nō possunt esse causa ꝙ letās trāsmutetur. ¶ Scđo dubitatur quia in prima demrānōe videtur esse nugatio: qm̄ moueri ꝛ trāsmutari diuidē īportāt. ¶ 3ͦ dubitaṫ. qꝛ dicͭ phs: ꝙ moueṫ ꝛ trāsmutari neutrū de altero predicatur: ꝛ postea subdit ꝙ necē ē ista eidē inesse: sed hec implicāt contradictionem. nam quecūqꝫ sunt vni tertio eadem: sūt eadem inter se: ꝛ per cōsequēs alterum illorum de altero predicabitur. ¶ Ad primum varie dantur responsiōes. Primo ꝙ letās dum est in fieri siue ī acquirendo letitiam moueṫ: sed in facto eē dum ē acquisita quiescit. ꝛ sic idē letans mouetur ꝛ quiescit: sed in tēporibus diuersis. ¶ Scđo ꝙ letās dū est in acquirēdo letitiā partim habet de termino ad quē ꝛ partim est acquirēdū. sub eo: qđ est acquisitū dicitur quiescere. ad illud aūt qđ ē acquirēdū dicitur moueri. ꝛ sic ꝯcedēdum ē ipsū simul moueri ꝛ quiescere: sꝫ respectu diuersoꝝ terminorū. ¶ Tertio dicūt qdā ꝙ duplex est delectatio. s. sēsibilis ꝛ intellectualis. illa igiṫ ꝑpositio. omne letans mouetur. vera est de delectatione sēsitiua loquēdo: que cōtinue in motu existit. qui. n. sēsibiliter delectatur sēper anhelat ad aliquid vlterius habendū: ꝛ de illa loquebatur plato. illa vero. omne letās quiescit. verificaṫ de delectactione intellectuali presertiꝫ cū fuerit simplex ꝛ optima. Hec respōsio pati posset istantiā: quia equiuoce accipit minorem extremitatem: ꝛ sic nō esset eadem cōclusio in vtraqꝫ demōstratione. Et ideo quidā alij posteriores dicunt vtrāqꝫ illaꝝ ꝑpositionum verificari de delectatione sensibili: qm̄ qui sēsibiliter delectatur: nō perfecte delectaṫ ꝗsemper anhelat ad aliquid vlterius habēdum ratiōe igiṫ habiti quiescit. ratione vero habēdi moueṫ. s. ad appetēdū. ¶ Quarto respōdet linco. ꝙ per trāsmutari subitā trāsmutatiōeꝫ ītelligere debemus. per moueri aūt motū successiuū. per letātem autem philosophus illū ītelligit: qui in fine motus quo inclinabatur ad rem appetitam iam incipit letari: ante ergo ꝙ letās ad illuꝫ finē perueniat virtus appetitiua anhelat ad cōsequēdum obiectum qđ appetitur: ꝛ eiꝰ īclinatio vocatur appetitus. species vero obiecti mouet ad illud prosequendum. Cum aūt letās ad illum peruenerit finē: ciꝰ appetitus cōuertitur in amorē. adheret enim rei. quā consecutus est amare. ꝛ optinet quā prius appetebat: ꝛ spes in letitiam cōuertitur: qꝛ. s. per speciem istam nō amplius mouetur: sed potius letatur. Dicit ergo vlteriꝰ linco. ꝙ letans tali acquisito fine simul mouetur ꝛ quiescit. quiescit. n. ī adherēdo obiecto prius appetito ꝛ modo obtēto. mouetur autem quia tali obtento obiecto: ꝛ acquisita letitia anima diffūdit spiritum ꝛ sāguinem ad exteriora. ꝛ istud moueri non opponitur quieti predicte. Idem etiam letans dicitur subito trāsmutari. primo quia subito in quietem sub re obtenta transmutatur. omnis enim finis vnus subita mutatio esse videtur. secundo quia in nouum motum subito mutatur. videlicet expansionē sanguis ꝛ spirituū. hoc etiam mō vt ipe dicit oē qđ moueṫ. ꝛ oē qđ qescit subito trāsmutaṫ. per mouētes ītelligendo īcipientē moueri. ꝛ per qescētē incipientē qescere sub finali termino motus. ¶ Quīto potest aliṫ ꝛ faciliṫ rūderi ꝙ per moueri qescere ꝛ trāsmutari phs ītelligit aptitudinem: ita vt sit sensus ꝙ oē letās vt sic est aptuꝫ moueri et qescere. ꝛ per ꝯńs trāsmutari. sic. n. in phia solemꝰ has ꝑpōnes ꝯcedere: id qđ mouetur qescit. ꝛ qđ qescit moueṫ: terra extra locū suū posita moueṫ. ꝛ in loco suo posita qescit. qꝛ. s. illi cui de nā sua cōpetit moueri etiā de nā sua qescere cōpetit. vt terre cui ꝯpetit moueri competit ēt qescere. ꝛ ecōtra sm̄ ꝙ ipsa fuerit in loco suo vel eẋ locū suū. ꝛ hoc ītelligit ꝺ corporibus in hoc mundo īferiori. ¶ Ad ꝯfirmationē primo dici pōt ꝙ moueri est cā trāsmutari: qescere vo est eius effectus. ¶ Scđo dici potest iuxta rationes ꝑcedētes ꝙ moueri ante finē motus ꝛ qescere in fine motꝰ: aut moueri ad aliqd acqrendū. ꝛ qescere sub acqsito non ꝯuiantur. ¶ Tertio sm̄ rńsionē linconiēsis ꝑcedentē diceret ꝙ moueri ꝛ qescere ex qbus seqtur letans trāsmutari non ꝯuianṫ cum sint penitus generū diuersoꝝ. vt pꝫ ex ꝑcedentibꝰ sm̄ ipꝫ. ¶ Vltimo dici potest vt dicit ēt liconiensis ꝙ sicut eadē res nālis ex ꝯuijs ꝯponiṫ sic non īconuenit cās ꝯrias eiusdem effectꝰ naturalis eē cās. ꝛ per ꝯńs demrationes in nālibꝰ ex cōtrarijs medijs ꝑcedere ad eandē ꝯnem: ille tn̄ nō erunt potissime demratōes: sꝫ vel neutra istaꝝ est potissima: vel saltē altera. ¶ Vltimo dici pōt sm̄ vltimā rńsionē ꝑcedētē ꝙ aptitudo ad motū ꝛ aptitudo ad qetē ēt respectu eiusdeꝫ obiecti nō ꝯuiantur: per moueri aūt ꝛ qescere aristo. aptitudinē ītellexit. vt in precedētibus dictū fuit. Ex qua rńsiōe pꝫ qliter hec est vā. oē qđ moueṫ qescit: neqꝫ alie rńsiōes videnṫ posse illā saluare. ¶ Ad 2ᵐ dubiuꝫ pōt primo dici ꝙ lꝫ moueri ꝛ trāsmutari cōuerterenṫ: nō tn̄ sunt penitus sinoia. risibile. n. ꝛ aīal rōnale conuertunṫ ꝛ tn̄ alterū per alterū demraṫ. ¶ Scđo ꝛ securiꝰ respōderi pōt sm̄ rńsioneꝫ linconiēsis negādo ꝙ moueri ꝛ trāsmutari iuicē conuertanṫ sm̄ ꝙ hic accipiunṫ. vꝫ. moueri ꝑ motu successiuo. ꝛ trāsmutari ꝑ subita transmutatione. ¶ Ad vltimū dici pōt ꝙ moueri ꝛ qescere actu respectu eiusdē obiecti nō de se inuicem ꝑdicantur lꝫ eidē subo inesse possint. sed in temporibus diuersis. Ex quo nō sequitur ꝙ inter se sint ideꝫ. ¶ Aliṫ dici potest ꝙ moueri ꝛ quiescere siue respectu eiusdeꝫ termini siue respectu diuersorum non de se inuicem predicantur. nunq̄ꝫ enim hec ē vera. moueri est quiescere. ꝛ tamen simul eidem inesse possunt. idem enim simul mouetur ꝛ quiescit respectu diuersorum terminorum: sicut etiam albedo ꝛ nigredo non de se inuicem predicantur: ꝛ m̄ eidē subiecto actualiṫ insunt salteꝫ in gradibus remissis. ¶ Aliter ꝛ forte melius dicitur ꝙ intentio Aristotelis fuit. vt neutrum illorum de altero predicaretur predicatione propria. videlicet tanquam superius de suo inferiori. Et ex hoc respondere volebat ꝙ ista non sunt media eiusdem ordinis: cum quo tamen stat ꝙ ista duo simul eisdem inesse possunt secundum aliquem de modis predictis. Et sic est finis.

SEd eius quod est a fortuna non est scia per demōstrationeꝫ. neqꝫ enim sicut necēū ē neqꝫ sic freq̄nter qđ est a fortūa. sꝫ qđ extra hoc fit. sꝫ demōstratio alteriꝰ horū est. Oīs. n. syllogismꝰ aut ꝑ necessarias aut ꝑ eas q̄ sunt tanq̄ꝫ frequenter ꝑpōnes. ꝛ si necesse quidē sint propōnes ꝛ conclusio necessaria est. si vero sunt sicut frequenter conclusio huiusmodi est. quare si id quod est a fortuna non ē sicut frequenter neqꝫ ē sicut necēium non vtiqꝫ erit ipsius demonstratio.

¶ Primo separat quedam consideratione scientiaruꝫ. secūdo determinat de principijs scientiarum ibi. Eadem auteꝫ pricipia ꝛc. Prima diuiditur in duas sm̄ ꝙ duas probat cōclusiones. Secunda ibi. Neqꝫ per sensum ꝛc. ¶ Prima cōclusio est ista. de effectu eueniente a fortuna nō est scientia per demonstrationem: probatur sic. omne illud de quo est scientia per demonstrationem aut est necessarium: aut frequenter verum: sed illud quod euenit a fortuna neque est necessarium neqꝫ frequenter verum. ergo conclusio vera. minor patet per diffinitionem fortune. secundo physicoruꝫ vbi dicitur ꝙ fortuna est causa per accidens in his que fiūt a ꝑposito ꝛ extra semꝑ ꝛ frequēter. maior ꝑbaṫ. qꝛ cuiuslꝫ syllogismi dimraṫim ꝑmisse aut sūt necessarie aut frequēter verē: si freq̄nter vere conclusio est frequenter vera. quare ꝛc.

¶ Primũ dubium. de casu ꝛ fortuna habetur sciẽtia tanq̃
de causis effectuũ casualiũ aut fortuitoꝝ. ergo de effectib⁹
fortuitis põt haberi scia per demonstrationẽ. cuius opposi
tũ hic dr. tenet ꝯña. ꝛ assumptũ patet. 2. phycoꝝ in tractatu
d casu ꝛ fortuna. ibi etiã dicit phs ꝙ philosophus nãlis q̃ui
bz ꝯsiderare cãs p se habet etiã ꝯsiderare cãs per accñs de
multis effectib⁹ fortuitis. ¶ Scdm dubium. q̃libet demrã
tio est ex necessarijs. ḡ nulla est ex frequẽter ꝯtingentibus
vt dr in textu: assumptũ pmo pz. per diffõnẽ demrãtionis. ꝛ
scire. pz scdo de mẽte boetij in arismetrica. vbi dicit. scia est
coꝝ q̃ imutabilẽ subaz sortiunt. ¶ Tertiũ dubiũ. ille ꝯña
nõ videt valere q̃ ponit in textu. pmisse sũt frequẽter vere
ḡ ꝯclõ est frequẽter vera. sicut eni ex falsis põt sequi veꝝ. ꝛ ex
raro ꝯtingenti necessariũ vt cõiter in logica patet. sic vel a
fortiori ex frequẽter cõtingentibus põt sequi necessariũ.
¶ Ad pmũ multa dici ꝛ notari possent magis videnda 2°
phycoꝝ. sed breuiter transeundo remissa supfluitate vbo
rum q̃ ꝯmuniter adducunt: rñdetur ꝙ scdo physicoꝝ de
fortuna ꝛ fortuitis hr scia. s. cognoscẽdo quid sit cã ꝛ fortu
na. ꝛ effectus casualis ꝛ fortuitus. et qualr ista ꝯueniãt aut
differãt: ꝛ hoc fit p terminos gñales licet aliqñ per termios
singulares declarent via exẽpli ad maiorẽ vel meliorẽ im
pressionẽ i aĩa disciplinabili: in istis tamẽ aliqs modus repi
tur pseitatis fortuna. n. per se vt cõiter dicitur fortuna est
causa per accidens ꝛc. hoc tamẽ nõ obstãte dico ꝙ per cãm
fortuitã aut casualẽ vt sic siue i vniuersali siue i particulari
sũptã: nõ demonstrat effectus casualis vt sic. verbi gratia.
nunq̃ demrãtor demrãbit receptionẽ pecunie tanq̃ effectũ
ex ambulatiõe ad foꝝ tanq̃ ex cã: siue sumat ambulatio in
vniuersali siue ambulatio foꝝ. i particulari: neq̃ fractiõem
capitis demrãbit ex ðscensu lapidis siue vliter siue pticula
riter sumatur. ꝛ hoc ideo ꝯtingit: quia effectus fortuit⁹ s cã
fortuits ꝓueniẽs per accidẽs ꝓuenit ꝛ preter eius itentiõez:
ab ea ẽt rarioꝛ ꝛ cõtingenter ꝓuenit. de talibus aũt vt sic ñ
habet scia per demonstrationẽ: ꝛ hoc ẽ qð aristo. hic inten
dit. ¶ Ad scdz dubiũ vt cõiter dicitur. nota pmo ꝙ quãdo
q̃z causa necessario ꝓducit effectum suum aliquando vero
non. exemplum primi sicut i mathematicis ꝛ diuinis. neces
sario. n. posita equalitate anguli extrinseci duobus intrinse
cis sibi oppositis ponitur equalitas triũ angulorũ duob⁹ re
ctis. similiter in diuinis necessario posito tali motu orbiuz
celestiũ sequitur talis effectus ꝯspectus oppositio ꝛ coniun
ctio: ꝛ sic de alijs etiã dr intelligẽtijs dicatur. exẽpluz scdi.
sicut in naturalib⁹: licet semen oliue sit causa ipsius effect⁹
sui materialis nõ tamen necessario posito semine generat
oliua: sed frequẽter ex isto generatur. ex quibus patet a pri
ori arguendo i rebus naturalibus optime sequitur cã ex ef
fectu. nam si est aut generatur oliua semen eius necessario
est aut fuit: a priori vero nõ sequitur formaliter vniuersali
ter a causa ad effectũ. i mathematicis aũt ꝛ diuinis ex causa
fm actũ optime sequit a priori arguẽdo effectus fm actũ.
¶ Notandũ scdo ꝙ licet ita sit: si tamẽ accipiat cã natura
lis. ꝛ per se fm aptitudinẽ ex isto necessario: sequr effectus
fm aptitudinẽ vt si semẽ oliue est aptũ esse ex isto apta ẽ oli
ua gnãri. ꝛ sic de alijs. ꝛ in hoc differt cã naturalis per se a
cã fortuita vel casuali que de se nullam dicit aptitudinẽ ad
effectũ casualẽ aut fortuitũ. Ex quo pz fm aptitudinem de
mrãndo poterit nãlis a priori demrãre absolute ex necessa
rijs ꝓcedẽdo: lz premisse. ꝛ cõclusio fm actũ non sunt neces
sarie: sed frequẽter vere. ¶ Ad argumentũ igitur pncipale
cõcedit q̃libet demrãtionẽ esse ex necessarijs. demrãtiões
n. nãles vtplurimũ sunt ex pmissis ꝛ ꝯnem aptitudinẽ de
notantibus que vt sic sunt necessaria. cũ quo stat ꝙ vbi di
cerent actum soluz sunt frequenter vere. ꝛ hoc est qð philo
sophus intendit. quedam eni sunt naturalia frequẽter con
tingentia: que tñ eo modo quo demrãtionẽ ingrediũtur ne
cessitatem quãdã important. ¶ Aliter ꝛ facilliter soluit lin
coniensis: distinguens ꝙ quedaz est demrãtio ꝓprie dicta.
ꝛ quedaz cõiter dicta. demõstratio proprie dicta soluz est ex
necessarijs. ꝛ hoc ꝓbãt auctoritates adducte. demonstra
tio vero cõiter dicta potest esse per frequenter contingẽtia.
ꝛ hoc Aristo. intelligit in predicamentis. ¶ Ad tertium du
bium cõceditur ꝙ ex frequenter nõ sequitur necessarium.
sed omne necessariũ est frequenter verum ꝛ non econtra.
sufficit tamen ad intentum Aristote. ꝙ si premisse alicuius
boni syllogismi fuerint frequenter vere: conclusio ad min⁹
erit frequenter vera: lz ẽt possit esse necessaria.

¶ Neq̃ per sensum est scire: si enim est sensus ta
lis ꝙ huius ꝛ non huius alicuius: sed tamen sen
tire necesse est hoc aliquid ꝛ vbi. ꝛ nunc. vniuer
sale aũt et in omnibus impossibile est sentire; nõ
enim hoc ẽ neq̃ nunc. non. n. eẽt vle: qð. n. sp et
vbiq̃ ẽ vle dicimus eẽ: quoniã igit demõstratio
nes vles sunt. has aũt non est sentire. manifestũ
est ꝙ neq̃ scire per sensum est.

¶ Ponit scdam conclusionẽ. ꝛ pmo ꝓbat eã. scdo ostẽdit eã
eẽ honorabiliorem cognitiõe sensitiua. tertio ostẽdit cogni
tiõez sesitiuã quãdoq̃ multũ ꝓficere ad sciaz. ibi scda. Uni
uersale aũt honorabile ẽ ꝛc. ibi tertia. Sũt tñ quedã ꝛc. Itẽ
primo ꝓbat conclusionẽ. scdo remouet errorẽ quorũdã ibi.
Sed manifestũ est ꝛc. Cõclusio est ista. scia nõ est de rebus
sẽsibilib⁹. vel sub alijs verbis scia nõ cõsistit i cognitione sẽ
sitiua. ꝓbatur sic. scia soluũ ẽ de vniuersalib⁹. sed vniuersalia
nõ sũt sẽsibilia. ergo cõclusio vera. maior patet. quia demon
stratio soluũ ẽ de vniuersalibus. vt i precedẽtib⁹ patuit. q̃re
cũ scia per demõstrationẽ acquiratur scia est soluũ cũ est de
vniuersalibus. minor ꝓbatur sic. quilibet sensus ẽ alicuius
qualitatis que ẽ huius singularis obiecti. ꝛ per cõsequẽs nõ
cõtingit sentire nisi singulare obiectũ: qð ẽ hic ꝛ nũc vniuer
sale aũt nõ est hic ꝛ nunc sed semper ꝛ vbiq̃. alias enim nõ
esset vniuersale. ergo vniuersale nõ cõtingit sentire. ¶ No
tãdũ ꝓ itellectu text⁹ ꝙ cuilibet sẽsui exteriori aliqua qua
litas correspõdet tanq̃ obiectum ꝓprium ipsius sicut visui
color correspõdet: auditui sonus ꝛ odor olfatui. hoc ãt a pro
prio eius sẽsu percipi non põt nisi fuerit in aliquo singulari
subiecto ꝓpter mãlitatẽ sensus: ꝛ hoc est qð phs itendit cũ
dicit. Si eni est sensus talis i si sẽsus est alicui⁹ obiecti q̃lis:
sicut colorati calidi vel frigidi: qð obiectuz habet esse in ali
quo singulari subiecto. Quidã tamẽ litteram itroducunt di
cẽtes ꝙ aristo. intelligit sẽsum esse vniuersalis sed sentire est
particularis: ꝛ ideo exponũt sic litteram. Si enim est sẽsus
talis qð est hꝫ. i. si sẽsus est rei vniuersalis: ꝛ nõ hꝫ alicuius a
rei particularis ꝛc. sed fm precedẽtem expositionẽ expone
retur sic: si sensus est talis obiecti qð est alicuius ꝛ nõ hꝫ
est alicuius singularis subiecti ꝛ nõ alterius ꝛc. ꝛ hoc magis
cõsonat expositioni linco. ¶ Dubitatur quia dicit in textu
ꝙ vle ẽ vbiq̃ ꝛ sẽper: deinde dicitur ꝙ nõ est hic ꝛ nũc: sed
hec iplicãt cõtradictionẽ. vt patz. Preterea sunt multa vni
uersalia que non sunt semper neq̃ vbiq̃. non enim semper
c. species est: neq̃ vbiq̃ est rosa aut alia: sed i determinatis
regionibus. vt patet. Item si vniuersalia essent vbiq̃ tunc
in eodem loco essent omnia vniuersalia. ꝛ sic simul esset ho
mo asinus et oliua. ꝛ sic de alijs quod videt absurdum. Ad
hoc varie sũt rñsiones. prima respõsio antiq̃ dicit ꝙ vle eẽ
semper ꝛ vbiq̃. non intelligẽdũ est positiue: sed priuatiue
vniuersale. n. nõ per se ẽ i loco nec i tẽpore: sed per itellectũ
ab oĩ loco ꝛ tẽpore abstrahitur. ꝛ addunt quidã ꝙ sicut ma
teria prima nullã sibi determinat formã. quelibet tñ succes
siue recipit ꝛ ad quãlibet est idifferẽs: sic ẽt vniuersale nul
lũ locũ aut tẽpus ð se sibi limitat ꝛ ad quelibet est idifferẽs:

nō.n.ē. in loco neqz i tēpore nisi ratione suorū singularium.
ꝛ ideo priuatiue ꝛ obstractiue itellectus dē eē semꝑ ꝛ vbiqz.
¶ Scda est rūsio linconiensis dicens ꝙ vlē est vbiqz: qz est
in quolibet suorū singularū. vlē.n. esse vbiqz est ipm esse in
quolibet suorū locorū.sed singularia sunt loca suorum vliū
non tamen vlē est hic neqz nunc qz.s.nunc ita est in hoc sin
gulari ꝙ non in illo. ¶ Tertia responsio. eiusdem lincon
ensis dicit ꝙ vniuersale ē vbiqz: quia est in intellectu. itelle
ctus aūt dicitur esse vbiqz: eo ꝙ omnia itelligere pōt. intel
lectus aūt illic est vbi ē illud qđ itelligitur: sicut etiā anima
amans est vbi est res amata. sed hoc puto metaphorice di
ctū. addit linco. ꝙ si diceremus vniuersalia eē ydeas in mē
te diuina: aut ydeas situatas in corporibus celestibus. aliter
eēt dicēdū: ꝛ vide que ibi dič. ¶ Quarta rñsio quorūdā
posteriorū dicit ꝙ aristo. hic nō loquitur de vniuersali sim
plici ꝛ absolute: sꝫ đ vniuersali cōplexo: videlicꝫ đ subiecto
in relatione ad passionē ꝛ cām ipsius. ꝛ ecōtra. verbi gratia.
lunā eē eclipsabilē est semper ꝛ vbiqz: qz vbicunqz ꝛ qñcū
qz dyametralr̄ iterpōitur terra iter solē ꝛ lunā luna eclipsa
tur. nō tñ ē hic ꝛ nūc ꝙ.s. aliquo loco vel tēpore dyametralr̄
ista iterpositio eclipsiꝫ lune causet: ꝛ non alio. Primā rñsio
nē puto magis ꝓpriam ꝛ magis ad mentē aristo. Ex quib⁹
ad dubiū patet primo: ꝙ fm oēs respōsiones illa nō iplicāt
vniuersale ē vbiqz: ꝛ nō est h neqz nūc. ¶ Ad ꝯfirmationē
pꝫ fꝫ rñsionē primā. Scđm linconiensē diceret ꝙ nulla ro
sa pticulari exñte sufficit spēm rose fꝫ aptitudinē esse i quo
libet suorum singularium. Et si dicatur ꝙ saltem nō est sem
per: responderi potest ꝙ ipsa semper est secundum essentiā
suā: qūuis sēper nō sit actu fm eē suorum singulariū. ¶ Ad
scđam cōfirmationē pꝫ fm oēs respōsiones.

¶ Sed manifestū qm̄ ꝛ si eēt sentire triāgulū ꝙ
duobus rectis eq̄les haberet angulos: q̄rerem⁹
vtiqz demōstrationē: ꝛ nō sicut qdā fatent̄ scire
mus. Necesse.n. qdē ē sētire singulariter. Scia
aūt est in cognoscēdo vniuersale. Vñ ꝛ si i luna
eēmus viderem⁹ obiectā terrā: ñ vtiqz sciremus
cāꝫ defectus. sentiremus.n. qm̄ deficeret nūc sꝫ
nō ꝓpter qd oio. Nō eni esset vniuersalis sēsus.
Sed ex ꝯsideratiōe multotiēs accidēte vniuer
salē demonstrationem habemus. Ex singulari
bus eni pluribus vniuersale ē manifestū.

¶ Quidā dicebāt itellectū ꝛ sensū idē esse. ꝛ p ꝯñs nullā eē
cognitionē nisi sensitiuā. ꝛ sic fm ipsos scientia q̄ in intelle
ctu fundatur idez est quod sentire quod fundatur in sensu.
¶ Ad hunc errorem remouendū dicit philosophus ꝙ quā
uis visu ꝯphenderemus triangulum habere tres angulos
equales duobus rectis nō ꝓpter hoc sciam haberemus de
illa passione. sicut quidaꝫ dicūt: sed adhuc causam ꝛ demō
strationē quererem⁹: q̄re triāgulus hꝫ tres: nā sentire solū
ꝯtingit singulariter: scia aūt fundatur i cognitione vlis tñ.
Itē si essemus in luna: aut supra ipam: ꝛ viderem⁹ lumen i
ipsa deficere ꝓpter obiectuꝫ terre: tunc videremus lunam
eclypsari. nō tamē ex hoc sciremus cām. ꝛ ꝓpter qd vlr. co
gnitio.n. sensus que est hic ꝛ nunc nō esset cognitio vlis. ve
rūtamē ex freqnenti cōsideratione facta super singulari in
quirētes vlē tandem sciam ꝛ demōstratione habemus de vli
ex pluribus.n. singularib⁹ infertur ꝛ cognoscit̄ vlē.

¶ Vlē aūt honorabili⁹ ē qm̄ ostēdit cām: q̄re de
huiōi vli scia honorabilior ē sensibus: ꝛ cognitio
ne quorūcunqz causa ē. sꝫ de primis alia ratio ē.
Manifestū igitur sit ꝙ ipossibile ē sentiēdo sci
re aliquid demōstratorū: nisi aliquis sentire hoc di
cat sciam vere ꝑ demōstrationē.

¶ Aristo. intendit istam conclusionem. cognitio scientifica
vlis honorabilior est ꝛ ꝑfectior q̄ꝫ cognitio sensitiua. ꝓbat̄.
qz vlis cognitio est de vli qđ cām rei ostendit. ꝛ vlterius est
honorabilior cognitione eorū quorū est causa.i. cognitione
habita per effectū. ꝛ subdit ꝙ de primis pricipijs alia est rō.
Deinde ꝯcludit qđ manifestuꝫ est: ꝙ impoīe est aliquid de
mōstratiue scire per sensum nisi aliquis equiuoce loquēdo
diceret ꝙ habere sciam ꝑ demōstrationem sit sentire. ¶ No
ta. ꝙ preter notitiam sensitiuā notitia itellectiua vt ꝓposi
to spectat est triplex: quedā est ꝑmorū ꝑncipiorū: q̄dā ē noti
tia effectus habita per cām. alia est notitia rei que per effe
ctum habetur. Notitia ergo effectus per cām cū hr̄ vliter
ꝛ demōstratiue honorabilior est notitia sensitiua. vt h phs di
cit. est etiam honorabilior notitia rei habita ꝑ effectū alijs
paribus. ꝛ hoc videt̄ intelligere phs cum dicit. Et cognitio
ne quorūcunqz est causa; q̄uis linconiensis aliter istam par
ticulā exponat. nō tñ vt cōiter dicitur: est honorabilior no
titia principiorū: ꝛ hoc dicūt aristo. itendere cū dicit. Sꝫ de
primis alia est ratio. mihi tamen videtur ꝙ ex illo textu nō
habemus hoc concludere. sed de ista mā perfectionis. noti
tie principiorū ꝛ cōclusionis dixi in ꝑcedentibus.

¶ Sunt tamē q̄dam reducta ad sensū ꝓpter defe
ctus in ꝓpositis: q̄dam enim si nō videremus nō
q̄reremus nō tanq̄ꝫ sciētes in vidēdo: sꝫ tanq̄ꝫ ha
bētes vlē ex eo qđ videmus: vt si vitrū ꝑforatum
videmus ꝛ lumen ꝑtransiens: manifestuꝫ vtiqz
erit ꝛ propter quid: et ꝓp id qđ videmus seorsū
in vtroqz: itelligere aūt sil̄ est: qm̄ in oibus sic est.

¶ Quāuis scia nō ꝯsistat in cognitione sensitiua. sūt tamen
quedā i propositis problematibus que dubitamus ꝛ eorū
dubitatio reducitur in defectu sensus. de quibusdā eniꝫ du
bitationem habemus: de quibus nō dubitādo q̄reremus si
causā possemus videre: nō quia scire illa sit videre: sꝫ quia
ex singulari qđ videtur tādem vniuersaliter acquirim⁹ de
quo scientiā habemus. verbi gratia. si videremus vitrum
perforatū ꝛ lumen trāsiens foramina vitri nō dubitarem⁹
quare vitrū trāsparet: quia tunc causa nobis eēt manifesta.
verūtamē nō scimus qz videamus: cū illud videre nō sit sci
re. per visū eniꝫ ꝯprehēdimus i vnoquoqz singlari seorsum
ꝛ per se. per notitiā aūt scientificā simul oia cōprehēdimus
singularia. ꝛ ꝙ in oibus sic est: sicut in isto. ¶ Primuꝫ dubi
uꝫ circa exemplū phi: dato ꝙ vitrū nō esset porosuꝫ: adhuc
lumē posset ꝑuiuꝫ multiplicari cuꝫ sit ꝑuiuꝫ ꝛ dyaphanū. ē
eniꝫ de natura aeris aut aque vel vtriusqz. quare foramina
illa nō sūt necessaria causa transitus luminis per vitruꝫ: sic
Innuitur in textu. ¶ Secundū dubiū ꝯtra pricipalem cōclu
sionē. videt̄ ꝙ đ sensibilibus sit scia: quia de sole luna ꝛ stel
lis est scientia tā astronomia q̄ꝫ naturalis. Item de pluuia:
grādine: tonitruo: terremotu: ꝛ alijs ipressionib⁹ metheoro
logicis est sciētia naturalis. vt patet in li. metheo. que tamē
omnia sunt sensibilia. iteꝫ de singulari triāgulo demonstra
tur habere tres. ꝛ omnis demonstratio scientiam generat.
ergo ꝛc. minor de se patet: ꝛ maior colligitur de mente ari
sto. i pbēio: ꝛ i pricipio tractat⁹ đ dmōstratōe vli ꝛ pticulari.
¶ Ad primum dicitur aristo. locutū esse causa exempli fm
opinionē antiquorū. dicebant enim quidam antiqui: vt ha
betur. z. de anima. ꝙ lumen est corpus. cuꝫ igitur querebat̄
ab eis: quare lumen pertransit vitrum respondebāt ꝙ hoc
contigit. quia vitrū est valde porosū ꝛ per eius porositates
lumen penetrat. verūtamē quia porositates ille sunt minu
tissime non percipiuntur a nobis per visum. sed si illas vide
re possemus nō dubitaremus quare lumē vitrū pertransit.
Linconiēsis tamē excusans aristo. dicit ꝙ per porositates

vitri intelligit aristo. vacuitatez a terrestreitate tenebrosa. naz cū vitrū sit valde nature aquee ⁊ aeree parū participat de natura terrestri ⁊ opaca: ⁊ per consequēs valde redditur peruiū in trāsitu luminis per ipsū. ¶ Ad 2m dicitur ꝙ luna sol ⁊ stelle sūt visu sensibiles. de illis tamē vt singularis sensibilia sūt: non habetur scīa proprie sūpta: sed habetur d' vniuersalibus ipsoꝝ que sensu cōprehendi non possunt. Idē ēt dicitur ad cōfirmationē d' pluuia grādine ⁊ similib⁹. ¶ Ad aliam cōfirmationē de triangulo particulari dicit: ꝙ sicut demōstratio particularis non est ꝑprie demonstratio. sic d' cōclusione ipi⁹ non habetur scīa ꝑprie de qua hic loquitur. ¶ Sub alijs verbis rñdent moderni ad dubiū ꝙ si singularia sensibilia absolute cōsiderentur: sic de illis nō est scīa: q2 illis fm huiusmodi non cōpetit passio aliqua dmrābilis. si vero relatiue cōsiderētur fm applicationē ad sua vniuersalia sic de illis est scīa: quia tūc aliqua passio de illis demōstratur ratione vniuersalis in quo cōueniūt. sicut. n. habere tres non demonstratur de triāgulo particulari nisi pri⁹ demonstratum fuerit de triangulo: sic nō scitur illuz triāgulū habere tres: nisi p⁹ sciatur triangulū absolute habere tres.

¶ Eadem autem esse principia omnium syllogismorum impossibile est. primum quidem logice speculantibus. hi quidem enim veri sūt syllogismi: alij autem falsi.

¶ Aristo. pricipaliter ꝑbare itendit ꝙ nō eadez sūt pricipia omniū syllogismoꝝ. ⁊ primo logice ꝑbat itentum. scḋo per rationes magis proprias ibi. Si vero aliter ⁊c. Pria vero pors diuiditur in tres fm ꝙ tripliciter probat intētum. Secūda ibi. Posteaq3 false. Tertia ibi. Neq3. n. oiuz voꝝ ⁊c. Itē primo ꝑbat intentū. scḋo q̄dam cauillationē excludit. ibi. Et si nanq3 ⁊c. In pma igit' pte ponit' ista ꝯclusio. nō eadem sunt pncipia oium syllogismoꝝ que nobis pmo ꝑcedētibus ꝑ rōnes logicas. ꝑbatur sic. quidā sunt sylli veri: qdā sunt sylli falsi. sylloꝝ veroꝝ principia sunt vera. ⁊ falsoꝝ sūt falsa: ʒ pricipia vera ⁊ pricipia falsa nō sunt eadem. ergo ⁊c. ¶ Notādū primo ꝙ hec rō cū duabus primis sequētibus ab Ari. dr̄ logice. q2 sunt per cōia quedā trāscendentia speculationē hui⁹ libri. ꝯsideratio. n. sylli veri aut falsi. ⁊ qualr̄ ex veris nō sequitur nisi veꝝ. ⁊ cōclusio falsa nō sequitur nisi ex falso: magis pertinent ad librum prioꝝ. ¶ Notanduz scḋo ꝙ per syllm verū phs intelligit syllz concludentē ꝯclonem veraz: ⁊ per falsum concludentem falsā: ⁊ dicunt quidam ꝙ tūc dicit' māliter verus aut falsus: formalr̄ vero verus. aut syllogismus dr̄ fm ꝙ debite vel idebite in modo ⁊ in figura fuerit regulatus.

¶ Et si nāq3 sit verū ex falsis syllogizare. ʒ semel hoc fit: aut si. a. de. c. verū sit mediū āt. b. falsū: neq3. n. a. i. b. est neq3. b. in. c. Sed si haꝝ media accipiūt ꝑpositionū falsa erūt. eo ꝙ ois ꝯclusio falsa ex falsis est: ⁊ vera autem ex veris: altere autem sunt vere ⁊ false.

¶ Posset aliquis dicere: ꝙ ēt syllogismoꝝ veroꝝ sunt principia falsa: q2 cōtingit ex falsis syllogizare veruz. vt patet i logica. Hoc remouet philosophus dicens: ꝙ q̄uis cōtingit verum ex falsis syllogizare. hoc tamen continget vna vice tantum. nam si premisse false huius syllogismi postea probentur non syllogizari conuenienter poterunt nisi per pmissas veras. verbi gratia. si fiat hic syllogismus. omne. b. est. a. omne. c. est. b. ergo omne. c. est. a. ⁊ cōclusio sit vera ⁊ premisse false. tunc ambe premisse syllogizari nō poterunt nisi ex falsis. quoniam conclusio falsa non ꝯcluditur nisi ex falsis. vera autem ex solis veris concludi pōt: sed altere sunt premisse vere: ⁊ altere sunt premisse false. quare sequitur. conclusio principaliter intenta. ¶ Dubitatur quia non solum semel sed etiam pluries contingit verum ex falsis cōcludere. verbi gratia. omnis lapis est animal. omnis homo est lapis. ergo omnis homo est animal. ⁊ iteruz arguendo sic. ois nigredo est color. omnis albedo est nigredo ergo omnis albedo est color. ¶ Confirmatur magis ad mentem aristo. contingit verum syllogizari ex premissis. quaruz altera sit vera ⁊ altera falsa: sicut patet in scḋo syllogismo premisso ⁊ si tunc voluero probare vtronq3 potero ex falsis illas syllogizare. et sic non semel tantum syllogizabitur veꝝ ex falso. ¶ Confirmatur secundo. quia stat pmissas immediate esse falsas. ⁊ non esse vlterius ꝑbabiles: quare fundamentum Aristo. nullum. assumptum patet. in hoc syllogismo: omnis quantitas est qualitas. ois substantia est quātitas. ergo omnis substantia est qualitas. ¶ Secundo dubitatur. pricipaliter contra primam rōnem Aristo. supponit eniz ꝙ falsoꝝ principia sunt falsa. sed hoc non videtur verum. quia propositio falsa potest ex duabus syllogizari: quaruz altera est vera ⁊ altera est falsa. ¶ Ad primū. concedatur illud qḋ probat argumentū: sed hoc non est contra intentionem Arist. qui loquitur de syllogismis se per ordinem habentibus: ita vt premisse vnius per alterum probentur. ⁊ sic vltra per ordinem. ¶ Ad primam confirmationem dicitur ꝙ argumētum ꝑbat verum. sed Aristo. in sua ratione supponit pmissas esse similes ⁊ vniformes: sic vt vel vtraque sit vera vel vtraq3 falsa. ⁊ hoc supponit aristo. tanq̄3 suppositum ab aduersario. nam si premisse sint difformes tunc magis habebitur intentum. premissa enim vera ⁊ premissa falsa non sunt eadem principia sed distincta. quare non omnium syllogismorum eadem sunt principia. ¶ Ad secundam confirmationem conceditur ꝙ stat premissas falsas non vlterius esse probabiles: sed sufficit ad intentū aristo. ꝙ si vlterius istas syllogizari tantuz semel contingeret: verum ex falsis syllogistice concluderetur. ¶ Ad secundum dubium dicitur ꝙ cum ambe premisse simul sumpte sint vna copulatiua. aristo. istas accipit pro vno principio: ⁊ sic licet vna illaruz est vera ⁊ altera falsa. tamē tota copulatiua esset falsa. ⁊ per cōsequens conclusio falsa ꝑbaretur ex pricipio falso.

¶ Postea neq3 false ex eisdez sunt. Est. n. falsas adiuicē ⁊ cōtrarias ⁊ ipossibiles sil' esse: vt iustitiam eē iniustitiā aut timorem: aut hominē equū aut bouem: aut equale mai⁹ aut min⁹. expositis autem sic est.

¶ Secundo arguitur sic. non eadem sunt principia omniuz syllogismorum falsorum. ergo conclusio vera. patet consequentia. ⁊ assumptuz probatur. quia multe sunt cōclusiōes false inuicez contrarie: ⁊ non inuicez cōpossibiles: sicut ista duo. iustitia est iniustitia: et iustitia est timor. et homo est equus. et homo est bos: equale alteri est illo maius: et equale alteri est illo minus. que non sequuntur nisi ex principijs ꝯtrarijs ⁊ incōpossibilibus. ⁊ ideo dicit expositis autez sic est. i. sicut conclusiones sunt incompossibiles sic contingit illas expositis pmissis contrarijs ⁊ incompossibilibus inferre: sed principia incompossibilia non sunt eadez. q̄re ⁊c.

¶ Neq3 eni oium veroꝝ pricipia sūt eadē. altera eni multoꝝ genere pricipia sunt: neq3 ꝯueniunt vt vnitates punctis nō cōueniūt. He quidē enī nō habent positionē. illa autē habēt.

¶ Tertio arguitur sic. non omnium syllogismorum veroꝝ eadem sunt principia. ergo ⁊c. assumptum probatur multipliciter. primo sic. diuersorum fm genus altera sunt principia. vnitates enim que sunt principia numeroꝝ altere sunt a punctis: que sunt pricipia magnitudinuz. quia puncta ha

bent positionem in continuo: vnitates vero non. ergo &c.
¶ Dubitatur hic cōmuniter. nam videtur q punctus non solum est principium quātitatis continue: sed etiā numeri quia punctus est principium continui. continuum autem ē pⁿ vnitatē cū subz ipi⁹: et p sui diuisiōez ē pnᵐ numeri cuz er⁹ cāet ex diōne ɔtinui. q̄re a p̄ ad vlti⁹ ē pnᵐ nūeri.
¶ Ad hoc rñdent moderni ɔcedendo q punctus est princi pium extrinsecū numeroꝝ: & non itrinsecū. & per ɔñs ē princi pium per accñs: & non p se sic. n. concedi potest q est princi pium temporis & motus: eo q est principium continui: & ma gnitudo continua ē vtriusqz illorum principiū. arist. aūt hic loquitur de principijs rerum itrinsecis et per se. ¶ Potest etiā alr̄ & multis modis rñderi sicut in p̄cedētib⁹ visū fuit.
¶ Necesse est autem in media cōuenire: aut i sur sum aut in deorsū aut interius habere hos: illos autem exterius terminorum.
¶ Secundo arguitur sic. si principia omnium verorum syl logismorum adinuicem conuenirent etiam tunc oporteret q conuenirent in medio. vt. s. mediuz assumeretur eis cōe q esset nihil inter maiorem & minorem extremitatem vel exterius. & si primo modo: hoc dupliciter contingere posset scilicet ascendente medio versus maiorez extremitatez: vl descendente versus minorez. si secundo modo: hoc iterum dupliciter esse potest: scilicet vel assumendo mediuz supra maiorez extremitatez: vel assumendo infra minorez. sz sup ponimus de quibus syllogismi fiunt: aut demōstrationes taliter ordinari possunt. ergo non omniuz syllogismorū ve rorū eadez sunt principia. ¶ Notandū pro intellectu litte re: q facto tali syllogismo. omne animal est corpus. omnis homo est animal. ergo oīs homo est corpus. maior cum sit mediata posset dupliciter ꝓbari. vno modo per mediū iter corpus & hoiez. Alio modo per mediū extrinsecū ab vtroqz. si primo modo aut illud mediū erit appropinquā do corpori: & tunc fiet ascendendo: aut appropinquādo hoī: & tunc fiet descēdendo. si scđo modo aut mediū assumitur supra corp⁹: aut ifra hoiez. & hoc est quod philosophus in breuibus iten dit: cuz ergo non oīa de quibus intendunt seu fiunt sylli ve risint huiusmodi: sequitur intentuz. Hoc idem exēplificari potest de passionibus eiusdē subiecti se per ordinē habenti bus. vt si ab eodem subiecto fluant. a. b. c. d. passiones pote rit mediū assumi intra vel extra. & sic cōsequenter vt prius. Hec ratio verificatur de syllis affirmatiuis veris. in quibus cōcluditur propositio p se in primo aut scđo modo.

¶ Sed neqz communium pricipioꝝ possunt eē aliqua ex quibus omnia demonstrabunt. Dico autē communia. vt oē aut affirmare aut negare. genera enim eorum que sunt altera sūt & alia qdē in quantitatibus: alia vero in qualitatibus sūt solū de quibus demonstratur per cōia.

¶ Tertio arguitur sic. si eadez essent oīum syllogismorū ve rorum principia maxime viderentur principia cōmunia: si cut oē ens cōtingit affirmare vel negare &c. sed quod hoc sit falsū arguitur. q2 ad demonstrandū aliqd vel syllogizandū nō sufficiūt principia cōia: sz requirūt ꝓpria: p̄ncipia vō ꝓpa sunt diuersa: sz q etiā genera p̄dicamentoꝝ sunt distincta. sm enim q quantitas & qualitas sunt genera distincta. sic principia q̄titatū et qualitatū distiguūtur. ex quibus sil' cū principijs cōmunibus fiunt demonstrationes. quare &c. Li conensis tamen aliter exponit q genera sint distincta. naz principia cōmunia cū in demonstrationē venient restringē tur sm naturam reruz demonstrabiliuz: & sic non erūt sim pliciter eadē principia cōmunia oīuz demōstrationuz vera rū. ¶ Notandū vt cōmuniter moderni dicunt: q pricipia predicamenti sube sunt vt materia & forma. pria principia q̄titatis sunt pūctus & vnitas. pn⁹ q̄litatꝰ sūt āgulus & trian gulus. ¶ Sed dubitatur. quare principia substātie sūt sub stātie. principia tamē predicamēti q̄titatis nō sūt q̄titates neqz pricipia predicamēti qualitatis sūt qualitates. ¶ Re spōdent q substātia est duplex. q̄dā. n. ē suba analoga: & ista ō deo p̄dicat & mā p̄ma: & ō oib⁹ subijs q̄ sūt p se i p̄dicamē to: q̄dā vniuoca & ista solū p̄dicat ō suba p̄dicamētali ɔposita ex actu & potētia: & ñ predicat de deo cum sit act⁹ purus. ne qz de materia prima cū sit potentia pura. & sic scđo modo ac cipiendo substantiam. neqz deus neqz materia prima ē sub stantia. quare patet ad dubium solutio.

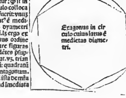
¶ Amplius pricipia ñ multū minora sūt cōclusio nibus pricipia quidē. n. ꝓpōnes. ꝓpōnes autem assumpti termini aut immissi sunt.

¶ Quarto arguitur sic. principia syllogismorum non sūt mul to pauciora conclusionibus. sed non sunt eedem conclusio nes omnium syllogismorum verorum. ergo non eadem sūt ipsarum principia. minor est nota. maior declaratur. princi pia enim sunt ꝓpositiones. i. premisse syllogismi. ꝓpositio nes autem sunt assumpti termini vel interius missi. ergo &c.
¶ Nota pro intellectu littere: si plura sm ordinem accipian tur. vt homo: animal: corpus: animatuz corpus: & substātia. q media in tali coordinatione sunt tria. vz. animal: corpus animatum: & corpus. ꝓpositiones vero que sic sunt premis se: q non sunt conclusiones sunt quatuor. vz. homo est ani mal. animal est corpus animatum corpus animatuz est cor pus. & corpus est substantia. Conclusiones vero que inter ta les terminos formari possunt. sunt sex. vz. homo est corpus animatuz. homo est corpus. homo est substantia. animal est corpus. animal est substantia. & corpus animatū est substan tia. & sic principia nō sunt multo pauciora conclusionib⁹. ibi enim principia itelligimus premissas indemōstrabiles. ille autem premisse constituuntur ex terminis aut exteri⁹ assū ptis. s. supra maiorem extremitatem: aut infra minorez: aut ex terminis in medio positis iter vtranqz. & hoc est qđ phi losophus intendit: cum dicit. principia enim propositiones sunt. & hec est expositio linco. lz quidam alij posteriores ali um habeant modum declarandi: quem minus puto ad mē tem aristo: & forte minus verum. ¶ Sz ɔtra. cuiuslibet cō clusionis due premisse sunt: ergo in triangulo plures sunt p̄ misse ɔclusionibus. & per ɔsequens in duplo plura principia cuius oppositum dicitur in textu. ¶ Ad hoc respōdetur ne gando scđam ɔsequentiam. non enim quelibet premissa est principium: sed solū indemonstrabilis: vt Arist. hic intēdit. & licet concederetur quālibet premissam esse principiuz. tñ si sit demonstrabilis etiam erit ɔclusio. & ideo ex parte ipsi⁹ erit paritas. quare ponderande erunt premisse: que non sūt ɔclusiones: cuz conclusionibus: que non sunt premisse. & tā dem habetur plures esse conclusiones: sed non multo plꝰa vt prius dicebatur.

¶ Adhuc ɔclōnes ifinite sunt: termini aūt finiti.

¶ Quinto arguitur. conclusiones verorū syllogismorū sunt infinite. termini autem supple cōmunes in quibus scientie omnes conueniūt sunt finiti & valde pauci. ergo termini illi siue principia super illis terminis fundata nō sufficiunt ad aliquid demonstrandū. & per ɔsequens alia requirūtur p̄n cipia particularia. cū ergo ɔclōnes sint infinite. pricipia par ticularia erunt infinita. & per ɔsequens non eadem sūt prin cipia omnium syllogismorū verorum. maior principalis de se patet in ꝓficienti processus scientiarum. minor etiam pz. termini cōmunes omnibus scientijs sunt. sicut ens: actus. & potentia: & similes: qui sunt valde pauci. Alij sic litteram in troducunt. cōclusiones sunt infinite nō obstante. q termini de se inuicem predicantes sūt finiti. nam ex finitis termis multotiens combinatis infinite fieri possunt combinatōes

⁊ per ↄ̄sequens infinite conclusiones: tam loquendo de ꝑdicationibus per accidens q̄ȝ per se. cum igitur principia nō sint multo pauciora ↄ̄clusionibus. sequitur principia eē infinita. ⁊ sic habetur intentuȝ. ¶ Dubitatur. si conclusiones fuerint infinite: sicut Aristo. hic dicit. tunc in predicatis per se est ī infinituȝ procedere: quod est cōtra superius determinata. ⁊ sic videtur appatens contradictio inter textus phi.
¶ Ad hoc varie dari solent responsiones. Prima dicit ꝙ nō fuit intentio Aristo. conclusiones actu esse infinitas. sed ꝙ sunt in tanto seu tam copioso numero: vt a nobis eoꝝ numerus comprehendi non possit. ⁊ hoc non repugnat determinatis superius. hanc puto ad mentem Aristo. q̄uis nō sit negandum cōclusiones aliquo modo posse ī infinitū abire.
¶ Secunda responsio dicit: ꝙ Arist. hic loquitur de ↄ̄clusionibus veris seu per accidens seu per se. arguit eniȝ ꝙ nō eadem sunt principia omnium syllogismorum verorum indifferenter. in precedentibus autem probauit ī predicatis per se non esse processum in infinitum. ⁊ sic tollitur appatens contradictio. hec tamen responsio non videtur bene consona intellectui Aristo. illo capitulo. de statu predicatoꝝ. vbi concludit: ꝙ sicut in predicatis per se non abit̄ in infinitum in sursum vel deorsum: sic etiam nec in predicatis per accidens. ¶ Tertia responsio dicit. ꝙ sicut q̄uis littere sint finite: ipse tamen infinitis modis adinuicem causaliter combinari possunt vt fiant dictiones infinite. sic etiam lȝ termini predicatiui de quibus loquitur Aristo. loco allegato sint finiti totiēs tñ ⁊ tam varijs modis cōbinari possunt: vt fiant ↄ̄clusiones infinite. hec responsio videtur repugnare dictis Aristo. capi. allegato. vbi dicit ꝙ si genera sunt finita ⁊ spes eorum finite. ⁊ si termini sunt finiti. combinationes ex eis facte vel aliquibus eorum necessario sunt finite: q̄uis plures sint combinationes q̄ȝ termini. Iteȝ non est omnino simile de combinationibus litterarum: ⁊ combinationibꝰ terminorum. eadem enim littera secūda vice addita variat dictionem. idem tamen predicatum bis sumptuȝ non variat predicationem. ꝑ eodem eniȝ habētur iste predicationes: homo est album musicum. ⁊ homo est albuȝ musicuȝ albū.
¶ Quarta responsio. absolute cōceditur conclusiones esse infinitas: vel saltēȝ nō repugnat siue per se siue ꝑ accidens an finite eniȝ sunt vel esse possunt spēs nūeroꝝ ⁊ figuraꝝ: cuilibet autē spēi nūeri vel figure sua ꝓprietas corr領spōdet de ipsa predicabilis: ⁊ de eadeȝ demōstrabilis. sicut triangulo inest habere tres: ⁊ quadrato habere latera opposita equalia: ⁊ angulos equales. ⁊ sic de alijs. sed hoc nō obstante cuȝ aliqua illarum conclusionū reducitur ad principia sua: non abitur in infinitū. lȝ enim infinite sint figurarum spēs. ⁊ sequens ordinē nature a ꝑcedēti depēdeat ⁊ sic ī ifinitū. quādo tamen illa passio de aliqua illarum demōstratur non oȝ vt ad immediata resoluēd oꝫ per precedentes figuras declaretur. verbi grā. d exagono demōstratur: ꝙ si in circulo collocatus fuerit: vnuȝ eiꝰ latꝰ ē medietas dyametri circli. lȝ ergo exagonus ordine nature figuras ꝑcedētes ꝑsupponat. vȝ. triangulū: quadratū ⁊ pentagonum. si tñ ista demr̄atio ad īmediata

resoluat̄ nō oȝ de aliqua figuraꝝ precedētiū facere mētionem. quare cōcluditur: ꝙ lȝ essent infinite ↄ̄clōnes: vt Arist. hic dicit: sicut ēt sūt īfinite nūeroꝝ aut figuraꝝ spēs ⁊ passiones: nō tamē demōstrabilia ad īmediata principia reducendo ꝓcedit̄ ī infinitū: sicut Aristo. intendit loco allegato. ⁊ sic tollitur ↄ̄tradictio textuum Aristotelis.

¶ Ampliꝰ principia hec quidē ex necessitate. illa autē contingentia sunt. Si igit̄ in itentione hiis impossibile est eadē eē. Necesse ē ergo eē alia aut finita: aut cum infinite sint ↄ̄clusiones.

¶ Ultimo arguitur sic. q̄dam pricipia syllogismoꝝ veroꝝ sunt necessaria: quedā vō cōtingentia. sed ista nō pñt eē eadem: vt patet. ergo ⁊c̄. maior pȝ ꝑmo prioꝝ. cōcluditur ergo itentōe habitis. i. fm rōnes ꝑmissas. ꝙ non eadē sunt principia oium syllogismorum: cū ꝑncipia oia sint finita: etiam si conclusiones sint infinite.

¶ Si vero alr̄ quodāmō dicat aliquis ꝙ he q̄dē geometrie: alie vero sylloꝝ: alie vero medicine. qd vtiqȝ erit aliud q̄ō dicit̄ nisi ꝙ sunt principia sciaꝝ: sed eadē dicere derisio ē: qm̄ eadē eisdem eadem eēnt: oia nāqȝ sic erūt eadem.

¶ Nunc per rōnes ꝓprias ꝓbat principalem conclusioneȝ ⁊ adducit tres rationes que potius vident̄ rñsiones quedā remotiue fundamētoꝝ dicentiū oppositū. primo igit̄ dicit: si forte aliquis dicat ꝙ alie sunt ↄ̄clōnes geometrice alie syllogismoꝝ. i. dialectice. ⁊ alie medicine. hoc nihil aliud ē dicere nisi ꝙ oēs iste scientie habent principia diuersa. q̄ si dicatur ꝑncipia istaꝝ scientiaꝝ eē eadem. ḡ ↄ̄clōnes erūt eadem iter se. pȝ consequentia. q̄ quecūqȝ sunt eadē vni tertio: iter se sunt eadeȝ sed principia q̄ ↄ̄cluduntur ex suis ꝑncipijs aliquo mō identificātur cū illis. ḡ ⁊c̄. Quidā expositores: ⁊ quasi omnes exponēdo textuȝ dicunt sic. si forte aliqs dicat: ꝙ aliqua sint principia geometrie: alia dialectice ⁊c̄. q̄ expō grāmatice nō cōsonat. ⁊ ideo ꝑmo mō linco. exponit.

¶ At vero neqȝ ꝙ est ex oibus demōstrare q̄dlibet hoꝝ: hoc. n. ē q̄rere oium eadē esse pricipia. Multū. n. īsipiens est. Neqȝ. n. in māifestis hoc fit doctrinis: neqȝ ī resolutōe possibile ē. Immediate. n. propōnes principia sūt: altera aūt ↄ̄clusio fit accepta propositione immediata.

¶ 2º arguit̄. si eadē eēnt ꝑnª ⁊c̄. tc̄ ex eisdē ꝑncipijs dm̄raret̄ oīa pricipiata. pȝ ↄ̄ñs de se. ⁊ tamē ↄ̄ñs videtur absurdum ⁊ stultum. nō eni possibile ē hoc fieri ī doctrīs manifestis. neqȝ in resolutorijs. nam pricipia demonstratiua sūt ꝓpōnes immediate. altera vera existente cōclusione altera ē ꝓpositio īmediata ex qua demonstratur. ¶ Nota ꝙ ꝑ doctrinas manifestas fm aliquos Aristo. intelligit doctrinas ex q̄buidam sensibilibus ꝓcedētes per se notis ad sensū aut experientiā. per resolutorias autem doctrinas resoluentes effectꝰ in causas suas. Scd̄ȝ alios vero ꝑ doctrinas manifestas itelligit doctrinas īmediate ex ꝑ se notis ꝓcedētes. sic cū demōstratur ꝑma ꝓpositio geometrie. per resolutorias vero eas que ꝑmissas assumūt nō ꝑ se notas. sed per resolutioneȝ ad per se notas reducibiles. sicut quando demr̄atur triangulū habere tres: aut alia hꝰ. qualitercūqȝ aūt intelligatur certū est ꝙ neqȝ in doctrinis manifestis neqȝ in resolutorijs contingit vt ex eisdē ꝑncipijs omnia demonstrent̄ ꝑncipiata.

¶ Si āt dicat aliqs primas propōnes īmediatas esse pricipia: vnū in vnoquoqȝ genere est.

¶ Remouet cauillationē. si forte aliqs diceret ꝓpōnes primas īmediatas esse principia demr̄ationum. ⁊ per ↄ̄sequēs

eadem sunt principia oīum. hoc nō sufficit. qꝛ preter principia coīa que oīr ꝓpōnes īmediate. pn ? in vnoquoqꝫ gñe, ꝓmū requiritur pnᵐ ꝓpriū illius gñis. talia vero principia ꝓpria non sunt eadem in oībus. quare ⁊c. ¶ Nota ꝙ ꝓpōnes īmediate sunt duplices quedā prime: ⁊ quedā posteriores. Exemplum primi. sicut de quolibet dicitur esse vel non eē que īmediate super ente fundatur. q̄cunqꝫ sūt eadē vni ter no sunt eadeꝫ inter se: que fundantur super passione entis. ⁊ omne totum est maius sua parte: que immediate fedifica tur super toto ⁊ parte. ⁊ tales principia quedaꝫ coīa ⁊ remota dici solent. linco. tamen per primas ⁊ īmediatas ītelligit ꝓpositiones cōpositas ex primo subiecto sciētie ⁊ prima ei⁹ passione. sicut exemplificat de istis. nūerus est collectio vnitatū. ⁊ nūerus est augmētabil' in infinitū: q̄ sunt p̄me in arismetrica. Exemplū secundi. sicut triangulus est figura. ⁊ hō est aīal rōnale. ⁊ ista principia particularia ⁊ ꝓpriqua appellantur. non negaret igitur ph̄s hanc ꝓpositionem. eadē sūt principia oīum conclusionū. q̄m cū sit indefinita verificari potest de pricipiis coībus ⁊ remotis. ſ; intendit ꝙ ꝓpōnes īmediate p̄me nō sufficiant ī demonstrādo ꝯclōnes cū sint pricipia remota demonstrationes virtualiter ingrediētes. sed vltra eas particularia principia requiruntur: ⁊ ꝓpiqua formā demonstrationis ingredientia. que non sunt eadem in oibus conclusionibus demonstrandis vt patet.

¶ Si vero neqꝫ ex oib⁹ vt op⁹ ē dmōstrari q̄libꝫ neqꝫ sic ex altera q̄re erunt vniuscuiusqꝫ sciē altera. Relinqtur igit̄ si ꝓprima sūt pricipia omniū: sed ex his quidē hec: ex illis autem illa.

¶ Ex dictis concludit intentū dicēs, si vero nō ex quolibet demōstratur quodlibet: eo modo quo est opus aliquid demonstrari. sequitur a simili ꝙ nec ex principio alterius generis demonstratur conclusio altera q̄re vniuscuiusqꝫ sciētie sunt altera principia. i. diuersarum scientiarum diuersa sunt principia. relinquitur ergo si propria sint pricipia qb⁹ conclusiones demonstrantur non omniuꝫ esse principia eadem. sed ex his hec demonstrantur: ex illis aūt illa.

¶ Manifestū aūt ⁊ hoc est quoniā nō ꝯtigit. mōstratū est eniꝫ ꝙ altera principia genere sunt differentiuꝫ genere. Principia eniꝫ duplicia sunt: ex quib⁹: ⁊ circa que. ex quib⁹ quidē igit̄ ꝯmunia sunt. Que autem sunt circa que ꝓpria sunt: vt numerus ⁊ magnitudo.

¶ 3ᵒ arguitur sic. diuersorum generū diuersa sunt principia. sed diuerse sciētie de diuersis generibus ꝯsiderant. ergo diuersarū sciētiaꝝ distincta sunt pricipia. deinde distiguit ꝙ duplicia sunt pricipia. quedā enim sunt ex quibus aliqd demonstratur. ⁊ sunt principia coīa quedaꝫ vero circa que est ꝯsideratio scientie: ⁊ illa sunt principia ꝓpria: sicut numer⁹ ⁊ magnitudo: ꝓpria sunt principia arismetrice ⁊ geometrie. quasi velit philosophus concludere: ꝙ pricipia coīa non sufficiunt ī demonstratione rei. sed vlterius oportet ipsa principiis particularibus applicari. cū igitur illa sint in diuersis generibus aut diuersis scientiis distincta. sequitur nō eadeꝫ omnia principia syllogismorum eē. ¶ Nota ꝙ per p̄ncipia cōia coīter expositores ītelligunt coīa pluribus scientiis. sicut de quolibet dicitur esse vel non eē. omne totuꝫ est mai⁹ sua parte ⁊ similia. per propria vō pricipia ꝯplexa particularia. sicut de puncto ad punctum rectaꝫ lineā ducere contingit. ⁊ similes. Linco. vō per coīa principia intelligit complexa prima in aliqua sciētia quecūqꝫ sint ista. ideo dicit philosophus. ex quibus demonstrat̄ ⁊c. per pricipia vō propria intelligit subiecta scientiarum incomplexa ⁊ eorū primas passiones. ⁊ illa sunt circa que scientia ꝯsiderat: vt dicit philosophus. ⁊ ideo Aristo. exemplificat de magnitudine ⁊ numero: tanq̄ꝫ de principiis incomplexis arismetrice ⁊ geometrie. ⁊ sic est finis huius partis.

Scibile aūt ⁊ scia differūt ab opinabili ⁊ opinione: quoniam scia vlis ⁊ ꝑ necessaria est. Necessarium autem non contingit al'r se hr̄e. Manifestū igitur est ꝙ circa hoc scia n̄ ē. Esset enim impossibilia vtiqꝫ al'r se habere possibilia al'r se habere

¶ Postq̄ꝫ philosophus in precedentibus comparauit scientias īter se: ꝯsequenter comparat scientiā aliis habitibus. ⁊ primo comparat ipsam opinioni, 2ᵒ vō aliis habitib⁹ intellectiuis ibi. Reliqua vero ⁊c. In primo facit qḋ dictū ē. scḋo remouet dubitationem ibi. Qualiter igitur est ideꝫ ⁊c. Prima diuiditur in tres. quia primo ponit conclusionē. 2ᵒ ostēdit circa que versatur opinio: vt consequenter declarat eī intentum. 2ᵃ ibi. Quoniam scientia ⁊c. 3ᵃ ibi. Sunt autem vera. Proponit igitur ꝑ istā conclusioneꝫ. Scientia differt ab opinione. ⁊ scibile quod est obiectum scientie differt ab opinabili quod est obiectū opinionis. Quoniam sciētia ⁊c. Dicit ꝙ scientia est rei vniuersalis: ⁊ per necessaria ꝓcedit. dicit̄ aūt necessarium: qḋ non contigit aliter se habere.

¶ At vero neqꝫ itellect⁹. dico aūt itellectū principiū sciē: neqꝫ scientia est idemōnstrabilis: hec aūt est acceptio immediate propositionis. Verus enim est intellectus et scientia et opinio et quod per hoc dicitur. Quare relinquitur opinioneꝫ eē circa verum aut quidē falsum: sed cōtigēs ē aliter se habere. Hec autē est acceptio immediate propositionis ⁊ non necessarie. Et certū est sic apparentibus. opinio eni incertum est vt natura huiusmodi est. Adhuc auteꝫ nullus opinat̄ probare cum opinet̄ impossibile esse aliter se habere sed scire. Sed aliquando quidē esse sic. ſ; tamen aliter nihil ꝓhibet tunc ꝓbare tanq̄ꝫ huiusmodi opinionem quidē eē ſ; necessariū scientia. Qualiter ergo est idē opinari ⁊ scire q̄re nō erit opinio scientia. Si aliquis posuerit esse aut nihil contingere opinari. Consequenter eni hic qdē sciens. ille vero opinans per media quousqꝫ ad imediata veniat. Quare si quideꝫ ille sciuit ⁊ opinās sciuit. Sicut eni ⁊ quia est opinari ⁊ ꝓpter qd autem mediū est. Aut si quidē sic arbitratur non contingentia aliter se habere: sicut et habēt diffinitiones per quas sūt demonstrationes n̄ opiabit̄ sed sciet. Si aūt vera quideꝫ esse non tamen hoc ipsis inesse secunduꝫ substantiā ſ; secūdum speciem opinabitur ⁊ non sciet vere. Et qꝛ ⁊ ꝓpter qd si quidē ꝑ imediata opinabit̄. si nō per imediata solū ipm̄ qa opinabit̄. Eiusdem auteꝫ opinio ⁊ scientia non penitus est: sed sicut falsa opinio ⁊ vera eiusdem quodāmō est. sic et scia et opinio eiusdē. Et eniꝫ opinionē et verā et falsam i sicut dicunt qdem eiusdem inesse icōuenientia accidit appetere alia q̄ et non opinari ꝙ opia

tur falso. Quõ autem multipliciter idem dicitur est sicut cõtingit. Est autem sicut nõ cõmensura tuũ eni eẽ diametrũ vere opinari incõueniẽs est. sed q2 diametros circa quam sunt opiniões idẽ sic eiusdez est: sed quod aliqd erat esse vnicuiqz secundum rõnẽ nõ idẽ ẽ. Similiter aũt ⁊ scientia et opinio eiusdẽ est. hoc quidem enim sic anima lis est ꝙ non est contingere non esse aial. sed illa quidem ꝙ est contingere: vt si hoc quidẽ ꝙ vere hominis est: illa vero hoīs quidem non aũt veri hominis. idẽ.n. est quia homo hoc aũt non sicut idem. Manifestũ aũt ex his ẽ ꝙ neqz opinari siľ idem ⁊ scire ꝯtingit. Siľ.n. vtiqz hñe opinionez aľr hñdi ⁊ nõ aľr hābẽdi idem esse ꝙ vere nõ cõ tingit. In alio qdẽ.n. vnũqđqz eẽ ꝯtigit eiusdez sicut dictũ ẽ: sz i eodẽ nihil sic põt eẽ: hñet eni opi onẽ siľ: vt ꝙ hõ eẽt ⁊ ꝙ vere ẽ aial. hoc eniz erat si cõtigere nõ esse aial. hoc eniz sic ꝯtigit sic cõtin gere. Reliqua aũt quomodo oportet distribuere i rationem ⁊ in intellectum ⁊ scientiã et artez et prudentiam et sapientiã. hec quidẽ.n. physice: illa vero ethice speculatiõis sũt magis. Solertia autẽ est subtilitas quedã in non ꝓspecto tẽpore mediĳ: vt si aliquis videns ꝙ splẽdorem semꝑ habet luna a sole statiz intelligit ꝓpter quid hoc sit: quia propter id ꝙ illustratur a sole: aut dispu tantem cum diuite: cognouit quoniam accõmo datum est: aut propter id ꝙ quidem amici sunt q2 inimici eiusdẽ sũt. Omnis eni causas medias videns cognouit ⁊ vltimas. splendidum eẽ ad solem sit i quo. a. lucere a sole. b. luna. c. inest aũt lune quidem. c. qđ ipsi inest. b. quod est. lucere a sole. ipsi aũt. b. a. quod est ad hoc esse splẽdiduz a quo splẽdor. quare ⁊ ipsi. c. a. per. b.

¶ Finis primi libri posteriorum.

¶ Acutissimi doctoris Apollinaris Cremonensis q̄ones sup p̄mũ librꝝ posteriorꝝ analeticorꝝ Ari. cũ dei auxilio icipiũt.
¶ Alia nãq3 q̄ sũt pri⁹ opiari necẽ ẽ. alia vero qd ẽ qđ dr̄ itelligere oꝫ. q̄dã aũt vtraq3 ꝛc̄. Q̄ō .I.

PRimo q̄rit. vtꝝ dẽm̄rã sit subꝫ li. poste. ¶ Ad p̄tez neam ar. p̄ sic. de dẽm̄rãtõe n̄ hr̄ scia. igr̄ ꝛc̄. tꝫ ꝯa. q̄ scia i aliq̄ li. tradita p̄ncipal'r ẽ scia subi ꝛ p̄tiũ suaꝝ. añs ar. sic. q̄lꝫ scia acq̄rit p dẽm̄rãtõez. si igr̄ d dẽm̄rãne eẽt scia. tc̄ d dẽmõne eẽt dẽmõ°. ꝛ p̄ rõe d alia dẽm̄rãtõe aᵒ fieret dẽmõ°. q̄t i dẽm̄rãtõib⁹ eẽt pcessus in ifim. qđ videt̄ ipoĺe. ¶ 2° arg. sic. de subo scie p̄supponit̄ qd est. sed demonstratone hic non presupponitur quid est. igr̄ ꝛc̄. maior ẽ ari. i p̄hemio libri poste. minor pꝫ. cũ ari. dũ as dẽm̄rãriõis igtat diffõnes p̄ h⁹. circa p̄n⁹ tractat⁹. ¶ 3° si dẽm̄rãtio eẽt h̄ subm tũc de ipa p̄supponeret̄ q̄ ẽ. p ari. i p̄hemio h⁹ li. ꝙ ꝯñs sit falsũ ar. q̄ nõ posset p̄supponi demõnem eẽ nisi suppõeretur scire eẽ vl' saltẽ eẽ posse. sꝫ h̄ n̄ suppõitur ab Ari. i isto li. imo p̄batur ab eodẽ vt pꝫ in p̄hemio. igr̄ ꝛc̄. ¶ 4°. oẽ subꝫ scie oꝫ eẽ vnũ vnitate specica vl' gn̄ica. si nõ sit trãscẽdẽs. demr̄atio n̄ ẽ h̄ꝫ. igitur ꝛc̄. maior vr̄ eẽ ari. circa finẽ p̄mi h⁹. mior p̄batur. dẽm̄rãtio cũ sit sill'a n̄ ẽ vnũ ens ve. sꝫ ẽ vnũ qđdã p aggregatõez. talib⁹ aũt aggregatis nulla vna spẽs aut vnũ gen⁹ corr̄ndet. igr̄ ꝛc̄. tꝫ ꝯña cũ miori. maiõ pꝫ. sine accipiat̄ dẽmõ° in ꝯceptu siue i voce siue i scripto. ¶ Cõfirmatur. nã dẽm̄rãtio mẽtal' ẽ aggregatũ ex ꝯceptib⁹. vocal' ex vocab⁹. scripta vo ẽ subã vl' ex subis aggregatũ. sed nulla spẽs neq3 gen⁹ q̄litati ꝛ subẽ corr̄ndet vt pꝫ. igr̄ dẽm̄rãtio nõ põt eẽ gen⁹ nec spẽs ad oẽs dẽm̄rãtões. q̄re ꝛc̄. ¶ 5°. subi scie aliq̄ d̄bẽt eẽ p̄petates q̄ de ipo dẽm̄rãntur. sꝫ dẽm̄rãtiõis nll'e sũt passiões. igr̄ ꝛc̄. maior ẽ ari. circa finẽ p̄mi h⁹. mior pꝫ cũ dẽm̄rãtio n̄ sit ve spẽs nec gen⁹. ¶ 6°. i isto li. nõ min⁹ docet ari. artẽ diffiniẽdi q̄3 dẽm̄rãndi. g̃ n̄ min⁹ diffõ ẽ h̄ subm q̄3 demõstratio. assũptũ pꝫ. 2. poste. ¶ 7°. liber iste cõiter intitulatur liber poste. analeticorꝝ .i. resolutiuorꝝ. quare resolutio siue mod⁹ resoluẽdi poti⁹ oꝫ hui⁹ libri esse subm.

Inoppositum vr̄ cois s̄nia auctorꝝ. p̄serti liconiẽsis i p̄o° expõnis h⁹ li. cũ ingt itentio Ari. i h̄ li. ẽ iuestigare ꝛ manifestare ẽẽntialia demõstrationis. q̄propter i scia tradita in isto li. ẽ demr̄ãtio gen⁹ subꝫ. ¶ In ista q̄õne erũt. 3. articuli. p̄mo ponentur quedã p̄ambula. scđo ꝯclusiões. tertio tractabit̄ mã p̄mi arg. p̄ncipal'.

Quantum ad p̄m scie p̄. ꝙ lꝫ subꝫ multis modis accipi possit. s. p subo ĩhesiõis. p̄dicatiõis. ꝛ attributõis: h̄ fit mẽtio d subo scie. tertio mõ. ꝛ n̄ p̄. nec scđo mõ. Dr̄ aũt subꝫ attributõis alicui⁹ scie qđ p̄ncipalius in scia illa ꝯsiderat̄. ꝛ ꝯñr p̄tes ꝛ passiões ipi⁹. ꝛ de q̄buscũq3 in illa scia ẽ p se ꝯsideratio ꝯsiderãt̄ p attributõꝫ ad ipꝫ: q̄l'r corp⁹ mobile subꝫ dicim⁹ nãl' p̄hie. ꝛ magnitudinẽ siue lineã subꝫ geoe. huic aũt subo ꝯpetũt ꝯditiões que ab Ari. ponunt̄ circa finẽ p̄mi hui⁹. de q̄b⁹ deo dante videbit̄. ¶ Scđa distinctio. iste termin⁹ scia in p̄posito dupl'r accipi põt. vno mõ p h̄itu vno sciẽtifico tm̄. sic h̄itũ p quẽ scis triãgulũ h̄ere tres sciam appellam⁹. scđo mõ p aggregato ex sciẽtificis h̄itib⁹ d̄bitũ h̄ñtib⁹ ordinẽ ꝛ ꝯnexionẽ iter se cũ d̄bita h̄itudiẽ eorꝝ ad aliqđ vnũ p̄ ꝯsideratũ. q̄l'r doctrinã traditã i li. d aĩa vel aliis h̄ꝫ sciaꝫ diceremus. In p̄posito maxime fit mẽtio d scia scđo mõ. ¶ 3a distinctio scia p̄ mõ m'l'tipl'r accipi p̄t vt coll'r d mẽte liconiẽsis i p̄n. tractat⁹ h⁹ libri. p̄ valde large p scia ꝯtigẽtiũ. q̄rꝝ q̄dã raro vl' idrñtẽr p̄ueniũt. q̄dã d vt p̄lurimũ. Scđo p scia nectiorꝝ. q̄ sciũtur tã p̄n° q̄3 ꝯclones p dẽm̄rãtionẽ ꝯcluse. tertio p scia ꝯclonũ q̄ p dẽm̄rãtionẽ acq̄rit̄. p̄ricia min⁹ p̄p̄e sciri dñr. ꝯclones vero maxime p̄p̄e. Iste modus vltim⁹ magis ẽ p̄posito nr̄o p̄tinẽs. ¶ Nõ. 4. ꝙ lꝫ scia ꝯclonis p dẽm̄rãtionẽ ꝯcluse p̄p̄e solũ attribuat̄ passioni q̄ d aliq̄ subo p̄dicat̄ qđ sit vnũ spẽ vl' gñe vt pꝫ ex mõ loq̄ndi auctorꝝ trãsũptiue tũ vl' min⁹ p̄p̄e attribui põt subo ꝛ passioni q̄ nõ sint ve vnũ. ¶ Numer⁹. n. sonorꝫ d q̄ ẽ scia musice vt sic nõ ẽ subꝫ ve ꝛ simpl'r vnũ. d q̄ tñ p̄bat̄ p̄tã q̄ ipi⁹ passiões dñr. lꝫ trãsũue. Idẽ pꝫ d linea visuali p̄specue. ꝛ sic ꝯuẽiẽter d ipis scia min⁹ p̄p̄e hr̄. q̄ se h̄ñt p modũ gñis p se ꝯsiderari i ordie ad certas spẽs ꝛ passiones q̄ debitã ꝯnexionẽ adinuicẽ h̄re p̄nt. ¶ Ex q̄b⁹ ifert̄ ꝙ sic scia min⁹ p̄p̄e sibi attribuit̄ sic demõ° eisdẽ attribuit̄ ip̄rop̄e vl' trãsũue. ¶ Nõ 5°. ꝙ lꝫ q̄lꝫ ars q̄ cõit mod⁹ sciẽdi appellat̄ large loq̄ndo possit scia dici. accipiẽdo sciaꝫ p aggregato ꝛc̄. stricte tñ mod⁹ sciẽdi i h̄ a scia dr̄t. q̄ ẽ ars directiua vsus rõis siue p quã docemur modũ q̄ aptitudie vl' app̄hẽsiõe rõis vti d̄bem⁹. quõ grãmaticã rhetoricã ꝛ logicã modũ sciẽdi cõiter appellam⁹. Scia vo ꝫ modũ sciendi distĩcta n̄ talẽ regulat modũ. sꝫ absolute docet ĩherẽtiã passionũ ad subã suã: q̄ oꝫ ab itect ꝯp̄hẽdi. ¶ Ex q̄ ifert̄ ꝙ sic tal' ars min⁹ p̄p̄e scia dr̄. sic p̄cessus i eadẽ arte min⁹ p̄p̄e dẽm̄rãtiões dñt. ꝯueniẽtiã. n. ꝛ p̄pinq̄tatẽ magnã h̄nt cũ dẽm̄rãtõe.

Quantum ad arti. 2m sit p̄° ꝯ°. sumẽdo sciaꝫ p h̄itu vno tm̄ d dẽm̄rãne n̄ hr̄ scia stricte sũpta. p̄bat̄ sic. scia stricte sũpta solũ attribuit̄ subo ꝛ passiõi q̄ sint ve ꝛ p̄p̄e vnũ: dẽm̄rãtio n̄ ẽ h̄ꝫ. g̃ ꝛc̄. maior pꝫ ex arti°. p̄cedẽti. mior pꝫ ex. 4. argu. p̄ncipali ꝛ ꝯfirmatõe ipi⁹. ¶ 2a ꝯ°. lꝫ ita sit. de dẽm̄rãtõe tñ large h̄r̄ scia tali mõ sũpta. pꝫ. q̄ dẽm̄rãtio q̄3uis n̄ sit p̄p̄e gen⁹. se tñ h̄ꝫ p modũ gñis rnt q̄rũdã iferiorꝝ. Sibi ẽt q̄dã attribuũt̄ p̄tã q̄ p modũ passionũ se h̄nt. ꝛ d ipa scia rari p̄nt p nob notiora. Considerat̄ ẽt a nob i ꝯpatione ad d̄terminatũ finẽ ꝛ p modũ vni⁹. s. pꝫ ꝙ fuerit istr̄ꝫ vnũ itect⁹ ad notitiã sciẽtificã acq̄rẽdã. q̄re ꝛc̄. ¶ 3a ꝯ°. sumẽdo sciaꝫ p aggregato ex h̄itib⁹ ꝛc̄. lꝫ de dẽm̄rãtõe n̄ stricte scia h̄eat̄. large tñ d ipa hr̄. ꝯ° p vtraq3 p̄te vr̄ nõ. ex vltio nõbili. Scia. n. q̄ d dẽm̄rãtõe h̄r ẽ ars q̄dã docẽs inẽire ꝛ formare dẽm̄rãtionẽ vt sit fꝫ d̄bitũ itect⁹ istr̄ꝫ q̄ notitiã sciẽtificã acq̄rit̄ itẽdit. ¶ Tal' aũt ars mod⁹ sciẽdi ꝛ nõ scia stricte dici oꝫ. lꝫ large scia posset noiari. q̄re ꝛc̄. ¶ Pria ps eiusdẽ ꝯclonis ẽt p̄bari posset ex p̄a ꝯclone. scia. n. sũpta p aggregato. ꝛc̄. ꝛ q̄ p̄p̄e sumit̄. aggregari oꝫ ex h̄itib⁹ sciẽtificis p̄p̄e sũpt̄. q̄re ꝛc̄. ¶ 4° ꝯ°. dẽmõ° ẽ subꝫ attributõis scie li. poste. pꝫ. q̄ i eodẽ li. p̄ncipali⁹ ꝯsiderat̄ gen⁹ spẽs ipi⁹. vt dẽmõ° q̄. ꝛ p̄p̄ qd. aᵘᵃ. neria. vl'is. p̄ticl'ar'. ostẽsiua. ꝛ ad ipoĺe ducẽs. itẽ p̄petates ipi⁹ vt pꝫ ꝯsideranti. q̄cũq3 ẽt ibi ꝯsiderant̄ p h̄itudinẽ ad ipsã ꝯsiderant̄. lꝫ. n. in scđo de arte diffiniẽdi mẽtio fiat. hoc tñ fit p q̄3to diffinitio est demr̄ãtõi necia ꝛ p̄ncipiũ ipi⁹. vt videbit̄ ibidẽ. q̄re ꝛc̄.

Quantum ad 3m artim sciẽdũ ꝙ varii sũt modi r̄ñdẽdi. q̄dã absolute ꝯcedũt ꝯclonẽ q̄ vltio infert̄. s. ꝙ i dẽm̄rãtõib⁹ põt eẽ p̄cessus i ifinim. ꝛ p isto credũt fuisse mẽtẽ Auic. q̄ dic ꝙ i cõceptib⁹ aĩe i ifitum p̄cedere ꝯtigit nã si p a. itellectõeꝫ hoĩeꝫ itelligis. ꝯtigit te itelligere a. itellectionẽ mediãte alia. q̄ sit b. ꝛ sic b. itelliges mediãte c. ꝛ sic i ifitum. ¶ Hec r̄ñsio p̄ n̄ ꝯueniẽter assumit auctẽ Aui. q̄ lꝫ ipe ꝯcessisset i h̄ꝫ simplicib⁹ itellectiõib⁹ n̄ repugnate p̄cedere i ifitum: qđ vr̄ satis p̄babile: q̄3uis d scđo nõ sit poĺe. n̄ tñ dixisset i dẽm̄rãtõib⁹ eẽ p̄cessũ i ifitum. q̄ṁ dẽm̄rãtões circa vl'ia v̄sant̄. i q̄b⁹ n̄ ꝯtigit i ifitum p̄ceder̄. Nisi fore aliq̄s diceret ꝙ formata a. dẽm̄rãtõe p itellectum ꝯtingit p eũdẽ itectum formari. b. q̄ sit dio sil'is a. ꝛ iterꝝ c. q̄ sit sil'is b. ꝛ sic i ifitum. Sꝫ h̄ n̄ obstat. q̄ lꝫ nõ repugnet sic i ifitum p̄cedere. n̄ tñ oꝫ i eẽntial'r ordinatis. neq3 p vnã demr̄ãtõem. d alia demr̄ãtõe tãq3 de re scita noticiam h̄rem⁹. ¶ 2° ꝫ m̄sim ar. sic. tal' p̄cess⁹ dẽm̄rõꝫ i ifitum aut ẽ i accñtal'r aut i eẽntial'r ordĩatis. si p̄ mõ. tc̄ p nullã illarꝝ d alia h̄ebit̄ scia. qđ ẽ ꝫ opionẽ. Si 2do. cũ i ifinitis n̄ sit ad vltimum d̄uẽire i q̄ sistet resolutio itell'cs. seq̄t ꝙ p h̄ꝫ dẽm̄rãtões n̄ ꝯtigit aliq̄d scire. ¶ Cõfirmat̄. q̄ itell'cs nũq3 p̄fecte aliq̄d scit nisi q̄ñ scit se scit̄ vt patebit ifra. sꝫ dato tali p̄cessu itellect⁹ n̄ poterit scire se scire. cũ n̄ sit ad vltimã dẽm̄rãtionem p̄uenire p quã se scire cog̃scere possit. q̄r ꝛc̄. ¶ 3°. si verꝝ eẽt ꝙ sic p̄cedere d̄beremus in infinitũ Ari. hũc modũ nobis posuisset. qđ tñ non videt̄ fecisse. q̄re ꝛc̄. ¶ Scđs modus r̄ñdendi ẽ m̃lis. o. ꝙ q̄3uis p vnã demr̄ãtionẽ alia demõstret̄ nõ seq̄t̄ p̄cessus i ifinitũ.

sic li3 mediāte vno martello fiat a⁹ martell⁹ nō seq̄r pcessus
isi⁹ l martell. q2 faber mediāte vno martello oēs alios ɔfi
cere pt q ab ipo fabricant. ¶ Hec rn̄sio ē isufficiēs. q2 si cō
ueniēs sit exēplū oz sit vnā eē ōmr̄atiōez p quā ō ceteris ol
bus demr̄atiōib⁹ hēat scia. sit igr illa ōmr̄atio. a. ⁊ q̄rit vtz
ō a. hr̄ scia vel n̄. si nō. hr̄ itentū. ¶ P̄. nō vr̄ posse rō diuersi
tatis assignari. Si sic. q̄rit nūqd p se ipaz. vl p aliā. nō per se
ipaz. q2 nō vr̄ idē. posse seipz notificare. si p aliā sic arguit ō
alia. ⁊ sic stat difficultas argumēti pncipal. ¶ Itē qdā argu
unt q illa silitu⁹ n̄ ē sufficiēs. q2 faber mediāte vno martel
lo nō effic oēz martellū. tūc. n. idē efficeret. se ipz. l B aūt li.
tradit ars q̄ q̄libz ōmr̄atio cognoscit. si igr B fieret p ōmr̄a
tionē. tūc eadē ōmr̄a⁹ se ipaz ōmr̄aret seu notificaret. ¶ 3⁹
mod⁹ rn̄dēdi premittit aliq̄. p̄ q q̄libet ōmr̄atio debite pce
dēs ē ex pprijs pncipijs ei⁹ qd ōmr̄at. pz p ari. p b⁹. 2⁹ pmit
tit q dyalectic⁹ cū sit artifex cōis pcedit p q̄dā cōia ōclarā
do itētū ad nihil spāle ōscēdēdo iquātū logic⁹ ē. nisi forte cā
exēpli. pz cōiter. 3⁹ pmittit q ppriū cuiuslibz ōmr̄onis ē ef
ficere sciam. vt colligit p b⁹. 4⁹ pmittit q ars loce n̄ scia. sz
mod⁹ sciēdi dicl̄ dz ō mēte Aristo. 2⁰ mece. Ultio suppōit q
sylls ē ppriū istr̄m logici. pz cōiter. ¶ His suppositis pōit p̄
ɔclonē istā. ō ōmr̄atiōe non hr̄ scia p ōmr̄atione. pbat sic. si
oppo⁹ ɔclonis foret verū cū scia de ōmr̄ane tradat a logico
ō poste. tūc logic⁹ tradēdo sciaz suā ōmr̄are posset. sz q ɔn̄a
sit falsū arguit. nā q̄libz demr̄a⁹ ē ex pprijs pncipijs. sz logi
cus p q̄dā cōia pcedit ad nihil spāle p se ōscēdēs. igr ⁊c. assū
ptū pz. ex p̄⁰ ⁊ 2ᵃ suppōe. ¶ 2⁰ sic ar. cuiuslz ōmr̄atōis ppriū
ē efficere sciaz. vt pz ex 3ᵃ suppōne. sz p pcessū logici n̄ gn̄at
scia. sz mod⁹ sciēdi. vt seqr ex 4ᵃ suppōne. igr logic⁹ declarā
do itentū suū nō demr̄at. ⁊ p ɔn̄s cū tradit notitiā ō demr̄a
tiōe B nū fac p demr̄atione. ¶ 3⁰ ar. sic. q̄libz artifex pcedit
mediāte pprio istr̄o. sz ōmr̄a⁹ nō ē istr̄z ppriū logici. g logic⁹
docēdo demr̄are nō pcedit p demr̄atiōem. maior de se pz. ⁊
minor seqr ex vlti⁹ suppōne. ¶ 2⁹ ɔ⁹. de demr̄atione hr̄ scia p
pcessū syllogisticū n̄ ōmr̄atiuū. ⁊ p regulas q̄sdā cōes. pz p̄ᵃ
ps. cū sylls simplr̄ supt⁹ sit ppriū ei⁹ istr̄m. 2ᵃ ps pz. cū logi
cus q tradit artē demr̄andi sit artifex cōis. ¶ Si iste mod⁹
rn̄dēdi itelligat ɔclonē pmā ō scia pprie dicta put distigniē
ɔ modū sciēdi. ⁊ sic ɔn̄r de demr̄ane stricte sūpta vā ē ɔ⁹ ipi⁹.
vt i pcedētib⁹ ar. pz nō tn̄ negare pōt qn de ōmr̄atiōe scia ⁊
demr̄atio largo mō hēat. q̄re ō tali ōmr̄atiōe ⁊ scia loquēdo
adhuc stabit difficultas argumēti nisi aliō dicat. ¶ Irez si
rō p̄⁰ pbās ɔclonē pmā eēt ɔueniēs seqret metaphicū nihil
demr̄are posse. ɔn̄s videt absurdū. pbat ɔn̄a. q2 nō min⁹ p
cōia meto. pcedit q̄z logic⁹ eo q ē artifex coissius. cū igr p
cedere p cōia repugnet nāe demr̄atōis vt ille mod⁹ dic seqt
itētū. ¶ 3⁹ ar. argu⁹ met isti i⁹ opiniōis. format iste sylls. oīs
sylls pcedēs ex pmis vis imediatis pōrib⁹ notiorib⁹ q̄z cāis
ɔclusiōis ē sylls faciēs scire. q̄lz demr̄atio ē h⁹. igr q̄libet
demr̄atio ē sylls faciēs scire. i ɔclone h⁹ sylli pbat facere sci
re q̄ ē passio demr̄atiōis ō ipa ōmōstratōe p ōbitū me. q̄re
sylls iste erit demr̄atio p quā tn̄ hr̄ scia de ōmr̄atōe. vt pz. q̄
re ⁊c. ¶ Rn̄det q sylls ille nō ē ōmr̄atio eo q p q̄dā cōis p
cedit. nā p̄ᵃ vā ⁊ imediata ⁊c. in q̄libz scia ineniūt. sz dz dici
sylls absolute. ¶ Hec rn̄sio nō obstat. q2 lz p̄ᵃ vā ⁊ imediata
sint oib⁹ sciētijs cōia. ista tn̄ sic aggregata ɔsiderata q̄ ad itē
tionē scōaz appropriant tā subo illi⁹ ɔclonis q̄z pdicato. q̄re p̄
dictus sylls pcedit ex his q̄ sunt ppa tā subo q̄z pdicato. g n̄
obstat qn demr̄atio ōbeat dici. ¶ P̄. cū ille sylls nō sit elē
ctus. sz ōbita forma ɔcludēs. ⁊ ɔcludit vez ex vis. aut igit ē
topic⁹ siue pbabil. aut demr̄atiu⁹. sz n̄ ē topic⁹. igit ⁊c. minor
pbat. q2 pcedit p eēntialia. s. p ea sine q̄b⁹ ōmr̄atio eē n̄ pōt
⁊ ipsi⁹ diffōnē igrediūt. pcedit ēt p gn̄alia ppriā diffōnē de
clarādo ō diffinito. q̄re ⁊c. ¶ Ulti⁹ qdā arguūt sic. Sic me
taphic⁹ ō ente reali aliquā passionē ōmr̄are pōt. sic ⁊ logic⁹
ō ente rōnis. vr̄ ēt q logic⁹ hāc passionē vez vel falsū posse
ōmōstrare ō ppōne. Sic arismetric⁹ par ⁊ ipar ō nūero ōmō

strat: vt ipi dicūt. ¶ Alr rn̄deo ad pdictā difficultatē p q̄ pe
nit B distinctio. de aliq̄ aliq̄z passionē ōmr̄ari duplr ɔtigit ve
ppo⁹ spectat. vno⁹ p se. Alio⁹ p accn̄s. exm si p aliquē ōmr̄atō
nū pcessū ōmr̄et holēz eē risibilē. ⁊c ō hole ōmr̄at risi p se.
ō soz. vo p accn̄s. sic ēt ō ipo hr̄ scia p accn̄s p q̄to hoi accidit
q s b eo. soz. ɔtinet. ¶ Cōnr pono. 2. ɔnes. p̄⁹ ē ista. Sumē
do sciaz p hitu vno sciētifico de ōmr̄atōe habet scia p ōmr̄a
tionē. pbat. q2 ō demr̄atiōe ɔcludit diffō ipi⁹ p aliā diffōnē
cōuertibilē cū ipa. igit ⁊c. tz ɔn̄a. ⁊ assūptū patnt in p̄ syllo.
ols sylls pcedēs ⁊c. siue vt alij voluerūt i syllo ex⁹ formato
i q̄ pbat diffō māl demōstratōis p diffōnē datā a cā finali.
B tn̄ accipio sciaz ⁊ ōmōstratōez large vt pus dicebat. ¶ 2ᵃ
ɔ⁹. accipiēdo sciaz p aggregato ⁊c. ō ōmōstratiōe n̄ hr̄ scia p
demōstratōez tn̄. sz per aggregatū ex mltis ⁊ varijs pcessi
bus spē distictis. pz ɔclo. q2 scia ō demr̄atōe illo mō sūpta n̄
ē nisi ars demōstrādi q̄ tradit p̄ ⁊ scōo poste. tal aūt a nobis
acgrit p pcessus mltos. q̄z aliq sūt diffinitiui. aliq demr̄ati
ui a posteriori vl a p̄ori. qdā diuisiui. alij ɔpositiui. ⁊ alij exē
plorū positiui. vt pz ispiciēti pcessū illi⁹ libri. ¶ Ex his pz rn̄
sio ad dubitationē pncipalē. ɔcedit. n. q de ōmōstratōe est
scia. p ōmōstratōez. ex q̄ tn̄ nō seqt pcessus i ōmōstratōibus
i ifinitū. q2 ɔcedit p. a. ōmōstratōez haberi sciaz ō ōmr̄atōe
cōiter sūpta p se p. ⁊ ɔsit de a. ōmōstratiōe ⁊ q̄libz alia singla
ri p accn̄s haberi sciaz p eādē tanq̄z de singularib⁹ ɔtētis sb
aliq̄ vli. Et si ar. q saltē seqt idē demōstrare se ipm. Rn̄dēt
qdā ɔcedēdo. Sz B puto leue dictū vt videbit stati. Alr q̄
rn̄det negādo ɔn̄az. i illō. n. qd ppe ⁊ p se demr̄ari ur est ɔclo.
ɔn̄r vo ⁊ trāsūptiue dicit passio siue pdicatū significās passi
onē demōstrari. subz vo iuxta cōez locutōez doctoz neq̄ p
prie neq̄ iprope ōmōstrari dicit. sz dicim⁹ ō ipo aliqd demō
strari. s. passionē ipi⁹. cū q̄. a. ōmōstratōe scia acqratur p ipaz
met. a. demōstratōez taq̄z ō subo. lz p accn̄s nō seqt. a. demō
strationē p se vl p accn̄s se ipaz demr̄are. Ex q̄ pz cōcedēdū
dū eē q a. demr̄atio p se ɔcurrit ad sciaz. a. demōstratiōis p
accn̄s. silr ɔcurrit p se ad ōmrāndū de se ipa p accn̄s ¶ Sz
ɔ rn̄sionē dubitat. q2 adhuc videt seq q idē notificat seipz
⁊ p ɔn̄s idē eēt se ipo noti⁹. qd iplicat. ɔn̄a tz. postq̄z p. a. ōmō
strationē acgrit notitia. a. ōmōstratōis. ¶ Ad B rn̄det qdā
ɔcedēdo ɔclonē. dicūt. n. n̄ eē icōueniēs i his q̄ p se ipa pbā
tur. ⁊ nō p alia. sic sūt pn⁹ pma. sic ēt cū a. demōstratio i se ɔti
neat pna cōia cuiuslz ōmōstratōis poterit se ipaz notificare.
Hāc rn̄sionē n̄ puto sufficiētē. p̄ q2 adhuc stat icōueniēs illa
tū. scōo q2 lz pna sint p se nota. nō seqt vt notificēt se ipa. q̄re
rō h⁹ rn̄siōis videt nulla. ¶ Alr igit rn̄det. q aliqd alteri
notificare ē duplr vt pposito spectat. p̄ sic vt p notitiā ipius
taq̄z notioris i notitiā alteri⁹ veniam⁹. scōo sic vt p ipm taq̄z
p istr̄m notitia alteri⁹ nob acgrat. p̄ mō oz notificās rē noti⁹
notificato. scōo vo mō nō oz: imo stat ipz notificās nob non
eē notū. sic geometra nihil ō syllo ɔsiderās ōmōstrabit tri
gulū habere tres taq̄z p istr̄m. ¶ Ad ppo⁹ igit p. a. ōmōstra
tionē acgrit notitia. a. ōmōstratōis ⁊ cuiuslibet alteri⁹ nō p̄
sed scōo mō. q̄re ⁊c. ¶ Et nota modū soluēdi. q2 per ipz sol
ues dubitatōes multas. ¶ Ad rōnes aūt tertij modi rn̄dē
di dicitur. ¶ Ad primā q lz ea q̄bus vtitur logicus i demō
strādo sint alijs sciētijs cōia. sunt tn̄ logico ppria. cū sit arti
fex cōis. sunt ēt ppria passioni et subō que ponunt in ɔclone
ipsi⁹. Itē illa cōia cōsiderata quo ad itentionē scōaz sic logi
co appropriant q vt sic nō sunt alijs cōmunia. lz. n. quelibz
scientia cōsideret ea q̄ sunt pma ⁊ imediata in eadē scia. nō
tamē quelibet sic cōsiderat ea rōne qua prima ⁊ imediata di
cunt sicut logicus facit. quare ⁊c. ¶ Ad secūdam rationē
dicitur q concludit de demonstratione. ⁊ alijs rebus in lo
gica ɔsidet atis nō hr̄i sciaz pprie distictā ɔ modū sciēdi. ⁊ B
nō repugnat dictis. ¶ Ad vltimū dr̄ p̄ negādo maiorē. nā
scie oēs reales pcedūt pbādo p demr̄atiōez. q̄ tn̄ nulli illa
rum ē pprium istr̄z. sz oib⁹ cōe. ¶ 2ᵃ dr̄ q sills ɔsideret⁹ vt
istr̄z nō est logico ppriū. q2 ēt oēs alie scie sillogizāt. sz ɔside

rũt tãq; aliqd cui⁹ notitia nobis tradit est logico ꝓpriũ. qꝛ nullus ali⁹ nobis tradit notitiã silli pter logicũ. sz h̄ mõ etiã ꝯcedẽdũ ẽ demõstratiõez ẽẽ logico ꝓpriã. ¶ Circa mãm dubitat. q̃re nõ ita ꝯtigit in artib⁹ mãlib⁹ vt mediãte vno instr̃o fiãt oĩa eiusdẽ spẽi. vbi gr̃a. per vnũ martelluz fiãt oẽs martelli sic mediãte eadẽ demõstratiõe numero tanq; istr̃o de q̃libet demõstratiõe scio acq̃rit. ¶ Ad hoc dubiũ qd a q̃busdam mouet posset aliqs se breuiter expediẽs dicere. ꝙ nulla demõstratio alias efficit dẽmstratiões. nec se ipaz. sic martellus efficiat martellos. q̃re nulla ẽrõ dubitatiõis. ¶ Alr placide rñdet ꝙ cã est. qꝛ in actõib⁹ mere mãlibus idẽ nõ est supra se ipm ꝯuersitiũ. ⁊ p ꝯñs idẽ nõ poterit efficere se ipz. in actiõibus aũt spũalib⁹ idẽ supra se ipz ꝯuerti põt. qm̃ itellectus se ipm itelligit. vt pz 3ᵒ de aia. ⁊ per ꝯñs act⁹ ⁊ scia vel istr̃a rõnis sunt supra se reflexiui. dẽmstratio aũt ẽ itellect⁹ istr̃m. q̃re supra se sic reflecti põt vt p aliq̃tã demõstratioñ de se ipa notitia acq̃rat. sic ẽt de sill̃o absolute ꝯtingit. ex q̃b⁹ iferẽ. ꝙ lz i mãlib⁹ actõib⁹ istrz. ⁊ illõ supra qd ꝯuertit illõ istr̃z realr dr̃ant. ñ tñ sic oz i istr̃o itellect⁹. sz suffic ea rõne differre.

Ad rõnes p̃ncipales. ¶ Ad p̄mã pz in vltimo articulo. ¶ Ad scdaz negatur mior. ¶ Ad pbatiõnẽ dici põt. p ꝙ de demõstratiõe qd nois psupponit. Ari. oũt iuestigat qd rei ipius. ¶ Alr dr̃ ꝙ illas descriptiões phs nõ pbat. sz psupponit tãquã notas. vel saltẽ olterã illaꝝ. lz alteram per ipm demonstretur vt quidã voluerunt. ¶ Ad tertiã ꝯcedimr ꝯcl'o. ⁊ sic consequenter ꝯceditur. ꝙ in h̄ libro supponi debet possibilitas sciendi.

Ad rationem in oppo⁹ dr̃ ꝙ Ari. ibi nõ pbauit ꝙ sit posse scire tãq; huic scie per se necessariuz. qm̃ a posteriori ista suppõi dz. sz p accñs h̄ fecit. ne ex errorib⁹ antiq̃ꝝ q̃sq; in alienã viã deduceret. ¶ Alr dici põt iux̃ modũ loquẽdi linconiẽsis. ꝙ Ari. h̄ ñ pbauit possitatẽ ipi⁹ scie. qꝛ vt ipe dic nulli⁹ scie ẽ stabilire subz suũ. nec illõ ꝙ est añ subz suũ. sz voluit declarare modũ q̃ scire cõtingit; vt remouerent opiniões antiq̃ꝝ. ¶ Ad q̃rtã cũ ꝯfirmatione ipi⁹. ⁊ q̃ntã pz in articulo p̄ ⁊ 2ᵒ. ¶ Ad sextã dr̃ ꝙ cõsideratio d diffõne q̃ ponit scd̃o poste. ordinat p se i cõsideratiõnẽ demõstratõis. sic ẽt diffõ in demõstratiõez ordinatur cũ sit p̄nᵐ ipi⁹ formalr aut vtualr igrediẽs ipaz. q̃re rõ nõ pcedit. ¶ Ad vltimũ negat ꝯñã. dictus ẽ. n. syll'o demõstratiu⁹ ẽẽ resolutiu⁹ qm̃ p ipz resoluit effect⁹ in p̄ncīa p se nota. ꝙ de aliis syllis nõ sic ꝯtigit resoluere. igr̃ vsq; ad p se nota est demõstrabilis vel demõstratiõis passio. q̃re tale non potuit ẽẽ hui⁹ scie subm. ⁊ sic sit finis q̃stionis.

¶ **Omnis doctrina ⁊ oĩs disciplina intellectiua ex preexistẽti fit cognitione. ⁊c. Questio II.**

Queritur 2ᵒ. vtr̃ oĩs doctrina ⁊ oĩs disciplina itellectiua fit ex preexñti cognitõe. q̃rit p̄. qꝛ nõ fit ex ipsa tanq; ex cã mãli. vt pz. nec formali. vt pz. nec tãq; efficiẽte. qd pbat. qꝛ dato opposito seq̄ret p̄exñtẽ cognitiõez ẽẽ itellectu poli pfectiorẽ ꝯñs ẽ absurdũ. ꝯñã pbat. oẽ p se actiue ꝯcurrens ad pfectissimã alicui⁹ opatõez. qd solũ passiue cõcurrit ad illã ẽ illo pfecti⁹. sz p aduersariũ p̄exñs cognitio actiue cõcurrit ad pductionẽ doctrine vel disciplinẽ q̃ ẽ effect⁹ pfectior quẽ itellect⁹ hr̃e possit: ⁊ ad illã solũ passiue ꝯcurrit itellectus. igr̃ ⁊c. ¶ 2ᵒ si doctria ⁊ disciplina fit ⁊c. aut g̃ illa p̄exñs cognitio d se suffic ad iductõez doctrine. vel aliqd aliõ req̃rit. si p̄⁹. seq̄tur ꝙ stati hita notitia p̄ncipioꝝ in aliq̃ scia sciretur oẽs ꝯcl'ones eiusdẽ scie. ꝯñs falsuz. vt pz. ⁊ nota ẽ ꝯñã d se. si vero aliõ req̃rit. maxime vr̃ discurrere vl' discursus. ¶ Sz ꝯ. discursus intellect⁹ fit subito. q̃re seq̄t ꝙ stati post p̄nᵃ itellc̄a adisceret oẽs ꝯcl'ones. ¶ 3ᵒ data p̄te affirmatiua daret pcessus i ifinitũ. ꝯñã pbat. qꝛ p̄exñs cognitio saltẽ itellectiua ẽ doctrina vl' disciplia. ⁊ p ꝯñs fit ex olio p̄exñti cognitiõe. ⁊ sic i ifinitũ pcederet. ¶ Cõfirmat. nulla ẽ p̄ᵃ p̄cognitio itellectiua. igr̃ i p̄cognitõib⁹ pcedit i ifiᵐ. assũptũ pbat. q̃cũq; p̄cognitõe itellectiua data ipo est aliq̃re itẽsiõia. ⁊ p ꝯñs nõ ẽ dare p̄ᵐ gradũ illi⁹ i itellectu acq̃situ. q̃re nulla erit p̄cognitio absolute p̄ᵃ. ¶ 4ᵒ arguit sic. doctrina ⁊ disciplina itelligẽtiaꝝ nõ fit ex p̄exñti cognitõe. g̃ ⁊c. añs pz. qꝛ ñ discurrũt. ¶ 5ᵒ solũ artes fiũt ex p̄exñti cognitõe. g̃ ñ q̃libz doctrina ⁊ vel disciplina fit ex p̄exñti cognitõe. tz ꝯñã. qꝛ scia nõ est ars. vt pz. 6. ethi. cũ tñ q̃libet sit doctrina ⁊ disciplia. assũptũ pbat. nã ari. iprobãdo iductiue ppõnem illã se diuertit ad pbãdũ q̃tũ ad artes tm̃. dic. n. ꝙ maᶜᵉ ⁊ vnaq̃q; aliaꝝ artiũ Itẽ dyalectica ⁊ rhetorica p hũc modũ pcedũt. q̃re ⁊c. ¶ 6ᵒ q̄ rõe doctrĩa itellectiua fieret ex p̄exñti cognitõe. eadẽ rõe sẽsitiua brutoꝝ siue hoiuz. q̃re frustra ponit illa pticl'a itellectiua. assũptũ pz. qꝛ doctria sẽsitiua i vtute iteriori fũdat. cui⁹ cognitio a cognitõe sẽsus exterioris depẽdet. ¶ Itẽ experiẽtia videm⁹ bruta filios docere ex p̄exñti cognitõe. vt cũ aues volare docẽt natos eaꝝ. p̄ ex nidis exeuntes.

Ad oppositũ est Ari. in p̄hemio libri poste. ¶ In ista q̃õne p̄mo determinabit q̃situz secũdo tãgetur difficultas quinti orticuli.

Quãtum ad p̄ᵐ p̄mittet p̄ q̃dã. 2ᵒ ponẽtur ꝯcl'ones. p̄ᵃ distictio. doctria vl' disciplina dupl'r accipi põt. s. large ⁊ stricte. large ñ solũ itellectiue. sz ẽt sẽsitiue notitie attribuit. iux̃ modũ loq̃ndi Ari. i p̄hẽio meta. vbi volũt al aliq bñtia mẽoriã ẽẽ prudẽtia. ⁊ bñtia auditũ ẽẽ disciplinabilia. Stricte vo solũ itellectiue notitie attribui dz. q̃ sic d scribi põt vt dicebat exponẽdo textũ. Doctria itellectiua ẽ hit⁹ sciẽtific⁹: vl' aggregatũ ex hitib⁹ i mẽte alicui⁹ pductis a doctore vl' a seipo tenẽte locũ doctoris. Disciplina vero ẽ hitus sciẽtific⁹ i mẽte discipli recept⁹. vel a doctore extrĩseco. vel itrĩseco pductus. Dr̃ nõ ĩter vel itrĩseco. qꝛ vbi aliqs solo studio aliq; ꝯcl'onẽ adiscat. hitũ ipi⁹ acq̃rit ex vtute itellect⁹ agẽtis. q doctor itrĩsec⁹ dici põt. imo dic liconiẽsis. ꝙ neq; magr̃ voce sonãs. neq; scriptura ppe docẽt. sz ver⁹ doctor ẽ q iteri⁹ mẽtẽ illuminat: ⁊ vitatẽ oñdit. ⁊ loq̄r ibi de itellectu agẽte. ¶ Ex his dscriptõib⁹ iferẽ ꝙ idẽ realr ẽ doctrina ⁊ disciplina: lz drãnt rõne. qꝛ idẽ hit⁹ a doctore pduct⁹ ẽ i mẽte discipuli recept⁹. sz put a doctore pueniẽs doctrina dici dz. vel put deseruiens discipulo ad aliũ docendũ. put oũt i discipulo recept⁹ dr̃ disciplina. ¶ Seq̄tur scd̃o illõ qd a q̃busdã dr̃ p vificatione ꝯcl'onis Ari. ñ ẽẽ ad mẽtẽ ipi⁹. lz i se verũ sit. vz ꝙ oĩs itellectiua notitia hũana fit ex p̄exñti cognitõe qꝛ fit ex sẽsitiua. ⁊ p ꝯñs oĩs doctria ⁊c. Cũ. n. doctria ⁊ disciplᵃ sint hit⁹ sciẽtific⁹ nec ĩo aliũ hitũ psupponẽs eo p̄orẽ. erit itẽtio ari. q̃d lz talẽ hitũ fieri ex aliq̃ itellectiua cognitiõe nãlr p̄ori illo. ¶ Seq̄t vlteri⁹ notitiã p̄ncipioꝝ p̄moꝝ ñ debere doctrinã neq; disciplinã dici. pz ex p̄missis. pz ẽt d mẽte liconiẽsis. ¶ Seq̄t vlteri⁹ ꝯ q̃sdã modernos ꝙ notitia itelligẽtiaꝝ nõ ẽ doctrina neq; disciplia. neq; vna itelligẽtia aliã docet. vl' ab alia adiscit. ad adisceẽ. n. req̄rit d potẽtia aliq̄ noti⁹ ad actũ dduci. vt expsse sẽtit licon iẽsis. cũ dic ñ docemur vl' adiscim⁹ nisi illõ qd p̄ ꝯcipim⁹ ẽẽ nobis duᵐ vl' appet nob falsũ. ⁊ post dubitatõez vl' ꝯtriã opinionẽ mãifestat nob vitas ei⁹. h̄ at itelligẽtiis ꝯpeteẽ ñ põt. eo ꝙ nũq; sunt in potentia. sed sp̄ in actu itelligẽdi. hñt etiã itellectiões eternas nz ad nouas itellectiões i ipis pducẽdas moueri pñt. q̃ ⁊c. Et non sequitur. itelligẽtia iferior itelligit p itelligentiam supiorem tanq; p cãm sue intellectionis. ergo adiscit ab illa. ¶ 2ᵃ distictio. cũ illa ppõ ex dicat circũstãtiã cãe. doctrinã ⁊ disciplinã fieri ex p̄exñti cognitõe mltiplr itelligi põt. s. vl' ex ipa tãq; ex cã mãli. vl' tanq; formali. vl' tãq; efficiẽte. ¶ Itẽ põt dici ex ipsa fieri tãq; ex p̄te. vel tãquã ex termĩo a q̃. vel tãquã ex p̄ᵃ dispõne. sz isti. 3. modi od mõz cãe mãl' reducũt vt pz. 2. phy. ¶ 3ᵃ distictio. notitiã aliq; fieri ex p̄exñti cognitiõe adhuc dupl'r itelligi põt. vno mõ sic vt illa p̄existẽs co

gnitio sit ps ipsi⁹ gradualis. q̃lr notitiã itẽsaz vt q̃tuor fieri dicim⁹ ex notitia intensa vt duo. Alio mõ sic vt sit penit⁹ ab illa differẽs s̃m totũ ꝛ ptes ei⁹. q̃lr notitiã passionis acqri dicimus ex notitia subi. vel sue diffõnis. ¶ Ex q̃ ĩfert̃ ꝙ pcedere in ĩfinitũ ĩ ꝑcognitiõib⁹ dupl'r imaginari possum⁹. vl' sic vt vna sit pars alteri⁹. ꝛ altera ps ill'i⁹. ꝛ sic in ĩfinitũ. vel sic vt totalr̃ abinuicẽ distiguant̃. ¶ Ultimo pmitto ꝙ lz itellectus de se sit apt⁹ subito discurrere. qꝛ tñ v̾tutes sensitiue organice sibi desuiũt q̃ cũ successione q̃dã notitiã acqrunt. iõ ĩtellect⁹ vtplimũ rex notitiã successiue acqrit. ꝛ lz alicuius rei simplicẽ ĩtellectionẽ subito acqreret. statet tñ vt ei⁹ credulitas nõ subito acqreret̃. sz successiue. qꝛ rõnip quã fides acqri dz nõ stati adhereret. aut pp ꝯrĩã opionẽ. aut qꝛ d̾bil'r figeret̃. vel alia ꝯsilĩ cã. de hac mã plenius dixi in. 3. de aia. ¶ Prima ꝯclõ. doctria ꝛ disciplina nõ fiũt ex ꝑexñti cognitione tãq̃ ex forma. nec tanq̃ ex mã ꝓprie sumpta. Prima ps hui⁹ ꝯclõnis ꝓbat̃. eo ꝙ doctrina cũ sit habit⁹ ĩtellect⁹ ẽ forma q̃dã accñtalis. forme autez ꝓprie nõ ẽ forma. q̃re ꝛc. 2ᵃ pz cũ habitus ille non sit ꝯpositũ subale. nõ ẽt fundat̃ in ꝑcognitiõe tãq̃ in subo. ¶ Scdaz ꝯclõnẽ ponũt qdã. q̃lib3 doctrina vl' disciplina fit ex ꝑexñti cognitõe tãq̃ ex pte ꝯstitutiua. ꝛ tãq̃ ex termio a q̃. ꝛ tãq̃ ex cã efficiẽtẽ. Prima ps ꝓbat̃. qꝛ notitia q̃ d̾ ꝯne hr̃ ex simplicib⁹ notitijs maioris extrẽitatis ꝛ minoris ĩtegrat̃. sic ẽt ꝯponit̃ ꝯclõ ex maiori ꝛ miori extrẽitate. 2ᵃ ps ꝓbat̃. qꝛ sic dies fit ex nocte. ꝛ habit⁹ ex ꝑuatõe tanq̃ ex termino a q̃. sic ex notitia ꝑncipioꝝ vl'iũ nõ formal'r demr̃ationẽ ingredientiũ fit notitia ꝯclõnis. 3ᵃ ps pz de mẽte linconiẽsis q̃ dicit. ꝙ notitia ꝑmissaꝝ gignit notitiã ꝯclõnis. Hãc ꝯclõnẽ dixerunt eẽ de mẽte Aristo. 2ᵃ ps v'r manifeste falsa. qꝛ terminus a q̃ nõ remanet ĩ aduẽtu ill'i⁹ qd̃ fit ex ipo. vt hr̃ pmo ꝛ q̃rto phycoꝝ. ꝛ pz. in exemplis istoꝝ. sz in aduẽtu doctrine ꝛ discipline remanet ꝑexñs cognitio ex q̃ acqrit̃. q̃ ꝛc. minoꝛ de se pz. imo si nõ remaneret ꝑexñs cognitio nõ ẽt remaneret doctrina. vel disciplina q̃ per ipsam acqrebat̃. neq̃ sufficit ad hoc vt aliq̃ ꝑcognitio dicat̃ termin⁹ a q̃ ꝙ nõ formal'r igrediat̃ demr̃ationẽ sicut isti assumunt p fundamento. 3ᵃ ẽt ps v'r ẽt valde dubia pp ꝯrias opiones. ꝓbabilioꝛ. n. appet opio q̃ tz ꝑexñtẽ cognitionez non actiue sz dispositiue tñ cõcurrere ad notitiã ꝯclõnis. q̃z illa que tz ꝙ actiue ꝯcurrat vt videre potes sup 3ᵒ de aia. ¶ Ad linconiẽsez v̾o diceret hec opio vel ꝙ ipse fuit ill'i⁹ opinionis. vel ꝙ itellexit ꝙ p notitiã ꝑmissaꝝ tãq̃ dispõnẽ ꝑmã vl' ꝑuiã gignit̃ notitia ꝯclõnis ab ĩtellcũ agẽte. ¶ Primã vero ptẽ ill'i⁹ ꝯclõnis videt̃ fuisse ex mẽtẽ Ari. vt patere põt ꝯsiderãti. licet forte is s̾ẽa eẽt. imo puto nullã illarum partiũ fuisse ad mẽtẽ ei⁹. ¶ 3ᵃ ꝯclõ ꝑ itẽtõe Ari. sit ista. doctrina et disciplia fiũt ex ꝑexistẽti cognitõe tãq̃ ex dispõne ꝑma vel ꝑuia ad illã acqrendã. pz. qꝛ ad doctrinã acqrẽdaz cũ ipsa sit habit⁹ sciẽtific⁹. vt ꝑus dictũ fuit: reqrit̃ habit⁹ siue cognitio ꝑncipioꝝ in illã p se ordinatus. p talẽ aũt cognitionẽ disponit̃ ꝛ habilitat̃ itellect⁹ ad doctrine acq̄sitionẽ. sic etiã mã habilitat̃ ad formã subalẽ acqrendã per ꝑmas dispõnes in ipsã ab agẽte ꝓductas. ¶ Ex ꝯclõne ĩfert̃ ꝙ sic̃ modus cãlitatis q̃ a dispõne ꝑma vel ꝑuia dependet forma subalis. ad cãz mãlẽ reducitur. sic mod⁹ q̃ a ꝑexistẽti cognitione doctrina vel disciplina dependet ad eandẽ cãz reduci dz. ¶ 4ᵃ ꝯclõ lz ex aliq̃ ꝑexistẽti cognitõe fiat doctrina vel disciplia tãq̃ ex pte ipius graduali. nẽc̃ı oı tñ fit ex aliq̃ que q̃ ab ea distiguit̃ scdm oẽs ptes ei⁹. ꝑma pars pz. cũ3 oıs doctrina sit hit⁹ aliq̃lr itẽsus. cui⁹ aliq̃ ptes sũt ꝑus tpe vel nã acq̄site q̃z totũ. scda ps ꝓbat̃. eo ꝙ q̃lib3 hitus sciẽtificus ex notitia ꝑncipioꝝ depẽdet. q̃ totalr̃ ab ipa doctrina distiguitur vt pz. ¶ Ex ꝯclõne ĩfert̃ ꝙ sicut in diuisione ꝯtinui nõ ĩconuenit in ĩfinitũ ꝓcedere actu vel potentia. vt habet̃. 3. phycoꝝ. sic in ꝑcognitiõib⁹ q̃ꝝ vna est pars alteri⁹ nõ ĩcõuenit ꝓcedere in ĩfinitũ. stat. n. ꝙ. a. doctrina sic p ptẽ ante ptez acquisita. sic vt eius medietas prius acquisita sit q̃z totum. ꝛ prius quarta q̃z medietas. ꝛ sic in infinitum. ¶ Sequitur scdo ꝙ in ꝑcognitionibus aliq̃ doctrinã ꝑcedẽtibus totalr̃ abinuicẽ distictis. ꝛ ad se inuicẽ debite ordinatis non ꝯtigit in ĩfinitũ ꝓcedere. pz qꝛ ille sunt eẽntial'r ordinate. in eẽntial'r aũt ordinatis nõ ꝯtigit in ĩfinitũ ꝓcedere. ¶ Oẽs ꝑcedẽtes ꝯclõnes ponũtur de doctrina ꝛ disciplina ꝓprie sũpta. q̃ in ĩtellectu solũ repit̃. ¶ 5ᵃ ꝯclõ rõnale est doctrinã ꝛ disciplinã sensitiuã siue in hõle siue in brutis iueniat̃ ex ꝑexñn fieri cognitiõe. pz sicut de ĩtellectiua. ad hᵒ. n. vt bruta ex assuefactiõe iclinent̃ ad tal'r uel sic operandũ reqrit̃ is eis vnã vel plures prefuisse actuales apprehensiones eisdem a parentibus is fixas. vel ab aliquo hõ. aliter non esset doctrina. ꝛ sic etiam in homine videtur. quare ꝛc.

Quantum ad scdm articulũ sit hec ꝑma distinctio q̃ posita fuit ĩ expõne text⁹. Iste terminus ars dupl'r accipit̃. large. ꝛ stricte. large q̃libet scia q̃tũcũq̃ speculatiua ars dici põt iux modũ loquẽdi Ari. in ꝓhemio meta. vbi voluit ꝙ ars speculatiua magis ẽ sapia q̃z practica. cõiter ẽt dicim⁹ artes liberales esse septẽ. geometria. arismetica. ꝛc. q̃ tñ sunt scie magis speculatiue. sic etiã logr̃ ari. in ꝓposito nr̃o cũ dic̃. ꝛ aliaꝝ vnaqueq̃ artiũ. Stricte v̾o ars de hitu itellect⁹. siue de aggregato ex habitib⁹ d̾bite ordinatis. q nõ ꝑncipal'r ĩ scire. sz is opus extrisecũ final'r ordinat̃. ꝛ hoc mõ accipit Ari. artẽ. 6. ethycoꝝ. vbi dic̃ ꝙ ars est recta rõ factibiliũ3. i. habit⁹ itellectualis recta rõne factiu⁹. ¶ 2ᵃ distictio. sumẽdo artẽ scdo mõ adhuc dupl'r accipit̃. ꝑ p habitu. vel aggregato ꝛc. Siue fit p demr̃ationẽ. siue per expimẽtũ. aut assuefactionẽ acq̄situs. et sic locut⁹ ẽ Aristo. loco allegato. scdo mõ magis stricte p habitu ꝛc. nõ demr̃atiõe. sz solũ expimẽto. vel expiẽtijs aut assuefactõe acq̄sito. q̃lr sũpsit eustachi⁹ artẽ ꝑmo ethicoꝝ cũ dicit. ꝙ ars est collectio ex adinẽtis ꝯphẽsiõib⁹. ꝛ exercitatis. ꝛ ꝓbatis ad aliquẽ finẽ eoꝝ bonoꝝ q̃ sunt in vita. Et ꝑ meta. hr̃. ꝙ acqritur ars ex mltis expimẽtalib⁹ notitijs. ꝛ fit vna vl'is rõ de ꝯsilibus ꝯceptib⁹. iux quem modũ moralis phia ꝛ medicina sciẽtifice acq̄sita nõ eẽnt artes appellãde. sz mecanice artes ꝓprie artes appellaret̃. ¶ 3ᵃ distictio. accipiẽdo sciaz ꝓ hitu vel aggregato ex hitib⁹ p demr̃ationẽ acq̄sito adhuc dupl'r accipi põt. vno mõ ꝓ hitu sciẽtifico. siue aggregato ex habitib⁹ d̾bitã hñtib⁹ inuicẽ ꝯnexionẽ ꝛ hitudinẽ ad vnũ tertiũ. ĩ scire ꝛ nõ ĩ opari ordinato. 2ᵒ mõ ꝓ hitu sciẽtifico ꝛc. vel in scire. vel opari ꝑncipal'r ordinato. ¶ Ex his tres ĩferũt ꝯclõnes. ꝑᵃ accipiẽdo artẽ vt accipit̃ ĩ scdo mẽbro scde distictõis sic ars distiguit̃ ꝯ sciaz qual'rcũq̃ sũptã. pz. qꝛ de rõne scie vt hᵒ accipit̃ ẽ p dmr̃ationẽ acqri. sz de rõne artis tal'r sũpte ẽ nõ p demr̃atiõez. sz assuefactõe vel expimẽto acqri. q̃r ꝛc. ¶ 2ᵃ ꝯ. scia sumpta vt sumit̃ in ꝑ mẽbro tertie distictõis distiguit̃ ꝯ artẽ q̃lrcũq̃ sumptã. ĩ 2ᵃ distictõe. pz. qꝛ d̾ rõne artis ꝑ vel 2ᵒ mõ. ẽ is opationẽ ꝛ nõ in scire ꝑncipal'r ordinari. de rõne v̾o scie tal'r sumpte ẽ in scire tñ ordinari. q̃re ꝛc. ¶ 3ᵃ ꝯclõ. ars accepta ꝑ mõ. ꝛ scia 2ᵒ mõ sumpta idẽ coicidere possũt. pz. moralis. n. phia. sil'r ꝛ medicia ꝑncipal'r. ĩ opari ordinant̃. ꝛ p d̾mr̃atõez acqri pñt. s. vl' a posteriori. vl' a ꝑori. Itẽ expimẽto ꝛ assuefactiõe. q̃re ꝛc. ¶ Sz hic dubitat̃. nũq̃d dyalectica scia ꝓprie vl' ars dici dz. ꝙ nõ sit ars argr̃. qꝛ nõ is opari. sz ĩ scire tñ ordiat̃. ¶ Oꝛ sic argr̃. qꝛ ordinat̃ ĩ formatiões syllõꝝ ꝛ aliaꝝ hᵒ opationũ q̃ ĩ ptãte nr̃a exñt. ¶ Ad idẽ v'r albert⁹ aleman⁹ ĩ vl'ib⁹ suis. ¶ Itẽ cõis mod⁹ loq̃ndi q dyalecticã grãmaticã ꝛ rhetoricã artes noiauit. ¶ Ad hᵒ r̃nderi põt. ꝙ dyalectica nõ ẽ ars aliq̃ mõ hᵒ distictõis. sz largissime sumẽdo artẽ posset dici ꝙ sic. qual'r ẽt metaphĩcã artẽ eẽ diceremᵒ. vt ex ꝑma distictõe pz. ¶ Ad rõnes in oppositum diceretur. ꝙ lz dyalectica ĩ hᵒ oppatões ordinetur. non tamẽ extrinsece sed intrisece sunt. qd̃ requiritur ad esse artis. vt in ꝑmissis dicebat̃. ¶ Ad albertũ ꝛ cõez modũ lo-

quendā diceret. q accipiūt artē valde large. quō q̄libet scia dr ars. ¶ Alr' & meli' dr ad dubiū q dyalectica est ars. qz sua operari pncipalr' ordinat. ¶ Ad rōnez in oppositū. negatur aīs. Dico. n. pmo q dyalectica nō tm̄ in operatōes itrinsecas sed etiā extrisecas finalr' ordinat. qz nō solū mēte. sed & voce docemur syllogismos formare. ¶ Dico scdo q etiā rōne operationū itriseca. in q̄s pficiendas nos dyalectica dirigit. merito ars dz noiari. & iste fuit itellect' alberti. & sic ad eē artis in pmo mēbro scde distictionis sufficit dicere q in opus in ptāte nr̄a exn̄s finalr' ordinet siue itrinsecū. siue extrisecū fuerit. ¶ Sed ctrs hoc vltimū arguit. qz illo dato segtur notitiā pncipioꝝ scie simplr' speculatiue. sic̄ metaphice. vel alteri' debere dici artē. qd videt manifeste falsū. & ctra pdicta. cn̄a pbat. qz notitia illoꝝ pncipioꝝ finalr' ordinat in cognitionē cclōnū eiusdē scie. vt pz. talis aūt cognitio intellectus ē operatio quedā i potestate nr̄a exn̄s. vt pz. qre &c. ¶ Ad h dicit primo. q lz formare sillum vel aliam argumentationē sit opatio in nr̄a ptāte exn̄s. cognitio tm̄ cclōnū alicui' scie. que illarū includit credulitatē non in potestate nr̄a existit. nō. n. cōiter diceremus q scire vel credere triāgulū habere tres angulos duobus rectis equales sit i ptāte nr̄a. propterea q ad illud credēdū oz itellectū aliqua rōe moueri. de tali aūt cognitionem loquimur qn̄ dicimus vnius cognitionē i alterius cognitionē ordinari. s. notitiā pncipioꝝ in notitiā cclōnis. ¶ 2º dico q aliquid finalr' ordinari i aliquā operationē itellectus duplr' intelligi pōt. vno mō sic vt per ipsū tāq̄ pmā vel preuiā dispositionē illa operatio acquirat. & hoc mō notitiā pmissaꝝ in notitiā cclōnis ordinari dicimus. tale vero ordinari i operationē nō arguit habitū aliquē debere dici artē. Alio mō sic vt p ipsū reguletur intellectus ad operationē illam formādam & hoc mō hitus dyalecticus i opationē itrisecā ordinat. Ex tali āt ordinatōe i opationē sufficiēter arguit aliquē hitū noiandū eē artē. Ars. n. qbusdā reglis & pceptis cnsistit. vt hr p ethycoꝝ. & p hoc patz responsio ad dubitationem.

Ad argumēta pncipalia. ¶ Ad pᵐ pz i articulo p. ¶ Ad 2ᵐ dr q pter pcn̄tē cognitionem reqrit discursus & alia mlta. ¶ Ad rōnē in oppositū pz ex vltimo nōbili. ¶ Ad 3ᵐ cū ei' affirmatōe. pz ex 4. cclōne pmi articli. cū correlario ipi'. Cū di dr q pcognitio ē doctrina. illō ē negādū pprie loquēdo. ¶ Ad 4ᵐ. & 5ᵐ pz i cclōne. ¶ Ad vltimū. pz ex vltia cclōne pmi articuli. & cuz dr q frustra dr doctria itellectiua. h negat. qz sic ē dcm in cclōne text'. ari. illā pticulā posuit pter opinionē platōis & sic est finis questionis.

¶ Dupliciter aūt necessarium est precognosce. Alia nāqz quia sunt prius opinari necesse ē &c.

Questio III.

Queritur 3º. vtrū d dignitate oporteat pcognoscere solū. qz ē. ¶ Ad ptem negatiuā argr sic. cognitio qz ē dignitatis necio psupponit cognitōez qd ē ipi'. igr nō tm̄ ē necia pcognitio qz ē. asūptū pbat. nō. n. possum' dre dignitatē eē verā nisi terminos itelligam' ipaz cponētes. sz h est pcognoscere qd ē ipi'. qre &c. ¶ 2º. cclō q nō imediate dmrat ex pncipijs p se notis. sic̄ illa triāgulus hz tres. n̄ reqrit pcognitōez. qz ē dignitati s q &c. tz cn̄a. & assumptū pz. cū ei' notitia sufficiēter acqrat p notitiā suaꝝ pmissaꝝ. in qb' nō icluditur dignitas. ¶ Dr forte q lz illa pcognitio. qz ē. nō imediate reqratur ad declarādū cclōnē. reqrit saltē mediate eo q notitia suaꝝ pmissaꝝ i p se nota reduci dz. ¶ Sz h nisio nō tollit difficultatē. qz lz notitia pdicte cclōnis i notitiā aliqꝝ pncipioꝝ resoluat. vt gr̄a exēpli i h pnᵐ. de pūcto ad pūctū est rectā lineā ducere. & i diffōnē ipi' triāguli. nō tm̄ vr̄ modus q pdcā pnᵃ i hāc dignitatē resoluant. de q̄lz eē vl nō eē. ¶ Cōfirmat. qz nulla scia spālr' hz cnsiderare dignitates. q i demrātōib' suis nō psuppōere dz qz ē ipaꝝ. tz cn̄a. & aīs est ari. p poste. ¶ 3º. q̄lz pcognitio est via p quā p se dz acqri doctrina vl disciplia. sz notitia. qz ē dignitatis n ē hō. igr &c. maior ē ari. i h phemio. minor pbat. qz notitia dignitatū cū sit vltima nō pōt nos ducere i dterminatā alicui' spālis cclōnis cognitōez. nō. n. ē d se magi apta ī vnū q̄z i aliō ducere. qr &c. ¶ 4º si ps affirmatiua eēt va. pari rōne notitia pmissaꝝ pncipioꝝ pticularū. & medij demrātiui pcognitio dici dz. patz cn̄a. qz cuiuslibet illoꝝ notitia reqrit ad acqrēdam doctrinā. sic̄ ēt notitia dignitatis. cn̄s tm̄ est falsū. eo q tūc multo plres eēnt pcognitiōes q̄z q sūt ab ari. numerate. ¶ 5º ctigit hoiez errare circa dignitates. sic̄ antiq negātes illā. q̄libet est vel nō ē. & tm̄ cclōni assentire. q p pmissas ei' declararet. sic̄ gr̄a exēpli. pme cclōni geometrie. qre &c. ¶ Sexto mlte sūt demōstratōes negatiue aut ducētes ad ipole qb' dignitates nihil vidētur defuire. vt pz. qre &c.

Ad oppositum ē ari. in phemio libri poste. Et oēs eius expositores. ¶ In ista q̄ne erūt duo articuli in p determinabit q̄stio. & i scdo videbūtur varij modi rn̄dēdi ad difficultatē pmi argumēti pncipalis.

Quātū ad pᵐ sit h pᵃ distictio. iste termin' pcognitio duplr' accipi pōt. p large. & sic accipit p q̄libet cognitōe q aliā cognitōez pcedit ad ipi' pductōez ccurrēs. & sic accipit d vtute fmōis. scdo mō stricte. q sic dscribi pōt. pcognitio ē itellectiua cognitio: nō p pcessū pprie scientificū acqsibil' ad acqrēdā doctrinā p se ordiata. aū totalē pcessū p acqsitōe eiusdē doctrie reqsitū. q lr notitiā pmoꝝ pncipiorū & cognitōez subi de q passio pbat q ad eē ipi' pcognitōez dicerem'. Silr cognitōez qd nois passiōis & subi. Iuxt quez itellectū vt cōiter asserit arist. accepit pcognitōez. i phemio pmi poste. Dr notāter itellectia. qz lz cognitio sēsitiua necio pcedat doctrinā i nob acqrēdā nō tm̄ ad mētē ari pcognitio dici dz. Dr scdo. nō p pcessū scientificū acqsibilis. pp q̄dam dmrābilia pnᵃ nō pma q̄ꝝ cognitōes nō pcognitiōes stricte dici debent. Ultimo dr. aū totalē pcessū. ad drīaz pmissaꝝ demrābiliū & medij demrātiui nō p se noti. lz. n. ad notitiā cclōnis tales pmisse ordinētur & cogsci dbeāt tpe vel nā pᵒ. nō tm̄ oz eaꝝ cognitōez eē pcognitiōz. Idē dico d medio demrātiuo nō p se noto. Ex qb' ifert q alicui' pncipij formalr' igredietis dmrationē cognitio ē pcognitio appellāda. qd ē ꝯ q̄sdā modernos. pz. sic̄ i geoᵃ. d cognitōe illius pncipij. q̄cūqꝫ sūt eq̄lia vni 3º sunt eq̄lia iter se. sic̄ ēt in nālī phia de cognitiōe illi' pncipij multa sūt corpa mobilia. Segr scdo. q ctigēs ē alicui' dmrātōis vni' pmisse vel ābaꝝ cognitionē eē stricte pcognitionē. pz vt pus. i aliq. n. demrātōe mathematica adducit illa ppō p vna pmissa. q̄cūqꝫ sūt eq̄lia vni 3º. sūt eq̄lia iter se. vt pz i ppōne pᵃ geoᵉ. Segr tertio q ctigēs est mediū demrātiuū stricte eē pcognitū. pz vbi fit diffō oino p se nota. vl aliqd hō. ¶ 2ª distictio. pcognitio duplr' i ei' ptes distigui pōt. pmō mālr'. 2º mō formalr'. mālr q ad ea circa q tal' pcognitio vsat: q sūt sic̄ dignitas passio. & subz. & videbit magl' ifra. formalr' vō distiguit igd ē. & qz ē. dr aūt pcognitio qd ē p quā cogscit qd p nom̄ significat: sz qz ē distiguit. naz q̄dā ē p quā rē eē apphendim' simplr'. Quedā vō ē p quā sic vel sic eē cōplexe cogscim'. ¶ 3ª distictio. dignitas duplr' accipi pt. vno mō stricte p pncipijs olo pmis. q̄lia sūt illa duo. q̄lz ē vel nō ē. d nullo sil' ctigit eē & nō eē. 2º vō accipit magis large p q̄lz ppōne p se nō & idemrābili absolute. & h mō dicerem' ppōnes illas eē dignitates. q̄cūqꝫ sūt eq̄lia vni. 3. sūt eq̄lia iter se. pūct' ē cui' nō ē ps. & sic vr ari. accipe dignitatem p poste. iᵒ ca. dico at pnᵃ. i 1ᵃ parte. oīs. n. dmrātiua scia &c. ¶ Ad ppoᵐ igr ari. in h phemio accipit dignitatē large. & nō stricte. qd ē ctra quosdā modernos. & hoc videt rōnabile. non. n. vrisimile est per precognitionez quia est dignitatis

solam intellexisse precognitionem illius propõnis. de quo/ libet dicit esse vel nõ eẽ. ¶ Pꝫ. geometria psupponit ꝙ q̃cũ q̃ sint eq̃lia vni tertio sunt eq̃lia iter se. ꝛ per ꝯñs de illa ꝑ põne hr̃ ꝓcognitio. q̃ est. cũ sit absolute ꝑ se nota ꝛ idemrã/ bilis. aut igr̃ illa est ꝓcognitio dignitatis. aut nõ. si sic hr̃ item tum. si nõ. seqtur ꝙ Ari. fuit isufficiẽs in enumerãdo preco/ gnitiões. qḋ nõ est dicẽdũ. ¶ Quarta distictio. hr̃e ꝺ aliquo ꝑncipio ꝓcognitiõez q̃ est duplr̃ itelligi põt. vno mõ in actu allo mõ in habitu. exẽplũ ꝑmi. vt si actu sciã ꝙ q̃cunq̃ sunt eq̃lia vni tertio ꝛc̃. exẽplũ scḋi. vt si aliqñ actu ꝯsiderauerĩ sup ꝑdicta ꝓpõne: ꝛ nũc in me reseruat⁹ sit habit⁹ per quẽ lꝫ non actualr̃ ꝯsiderẽ. si mihi tñ ꝓponeret̃ stati sibi assentirẽ. ¶ Prima ꝯclõ. ad quãcunq̃ ꝓpriã doctrinã acqrendã ne/ cesse est de aliq̃ dignitate ꝓcognoscere: q̃ ẽ. ꝓbat̃. q̃ doctri na ꝓprie solũ hr̃ de ꝯclusiõe de q̃ hr̃ scia. vt ex ꝓcedentibus pꝫ. q̃libet aũt talis resolui dꝫ in aliq̃ ꝑ se nota ꝛ idemrãbilia. alr̃ rẽt ꝓcessus in ĩfinitũ. q̃re dꝫ ad quãcunq̃ doctrinã habẽ dam fieri resolutionẽ ad idemõstrabilia. aut igr̃ illa cogno scunt̃ eẽ vera. aut nõ. si nõ. tũc ꝯñter non habebit̃ doctrina eo ꝙ ignotatis ꝑorib⁹ ignorant̃ posteriora. si sic tũc eoꝝ co/ gnitio erit ꝓcognitio appellãda. vt pꝫ ex descriptiõe ꝑmissa. cum igr̃ illa sint dignitates. vt pꝫ ex 3° notata. seqr̃ itentum ¶ Scḋa ꝯclõ. lꝫ ita sit. nõ tñ dꝫ semꝑ ante doctrinã acqren dam actualẽ hr̃e ꝓcognitionẽ. q̃ est dignitatis. sꝫ dꝫ actualẽ hr̃e vel hr̃tualẽ. Scḋa ps ꝯclonis. pꝫ ex ꝓcedẽti. ꝑma ps pꝫ ex scḋo articlõ ꝑncipali. ad actualr̃. n. sciendũ ꝙ triangulus habet tres sufficit actualr̃ scire triangulũ hr̃e angulũ extri secum ꝛc̃. cũ habituali cognitiõe ꝓpõnũ ꝓcedentiũ ꝛ vlti/ mate ꝑncipioꝝ idemrãbiliũ a q̃b⁹ depẽdet notitia illi⁹ ꝯclu sionis. pꝫ ꝛc̃. ¶ Tertia ꝯclõ. de dignitate ꝯplexa ꝯsiderata nõ hr̃ ꝓcognitio q̃d nõis. itelligẽdo ꝑ ꝓcognitionẽ quid no/ minis ipsi⁹ descriptionẽ. pꝫ. q̃ ꝯplexoꝝ ꝑfectoꝝ nõ est diffi/ nitio q̃d nõis nec q̃d rei.

Quantum ad scḋm articulũ. Sciendũ ꝙ varij inte miũt̃ modi rñdẽdi. q̃dã dñt ꝯcedẽdo ꝙ ꝺ singularib⁹ terminis dignitatẽ cõponẽtibus dꝫ hr̃e ꝓcogni/ tionem. sed non tanq̃ eã qua vtatur demonstrator. de tali vero loq̃r ari. ¶ Contra vel dignitas ingredit̃ formaliter demonstrationẽ vel nõ. si sic. sicut dꝫ hr̃e ꝓcognitionez q̃ ẽ actualẽ ipsi⁹ dignitatis qua vtitur demõstrator. sic ẽt opor tebit actualẽ hr̃e ꝓcognitionẽ quid nõis terminoꝝ ipsaz cõ ponentiũ: qua etiã demonstrans vtetur. Si vero dr̃ ꝙ non sequit̃ ꝙ sicut nõ vtetur demonstrator actuali ꝓcognitiõe q̃d nõis terminoꝝ simpliciũ dignitatis. sic nõ vti dꝫ ꝓcogni tione q̃ est ipsius. ꝛ sicut erit necessaria hr̃tualis ꝓcognitio q̃ est ipsius. sic etiã hr̃tualis ꝓcognitio terminoꝝ ꝯponẽtiũ ipsã. q̃re rñsio nulla. ¶ Alij dicũt ꝯcedẽdo ꝙ dꝫ ꝓcognitio nẽ hr̃e q̃d nõis terminoꝝ simpliciũ dignitatis. ari. tñ ꝺ ipsa nõ facit̃ mentionez. q̃ illa ꝑsupponitur a ꝓcognitiõe quia ẽ ipsius. ¶ Contra a simili nõ fienda erat mẽtio de ꝓcognitiõe q̃d nõis subi eo ꝙ ipsa ꝑsuppõit̃ a ꝓcognitõe q̃ ẽ ipsi⁹. q̃re rñsio nõ est sufficiens. ¶ Itẽ suffecisset ponere ꝑmissaꝝ ꝓ/ cognitionez eo ꝙ ipsaꝝ cognitio omnes alias ꝓcognitiões ꝑsupponit. ¶ Alij dicũt ꝙ nõ dꝫ talẽ ꝓcognitionẽ q̃d nois hr̃e eo ꝙ stat aliquẽ intellectũ taliter eẽ dispositũ. ꝙ si ꝓpo neretur ei ista dignitas de quolibet dr̃ esse vel nõ rẽ vl̃ aliq̃ hꝫ. si terminos intelligeret statim assentiret. ꝛ ꝑ ꝯñs hẽbit precognitionẽ q̃ est ipsi⁹. ꝛ tñ cũ hoc stat ꝙ termini isti⁹ di gnitatis ab eo nõ intelligantur. ꝛ sic ꝯñter nõ hẽat ipsoꝝ q̃d nõis precognitionem. ¶ Contra a simili seqtur ꝙ ĩ sciis hr̃ta ꝑ inuẽtionẽ nõ dꝫ hr̃e precognitionẽ q̃d nois subi nec passionis. ꝯñs vr̃ falsum ꝛ ꝯ mentẽ ari. vt pꝫ. ꝯña vero tꝫ a simili. dato enim ꝙ aliqs non intelligeret illos terminos luna vel eclipsis. adhuc tñ inuestigare posset intra se cãm eclipsis lune. ꝛ ꝑ illã ĩtra se ꝯcludere effectũ. ¶ Diceretur forte ꝙ q̃uis nõ hr̃et precognitionẽ q̃d nois quo ad termi

nos vocales vel scriptos. hr̃et tñ quo ad terminos mẽtales eo ꝙ ꝑ illos ꝯceptus lune ꝛ eclipsis lunã apprehenderet ꝛ eclipsim. ꝛ h̃ cognitio silr̃ dr̃ q̃d nõis ipsoꝝ. ¶ Sꝫ ꝯtra. a sili seqt̃ ꝙ lꝫ nõ itelligeret terĩnos vocales vel scriptos digni tatẽ ꝯponẽtes. ꝺ reb⁹ tñ ꝑ ipos significatis reqrit̃ notitia sim plex actualr̃ vel habitualis. ꝛ hec silr̃ dicet̃ ꝓcognitio q̃d no/ minis ipoꝝ. q̃re ꝛc̃. ¶ Alia rñsio dicit ꝙ de terminis digni tatẽ ꝯponẽtib⁹ nõ hr̃ ꝓcognitio q̃d nõis. eo ꝙ sunt termini cõisi nõ hñtes diffõnez quid nomis. neq̃ q̃d rei. de digni tate etiã nõ habet̃. eo ꝙ ẽ ꝯplexũ ꝯplexiõe verbali. cui nꝫ diffõ q̃d nõis neq̃ q̃d rei cõpetere põt. ¶ Sed ꝯtra per q̃d nõis ꝓcognitõez cõiter oẽs itelligũt cognitionẽ q̃ sci q̃d ꝑ nomẽ significat̃. Sꝫ talis cognitio de cõisis haberi põt. q̃re rñsio nulla. minor pꝫ. lꝫ. n. ens descriptõez q̃d nõis hr̃e non possit. stat tñ aliquẽ itelligere q̃d per hũc terminum ens. significa tur. silr̃ ꝑ hũc terminũ totũ ꝛ ps. ꝛ talẽ ꝓcognitio q̃d nois vt pꝫ. ꝑ silẽ arguit̃ de ipa dignitate ꝯplexa. possũz. n. scire q̃d vel q̃liter ꝑ talẽ ꝓpõnẽ significat̃. q̃ḋlibꝫ est vl̃ nõ est. ꝛ talis erit cognitio q̃d nõis. vt pꝫ. q̃r ꝛc̃. ¶ Pꝫ. sm̃ veritatẽ alie sunt di cẽde dignitates ꝑter dignitates ꝑmas. sic dẽ totũ ẽ sua pte mai⁹. ꝛ taliũ pñt hr̃i descriptiões q̃d nõis q̃ ad termios ipsa ĩgrediẽtes. totũ. n. ꝛ ps ꝺscribi põt. q̃re rñsio videt̃ nulla. ¶ Alia rñsio facilẽ ꝯcedẽdo ꝙ de ꝑdictis hr̃ ꝓcognitio q̃d ẽ. veꝝ tñ Aristo. illã tacuit. sꝫ nobis eã ĩtelligere ꝺdit per ꝓ/ cognitionẽ q̃d nõis subi ꝛ passiõis. per illã ẽr dedit ĩtellige/ re ꝓcognitiõez q̃d nõis medij demõstratiui. q̃ ita necessaria vr̃ sicut q̃d nõis subi ꝛ passiõis. ¶ Alia rñsio põt eẽ ista. ꝙ ꝑ ꝓcognitionẽ q̃d nõis ĩtellexit ꝓcognitionẽ actualẽ tñ. ꝑ ꝓco gnitionẽ võ q̃ ẽ actualẽ vel habitualẽ ĩdifferẽter ĩtellexit. talis aũt q̃d nõis lꝫ de subo ꝛ passiõe ꝺbeat hr̃i. nõ tñ hoc dꝫ de dignitate. vt satis pꝫ.

Ad rationes ꝑncipales. ¶ Ad ꝑmã pꝫ ex articulo scḋo. ¶ Ad scḋaz negat̃ añs. ¶ Ad ꝓ bationẽ dr̃ ꝙ vltra ꝑmissaꝝ cognitionẽ reqrit̃ alicui⁹ digni tatis actualis ꝓcognitio vel habitualr̃. vt dictũ fuit in prima ꝛ scḋa ꝯclone. ¶ Ad ꝯfirmationẽ dr̃ ꝑ negãdo assũptũ ꝑ di gnitates ĩtelligẽdo ꝑn⁹ q̃cũq̃ idemr̃abilia vt ꝑus dicebat̃. ¶ 2° dico ꝙ ꝑ dignitates ĩtelligẽdo solũ dignitates ꝑmas q̃/ libꝫ scia spãlis vtit̃ dignitatib⁹. nõ in sui maxima cõitate su/ ꝑis sꝫ q̃tũ sufficiẽs ẽ gñi circa qḋ versat̃. vt pꝫ de mẽte ari. ꝑmo poste. in illo. c. Cõicant aũt oẽs scie sm̃ cõia ꝛc̃. vbi grã geometria dicit ꝙ nõ ꝯtingit eandẽ lineã rẽ ꝛ nõ eẽ. siue ñ ꝯtigit idẽ eẽ lineã ꝛ nõ lineã. ¶ Aliq võ dicũt ꝙ q̃libet scia hr̃tualem cognitionẽ ꝑmaꝝ dignitatũ ꝑsupponit. eo ꝙ q̃li/ bet docẽdus talr̃ sm̃ intellectũ debet esse dispositus ꝙ ꝑn cipijs ꝑmis debite ĩtellectis discutere nõ possit. ꝛ ꝺ tali pre/ cognitione q̃ est dignitatis dicunt ari. intellexisse. Ego ve ro magis puto ad mẽtẽ ipsius qḋ ꝑus dicebat̃. ¶ Ad 3ᵐ di cit ꝓcedens mõ ꝙ ar⁹ satis ꝓbat ꝙ in demonstratõe nõ re gritur dignitatũ ꝓcognitio actualis. sꝫ h̃ nõ obstãte reqrit̃ hr̃tualis. ¶ Hec mõ non tollit difficultatez. q̃uis cognitio dignitatũ hr̃tualis necessario acq̃sita est ex cognitione vna actuali vel ꝑlib⁹. eo ꝙ quilibet hr̃tus ex frequentatis acti/ bus gñatur. vt pꝫ. 6. ethi. sicut igitur actualis nõ est via ꝯ cẽdi in determinate ꝯclonis cognitionẽ. sic nec hr̃tualis. q̃ stat difficultas argumẽti. ¶ Alr̃ igitur dicitur ꝙ ꝑ dignita tẽ ĩtelligẽdo dignitatẽ ꝑ°. lꝫ aliqñ ꝯtigat dignitatẽ ꝑ se solã nõ ducere posse in determinataz passionis cognitionẽ ipsa tamen alijs ꝯiũcta illud facere põt. Accipiendo etiã digni/ tatem large quedam sunt ꝑncipia in scia que ad certam rei cognitionẽ ducere pñt. vt pꝫ. ¶ Ad 4ᵐ patet ex descriptio ne ꝓcognitionis cũ correlatiuis suis. ¶ Ad aliud dicit̃ ꝙ hoc ñ est possibile ipsis extrẽis debite intellectis. vt pꝫ ꝺ mẽte ꝯmẽtatoris tertio de aĩa. ꝯmẽto 36. de hoc tñ infra dicetur meli⁹. ¶ Ad vltimũ negãda est minor. ĩ negatiuis. n. ꝛ q̃ñ is demr̃atiõib⁹ illud reqrit̃. vt satis pꝫ. in ducẽtib⁹ etiã ad

impoīe regrīt. qm̄ tales demōstratiōes nō faciūt sciaȝ nisi facto scdo pcessu. ecōuerso ab opposito ɔclōnis ad oppositū pmissaꝝ vel alterius ipsaꝝ. in quo deseruit alicui⁹ dignitatis pcognitio. vt pȝ. ꝛ sic ē finis qōnis.

¶ Alia vero quid est qḋ dicitur intelligere opoꝛtet. qdam autem vtraqȝ. ꝛc̄. Qō IIII.

Queritur quarto. Nūquid de subo opꝫ pcognitōes hr̄e qꝛ ē et qd est. de passiōe vo solū qd est. ¶ Ad ptez negatiuaz. pmo quo ad subm arguit sic. de multis scia acqritur demr̄atiua tanq̄ de subis q̄ꝛ nullū est in reꝝ nā. ergo de talib⁹ nō oȝ presupponere. qꝛ est. tȝ ɔn̄a. ꝛ assumptū patȝ de pluuia. grādine. tonitruo. fulgure. terremotu. ꝛ silib⁹ de qb⁹ qꝫ scia acqri pōt hoie ɔsiderāte in his q̄ scribunt̄ 2° meteoroꝝ. ñ tñ ista sunt semp. vt pȝ itueti. Idē argumētū cōiter fit de rosa. de q̄ sciri pōt qꝫ est pulcherrimus floꝝ. vel aliqd sile. q̄uis nulla rosa sit actu. ¶ Scdo de qbusdaȝ subis scia. q̄ m̄ eē nō pn̄t. igr̄ ꝛc̄. tȝ ɔn̄a. ꝛ assumptū pȝ ð vacuo. ꝛ infinito. de qbus scia hr̄ dmr̄atiua q̄rto ꝛ tertio phycoꝝ. ꝛ tñ ipsē ē. tā vacuū q̄ ifinitū eē. vt ibidem pȝ. ¶ 3° de subo hr̄ qḋ est. qꝛ q̄rimus nūquid ipȝ sit vel nō. ergo de ipo non est pcognitio qꝛ est hn̄da. tȝ et ɔn̄a. qꝛ pcognoscere qꝛ est ipi⁹ est pcognoscere ipm̄ eē. nō pōt aūt idē scdm idē pcognosci ꝛ dubitari. añs pȝ in pncipio scdi hui⁹. ¶ Dicit̄ forte qꝫ q̄stio ista est qō passionis ꝛ nō subi. ¶ Cōtra. qꝛ phs exēplificans de qōne si est, dicit. vt si ē vel nō est de⁹ vel cētaurus. vel aliqd h⁹. q̄ tñ ponunt̄ ab eo tanq̄ suba: ꝛ nō passiōes. vt pȝ. q̄re nisio nulla. ¶ Cōfirmat̄. qꝛ i demr̄atiōib⁹ qbus rē esse simplr̄ demr̄at̄. de subo pbat̄ eē. sic pȝ. 8. phycoꝝ. vbi demōstrat̄ subas sepatas eē. q̄re de ipis non precognoscit̄ qꝛ est. ¶ 4° arguit̄. qꝫ de subo nō psupponit̄ qd est. qꝛ de ipo q̄rit̄ qd est. tȝ ɔn̄a. vt pus. ꝛ assūptuȝ hr̄. scdo hui⁹. ¶ Cōfirmat̄. qꝛ ꝓplimū diffō subi. iuestigat̄ pcessu sciētifico. vt pȝ p doctriā ari. ibidē. ꝛ per ɔn̄s nō oȝ illā precognosci. ¶ Cōfirmatur scdo. qꝛ in scia hita p intentionē non oȝ de subo pcognoscere quid est. pōt. n. est forte p ɔceptus mētales inuestigare cām q̄ luna eclipsat̄. licet nō intelligat huc terminū luna. q̄re ꝛc̄. ¶ Quito pncipalr̄ arguit̄. qꝛ ð passiōe sit hn̄da pcognitio. qꝛ ē. ꝛ nō solū qd est. nā in aliqua pmissaꝝ demonstrationis p quā ɔcludit̄ passio ð subo pdicat̄ illa passio de medio demōstratiōis. tanq̄ maioꝛ extremitas. sed hoc nō potest remanente ordine doctrine. nisi precognito illā passionē esse. q̄ ꝛc̄. maioꝛ ꝛ minoꝛ de se patēt. gr̄a exēpli fiat hec demonstratio. oē aial rōnale ē disciplinabile. ois hō ē. ergo ꝛc̄. ¶ Cōfirmat̄. illḋ pcognoscendū est eē cui⁹ q̄rimus per demr̄ationē. sȝ per demr̄ationē q̄rim⁹ cāȝ p pter quā passio iheret subo suo. ergo passiōeȝ eē a nobis pcognosci oȝ. maioꝛ pȝ. qꝛ frustra q̄rerem⁹ ppter quā cāȝ passio iheret. nisi illā eē psupponeret̄. quare ꝛc̄. ¶ Cōfirmat̄ scdo. qꝛ pmi phi cōprehēdentes lune eclipsim p sensum ex admiratiōe cāȝ iqsiuerūt. ꝛ hoc nō fecissēt. nisi pus cognitū illa passiōe. q̄tuȝ ad eē ipius. q̄re ꝛc̄. ¶ Cōfirmat̄ tertio. qꝛ in demr̄atiōe ab effectu ad cāȝ. in q̄ ex passiōis notitia p cedit̄ ad notitiā cāe. pcognoscere oȝ illā passionē eē. igr̄ ꝛc̄. tȝ ɔn̄a. ꝛ assūptū videt̄ ð se notū. ¶ Cōfirmat̄ q̄rto. qꝛ si h nō foret veꝝ. maxime ɔtingeret pp rōnē q̄ cōmuniter assignati solet. qꝛ. s. passionē eē est illā iesse. cū sit accñs. sed passionē iesse ɔcludit̄ per demōstratōeȝ. q̄re pcognosci nō oȝ. ¶ Sed hec rō nō ɔcludit. lȝ eni pmo phi p sensū pceperēt lune eclipsim. ꝛ ɔn̄ter notitiā haberēt qꝛ ē ipsi⁹: cām tñ iuestigauerunt qua ɔcluderēt ipsam inesse subo suo. ꝛ p illā demonstrauerūt ipsam ineē. q̄re ꝛc̄. ¶ Ultimo arguit̄ qꝫ non semp añ pcessuȝ demonstratiuū oȝ de passione aliquā hr̄e precognitionē. nā cū demonstratur diffō de suo diffinito p aliā diffōnē. vel aliqd h⁹. nō oȝ de passiōe aliquid pcognoscere: cū in tali demonstratōe nulla passio cōcurrat. Idem pȝ in demōstratiōe. qua per vnū genus cause aliud demōstratur. vt per gen⁹ cause finalis cām efficientē demōstrando. vel ecōtra. Itē in demonstrationibus qbus demonstratur simplr̄ eē rei. sicut cū. 8. phy. demōstrat̄ eē subaꝝ sepataꝝ. nulla eni passio ibi p demōstrationē ɔcluditur de qua oporteat aliquā habere precognitionē. q̄re ꝛc̄.

Ad oppositum est phs pmo posterioꝝ. i pncipio. ꝛ cōiter oēs expositores. ¶ In ista qōne erūt tres articuli. In p° pmittētur q̄dā distictōes. In scdo ponētur ɔclōnes. In tertio dubitatōes.

Quantū ad pmū sit pma distictio. pcognoscere qd est subi vel passiōis duob⁹ modis itelligi pt. vno mō. qꝛ precognoscatur quid nois significat. Alio modo qꝛ cognoscatur per ipsius diffinitionem. Exemplū pmi vt si itelligā istū terminū hō. qꝛ p ipȝ hoieȝ apphendā. Exēpluȝ scdi vt si hoiem apprehēdā p sui diffōnē qd nois aut qd rei. Ex quo pȝ qꝫ nō dē scire qd est. ē scire p diffōnē qd nois aut qd rei. ¶ Scda distictio. scire qd est p diffōnē duplr̄ ɔtigere pōt. sic etiā duplex ē diffō. q̄dā. n. est qd rei. q̄dā vo qd nominis. Diffō qd nois est per quaȝ refert̄ nomē in suū significatum. declarat enim quid nomē significat. Diffinitio vero qd rei est q̄ rei nām aliquo mō declarat. Cōiter autē inter illas aliq̄ dr̄ie assignari solēt. ¶ Pri° dr̄ia. diffō qd nominis entib⁹ ꝛ nō entib⁹ ɔpetere pōt. pȝ qꝛ diffinit̄ ifinituȝ qḋ est q̄tū nō terminatū. silr̄ vacuū qꝫ loc⁹ ē corpe puatus. cū tñ vtrūqȝ illoꝝ eē nō possit. sȝ vtraqȝ illaꝝ diffōnū ē qd nois tñ. Diffō vo qd rei soluȝ entib⁹ ɔpetere pōt. ¶ Scda dr̄ia. qꝛ diffō qd nois sil' ɔplexis ɔpetere pōt: ꝛ incōplexis. sic pȝ per Ari. scdo hui⁹. q voluit qꝫ ylias siue historia troiana diffōne qd nois diffiniri pōt. Diffō vo qd rei solū cōpetit incōplexis. ¶ 3a dr̄iā ponūt qdā. qꝛ p diffōnē qd nois solū refert̄ nomē in suū significatū. p diffōnē vo qd rei refertur nomē in pn̄a sui significati. hoc tñ nō puto vlr̄ veꝝ. qꝛ diffō data a posteriori p passionē. aut aliqd h⁹. sic diffiniendo hominē prisibile. ē qd rei. ꝛ tñ non refert̄ diffinitum. siue nomen ipius. in pncipia diffiniti. sȝ poti⁹ i effectū ipi⁹. ¶ Sed illḋ dictū vificat̄ solū de diffinitione qd rei dicta a priori. ¶ Quartā dr̄iam ponūt qꝛ diffō quid rei solum est subaꝝ. diffō vero qd nois subaꝝ ꝛ accñtiū eē pōt. ꝛ hoc videtur ð intentōe. ari. 7. meta. vbi dicit qꝫ soli⁹ sube ē diffō. ¶ Hec aūt dr̄ia nō est vera. nisi limitet̄. vt qdam limitauerūt posteriores. vȝ. qꝫ diffō qd rei simplr̄ solis cōpetit subȝs. sicut eni suba sola hȝ eē simplr̄: ita sibi soli diffō quid rei simplr̄ cōpetere pōt. Accñti vero lȝ diffinitio qd rei cōpetere possit. illa tñ diffō sm qd dici oȝ. sicut etiā accñs habet eē sm qd. accñtia eni eē est in esse. vt pȝ. q̄re ꝛc̄. ¶ Diffō vero qd rei diuidi pōt. quedā eni assignatur p pure qditatiua. s. p genus ꝛ dr̄iam eēntialr̄ sicut cā exēpli homo ē aial rationale. Quedā vero p aliquā p se cām diffiniti. quedā vero a posteriori. p passionē aut aliū ei⁹ effectū. ¶ Scdo notandū qꝫ lȝ passio ppe dicatur ð ppetate insequēte pncipia spēi. q̄lr̄ risibilitatē dicim⁹ hois passionē āplificādo tñ vocabuli significationē. oē illud aliquo° passio dici pōt qꝫ i demōstratiōe ɔcudit̄ p aliqd qḋ nālr̄ sit eo pus. q̄lr̄ diffō posterioꝛ de diffinito ɔcludit̄ p diffōnē poꝛē. ꝛ cā posterioꝛ p poꝛē pbatur. ¶ Tertio notādū qꝫ lȝ iste terminus demonstratio iuxta modū loquēdi. ari ꝛ expositoꝝ large sumendo dicat̄ tā de pticulari q̄ de vli. oe negatiua ꝛ de affirmatiua. de ducēte ad impoīe. ꝛ de ostēsiua: ꝛ de demōstratiōe qua simplr̄ pbat̄ esse alicuius rei. pprie tñ dicitur soluȝ de demonstratione qua affirmatiue p cām imediatā aliqua passio de subiecto ipius pprio demr̄at̄. ꝛ de hoc potissime loqtur Ari. in p̄nti cū vlt̄ necias eē pdictas pcognitiōes. ¶ Quarto notādū qꝫ sicut terminoꝝ significantiū subm, aut passionē quidā sūt

ceptum mētales. qdā vero signa extrīseca illis cōceptibus corrīdēna sicut vocalia. vel scripta. sic ēt pcognitio. qd est subi vel passionis. quedā est simplex rei apphēsio p ceptū rlā significantē. qdā vero est cognitio q̄ scitur referri signū aliqd extrīsecū vocale. vel scriptū. vel aliqd hm in ei⁹ significatum. ⁊ hec ē qd sub alijs verbis antiqui dixerūt. vz. q̄ ē duplex qd nois. qddā est qd est qd dī. qddam est qd est qd sentit. Per qd ē quod sentit intellexerūt precognitionem quid nois primo mō. per qd est qd dicit precognitionē qd nominis secundo modo.

Quantum ad 2ᵘᵐ sit prima conclusio. nō oz ante totalē pcessuz demōstratiuū pcognoscere quid rei ipsius subi aut passionis. probat sic. aliqñ qd rei tam subi q̄ passionis pcessu sciētifico investigatur anteq̄ passio de subo demōstretur. igitur cōclusio vā. tenet ꝯsequentia. ⁊ assūptū pz. alter .n. aristo. nō dedisset scdo huius doctrinā investigādi diffinitionē ⁊ medium demonstrationis. ¶ Secunda cōclusio. ī quacunq3 demōstratione sive stricte sive large sūpta de subo oz habere pcognitionē quid nominis. pbatur: nā in qualibet demostratiōe aliqd ponitur subz vl ratione subi hñs. qd formalr ingreditur demostrationem. de tali aūt oz scire qd nominis. aliogn nō ītelligerētur termini demonstrationis. ⁊ sic frustra demonstratio adduceretur. igr ⁊c. maior pz iductive tā in demostratione negativa q̄ affirmativa. tā ducēte ad īpole. q̄ ostensiva. itē ī demōstratione q̄ pbatur aliqd simplr esse. ¶ 3ª conclusio. Et stante demostrationē large sūpta non oporteat de passione quid nominis pcognoscere. tñ añ qualibet demōstrationē ostīsuā ⁊ affirmativā precognosci debet qd nominis passionis large vel stricte sūpte. ¶ Prima ps huius conclusionis pz vbi spēs vni⁹ pdicamēti ab altera removeat. sicut pbando q̄ linea nō ē albedo. ibi .n. nō īgreditur pa⁹ cuius oporteat hre quid nominis precognem. ⁊ tñ illa ē demonstratio. vt parebit infra. Jdē etiam pz de demōstratione ad impossibile ducēte. vt si ex illa. linea ē albedo. pbetur q̄titatē eē qualitatē. ¶ Scda ps pbatur inductive. vbi eni ī demonstratōe affirmativa ⁊ ostīsiva pbat passio ppe sūpta de subo. vel diffō ō diffinito. vel vnū gen⁹ cause p aliud ondat. pz p supi⁹ dcā q̄ ī ipa ꝯcurrit passio ppe vl large sūpta. cui⁹ oz qd nois hre pcognitionē. alitet aūt nō ītelligerent termini formaliter demonstrationē ingrediētes. Jtē ī demonstratōe qua simpliciter pbatur pmaz cām eē. vt hr. 8. phy. necessario ponitur aliqs pme cāe effect⁹. s. motus eternus. p quē tanq̄ per passionem pbatur illā eē. quare illius passionis oportebit quid nominis habere precognitionē. ⁊ sic videtur de similibus dicendū. esse enim rei non demōstrari ꝯveniēter poterit nisi p aliquē ipsi⁹ pprium effectū. ¶ 4ª ꝯclusio sit ad mentē ari. in qualiber demonstratōe qua ppria passio de subo pprio ppter qd demōstratur ppe. vere oportet tā subi q̄ passionis qd nois hre pcognitionez vel qd dr vel qd sentitur. pz ex pdictis. ⁊ hec ꝯclusio sufficere pōt ad textū ari. verificandū. Notanter dicitur. qd dr. vel qd sentitur. q2 nō oz in demonstratōe que fit inveniendo per discursum iteriorē tm terminos intelligere vocales aut scriptos passionē ⁊ subm significantes vt pus arguebatur. sed oz per mentales cōceptus ambo simpliciter apprehendere. ¶ 5ª conclusio. nō ante qualiber demostrationē large vel stricte sūptam oz precognoscere q2 ē de subo. pz p quedā adducta superius. psertim q2 vbi demōstretur substātias sepatas esse nō presupponitur sed pbatur esse subi. ¶ 6ª conclusio ad mentem aristo. ante quālibet demostrationē qua propria passia demostratur de subo pp quid. de subo precognosci debet q2 ē. pz. q2 aliter frustra itēderetu⁹ demōstrare passionē illi subo inesse nisi supponeremus ipsā esse. ¶ 7ª ꝯclusio. non in qualibet demratione sive large sive stricte sūpta oz supponere q2 ē passiōis. pbatur. qa aliqñ per demōstrationē ostīsuā pbatur passio ō subo. quā tñ discipulus credere pōt non posse eē ī rez nā. aūq3 p demonstrationē sit ꝯclusa. sic. vbi grā. credat aliqs q̄ eqlitas triū angulo2 duobus rectis sit īpossibilis donec p media propria sibi ī demonstratiōe ꝯcludatur. ⁊ idē vr a fortiori alijs q̄ aūb⁹ demonstrationū. quare ⁊c. ¶ Ultima ꝯclusio. in aliq̄ demonstratōe ostīsiva oz pcognoscere q2 ē passiōis. pz in demonstratōe qua ab effectu proceditur ad cāz. sicut phi pmi ex ꝯprehensione eclipsis lunaris per sensū ī ꝯprehensionē cāe devenerūt. ⁊ sic añ notitiā illi⁹ cāe pcognoverunt eclipsiz esse. q̄re ⁊c. ista ꝯclusio nō est ꝯ intentiōez ari. qm̄ ipe solū eas pcognitiōes numeravit. que ī oī demratiōe reqrūtur. quapropris passio de subo proprio ppter qd demonstratur. in illa eni ꝯclusione nō accipio pcognitionez stricte fm q̄ superius diffinivi.

Quantum ad tertiū circa dicta primo dubitatur. q2 sicut dicebatur in articulo pmo de multis fit demōstratio affirmativa ⁊ ostīsiva que tñ actualiter nō sunt. sicut de rosa. pluvia. tonitruo. ⁊ ꝯsimilib⁹. q2 videt sextā ꝯclusionē nō vēr esse verā. Confirmat. q2 ari. 4. phy. pbat locū esse. similiter ⁊ tps esse. que tñ videntur suba demōstrationis. quare ⁊c. ¶ Ad hoc multiplr respōderi solet quidā eni dicūt q̄ oz precognoscere subm eē vel in se. vel in suis causis. sed nō oz pcognoscere ipz habere eē actuale. cū ergo de rosa ⁊ de pluvia hr scia sive demonstratio. tunc in suis causis hñt eē sive in potētia. lz nō hēant eē actuale. ¶ Hec rñsio nō est sufficiens. q2 vel ipsa loquitur de eē rei fm nām individualē. vel fm nām gnīcam aut specificā. si pmo mō tā esse ī suis causis q̄ esse actuale nihil p se defuit demonstratōi. vt videbitur īfra in p hui⁹. cū singulariū nō fit demonstratio. quare illa dña videtur nulla. Si secūdo mō tale semp est actu. sic eni gña ⁊ spēs sunt eterna ⁊ īcorruptibilia. ita videt ipo2 esse. sive qditatē noiare velimus sive essentiā. incorruptibile eē. quare oportebit pcognoscere subm esse actu. ⁊ nō potētia tñ. Alij dicūt q̄ oz pcognosci subz eē aliquod ens. cui nō repugnat existere. lz nō oporteat ipm cognoscere actualiter eē. ¶ Hec rñsio deficit sic pcedēs. vt pz. quare ⁊c. ¶ Aliter dicūt qdā moderni. q̄ oz pcognoscere subm eē aliqd de quo aliqua passio ē demonstrabilis. nulla ergo rosa existe rosa tamen est aliqd ō quo aliqua passio est demonstrabilis. ⁊ sic de ipsa pcognosci poterit. quis est. ¶ Hec responsio non videtur secura. cū eni queritur quale esse debeat dc subo pcognosci ad hoc vt de ipso aliqua passio demōstretur. sī respōdetur q̄ oz pcognosci ipsum esse tale q̄ de ipso sit aliqua passio demonstrabilis. est rñdere circulariter ꝯsignādo. s. idē per idē. ¶ P̄. potest alicui discipulo demōstrari pma ppō geometrie q̄uis non consideret relationē qua refertur passio ad subm suū. vel ecōtra sub intētiōe scda. q̄uis etiā ñ ꝯsideret sillogismū demōstratiū q formatur sibi a magistra suo ea rōne q̄ sillogismus demonstrativ⁹. imo nihil penitus ꝯsideret sub rōne demrabilis aut demratōis. ⁊ tñ lineā rectā eē. ō q̄ ipa passio demonstratur sufficienter precognoscet quantum sufficiet ad habendam notitiam demonstrativam conclusionis. vt patet intuenti. quare videtur responsio falsa. ¶ Jtem si de suba oportet pcognoscere ipsum esse tale. q̄ de ipso aliqua passio sit demonstrabilis. q̄rendum erit quale sive q̄lr esse oz pcognoscere subm. ad hoc vt de ipso ea passio demōstrari possit. nunqd sit esse actu. vel potentia. vel aliqd hm. ⁊ sic stat difficultas argumēti. ¶ Jtē hec ꝯña valet. de subo oz precognoscere ipsum esse tale q̄ de ipo aliqua sit passio demonstrabilis. ergo oz pcognoscere passionē eius eē talē q̄ de illa subo demōstrari possit. ⁊ per ꝯñs ita oportebit de passione pcognitiōez hre. q2 est. sicut de subo qd tamen est ꝯ pꝯ intentionē aristo. ¶ Rñdetur igitur aliter ⁊ faciliter. vz. q̄ de subo quo pmo passio demonstratur. oz precognoscere

ipꝫ actu et vere esse. tale vero subim nõ est aliqđ pticulore sed vle cui⁹ eẽ siue quiditas vel eẽntia ẽ eterna. et ꝑ hoc pꝫ ad rãnem. lꝫ enim nulla sit rosa pticularis actu. spẽs tñ rose ẽ actu cũ sit icorruptibilis ꝑ se. de rosa vero vl'i ꝑmo fit dmõstratio. nõ aũt de rosa pticulari nisi ꝑ accidens. ¶ Idẽ videtur dõꝫ de pluuia tonitruo et cõsilibꝫ qũuis hec nomina tonitruuꝫ pluuia grãdo etc. magis videantur aliquid significare ꝑ modũ ꝑuationis: qꝫ ꝑ moduꝫ subi vt pꝫ considerant. ¶ Hec rñsio tamẽ intelligatur esse va loquendo de demõstratione vl'i affirmatiua et ostẽsiua qua ꝓpria passio de subiecto determinantur. ¶ Ex hac rñsione pꝫ eos bñ dixisse q dñt qꝫ oꝫ precognoscere quid est subi quo ad esse ꝑntale per ꝑntale esse specificum vel genericũ itelligẽdo. ¶ Sꝫ contra rñsionez dubitaẽ. qꝛ de his que nõ semꝑ sũt scie fiunt et demõstrationes. vt pꝫ de mẽte ari. scõo hui⁹. q̃re de illis nõ oportebit procognoscere qꝛ est siue ĩ vl'i. siue ĩ particulari. ¶ Ad hoc ꝑmo dr̃ qꝫ auctoritas ari. ibi nõ loqtur de subiectis sꝫ de passionibus que aliquãdo sũt actu in subiectis ꝓprys et aliquando nõ. sicut eclipsis lune. Ad hũc ĩtellectum qꝫ ab aptitudine illa eclipsãdi aliquãdo ꝑuenit actus et aliquãdo non. qr̃ illa auctoritas ꝓposito nõ obstat. ¶ Secũdo dico qꝫ licet hꝫ passiones aliqñ sint in actu et aliquando non ad intellectũ expressum. de ipsis tamẽ scĩa et demostratio hñ põt. sm qꝫ aptitudinẽ hñt ad hꝫ operationes ꝓducendas. et sic semper et vl'r ĩ subis proprys habẽt eẽ. quare rõ h non obstat. ¶ Ad cõfirmationẽ dubitatõis ꝑncipalis ꝑmo dr̃ qꝫ locus et tẽpus ab ari. eẽ ꝓbantur non tãqꝫ suba sꝫ tãqꝫ passiones corporis mobilis. ¶ Scõo dicitur qꝫ lꝫ ita esset non tñ esset ꝯ conclusionẽ sextã que dicit añ q̃libet demõstrationẽ q̃ locũ ꝓpria passio etc. ¶ Põt etiã dici qꝫ locũ eẽ nõ ꝓbatur ex ordine doctrine. sꝫ quo ad hoiem. s. ꝓpter antiquos ipm esse negãtes. et huic rñsioni ꝯsonãt verba ꝯmẽtatoris ꝯmẽto ꝑmo. 4. phy. cũ dicit qꝫ locũ eẽ est ꝑ se notũ et non inquiritur ratione demonstratiua. sed dyalectica.

¶ Scdã dubitatio ꝯ ꝯclõnez ꝑmã. vel diffinitio passiõis ẽ mediũ in potissima demõratione. vel diffinitio subi. si ꝑ mõ. seqtur qꝫ ꝑcognitio qd rei passiõis est demõratiõi necĩa. Si scõo mõ. seqt qꝫ necĩa erit ꝑcognitio subi qd rei. imo vlterius ꝑcognitio passionis. nã illa ꝓpõ ĩ qua passio d subiecti diffõne ꝑdicatur erit mediata ad imediatã reducibilis per diffõnem passionis. vt pꝫ in hoc sillõ. oẽ aĩal rõnale ẽ disciplinabile. oĩs hõ est hꝫ. ergo etc. ¶ Confirmatur. hñs sciãꝫ ꝑ demonstrationẽ ꝑfecte cognoscit passionis quiditatẽ. sꝫ hoc nõ acquiritur ꝑ demõrationẽ. ergo talis notitia ꝑfuit oñ demonstrationẽ. minor pꝫ. scõo hui⁹. maior ꝓbatur. qꝛ habita demonstratõe cognoscitur ꝓpter quid passionis. sed ĩ oĩbus idẽ ẽ qd. et ꝓpter qd vt pꝫ scõo poste. circa ꝑn⁹. quare etc. ¶ Confirmatur scõo. qꝛ d nullo ꝑfecte cognosci põt siẽ nisi etiã cognoscatur qd ẽ ipsius. sed ꝑ demonstratõem sequitur cognitio si est ipsius passionis. ergo oꝫ ẽt ipsi⁹ qd est rei cognitionẽ hr̃e. que vr̃ necessaria añ demonstratõeꝫ. maior pꝫ scõo poste. c. tertio. minor pꝫ fm linconienseꝫ scõo poste. circa ꝑncipiũ. vbi dicit qꝫ demõratio facit scire si est. qꝛ est et ꝓpter quid ẽ ipsius passiõis. ¶ Ad hec rñdetur qꝫ argumẽta nõ plus ꝓbãt nisi qꝫ añ cõpletã sciam passionis que ꝑ demonstrationẽ vltimate acquirit. prius tpe vel nã notitia hr̃ qditatiua subi. vel passionis vel vtriusqꝫ. ex hoc tñ nõ sequitur vt ipsa sit ꝑcognitio nolanda. qꝛ nõ oꝫ vt totalẽ scientificũ ꝓcessum ꝑcedat. inuestigatur enim illo diffõ vt plurimũ ꝑ ortẽ diffõnes inuestigãdi positã scõo hui⁹. et ꝯñter ad demõrationẽ passionis ꝓceditur de subo suo. non haberẽ tñ ꝑ incõuenienti vt aliqñ hꝫ diffõnis cognitio precognitio dici deberet. qñ. s. ꝓpõ ex illa diffõne et diffinito cõposita eẽt oĩo ꝑ se nota. et ꝑ ꝯñs de ipsa hr̃etur precognitio quia est tanqꝫ precognitio dignitatis. vt dictum fuit ĩ qõne ꝑcedẽti. ¶ Quid aũt sit mediũ ĩ demõratione potissima an subi diffõ. vel passiõis. videbitur deo dãte scõo h⁹. ¶ Tertio dubitatur nũqd ĩ demõratiõe ad ĩpossibile ducẽte oportea t d subo ꝑcogñcere qꝛ est. Idẽ dubitatur de demõstratõe negatiua. ¶ Ad hec dicitur qꝫ nõ. sicut exẽplo declarari põt. si enim fiat demonstratio ari. 4. phy. que ad ĩpossibile ducit. vꝫ. si datur vacuũ. tũc mobile in ipso positũ mouebitur infinita velocitate. aut mouebitur in nõ tpe. pꝫ. qꝛ ibi nõ ꝑsupponere oꝫ aliqd eẽ. ¶ Ita. n. argui põt d chimera. sicut d quocũqꝫ alio mobili. qꝫ infinita velocitate moueretur. ¶ Silr̃ si fiat hec negatiua demonstratio in ꝑmo mõ scõe figure. nullũ vacuũ est suba vel accñs. oẽ ens ẽ suba vel accñs. ergo nullũ vacuũ est ens. pꝫ qꝫ nõ oꝫ ꝑsupponere vacuũ eẽ. qđ est subm ꝯclusionis. ꝯceditur tñ qꝫ vt plurimũ ĩ dmõratõe negatiua ꝑcognoscit. qꝛ ẽ subi sic pꝫ ĩ ista. nulla q̃ntitas ẽ q̃litas. q̃libꝫ linea ẽ q̃ntitas ꝗ nulla liea ẽ q̃litas. Idẽ ẽt aliqñ contingit in demonstratione ducẽte ad ĩpoẽ. ¶ Quarto ꝑncipaliter dubitatur ꝯ scõam et tertiã ꝯclusionẽ. qꝛ ari. de vacuo. 4. phy. ingrit qd sit vacuũ. et certuꝫ est qꝫ illa qđ est qd nois. et nõ quid rei. ¶ Respõdẽt quidaꝫ qꝫ de his que nõ sũt. quoꝝ qd nois eẽt qd rei si eẽnt. nõ ĩcõuenit fieri qõnẽ qd noĩs q̃ est ac si esset qđ qd rei. ¶ Alr̃ dici põt. qꝫ qđ illa qd nois quã fecit ari. in tractatu d vacuo est qđ quo ad hoiẽꝫ. s. ꝓpter antiquos male opinãtes. sed non fuit ex ordine doctrine fm se demonstratõi ꝑponẽda.

Ad argumenta ꝑncipalia. ¶ Ad ꝑmũ pꝫ rñsio ĩ articulo vltimo. ¶ Ad scõm pꝫ in articulo scõo. ¶ Dicitur tamẽ qꝫ isti termini vacuũ et infinitũ poti⁹ significant significatũ suũ ꝑ moduꝫ passionis. qꝫ per modũ subi. nã si vacuũ eẽt. tũc eẽt passio loci. et si infinitũ eẽt. foret passio corpis. vt pꝫ. ¶ Propter hoc dixerũt quidã et satis rõnabilr̃. qꝫ cũ ista. nullũ vacuum ẽ. equaleat huic. null⁹ locus est ꝑuat⁹ corpe. cognoscẽdo locũ esse ꝑcognscitur subm demõstratõis qua demõstratur vacuũ nõ eẽ. ¶ Ad tertiũ rñdent quidã moderni. qꝫ nõ ẽ oĩo idẽ eẽ qđ de subo ꝑcognoscitur. et d quo formatur dubitatio. nam de subo ꝑcognoscim⁹. qꝛ est. ipm apphẽdẽdo absolute eẽ. siue sub rõne entis. de subo vero formatur qđ quo ad ipsius eẽ determinatũ et distinctũ. que vocatur qđ si est. et hui⁹ qdeꝫ cognitio acquiritur ꝑ demõstrationẽ. qñ. s. iã sciuerim⁹ qditatẽ subi. aut quale ẽ illud subm. quo ad inherentiã passionis eiusdẽ. ¶ Hec rñsio videtur insufficiẽs. ꝑ. qꝛ fm ipsam nõ videtur differẽtia iter ꝑcognitionẽ mẽtalẽ qd nominis subi. et qꝛ est ipsi⁹. pꝫ ꝯñia. qꝛ ad mentalẽ qd nois subi precognitionem requiritur ipsum subiectum mentaliter apprehendere sub ratione entis. et hoc est habere ipsius quia est precognitionem scõm responsionem. quare etc. ¶ Secundo ex eodem responsione seqtur qꝫ q̃stio si est non differt a qõne qd est vel qꝛ est. ꝯñs est falsũ. vt pꝫ scõo hui⁹. hec ꝯñia sic ꝓbaẽ. tũc terminatur q̃stio si est. qñ sciuerim⁹ qd sit aut q̃le sit subꝫ. vt pꝫ scõꝫ illã rñsionẽ. sꝫ tũc etiã terminaẽ qđ qd est vel qꝛ est. vt pꝫ. q̃re etc. ¶ Alr̃ igiẽ ad dubitatõꝫ dupir̃ rñderi põt. vno mõ sicut dicebatur arguẽdo qꝫ oẽs qõnes numerate scõo hoꝝ ponũtur tanqꝫ qões passionis. ꝑcognitio vo q̃ cogscit aliqd eẽ ẽ solũ subi. ¶ Ad rõnẽ ĩ oppositũ dici põt qꝫ ari. locut⁹ est cã exẽpli. ¶ Scõo ꝯcedi põt qꝫ aliquãdo de subo querit si ẽ quando nõ fuerit notuꝫ illud eẽ. sicut q̃rim⁹ de deo nũquid sit. vel nũquid aliq suba sepata sit. et tũc veꝝ est d subo nõ haberi ꝑcognitõeꝫ. qꝛ ẽ. sꝫ acqrit cognitio eẽ ipsi⁹ ꝑ demõrationẽ q̃ ꝯcluditur simplr̃ illud eẽ. cũ hoc tñ stat qꝫ añ demõstrationẽ. quia ꝓpter qd ꝯcluditur ꝓpria passio de subo vlr̃ et affirmatiẽ hũda est subi precognitio. qꝛ est ¶ Hec omnia iã dicta sũt in q̃nta et sexta cõclonib⁹. ¶ Et ꝑ hec pꝫ ad ꝯfirmationẽ hui⁹ articuli ꝑncipalis. ¶ Ad quartũ cũ ei⁹ prima ꝯfirmatõe dicẽ qꝫ ꝯcludit qꝫ de subo nõ oꝫ ꝑcognoscere qd rei. et h ꝯcessũ fuit ĩ prima ꝯclusione. ¶ Ad scõam confirmationem. patet ex vltimo

notabili. ꝛ quarta ꝯclone. in demonstrationibus enim dictis inueniendo tamen ꝑ discursum intellectus requiritur ꝑcognitio qd nois. que est simplex rei apphensio ꝑ cōceptū illā representātē. i demōstrationibꝰ vero vocalibꝰ ꝛ scriptis vltra ꝑdictā apphēsionē requirtur cognitio qd nois. qua intellectꝰ terminū vocalē aut scriptū i propriū debite referat significatū. ¶ Ad 5ᵐ dicit ꝙ solū ꝓbat añ ꝯplenā notitiā ꝯclonis quo passio d̄ subo demonstratur: cognosci debere passionē eē. eo ꝙ illā eē icluditur i premissis. premisse vero ꝓus tpe vel nā cognosci debēt ꝗ̄ ꝯclo: talis tamen cognitio nō est precognitio appellāda ad mentē ari. vt patuit ex ꝑdictis. ¶ Ad pmā ꝯfirmationē negatur maior. ꝯtingit enim vt discipulus simul de nouo odiscat passionē esse. ꝛ illā subo suo ineē. qñ .s. fuerit passio dubia vel quam credat non posse esse i rerū nā. ¶ Ad scdam ꝛ tertiā cōfirmationē. pꝫ ex vltia ꝯclone. ¶ Ad aliā ꝯfirmatōez dicitur. ꝙ ꝓbat ꝙ nō i q̄libet demōstratione qua passio de subo ꝓpo demonstratur requiratur ꝑ cognitio qr est passiōis. nō tamen icōuenit añ demōstratiuū ꝓcessum scire passionē subo suo ineē licet post demōstratōez quo cognitio passionis ꝑ cām acqritur: ꝑfectius cognoscat illā eidē subo inesse. ¶ Ad vltimū pꝫ ex scdo notabili. ꝛ 3ᵃ ꝯclone. ꝛ sic est finis q̄onis.

¶ Dupliciter autem necessarium est precognoscere. ꝛc.

Questio V.

Queritur 5ᵒ. vtrū ꝑcognitiōes añ demōstrationē necīe sint due tm̄. ¶ Ad ptem negatiuā arguitur. ꝑ sic. ꝑ cognitiōes distinguūtur obinuicē fm distīctionē obiectoꝝ ꝑcognitoꝝ. sed obiecta ꝑcognita sūt tria. vꝫ. dignitas. passio. ꝛ subm igitur tres ad numꝰ erūt precognitiōes. maior pꝫ. qr opationes distinguūtur ꝑ obā vt hr̄ in scdo de aīa. ¶ Confirmatur. qr subiecta ꝛ passiones que d̄ ipsis demōstrantur sunt quasi infinita scdm spēm sumpta. quare ꝛc. ¶ Scdo arguitur sic. quattuor sūt q̄ones. igitur q̄ttuor ꝛ nō tm̄ due sunt ꝑcognitiōes. tꝫ ꝯña. qr cuilibet q̄oni sua dꝫ ꝑcognitio corridere. ¶ Itē quot mōis dr̄ vnū oppositoꝝ tot mōis dr̄ reliquū. ꝑcognitio vero ꝛ qō inuicē opponūtur vt pꝫ. assūpsū vero patet i ꝑncipio fi huiꝰ. ¶ Tertio ar. ꝙ nulle sūt precognitiōes. qr si sic viderentur eē. qr ē ꝛ qd ē. sꝫ h̄ nō videtur verꝫ. qr qd est ꝛ qr ē sūt q̄ones. vt pꝫ loco allegato. ¶ Quarto ꝑter ꝑcognitiones ab ari. nūeratas. oꝫ de ꝑmissis ꝛ medio demonstratōis aliquā habere ꝑcognitiōez añ sciam ꝯclonis. igitur ꝛc. tꝫ ꝯña. ꝛ ꝯsumpiū videtur manifestū. ¶ Confirmatur ex verbis phi in hoc ꝓhemio q vo luit maiorē sciri aliqñ pꝰ tpe ꝗ̄ ꝯclo. q̄re ꝛc. ¶ Quito ꝑcognitio qr ē subi. ꝛ qr ē dignitatis i nulla cōicāt ꝑcognitiōe. igitur plēs ꝗ̄ due sūt h̄ ꝑcognitiōes. tenet ꝯño. qr si sic eēt oporteret oēs precognitiōes qr ē i aliq̄ vniuoco ꝯuēire. assūpiū ꝓbatur. eo ꝙ precognitio qr ē subi ē incōplexa q̄ ꝑcognscitur subm absolute eē. precognitio vero. qr ē dignitatis ē notitia ꝯplexa qua sic vel sic eē cognoscimꝰ. hꝫ aūt notitie in nullo vniuoco ꝯuenientiā hn̄t vt pꝫ. q̄re ꝛc. ¶ Sexto si sic eēt. deberent ille precognitiōes aliquē ordinem inter se habere cū vna eēt altera prior. qr vt cōiter vr̄. precognitio qd est precedit precognitionē qr est. Sed ꝙ hoc sit falsum arguitur in sciētijs ꝑ inuentionē acq̄sitis. videtur. n. ꝙ ꝓus notitia habetur qua lunā esse vel aliqd hꝫ subm precognoscitur ꝗ̄ sciatur qd significaretur hoc nomine luna. vel saltem sic esse potest. quare ꝛc.

Ad oppositum est ari. in hoc ꝓhemio. ¶ In ista q̄one primo ponētur preambulo quedam. Secūdo conclusiones.

Quantum Ad pmū premittēda sūt quedā habita i precedētibus. ꝛ pmo descriptio precognitionis posita superius in q̄one tertia. ¶ Secūdo ꝑmittendū ē ꝙ per demonstrationē hic maxime itelligimus illā i q̄ propria passio de subo ꝓprio vlr et affirmatiue demonstratur. ¶ Premittēdū tertio ꝙ ꝑcognitiōes vno mō māliter distingui possūt. s. in cōparatione ad oba circa que v̄santur Dicuntur. n. obiecta precognitionum esse māi ꝑsaꝝ qr circa ipa v̄santur. Secūdo modo formalr. s. quo ad modos ꝑ cognoscendi. ¶ Premittendū q̄rto ꝙ aliud est scire quid nominis ꝛ aliud est scire qd rei. pꝫ ex precedentibꝰ. ¶ Premittēdū quinto ꝙ scire qr est duobus modis cōtingit. vno mō scire ꝙ res est absolute. ꝛ hec vocatr̄ cōmuniter cognitio simplex. alio mō scire ꝙ hoc ē illd. ꝛ h̄ cōmuniter cognitio cōplexo appellatur. Qō tamen qr est ab ari. ponitr̄ tanq̄ qō circa cōplexum tm̄. qua queritur nunquid hoc sit illud. vt nūquid luna sit eclipsabilis. De esse vero absolute posuit q̄onē si est ꝛ non qr ē. sed de nominibus non est cura cum intendamus rerū magis ꝗ̄ nominū notitiā hr̄e. ¶ Vltio premittitur ꝙ lꝫ precognitio qua ꝑcognoscitur hoiem esse vel aliquod hꝫ subm cōmuniter dicatr̄ cognitio simplex eo ꝙ per ipsā simpliciter apprehenditr̄ hominē esse. ꝛ nō ipsum eē quid tale vel tale. talis tm̄ precognitio habetr̄ mediātecōplexo verbali vtputa mediante isto complexo hō ē. pꝫ hec suppositio de se.

Prima Concl'o. in qualibet demonstratione: qua propria passio de subo ꝓprio demonstratur opꝫ de dignitate ꝑcognoscere qr ē de passiōe quid nominis. d̄ subiecto vero vtrāq; habere ꝑcognitionē. prima ps huius conclusionis patuit in q̄one 3ᵃ. 2ᵃ vero ꝛ 3ᵃ patent in q̄one precedēti ¶ 2ᵃ conclusio. i qualibet demōstratione oꝫ de medio demonstratiuo hr̄e quid nominis ꝑcognitionē. pꝫ. qr alr̄ non itelligerētur termini formaliter demonstrationē ingredientes. ¶ Eadē conclusio ꝓbabiliter poni pōt de terminis simplicibus dignitatē aliq̄; cōponētibus de ꝑcognitione actuali vel hituali loquēdo vt patuit in precedentibus ¶ Ex conclusione infertur cōtra quosdā modernos ꝙ distiguēdo precognitiones penes oba sua nō sunt tantū tres. nec tātū quattuor secūdū genꝰ. vꝫ. ꝑcognitio dignitatis. passionis: ꝛ subi. qꝫ duobꝰ modis ꝑcognoscitr̄. pꝫ. qr preter illā est precognitio qd nois alioꝝ terminoꝝ formalr demōstrationē ingredientiū ꝛ terminoꝝ simꝰᵘᵐ dignitatis. ¶ Seqr̄ vlterius ꝙ ꝑdicto modo specifice distiguēdo precognitiones sunt nobis sub incerto numero comphēse. pꝫ. sicut etiā suba oīa ꝛ passiōes sub icerto nobis nūero ꝯphendūtr̄. ¶ 3ᵃ ꝯclo. lꝫ aliqñ ꝯtingat alterā ꝑmissam vel ambas demōstrationis silr ꝛ mediū precognosci ꝑcognitōe. qr ē. nō tm̄ i q̄lꝫ demonstratiōe illud ꝯtingit. sed valde raro. pma ps pꝫ ex q̄one tertia. ꝯtigit enim vt aliqua dignitas sit ꝑmissa. sicut pꝫ in ꝓbōne pme ꝯclonis geometrie. vbi ponitur tanq̄ ꝑmissa. ꝙ quecūq; sunt equalia vni tertio sunt eq̄lia iter se. Idē etiā de medio ꝯtingeret vbi ꝓpō cōposita ex medio ꝛ subo demōstrationis eēt oīno ꝑ se nota. ¶ Scda pars ꝯclonis patet. qr vt plurimū ꝑmisse demōstratōis sūt demōstrabiles aut alio ꝓcessu sciētifico intuestigabiles. Idē et dicitur de medio demonstratiuo. vt pꝫ. ¶ Et si arguitur ꝯ pmam ptem ꝙ ari. tūc nō sufficiēter numerasset precognitiōes. qr est. Dicitur ꝙ vbi contingat premissam aut premissas. vel mediū ꝑcognosci qr ē: talis precognitio non est alia ꝗ̄ precognitio dignitatis. tūc enim ꝑmissa sic precognoscitur. qñ erit dignitas. tūc et mediū sic precognoscitur qñ erit ps dignitatis. quare talis precognitio ē per se precognitio dignitatis appellāda. De ꝑ accñs vero ꝛ ꝯtingēter precognitio premisse. vel medij dēmr̄atiui. ¶ 4ᵃ ꝯclusio. ꝑter supradictas precognitōes. vꝫ precognitionē qd nois oīum terminoꝝ simpliciū deseruiētiū ꝑ se demr̄atiōi. ꝑcognitōem qr ē subi ꝛ qr ē dignitatis nō oꝫ i potissima demr̄atiōe aliā habere precognitionem. Probatur sic. nam si de alio alia

esset necessaria precognitio. hoc esset vel de premissis. vel
medio demonstratiuo. vel pncipijs et ptibus demõstratio
nis. sed nullius istoꝝ necessaria est precognitio i qualibet potis
sima demõstratiõe. vt ex pcedētib' patet. vt plimũ.n.eoꝝ
notitia inuestigatur vel p artē diffiniendi vel a posteriori.
vel alio hõ scientifico pcessu. quare ꝛc. ¶ Quinta pclo. pre
cognitiões formalr distinguēdo. oēs pcognitões ad duo p
cognitionũ gña reducũtur. s. gd nois. ꝛ qꝛ est. probatur sic.
omnis intellectiua cognitio. aut est simplex rei apphensio
aut cognitio rei diffinitiua qua cognoscitur quid res ē; aut
apprehensio qua cognoscit rē eē absolute. aut notitia q̃ co
gnoscitur h ee illud. aut qua scitur pter quid hoc ē illud.
Scda nõ est necessaria precognitio. vt ex pcedētib' pꝫ. vlti
ma etiã nõ est precognitio. cũ ipsa per demonstrationē acq
rat. Circa primã võ pōt eē precognitio q̃ gd nois appellat
vt pꝫ. Circa tertiã ꝛ quartã etiã precognitio eē pōt. q̃ qꝛ est
dici dꝫ. ꝛ distinguitur in qꝛ est subi. ꝛ qꝛ est dignitatis. qꝛ est
subi tertie cognitõi corrñdet. sꝫ quarte corrñdet. qꝛ ē digni
tatis. quare inductiue videt pclo vera. ¶ Sed ↄ pclonez
istam pōt p arg' qntũ pncipale supius adductũ. ¶ Ad qð
rñdent gdã negãdo assũptũ. ¶ Ad pbationē vno mõ dnt
ꝙ lꝫ qꝛ est subi sit pcognitio incõplexi. ꝛ qꝛ ē dignitatis sit
pcognitio ↄplexi. qꝛ tñ i hoc ↄueniũt subꝫ ꝛ dignitas. ꝙ itel
lect' sine discursu fert in cõplexã notitiã dignitatis. ꝛ sine
discursu stati ferri i notitiã simplicē subi. q̃ ipꝫ apphēdit eē.
ideo ille due precognitões in vnã reducunt. In qua vniuo
cãtur tanq̃ in genere cõmuni. ¶ Secũdo dnt ꝙ qꝛ ē subi
non est precognoscere subm esse absolute. sed precognosce
re ipsuz eē aliqd tale. de quo pprietates vel passiões iferri
possunt. ꝛ tale precognoscere quia est satis ↄuenit cum pre
cognitione. quia est dignitatis. vt satis pꝫ. ¶ Prima rñsio
videtur deficere. quia cognitio quia est qua pter conclu
sionem demonstratã cognoscitur hoc esse illud. ꝛ cognitio
quia est. dignitatis inuicem in eodem genere cõmunicant
cognitiõis. si igitur cognitio quia est dignitatum cuꝫ cogni
tione quia est subi in aliquo cõmuni conueniunt. sequitur
cognitionem quia est conclusionis cũ eisdem vel eodeꝫ cõ
uenire. patet ↄsequentia. quia quecunq̃ duo vni tertio i ge
nere conueniunt inter se debent in genere cõuenire. conse
quena tamen videtur contra predictam responsionē. cum
enim inter pclones ꝛ subm demonstrationis nõ sit ista affi
nitas quo ad apprehensionem intellectus. que est inter di
gnitatē ꝛ subm. videtur fm opinionē nullaꝫ assignari posse
rõnem. qua ille cognitiones in aliquo cõmuni vniuocaren
tur. antecedēs aũt patet. cum tã cognitio cõclusionis q̃ di
gnitatis sit cõplexi cognitio vna vera. quã per intellectum
apprehenditur sic hoc esse illud. quare ꝛc. ¶ Secũda vero
rñsio sufficiēter remouetur per ea. que dicta sunt in tertio
articulo qõnis precedentis. ¶ Ideo aliter respondetur. ꝙ
lꝫ precognitio. qꝛ est subi sit pcognitio rei incõplexe. illa tñ
nõ habetur nisi per aliquod cõplexum. s. per propõnem de
scdo adiacente. qua scitur hoc esse. quare cum ipsa cõplexa
sit cũ precognitione quia est dignitatis aliquo mõ cõicabit
ꝛ lꝫ cõcederetur alicui qꝛ ē subi eē simplicē omnino preco
gnitionē adhuc qꝛ ē dignitatis secũ cõicaret. cuꝫ eni scio ꝙ
omne totũ est maius sua parte. scio ꝙ ita est ex parte rei de
monstrando significatum illius ppõnis. sicut etiã sciendo
hominē esse. scio ipsum fore ex pte rei. quare illa precogni
tio ↄplexa ad quandã simplicē reducetur qualis est cogni
tio subi. iõ ꝛc. ¶ Sextã pclonem ponunt quidam. lꝫ i scia
per auditũ a doctore acquirenda. precognitio gd nois pce
dat precognitionem quia est. In scientis tamen acquiren
da per solam inuentionem precognitio quia ē precedit gd
est. Prima pars patet. eo ꝙ vbi aliquis debeat a doctore
doceri. prius saltem natura intelligere debet terminos
a doctore prolatos q̃ scire hoiem esse vel aliqð hõ subm.
Secũda ps pbatur. quia vbi quis a se ipso causam inuest
get qua luna eclipsatur. scit lunam esse prius q̃ sciat quid
significatur nomine lune aut noie eclipsis. q̃re ꝛc. ¶ Cõtra
secũdã partē huius conclusionis arguitur. in scientia que p
inuētionē acquiritur pus cognoscit discipulus subm simpli
ci apprehēsione q̃ sciat ipsuꝫ esse. vt causa exēpli prius lu
nã apprehēdit simplici ipsius conceptu q̃ sciat lunam eē. sꝫ
apprehēsio lune vel alterius subi simplici cõceptu ipsius ē
pcognitio quid nominis vt pꝫ ex pdictis. ꝛ istimet ↄfitētur.
ergo i scia habita p inuētionē quid ē subi precedit. qꝛ ē ipi'.
tenet ↄña cũ minori. maior pꝫ. cũ notitia complexa icom
plexã psupponat ꝛ sit naturalr posterior illa. ¶ Forte dicit
ꙮ ista conclusio itelligitur de gd est nominis qð dicitur cuꝫ
ante talē cognitionē intellectiuã pcedat cognitio qua scitur
subm eē. ¶ Sed hoc nihil ē. qꝛ in scia q̃ per inuentionē acq
ritur nõ oportet aliquã esse pcognitionē quid nominis: qð
dicitur. sed vbi aliq̃ talis esse habeatur cognitio hoc erit p
accidēs. qꝛ ꙮ illa sequatur qꝛ ē cognitionē. nõ erit ex ordie
doctrine. ¶ Sit g̃ ista septima cõclo. licet tã i scia habita p
auditũ. q̃ i scia per inuentionē acqrenda. aliq̃ precognitio
qꝛ ē ordine doctrine precognitionē gd nominis. taꝫ subi. q̃
passionis precedere debeat. in vtraq̃ tamē quid nominis
subi ꝛ passionis. qꝛ ē subi naturaliter precedere dꝫ. ¶ Pri
ma ps huius conclusionis pbatur. qꝛ precognitio qꝛ est di
gnitatis: cũ sit vlissima cognitio: nã precedere dꝫ spãles no
titias. q̃les sũt quid nominis subi ꝛ passiõis. q̃re ꝛc. ¶ Se
cunda vero patet p rõnē adductã. ¶ Notãter dixi ordine
doctrine. qꝛ oppositũ esset contingēs. licet nõ secũdũ odinē
doctrine. vt patere pōt ↄsiderãti.

Ad rationes pncipales. ¶ Ad pmã patet: ꝛ confir
mationē i articulo secũdo. ¶ Ad se
cundã rñdetur negãdo cõsequentiã. intelligēdo. s. de preco
gnitionibus formaliter distinctis secũdũ genus ipsarum.
¶ Ad pbationē dicũt gdã. ꙮ licet q̃tuor sint qõnes. due
tamē ipsaꝝ ad alias duas reducũtur. nã qꝛ est ꝛ pter gd ē.
ad si ē ꝛ gd ē reduci habent. vt patet secũdo posterioꝝ. i pn
cipio. qꝛ pportionabilr due erũt precognitiones secũdũ ge
nus. ¶ Sed hec responsio. nihil est. ex ipsa enim sequit oēs
precognitiones eē vnã pcognitionē ↄsequēs est falsũ. ↄña p
bat p silem rõnē qꝛ omnes qõnes ad vnã reducuntur. vꝫ.
ad qõnē medij. vt pꝫ loco allegato. g̃ pportionabiliter tñ
vna erit pcognitio. tenet ↄsequẽtia p rõnē illoꝝ. ¶ P. non
silis ē habitudo pcognitionũ ad pcognita q̃lis est qõnum
ad q̃sita. q̃re non oꝫ ꙮ lꝫ qõnes ad duas reducant ꙮ simili
ter de pcognitionib' esse debeat. tenet consequentia. ꝛ assũ
ptũ videbit statim. ꝛ ipsimet ↄfitētur. quare ꝛc. ¶ Aliter g̃
respondetur ꙮ nulla est rõ pp quã si qõnes sunt quatuor ꙮ
tot esse debeãt pcognitiones. nꝫ oꝫ cuilibet questioni suam
corrñdere precognitioneꝫ. quia precognitiones non sũt ter
minantes questionem. ante enim precognitionē quia est di
gnitatis nulla precedit questio quia est ipsius. similiter gd
nominis precognitionē nulla quid nominis questio prece
dit vt patet. imo tunc non essent precognitiones: neq̃ preco
gnitio ꝛ questio proprie ad inuicē opponuntur cuꝫ non sint
circa eadem oba ¶ Nam questio quid est querit de rei q
ditate. pcognitio quid est quid nominis tantum cognosce
re facit. qð quia est: est questio qua queritur de passionis i
herentia subo suo precognitio qꝛ est: est cognitio qua scitur
subm esse vel qua scitur dignitatem esse v^{am} vt patet. qua
re. ꝛc. ¶ Ad tertiã neganda est illa consequentia. qꝛ est ꝛ
quid est sunt questiones igitur nulle sũt precognitiones qꝛ
est ꝛ quid est. argumētum enim ex equiuoco procedit vt pꝫ.
¶ Quidam tamen has duas idefinitas concederent qꝛ ē
ꝛ quid est sunt precognitiones. ꝛ qꝛ est ꝛ quid est non sũt p
cognitiones. ¶ Ad quartam. qntaꝫ. ꝛ sextam. pꝫ in questio
ne. ꝛ sic est finis questionis.

¶ Est aũt cognoscere. Alia quidẽ prius cognoscẽtem: quorũdam autem simul accipere notitiam vt quecunqꝫ contingunt esse sub vniuersalibus. ꝛc.

Questio VI.

Queritur 6°. vtrum maior prius tempore cognoscatur in demonstratione q̃ ↄclo. minor vero simul tẽpore cũ conclusiõe. Negatiue. ar. p̃ sic. i aliqua demonstratiõe ambe premisse sũt eq̃lr note. igitur ꝛc. tenet ↄña. ꝛ assũptũ patet de demonstratione in qua ambe p̃misse fuerit per se note ita vt non requiratur mora tẽporis ad veritatẽ vtriusqꝫ cognoscendũ. ¶ 2° si sic. vel hoc foret vlr verum. vel aliqñ sic: ꝛ aliquando non. Nõ p̃ mõ. qm̃ aliqñ cõtingit minorẽ alicuius demonstrationis dudũ alicui fuisse notam añq̃ formetur sillus ꝛ ↄclo ex illa iferatur. si scdo mõ tũc ñ magis dicere debuit phs ꝙ maior prius tẽpore sciatr ꝛ minor sil' tẽpore cũ ↄ͞n. q̃re ꝛc. ¶ Tertio vbi p̃misse trãsponãtr vtex maiori fiat minor ꝛ ↄ͞e nõ videtur maiorẽ prius tẽpore sciri sed potius ecõtra. igitr ꝛc. ¶ Ad hoc aliq rñdent ꝙ lꝫ i voce vel scripto p̃misse trãsponãtr. intellect⁹ tñ vnũ format sillm in quo premisse recto ordine apprehenduntur. ꝛ sic ↄñter maior prius tẽpore cognoscitur. Sꝫ hoc nihil ẽ. q2 sicut premisse successiue pferuntr pferẽdo maiorẽ postea miorẽ. ita posse ẽ vt intellectus successiue premissas formet. quare maiorẽ post minorẽ formabit vl' formare poterit. qd̃ ẽ ↄ͞ rñsio. ẽ. imo ꝛ et possemus sillum aliquẽ vocalẽ tanq̃ sub indirecto ordine positũ itelligere. nisi similẽ formaremus mẽtalẽ. ¶ Itẽ sequeretur sillogismũ vocalem directo ordine formatũ ꝛ sillogismũ ex eisdẽ ppõnib⁹ sub idirecto ordine ↄstitutũ eidẽ mẽtali directi ordinis subordinari. pꝫ ↄña ꝑ rñsionẽ. ↄña tñ est falsuꝫ. q2 intellectus non ponere sciret differẽtiam iter illos vocales nisi ẽt diuersos haberet mẽtales ↄceptus per quos ↄprehẽderet illos abĩuicẽ differre. ¶ Quarto ar. sic. vel mediũ i demõstratõe potissima ẽ diffinitio subi. vel passiõis. vel aggregatũ ex his. vel passio p̃cedẽs. qua fit demõstratio sequẽs. fm diuersas opiniões. Si p̃ mõ. tũc prius ordie doctrine intellectus applicare dꝫ mediũ subo qd̃ fit minori. q̃ mediũ passiõi qd̃ fit i maiori. vt patet. pri⁹. n. applicare debet aĩal rõnale hoi. q̃ disciplinabili. vel q̃ alicui tali passiõi. q̃re prius scietur minor q̃ maior. Si scdo modo cũ illa cõiter ponatur diffõ causalis passionis. sequitur ꝙ sicut tam subm. q̃ illa cãlis diffõ. sũt nãlr ipsa passione priores. sic intellectus illã diffõnẽ ordie doctrine prius applicare oꝫ subo. q̃ passioni. quare minor pri⁹ cognoscetur. Idẽ ar⁹ fiat si aggregatũ ex vtraqꝫ diffinitione ponatur eẽ mediũ. Si vero dicitur vltio mõ. tunc prius p̃ma passio applicatur subo q̃ scde passioni. sic prius ordine doctrine sciri debꝫ ꝙ ois hõ est disciplinabilis q̃ ꝙ oẽ disciplinabile est risibile. quare minor prius tẽpore scietur. ¶ Quinto non prius scitur aliqua ppõ q̃ ipa hẽat eẽ. sed ↄclo habet eẽ per aliqd̃ tps post minorem. igitur scitur posterius tẽpore ipsa minori. quare non simul tẽpore sciẽtur. maior patet. ꝛ minor videtur nota saltẽ in demonstratiõe vocali. ¶ Sexto si cognita minori stati habetr cognitio ↄclusionis p̃cedente cognitione maioris. tũc qñqꝫ quis haberet maioris ꝛ minoris cognitionẽ añqꝫ hrẽt notitiã ↄclusionis. ꝛ sic sequeretur ꝙ stati cognitis principijs geo^e. sciretur p̃ma ppõ in geo^a demonstrata. s. sup datã lineã ꝛc. ꝛ p ↄ͞ñs cũ scda ex p̃ma inferatur ↄcurrẽtib⁹ etiam geometrie p̃cipijs: scitis p̃mis stati scirentr scda. Idẽ arg. ᵭ tertia ꝛ sic deinceps. qd̃ nõ ẽ rõnabile. ¶ Cõfirmatr cognita sufficienter minori ꝛ maiori põt aliqs merito dubitare. nunqd ↄclusio ex illis premissis sufficiẽter iferatur. q̃re tũc ñ oportebit scire ↄclonez. ¶ Confirmatur scdo. q2 si intellect⁹ sil' sciret minorẽ ꝛ ↄclusionẽ tũc simul posset plura scire. ↄñs tñ cõiter falsũ reputatur. dicente pho. 18. meta. q vnã non intelligit nihil itelligit. ¶ Septimo. ↄclusio p̃us cognoscitur q̃ maior vel minor: ergo ꝛc. añs patet in aliquo nuper adiscente geometriam. prius. n. demõstrans pponit ppõnẽ quã demĩstrãre intẽdit. verbi gr̃a. ppõnẽ illam. sup datã lineã ↄtingit triangulũ eq̃laterũ collocare. ꝛ ↄñr illam per suas premissas demonstrat. quare adiscẽs prius illã apprehendit q̃ p̃missas. scdm ꝙ etiaꝫ ppoñr a magistro. ¶ Cõfirmatr. q2 añ premissaꝝ cognitionẽ p̃cedit precognitio q̃d nois subi ꝛ passionis. ꝛ q2 est subi. sed ille sũt ↄclonis cognitiones cũ conclusio ex subo ꝛ passione ĩtegretur. vt pꝫ. q̃re ꝛc. ¶ Ultimo maior ꝛ minor adiuicẽ relatiue dñr. igitur non põt cognosci maior qn cognoscatur mior. ꝛ e͞ↄ. q̃re ꝛc. ↄña tꝫ. q2 correlatiua simul hñt cognosci. vt patet per ari. in p̃dicamẽtis. ꝛ añs de se patet.

Ad oppositum

ẽ phs i phemio. In ista q̃õe p̃ponenr preãbula q̃dã. 2° ↄclones.

Quantum

ad primũ sit hec p̃ma distinctio. duplex est demonstratio. quedam vlis q̃ passio vlis õ subo proprio vlr demonstratur. sicut cũ demonstratur omnẽ hoiem eẽ risibilẽ. quedam vero pticularis q̃ passio aliqua de subo inferiori ad subm ppriũ demonstratur. ꝛ hec est duplex. q2 vel demonstratur illa passio de spẽ inferiori vel õ indiuiduo. exẽplũ primi. sic arguendo sic. omnis triangulus habet tres. oĩs ysocheles est triangulus. igitur ꝛc. exemplũ scdi. ois triangulus habet tres. a. ẽ triangulus igitur ꝛc. q̃mis scda demonstratio multo minus pprie demõstratio dicatur q̃ prima. ¶ Scda distĩctio. demonstrationis pticularis qñqꝫ minor est mediata. videlꝫ qñ habuerit mediũ per qd̃ pbari põt. sicut hic. omne corpus est mobile. aĩal est corpus. igir ꝛc. inter animal. n. et corpus cadit corpus animatũ: quo illa minor pbari põt. aliquando vero imediata. vel q2 inter spẽm et eius genus nullũ fuerit mediũ. sicut hic. oĩs triãgulus hꝫ tres. ysocheles ẽ hõ. igir ꝛc. siue q2 ad sensũ sunt p se nota. sicut ẽ illa minor. hic triangulus ẽ hõ. g̃. ꝛc. ¶ 3° distinctio. qñqꝫ premisse dmõstrationis sũt p se note vl' saltẽ altera ipsaꝝ. qñqꝫ vo ãbe vel altera sũt demostrabiles. ꝛ licet eẽnt per se note cõtingit vt vna illaꝝ sit itẽsiori gradu per se nota q̃ alia vt satis patet. ¶ Quarta distinctio. duplex notitia vt pposito spectat de conclusione demõstrationis hñi põt. quedã est per quam distincte ꝛ i ppria forma cognoscitur. vt sciẽdo hũc triagulũ hñe tres per conceptũ ipsius ppriũ: precedente tamẽ notitia suaruꝫ p̃missaꝝ ꝛ hec cõmuniter notitia distincta dici solet. qñqꝫ vero non per conceptũ propꝛiũ. sed conceptũ quedã cõem aut remotũ habetur notitia ipsius. sciẽdo. n. omnẽ mulã eẽ sterilẽ notitia quedã habetur huius ↄclusionis. hec mula ẽ sterilis. que quidẽ ẽ diminuta vel iperfecta. ꝛ cõmuniter cõfusa appellatur. dr̃ etiã tunc i potẽtia cognosci. siue notitia remota. sed tũc non distincte cognoscitur. ideo dictũ est ab Arist. 2° priorũ ꝙ possũ scire in vli. ignorãdo tamẽ in particulari. vt scire omnẽ mulã esse sterilẽ ignorando tamẽ hãc mulã esse sterilẽ. Ad p̃positũ igitr hic de notitis premissaꝝ et conclusionis fit mentio primo mõ. non aũt secundo mõ. ¶ Quinta distinctio. cũ dicimus maiorẽ aut minorez. vel conclusionẽ cognosci dupliciter itelligi põt. Uno mõ q2 p ipsaꝫ itelligatur sic eẽ. vel sic. Alio mõ q2 per ipsam sciatr sic eẽ vel sic: sicut per ipsã principalr signatr. In pposito fit mẽtio de cognitione premissarũ ꝛ conclusionis tertio mõ. ¶ Ultimo premitto. ꝙ licet ad sciẽdũ cõclusionẽ aliq̃ ex premissis suis nõ solũ sufficiat illas premissas scire: sed plures alie conditiones reqrũtur in logica vidende. vꝫ. ꝙ itellectus sufficiẽter applicet premissas cõclusioni. ꝙ non dubitet: sed firmiter credat cõclusionẽ sequi ex p̃missis ꝙ sciat ex ỹis non seq nisi ỹum. ꝛ sic de alijs. que coiter addi

solent. in pposito tamen. hic oẽs supponuntur cũ dicitur ꝙ
statim minori cognita scitur ↄclõ.

Quantum ad scḋm. sit hec ↄclõ pma. Contingit taꝫ
demonstratõis vlis ꝗ̃ pticularis maiorẽ
ꝑus tpe sciri ꝗ̃ minorẽ. silr ecõtra. ↄtingit etiã ↄclõnẽ prius
tẽpore sciri ꝗ̃ aliquã ipsaꝝ. ꝓbatur sic. qꝛ ↄtingit vt discipu
lus ꝑus ꝑ longũ tps a magistro adiscat hãc ꝓpõneꝫ. oẽ aial
rõnale est disciplinabile. ꝗ̃ illã. oĩs hõ est aĩal rõnale. ↄtigit
etiã cↄ̃ vt satis pꝫ. Idẽ patet in demonstratõe pticulari. pos
sum. n. dudũ sciuisse triãgulũ habere tres. et nũc pmo scire
ꝙ ysocheles est triangulus. possum. n. ecõtra dudũ sciuisse
ysochelẽ triãguli eẽ spẽꝫ. et nũc de nouo demr̃atiue adisce
re ꝙ oĩs triangulus hꝫ tres. vltima ꝓpõ ꝓbatur. qꝛ possum
dudũ sciuisse lunã eẽ eclipsabilẽ. pri⁹ ꝗ̃ minor aut maior a
me note fuerint: ꝑ quas ostenditur cã illi⁹ ↄclõnis. Itẽ vbi
aliqua ↄclõ ꝑ medis plura ꝓbari possit. sicut ista. terra est
spica. põt mihi lõgo tpe demõstrata fuisse ꝑ a. mediũ. ꝛ vbi
nũc pmo per. b. mediũ mihi demonstretur. ↄclõ erit longo
tẽpore prius nota ꝗ̃ pmisse. b. mediũ includẽtes. vt patet.
quare ꝛc̃. ¶ 2ª ↄclõ. vbi ambe pmisse fuerint ꝑ se note. nõ
oꝫ ꝙ ordine doctrine maior sciat̃ ꝑus tpe minori. nꝫ eↄ̃. pꝫ.
qꝛ pñt esse eq̃liter ꝑ se note. vt non reqratur mora tẽporis
ad aliquã illaꝝ sciendũ. ¶ 3ª ↄclõ. cuiuslibet demõstratio
nis vlis. et ꝓpter qd. q̃ ꝓpris passio de ꝓprio subõ demon/
strat̃. minor ordine doctrine debet eẽ prius tẽpore vel nã
nota ꝗ̃ maior. vbi maior non fuerit per se nota. pꝫ ꝑ q̃rtaꝫ
rõnẽ ad partẽ negatiuã. Idẽ ẽt puto dicendũ in demonstra
tione qꝛ. vbi per possionẽ mediũ ostenditur inesse subõ. sic
hic. oẽ disciplinabile est aial rõnale. oĩs hõ est hꝫ. g̃ ꝛc̃. vr̃. n.
ꝙ notitia qꝛ. et imperfecta ꝓcedẽdo prius ordine doctrine
sciri dꝫ. ꝙ oĩs hõ ẽ disciplinabilis. ꝗ̃ disciplinabile sue cãe
applicat̃. sciẽdo ꝙ disciplinabile ẽ rõnale. Et si arguit̃ ↄ̃ ↄclõ
nẽ per ↄclõnẽ precedentẽ. vbi. n. premisse essent per se note
nõ videretur ↄclõ vera. Rñdetur ꝙ iõ notãter dcm̃ ẽ ꝑus
tẽpore vel nã. Dico scḋo ꝙ staret pmissas eẽ per se notas ñ
tñ eq̃liter. ꝛ sic ↄñter alterã ordine doctrine prius tpe sciri
et hoc nõ repugnat ↄclusioni ꝓcedẽti. ¶ 4ª ↄclusio. ꝓbabi
liter ponitur cuiuslibet demõstratõis pticularis q̃ ꝓpa pos
sio de subõ inferiori demonstratur ordine doctrine maior
prius sciri dꝫ ꝗ̃ minor. vbi minor nõ sit oĩo ꝑ se nota. ꝓbat̃
sic. Sicut se habet in toto scientie ꝓcessu in qua ꝓceditur
a magis vli ad min⁹ vlẽ. ita ꝓportionabiliter se hꝫ in demõ
stratõe pticulari. sed in ꝓcessu prius sciũtur passiones vlẽs
subi. ꝗ̃ descendatur ad spẽs eiusdẽ subi. g̃ ita dꝫ eẽ i demon
stratõe pticulari. maior pꝫ a simili. minor vero patere põt
inspiciẽn ꝓcessũ ari. q prius notitiã tradit passionum vliũꝫ
corpis mobilis. ꝗ̃ ad spẽs eius descẽderet. et ex ↄñti argui
tur cũ in maiori demõstratõis pticularis ꝓdicetur passio õ
ꝓpo subõ. et in minori illõ subm̃ de suo inferiori ꝙ prius tẽ
pore vel nã maior sciri dꝫ ꝗ̃ minor. ¶ Sꝫ ↄ̃ ↄclusionẽ in/
statur. fcõ isto sillõ. oĩs triãgulus hꝫ tres. ysocheles ẽ triãgu
lus. igitur ꝛc̃. maior nõ est ꝑ se nota. sꝫ demõstrabilis. vt pꝫ.
minor võ est imediata. cũ iter spẽm et suũ gen⁹ ꝓximũ nul
lũ cadat mediũ. q̊ ꝓbari possit. et õ ẞ hr̃ ab ari. isra. q̃re mi
nor pri⁹ sciri dꝫ ꝗ̃ maior. qḋ ẽ ↄ̃ ↄclusionẽ. Idẽ ar⁹ fieret vbi
ꝓbetur ꝙ iste triãgulus demr̃at⁹ hꝫ tres. illa eñi minor ẽ ꝑ
se nota ad sensũ. iste triãgulus ẽ triãgul⁹. et sic vr̃ argui pos/
se q̃si õ q̃lꝫ demr̃atõe pticulari. ¶ Ad hoc dr̃ ꝙ lꝫ spẽs im
mediate sub aliq̃ gñe cõtẽta nullũ hẽat mediũ ꝑ qḋ possit a
ꝑori dmr̃ari illõ g⁹ eidẽ spẽi ieẽ. qꝛ tñ vt pl̃imũ ↄtigit aliquẽ
igrar̃ vl̃ dubitare. nũqd illa spẽs sub illo gñe ↄtieat̃. iõ pote
rit ab effectu vl̃ alio⁹ a posteriori ꝓbari minor ista demr̃atõis
ita vt nõ sit ꝑ se nota. lꝫ ĩmediata dici possit. posset tñ aliqs
si vellet q̃tũ ad ẞ tenere op⁹ ↄclusiõis. ¶ Sꝫ cũ vlteri⁹ ar
guit̃ de ista singulari. ille triãgulus ẽ triãgulus. dr̃ ꝙ lꝫ illa
sit ꝑ se nota ad sẽsũ. nulla tñ ẽ tal̃ deteriata singularis cui⁹

notitia ꝓcedere dẽat ordine doctrine notitiã illius vlis. oĩs
triãgul⁹ hꝫ tres. lꝫ vliũ notitia ex singularib⁹ acq̃rat̃. ¶ 5ª
ↄ̃ ab aliq̃b⁹ ponit̃. ꝙ vbi alicui⁹ pticularis demr̃atõis minor
fuerit mediata. tũc ipa ꝑus tpe scitur ꝗ̃ ↄclusio. ꝓbat̃ sic. qꝛ
tũc minor ꝓbãda erit per⁹ mediũ. sic ista. aial ẽ corp⁹. ꝓbari
debet ꝑ corp⁹ aiatũ. ꝛ hoc secundũ eos nõ fit nisi i tpe. q̃re vi
detur ↄclõ vera. ¶ Sed ↄclõ istoꝝ. et rõ ꝓbans eã vident̃
fallaces. lꝫ. n. minor que ponitur mediata certo discursu. in
tẽpore fieret nota. nõ seq̃t̃ qn statiꝫ habita sufficiẽte notitia
minoris. simul cum notitia maioris. q̃ ante illã supponeba
tur habeatur notitia cõclusionis. vt satis pꝫ. ¶ Et si dicat̃
ꝙ Arist. hoc videtur asserere i textu: cũ dicit. Quorundam
. n. hoc mõ disciplina est et nõ ꝑ medium vltimũ cognoscit̃.
Dicitur ꝑ̊ sequendo vnam expositiõeꝫ ꝙ illa auctoritas nõ
est ad ꝓpositũ. ibi. n. dicere voluit ꝙ quorũdã habetur noti/
tia non per mediuꝫ ꝙ sit causa passionis. sicut cũ scitur hũc
triangulũ hr̃e tres. nõ adducitur ad hoc ꝓbandũ cã illi⁹ pas
sionis. sed solũ ponitur subm̃ vlẽ ꝓ medio illius demõstra
tionis. ¶ Scḋm aliã expõnẽ diceret̃. ꝙ Aristo. ostendere
voluit in q̃ maxime ↄtingit minoreꝫ simul tempore sciri cũ
conclusione. nõ tamẽ negaret illud cõtingere posse i demõ
stratione pticulari. cuius minor eẽt mediata. ¶ Ex qb⁹ pꝫ
ꝙ ad itentionẽ Aristo. sufficeret hec ↄclusio. Cõtingens est
in aliq̃ demõstratione ordine doctrine ꝑus tẽpore sciri ma
iorẽ. minorẽ vero simul tempore cũ conclusione. pꝫ sicut i
demõstratione pticulari de q̃ exẽplificatur i textu. ¶ Qui
dã vero sic limitãt ĩtellectũ Ari. ꝙ ad hoc vt mior simul tẽ
pore cognoscat̃ cũ conclusione requirit̃ pmo ꝙ ista sub ma
iori cõtineatur. 2° ꝙ sciat̃ eam sic cõtineri. 3° ꝙ sit ꝓpõ ime
diata. ¶ Sꝫ hoc mihi nõ appet valde rõnabile. qꝛ vel ipsi
loquũtur. de cognitione minoris et conclusionis q̃ accidere
õbet fꝫ ordinẽ doctrine. vel de ea q̃ ĩdifferẽter ↄtigere põt.
Si pmo mõ. siue minor mediata fuerit siue ĩmediata. siue
sciatur eã sub maiori ↄtineri siue nõ ordine doctrine. aliq̃ñ
simul tempore scit̃ cũ conclusione vt ex precedentib⁹ patet.
Si vero secundo mõ. tũc maiorẽ sciri simul cũ conclusione
accidere põt. siue aliqua illaꝝ conditionũ fuerit. siue nulla.
quare ꝛc̃. ¶ Ultima conclusio. ĩ quacunq̃ demonstratione
ambe pmisse prius natura cognoscuntur ipsa conclusione.
ꝓbatur sic. Cuiuslibet demonstrationis pmissaꝝ cognitio
nes sunt cause cognitionis conclusionis. sed quelibet causa
natura prior est causato suo. ergo ꝛc̃. tenet consequentia. ꝛ
minor est linconiensis. qui dicit ꝙ notitia premissarum gi
gnit notitiam conclusionis. est etiam Aristo. vt isra. videbi
tur. ¶ Sed ↄtra conclusionem instatur. vbi fiat. demon/
stratio ab effectu ad cãm. sicut ꝑ eclipsiꝫ lune demõstrando
interpositionẽ terre diametralẽ ĩter solem et lunã. pmisse
non p⁹ natura sciũtur conclusione. g̃ conclusio falsa. assum
ptũ ꝓbatur. qꝛ dato opposito cũ in illis pmissis cõtineatur
effectus. ꝛ ĩ cõclusione cã. sequeretur effectũ nã eẽ notioreꝫ
causa qḋ vr̃ absurdum. et cõtra cõmuniter philosophantes.
¶ Ad hoc respondetur. ꝙ aliquid prius nã cognosci. ꝗ̃ al/
terũ dupliciter ĩtelligi põt. vno⁹ sic qꝛ eius cognitio nã ꝑorẽ
alterius cognitione. Alio mõ. qꝛ ipsum sit prius cognoscibi/
le cognitione nature. primo mõ intelligitur hic. et sic vl̃r hꝫ
conclusio veritatem. 2° vero modo non. et sic cõmuniter
phi loquũtur dicentes cãs prius naturalr̃ cognosci. ¶ Sꝫ
cõtra. adhuc pmo⁹ loquendo videt̃ ꝙ causa prius nã cogno
scatur ꝗ̃ effectus eo ꝙ vbi econtra ex interpositione terre
demostretur lune eclipsis. cognitio cause erit cã notitie effe
ctus. quare illo⁹ primo non prius natura cognoscetur effe
ctus. ¶ Rñdetur cõcesso añte negando consequentiã. stãt
enim ista simul. ꝙ cognitio a. effectus. sit cognitõe. b. cause
natura ꝑor. ꝛ eↄ̃ ista. b. cause cognitio est a. effectus cognitõe
nã ꝑor. nõ. n. ex sola cause cognitione ꝑ effect⁹ cognitioneꝫ
acq̃sita ꝓcedim⁹ ad effect⁹ cognitionẽ demõstratione ꝓpter qd

sed ex alia pfectiori. ¶ De hoc magis infra videbit. vbi tractabitur de demonstratione circulari.

Ad rationes principales. ¶ Ad pmam pz q̄ꝺ se. ¶ Ad 2am filr pz. ¶ Ad 3am dr ꝙ loquendo de sillo formato i 3a pr. sic loqmur hic q̄ñtúcūq̧ pmisse trāsponant. vniuersalis tñ ppō p maiori accipi dz. et pticularis p miori. vt rect⁹ ordo seruet silli g frari dz. quē posterior ista psuppōit. ¶ Et h est qd gdā dixerūt poristice ꝙ loquēdo p⁹ premissa maior dici dz. siue pticularis fuerit siue vlis. sz posterioristice vlis dz dici maior. pticularis vo mior qd gdē dictū restringi dz ad mōs pticulares pme figure. et pferri ad 3m pme. ¶ Ad 4m pz ex 3a ↄclone. ¶ Ad 5m dixerūt gdā negādo minorē. Dicūt eni ꝙ lz i voce vel i scripto p certū tps ↄclusio formet post formatōz minoris. tñ qz i ex illectus ē agēs sine resistētia et subito potēs pducere effectū. sic ēt luminosū subito lumē pducit. iō maiori et minori formata statim ex illis sine mora tpis formabit ↄclusionē. ¶ Hec rñsio ē isufficiēs. qz lz intellect⁹ posset vel saltē sibi nō repugnet subito ppōnem aliquā formare. vt tñ satis cōtingere posse. ꝙ sic hoie pferēte successiue aliquē sillm. maior. minor. et ↄ successiue pferūt. ita itellect⁹ successiue illas ppōnes formet. ponat. n. ꝙ ñ formabit mētalē nisi audita vocali. qd vr satis posse. et túc d illo fiat ar⁹ vt pus. ¶ Cōfirmat. sit ita ꝙ sor. p horā hūerit hāc ↄñaz i mēte. ois triāgulus hz tres. et iste ē triāgulus. nullā ex illis iferēdo ↄclōnē. vel saltē hūerit istas cathegoricas ñ adiuicē ↄiūctas. et nūc p ex illa iferat ↄclōnē. pz ꝙ ↄ⁹ posteri⁹ erit tpe q̄z minor. casus sat ē polis. vt pz ↄsiderāti. pōt. n. itellect⁹ ↄsiderās sup ↄsimili ↄña scripta aliā formare mētalē: cui illa scripta subordinetur. lz nullā inferat ↄclusionē. ¶ Aliter igr rñdetur ꝙ siue stati post minorez ↄclusio formetur. siue p tps post. posse est sillz aliquē demōstratiuū ordū eē formatū. cuius nō sciatur maior. neq̧ minor. nec ↄclusio. sed q̄z cito scita iā maiori. aligs incepit scire minorē illis pmissis debite ↄclusioni applicatis. cū alijs circūstātijs i logica videndis. q̄ hic psapponūtur. tā cito sciet ↄclōnē. et hoc sufficit intentōi ari. ¶ Ex quo seqtur ꝙ conclusionē subito vel successiue post premissas in intellectu formari sat in voce. vel in scripto īpertinēs ē itentioni eius et pposito nr̄o. ¶ Ad 6m dr ꝙ argumētum satis pbat ꝙ nō semper sufficit notitia maioris et minoris ad notitiā cōclusionis hñdā. sed oz debitā fieri illaz applicationē adiuicē. cū alijs circūstātijs. rc. Ex q̄ nō oz ↄcedere ꝙ statim scitis geometrie oib⁹ pncipijs. sciant oēs geometrie cōclusiones. Cōceditur tñ ꝙ vbi debita iuācē p intellectū fieret applicatio oiuz ↄclonū et caz pncipijs sais cū circūstātijs supradictis scirētur oēs cōclusiōes ille. sed hoc eēt intellectui difficillimā. et valde laboriosū. ¶ Ex qbus pz ad cōfirmationē pmā. ¶ Ad scdaz cōcedit ↄclusio ¶ Ad auctem in op⁹ allegataz. vide que dixi in 3o de aia. ¶ Ad 7am dr. ꝙ lz gs pri⁹ actualr itelligeret illā ppōnē. sup datā lineā rc. q̄z pn⁹ ex gb⁹ demrātar. nō seqtur vt pus sciret illā. in pposito aūt p cognitionē cōclonis pmissaz notitiaz intelligim⁹ sciētificam ipsaz. ¶ Ad cōfirmationē dr ꝙ illa notitia conclusionis est valde remota. quę confusa dici oz et in potentia notitia. d tali vero conceditur ipsam pcedere posse notitiā pmissaz distinctā. sed de illa nō loqmur. cum dicimus ipsam sequi notitiā maioris aut minoris. vt patet in quarta distinctione. ¶ Ad vltimū dicitur ꝙ licet intellectus nō scire possit aliquā pmissam eē maiorē sub ratiōe maioris nisi ad minorez referendo. silr ecōtra. tamē significatum maioris scire poterit non sciendo significatū eius que minor appellat. aut eē. Et hoc sufficit pposito nostro. et sic est finis questionis.

¶ Si vero nō memnonis ambiguitas ↄtigit. aut enim nihil discet aut que nouit rc. Qō VII.

Q**Ueritur** 7o. vtrū possibile sit aliqd a nobis de nouo sciri. ¶ Ad partez negatiuā arguit. p sic. Impossē ē aliqd a nob sciri. igit rc. Añs pbatur. qz ipossibile ē de aliq̄ re nos certā hre notitiā sine formidie ad op⁹ tā p sēsū q̄z p itellectū. igr rc. tz ↄña p gd nois ipi⁹ scire. assūptū probat iductiue primo q̄ ad sensū tactus. naz quātūcūq̧ organū tactus sit bñ dispositū et mediū tā intrinsecū q̄z extrinsecū sit bñ dispositū. tñ in iudicādo hoc vel hoc eē calidū. vel frigidū error ↄtigere pōt. vbi. n. obm minus calidū q̄z sit neruus psentet iudicabit a tactu frigidū. vt pz. ¶ Confirmat. qz nunq̄z ex tactu distinguet aligs i q̄ pportōe vnū sit alio calidius. aut frigidi⁹. nō ēt p ipm gradū poterit qualitatū distiguere. sic gradū sūmū a medio. aut mediū a remissiori. q̄ et rc. ¶ 2o arguit quo ad gustū. qz febricitātes rē aliquā iudicāt amarā q̄ tñ ē dulcis. Itē pgñātes rez aliquā p gustū suauē iudicāt et dulcē q̄ tñ horribilis ē et amara. Et qz aligs dicere posset ꝙ hoc non incōuenit de gustu male disposito. a q̄ scia nō depēdet itellectiua. arguit de gustu bñ disposito. qz cardones aut fenū gustui asini bñ disposito suaues appent. et dulces g tñ gustui hois tēpato apparent amari. vt pz. oz igitur vt alter eoz decipiatur. dubiū aūt ē nobis gs eoz sit deceptus. quare rc. ¶ p. q̄ñcūq̧ aliqd gustas tibi dubiū eē dz an organum gustus sit bene vel male dispositus. cum non sis corpus temperatum. nec forte vnq̄z fuit tale corp⁹. et p ↄñs sp tibi da⁹ eē dz an bñ vel male iudicas p gustū. ¶ 3o ar. de olfatu. nā gdā odores apparēt suaues et dulces vulturibus et tigridib⁹: g tñ odoratui hois amari et horribiles apparēt. sicut pz d odoribus cadaueris. quare oz alteꝝ odoratuū eē deceptū. sed nō ē visile vt ille sit odorat⁹ vulturis: cū in eis ille sensus sit pfectissim⁹. an hoie āt ipfectissimus. vt hz videri i 2o d aia. q̄re rc. ¶ Deinde arg. de visu. q̄ñ visus bñ disposit⁹ q̄dratū a lōge visū iudicat spicū. Itē baculū in aq̄ exñtē fractū iudicat g nō ē fract⁹. sol ēt d mane rubeus appet et i meridie alb⁹. Joculatores ēt multiplr visā nostrū dcipiūt. q̄re rc. ¶ Deīde ar. d ite⁹. ois ite⁹ notitia ex sen⁹ dpēdētiā hz. vt hr 3o de aia. cū igr p sēsitiuā notitiā nullā possim⁹ hre certitudinē firmā. seqt ꝙ p itellectā ñ ↄtigit aliqd scire pfecte. ¶ Cōfirmat. qz itellectiua cognitio ↄclusionū ex notitia pncipioꝝ dependet. notitia vo pncipioꝝ p expiētiā acqritur. cū igitur experientia sit valde incerta. qz sup i sensatōib⁹ fundatur. q̄ fallaces eē pnt. seqtur itellectiuā cognitionē nō eē oino firmā q̄cūq̧ sit illa. ¶ Scdo pncipalr arguitur. ꝙ lz sciet ↄtingat. nō tñ ↄtingit scire d nouo. p per rōnes platonis. data. b. ↄclone q̄. nūc adiscatur a sorte. q̄ro nunqd añ hoc. b. ↄclo scribatur ab eo. vel nō. si sic. igit nō d nouo ipam adiscit. sed solū etminiscit ipsi⁹. si nō. seqt ꝙ nō poterit moueri aut inclinari ad ipam adiscēdū. q̄re ipaz ñ adiscet. tz ↄña. sic i silī. Si gs pr familias aliquē hūisset struū fugitiuū ab eo incognitū et vellet ipm repire frustra ipm inseq̄ret. q̄ñ nō cognosceret ipm. et per ↄñs nō ipm apphēdere posset. ¶ Itē si alicui ipito pponat pn⁹ geo⁹. stati ipē ↄcederet illa. si post illa pn⁹ pponat ppō p⁹ stati illā concederet. et sic vltra per ordinē. qd ñ ↄtigeret. nisi illas ppōes et pricipia sciuisset. q̄ te rc. Iste due rōnes attribuūt platoni ¶ Itē adduci pōt rō posita i textu que ēt attribuitur eidē Itē nō oēs terioꝝ significatōes q̄s significare scim⁹ d nouo didicim⁹. g nec alia d nouo adiscūtur. tz ↄña a silī. assūptū pbat. qz p vni⁹ termi significatōz deuenim⁹ i cognitōz significatōis alteri⁹ termini. cū igr i talib⁹ ñ sit pcedere i ifinitū deuenire erit ad significatōz vni⁹ termini: i cui⁹ notitiā non deuenim⁹ p alterius termini significationē. vt pz p ipsiusmet termini significationē. qz idē nō declarat seipm. q̄r oz illā p⁹ nobis fuisse notā. q̄re rc. ¶ Itē aia humana a deo immediate creat. cū ipa sine scia sit valde ipfecta nō vr visile

p̄ om sine scia a supremo deo ī p̄ncipio creari.q̄re ipa creat͂ sciens.ꝛ p ꝯñs nō postea aliqd de nouo adiscat. ¶ Itē si sic seq̄tur φ aīa itellectiua ē alterabilis.qō ē ꝯ phm̄.7° phyco rū.pz ꝯñā.postq̄ȝ ipa pōt moueri de ignorantia in scientiam vel econuerso.quare ꝛc̄.

Ad oppositum Est phūs ī illo pte.an̄ āt q̄ȝ sit indu cere ꝛc̄. ¶ In ista q̄one erūt duo articuli. In p̄io videbit͂ difficultas p̄mi argumēti p̄nci palis. In 2° difficultas secundi.

Quantum Ad p̄muz.notandū p̄ φ lȝ scire multis ac cipiat͂ modis.vt videbit͂ infra.tn̄ q̄litercū φ sumat͂ semper firmā alicuius ꝯplexi credulitatē icludit nulli gradui formidinis p̄mixtā.pz hec cōiter.hec igitur qō querit͂ de scire q̄litercūq3 sūpto. ¶ Prima suppō. Intelle ctus humanus nāliter ē iclinatus ad rei vitatez sciendam, ꝯ experiētia.pz ēt de mente Aristo.in p̄hemio meta.cū dr̄ oēs hoīes nā scire desiderāt. ¶ Presupponit͂ 2° φ nāle de siderıū qō inest aliqbus a tota spē.non debet oīo frustrari. pz de mente Aristo.2° celi. ¶ 3° suppō.alique sūt p̄positio nes ita euidētis veritatis:φ ipsis debite intellectis: huma nus itellect⁹ ē nāliter apt⁹ statī assentire.ꝛ nullo° dissentire eis.pz experiētia.sicut de p̄pōnib⁹ istis.qōlibet ē.vel nō ē. oē totū q̄ntitatiuū ē mai⁹ sua p̄te q̄ntitatiua.q̄cūq3 sūt eq̄lia vni z° sūt eq̄lia inter se.pz etiam de mēte cōmētatoris 3° de aīa.cōmēto trigesimo sexto.silr̄ aliq sūt modi arguēdi. q̄rū illationi itellectus nō ē apt⁹ dissentire.pz sicut de sillō expo sitorio debite regulato.sic arguēdo B ē q̄ntitas.ꝛ B ē supfici es.ḡ supficies ē q̄ntitas. Item de sillō ī barbara.sicut sic ar guēdo oē aīal ē suba.oīs hō ē aīal.ḡ oīs hō ē suba. ¶ 4° sup ponit͂.φ q̄dā ē euidētia sūma. quedā aūt nālis ꝛ remissa. Exēplū p̄mi.sic̄ euidentia qua assentit͂ huic ꝯplexo.qōdā ē vel nō ē.exēplū scd̄i.sic̄ euidētia q̄ assentit͂ huic ꝯplexo.gra ue nālr̄ deorsū mouet͂.fundat͂.n.illi⁹ p̄positionis vitas et ipius euidētia sup re mutabili.p̄pter cui⁹ mutabilitatez. nobis dū⁹ eē pōt an accidere pōt error circa ipam.p^a appel latur sūma.q̄ñ itellect⁹ p sui nām cogit͂ illi p̄positioni assen tire ꝛ nullo° dissentire potest p aliq̄ȝ rōnem adductā. 2^a vō nālis et remissa dr̄.qz p aliq̄ȝ apparētē ꝛ nālē rōnē adductā lȝ nō verā intellect⁹ ē apt⁹ illi p̄positioni dissentire. ¶ Ul timo supponit͂ φ lȝ itellectiua ꝯp̄hēsio aliq̄ mō ex sensiti ua depēdētiā hēat sicut de nulla re notitiam intellectiuam habe re possemus nisi iā p̄cessisset notitia sensitiua.nō tn̄ oȝ vt as sensus q̄ habet͂ ab itellectu circa aliqō cōplexū ex aliq̄ assen su sensus īterioris aut exteriori dependeat circa illud ꝯple xū.pz.qz intellectus assentiēdo huic cōplexo.qōlibȝ ē vl̄ nō est.nullū reqrit assensū alicui⁹ sensus siue exterioris siue i terioris circa idez cōplexū. ¶ His p̄missis sit p̄^a ꝯclō.possi ble est itellectū humanū aliqd scire. p̄bat͂.itellect⁹ hūanus ad scire nālr̄ iclinat͂.sȝ aptitudo q̄ a tota spē inest oīo frustrari nō pōt.ḡ ꝛc̄. maior ꝛ minor patēt.ex p̄° ꝛ 2^a suppone. ¶ 2^a cōclusio.nobis euidēs est et certū itellectū humanū q̄dam p̄ncipia sine vlla formidine scire.pz de p̄ncipijs oīno per se notis.vt dr̄ ī 3^a suppositione. ¶ 3^a ꝯclusio.aliquas ꝯclōnes itellect⁹ human⁹ pōt vere sine formidine scire. p̄batur.qz vbi aliqua cōclusio īmediate ex p̄ncipijs p se notis iferat͂ p aliquē modū arguendi p se notū. sicut in barbara vel q̄uis alio mō scietur illa ꝯclō vl̄ sciri poterit.sic̄ ēt p̄misse scient͂ q̄re ꝛc̄. ¶ 4° ꝯclō.lȝ ꝯclōnibus nālib⁹ possit aliqs eq̄ firmi ter assentire.sic̄ geometricis vel alijs hȝ. nāles tn̄ ꝯclōnes minus de nā sui hñt vt eisdem firmus p̄beatur assensus q̄ȝ cetere ꝯclōnes potissime demōstrate.sic̄ mare^{ss} vel aliq̄ ta les.p̄ma ps ꝯclōnis pz.tā firmā eni credulitatē.ꝛ tā itēsam pōt aliqs adhibere huic p̄pōni.graue nālr̄ deorsū mouet͂. sicut isti.triāgulus hȝ tres.scd̄a p̄bat͂.qz ꝯclōnes nāles vita tez hñt ex reb⁹ motui ꝛ variatōi subīs.ex qb⁹ varias ambita tōes ꝛ rōes ꝯtigit itellectui subiferri.q̄re ꝛc̄.ꝛ B d̄ p̄ articlō

Quantum ad scōm.sciendū est φ sicut tāgit͂ ī textu varie ꝯtigit⁹ fuerūt opiniões.p^a fuit era cliti.q ēt socrati attribuit͂.φ non ꝯtingat aliqd scire. altera platonis.φ ꝯtingat scire.sed nostrū scire nō est d̄ nouo. sed tm̄ reminisci.p̄ma opio vr̄ sufficienter remoueri p̄ articulū p̄cedētē. ¶ Sed ꝯ scd̄am instat͂ .p̄ sic.si deus p̄ aiam huma nā crearet q̄cūq3 scia pfectā.q tn̄ subito illā depderet.i hūa no corpe.hoc a deo pp̄ aliquē aut hois aut aie finē videret͂ eē factū.nullus aūt appet finis.pp̄ quē illō ꝯtigere debeat vt pz ḡ opio falsa. ¶ Cōfirmat͂.qz ordo nāe ē de ipfectiori ad pfectius trāsire ab ipso impfectiori incipiendo.non aūt ipsius ordo est trāsire ꝯ.si tn̄ ꝯtingeret. vt plato dicit. tc̄ nā inciperet a pfectiori trāseūdo ad iperfecti⁹.dū aia itellectiua p̄ q̄libet scia perfecta oēm eius notitiā in corpe hūano dep dit.q̄re opio falsa. ¶ 2° arguitur sic.cū i eodē instāti.aia in corpe infundatur.i quo ipsa creat͂.q̄ro nūqd i illo.instanti aia hūana oēm eius notitiā retinet.aut nullā.si nullā seq̄t͂ φ sit ei⁹ notitiā hȝ ꝛ nō hȝ.tȝ ꝯñā.qz nūq̄ȝ aū aliquā hūit co gnitōez.sed nūc p̄ hȝ illā.ꝛ fm̄ opionē. in eodē istāti subito illā depdet Si vero dicat͂ φ retinet ipaȝ. seq̄tur φ nō re pugnat aie intellectiue corp⁹ informare. ꝛ tn̄ oēz eius sciaȝ retinere.sȝ qō alicui p̄ aliq̄ istāti nō repugnat eidē nō dȝ p̄ tp̄s repugnare.q̄re poterit aia itellectiua p tp̄s sui retinere cognitionē postq̄ȝ informauerit corpus humanū. ¶ Con firmatur.qz i illo instāti p̄ corp⁹ humanū est minime a sup fluitatib⁹ depuratū.si igitur tūc retinebit.a fortiori i q̄libȝ istāti sequēti poterit retinere. Diceret͂ forte φ aia itellecti ua per tempus manet creata et nō infusa.et in eo tempore oēm noticiā scientificā retinet.sȝ cū p̄ infunditur deperdit illā. ¶ Contra.qz non videtur rō quare magis per horam stet sic creata et nō infusa.q̄ȝ p ditas. vel diem vel mensem. quare vel nullo tp̄e sic stabit. vel tp̄e infinito stabit creata sine infusione in corpus humanū.qō tn̄ est ꝯ opinionē. Dice retur forte φ in istāti aia itellectiua creabitur. sȝ imediate post istud istās in corp⁹ infūdetur.q̄re p istās tm̄ remāebit omni scientia repleta.sed imediate post istud istans subito obliuiscet͂. Sȝ hoc videtur ridiculū.frustra enim videretur deus illā sciaȝ in aia creare.si p istās tm̄ pmanere deberet ¶ Itē ex opione seq̄tur φ hō nō posset aliquā artē meca nicā de nouo ꝯdiscere.pz ꝯñā eadez rōne.sicut de scientijs speculatiuis.ꝛ p ꝯñs aīs intellectiua a p̄n° sue creatōis suffi cienter informata fuit arte sutoria.arte fabrili.ꝛ sic d̄ oib⁹ alijs artib⁹.qō vr̄ ridiculū Idē ēt ar.d̄ oib⁹ actib⁹ prudētie. sic d̄ actib⁹ mecanicis. ¶ Itē qdā arguūt φ ex opione seq̄ ret͂.φ hoies a p̄n° sue puericie essent eq̄lr̄ sapientes.tȝ ꝯñs qz aia vni⁹ in p̄ncipio creatōis eēt eq̄ pfecta cū aia alteri⁹ lo q̄ndo d̄ pfectōe accñtali. ¶ Seq̄ret͂ scd̄o φ hērem⁹ sciaȝ.ꝛ nos lateret hr̄e illā.postq̄ȝ ais nr̄a eēt oblita. ¶ Seq̄ret͂ 3° φ pueri a p̄n° ñ eēnt igrātes. ¶ Itē φ nāl̄ appetit⁹ hois ad scie⁹ eēt frustra eo φ frustra appetit͂ illō qō actu hr̄. ¶ Itē φ ceci a natiuitate sciam aliquā hr̄ent d̄ colorib⁹.cū aia in p̄n° creatōis hūerit sciaȝ de ipsis.sȝ iste rōnes modicā hūt euidentiā ꝯ opionem.p̄supponūt.n.p̄lonē dicere.φ cū aia fuerit corpi infusa:eandē hȝ sciam quā p̄us.ꝛ p ꝯñs hō ean dē sciōȝ habeat.cui⁹ op⁹ sensit p̄so. ¶ Nūc vō p opione ari. p̄supponit͂ p̄.sicut tāgit cōmentator tertio de aia.φ sicut se hȝ mā p̄ma in gn̄e formaȝ nālıū.sic se hȝ intellect⁹ hūanus in gn̄e formaȝ speculatiuaȝ.quēadmodū.n. mā p̄ma est i potēns pura.nullā de se hn̄s formā.sȝ quālibet talē recipit ab agente nāli tanq̄ȝ pefectionē suā dicente phō. p̄ phy.φ materia appetit formā.sicut turpe bonū.ꝛ femina maręm. ita humanus intellectus fm̄ phm̄.tertio de anima est tāq̄ȝ tabula rasa in qua nihil est pictū idest nullā de se propriam hn̄s speculatiuā formā.sȝ quālibet talē ab obo intelligibili recipit virtute intellect⁹ agētis tanq̄ȝ pfectionē suā.ad quā nālr̄ inclinatur.sicut graue deorsū.ꝛ leue sursū.iuxta illud

Ari. oēs homines nā scire desiderāt. ¶ Scđo supponitur.
q̄ reductio intellectus polis de potentia ad actū sub aliq̄
forma speculatiua fit a sensib⁹. virtute tñ intellectus agen
tis. pz de mente ari. tertio de aīa. necesse ē intelligentē fan
tasmata speculari. Itē in de sensu. omne q̄d fit in intellectu
pus fuit in sensu. quō aūt hoc fiat vide in tertio de aīa. Eedē
suppōnes fieri possunt de hitu scientifico. nullū. n. talez hz
intellectus tanq̄ sibi ppriū. ⁊ ad quēlz talē reducitur d po
tentia ad actū aliquo mō a reb⁹ sensibilib⁹. Ex quo infert̄
ɔ opinionē. que ascribitur Auicēne. q̄ ista reductio non fit
ab intelligentia vltima imediate. quā ipse vocat datorē for
maꝝ. patet ex supposito. pz ex alio. q2 vnaq̄q3 spēs est obi
ppriū representatiua. a quo deciditur. sed species lapidis
a datore formaꝝ infusa. nō ab aliquo lapide decidit̄. sz ab
ipsa itelligētia. ergo illa spēs nō lapidez. sed potius itelligē
tiam repsentabit. q̄d videt̄ absurduz. Seq̄tur scđo. q̄ sicut
mā reducitur de potētia ad actū mediāte aliqua transmu
tatiōe cū de nouo recipit aliquā formā subalē sic ēt intelle
ctus mediante trāsmutatōe spūali formā recipit speculati
uaz. siue illa transmutatio subito fiat siue successiue. ⁊ hāc
transmutatōez quidā dicūt vlr̄ eē argumentatiōez. sed hoc
nō est necessariū. simplex. n. notitia rei nō p argumētatōez.
sed sola alteratōe intellectus a sensu acq̄ri pōt. ɔcurrente
tñ intellectu agente. sed veꝝ est q̄ argumētatio est trāsmu
tatio. q̄ acq̄rit̄ quelz scia que i ipso de nouo gnātur. hoc āt
aliqñ ɔtingit ex pura puatōe ad actū deueniēdo. sicut i pue
ris. q p doctrināntur: nullā pus hn̄tes sciētificā notitiā. aliqñ
vero ex hitu ɔrio in aliū ɔriū hitū sicut ɔtingit i male habi
tuatis in aliqua scia. qui postea ad rectū hitū deducuntur.
Et addūt q̄dā. q2 lz argumētatio successiue itellectu acq̄ra
tur. scia tñ subito acq̄ritur. ⁊ nō successiue. q̄d pz p ph̄m 7°
phy. q dicit q̄ ad sciam nō est p se motus. Dr̄ scđo q̄ sicut
gnātio ē transmutatio qua reducitur in mā forma subalis.
⁊ alteratio est transmutatio qua iducitur forma acñtalis.
sic demr̄atio vel sillogizatio ē argumētatio q̄ ɔcludit̄ ɔclō
eēntialr̄ scita. inductio vō qua cōcludit̄ ɔclō accñtalr̄ scita.
Dr̄ aūt ɔclō demr̄atōis eēntialr̄ scita. q2 illi stati intellectus
assentit cognitis pmissis q̄ sūt illi⁹ p se cause. ⁊ hoc dictum
ipsoꝝ restringi dz ad demonstrationē propter quid. conclu
sio vero inductionis dicitur accidētaliter scita. cum quis in
tellectus illi nō statim assentit sufficiēter cognitis omnib⁹
ei⁹ singularib⁹. tū q2 nec oīa singularia sūt p se cā illi⁹ vlis.
pmū aūt istoꝝ dictū puto min⁹ rōnabiliter positū eē. p. q2 cū
a sensitiua notitia oīs itellectiua depēdeat vr̄ tā sciam quā
argumētationē fieri posse successiue. 2° q2 itellect⁹ de se ma
gis ē aptus argumētationem aliq̄ subita recipere q̄3 sciam.
nā scia ē hit⁹ vt plimū ex multis frequētatis actib⁹ pduct⁹
quare vt plimū i tpe generat̄ nō sic aūt vr̄ de argumētatio
ne. imo stāte maiori ⁊ minori pmissa i itellectu. ⁊ illis adiu
cē debite copulatis vr̄ intellect⁹ formare posse notā illatio
nis cū ei⁹ cōclusione. 2⁹ aūt istoꝝ dictū tolerari pōt. lz non
sit multi fundamēti. ¶ His suppositis p opione Arist. po
nat̄ ɔ⁹ rn̄siua. poss ē itellectū humanū adiscere de nouo p
bat̄ sic. itellect⁹ human⁹ i pn⁹ sue creationis ē i pura pō ad
formas speculatiuas. ⁊ ad hitū sciētificū. sz i pcessu illas for
mas hz actu sil̄ cū hitu speculatiuo. g̊ aliqñ illas formas et
illū habitū de nouo acq̄rit. q̄re ⁊c. tz ɔña. et assūptū pz ex p
missis. ¶ 2° sciētificus hit⁹ i itellectu gnat̄ necessario pce
dētib⁹ notitijs sensitiuis notitie vō sensi⁹ d nouo gnant̄. vt
satis pz. g̊ ⁊c. tz ɔña ⁊ ēt ans ex pmissis.

Adrationes

Principales. ¶ Ad pmā negat̄ assū
ptuz. Ad pbationē silr̄ negat̄ ans. Ad
pbationē dicit̄ p̊ cū iducitur pbat̄ de sensu. q̄ sicut sensuz
quēlibet exteriorē errare ɔtigit vt cōcedit̄ fm cōem doctri
nā. ita ēt quēlz sensū rectā cōtingit hr̄e iudiciū de ppo ipi⁹
obo. a iudicio aūt falso sensus nō depēdet scia itellect⁹ sz so-

lū a vō. ¶ Dr̄ 2°. q̄ sensus se inuicē iuuant. vt vnus corrigat
alteri⁹ errorē sic tactus corrigit errorē visus pcipiētis bacu
lū i aq̄ tanq̄ fractū. et visus corrigit errorē tactus duoꝝ di
gitorū cācelatoꝝ pcipientiū vnū baculū tanq̄ duos. Idē ēt
a fortiori facit itellect⁹ corrigens errores oīum sensuū exte
rioꝝ. ¶ Ex q̄b⁹ iferr̄. q̄ d reb⁹ q̄ imediate sensu exteriori
pcipiunt. certā possū euidētiā hr̄e. cōcedit̄ tñ q̄ illa nō pōt
eē euidētissima. et sūma. vt pz ex q̄rta suppōne. h⁹ cā ē muta
bilitas multa que accidere pōt circa sensus ⁊ res sensibiles:
q̄ ab eis pcipiūtur. ¶ Dr̄ 3°. q̄ lz cōtingeret sensus circa sen
sibilia sp errare. aliq̄ tñ ab itellectu ɔphēdūtur. quoꝝ assen
sus nullo mō a bossensu vel iudicio sensus depēdētiā hz. vt
pz ex notabili vltio. q̄re de illis itellectus notitiam poterit
hr̄e sciētificā: nō obstāte errore sensus. ¶ Quātū ad mām
argumētoꝝ q̄ adducta sunt de sensib⁹ exteriorib⁹: vide i 2°
de aīa. ¶ Ad illō q̄d arguit̄ d itellectu. lz negāda eēt minor
vt ex pdictis pz. ɔcesso tñ aūte gr̄a argumēti negāda ē ɔña.
q2 lz oīs a pncipio intellectus ex aliq̄ apphēsiōe sensus aliq̄
mō depēdētiā habeat: nō tamē oīs assensus intellectus ex
assensu depēdet ipius sensus. nec oīs rō q̄ itellect⁹ ad assen
tiēdū mouet̄ a sensu depēdet. q̄ ad sic vel talr̄ iudicādum.
¶ Ad ɔfirmatiōnē dr̄ q̄ lz notitia itellectiua pncipiorum
que ē apphensio. absolute depēdeat ab experientia aliquo
mō vel a notitia sensitiua. nō tamē notitia scientifica pncipio
rū necessario p experiētiā acq̄rit̄. ad hūc itellectū q̄ assen
sus ⁊ firmitas eius que req̄runtur ad notitiā sciētificā. non
necessario p experiētiā acq̄runtur. huic. n. pncipio. q̄ōlibet
est vel nō est. aut oē totū ē maius sua pte. ɔsentit itellect⁹. ⁊
de ipso credulitatē firmā habet q̄ tamē p nullā acq̄ritur ex
periētiā. vt pz. ¶ Ad 2am rōnē pncipalē respondet̄ negan
do assūptū. ¶ Ad pmā rōnē platonis diceret̄. q̄ h. cōclusio
que nūc adiscit̄: nō ante h distincte sciebatur a sorte. ɔcede
ret tamē Ari. q̄ ante h sciebatur i potētia vel diminute. et
nō ē simile de patrefamilias nullā habēte notitiā sui fugi
tiui. ⁊ de illo q de nouo adiscere dz. eo q̄ ɔclusionē aliquaz
adiscēs iā habet pncipioꝝ notitiā. ex q̄bus cōclusionis noti
tia aliquo modo depēdet. quare aliqualem ⁊ imperfectam
ipsius notitiam habet quam perfecte addiscere intendit.
¶ Ad scđam rōnē platonis dicitur q̄ nō statim scitis pnci
pijs geo. hō imperitus ɔcedit pmā ppōnē geo. ⁊ scđam ⁊ sic
de alijs. hui⁹ aūt causa est. q2 pncipia sūt p se nota. nec indi
gemus studio ad illoꝝ notitiā pfectā hn̄dam. sz statim illis
assentimus. cū se offerūt lumini intellectus agētis. vt verbi
gr̄a. scito q̄d importatur noīe toti⁹ ⁊ noīe ptis. statim ɔcedi
mus p lumē intellectus agētis nobis inditū. q̄ oē totū est
mai⁹ sua pte. ppterea dr̄ p posterioꝝ. q̄ stati pncipijs assen
timus cū terminos cognoscim⁹. et. 6. ethicoꝝ q̄ ad pncipia
nō ē rō. ɔclōnes vō geo. nō tm̄ ex pncipijs sequūtur. sed ēt ex
pmissis formalr̄ demr̄atiōnē igredietib⁹. hō aūt imperitus. lz
forte pn⁹ geo. sibi pposita statim ɔcederet. non tñ pmissas
ɔcederet. nec statim omnes pmissas ⁊ pncipia cōclusionum
ipsis cōclōnibus applicaret. vnū ex alio inferendo. sed hoc
fit longo studio et labore. nō tñ haberē p inconuenieti si re
periretur itellectus tā pspicax. vt statim intellectis termi
nis. oīa illa simul applicare posset. ⁊ sufficienter ista inuicē
discutere. vt statim oēs geo. ɔclōnes adisceret. non tñ seq̄
retur ex hoc. vt illas pus i ppa forma sciuisset. ¶ Ad aliaz
rōnem platonis que ponitur in textu. rn̄det ph̄s. q̄ tu scis
hanc dualitatē eē parē scđm q̄d. s. i potentia. siue diminute.
et tamē simpliciter de nouo adiscis hanc dualitatem eē pa
rē. q2 s. notitia pfecta ⁊ i ppa forma. ¶ Sz logice respon
den⁹ negata cōclusione ɔñter negaretur illa ɔsequentia. tu
scis oēm dualitatē esse parē. sed hec ē dualitas. g̊ ⁊c. argui
eni ab vno de sensu cōposito cū minori de iēē ad ɔclusionē
de sensu cōposito. q̄ ɔña nō valet. vt i logica pz. si tñ assumi
tur maior de sensu diuiso hoc mō. oēm dualitatē scis eē pa-

rem.sz hec est dualitas.ergo hāc scīa eē parē. Rūdent qdā negādo maiorē.qm stricte loquūtur de notitia scientifica. que.s.habet in ppa forma. ¶ Alij vero adherentes mō loquēdi ari.ↄcedūt eā de notitia cōfusa loquendo.qūis ō notitia distincta non esset vera.z sic corrñdent ad cōclonem. ¶ Ad aliā rōnem dicitur negādo añs. Ad pbationē dicit ꝙ est deuenire ad p̄mū terminū:quē puer aliqs de nouo dicit sic.vel taliter significare.sed in notitiā significatōis illius termini nō deuenit p ipsiꝰmet termini significatōez ab eo cognitā.neqꝫ p significatōem alteriꝰ termini.que ab eo prius cognita eēt.qꝛ sic oporteret pcedere in infinitū.sꝫ p nutus z signa:qualiter filij a prībꝰ z matribus doceri solent.vt experientia notat. ¶ Ad aliā rōnē dicitur.ꝙ aīa hūana in p̄ncipio sue creatōis est eēntialiter eq̄ pfecta.sicut cū sit hītibus sciētificis repleta.verūtñ accidēialr aut nulliꝰ est.aut modice pfectōis.sed ī pcessu fit vel fieri pōt accidēaliter valde pfecta. z hoc sufficit. ¶ Ad vltimā ↄcedit ꝙ aīa ē alterabilis alteratōe pfectiua z large sūpta. aliquā.s. sciam acqrendo.nō tñ est alterabilis alteratōe corruptiua. z pprie sūpta.qualis ē calefactio.vel frigefactio.vel aliqd hō.z hoc intēdit ari.loco allegato.z sic est finis.

¶ Scire aūt oppinamur simplr vnūqdqꝫ sed nō sophystico mō qd est secundū accidēs cuꝫ cām arbitramur cognoscere pter quā res est z qm illiꝰ ē cā z nō est contingere hoc aliter se hīe zc.

¶ Dicimus autem scire z non demonstrationē itelligere zc.

Questio VIII.

Queritur Octauo vtꝝ diffinitiones scire posite ab Ari.i lrā sint hñ posite.s. scire simpliciter ē rē p causā cognoscere.z qm illius ē cā.z non ↄtingit alr se habere. Silr scire ē p demonstrationē itelligere. Ad partē negᵃᵗⁱᵘᵃᵐ arguitur p̄ sic.scia nō ē cognitio. ğ scire nō ē cognoscere.tꝫ ↄña. p locū a ↄiugatis. assūptū pbat.scīa ē habitꝰ ex multis freqntatis actibus pductus.vt pꝫ sexto ethycoꝝ.talis aūt hītus nō est cognitio actualis:sed cognitionē actualē fuisse p̄supponēs. vt pꝫ.q̄re zc. ¶ Cōfirmat.qꝛ stat ꝙ facta demōstratiōe aliquis p p̄missas z ↄclonē cognosceret: siue apphēderet effectū z cās et illa adiuicē cōparet.z apphēderet nō posse alr se hīe.n̄ tñ firmiter adherēdo p̄missis.nec ↄcloni. aut qꝛ nō ↄsideraret vtꝝ sic eēt.aut forte ꝙ dissentiret. et p ↄñs tunc nō sciret.q̄re videt diffinitio nō esse cōueniēs. ¶ Scdo arguit sic.ↄtingit p effectū scire cāꝫ. igitur nō oē scire ē p cāꝫ cognoscere.assūptū pbat.nā ī demōstratione qꝛ.pōt cā per effectū demōstrari vt videbitur ifra.sed quelꝫ demōstratio facit scire.vt pꝫ hic p Ari.i textu.q̄ te zc. ¶ Idē arᵍᵒ fieri pōt de demonstratione a signo. ¶ Cōfirmatur .qꝛ p̄ma ppositio geoᶜ.s.sup datā lineā cōtingit triāgulū eqlaterū collocare.scitur p īterfecationē duoꝝ circuloꝝ.sed talis iterfecatio nō ē cā illius ↄclusiōis.ğ zc.maior pꝫ p campanū demōstrātē illaꝫ ppositionē.minor de se pꝫ.posset tñ esse illa intersecatio.q̄uis nullus esset triangulus eqlaterus. posset etiā esse ↄriū. Idē arᵍᵒ fieri pōt de illa ppositione.triāgulus habet tres que demonstratur per hīe angulū extrinsecū.z tñ hīe āgulū extrīsecū nō ē cā ꝙ triāgulꝰ hēat tres.qꝛ lꝫ nullꝰ eēt āgulus extrīsecus adhuc triāgulus hēret tres āgulos equales duobus rectis.vt patꝫ de se. ¶ Confirmatur.qꝛ si omne scire est p cām cognoscere. seqtur ꝙ nō habētia cās sciri nō pñt.patet ↄña de se.ↄñs tñ ē falsū.p̄.qꝛ deus nō hꝫ cām.de quo tñ scia haberi pōt.eo ꝙ est maxie z vere scibile vt habetur scdo meta.scdo. quia pñᵃ p̄mation hñt cās.ğ tñ sciūtur.vt voluit ari.infra.cū dicit ꝙ pncipia magis sciūtur ipsa ↄclonibꝰ.3° si sic.seqtur ꝙ scire qd acqritur in demonstratōe qꝛ.p cāꝫ remotā eēt scire simplr.ↄña videt ↄ cōiter exponētes.ↄña pbatur.qꝛ tale scire est cognoscere rē p cāꝫ lꝫ remotā.qm est cā illiꝰ effectꝰ.z nō ↄiungit alr se hīe.vt pꝫ.quare zc.4° pōt eē ꝙ aliqs pfecte sciat p̄mā ppōnē geoᶜ p p̄missas suas.illa adinuicē debite ↄpando.lꝫ nō cognoscat hoc eē cām illius.nec aliqd ↄsideret sub rōne cause.aut sub rōne cāti.ergo nō hñ dicitur.qm illiꝰ est cā.tꝫ ↄña.z assūptū videt notū. ¶ Confirmatur.qꝛ nō simul querere debemꝰ sciam z modū sciēdi.vt hꝫ scdo meᶜᶜ. Si aūt ad scire requiratur hoc esse cāꝫ illius.tūc ad scire q̄reremꝰ modū sciendi vt pꝫ.qꝛ zc. ¶ Quinto multa sciuntur ↄtingētia.q̄ nō alr se habere pñt.ğ vltima pticula nō est bene posita.assūptū pꝫ. dicimꝰ eni te scire papā eē rome.aut forte sedere vel aliqd hō. ¶ Cōfirmatur.qꝛ de rebus mobilibꝰ corruptibilibus et contingentibꝰ alr se hīe ē scia nālis.q̄re zc. ¶ Ulrīo ar.ↄ scdam diffōnem.qꝛ stat et aliquē p demonstrationē itelligere.lꝫ nō assentiret et per ↄñs tale intelligere non esset scire ¶ Confirmat.qꝛ ex diffinitione sequeret ꝙ scire p demōstrationē ab effectu.vel a signo eēt scire simplr.ↄña ē falsū z pꝫ.qꝛ sibi cōpetit predicta diffinitio.

In oppositum Est Ari.i textu. ¶ In ista qōne p̄ ↄtermiabit q̄sitū.scdo remouebūtur quedam dubia.

Quantum Ad p̄mū p̄mittēde sūt q̄dā distinctiones posite circa textū. ¶ Prima distinctio ē linconiēsis.ꝙ scire q̄drupl̄r accipit.large ppe.magl ppe.z maxie ppe.p̄mā tā contingētia q̄ꝫ necessaria sciri possūt.siue fuerīt frequēter ↄtingētia siue raro. Scdo mō.tātū necessaria vel frequēter ↄtingētia sciūtur.tertioº solū sciūtur necessaria siue demōstrabilia siue n̄. q̄rto mō solū sciūtur ea necessaria quoꝝ notitia p cām ipoꝝ ppriā z imediatā ē acqsita.z solū ō tali loq̄batur ari.qd ipe vocat simplr scire. ¶ 2ᵃ distinctio duplex est scire.vꝫ. scire p se.z p accñs.scire p se.ē scire p ppōnes p se.Scire p accñs ē scire p ppōnes p accñs. ¶ 3ᵃ distictio.scire p se qdā ē simplr.qdā fm qd. simplr ē p cām nečiā tā i eēndo q̄ī cāndo ppriā z imediatā.scire fm qd ē scire p effectū vl cām remotā.vel a sig.z ō hoc scire simplr loqtur Ari.alios mōs p nūc p̄termittēdo. vt volūt oēs expositores.eo ꝙ ē magis ppe scire. z magis ptinēs demrātōi. ¶ Premittendum 4°.ꝙ quōcūqꝫ accipiat scire sp tñ ad scire reqritur actualr assensus nulli gradui formidini admixtus.pꝫ de se ¶ Premitto qnto ꝙ cū scire actualr duo p̄supponat.s.apphensionē.z assensū circa aliqd ↄplexū h nomē scire alteꝝ illoꝝ p̄ncipalr significare pōt.alteꝝ vo ↄnotatiue.vbi grā.actu scire hoīeꝫ eē risibilē p̄ p̄supponit actu apphendere hoīeꝫ eē risibilē.p tale cōplexum.hō est risibilis.2° p̄suppōit assensū firmū eidē ↄplexo nulli formidini admixtū.pōt āt hic terminꝰ scire p̄mū significare p̄ncipalr ↄnotando.2ᵐ pōt ēt eꝫ.vt placet disputatoribꝰ.Ari.aūt vr velle ꝙ p̄ncipalr significet pᵐ.lꝫ cōuer z logice loquētes videant velle ꝙ p̄ncipalr significet 2ᵐ cum dr describēdo scire large sūptū.ꝙ est credere firmiter sine hesitatione.cū hoc ꝙ ita sit ex pte rei.

Quantum Ad 2ᵐ.sit p̄ᵃ ↄ°.diffiᵒ Aristo.de scire simplr ē hñ posita sic supplēdo.scire simplr ē rē cū firmo itellectus assensu vlr z ↄplexe cognoscere p ppriā eēntialē z imediatā ipiꝰ cām.z qm illius ē cā.z nō ↄtingit alr se hīe.pbat sic.p̄dicta diffᵒ ↄpetit cuilꝫ scire simplr z p ipom scire simplr a q̄libꝫ alio distiguitur.ğ zc.tꝫ ↄña.z pᵃ ps añt pꝫ discurrēdo.2ᵃ vo declarat p̄ p illā pticulā.cū firmo itellectus assensu.dřt ab opione.qm lꝫ qs cognosceret effectū p cāꝫ.posset tñ ō vtroqꝫ nō firmā hīe noutiā sed tñ cū q̄dā formidine opinari.p illā vo pticulā vlr sepat a scire alicuiꝰ singulari effectus necessarij a cā singulari necessaria depēdētis sicut hic.motus celi.ab hac itelligētia dependet.singularū aūt nō ē p se z ppe scia vt ifra videbitur.oř

etiā cōplexe. qz notitia incōpx° que de causa vel effectu habetur scia dici nō pōt siue large siue stricte sumendo sciam. volo autem ne cauillari contingat φ ille tres particule tam ad causam q̄ȝ ad effectū referāt. hec vero particula. per cāz ꝛ ꝓpaȝ. ꝛ imediatā. separat scire simpliciter a scire ꝑ effectū Item a scire ꝑ cām remotā. vel a signo. q̄ sūt scire ſm quid. Item a scire ꝑncipiox̄ idemōstrabiliū q̄ nō ve scire dicunt̄ vt videbit̄ ifra. ℭ Cū aūt dr̄ q̄m illius ē cā. dr̄t ab ea notitia cāe et effectus. q̄ absolute hētur. nō cōparando illa duo adīuicē. ℭ Ultio vero cū dr̄. et nō cōtingit ꝛc. dr̄ra scire rex̄ cōtingētiū qd̄ scire simpl'r dici nō dȝ vt patuit p°. ℭ z° 9°. z° diffinitio ē ꝯueniēter posita. sic supplēdo. scire ē rēcū assensu firmo itellect° ꝑ demōstrationē ꝓpter qd̄ ꝯplexe itelligere. pȝ sic ꝓcedēs. ponit̄ aūt iª particula ꝑ demōstrationē ꝓpter qd̄ ad drīā scire ꝑncipiox̄ idemōstrabiliū. et scire qd̄ acqrit̄ demōstratōe qz. ℭ Quidā tñ voluerūt φ h̄ Ari. dixit nō ꝑ modū diffinitōis sed per modū cuiusdā correlarij cū dixit scire est ꝑ demonstrationē itelligere. et qdā voluerūt φ eēt ꝓbatio q̄ ꝓbat ꝓcedētem descriptionē eē bñ positā.

Quantum

Ad 3ᵐ. dubitat̄ p° qz accidentia diffiniūt̄ ꝑ subā sua vt hētur ab Aristo. 7° meᵉ. scire ē accidēs qd̄dā. quare diffiniri dȝ per subm ipius ꝓpum. neutra vero illax̄ diffinitionū dat̄ per ꝓpum subm. ḡ ille diffinitiones nō sūt ꝯueniēter posite. ℭ z° ꝓsupposito φ zª sit vna diffō dubitat̄ nūquid sit a ꝑori. ꝛ ꝑ cām aut a posteriori et ꝑ effectuȝ. φ sit ꝑ cām pȝ. qz demōstratio q̄ ponit̄ i diffōne est cā effectiua scire. vt pȝ i diffōne demōstrationis φ sit ꝑ effectū ꝓbat̄. qz scire ē finis demōstrationis vt oēs ꝯcedūt. q̄re ꝛc. ℭ 3° dubitat̄ q̄ istax̄ diffōnū dici debeat formal' respcū alteri°. ℭ Ad p° rñdet̄ φ qd̄dā ē accñs ꝯcretū. sic albū. ꝛ tale ꝑ subm suū diffiniri dȝ. ꝛ de illo loq̄t̄ Ari. loco allegato. qd̄dā vo ē abstractū. ꝛ tale ē duplex. qd̄daȝ. n. nō circūcernit in rōne sua subm suū. sicut albedo vel nigredo ꝛ tale non oȝ diffiniri per subm eius proprium. sed per genus et differentiam propriam diffiniri potest. sicut substātia. quoddam vero circūcernit. sicut simitas. et tale per proprium subiectū diffiniri habet. diffinit̄ enim simitas. φ ē nasi curuitas Ad ꝓpositū ergo scire ē accñs circūcernēs subȝ. saltē iplicite. si non explicite. ꝛ ꝑ ꝯñs sufficit φ ꝑ subm ꝓpuȝ iplicite diffiniatur. ꝛ sic fit in diffōnibus ꝓdictis. diffinitur eni ꝑ cognoscere ꝛ itelligere φ i se icludit itellectū. ꝑ cognoscere. n. cognitioneȝ intellectiuā intelligere debemus. ℭ Ad scōm rñdet̄ φ illa diffinitio. est per cām. s. effectiuā vt argumētuȝ ꝓbat. ℭ Ad rōnē in oppositū conceditur φ scire ē finis demōstrationis. ꝛ cōsequēter φ ē cā. ꝛ effectus respectu ipius. cāe. n. sūt sibi cāe vt hētur z° phycox̄. sanitas. n. ē cā finalis deambulationis. et deambulatio ē causa efficiēs sanitatis. ℭ Ad 3ᵐ dīt quidā. φ scōa est formalis. ꝛ per ipaȝ ꝑma demōstratur sic arguēdo. oē per demōratōȝ itelligere ē rē per cāȝ cognoscere. ꝛc. sed scire simpliciter sūptū ē hm̄. ḡ ꝛc. dicit̄ aūt scōa formalis respectu ꝑme eo φ ipa datur per cāȝ scire ℭ Cōtra hāc rñsionē arguitur. aliqd eē cām ꝓpaȝ alicuius ꝛ nō cōtingere aliter se hr̄e prius est ſm nām q̄ȝ ꝑ ipsā eius effectū demōstrari aut demōstrabile eē ꝛ per ꝯñs ꝑma diffinitio datur per aliqd nā p°. q̄ȝ illud per qd̄ datur scōa. talis ḡ diffō formal' appellari dȝ. vt pȝ. q̄re ꝛc. tȝ ꝯña. assūptā pȝ. prius eni est ſm nām. aial rōnale eē cāȝ disciplinabilitatis in hoīe q̄ȝ ꝑ ipm disciplinabile demr̄ari aut demōstrabile eē. Itē cā rei demr̄abilis sicut ē cā rei iessendo ita ēt est cā scīe effectiua. nō min°. imo magis q̄ȝ demr̄atio. eo φ demōstratio est effectiua cā instr̄alis. causa vero rei est causa effectiua ꝑncipalis. q̄re ꝑma diffō nō min° dat̄ per effectiuam causam. q̄ȝ zª. ꝛ per cām magis ꝑncipalē. ꝛ per ꝯñs ē formal' respectu scōe. ℭ Confirmat̄. qz sic̄ res ad ex̄. ꝛ causa ipsi° sūt cā sue cognitōis ita ēt sūt cā sillī demr̄atiui ḡ ē istr̄m itellectus ad sciam acqrēdā. q̄re ꝛc. tȝ ꝯña. ꝛ assūptū ō se. ois. n. act° itellect° siue notitia siue argumtatio aliq° a re ad extra dꝑēdētiā hȝ. Iō rñdet̄ ad dubiū. φ p° respectu scōe formal' dici dȝ. vt argumta ꝓbāt. ℭ Ad rōnē alteri° ptis. pȝ ex dcis

Ad rōnes

principales. ℭ Ad ꝑmā. vt pȝ ex visio notabili. ꝯña ē neganda. ℭ Ad ꝯfirmatōem pȝ ex limitatōe diffōnis. si tñ aliqs sine limitatione ꝓdicta saluare velit diffōnē. dicere posset φ li cogscere nō solū dicat̄ appꝛhensionē intellectiuā. sed appꝛhensionē sil' cū assensu. sȝ hoc eēt min° ꝓꝑe vocabulo vti. ℭ Ad scōm dr̄. φ hic diffinitur scire simpl'r sūptū. q̄le nō ē scire ꝑ effectū. ℭ Ad ꝯfirmationē. dixerūt qdā moderni. φ intersecatio duox̄ circulox̄ nō assumit̄ i ꝑma demonstratōe geo° ꝑ medio eēntiali ꝛ cā imediata ꝯclōnis. sed assumit̄ tāq̄ȝ declaratiuū mediȝ. diffō vo linee. q̄ dicit cām suax̄ passionū assumit̄ ꝓ cā ꝛ medio eēntiali. ℭ Idē ēt dīt ō illa ꝓpōne. triangulus hȝ tres vȝ. φ hr̄e angulū extrīsecū solū assumit̄ tāq̄ȝ declaratiuū. diffō vero trianguli dicit cām illi° passionis. q̄re cōcludit̄ φ scia illax̄ ꝯclōnū geometricax̄ est per cām. q̄ntū valeat hec rñsio videbit̄ ifra. Credo tñ vt ꝑ nunc occurrit. φ diffō trianguli et linee. q̄ a geo° ponūtur. nullā dīt verā cām illarū passionū. scȝ. solū lineā aut triangulū qditatiue. ℭ Alij dīt moderni φ ꝓdicte ꝯclōnes nō demr̄antur per cāȝ. sed demr̄ant̄ ꝑ ea que sūt nature notiora siue ꝑora. ℭ Ex qb° ꝯcludit̄ φ aliq̄ est demr̄atio q̄ nec ē qz. nec ꝓꝑ qd. pȝ ō ꝓdictis geometricis demr̄atōib°. n̄ eni sūt qz. cā nō sint ab effectu. nec ꝓꝑ qd. qz nō sūt ꝑ cām itelligēdo ꝑ demr̄atōeȝ ꝓꝑ qd illā q̄ fit a cā imediata. Si vo ꝑ demr̄atōem ꝓꝑ qd itelligim° eā q̄ fit a notiorib° nāe. ꝯcedere possum° φ ꝓdicte demōstratōes ꝓpter qd debēt appellari. ꝛ sic ꝯñr dicere oportebit vel φ scire ꝓpōnes geometricas n̄ ē simpl'r scire. vel φ ꝑ cām i diffōne scire. itelligere debem° illud qd̄ ē nature noti° per se. et imediate alicui° effect° declaratiū. ℭ Alij vo putātes euadere ad ex° tñ rñdētes dīt φ itersecatio circulox̄ n̄ ꝑonitur a geoᵈ. ꝑ cā h° ꝯclōnis. super datā lineaȝ triāgl. ꝛc. Sȝ eq̄litas duax̄ lineax̄ extēdētiū a cētro ad circumferētiā eiusdē circuli assignat̄ ab eo tāq̄ȝ cā imediata. vt pȝ i spiciēti demōstratōeȝ. ℭ Sil'r dīt. φ hr̄e angulū extrisecū nō ē cā φ triangulus hȝ tres. sȝ diffō lineax̄ eqdistantiū ē cā ꝓdicte passiōis. et illa causa adducit̄ ꝑ medio eēntiali. vt ipsi dīt. ℭ Ista rñsio non tollit difficultatē. qz nullo existe circulo adhuc cōtingeret super datam lineam triangulū eqlaterū collocare. effectus vero sine sua causa per se ꝛ immediate eē nō pōt. quare. ꝛc. ℭ Sil'r q̄uis nūq̄ȝ eēnt linee eqdistātes adhuc triāgulus hr̄e tres qz diffinitio illax̄ linearum non dicit causam predicte passionis. quare ꝛc. ℭ Ad aliam confirmationem conceditur consequens loquendo de scire simpliciter sumpto. conceditur consequenter φ de deo non habet̄ scia simpliciter sumpta. sed scōm quid. s. per effectuȝ. aut signa. ℭ Sed cū dicitur φ est maxime scibile. verum est φ ſm eius nām. lȝ non quo ad nos est maxime scibile. non tamē scientia simpl'r supta: de qua hic loquitur sed scia minus ꝓꝑie sumpta. ℭ Et cū vlteri° dr̄ φ ꝑncipia indemōstrabilia sciūtur cōceditur accipiēdo scire large. et itellexit Aristo. loco allegato. non aūt sciuntur. simpliciter accipiēdo scire. ℭ Ad tertium ꝑncipale patet ꝑ limitatōeȝ positam in ꝓdicta diffinitione. cum dicit̄ ꝓpriam ꝛ immediatam. Quidam tamē voluerūt φ ꝑ illam particulam. et quoniā illius est cā. daretur itelligi φ res cognosceretur ꝑ eius causam immediatam. sed hoc non puto securum. ꝑmo quia illa particula quoniam illius est causa. non bene deseruire pōt duabus intentionibus diuersis. sed vt ipsi fatent̄ ad aliquam intentionem illa particula posita fuit. vt visuȝ est supra. Secūdo quia non video quare cōcedi non debet .a. causam remotam esse causam. b. effectus. imo implicat ꝯdictionē φ. a. cā. est cā remota. b. ꝛ tñ nō ē cā. b. n eq̄ȝ valet illa eox̄ ꝯña. a. nō est causa ꝓpria. b. ḡ. a. non est cā. b. ℭ Ad

4us negatur assumptũ. dico tñ q̃ p illaʒ particulã. q̃m illi^us^ est causa. nõ datur itelligi. vt ad scire simplr requiratur cognoscere sillm. quo cã ⁊ causatũ adinuicẽ cõparant. sʒ q̃ oʒ cãʒ ⁊ causatũ talr adinuicem cõparare vt cognoscatur hec ab illo depẽdere. ⁊ p hoc pʒ ad cõfirmationẽ. ¶ Ad 5^m^ dr̃. q̃ de cõtingẽtib^us^ nõ hr̃ scire simplr sumptũ. q̃liter hic diffinitur. ¶ Ad cõfirmationẽ dr̃. q̃ de reb^us^ corruptibilib^us^ scd̃m indiuiduũ cõsideratis ⁊ sm̃ q̃ cõtingẽtes fuerit non hr̃ scia nãlis. sʒ de pdictis considératis in gñe. vel spẽ poterit scia naturalis hr̃i. vt sic non sunt cõtingẽtes. ¶ Ad vltimũ. ⁊ cõfirmatiõeʒ ipi^us^ pʒ. p limitationes scd̃e diffõnis. ⁊ sic ẽ finis q̃õnis. Ad laudẽ dei Amẽ.

¶ Demõstrationẽ aũt dico sill'ʒ apodiaicon idest facientẽ scire ⁊c̃. Questio. IX.

Queritur 9°. vtr̃ diffõ pma dẽmrãtiõis sit bñ data. cũ dr̃ dẽmrãtio est syll's faciẽs scire. Negatiue ar. pmo sic. nulla diffinitio ẽ syll's. sʒ aliq̃ diffõ est dẽmrãtio. g̃ aliq̃ dẽmrãtio nõ est sill's. ⁊ per consequens diffinitio predicta nõ competit cuilibʒ dẽmrãtioni. maior de se pʒ. minor pbatur. ex auctẽ Aristo. ifra. q̃ ponit. q̃ diffõ dicẽs q̃r. ⁊ pp q̃d. est tota dẽmrãtio positiõe differẽs. ¶ 2°. si dẽmõstratio faceret scire. tũc ipsa eẽt nobilior itellectu. cõñs est falsũ. vt pʒ. cõña pbatur. q̃r ipa actiue cõcurreret ad sciaʒ: q̃ est vltima pfectio itellectus: ad quã itellect^us^ solũ cõcurrit passiue. q̃re ⁊c̃. ¶ 3°. formetur iste sill's in mẽte sortis. oẽ aĩal rõnale ẽ disciplinabile. oĩs hõ ẽ aĩal rõnale. igitur ⁊c̃. sor. tñ nõ assentiat cõclõni. nec pmissis q̃ŏ vr̃ satis poẽ. tũc pdictus syll's est dẽmõstratio. ⁊ tamẽ nõ est faciẽs scire vt ponitur in casu. q̃re ⁊c̃. ¶ Itẽ posset firmari argumentũ d dẽmonstratiõe vocali. vel scripto. ad quã nullus aduertat. ¶ Itẽ pcessus sillogistic^us^: q̃ mediũ aliqõ cõcluditur p q̃ŏ passio tanq̃ʒ per cãm ei^us^ priam ⁊ eẽntialẽ dẽmrãri debet. est faciens scire. eo q̃ etiã effectiue cõcurrit. lʒ remote. ad sciaʒ eiusdẽ passionis. ⁊ tamen non est dẽmrãtio. vt videbitur scd̃o hui^us^. q̃re ⁊c̃. ¶ Ultimo arguitur sic. scire diffinitur p demõstrationẽ. ergo demõstratio nõ oʒ diffiniri per ipm scire. añs patuit pri^us^. ⁊ cõsequentia declaratur. q̃r alr sequeretur idẽ nãliter esse notius ⁊ ignotius respectu eiusdeʒ. q̃r oẽ diffiniẽs inq̃tum tale nãliter est notius diffinito.

In oppositũ ẽ phs i textu. ¶ In ista q̃õe. p breuiter pmittentur q̃dã. 2° rñdebitur ad q̃situm.

Quantuʒ Ad p^m^ pmittitur p^o^. q̃ p scire itelligere debem^us^ scire simplr sumptũ d q̃ dictũ ẽ in q̃õne pcedenti. ¶ Notandũ 2° sm̃ quosdam modernos. q̃ sill's diuiditur. q̃daʒ. n. est dyalecticus. q̃dã falsigraph^us^. q̃daʒ topicus. ⁊ q̃dã dẽmrãtiu^us^. Dyalectic^us^ dr̃ q̃ ẽ debite pcedẽs a pmissis ad cõclõnẽ in mõ. ⁊ figura. vt oĩs hõ ẽ aĩal. sor. ẽ hõ. g̃ ⁊c̃. Falsigrafus ẽ sill's aut in figura nõ debite pcedẽs aut i mõ. lʒ apparẽter pcedat. sic hic. oĩs hõ est aĩal. oĩs asin^us^ est aĩal. g̃ hõ est asinus. Topicus est sill's ex pbabilib^us^ pcedẽs tñ. debite tñ in forma regulat^us^. sicut hic. oĩs pater diligit filiũ. sor. ẽ pr̃ ergo ⁊c̃. Demõstratiu^us^ vero est pcedẽs p cãm aut p effectũ vt ipsi dicũt. In alio aũt loco ponũt istam diuisionẽ q̃drimbrẽ. ⁊ loco sillogismi dialectici ponũt sillogismũ entimematicũ. Sed pdicte diuisiões salua reuerẽtia ponẽtiũ ipsas sũt aliqualr inartificiales. p^o^. n. sillogismus falsigrafos nõ cõtinetur sub sillogismo absolute cũ ab eo distiguatur tãq̃ʒ defectus ipsi^us^. sic ẽt statua appens hõ ab hoĩe distinguitur. Scd̃o sillogismus entimematicus distinguitur a sill'o. sicut ipfectuʒ a perfecto. vt apparuit in phemio. q̃re sub sill'o pprie sũpto non cõtinetur. lʒ sill's ipfectus dici possit. 3° sill's pbabilis et demõstratiu^us^ solũ inter se driam hñt quo ad nãm ipsoruʒ. cũ alteri^us^ mã sit necĩa. alterius vo pbabilis tñ. sill's vero dialeticus ⁊ falsigrafus rõne debite vel indebite forme ab inuicẽ distinguũtur. q̃re multipliciter fuerũt ille diuisiões nõ debito artificio fũdate. Error aũt istoʒ puenit. sic in multis alijs. q̃r numero q̃ternario valde affecti fuerũt. ⁊ cõter q̃cunq̃ʒ dixerunt ad q̃tuor conati sunt reducere. licet multotiẽs valde icõpetenter. ¶ 3° notandũ sm̃ ipos. q̃ q̃tuor assignari possũt cãe demõstratiõis. sʒ diuersa genera cãʒ. naʒ causa efficiẽs ipi^us^ ppinq̃ ⁊ imediata sũt pticularia pn^a^. siue pmisse demrãtõis. ⁊ remota pn^a^ vl'ia. cã vero mãlis ẽ subm de q̃ passio demõstratur. ⁊ passio ẽ formalr ipius cã. finalr aũt est scire. Sʒ isti multiplr deficiũt. p^o^. q̃r lʒ cõcederetur q̃ pn^a^ taʒ vl'ia. q̃ʒ pticularia ad scie pductione effectiue cõcurrant: nõ seq̃tur. vt sint cã efficiẽs dẽmõstrationis. imo pn^a^ pticularia formalr igrediẽtia dẽmõstrationẽ. poti^us^ mã ipius dici debent. cũ sint ptes ipius. ¶ 2° nõ est veʒ. q̃ subm sit mã demrãtionis in q̃. de q̃ ipsi videtur expsse loq. licet veʒ sit: q̃ subiectũ sit mã passiõis. ¶ 3° passio nõ est for^a^ demõstratõnis sed subiecti in quo ipsa fundatur. vt satis pʒ. ¶ Aliter igr̃ diceretur. q̃ efficiẽs cã demõstratiõis est itellectus agẽs q̃ et ceteros discursus itellectus pducit. mãlis vero ex q̃ sũt subiectũ passio ⁊ mediũ. ⁊ vl'r q̃cũq̃ʒ ipam formalr ingrediũtur sed mãlis in q̃ est possibilis itellect^us^. cã vero formalis dẽmõstratõis cõsiderate sʒ q̃ syll's absolute ẽ debita suoʒ terminoʒ hitudo i mõ ⁊ figura. sed ipsius cõsiderate vt syll's dẽmõstratiuus est debita hitudo necessitatis ⁊ pseitatis iter subiectũ. passiõeʒ. ⁊ mediũ. finalis vero cã. ẽ scire. vt supius dictũ fuit ¶ Premittẽdũ q̃rto. q̃ lʒ demõstratio multiplr distingui põt. vt videbitur ifra. hic tñ fit mẽtio de ea q̃ pncipalr est demõstratio. vʒ. de demõstratõe pp q̃d. sicut ẽt hic solũ fit mẽtio de scire principalr sũpto. ¶ Prima cõclusio. lʒ intellect^us^ agẽs ad q̃uãcũq̃ʒ sciaʒ acq̃rẽdã principalr effectiue cõcurrat. cõcedi tñ põt q̃ ad eãdẽ demõstratio aliquo mõ cõcurrat effectiue. pria ps hui^us^ cõclusiõis pʒ ex 3° de aĩa. q̃m itellect^us^ agẽs ad oẽs apphẽsiões intellect^us^ effectiue cõcurrit. ex apphẽsionib^us^ aũt itellectiuis hitus sciẽtific^us^ p se generatur. q̃re ⁊c̃. ¶ 2^a^ ps arguitur. q̃r syll's demõstratiu^us^ ẽ instrm itellectus ad sciam acq̃rẽdã p se cõcurrẽs. instrm vero agẽtis principalis ad eunde effectũ instralr effectiue cõcurrit ad quẽ principalr cõcurrit agens principale. q̃re ⁊c̃. ¶ Oppositũ tñ hui^us^ cõclusiõis quo ad scd̃am ptẽ. nõ min^us^ pbabiliter teneri pt. ⁊ tenui i 3° de aĩa. q̃r lʒ caliditas agẽtis. g̃ra exẽpli. ad formã pducẽdã actiue cõcurrat. caliditas tñ i mã pducta. non actiue. sed solũ dispositiue cõcurrit. q̃re silr dicẽdũ erit de intẽtiõib^us^ ipsius intellect^us^. ex q̃b^us^ aggregatur syll's demõstratiuus. et sic cõñr cũ cõiter dr̃ dẽmrãtionẽ facere scire. h̃ oʒ itelligi dispositiue. q̃r. s. demõstratio est dispositio preuia et necessaria ad sciam acquirẽdã. ¶ 2ª cõclusio. q̃uis ad q̃ãlibet demõstratõem q̃ñsuam sit aptũ seq̃ scire aliquo modo sũptũ. ad solam tñ demõstrationẽ ppter q̃d seq̃tur vel aptum est sequi scire simpliciter sumptuʒ. prima pars pʒ de mente oĩuʒ expositoʒ. ¶ 2^a^ vo ps pʒ ex q̃õne pcedẽti. cũ scire simpliciter sũptũ sit p cãm pximaʒ. et immediatam et p talẽ sola demonstratio pp q̃d pcedit. ¶ 3ª cõclusio. diffinitio Ari. est cõueniẽter assignata. ipaʒ sic supplẽdo. demonstratio est syll's. sm̃ quẽ in hñdo ipm imediate scimus actu. vel aptitudine. cõclusio pʒ cõsiderãti. cũ igitur Aristo. exponens se ipm dicat. q̃ p syll'm scĩalem intelligit sm̃ quẽ in hñdo ipʒ scim^us^. pʒ q̃ lʒ demrãtio ñ actiue cõcurrat ad sciaʒ cõclusiõis. adhuc tñ diffinitio sic suppleta. ⁊ declarata. sm̃ q̃ phs declarat cõueniẽter ponitur. in pdicta aũt diffõne ponitur syll's: tanq̃ʒ gen^us^. reliquũ vo se tʒ ex pte drĩe. p scire intelligo scire simplr sumptũ. ⁊ per demrãtionẽ demrãtionẽ pp q̃d. vt supi^us^ dictũ fuit.

Ad rões pncipales. ¶ Ad pmã negatur minor. ad auctẽ Ari. dr̃ q̃ aggregatũ ex diffõne dicẽte q̃r. ⁊ diffõne dicẽte ppter q̃d nõ est formaliter demrãtio. sed virtualr tñ. eo q̃ tale aggregatũ i se icludit mediũ. maiorẽ extremitatẽ. ⁊ aliq̃ mõ minorẽ. ⁊ ista sunt oĩa q̃ sunt de eẽntia demrãtiõis. cũ fuerint adinuicẽ debite ordinata. sʒ d

ꝯ videbitur īfra. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝑmo ꝙ Ari. se ipm̄ declarauit qd itelligat ꝑ sillm̄ facientē scire. Scḋo ↄcesso añte gr̄a argumēti negaꝭ ↄn̄a. Ad ꝓbationē. dr̄ ꝙ argumentū ↄcluderet ꝗ dem̄ratio ꝑncipalr̄ actiue ↄcurreret ad sciam acqrendā. nunc aūt solū īstrumētalr̄ ↄcurrit. ⁊ itellect⁹ agens eūdē effectū ꝑncipalr̄ ꝓducit. q̄re ⁊c̄. ¶ Ad tertiā. pꝫ ꝑ limitationē ꝑus positā. sufficit. n. ītentioni Ari. ꝙ per ipoꝫ dm̄ōstrationē tanꝗ̄ instr̄m itellectus ꝑ se cōcurrentē. itellectus est aptus ↄclōnē scire. posset tn̄ aliqs rationabilr̄ dicere ꝙ i casu ꝑdicto. ille sill's nō est dem̄ratio. ſꝫ ad hoc vt ꝓprie demonstratio dicaꝭ. reqritur ꝙ ad ipm̄ firmus sequaꝭ vel secur⁹ fuerit assensus. ¶ Ad penultimā. pꝫ r̄nsio per illā particulā. imediate: q̄ ꝑus addebatur. ¶ Ad vltimam negatur ↄn̄a. ¶ Ad probationē dr̄ ꝙ scire diffiniꝭ per dem̄rationē. tanꝗ̄ ꝑ sui cām effectiuā. vt cōiter dr̄. dm̄ratio vo diffiniꝭ ꝑ scire tanꝗ̄ ꝑ cām ei⁹ finalē. sic ergo nō iconuenit idē eē cāꝫ ⁊ effectū respectu eiusdē. i diuersis tn̄ gn̄ibus causaꝝ. vt ēt ponit Ari. 2. phy si. sic non icōueniens erit idē eē altero notius notitia depēdēte a certo gn̄e cause. ⁊ ignoti⁹ eodē notitia depēdente ab alio genere cāe. Et sic est finis q̄stionis.

¶ Si igiꝭ est scire vt posuimus necesse ē dem̄ratiuā sciaꝫ eē ex veris ⁊ primis ⁊ imediatis ⁊ notioꝛib⁹ ⁊ prioꝛib⁹ causisq̄ ↄclōnis ⁊c̄. Cō. X.

QUeritur .io⁹. vtꝝ scḋa diffō dem̄ratōis sit bn̄ posita. s. dem̄ratio ē ex ꝑmis vis imediatis notioꝛib⁹ ꝑoꝛibusq̄ cāis ↄclōnis. ꝙ nō. arg. ꝑ sic. ¶ Aliq̄ demōstratio est ex falsis. igiꝭ ⁊c̄. tꝫ ↄn̄a. ⁊ assumptū potest de dem̄ratiōe ad ipose ducēte. ¶ Scḋo. si q̄lꝫ demōstratio eēt ex primis seq̄reꝭ ꝙ nulla ꝓpositio geo⁹ ꝑter ꝑmā eēt dmonstrata. ↄn̄s videꝭ falsū. ↄn̄a ꝓ tꝫ. qꝛ nulla est ꝓpō geometrie. cui⁹ demōstratio sit ex ꝑmis. ⁊ indem̄rabilib⁹ nisi ꝑma. vt pꝫ ↄspiciēti ibidē. ¶ Tertio. videꝭ ꝙ in ꝑdicta diffōne frustra poniꝭ illa ꝑticula. imediatis. eo ꝙ ꝑma ⁊ imediata ꝓ eodē accipiunꝭ. vt pꝫ ꝑ Ari. parū ifra. q̄re illa diffō erit nugatoꝛia. per ideꝫ ar⁹. videꝭ ꝙ frustra diciꝭ. ꝑoꝛib⁹. si. n. demōstratio est ex ꝑmis ipa est ex ꝑoꝛib⁹. q̄re ⁊c̄. ¶ Quarto ↄ illā particulā. notioꝛib⁹. arguiꝭ. qꝛ vel itelligiꝭ ex notioꝛib⁹ nobis. vel ex notioꝛib⁹ n̄ae. non ꝑmo mō. eo ꝙ ois demōstratio ē ex cāis loquēdo de dem̄ratione simplr̄. q̄ hic diffiniꝭ. cause vo nō sunt nobis notioꝛes. sed effect⁹. vt pꝫ in ꝓhemio libri phẏ. q̄ ⁊c̄. nō ēt scḋo mō. qꝛ tūc dem̄ratio nō faceret scire. pꝫ. cuꝫ ipa ꝓcederet ex notioribus n̄ae. q̄ sunt min⁹ nota nobis. ex min⁹ aūt notis nobis. nō pōt aliqd nobis declarari. vt satis pꝫ. q̄re ⁊c̄. ¶ Quinto aliqua dem̄ratio non est a cā. ſꝫ ab effectu. igꝭ non bn̄ poniꝭ illa ꝑticula. ex cāis. tꝫ ↄn̄a. ⁊ assumptum est Ari. in isto ꝑmo ¶ Cōfirmatur. qꝛ q̄libet demonstratio a causa ꝓcedens. ꝑ vnā causam tn̄ ꝓcedit. ergo non ꝓcedit ex causis. tꝫ ↄn̄a. ⁊ assumptū patet. quia quelibꝫ vna dem̄ratio dicitur vna ab vnitate. medij. subiecti. ⁊ passionis. plurib⁹ exn̄tib⁹ medijs sine causis nō erit demōstratio vna. vel si hoc negareꭓ: saltim dabilis est aliq̄ demōstratio. q̄ per solā cām ⁊ nō ꝑ cās ꝓcedit. imo ita vt plurimū ↄtingit. q̄re vr̄ stare difficultas argumēti. ¶ Sexto illa diffinitio cōpetit alteri a diffinitio igitur ⁊c̄. assūptū ꝓbatur. ꝑ qꝛ ꝑmisse demōstratōis idemōstrabiles ⁊ ꝑ se note sūt ex ꝑmis veris ⁊ imediatis ⁊c̄. tanꝗ̄ ex ꝑtibus suis. vt pꝫ. Scḋo qꝛ cōclusio demōstratiōis ē ex primis veris ⁊c̄. tanꝗ̄ ex his per q̄ illa cōclusio notificatur. ¶ Septimo nulli⁹ cōplexi est diffinitio. demōstratio ē hꝰ. igitur ⁊c̄. minoꝛ patet. ⁊ maioꝛ est Ari. 7. meᵗᵉ. ¶ Cōfirmatur. qꝛ i ꝑdicta diffinitiōe nō ponitur aliqō gen⁹. nec differētia ipsius demōstratiōis. q̄re nō est cōuenienter assignata.

In oppositum est Ari. in textu. ¶ In ista q̄ōne ꝑ ꝑmittētur q̄dā. 2ᵒ ponēꭓ ↄclusiōes.

Quantum ad primū. sit hec distinctio prima. duplex est demōstratio. s. ostēsiua. ⁊ ad impossibile ducēs. ostēsiua que ex veris veꝝ demōstrat. ad ipossibile ducens. que ex vno ipossibili aliud manifestius ipossibile ↄcludit. ¶ 2ᵃ distinctio. demōstrationū ostēsiuaꝝ. q̄dā est a cā. et q̄dā ab effectu. illa q̄ est ab effectu dr̄ demonstratio qꝛ. siue demōstratio a posterioꝛi. a cā vero q̄dā est a cā ꝓpinqua et essentiali. ⁊ illa vocaꭓ ꝓpꝫ qd. q̄dā a cā remota. ⁊ illa vocatur qꝛ. sed a pꝛioꝛi. iste distinctōes colligūtur de mēte Ari. ifra. ¶ Ad ꝓpositionē igiꝭ Ari. ħ solū itēdit de demōstratōe ꝓpꝫ qd. q̄ est ꝓprie demōstratio. alias demōstratōes ꝓ nūc pretermittēdo. ¶ Alia distinctio. q̄dā est diffinitio qd rei. q̄daꝫ vero qd nois tn̄. q̄ potius descriptio dici dꝫ. ¶ Itē diffinitionū qd rei. q̄daꝫ est pure q̄ditatiua ꝑ essentialia solū assignata. s. ꝑ genus imediatū. ⁊ essentiale. ⁊ ꝑ dr̄iam ↄuertibilē ⁊ essentialē. q̄dā nō pure quiditatiua. qꝛ vel data ꝑ aliq̄ accn̄s ꝓpriū. vel cōe. vel ꝑ cām. vl' ꝑ causas reales diffiniti. ¶ Alia distictio. demonstrationē aliquā eē ex ꝑmis. duplr̄ itelligi pōt. vno mō ꝙ sit ex illis imediate. tanꝗ̄ ex ꝑmissis cōclusionē iferētib⁹. alio mō ꝙ sit ex ipsis mediate. siue virtualiter. qꝛ. s. ꝑmisse illius demōstratiōis ad ꝑma ⁊ imediata resoluātur. ¶ Notādū est vlterius ꝓ intellectu terminorū ꝑdicte diffinitionis ꝙ ꝑ prima ⁊ imediata idē itelligere debem⁹. vt vr̄ licōniēsis assentire. lꝫ rōne distinguātur. debemus. n. intelligere ꝓpositiones ꝑ se notas. ex q̄bus mediate vel imediate ↄclusio dependet. dn̄r eñ prime. qꝛ nō hn̄t ꝑncipiū prius. vel absolute. vel i eā scia in q̄ prime dn̄r. ſꝫ imediate appellātur. qꝛ non hn̄t mediū ꝑ quod demōstrati possint vel absolute. vel saltē in eadē scia. illa vero ꝑticula notioribus et prioꝛib⁹ causis. poniꭓ ad oñdendū ex q̄bus integrari debēt ꝑmisse demōstratiōis. qꝛ. s. ex cā. vel cāis pꝛioꝛibus in eēndo q̄ effectus. ⁊ notioꝛib⁹ non solū quo ad nos. ſꝫ etiā simplr̄ siue quo ad n̄am vt vult ph'us in textu. ¶ Pꝛia cōclusio sit ista. demōstratio nō diffiniri pōt diffinitōe pure quiditatiua. ꝓbaꭓ. qꝛ nō est aliquod vere vnū habēs genus ⁊ dr̄ias eēntiales. igiꭓ ⁊c̄. tꝫ ↄn̄a. ꝑ distinctiōes ꝑmissas. assūptū vo pꝫ. cū dm̄ratio q̄libet sit sill's. sill's āt ē qd aggregatū. ex cōceptib⁹ vel vocib⁹. aut scriptis. ꝙ nō ē vnū nisi ꝑ aggregationē. sicut ēt ppl's vel exercitus dr̄ vnū ꝑ aggregationē. ¶ 2ᵃ cōclusio. diffinitiōe large sūpta demōstratio diffiniri pōt. tā diffinitiōe qd rei. q̄ diffinitione qd nois. ꝓbatur ꝑ ꝙ diffinitiōe qd nois vr̄ ꝑ se notū. ꝙ aūt diffinitiōe qd rei declaraꭓ. qꝛ lꝫ demōstratio nō sit qd vere vnū. hꝫ tn̄ modum cuiusdā generis ꝑ se i scia cōsiderati. cuius spēs. ⁊ passiones lꝫ iproprie sūpte in eadē scia cōsiderātur. s. in libro poste. cōsiderata etiā ad determinatū finē. ⁊ fm̄ ꝙ est instr̄m. intellectus. hꝫ se ꝑ modū vnius. q̄re poterit aliquā hr̄e diffinitōeꝫ quid rei. ¶ 3ᵃ cōclusio. ꝑdicta diffinitio nō cōpetit demonstrationi ab effectu. nec demōstrationi ducēti ad ipossibile. pꝫ per argumētis ad ꝑtē negatiuam. Ex quo iferturꝙ soli cōpetit demōstrationi ꝑ cām. ¶ 4ᵃ cōclusio. licet nō q̄libet demōstratio ꝓpꝫ qd sit ex primis ⁊ imediatis tanꝗ̄ ex ꝑtib⁹ ipsam integrantibus. q̄libet tn̄ talis est ex ipsis formalr̄. vel virtualr̄. ꝑma ꝑs pꝫ de demōstratōe q̄ demōstratur 2ᵃ passio ꝑ primā. aut 3ᵃ ꝑ 2ᵃᵐ. 2ᵃ ꝑs declaratur. qꝛ lꝫ demōstratio qua demōstratur aliqua passio posterioꝛ ꝑ ꝑcedētē. nō imediate ex primis ⁊ imediatis cōponatur. ꝑmisse tn̄ ipsius nō erūt nobis note nisi vel in ꝑma ⁊ imediata resoluantur. aut alias fuerint resolute. q̄re ⁊c̄. ¶ 5ᵃ cōclusio. diffinitio Ari. ē cōuenienter assignata sic supplēdo. dem̄ratio ē sill's ↄstās ex primis: veris. ⁊ imediatis. prioꝛib⁹. ⁊ notioꝛib⁹. cāis ↄclusionis necessarijs. ꝑ se. ⁊ ꝓximis ↄclusiōi. pꝫ. qꝛ cōpetit cuilibꝫ demonstrationi propter quid. ⁊ solum tali de qua Aristoteles hic solum intēdit. illa vero particula sillogismus. cuꝫ sit genus ipsius demonstrationis: additur ꝓpꝫ sextū arg⁹ ⁊ ↄfirmationē ipsius. ſꝫ reliqne ꝑticule ponūtur tanꝗ̄ dr̄ie ꝑdicte

diffinitionis. q̄ aūt ille ꝑticule sint neꝛie vide declarationē. in textu ab Ari. addit illa ꝑticula. ꝑximaꝫ .alias .n. illa diffō ꝯpeteret demr̄ationi qꝛ. que fit per cām remotam. quare nō solū ꝯpeteret demr̄ationi ꝓpter quid. sicut prius dicebatur. ꝯña pꝫ. ꝯaꝛa .n. demr̄atiōe p cāꝫ remotā in eēndo. cuꝰ ꝑmisse ad idemr̄abilia resolunt̄: illa dm̄ratio ē ex ꝑmis ꝛ imediatis. Itē ex prioribus causis ꝛ notioribus sicut ponit̄ in casu. q̄re ꝛc. ¶ Quidā tn̄ dicūt moderni. q̄ p imediaris nō itellexit idemr̄abilia. sed cās ꝑximas ꝛ imediatas ꝯclōni. h̄ rñsio nō ꝯsonat textui in declaratōe illaꝝ ꝑticulaꝝ. nō etiā ꝯsonat linconieñ vt apparere poterit īspicienti. ¶ Alij dicūt q̄ p ꝑores cās siue ꝑmas itellexit cās ꝑximas ꝯclōni. Iteꝝ h̄ rñsio nō ꝯsonat textui. vt pꝫ ꝯsideranti. ¶ Addit̄ ēt illa ꝑticula necꝛaria. ꝛ p se. qꝛ alr̄ illa diffō syllō dyalectico siue topico ꝯpetere posset. quoꝝ neuter ē demr̄atio. pōt .n. aliqūa talis fieri sylls ex his .q̄ sūt dyalectice siue topice p se nota. ꝛ p ꝯña ꝑma. ꝛ imediata ꝛ per ꝑores ꝛ notiores cās ꝯclōnis. vt pꝫ ꝛ hoc colligit̄ ex snīa alberti. Si tn̄ diceremꝰ illa vba nō fuisse ab Aristō posita p modū diffōnis. ſꝫ soluꝫ vt ex ꝑdicit̄ iferret quādaꝫ ꝯclōnē nō idigeremꝰ limitationibꝰ ꝑdictis.

Ad rōnes ꝑncipales. ¶ Ad ꝑmaꝫ patet ex 3a ꝯclōne. ¶ Ad scdam pꝫ ex ꝯclōne q̄rta. ¶ Ad 3am dr̄ q̄ lꝫ ly ꝑmis ꝛ imediatis. p eodem accipiant̄. vt vr̄ velle Ari. ꝛ liconieñs tn̄ rōne distiguūt̄. vt dictuꝫ fuit i articulo p. ¶ Ad ꝯfirmationē. dr̄ q̄ ly ꝑorībꝰ refert̄ ad ꝑmissas q̄ tn̄ vt plurimū nō sunt ꝑme ꝛ imediate. ¶ Ad 4am. dr̄ q̄ itelligitur ex notiorībꝰ nob̄ ꝛ nāe. cū aūt dr̄ q̄ cāe q̄ sunt nāe notiores nō sunt nob̄ notiores. ſꝫ ponꝰ effectꝰ. rñdetur q̄ lꝫ absolute loquēdo effectꝰ sint nob̄ ꝑus noti. ꝛ notitia ꝯfusa notiores. in dm̄ratiōe tn̄ ꝓpter qd̄ qua ꝓcedit̄ a cā ad effectū cāe sunt nob̄ notitia disticta notiores. alr̄ .n. nō eēt nob̄ demr̄atio. ꝛ p hoc pꝫ ad totū. ¶ Ad 5am pꝫ ex 3a ꝯclōne. ¶ Ad ꝯfirmationē. dr̄ ꝑ q̄ vna demr̄atio ex plibꝰ gn̄ibus causaꝝ ꝓcedere pōt. sic etiā vna diffō ex plibꝰ cāis pōt ꝯstare. ꝛ tn̄ tūc diceret̄ vnū eē mediū illiꝰ demr̄atōis .s. diffōnē ex illis cāis aggregatā. ¶ Scdō dr̄ q̄ lꝫ in medio demr̄atōis soluꝫ vnū genꝰ cause icluderet̄. adhuc saluari posset de vtute sermonis ꝑdicta diffō. cū .n. in ꝑmissis ponat̄ subm̄. ꝛ mediū in vtroqꝫ illoꝝ sit cā passiōis seqt̄ q̄ dm̄ratio talis erit ex cāis. ¶ Ad 6am. pꝫ ex 5a ꝯclōne. ¶ Ad vltimā. dr̄ q̄ nullꝰ ꝯplexū ē diffō pure q̄ditatiua. dico tn̄ q̄ licet iste terminꝰ dm̄ratio significet rē ꝯplexaꝫ. de se tn̄ ē terminꝰ incōplexꝰ. q̄re lꝫ hr̄et diffōnē pure q̄ditatiuā. hoc tn̄ nō eēt ꝫ Ari. loco allegato. ¶ Ad ꝯfirmatōꝫ. pꝫ ex vltima ꝯclōne. Et sic ē finis q̄ōnis.

¶ Veꝝ q̄dē igit̄ oꝫ esse q̄m̄ q̄d nō est: nō ē scire. vt q̄ dyametros sit simetros ꝛc. Questio. XI.

Queritur .iiº. vtꝝ d nō ente possit eē scia. affirꝰ arg. ꝑ sic. de vacuo hr̄ scia 4. phy. q̄d tn̄ n̄ ē n̄ eē pr. vt pꝫ ibidē. ¶ Itē. d īfinito hr̄ scia .3. phycoꝝ. ipoe tn̄ est eē corpꝰ īfīm. vt ibidē ꝓbat Ari. q̄re ꝛc. Tertio de tonitruo ꝛ fulgure. ꝛ silibꝰ impssionibus hr̄ scia .3. metheo. qn̄ tn̄ nullū illoꝝ est. q̄re ꝛc. ¶ Quarto d rosa. ꝛ silibꝰ pōt hr̄i scia. sciēdo q̄ ē pulcherrimus floꝝ. q̄uis tn̄ nulla rosa sit. vt pꝫ. q̄re ꝛc. ¶ Quinto de ente hr̄ scia p se. cū sit subm̄ meꝛ. ſꝫ oppositoꝝ eadē est disciplina. ꝛ nō ens opponit̄ enti. igit̄ d nō ente hr̄ scia. ¶ Cōfirmat̄. qꝛ ibidē sic in .4. meꝛ ꝯsiderat̄ q̄ nō ens opponit̄ enti. h̄ aūt ꝯsideratio ē cognitio sciētifica. vt pꝫ. igitur ꝛc.

In oppositū ē Ari. i textu. cū dic. q̄d nō est nō cōtigit sciri. vt q̄ dyametros sit simetros. ¶ In ista q̄ōne. ꝑ ponent̄ q̄dā modi rñdēdi. ꝛ arguet̄ ꝯ ipos. scdō rñdeba ad q̄situ. ſꝫ q̄ mihi videbit̄ rñdendū.

Quantum ad ꝑmū. ¶ Primus modꝰ rñdēdi. ꝑmittit hāc distinctōeꝫ. triplr̄ dr̄ aliq̄d hr̄e eē. vꝫ. in se. in suis causis. ꝛ apud intellectū. dr̄ hr̄e esse in se. q̄n actualiter hꝫ eē. sicut sortes. in suis causis tn̄ cū actualiter nō sit. ſꝫ sue cause actualiter sūt. ex q̄bus est aptū ꝓduci. q̄liter rosam generādā in suis causis eē diceremus. dr̄ aūt hr̄e esse apud intellectū tn̄. cū nō sit nec esse possit. sed appꝛhēdi possit ab intellectu. sicut vacuū. ꝛ chimera. tūc ꝯñter dicunt q̄ de ente ꝑ vel scdō mō sūpto hr̄ scia. et p ꝯñs de rosa. pluuia. ꝛ silibus pōt haberi scia. q̄uis nō sint actu. de ente vero tertio mō nō hr̄ scia. ¶ Cōtra istū modū rñdēdi arg. ꝑ. d singularibꝰ ꝛ corruptibilibꝰ nō hr̄ scia saltē p se. vt pꝫ de mente Ari. in isto primo. ſꝫ rosa vel pluuia dū hꝫ eē actuale est singulare ꝛ corruptibile. igitur de ipsis nō hētur scia quo ad eē actuale. pꝫ ꝯña. cū esse actuale sit esse īdiuiduale in actu. vt colligitur ex verbis huiꝰ modi rñdendi. ¶ Scdō. p causas ex q̄bꝰ res hꝫ eē. aut itelligūt cās ꝑticulares a q̄bꝰ īdiuiduū ꝓducitur i actu. aut vl̄es causas ex q̄bus spēs cōponitur. s. genus ꝛ drām. si ꝑmo mō sic de indiuiduo actu existente n̄ hētur scia p se. vt ꝓbatū est prius. sicut ēt de illis causis nō hētur scia p se. nec de illo effectu scdōꝫ q̄ ab illis causis dependentiā hꝫ. si scdō mō seqtur q̄ sicut ille cause tanq̄ incorruptibiles ꝑpetuo hn̄t eē. sic etiā eaꝝ effectus. s. spēs perpetuo hꝫ eē actu. q̄re nūq̄ de re hēbitur scia habēte solū eē in suis causis. ¶ Tertio. qꝛ vt arguebat̄ prius de vacuo ꝛ infinito hētur scia dm̄ostratiua. ꝛ tn̄ solū hn̄t eē apud intellectū. vt ꝯcederet ille modus rñdēdi. q̄re ꝛc. ¶ Quidā aūt arguūt ꝯtra hūc modū. ꝑ. qꝛ sequeret̄ q̄ vbi de .b. rosa fiat demonstratio ꝑticularis. deinde corrūpat̄. nō ampliꝰ de ipsa habebit̄ scia. qꝛ nec in se nec in suis causis hēbit eē. hoc aūt vr̄ incōueniens. vt ipsi dn̄t. ¶ Scdō ponat̄ q̄ corrūpatur rosa. ꝛ oēs cāe ipsiꝰ. deinde post ānos .10. regenerētur rosa ꝛ cause ipsius. in isto casu nō deꝑdetur ſꝫ remanebit scia rose. q̄uis tn̄ p annos .10. nō hēbit eē i se nec in causis suis. hec motiua sūt pauce efficacie possꝫ .n. dici. arꝰ. ꝑ. ꝯcedēdo ꝯclusionē. q̄m de .b. rosa nō hētur scia ꝓprie sūpta p se. ſꝫ solū p accñs. qꝛ nō incōuenit illā nō remanere. cū nec remaneat .b. rosa. ¶ Ad 2m dici posset ꝑ casuꝫ eē valde ipossibilē. cū deus ꝛ intelligētie sint cause rose. q̄s ē ipossibile corrūpi. tā supnālr̄ q̄ ſꝫ nām. Scdō q̄ scdā ps casus repugnat prime. si .n. post .10. an. ꝓducet̄ rosa ꝛ cāe ipsius. hoc erit ab alijs cāis ipaꝝ. q̄re ille cause a q̄bus ꝓducētur nō erūt corrupte. q̄d repugnat ꝑme pti casus. ¶ Ꝑ. loquēdo de rosa ꝑticulari. ꝛ cā ipsius ꝑticulari nō incōueniret q̄ de .b. rosa post .10. an. hēretur scia. ꝛ nō ante. q̄re rō nulla. ¶ Scdꝰ modus rñdendi fuit egidij dicētis q̄ duplex res hꝫ eē. s. actuale. ꝛ ꝑdicamētale. p eē actuale intelligit eē actu indiuiduatōis. p eē ꝑdicamētale intelligit esse specificū siue genericū. vt cōprehēdit̄ ex suo mō loq̄ndi: tale aūt dr̄ esse i potētia ad eē actuale. sicut ēt spēs et genera ad sua indiuidua in potētia dicūtur. ꝛ ꝯñter dicit q̄ ad h̄ vt de aliquo scia hēatur nō reqritur ipꝫ hr̄e esse actuale. vt pꝫ p argumēta supius adducta. sed reqritur ipm habere eē ꝑdicamentale: cum ꝑꝫ tale esse ꝓprie de re scia hēatur. ¶ Iste modus ē valde rōnabilis. lꝫ nō cōplete soluat difficultateꝫ. q̄m de vacuo ꝛ infinito scia hētur: q̄ neutro mō hn̄t esse. vt satis pꝫ. ¶ Quidā aūt moderni inepte ipm molestāt. ꝑmo. posito q̄ deus anichilaret oīa ꝑdicamenta accidētiū. remanēte tn̄ in itellectu tuo habitu sciētifico. p quē scia triangulū habere tres. pꝫ q̄ triāgulus nō hꝫ esse actuale. nec ꝑdicamētale. ꝛ tn̄ de ipo hētur scia sicut ponit̄ i casu. ¶ 2º arguūt cōtra diuisionē ꝑdictaꝫ. qꝛ Ari. 3. phycoꝝ diuidit ens i ens actu. ꝛ ens potētia. ens aūt in actu in .10. ꝑdicamenta. quare ens potētiale nō est ens ꝑdicamentale. Posset igitur istis ꝑ dici. q̄ casus positus iplicat cōtradictionē. naꝫ si remaneret habitus sciētificus. cū ille habitus sit q̄litas quedā. seq̄tur q̄ aliq̄d accñs remāet. q̄re nō oīa accidētiū ꝑdicamēta erūt corrupta. si vō ponat̄ casus sub forꝰ ista q̄ oīa accñtia corrūpātur ꝑter habituꝫ illū. admitti posset scdm potētiā supnālem

ꝛ consequenter. gratia argumenti admisso casu. diceretur ꝙ habitus ille. q prius sciētia dicebat. nō amplius est scia. cū sibi nō corrñdeat obm ꝑm tale eē q̄le reqrit ad hoc vt hītus sciētific⁹ dicat. vz. ꝑm eē genericū vel specificū. ꝛ h̄ loqͬ ō scia ꝓprie sūpta. ¶ Ad 2ᵘᵐ. ꝑ dicere pōt iste mod⁹ rñdendi ꝙ illa diuisio entis ī actu in .10. ꝑdicamenta nō ibi ponit ab Aristo. tanq̄ ꝯuertibil' cū diuiso. cuz etiā alibi velit ꝙ aliqd ens ī potētia reponat ī ꝑdicamēto. ¶ Scd̄o dici pōt. ꝙ alr illic accipitur ens ī potētia. et alr hic. qꝛ hic accipit ꝓ eē gnīco vel specifico. qd̄ vt sic ad eē actuale īdiuidui oꝫ eē ī potētia. illic vero vt cōiter exponētes volūt accipitur ꝓ eo ꝙ nō ē tale. sꝫ eē pōt. sicͭ potētia albū nō est actu albū. ¶ Terti⁹ modus rñdendi. dicit ꝙ ens triplicitet accipit. vno mō trāscendēter. vt est obiectū primū itellect⁹. ꝛ sic dē intelligibile est ens. Scd̄o pro eo qd̄ existere nō repugnat. Tertio ꝓ eo qd̄ est in effectu. De ente solū primo mō nō ē scia. sed oꝫ ꝙ aliqd sit ens scd̄o vel tertio mō ad hoc ꝙ de ipso scia habeatur. ¶ Iste modus ꝑ nō vr̄ ꝯueniēs in eo ꝙ ꝯcedit oē intelligibile eē ens. tūc. n. ꝯcedere hꝫ illas ꝓpositōes. chimera est ens. adā est ens. añxp̄s est ens. q̄ tñ ꝓprie loquēdo sūt absurde. nō obstāte ꝙ apta frōte qdā moderni eas ꝯcesserunt nulla tñ necessitate coacti. et nō hn̄tes respectū ad ꝓprietatē ꝑmonis. Scd̄o videt ꝙ illud eē potētiale 2ᵒ mō sūptū. nō sufficit ad sciam ꝓprie sūptā. de q̄ loqmur hic. cū illud sit potētiale eē indiuidui. de īdiuiduis aūt nō ꝑ se. sꝫ solū ꝑ accñs habet scia. ¶ Quart⁹ mod⁹ rñdēdi ē modernoꝝ. q supponit primo. ꝙ ens diuidit in ens potētia. ꝛ ī ens actu. ex quo iferur. cū diuisū ꝑdicari debeat de diuidētib⁹ suis. ꝙ tā ens in potētia q̄ ens ī actu ē ens. Ex qb⁹ ifert ꝙ nulla rosa existe adhuc ꝯcederēt ꝙ rosa est ens. et hoc verificat scd̄m eos tā de rosa corrupta q̄ generāda. eo ꝙ vtraqꝫ ē ens ī potentia. idē etiā ō triāgulo dicūt. dato ꝙ nullus triāgulus eēt actu. ꝛ sic ꝯnter de oībus ꝑdicis pōt eē scia q̄uis non sint actu. Cum igit Arist. dicit ꝙ de eo qd̄ nō est. nō est scia. dicūt ꝙ Ari. itellexit de eo qd̄ nō ē ens nō eē sciaꝫ. Et si aliqs argueret ꝯ eos sic. rosa corrupta ē ens. g rosa corrupta ē. dicūt negādo ꝯñam. qꝛ ly ens ampliat ī añte hoc verbū est. qd̄ tñ nō amplíat ī ꝯñte. Et si arguat ꝙ rosa corrupta nō ē ens ī potētia. qꝛ nō āplius pōt eē. negāt ꝯñam. sufficit. n. ad h̄ ꝙ dicat ens ī potētia. ꝙ possit. vel potuit. vel poterit eē. alia quedaꝫ dicūt de qb⁹ nō est cura. ¶ Iste modus iudicio meo minoris ē fundamēti. q̄ modi ꝑcedētes. nulla. n. ē rō. nisi voluntarie loquātur. q̄ cogat eos ꝯcedere ꝓpositōes illas. que false sūt. ꝓprie loqndo. vt. a. rosa generāda ē ens. b. rosa corrupta est ens. nec ēt textus Ari. cū dr̄. qd̄ nō est non ꝯtingit sciri. dꝫ eos inducere ad illas ꝯcedēdas. cū ille textus. et ītētio Ari. sit alienus ab intētione illoꝝ. vt videbit infra. nō ēt vr̄ q̄re hoc argumētū nō valꝫ. b. rosa ē ēs g. b. rosa ē. cū ly ens nō sit termin⁹ āpliatiuus. vt ex cōi logica pꝫ. ¶ ꝑ ꝛ scd̄m eos non erit ꝯcedēdū. vacuū est ens. ꝛ tñ de vacuo hētur scia. vt ꝑus arguebat. q̄re ꝛc. ¶ Ad rōeꝫ ꝑncipalē h⁹modi rñdēdi. dr̄ ꝙ diuisuꝫ ꝑdicari dꝫ de suis diuidētib⁹ mediāte aliq̄ verbo. nō tñ oꝫ ꝙ semꝑ mediāte hoc verbo ē. sufficit. n. ꝙ ens ī potentia possit eē ens. si tñ esset diuisio realis. vz. eoꝝ q̄ actu ꝛ realiter sūt. diuisuꝫ de suis diuidētib⁹ mediāte hoc verbo ē ꝑdicari deberet. q̄re ꝛc. ꝛ hoc de primo articulo.

Quantum

ad scd̄m ꝑmittendū ꝑ. ꝙ lꝫ scire multis modis accipi possit. vt visū fuit ꝑus. hic solū Ari. intendit de scire ꝑ demōstrationē acquisito. ¶ ꝑremittēdū scd̄o. ꝙ scire ꝑ demōstrationē multipliciter pōt eē scd̄m etiā ꝙ multiplex est demōstratio. Quedā est ꝓprijssime sūpta. videlicet demōstratio ꝓꝑ qd. q̄ fit ꝑ cām ꝓximaꝫ ꝛ imediatā. q̄ ꝓpria passio vlr ꝛ ꝑ se de subo ꝓprio affirmatiue demōstrat. Quedā vero minus ꝓprie sūpta. sicut dmōstratio negatiua. vel ad impossibile ducens. vel ꝑticularis. ¶ Tertio ꝑmitto. ꝙ de ꝑticularibus non hētur scia ꝓprie sūpta ꝑ se. sꝫ solū ꝑ accñs. pꝫ de mēte Ari. ī isto ꝑ. Ex q̄ infertur. ꝙ ea de qbus ꝓprijssime scientia habetur sūt genera ꝛ spēs. ꝛ eoꝝ passiōes. q̄ oīa hn̄t eē ꝑpetuū. ꝛ nō ꝑ se mutabile. ¶ ꝑri⁹ ꝯclo. ō his q̄ nō sunt. nec eē pñt pōt eē scia dmōstratiua. pꝫ. qꝛ de vacuo ꝛ īfinito pōt hr̄i scia ꝑ demrationē negatiuā. vel ducētē ad īpoīe. q̄re ꝛc. ¶ 2ᵃ ꝯᵒ. scia ꝑ dmratiōneꝫ oñsiuā affirmatiuā ꝛ vlēꝫ acqsita solū est ō his q̄ actu sunt. pꝫ. qꝛ talis solū hr̄ ō gnībus vel spēb⁹ vl' eaꝝ passiōib⁹. q̄ oīa sunt eterna. q̄re ꝛc. ¶ 3ᵃ ꝯᵒ. vbi ꝯtigeret fieri dmratione ꝑticularē ō futuro. vel ꝑterito. ꝯtingeret dmratiue aliqd sciri. qd̄ nō est. si. n. h̄ eēt demratio. oīs hō erit risibil'. añxp̄s erit hō. igit añxp̄s erit risibil'. pꝫ ꝙ ō añtexp̄o scia dmōstratiua hret. q tñ nō est. q̄re ꝛc. ¶ Nota tñ: ꝙ oēs ꝯclusiones iste posite sūt ꝓꝑ ea q̄ hic cōiter scribunt. nulla tñ illaꝝ declarat itentione Ari. in pte ista. ¶ Sit igit 4ᵃ ꝯclo. ad mentē Ari. nō cōtingit sciri sic eē. vel sic. vbi ita nō sit ex pte rei. pꝫ de se. ꝛ hoc ari. itellexit cū dic. qd̄ nō ē nō ꝯtingit sciri. sic patet in exemplo qd̄ subdit. vt ꝙ dyametros sit simetros. non contingit sciri.

Ad rationes

ꝑncipales. ¶ Ad ꝑmā. et 2ᵃᵐ pꝫ. ꝑ ꝑmā ꝯclonez. ¶ Ad 3ᵃᵐ dr̄. ꝙ illa noīa fulgur. ꝛ tonitruū. ꝯnotāt quasdā passiōes exalatiōis. hr̄ igr scia ꝑ scd̄ exalatōe ꝑꝫ spēꝫ ꝛ ꝯsiderata ō illa aptitudine quā hꝫ ad tonādū. ꝛ fulgēdū. q̄ ambe sūt nece. ꝛ eterne. ꝯtingit aūt vt per accñs de aliq̄ singulari scia habeat. ꝛ si h̄ erit per ꝓpōnem affirmatiuā ō pñti. oportebit illō esse actu. ¶ Ad 4ᵃᵐ. dr̄ ꝙ lꝫ nulla rosa ꝑticlaris sit actu. ō spē tñ rose. ꝛ passione ipi⁹ ꝓpa. q̄ sunt eterne. scia ꝓprijssime hr̄i pōt. ꝛ tūc hr̄ ō eo qd̄ est. nō aūt de eo qd̄ nō est. ¶ Ad vltimū. dr̄ ꝙ accipiēdo illū terminū. nō ens. ꝓut opponitur enti trāscēdēter sūpto. sic nō possū itelligere nō ens. neqꝫ nō ens pōt itelligi. vt dictū fuit in qōnib⁹ tertij ō aīa. sic ēt ō nō ente nō pōt hr̄i scia. ¶ Ad rōnē in oppo^m. ꝯcedit ꝑ nūc absolute. ꝙ oppositoꝝ eadē est disci^na. ꝛ negat illa minor. nō ens opponitur enti. lꝫ veꝝ sit illos terminos ꝯdictorie opponi ens et nō ens. ¶ Ad ꝯfirmationē dr̄ ꝙ ꝑ nō ens opponi enti loco. alfato itelligit illos terminos adinuicē opponi ens ꝛ nō ens. nō tñ ille termin⁹ nō ens significat aliqd nō ēs opp^m enti. sꝫ significat ens ne^m oppositū nō enti. quare ꝛc. Et sic ē finis qōis.

¶ Dico aūt priora ꝛ notiora ad nos ꝓxima sensui. Simplr̄ aūt priora ꝛ notiora q̄ longius sunt. Sunt autem longiora quidem vniuersalia. maxime anteꝫ proxima singularia ꝛc. Qō. XII.

Uerit .iꝫ. vtꝝ ꝑticularia sint nobis notiora q̄ vlia. ¶ In oppo^m arg. ꝑ auctē phi. in ꝓhemio libri phycoꝝ. cū ingt vñ ex vlib⁹ ī singlaria ꝓcedere oꝫ. ¶ Scd̄o auctē eiusdē ꝑ phycoꝝ illo caplo. oēs igitur ꝯria ꝑn⁹ faciūt circa finē. cū ingt. hi qdeꝫ notiora ꝑꝫ rōneꝫ. illi aūt ꝑꝫ sensū. vle qdē ꝑꝫ rōneꝫ notū est. singlare vō ꝑꝫ sensū. vlis. n. rō est. sēsus aūt ꝑticularia. ¶ 3ᵒ auctē eiusdē ī. 3. ō aīa. illo caplo qm aūt aliud magni⁹ aliō magnitudis eē. vbi ꝑm cōiter exponēies valuit vle itelligi directe. singlare vō idirecte. ꝛ ꝑ ꝯñs vle ꝑus apphendi. ¶ Quarto auctē ꝯmentatoris ī expōne eiusdē ptis cū ingt. vle qdē itelligit ꝑm se. singulare vō mediāte sensu.

In oppositū

ē Ari. ī textu. ¶ In ista qōne ꝑ tangentur qdam modi rñdēdi. Scd̄o tanget modus q mihi appet magis atisto. ꝯsonus.

Quantuꝫ

ad ꝑmū recitādo modos magis rōnales. ꝑmus modus rñdendi ꝑ ponit hāc ꝯclonez. ꝯpando singlare vlī absolute singulare ē nob noti⁹. pꝫ. qꝛ singlare a nob cognoscit no^a sensitiua. ñ aūt vle qd̄ solū apphendit ꝑ itellectū. sꝫ notitia sēsitiua ī nob ꝑor est q̄ itelle^ua eo ꝙ a sensitiua oīs itellectiua dependet. vt patet tertio de

anima. quare absolute loquendo notitia sive prius notum est nobis singulare q̃ universale. et hoc voluit phs i hoc libro. ¶ Scd̃a ɔclusio. cōparando vl̃ia suis minus vl̃ibus magis universalia sūt nobis notiora. ꝓbatur. itellectus ꝓcedere debens de pura ignorantia ad notitiam distinctam minus universalis procedit de extremo ad extremum cuȝ ꝑmo sit simpliciter in potētia. postea vero simpliciter in actu. q̃ prius per medium procedere debet ad minus universalis notitiam per se ordinatam. talis autem est notitia magis vl̃is. illa. n. est ɔfusa ⁊ idistincta notitia. sicut notitia aialis respectu notitie hoīs disticte. ⁊ ꝑ ɔñs imꝑfectior. ⁊ via gnātionis ꝑor. q̄re notitia minꝰ vl̃is ꝑcedere oȝ. hāc ɔclōnē dic voluisse Ari. ꝑ phy. Et sic vr̃ sublata ɔdictio iter vba ipius. ¶ Iste modꝰ valde ē rōnalis q̃uis forte nō ɔpletꝰ. Quidā tñ arguūt ɔ hūc modū sic. si 2ᵒ zᵃ eēt vā seq̄ret ꝙ ad cognitionē hoīs ꝑfectā oporteret oīa supiora gnā ad ipm cognoscere. ꝓȝ ɔñā. qꝛ cuiuslȝ supiaris gn̄is cognitio. ē mediū iter purā ignorātiā ⁊ cognitōēȝ hōis ꝑfectā. ɔñs tñ est falsuȝ. qꝛ innumerabilia sūt q̄ſi gnā inter aial ⁊ hoīeȝ media. q̄ ab itellectu humano ɔphendi nō pñt. aliō. n. est genꝰ in quo ɔuenit hō cū equo tm̄. ⁊ aliō in q̄ cōuenit cū asino tm̄. ⁊ sic de alyś. q̄re ⁊c̃. ¶ zᵒ ex ɔclusiōe seq̄ret. ꝙ si mā deberet trāsmutari ꝺ forma terre ad formā ignis. ꝑus recipe ðberet formas aq̄ ⁊ aeris. ɔñs est falsū. vt pȝ scd̃o de gnātiōe. tȝ ɔñā. qꝛ ille forme sunt ꝑfectiōalr̃ medie iter formā terre. ⁊ formam ignis. q̄ ⁊c̃. ¶ Seq̄ret̃ vlteriꝰ ꝙ corpꝰ a nigredie ad albedinē trāscendēdo: oēs colores medios ꝑus recipe ðberet. ɔñs ē falsum. ⁊ pȝ ɔñs. vt ꝑus. ¶ Defendēdo istū modū rñdendi. dicere ad ꝑmū negādo ꝙ iter aial ⁊ hoīeȝ aliō cadat genꝰ mediū. imo aial est cuilȝ spēi aīaliū imediatū. si. n. ita eēt. seq̄retur ꝙ sub certo gn̄e plā eēnt gnā subalterna. q̄ȝ spēs spāliſſime. ꝓȝ ɔñā. acceptis. 4. spēbꝰ sub aiali. ex eis fieri pñt sex cōbinatiōes. cū igr̄ cuilȝ ɔbinatōi vnū genꝰ corrñdet. vt isti volunt. seq̄tur itent ū. ⁊ q̃to plures sub aīali sunt spēs. tanto venior erit ɔclō. ¶ Seq̄ret̃ vlteriꝰ hoīeȝ ꝑ genꝰ imediatū diffinitiri nō posse. pȝ ɔñā. qꝛ nō ꝑ h̄ genꝰ aial. cū nō sit imediatū. neq̧ magis ꝑ genꝰ in q̄ ɔuenit cū eq̄: q̄ȝ i q̄ cōuenit cū asino. q̄ ⁊c̃. ¶ Hec tñ rō ita euidētiā hȝ ɔ formātes ipaȝ. sic ɔ hūc modū rñdendi. ¶ Ad zᵘᵐ negat̃ ɔñā. forma. n. subalis iperfecta nō ē sī mediū per se in forme ꝑfecte acq̄sitionē ordinatū. sufficit. n. q̄litatiua dispō ꝑus in mā recipiēda. ¶ Ad ɔfirmatōēȝ. silr̃ negāda est ɔñā. vr̃ tñ apparēter itētio phi. ꝑmo phycoꝝ esse ɔ istū modū. Aristo. n. ibidē ꝓbans ꝙ vl̃ia sunt notiora ꝓbauit ꝑ exēplū de puero. qꝛ. s. pueri ꝑ̊ oēs viros patres appellāt. vr̃. n. ꝙ ibi cōparet notitiā vlem singulari. ⁊ ñ minꝰ vl̃i. q̄r ⁊c̃. ¶ Scd̃s modꝰ paꝝ differēs a ꝑ̊. o. ꝙ cōparādo notitiā sēsitiuā itellectiue singulare ꝑus cognoscit̃. sic ēt sensitiua notitia ꝑor ē itellectiua. in eodē tñ gn̄e notitie ꝑus apphendit̃ cōfusū. siue vl̃e. qꝛ sensus ꝑus ꝑcipit hūc hoiem fm̄ ꝙ hoc corpꝰ. deide fm̄ ꝙ hoc aīal. deinde fm̄ ꝙ hic hō. ¶ Tenētes istū modū conati sūt aliq̄d addere mō ꝑcedēti. ⁊ forte deteriꝰ. qꝛ fȝ eos videt̃ seq̄ ꝙ sensus aliquo mō ɔphēdat vl̃e. vel separatū. vel singulari cōiunctū. ɔñs tñ est falsū vt pȝ. ⁊ pȝ ɔñā fȝ eos. Alius modus ꝑmittit hāc distictionē. duplex ē notitia itellectꝰ. vt ꝓposito spectat. s. ɔfusa. ⁊ distincta. ꝓȝ ð se. Coñr duas pōit ɔclōes. ¶ Priᵃ. notitia ɔfusa singulare notius ē itellectu humano q̄ȝ vl̃e. ¶ zᵃ. magis vl̃ia notitia disticta nob̄ sūt notiora q̄ȝ minus vl̃ia. vel singularia. ꝓbat̃. qꝛ ad distinctā singulariū. vel minꝰ vniuersaliuȝ notitiā regritur ꝙ itellectus eū resoluere sciat in sua supiora. q̄ i eis eēntialr̃ icluduntur. fȝ h̄ facere nō pōt itellectꝰ nisi habita illoꝝ supioꝝ cognitōe. ergo ad distictā minꝰ vniuersalis notitiā. aut singularis regritur cognitio magis vl̃iū. q̄r ⁊c̃. ꝑmā cōclusionē dic̃ eē de mēte Ari. hic. zᵃᵐ sūt de mēte ipius ꝑ̊ phycoꝝ. ¶ Contra istū modū isiati posset plibus medyȝ q̄ alibi adduxi. sed q̄dā ex eis hic sufficiēt. ꝑmo sic. magis vl̃ia in eo gn̄e notitie sunt nob̄ notiora. in quo gn̄e ꝑ̊ ꝓcedēdū est a phō nāli. Sȝ nālis ꝓcessus icipit a gn̄e notitie cōfuse. igit̃ vniuersalia nob̄ notiora sū t notitia cōfusa. qō vr̃ ɔ zᵃᵐ cōclusionē. maior colligitur in ꝓhemio phy. minor pȝ. qꝛ nālis ꝓ itipit a posteriori. ¶ Cōfirmat̃. qꝛ vt colligit̃ auctē cōmē. cōmēto 4ᵒ. ꝑmi phy. nālis itipe oȝ tradere cognitōēȝ ꝑncipiorū in vl̃i ꝑ effectꝰ vl̃iſſimos. talis aūt ꝓcessus ē qꝛ. ꝑ quē notitia q̄dā ɔfusa acq̄rit̃ ⁊ impfecta. q̄re magis vl̃ia nob̄ notiora sūt notitia cōfusa. ¶ zᵒ. cognitio iferioris ꝑ cōceptū supioria tm̄ ē cōfusa. q̄ tñ notitia supius ē magis notū. g ⁊c̃. tȝ ɔñā ⁊ vtraq̧ ꝑs añtis pȝ. cū ꝑ cōceptū aīalis tm̄ cōfusā hēo hoīs cognitōēȝ. ¶ Itē ɔ fundamētū sue ɔclusiōis ar. de aliq̄ re nāli hr̄i pōt notitia distīcta ꝑ aliquā eiꝰ ꝓpriā ⁊ cōuertibilē cāȝ. ad quā nō necio regrit̃ suoꝝ supioꝝ cognitio. g ⁊c̃. assūptū. patet. qꝛ de hoie notitiā hr̄e possuȝ ꝑ eiꝰ cām efficientē seu per felicitatem que est finis eius. aut per aiam intellectiuam que est forma sibi propria. vel per oia simul. nō tamen ad illā hn̄dā scire oȝ hoiem resoluere in oīa eius superiora q̄re ⁊c̃. ¶ Cōfirmatur qꝛ si at aliquā rē nālē eē in spē nobis notā cuiꝰ genus imediatū nobis penitus ē ignotū. q̄ tñ ꝑ aliq̄ȝ eiꝰ cāȝ distīcte cognosci pōt. tȝ ɔñā. et assūptum de rebus multis mineralibꝰ et mixtis alyś ꝑfectis. pȝ. ¶ Cōfirmat̃ scd̃o. qꝛ si ad distictā hoīs notitiā regreretur aial' cognitio et aliaꝝ ꝑ se supiorū. h̄ potissime eēt. qꝛ oīa supiora i hōie inclusa eēnt ipiꝰ cāe eēntiales. vt dic̃ ille modꝰ rñdēdi. ɔñs tñ videtur veꝝ. ꝑ. qꝛ genus et dr̃a non sūt vere ptes spēi. sed sunt ptes fm̄ imaginationē de mēte cōmentatoris. ꝑ̊ phy. cōmento 5ᵒ. ¶ Scd̃o. qꝛ nō videt̃ rōnabile id qō est alteri idē esse ipius ptē aut cām eēntialē. ¶ Aliū modū posuerūt quidā moderni. ponētes hāc distictionē. vl̃e duplex habet esse. vȝ. formale. ⁊ māle. esse formale vl̃is est eē sepatū ab oī conditione mālitatis. ⁊ iduiduatiōis. eē autē māle eiusdē esi eē cōiunctū cōditionibꝰ mālibꝰ. et iduiduātibus. Cōsequenter dñt ꝙ vniuersale māle ꝑꝰ cōcipit sensus. q̄ȝ suū singulare. ⁊ h̄ mō loquitur Ari. in ꝓhemio phycoꝝ. sed vl̃e formale cū sit remotiꝰ a sensu ē minꝰ nobis notū q̄ȝ singulare. et h̄ itellexit phs hic. ¶ Iste modꝰ i sūma nō dr̃t a mō zᵒ ꝑ̊ recitato: si bñ cōsideret̃. lȝ ex mutatione vboꝝ ponētes ipȝ appareāt aliq̄d nouū dicere. ⁊ eadē rō adduci pōt ɔ ipȝ q̄ adducta fuit ɔ modū zᵐ. sȝ gr̄a breuitatis transeo.

Quantuȝ ad articulū zᵐ. sit ꝑ̊ hec distictio. duplex est notitia itellectiua quedam est simplex siue itnitiua. q̄dā vō ɔplexa. notitia simplex ē simplex rei apphēsia per simplicē cōceptū. q̄lr̄ apprēsionē hoīs ꝑ hūc cōceptū hō. ⁊ apphēsionē aialis ꝑ hūc cōceptū aial simplicē appellamꝰ. ⁊ hec notitia ab Ari. tertio de aia dicitur simpliciū itelligētia. a cōmētatore vō dicit̃ formatio. notitia vero cōplexa esi per varios cōceptus distincta. quedam enim est cōplexa sed non cōplexione verbali qualis ē notitia hita ꝑ hanc diffinitionem aial rationale. alia est complexa cōplexione verbali. sic illa que hr̄ per hanc ꝓpositioneȝ. hō est risibilis. ⁊ hanc vocat Aristo. tertio de aia simpliciuȝ cōpositionem. cōmentator vero fidē. alia vero est cōplexa notitia que preter cōplexionem verbaleȝ cōplexionē discursiuā icludit. sic notitia hita per discursū syllogisticū aut inductiuū. ¶ zᵃ distinctio. notitia cōplexa est duplex. quedā est sciētifica. q̄dā vero nō proprie sciētifica. q̄uis ipam ꝑcedere possit via generationis. notitiā scientificā pro nūc indifferenter appello notitiā ɔclusionis demōstrate. notitiā ꝑmiſſaꝝ. ꝑncipioruȝ cōmunium vel ꝓprioꝝ. que omnia ꝑmo ad doctrinam demonstratiuā cōcurrunt. ¶ Notitia vero non scientifica est sicut singularium cognitio per quā discurrere potest intellectiua ad vniuersalis cognitionē que quidem proprie scientifica non debet appellari. cum non per se veniat ad doctrinaȝ demonstratiuam. illam tamē precedit via generatiōis. vt colligitur ex verbis cōmētatoris ꝑmo phy. ɔmēto gnto.

Cum inquit. idiuiduuz. n. ꝯpositū lz nō sit ꝑncipiū in doctrina dmōstratiua nī est ꝑnᵐ ingsitiōis vlis qḋ ē ꝑnᵐ doctrine dmr̄atiue. ¶ 3ᵃ distictio. notitia itellectiua siue ꝯplexa siue icōplexa alia ē ꝯfusa. alia ē distīcta. ⁊ ille notitie i varijs varioꝰ distiguunṫ. ¶ Pꝛiᵒ ꝯpando notitiā effectꝰ absolute notitie ipiꝰ ꝑ cāz. sꝫ ꝙ ē illiꝰ cā ⁊c. n. pᵃᵐ dicimꝰ ꝯfusā. zᵃᵐ vō distictā. qꝛ ꝑ zᵃᵐ resoluit itellectꝰ effectū in suā cāz. vtrūqꝫ distincte cognoscēdo. per pmā vō hoc facere nō pōt. ¶ zᵒ distiguūtur ꝯpando notitiā diffiniti notitie que hꝫ per diffōnem suā que de illo diffinito pdicaṫ. q̄ꝛ zᵃ est distīcta. pma vō ꝯfusa. quia per secundaz scit intellectus diffinituz in sua principia resoluere qditatiua. ⁊ nō ꝑ pmā. ¶ 3ᵒ vō distiguunṫ magis vle ꝯparādo minus vli. notitia. n. minꝰ vlis q̄ ꝑ solū ꝯceptū ꝓpriū magis vlis hꝫ ꝯfusa ē respectu notitie q̄ de ipo ꝑ ꝯceptū ꝓpriū acqritur. hoiez. n. per solū ꝯceptū aial cognoscendo ꝯfusius cognosco q̄ꝫ ipm apphendendo ꝑ cōceptū ꝓpriū ipius. colligiṫ hoc de mēte phi. ⁊ ꝯmētatoris ꝑ phycoꝝ cōmento q̄rto. dicētis ꝙ sicꝫ idiuiduū ꝯpositū notiꝰ est apō sensum q̄ꝫ sue ptes. ita vle apō itellectū notius ē q̄ꝫ ꝓpriuz. illa vero silitudo tenere ñ pōt. nisi ḋ notitia ꝯfusa loqtur. vt pꝫ intuēti. ¶ 4ᵃ distinctio. aliqḋ alio eē notiꝰ q̄drupl'r itelligi pōt iuxᵗ varios modos loquēdi doctoꝝ. Uno mō qꝛ pꝰus notum tpe vel nā. sicꝫ mr̄ez tuā pꝛiꝰ tpe cognoscis q̄ꝫ prēm. ⁊ hominē pꝰus nā q̄ꝫ risibile. Scḋo mō. qꝛ itensius notū. qualr oē totū ꝯtinuū esse maiꝰ sua pte q̄ntitatiua dico eniz nobis esse notiꝰ q̄ꝫ celū eē eternū. Tertio mō. qꝛ illi itellectꝰ magis assentit. sicꝫ in pmisso exemplo contingit. Quarto. qꝛ faciliꝰ ab itellectu apphendiṫ: siue qꝛ itellectꝰ maiorē hꝫ aptitudinez ad illud apphendenduz. q̄liter subas māles nobis notiores diceremus q̄ꝫ imāles. ⁊ isto vltimo mō ꝑncipalr intelligimꝰ in ꝓposito nr̄o. Oibus aūt istis q̄tuor modis dupl'r ꝯtingeret aliqs nob eē notꝰ. s. vel notitia ꝯfusa. vel notitia distincta. ¶ His pmissis distictionibus. supponiṫ ꝙ ab itellectu humano necio prius tpe vel nā apphendiṫ singulare q̄ꝫ vle. pꝫ ex dictis in 3ᵒ de aīa. ⁊ ꝑ media ibidē adducta ꝓbari pōt. ¶ Supponitur vlteriꝰ ꝙ itellectꝰ humanꝰ pꝰus acciñs apphēdit q̄ꝫ subam. pꝫ ex determinatis ibidē. ¶ Pꝛiᵃ ꝯclo. absolute loquēdo magis vlia sunt itellectui humano. quarto mō magis nota. Probatur pmo sic. itellectꝰ humanus faciliꝰ ⁊ habiliꝰ est magis vlia de se aptus ꝯphendere q̄ꝫ minus vlia. ergo ⁊c. tꝫ ꝯña ex q̄rta distictiōe pmissa. ⁊ assumptū arguiṫ: magis vlia sunt singularibꝰ ꝓpingora. que ꝑ itellectū pmo apphenduntṫ. g̃ ⁊c. tꝫ ꝯña. cū necio itellectus humanus pꝰus singulare apphendat q̄ꝫ vle. vt pꝫ ex prima suppōne pmissa. assumptū arguiṫ. cū. n. itellectus icipit aliqḋ singulare apphendere. vt aliquē hoiez cā exēpli. pꝰus ipz apphendit ꝑ modum huiꝰ entis aut huius corpis q̄ꝫ per modū huius hois. tali aūt singulari talr apphenso ꝓpingora sunt magis vlia ergo ⁊c. tꝫ ꝯña cū minori. maior aūt patere pōt experientis in pueris. cuz eoꝝ vtutes sensitiue vigorant. ¶ Scḋo arguiṫ sic. itellectus pꝰus necio apphēdit acciñs q̄ꝫ subam. sꝫ accidētia que itellectū ducunt in cognitionē sube magis vlia. sunt pꝰus apta ducere in cognitionē ipius q̄ꝫ accñtia q̄ ipm ducūt in sube minus vlis cognitionē. ergo sube magis vles sunt itellectui notiores. ⁊ a sili. idē dicendū erit de accidētibꝰ magis vlibus. maior pꝫ ex scḋa suppōne. minor patere pōt bene discurrēti. figura. n. color. motꝰ. qualitates tāgibiles. ⁊ q̄litates alioꝝ sensuum sunt de accñtibus q̄ pmo ab itellectu apphēduntṫ. ⁊ in cōcreto. hec aūt cū nulli approprientur inq̄tuz hꝰ sunt. iducere pꝰus apta sunt intellectū in cognitionez magis vliuum subaꝝ. q̄re ⁊c. ¶ 3ᵒ arguiṫ argumēto qꝛorūdā. itellectus est vtus absoluta. g̃ quāto aliqḋ fuerit magis absolutū tāto erit ab itellectu magis aptuz apphendi. talia vero sunt magis vlia. vt pꝫ. ergo ⁊c. ¶ Cōfirmatur. obꝫ pmū itellectꝰ ⁊ ei maxime notū est ens: in sua maximo cōitate sumptū. sꝫ magis vlia sunt illi enti ꝓpingora. g̃ ⁊c. ¶ Quarto arguitur sic. cognitio rei in vli imꝑfectior ē et idistinctior q̄ꝫ cognitio ipiꝰ magis spālis. sꝫ ordine nāe itellectꝰ magis ē aptus in imperfectiorē cognitōez ꝓduct q̄ꝫ ꝑfectiorē. g̃ ⁊c. maior pꝫ. et mior silr. cū iperfectiora ordie nāe sint pora. q̄re ⁊c. ¶ Notanter dr̄ in ꝯclusione de se aptꝰ ꝯphendere ⁊c. ꝯtingere eni posset ꝙ itellectus iō ex frequētatis actibꝰ habituatis facilius ad minus vle itelligenduz iclinareṫ q̄ꝫ magis vle. sicꝫ et ꝯtingit multos scietijs specularinis assuefactos faciliꝰ res speculabiles q̄ꝫ res practicas ꝯphendere. que tñ sꝫ se sunt rebus practicis difficiliꝰ apte ꝯphendi. hoc igi nō accidit itellectui sm se. sed extriseca. s. assuefactōe. ¶ Ex illa cōclusiōe ifertur. ꝙ magis vlia sunt itellectui notiora ꝑ mō. pꝫ. qꝛ saltē nā pꝰus sunt apta ab itellectu ꝯphendi q̄ꝫ minus vlia. ¶ Inferṫ zᵒ ꝙ absolute magis vlia itellectui humano pꝰus sunt nota notitia ꝯfusa q̄ꝫ minꝰ vlia pꝫ. qꝛ cū itellectꝰ de nouo disponiṫ siue hituatur post ꝑncipiū sue ꝓductōis. eiꝰ notitia ꝯfusa ⁊ imꝑfecta ē appellāda respectu eiꝰ quā i ꝓcessu tpis acqrit. q̄re ⁊c. ¶ Scḋa ꝯclusio. q̄uis ita sit. nō tñ oz q̄libet magis vle quolꝫ minus vli esse itellectui humano magis notuz. siue ꝯparetur magis vle suo minus vli. siue nō. ꝯclusio patet. multa. n. sunt vlia i pdicamētis accñtiū sicꝫ in pdicamēto relatiōis. aut vbi. aut qñ. q̄ꝫ nobis nō nisi valde difficulter cōprehēdi pñt. ⁊ minꝰ nota existūt q̄ꝫ asinus aut equus. q̄ sunt spēs spālissime. multa etiaz gnā subarū incorporeaꝝ minus nobis nota fiūt q̄ꝫ spēs humana. q̄re ⁊c. Idē ꝓbatur ꝯparādo magis vle suo minus vli. nā multe sunt spēs subaruz aut accñtium nobis note quaꝝ gnā penitus sunt nobis ignota. vel nō nisi difficulter a nobis apphendi pñt. ergo ⁊c. tꝫ ꝯña. ⁊ assumptū pꝫ. de mineralibꝰ multis. ⁊ alijs mixtis ꝑfectis. q̄re ⁊c. Iste ꝯclōnes ꝑncipalr vificātur de notitia simplici. ⁊ ituitiua. quāuis etiā ḋ alijs verificari possint. ¶ 3ᵃ ꝯᵒ. quāuis notitia ꝯplexa cōplexiōe vbali magis vlia vt plurimū sint tēsius nota: oppositū nī ꝯtigere pōt. pmo ps pꝫ. qm̄ ꝑncipia maxime cōia. vt de q̄libꝫ dr̄ esse vel nō esse. totuz est sua pte maius. vt plurimū sūt valde itense nota. zᵃ ps pꝫ. qꝛ pōt eē tā frequētes ⁊ multas factas eē ꝯsideratōes sup hoc ꝯplexo oīs ignis ē calidus. vt ex oībus illis actibus factus sit circa idē ꝯplexū firmior ⁊ itēsior habitꝰ q̄ꝫ circa aliqḋ magis vle. q̄re ⁊c. ¶ 4ᵃ ꝯᵒ itellectꝰ humanus de se magis est aptus assētire magis vlibꝰ cōplexis vis q̄ꝫ minus vlibus. alijs paribꝰ. ꝓbatur ꝑ sic. faciliꝰ ḋ se iclinaṫ itellectꝰ ad magis vlia apphēdendū. g̃ illis adiuicē ꝯbinatis i ꝓpōne vā alijs paribꝰ faciliꝰ assentiet. tꝫ ꝯña. ⁊ assūptū patuit i ꝯclusiōe pᵃ. ¶ Itē magis vlibꝰ multo pauciora accidūt q̄ꝫ minus vlibꝰ. ⁊ ꝯñr circa ea multo pauciores ꝯtigit fieri diuersitates. q̄re itellectꝰ minꝰ de ipis ē aptꝰ hesitare. ⁊ ꝑ ꝯñs facilius ꝯsentire. q̄re ⁊c. ꝓcessus ḋ se manifestus ē. assumptū ꝑncipale ꝓbaṫ. qꝛ q̄cūqꝫ ꝑ se accidūt magis vlibꝰ accidūt suis iferioribꝰ. ⁊ nō econuerso. ¶ Pro eadē ꝯclōne vr̄ eē ꝯmētator ꝯmēto. 5ᵒ tertij de aīa. vbi voluit pnᵃ pma eē itellectui coeterna. ⁊ hoc nō ē nisi pp ipius maximā iclinationē ad illis ꝯsentiendū. ꝑncipia aūt ꝑma sunt vlissima. sicꝫ ḋ quolꝫ dr̄ eē vel nō eē. ⁊ alia hꝰ. videṫ ēt esse cōis modꝰ loq̄ndi doctoꝝ g dicūt. pnᵃ oino pma nota fieri itellectui stati solo lumie itellectꝰ agētis. et sine discursu. cetera vero sibi nota fieri mediāte aliq̄ ꝑceptibili vl iperceptibili discursu certū est ꝙ loquuntur de notitia q̄ fit cuz assensu vt patere pōt itelligēti. ¶ 5ᵃ ꝯclusio. in q̄libet scia totali in q̄ cāꝝ ⁊ effectuū tam magis q̄ꝫ minus vniuersaliū cognitio hꝫ tā effectꝰ q̄ꝫ cāe priꝰ cognosci ḋbent scḋm rōnē magis vniuersalē q̄ꝫ minus vlem. ꝯᵒ pꝫ ex pmissis ꝯclusiōibus. sunt. n. tā effectꝰ q̄ꝫ cāe magis vniuersales faciliꝰ apte ab intellectu sm se ꝯphendi. ⁊ per ꝯñs cū ordo doctrinādi sumēdus sit sm maiorē aut minorē aptitudinē vel facilitatez intellectus ad aliqḋ apphendēdū. seqtur itētū. ¶ Itē vel ipcessu illius scie ichoādū est a minꝰ vlibus effectibꝰ ⁊ causis. aut a magis vniuersalibus. si zᵒ modo sic habeṫ itentū. Si

pmo modo sequitur ꝙ iterū oportebit sciam illam reuerti ad declaratōēz suorū pncipiorū. ꝯñs videtur irronabile. cōsequētia tz. qr 1ᵃ minus vlia pp sui cognitionē pfectā necio supponūt magis vliū cognitiōēz. q̄re rc̄. ℂ Pro eadē ꝯclo ne vr̄ sententia ꝯmētatoris p̄ phycorū cōmēto quarto. cū inquit. et oꝫ icipere i ordine doctrine a cognitione cāruꝫ vliū et accidentiū vliuꝫ. rc̄. ℂ Itē vr̄ modus. quē fuat Ari. in phia nāli. pferti in libro phycoꝝ. ℂ Ex cōclusione iferī correlarie ꝙ magis vlia nobis sūt notiora. tā i genere notitie ꝯfuse. q̄ i genere notitie distincte sciētifice pcedēdo. pz in pposito. qr vel talis scīa pcedit ex effectibus ad cās vel ecōuerso. si p̄ mō tūc cāe r effectus magis vlīs fiunt nobis notiores. vt pz ex ꝯclusione. et hoc erit i genere notitie ꝯfuse. vt pz ex tertia distinctione. si econuerso tunc cāe magis vles. et cōsequēter effectus magis vles nobis erunt magis noti. et hoc erit in genere notitie distincte p eādē distinctione ergo rc̄. ℂ 6ᵃ ꝯclo. q̄uis ita sit nō tamē oportet in quolꝫ pcessu scientifico magis vniuersalia nobis esse notiora aut minus nota. siue notitia cōfusa siue distincta. pz ex quodaꝫ arᵒ. superius adducto quia stat aliquem fieri pcessum scientificū ex cōuertibilibus tm̄. per queꝫ tamē ex notitia magis vniuersalis non acquiritur notitia minus vlis neqꝫ ecōuerso rc̄. ℂ 7ᵃ ꝯclo. lꝫ 5ᵃ ꝯclo vera sit. vliū tamē complexorum que i aliq̄ scientia cōsiderātur vtplurimū notitia originalr̄ acqnr̄ per iductionē ex simplicibᵒ pus ꝯphensis tpe vel nā. pz. qr vlia q̄ sūt pncipia in scīa ex qbus alia declarātur. nobis nota fiunt vtplurimuꝫ expientia. et multoꝝ singulariū cognitione. vt colligitur ex mō loquēdi expositorū. verūm ex hoc dici non dꝫ scīaꝫ aliq̄ꝫ a singularibus icipere pcessū sua cū 1ᵃ singulariū noᵃ nō sit sciētifica appellāda. de mēte cōmētatoris p̄ phycorum cōmēto p̄ᵒ allegato.

Ad argumenta pncipalia pz ex dictis in q̄ōne. r tu vide. et bene considera rc̄.

ℂ Priora aūt r notiora dupl'r sunt. nō. n. idē ē prius natura r ad nos prius. neqꝫ notius natura r nobis notius rc̄.

Questio XIII.

Querit̄ 13ᵒ. Utrꝫ alia sint nobis notiora r alia notiora nāe. ℂ Ad parteꝫ negatiuam arg. sic. nā nihil cognoscit. g̃ rc̄. assūptū pz. accipiēdo nām p agēte mere nāli vt cōiter accipi solet.

Ad oppositum ē p̄hs i plerisqꝫ locis vt in h̄ pmo posterioꝝ. vbi voluit idē nō eē nob r simpl'r. i. nāe notius. ℂ Itē p̄ phycorum in pncipio. cū dicit. inata ē nobis via rc̄. ℂ Itē 2ᵒ metᶜᵉ. vbi voluit manifestissima i nā a nobis difficiliter cog̃sci. ℂ In ista q̄ōne tres erūt articuli. In p̄ videbūtur q̄dā mōi rn̄dendi cōēs ad q̄ōnē. In 2ᵒ ponam modū quē puto eē veꝝ r ad mētē Ari. In tertio ponētur difficultates.

Quantum ad primū voluit p̄mus modus rn̄dendi ꝙ ea dicūtur notiora nature q̄ scōm se siue scōm nām suam magis cognoscibilia sunt. et 1ᵃ sunt entia maioris et perfectioris entitatis. Nobis autem econuerso contingit. Hoc videt̄ colligi ex auctoritate Ari. scōo metᶜᵉ prius allegata. Ex quo consequēter infertur minus vlia eē nature notiora. et magl vlia nobis. pz. qr minᵒ vle pfectius est suo magis vli cū ipiᵒ pfectionē icludat et aliq̄d vltra. et hāc dic̄ fuisse Ari. itentōem i phemio phycorū. ℂ Cōtra istū modū ar. sic. p̄ qr sequeretur cās eētiales rei nālis nō eē 1ᵃ re nāli notiores quo ad nām. ꝯñs vr̄ ꝯ cōem sniaꝫ phorū qui volūt cās eē nāe notiores. ℂ P effectus nāles sensibiles nob sūt notiores q̄ꝫ sue cāe. g̃ cāe sūt nature notiores. ℂ Idem vr̄ ꝯ sniam cōmētatoris expsse in phemio phycoꝝ. ℂ ōsequētia vero pbat̄ sic. mā rei nālis ē suo cōposito valde iperfectior igit̄ rc̄. tꝫ ꝯña scōm opionē. r assūptū pz ō se. ℂ Idē ar. ō forma qr saltē forma nō videtur maioris perfectionis q̄ꝫ ꝯpositum. eo ꝙ oēm pfectionem forme ꝯpoᵗᵘ includit. q̄re rc̄. ℂ Scōo ex opione seq̄t̄ pcessū ari. quo pcessit i libro phy. inuestigādo pnᵃ reꝝ nāliū ex effectibᵒ illoꝝ pncipioꝝ non fuisse ex notiorib' nobis r ignotioribᵒ nāe. Cōsequēs vr̄ ꝯ sniaꝫ eiusdē r ꝯmētatoris i prohemio eiusdē libri. ꝯña vero tꝫ scꝫ opionē. qr effectᵒ. s. ꝯposita nālia maioris sūt pfectōis. q̄ꝫ sua pnᵃ. s. mā vel forᵃ. vel saltēꝫ q̄ꝫ mā. q̄re rc̄. ℂ 3ᵒ vr̄ hec opio eē ꝯ sniam ari. i p̄ libro poste. vbi voluit vlia eē simpl'r siue nāe notiora. pticularia vero nobis. Cuius opᵐ hec opio sensit. ℂ Forte diceret̄ sic h̄ opio rn̄det. ꝙ p̄mo poste. Ari. ꝯpauit vlia pticularibᵒ indiuiduis. scd ꝯpando magis vle minus vli sicut fecit p̄ phy. cōcedendūꝫ est minus vlia esse nāe notiora. ℂ Hec missio n̄ obstat. nā sicut minus vlia sūc nāe notiora q̄ꝫ magis vlia. eo ꝙ sūt entitatis pfectioris ita vr̄ ꝙ singulare vt soꝛ. dꝫ eē nāe notius q̄ꝫ aial. eo ꝙ oēꝫ pfectionē aialis includit r aliq̄d vltra. qō m̄ repugnat snie ari. loco allegato. q̄re rc̄. ℂ Scōs modᵒ rn̄dēdi p̄mim r hāc distinctionē aliq̄d eē nāe notius q̄drupl'r itelligi pt. ℂ Uno mō. qr scōm nām suā sit magis cognoscibile. r hoc mō entia pfectioris entitatis dicūtur eē nature notiora. qr vnū q̄oqꝫ ens q̄tū hꝫ de entitate tm̄ hꝫ ō cognoscibilitate. Hūc modūꝫ sentit ari. scōo meta. vbi dicit ꝙ intellectus nī se hꝫ ad ea q̄ sūt manifestissima nāe sicut in nā sic oculus noctue ad lucē diei. p manifestissima aūt in nā itelligit subas sepatas q̄ sūt entia pfectissima. ℂ Scōo mō dr̄ aliq̄d notiᵒ nāe. qr prius in tētū a nā quō spēm dꝫ̄t eē nāe notiorē q̄ꝫ iduiduū aut genus. eo ꝙ nā p̄us spēm intēdit. Hūc modū supserūt ex verbis auic. primo sue phy. c. p̄. vbi vult ꝙ nā prius itelligit spēm q̄ꝫ indiuiduū aut genus. Ex quo iferūt spēm esse nature notiorē. ℂ Tertio. qr sine aliquo cognosci possit. r nō ecōuerso. sic aial cognosci pōt nō cognito hoie. nō aūt pōt hō cog̃sci nō cognito aiali. Hūc modū supserūt ex vbis ari. 5. meta. c. de priori vbi voluit aial eē priᵒ hoie. qr aial eē pōt sine hoie. r nō ecōuerso. Et sic a sili inferūt ꝙ aial hoe mō dꝫ dici notiᵒ hoie. ℂ 4ᵒ mō nāe notiᵒ aliq̄d est appellādū. qr sit illud a quo nā icipit opari. r sic p nāꝫ nāle agens intelligūt distictū ꝯ agēs cognitiuū. Ex q̄ pz cās hᵒ eē nāe notiores q̄ꝫ effectus. pz. qr a cāis nā incipit opari per eas pducēdo effectᵒ. Sumit̄ iste moᵒ ex vbis ꝯmtatoris ꝯmto 3ᵒ primi phy: vbi dicit cās reꝝ nāliū notiores eē apud nāꝫ q̄ꝫ res nāles. qr nā fac̄ ꝯposita ex causis. h̄ mō dicūt Ari. itellexisse p̄ phy. de notioribus nature. ℂ Et si ar. ꝯ istos. ꝙ nā nihil cognoscit. ergo rc̄. Rn̄dent ꝙ illud cōe dictū ꝯditionaliter intelligi dꝫ. vꝫ. si nā cognosceret p̄us cog̃sceret cās q̄ꝫ effectus. et sic de alijs que notiora dicūtur. Et hoc ē veꝝ eo ꝙ cāe sūt agēti nāli pꝑigores er ab eis nā i cipit opari. ℂ Item a sili. sicut artifex res artificiales pducendo p̄us cās cognoscit q̄ꝫ effectus. Ita ꝯtingeret de agēte nāli si cognoscere posset. ℂ Contra istū moduꝫ rn̄dendi nō insiatur q̄tū ad p̄ᵃ tria mēbra distinctōis. qr iuxta illa n̄ cōiter dicitur nō eadē esse nobis r nature notiora. Sꝫ isiat̄ ꝯ vltimū mēbꝝ sic ꝯditionalr̄ intellectū Et p̄ sic. si nā cog̃sceret. aut cognoisceret sic intelligētie cognoscūt. aut sicut nos cognoscimᵒ. vl' sicut bruta. a sufficienti diuisiōe. Si p̄ mō. seq̄t̄ ꝙ nō p̄us cās cognosceret q̄ꝫ effectus. tū c. n. apphenderet nō discurrēdo. Si scōoᵒ tūc eadē eēnt notiora nobis r nature. Si tertio mō. tc̄ n̄ priᵒ cog̃sceret cās q̄ꝫ effectᵒ: sic nec bruta. ℂ Confirmat̄. si nāle agēs cog̃sceret. aut cog̃sceret p spēs inatas vl' ab extriseco pductas. Si p̄ mō. tūc cognosceret sicut intelligētia. r tūc fiat arᵍ vt priᵒ. Si scōo mō. aut cognitōe sensitiua tm̄. aut itellectiua. Si sensitiua tm̄ tc̄ cāe nō eēnt ei notiores. sicut nec brutis. Si itellectiua. aut igr̄ sue itelleetōi deseruiret opatio sensitiua. aut nō. Si p̄ mō tūc apphenderet sic nos apphendimᵒ. Si scōo mō h̄ vr̄ irōnabile. q̄re rc̄. ℂ Cōfirmat̄ scōo. si nā cog̃sceret ipfectiᵒ

cognosceret q̃ nos. sed nobis pp ipfectum modū cognoscēdi notiores fiūt effect⁹ q̃ cāe. ergo a fortiori effectus eēnt nāe notiores q̃ cāe. tʒ ꝯña cū minori. maior affirmat. qꝛ nā ē nobis ipfectior. ꝛ p ꝯñs si cognosceret: ꝑfectiorē hēret modū cognoscēdi q̃ nos. imo q̃ aialia bruta. ¶ Scđo ꝑncipalr ar. vlia fm hūc modū dñr nāe notiora q̃ ꝑticlaria. ꝛ magis vlia q̃ min⁹ vlia. sʒ a magis vlib⁹ nō icipit nā opari. g̃ ꝛc. minor pʒ. eo q̃ nāle agēs ꝑticulares ꝑduc̄ effect⁹ mediātib⁹ ꝑticularib⁹ cāis vniuersalia veru trāsmutatōi subiecta nō pñt eē eo q̃ actiones sunt suppositoꝝ. vt colligitur ꝑ̊ de anima. ¶ 3ᵒ ex opione seq̄ret formā q̄ ē ps eēntialis ꝯpositi nālis nō eē nāe notiorē ꝯposito. Consequēs repugnat huic opioni. vr̄ ēt eē ꝯ mētē ari. i ꝑhemio phy. ꝯña vo tʒ. eo q̃ nāle agēs non incipit a forma effectū ꝑducēdo nāle. imo i eodē instāti sil' vtrūq3 ꝑducit. ¶ Cōfirmat. q̃ seq̄ret māʒ absolue notiorē eē q̃ for⁹. ꝯñs vr̄ ꝯ cōeʒ scholā phoꝝ. vr̄ ēt ꝯ hāc opionē. ꝯña vo tʒ. qꝛ nāle agēs ꝑ̊ a mā icipit suā efficere opationeʒ ꝑ quā vltiōte formā ꝑducit. q̄re ꝛc. Per idē ꝑbatur dispōnes māc q̄litatiuas ꝛ ipam trāsmutatōeʒ eē nāe notiores q̃ forma. ¶ Confirmat scđo. qꝛ seq̄ret cāʒ finalē q̄libet alia cā eē nāe min⁹ notā. ꝯñs vr̄ ꝯ cōeʒ modū loquendi auctoꝝ i hac mā. cōiter. n. ꝯcedūt q̃ q̄nto aliqđ gen⁹ cāe ē ꝑfecti⁹ tāto nāe est noti⁹. cā vo finalis ē nobilissimū gen⁹ cāꝝ. g̃ ꝛc. Cōseq̄ns vero tʒ. qꝛ in opando alie cause pri⁹ nāli agēti occurrunt q̃ causa finalis. ergo ꝛc. ¶ Confirmatur ex quero nunquid natura prius cām agētem cognoscat q̃ māʒ. aut econuerso. Si scđo mā hoc nō vr̄ ꝯsonū. qꝛ cā efficiēs ē fm nāʒ prior māli. q̄re nāe dʒ eē notior. Si ꝑ̊ mō. ꝯ. ab agēte n̄ icipit opari nā. g̃ ꝛc. tʒ ꝯña fm opionē. ꝛ assūptū pʒ. qꝛ nemo sani capitis diceret q̃ aliqđ agens icipiat a se ꝑducere suā opōnem. tūc. n. idē sibi i sua opatione eēt sīlim qđ vr̄ absurdū. ¶ 4ᵃ ꝑncipalr ar. sic. i multis opōnib⁹ hō mere nālr agit ꝑ cās ꝑducēdo effectus. ꝛ tñ sibi nō sūt cāe notiores. g̃ a sīli. si nāle agens cognosceret nō oporteret ipm ꝑus cās cognoscere q̃ effectus. tʒ ꝯña ꝛ assūptū pʒ ꝺ opōnib⁹. nutritiue. digestiue. ꝛ sic de alijs hꝫ. Quare effect⁹ sūt nobis notiores q̃ sue cāe. ¶ Cōfirmat. qꝛ mediāte aia itellectu posi ꝛ intellectu agē te ꝑducim⁹ intellectionē. ꝛ tñ mediāte intellectiōe hec oīa fiūt nobis nota. ergo ꝛc. Sicut at. de nobis. ita atqui pōt ꝺ brutis aīalib⁹ q̄ntū ad opōnes eoꝝ nāles ꝛ sēsitiās. ¶ 5ᵒ ꝑncipaliter ar. sic. artifici ꝑducēti rē aliquā artificialē notior est illa res artificialis q̃ sue cāe. ergo nāli agenti notiores sūt effectus q̃ sue cāe. tʒ ꝯña. ex his q̄ dñr ab opione. ꝛ assūptū arguitur. qꝛ ꝑmū in intentōe artificis est finis quē intēdit. ꝯñr vero ordinata ad finem apphendere. vt colligitur de mente Aristo.

Quantum ad 2ᵐ ꝑmitto ꝑmo. apud modū loquēdi Aristo. idem ē aliqđ simplr̄ esse notius et nāe. pʒ. ex mō loquēdi ipius ꝑ̊ phycoꝝ. ex ꝑmo posteriorum. ¶ Premitto 2ᵒ q̃ simplr̄ notiora dicuntur ea q̄ a sensibus sūt remotiora. sic vlia respcū singulariū. q̄uis singlaria sint magis nobis nota. pʒ. ꝑ̊ huius. ¶ Premitto 3ᵒ. q̃ vlia singularibus ꝯpata notiora fm ite⁹ dici debēt. ꝑticularia vo notiora fʒ sensū. pʒ hoc ꝑ̊ phycoꝝ. circa finē illi⁹ capl'i oēs igr̄ ꝯtia ꝯn⁴ faciūt ꝛc. ¶ Ex his infert vl'e eē simplr̄ noti⁹. nāe noti⁹. et notius fm iteᵐ q̃ ꝑticulare. cū āt hoc verificari nō possit ꝺ iteⁿ fm q̃ natus ē nō posse recipe cognitionē nisi mediāte sensū. eo q̃ idiuiduū ꝑus apphēdit ab itellectu isto⁹. relato q̃ vl'e: seq̄tur q̃ hoc verificari dʒ de itellectu scđm se. et absolute cōsiderato. ita. s. q̃ si ꝑ posse nr̄ itellectus manēs eiusdē ꝑfectionis eēntialis cui⁹ nūc ē posset sine ministratione sensuū itelligere. ꝑ⁹ apphēderet vl'e q̃ ꝑticulare. et h̄ ē rōnabile vt appet ex ꝑcedēti qōe. ¶ Dicem⁹ igr̄ ea ꝺbere dici nāe siue simplr̄ notiora. q̄ magis ē apt⁹ itellectus apphendere scđm se cōsideratus non i relatione ad sensus. siue que ꝑus tēpore vel nā ab itellectu apphēderēnt. si ꝑ se itelligere posset sine sensuum ministratione. ¶ Iuxta hūc modū quē puto ad mētē Ari. ꝯcederet ea que alijs cōparata rōnē hñt dependentie et rōnē absolute posterioris eē nāe minus nota. ꝛ cōsequenter diceret ens eē notissimū nature. deinde mag' vniuersalia. ꝛ sic ꝯsequēter vsq3 ad idiuidus. ¶ Cōcederet 2ᵒ ad cognitiones specificas et ꝑticulares descēdēdo deū esse quolibʒ alio ente iferiori nāe notiorē. et sic cōsequenter ad hec iferiora descēdēdo. ¶ 3ᵒ cōcedēdū eēt māʒ et formaʒ suo cōposito nāli eē nāe notiores cū ab illis ꝑ se depēdeat. sil'r formā eē mā notiorē. lʒ. n. mā a forma et forma a mā aliquo mō depēdere dicātur. qꝛ tamē absolute ꝑor ē forma q̃ mā dʒ forma ꝑ⁹ nota esse nāe q̃ mā. Idem diceret de substātia compata accidēti et vno accidēti ꝑori compatato posteriori ꝛ sic de ceteris hꝫ. Et oīa hec ꝯcedēda sunt. qꝛ sicut res se haberet ad eē ita se haberet ad cognosci. ¶ ꝑ. qꝛ no⁹ quā tūc hēret itellectus eēt sīlis illi quā nūc vocam⁹ notitiā ipsius ꝑfectā. sed notitia ꝑfecta itellectus ꝑ⁹ compⁿhēditur qđ absolute ē ꝑ⁹ minus habēs dependētie rōnem. quare ꝛc. ¶ Itē notitia q̄ tūc apphenderet itellectus ē. sicut notitia qua apphenderet itellectus adeptus si dari posset. sʒ itellectus adeptus ꝑ⁹ cognosceret ea q̄ min⁹ hñt depēdentie rōnē. g̃ sil'r i ꝑposito dicēdū eēt. maior appʒ. qꝛ fm cōmētatorē si itellectus eēt adeptus vniremur itellectui agēti q̄ ad itellectionē. ꝛ ꝑ ꝯñs ita sine ministratiōe sensuū itelligere possemus sicut itellectus agens. minor vo de se pʒ. ¶ Sʒ aliqs forte istaret ꝯ ꝑdicta. si itellectus humanus ꝑ se intelligere posset nulla cōcurrēte sensuū administratōe. tūc itelligeret sic itelligētie apphēdūt. sʒ itelligētie talē nō hñt modū apphēdēdi vnū ꝑ aliō cognoscēdo. g̃ ꝛc. maior pʒ. itellect⁹ hūan⁹ ponit ifimū i gn̄e itelligētiaꝝ. ¶ Ad h̄ ꝑbabil'r rñdet negando maiorē. qꝛ adhuc itellect⁹ hūan⁹ discurrēdo apphēderet. qđ itelligētijs ꝯpetere nō pōt. nō. n. discursus itellectibus no tm̄ rōne sensuū ꝯpetit. q̄n ēt ex nā ꝑpa ips⁹. cū eēntialr sit alijs itelligētijs ipfectior. ¶ Pōt et ꝑbabil'r negari minor. lʒ. n. itelligēne nō vnū ꝑ⁹ tpe q̃ alteꝝ compⁿhēdāt. ꝑ⁹ tñ nā ꝯphēdere possūt. q̄re ꝛc. ¶ Ex ꝑdictis iferri pñt ꝯcl'ones rñsiue q̄sito. ¶ Pri⁴ ꝯ. vt pl'i⁹ i nālib⁹ notiora nāe sūt nob ignotiora. et ecōuerso. pʒ qꝛ vtpl'iᵐ effect⁹ i nālib⁹ sūt cāis suis nobis notiores. cāe vo nāe notiores q̃ effect⁹. g̃ ꝛc. maior ꝺ se pʒ. q̄m effect⁹ sūt sēsib⁹ ꝑximiores. mior ex ꝑcedētib⁹ pʒ. Eadē ꝯcl'o videt de mēte Ari. i ꝑhe⁹ libri phy. ꝺ mēte ēt ꝯmētatoris ibidē ꝯmēto 3ᵒ. Dico notāter vtpl'imū. qꝛ n̄ icōuenit certā cām nālē suo effectu eē nob notiorē tāq̃ sensib⁹ nr̄is ꝑpinqorē. cātis. n. tā digestionis q̃ putrefacatōis pōt eē cā nālis. q̄ tñ vtroq3 illaꝝ notior ē nobis. color ēt notior est nobis q̃ spēs coloris q̄ est ei⁹ effect⁹. q̄re ꝛc. Dr̄ ēt notāter i nālib⁹. nā i matematicis oppositū cōtingit. vt pʒ de mēte ꝯmētatoris. ꝑ phy. ¶ 2ᵃ ꝯcl'o. lʒ ita sit. i q̄libʒ tñ demōstratōe q̄ ꝑcedit a cā simplr̄ ꝑori ad effectū suū idē ē noti⁹ nob ꝛ nature. pʒ. qꝛ cā q̄ ponit i ꝑmissis ē nobis notior. alr̄ ꝑ cā nō demonstraret effectus. verūtñ effectus absolute notiores dñr. qꝛ ad ipsos cōprehēdēdū maiorē hēm⁹ aptitudinē ꝛ facilitatē. hoc aūt rōne sensuum contingit qui sunt ministri intellectus. quare ꝛc.

Quantum ad tertiū. sit ꝑ⁹ difficultas. si min⁹ vlia sūt nobis ꝛ nāe minus nota. vt seq̄tur ex ꝑus determinatis. seq̄tur q̃ a nobis ꝑus min⁹ vlia apphēdi debeent. qđ est ꝯ ꝑdcā ꝯña ꝑbatur. qꝛ a nobis prius acq̄ritur doctrine gradus remissior q̃ intensior. sed min⁹ vlia remissiori gradu sunt nobis nota. eo q̃ sūt nobis min⁹ nota. g̃ ꝛc. ¶ 2ᵃ difficultas. sint he cāe ꝑ ordinē eēntialr ꝛ imediate se hñtes. s. a. b. c. d. f. ꝛ seq̄tur q̃. c. eo q̃ ē cā. notior est nāe q̃ nobis. ꝛ qꝛ effect⁹ notior ē nobis q̃ nature. qđ iplicat ꝯdictionē. ¶ Itē in eodē casu sit q̃. a. cā sit nature nota vt q̄ttuor. ꝛ scđa in duplo minus. tertia in duplo minus scđa. ꝛ sic per ordinē. Ecōuerso vero. f. cā nobis nota sit vt q̄ttuor. d. i du

plo min⁹.et.c.ī duplo min⁹ d.et sic vltra.tūc ex casu seqr̄.c. cām nobis et nature eq̄liter esse notā.nā sequtur illā vtrisq̄ esse notā vtvnū. Quare aliqua erūt nobis ⁊ nāe eq̄liter no ta.Si vr̄ nō admittēdo casuz.q̄ritur nūqd notitia.c.quā ha bemus sit intēsior ea quā hz nā de ipsa vel remissior. Si in tensior.sic hr̄ maius icōueniēs. Si remissior ponat̄ notitiā nāe remitti ad eq̄litatē.vel nr̄am intēdi.⁊ sic hēbitur intē sū. Jn eodē ēt casu vr̄ q̄ nō ois cā sit nāe notior effectu.sint eni ille cāe i gnē cāe efficiētis.tūc.f.est cā finalis altaꝝ q̄ tn̄ est minus nota nāe.igitur ⁊c. ¶ 3ᵃ difficultas sit ad ꝓbādū q̄ quocūq̄z effectu dato ille est vel eē pōt nāe notior q̄ no bis. Simil̄r eque notus.q̄z si nō sit,igr̄.a. effectus nobis no tior q̄ nāe.⁊ ponat̄ notitiā nostrā remitti ad nō gradū. stā te notitia nature.tūc sequtur q̄ notitia nr̄a aliqn̄ erit eq̄lis. ⁊ aliqn̄ remissior notitia nāe circa eūdē effectū.q̄re ⁊c. Per simile argumtū ꝓbaret̄ q̄ q̄libet cā nobis est vl̄ eē pōt eq̄ nota vel notior q̄ nāe. ¶ Ultimo vr̄ q̄ sic duplex ē notitia nostra respectu eiusdē rei.vz.notitia q̄z. ⁊ notitia ꝓpter qd. ita duplex est notitia nāe.quo cōcesso.sequtur illud qd̄ ē nāe ꝓpter qd notius.ē ēt nobis i eodē gnē notitie magis notū. ⁊ vniformiter dicēdū erit de notitia q̄z.q̄re iter nostrū modū cognoscēdi ⁊ nāe n̄ erit dr̄ia ponēda. ¶ Ad primā rn̄det̄ p ex his q̄ i q̄ōne pcedēti dcā sūt.q̄ n̄ tā magis vl̄ia nob notiora sūt.q̄z sint intēsius nota.q̄ aīus hoc ɔtingere possit.sed q̄m magis ⁊ facilius ē apt⁹ itellect⁹ apphēdere illa. Scd̄o dico ɔcessa minori gr̄a argumēti q̄ lz remissior gradus notitie respectu eiusdē rei sit ab itellectu prius acq̄rēdus q̄ inten sior.respectu tn̄ diuersoꝝ hoc nō oz. ¶ Ad scd̄am ⁊ seq̄ntes pōt vna rn̄sione dici q̄ rōnes ille m̄lta supponūt pter p positū nr̄z. Pr̄o eni imaginat̄ aduersari⁹ nām eē rē aliquā cognoscentiū ab intellectu nostro realiter distictā.q̄ modū intelligēdi diuersū ab itellectu nostro.hec sūt imagina ⁊ q̄ qual̄r vera sit pz ex determiātis. Scd̄o imaginat̄ q̄ hic ɔpetur notitia nr̄a ad notitiā nāe respectu eiusdē obi q̄ ɔp patio ē oio ipertinēs pposito.cū.n.dicim⁹.a.effectū nobis esse.b.cā notiorē.⁊.b.eē notiorē nāe.nō itelligim⁹.a.eē nob notiorē q̄ nāe.neq̄z.b.esse notiorē nāe.q̄ nobis.cū h̄ sit oio impertinens. 3ᵒ credit aduersari⁹ ea nobis vel nāe sp dici no tiora q̄ sūt intēsius nota.sed hoc nō est veꝝ.vt ex p̄dcis pz. Ex q̄bus pz.gr̄a argumēti dicendū eē ad casū de.a.b.c.d.f. causis.c.effectū nobis eē.b.cā notiorē.⁊ eandē.c.cām eē.d. effectu nature notiorē. ¶ Ad ɔfirmatiōes dr̄ q̄ siue ɔceda tur sive negetur.c.nobis ⁊ nature esse equal̄r notam nō est ad ppositū nostrū. ¶ Ad aliam ɔfirmatōem diceret̄ vt cōi ter dr̄.q̄ cū.f.sit effectus ab alijs causis pueniēs i gnē cāe efficiētis nō ē finis p̄marius.sed scd̄arius.neq̄z finis gr̄a cu ius.sed finis quo. De tali aūt nō incōueniens eē nāe min⁹ notū.cū sit absolute prius posterius i nā appellādū. ¶ Ad tertiā pz q̄ siue ita sit siue nō sicut illa rō ꝓbat illud est iper tinēs pposito nr̄o. ¶ Ad vltimā negetur silitudo.cuius cā sa pz ex declaratia in articulo scd̄o. ¶ Ad rationes p̄nci pales.patet qd dicendum.

¶ Semper.n.ꝓpter qd̄ vnumq̄dq̄z est illud ma gis est.⁊c̄

Questio XIIII.

Queritur 14ᵒ. Utrꝫ illa ppositio sit va .s.ꝓp qd̄ vnūq̄dq̄z ē tale ⁊ illō magis.argu̅t̄ q̄ non.p̄ quo ad cām formalē q̄z sor.est albus pp albedinē.nō tamē albedo est magis alba.vt vult Ari.p̄ topicoꝝ dicēs. q̄ nō bene dr̄ albedinē colocari. ¶ Jtem si sic eēt albedo eēt alba per albedinē sibi inhe rentē.et illa p aliam.⁊ sic in ifinitū:qd̄ videt̄ absurdū. ¶ Si militer tu es calidus pp caliditatē.nō tamē caliditas ē cali dior. ¶ Jtē tu es aīatus ꝓpter aīam tuā.non tamē aīa tua ē magis aīata. ¶ Jtē liᵃ est finita ꝓpter pūctū.nō tamen pun ctus ē magis finitus. ¶ Secūdo quo ad cām efficientē nō sequtur.tu es calidus ꝓpter solē.g̃ sol est magis calidus.cū.n. sol sit de suba corporis celestis nō est ꝓ̄p̄e alterabilis.et per ɔñs non ē calidus nec frigidus appellādus. ¶ Jtē non seq̄r .a.est cal'z ꝓpter.b.g̃.b.ē calidi⁹.vbi eni.b. assimilauerit sibi .a.est antecedēs verū et consequēs falsū. ¶ Similiter non sequtur tu es calidus ꝓpter motū.g̃ motus ē calidior. ¶ Jtē tu es ebrius propter vinū g̃ vinū est magis ebriū. ¶ Jtē non sequtur.sor.est rōnalis propter plonē.ergo plato magis ē rōna lis.ɔsequēs.n.est falsū.cum rōnale non suscipiat magis nec minus.añs autez est verum.vbi plato sit pater sor. ¶ Tertio quo ad cām mālē arguitur. sor.ē ɔpositus propter materiaz. nō tamē mā est magis ɔposita.vt patet.imo potius sequtur op positū. ¶ Similiter nō sequtur.sor.est corruptibilis pp mām g̃ mā est magis corruptibilis. ¶ 4ᵒ celuz mouet̄ ꝓpter deū tāquā propter cām eius finalē.et tamen deus non magis mo uetur.cū deus sit penitus imobilis. ¶ Jtē et vltimo videtur q̄ exēplū Ari.nō sit ad propositū suū cū dicit.q̄ si quē diligi mus propter aliud q̄ aliū magis diligimus.illud .n.est exē plū i genere cāe finalis.ɔclusio vero nō scitur propter p̄mis sas tāquā propter finē.sed tāquā propter cām efficientem. vt cōiter dr̄.imo notitia cōclusionis videtur eē finis notitie p̄missaꝝ:q̄r si cōueniēs esset exemplū.sequtur potius q̄ ɔlu sio magis sciatur q̄ premisse.q̄re.⁊c.

Ad oppositum

Est Ari.i textu. ¶ Jn ista q̄ōne p̄ recitabo quosdā modos rn̄dēdi.et istabo ɔ̄ ipos. Scd̄o ponā aliū modū rn̄dendi.

Quantum

Ad primū p̄termissis q̄busdā alijs modis antiq̄s.posuerūt moderni aliq̄s cōclusio nes. ¶ Quaꝝ p̄ma est ista. Jlla ppō non tz in causis formali bus.pz p primū argumētū et cōfirmationes eius. ¶ 2ᵃ.p̄di cta ppositio nō tz in causis mālibus.pz p tertiū argumtū. ¶ Tertia cōclusio.illa ppositio nō ē vera i causis finalibus pz.q̄z sor.est ābulans pp sanitatē tāq̄ pp cām finalē.non ta mē sanitas est magis ambulās. ¶ 4ᵃ cōclusio.ipa nō tenet in causis efficiēnb⁹ īstrumentalib⁹ aut nō eēntialiter ordiatis. Primum pz.q̄z aliq̄s ē calidus propter motū tāq̄ istrumen talē cām effectiuā.non tamē motus est calidior. Secūdum probatur.q̄z a.ignis generatus a b.igne est calid⁹ propter.b. non tamē.b.est calidior.a.cū sibi ipm assimilauerit .a vero ⁊.b.cū sint indiuidua eiusdē spēi.nō inuicē essentialiter or dinātur. ¶ 5ᵃ ɔclō.p̄dicta ppō locū hz in causis efficiētib⁹ p̄ncipalib⁹ ⁊ essentialiter ordinatis formaliter aut virtual̄r Jdeo dicūt.bn̄ sequitur.tu es calidus pp ignē.igitur ignis est calidior te formaliter aut virtualiter. Similiter sequtur tu es calidus ꝓpter solē.g̃ sol est calidior te formaliter aut virtualiter. Et hoc verum est pro secūda parte.lz.n.sol non sit formal̄r calidus.e sī tn̄ caliditatis p̄ductiu⁹ merito cui⁹ dr̄ virtualiter calidior. ¶ Ex p̄missis seq̄r q̄ q̄dā p̄misse for maliter magis sciūtur q̄ ɔclō.s.p̄misse demōstrabiles.ipis eni formaliter ɔpetit denoiatio scie.q̄dā vero virtual̄r ma gis sciūtur.vz.p̄misse indemonstrabiles.ipse eni nō dicūtur formaliter scite accipiendo ppryssime sciam.vt visum est superius.sed earuz habitus vocatur intellectus.vt videbi tur infra.sed dicuntur virtualiter scite.quia virtutē habēt scientie productiuā.dicūtur etiam virtualiter magis scite. q̄z virtutē habēt excellētiorē faciendi scire q̄ conclusiones. ¶ Lz iste modus sit subtilis et bene ordinatus. istari tamē pōt ɔ̄ ipsuz.p̄.q̄z Ari.i probando intentū suū adduxit exēplū pertinēs ad cām finalē.vz.si sor.diligat platonē propter cice ronē:q̄ magis diligit ciceronē q̄ platonē. q̄r illa ppō maxie videtur s̄m ari. tenere in cāis finalibus. ¶ 2ᵒ.dilectio cice ronis ⁊ dilectia platonis nō sunt inuicē eēntial̄r ordinate. ergo s̄z intētionē ari.illa propositio videtur tenere nō solū in eēntialiter.sed ēt i accidental̄r ordiatis.assūptū pz.q̄z ille due dilectiōes sūt eiusdē spēi. ¶ Jtē p acceñs est q̄ alter pp

alter diligatur. quare etc. ¶ Rńdeãr huic argumēto negādo q dilectio ciceronis et platonis sint eiusdē spēi. lz.n. plato et cicero sint eiusdē spēi. tñ cicero dilect⁹ pp so. et plato pp aliū dilect⁹ sūt oīa formaliter distincta. quare sue dilectões ex hoc poterūt spē distingui. ¶ Sed hoc non obstat. qz lz pp hoc spē accñtali distinguerent. tñ ille dilectões in eadē spē q̄litatis eēntialiter reponunt. ¶ P. q̄litercūqz sit adhuc stat qd p⁹ dr. vz. q valde accñtale est vt alter pp̄ter alter diligat vt pz. quare etc. ¶ 3⁰ arguit pncipalr. ɔceditur pri⁹ magis sciri q̄ ɔclones ex virtute pcedētis pp̄ōnis. pricipia vero nō sūt cā effectiua notitie ɔclonis. sed intellectus. ergo ille mod⁹ nō est sd mentē ari. tz ɔña cū maiori. minor aūt vr manifesta. ex 3⁰ d aīa. ¶ Forte dr q notitia pricipioꝝ efficit notitiā ɔclonis. et hoc sufficit pp̄osito nr̄o. ¶ Sed hoc p̄ nō obstat. cūz hic adinuicez ɔpentur duo extrema in hac denotatiōe que est sciri. notitia vero pncipioꝝ vel ɔclonis non dr sciri. sed principia et ɔclo sciri dnt. ergo si vera erit ɔpatio in gñe cause efficientis. oportebit q pncipia sint cā efficiēs notitie ɔclonis. ¶ P. lz ɔcederet q pn⁹ sint cā effectiua notitie cōclusionis. nō tñ erūt cā pncipalis. quare ille modus nō erit cōformis dictis ari. assūptū pz. Lū cā pncipalis sit intellectus. etiā qz nulli⁹ ɔpōnis vel effect⁹ cā principalis pōt eē accñs vt pz ex cōi phia. pricipia vero et eoꝝ notitia sūt accñs q̄dā. ergo nō erūt cā pricipalis notitie ɔclonis. quare etc. ¶ Ad h rñdent negādo maiorē. dnt.n. q caliditas ē pricipale agēs in calefaciendo manū. et leuitas vaporis est pncipale agens in mouēdo vaporē sursū. et sic dnt q lz hoc i actōib⁹ nālib⁹ verū eēt. nō tñ verū est vlr i actōibus spūalib⁹. eo q color ē pncipale agēs in multitudinē spēi sue. et sic i pp̄osito dicendū vr. ¶ Sz pri⁹ dictū vr ɔ cōez phiaz. Scđm aūt lz tene ri posset et ɔcedi q vna spēs aliā pducat tāq̄ pncipale agēs. tñ multo dissimili⁹ apparet i pp̄osito nr̄o q pricipia sint solū instrālr ɔcurrētia ad notitiā ɔclonis. itellect⁹ āt principaliter ad illā ɔcurrit. q̄ dicere pricipale agēs eē prin⁹. quare etc. ¶ 4⁰ sic iste mod⁹ rñdēd leū illa pticula formalr vel vtualr saluat illā pp̄ōnem in cāis efficientib⁹ pncipalib⁹ et eēntialr ordinatis. ita vr i aliis gñib⁹ cāꝝ cū eadē pticula posse saluare. lz enī albedo vel caliditas nō sit formalr magis alba vel calida. tñ vr q vtualr magis ē talis. pp̄terea q ipa ē cā vtus talis denoīatōis. ¶ Idem dico de aīa tua q̄ pōt dici virtualr magis aīata. qz est cā pricipalis p quā tu es aīatus ¶ Itē de cā mālī vr q q̄uis mā si sit formalr ɔposita nec corruptibilis. ipsa tñ virtualr magis cōposita vel corruptibilis dici pōt. p q̄to est p se cā ɔpōnis et corruptōis. ¶ Itē in cāis efficientib⁹ instrālibus vr nō min⁹ verificari posse. lz enī vinū nō sit formalr ebrium. vr tñ q sit virtualr magis ebriū. propterea q est ebrietatis productiuū. sicut sol ē caliditatis pductiu⁹. ¶ Idē dico de motu q nō est formalr calidus. sed caliditatis pductiu⁹. quare ɔclones pcedētes videntur frustra posite ab illo mō rñdēdi. ¶ Scđs modus rñdēdi dicit q quattuor ɔditōes regrūtur ad veritatez predicte pp̄ōis. Primo q illud i quo fit ɔpatio insit vtriqz extremorū. et pp̄ter hoc nō oz si tu es calid⁹ pp solē q sol sit calidior ¶ Scđo regrit q illđ pdicatū vtriqz insit. vel inesse possit sm magis et min⁹. ex defectu huius ɔditōis nō oz si sor. est rōnalis pp platonē. vt plo sit magis rōnalis. qm rōnale neutri illoꝝ attribuit sz magis et min⁹. ¶ 3⁰ regrit q alterꝝ extremoꝝ sit cā pp quā alterꝝ ē tale. et pp h nō seqt domꝰ ē propter edificatorē et ipa est alba. g edificator est magis albus. ¶ 4⁰ requirit q illud pp̄ter qđ alterꝝ est tale sit totalr cā p pter quā dr tale et defectu huius particule. vbi sor. diligeret pp̄ter platonē ciceronē et albertū. staret vt sor. magis diligeret q̄ aliqs illoꝝ p se. lz oēs simul sūpti plus diligerentur q̄ sor. ¶ Lz iste modus sit satl subtilis. istat tñ ɔ ipz. ¶ Primo qz. a. ignis generat⁹ a. b. igne est calidus pp. b. tñ nō oz vt b. sit calidior. a. cū sint eq̄ itēsi. sicut pono. et tñ ibi sūt noiate

cōditiones. qr etc. ¶ Lōfirmat vbi a. calidū vt octo assimiler sibi dīo. b. passū. b. ē nūc calidū pp. a. et de vtroqz pdicatur eē calidū. et pdicat scđm magis et min⁹. et. a. ē cā q. b. sit tale et ē cā totalis ad mētē illoꝝ. et tñ. a. non ē calidius. b. g. etc. ¶ Itē nō seqtur. tu es long⁹ pp q̄titatē tuā. g q̄titas tua magis ē longa. ɔñs.n. ē ipole. qz nūc aliq̄ ps tue q̄titatis eēt sine subo vl i allo subo q̄ i te. et tñ sūt ibi oēs q̄tuor noiate ɔditiones. qr etc. ¶ Tertio vr q tertia cōditio sit supflua. illud.n. innuit i assūpto pncipali cū dr. pp. a. b. ē calz. vel albū vel aliqđ tale. qr etc. ¶ Nec ille modus arguēdi recte fundat in pdicta pp̄ōne. a. dom⁹ ē pp edificatore et. a. dom⁹ ē alba. igitur edificator magis ē alb⁹. Sed sic arguendo bñ videret fuisse ri. a. domus est alba pp edificatorē. g etc. ¶ P. vbi edificator alb⁹ domū edificaret et ipaz dealbaret hec esset vera. domus ē alba pp edificatorē. et eē albū vtriqz competit scđm magis et min⁹. edificator ēt esset totalis cā hui⁹ dealbationis ad itellectū hoꝝ respondēdi. nō tñ oz edificatorē magis eē album qm staret oppo^m. vt pz. ¶ Idē ēt pz vbi a sor. albo plato alb⁹ generet. g tñ sit albior sor. ¶ Itē nō vr necessaria 4ᵃ conditio. qz notitia pncipioꝝ est cā notitie ɔclonis. et scđm Aristo. seqt ex h pncipia magis eē scita. nō tñ pncipia sūt cā totalis notitie ɔclonis. sed cū h regrit itellectus agēs. discursus itellectus. adhesio ipius. et alia hoꝝ. ¶ Idē ēt pz i exēplo Aristo. nō.n. sola dilectio ciceronis ē cā dilectionis plonis. lz alia multa regrunt. sicut aīa illā pducēs aut pcipiēs et po⁹ que imediate pduc. et alia hoꝝ multa. qr etc.

Quantum ad scđm articulū scđm q cōsiderare potui mihi apparet q ad veritatē pdicte pp̄ositionis aliq̄ regrant cōditiones. verbi grā. cōparando. b. ad a. primo requirit q. a. esse tale sit pp. b. eē tale. ¶ 2⁰ regrit q eē tale vtriqz extremoꝝ iesse possit scđm magis et minus. ¶ 3⁰. q. a. esse tale i esse et fieri depēdeat. a b. esse tale. ¶ 4⁰ cōcludetur. q. b. sit magis tale q̄ a. quo ad illud esse tale ipi⁹ a. qđ depēdet ab eē tali ipsi⁹. b. ¶ Dico p̄ notāter q a. eē tale sit pp̄ter b. eē tale. et nō dico absolute sit pp̄ter. b. pp exemplū positū de edificatore albo. lz enī domus sit alba pp edificatorē. nō tamen ē alba pp̄ter edificatorē esse albū. ¶ Idē dico de sor. albo generāte platonē albū. q̄uis ēt per 3^am particulam hec duo exēpla a pp̄osito remoueri possint. ¶ 2⁰ ponit secunda particula. qz plo gñatus a sor. ē rōnalis pp̄ter sor. et pp̄ter sortē esse rōnalem. Hoc ēt separat per tertiā. nō tñ est magis rōnalis. qm rōnale nō cōpetit eis scđz magis et minus. ¶ 3⁰ i particula tertia dr scđz eē. pp exēplū d igne gñante et igne gñato. verū.n. ē q. a. calidū eē pductū est pp̄ter. b. eē calidū nō tñ a. eē calm i eē depēdet. a. b. calo. qz a. remanere pōt corrupto. b. ¶ Idē dicēdū vr de. a. calo assimulāte sibi. b. q̄uis d virtute sm̄ōis dici pt. q p pmā pticulā hec duo sepant. ¶ Dr 2⁰ i eadē pticula i fieri. qz lz te eē longū sit pp q̄titatē tuā eē lōgā. Et vtriqz extremoꝝ isit eē lōgū scđm magis et min⁹. et te eē lōgū i eē depēdeat a q̄tuatez eē lōgā. nō tñ i fieri depēder ad istū itellectū. q lōgitudo q̄titatis non est neqz fuit cā pducens te eē lōgū. ¶ 4⁰ ponit 4ᵃ pticla sine vltia. qz vbi a. ɔ̄ p duo diuersa gñs cāꝝ demōstret. s. b. c. nō oz vt. b. magis sciat q̄ a. q̄uis ibi sint alie tres ɔditōes. ¶ Lū.n. aliqs grad⁹ notitie a. acqrat p. b. et aliqs p c. stat notitiā a. maiorē eē q̄ aliq̄ aliaꝝ p se. vt pz. sed sufficit pp̄osito nr̄o. b. magis sciri q̄ a. quo ad illā notitiā a. q̄ ex. b. fuit acqsita. similr dico de. c.

Ad rōnes pncipales. ¶ Ad pmā dr q ibi deficit cōditio p⁹. nō.n. sor. ē alb⁹ pp̄ter albedinē eē albaz. ¶ Silr dico ad alias de cā formali. ¶ Silr ad pmā de cā efficiēte. ¶ Sz ad scđam dr q ibi deficit tertia cōditio vt visū ē p⁹. ¶ Ad alia vero duo dr q deficit pma. Sed ad vltimū dr q deficit scđa. ¶ Ad argumta d cā mālī dr q deficit p^a. silr dr. ad ar^m de cā finali. ¶ Ad vltimā rōz p̄ dici pōt. q q̄uis illđ exē^m eēt i gñe cāe finalis. tñ ita sibi ɔueniunt no

minate 9ditiões sic i ,ppofito nro. Sic.n. sciri 9clones ē pp sciri pncipiox. r tā pncipys q̃z 9clōni 9peut sciri fim magis τ min⁹. τ no⁹ 9clōnis depēdet in eē τ fieri a notitia pricipiorū. ergo q̃ 9nr oz q pn⁹ magis sint scita q̃z 9clo. q̃ ad illā sciam eadē pn⁴ acqrit. Sicut ēt diligi platonē ē pp diligi ciceronē. Et vterqz 9petere pōt dilectio fm magis τ min⁹. τ platonem diligi hac dilectione depēdet ie sse τ fieri ab eo qd est diligi ciceronē. quare 9cludi pōt q dilectio qua diligit cicerone maior illa qua diligit plo puenies ex dilectōe cicerōis. quare τc. ¶ Assr dici pōt q illō ex⁹ ita ē i gñe cāe efficiēlis sicut ex⁹ ō pricipys τ 9ne. eo q dilectio cicerōis sit cā bnst qd plo ifert cicerōi ē cā efficiēs q sor. diligat cicerōz. Si illō ex⁹ eēt ō cā finali. oporteret q sor. diliger plonē i hūc cordiaret. vt ipe diligeret ciceronē. qd rit ē falsū. q̃re τc.

¶ Quare si quidē scimus per prima τ credim⁹. illagdē scim⁹ τ credimus magis τc. Qō XV.

Queritur 15⁰. Utrū principia magis sciātur q̃z 9clusiones. negatiue ar. p̃ sic. de pncipys nō ē scia. g̃. τc. assūptū pz de mēte Ari. ifra. q vult q hit⁹ pncipiox nō debet dici scia. sed itellect⁹. Idē pz de mente linconiēsis. ¶ z⁰ de 9clonib⁹ demonstratis maxime ,ppie hēnr scia. nō āt de pncipys. ergo min⁹ ,ppie. g̃ 9clones magis sciūtur q̃z pn⁹. tz 9ña. et añs patuit supi⁹ ō mēte linconiēsis. ¶ Cōfirmat. qz 9clonū no⁹ magis ē pfecta q̃z notitia pncipiorū. g̃ pfectius sciūtur 9clones. et p 9ñs magis sciūtur. assūptū ,pbat. qz si no⁹ 9clonis demōstrate nō eēt magis pfecta. tc eēt aliqualr ipfecta. q̃r nō ēt maxie ,ppe scita qd vr 9 liconiēsē. ¶ 3⁰. aliqñ 9clō dmō stratōis pōt eē scita eius pncipys oio exritib⁹ ignotis. g̃ τc. assūptū pz. possū. n. ad sensū scire lunā eclipsari vel eclipsabile eē. q̃uis pn⁹ a qb⁹ no⁹ 9clonis depēdet sint oio ignota. ergo pz. q̃r τc. ¶ 4⁰. si pn⁹ magis sciretur q̃z 9clones. tūc no⁹ 9clonis eēt no⁹ pncipiorū remissior. pz 9ña de se. 9ñs tñ vr falsū. qz oē remissū vr eē remissū p admixtiōem sui 9rij. vt pz de mēte ari. p̃ phy. vbi volunt q min⁹ albū vel calidū dicitur pp admixtionē sui 9ry. sed no⁹ sciētifica 9clonis nō ē remissa p admixtionē sui 9ry. g̃ τc. minor ,pbat. qz si cū notitia sciētifica 9clonis 9riū misceret. illud nō videret eē nisi error. aut formido. sz h̃ ē ipole. quotiēscūqz. n. cū aliqua credulitate aliqs grad⁹ miscet formidinis. aut erroris de eo qd credit nō hr scia. nedū ,ppe. sed neqz large sūpta. qd iz. n. scire ē firmiter τ sine hesitatōe credere cū h̃ q ita sit ex pte rei. vt cōir pz. q̃re τc. ¶ 5⁰. vbi. a. 9clo dmrēt p. b. c. pmissas. sit notitia illarū itensa vt. 3. 9clonis notitia vt. z. pono q notitia 9clonis intēdat ad duplū stāte notitia pmissarū. qd satis pole. tūc seqtur vt notitia 9clonis erit maior vel itē notitia suorū pncipiorū. ¶ Cōfirmat. qz stāte pdicta notitia 9clonis demrēt eadē. a. 9⁰ p. c. pmissas in alio gñe. τ. c. pmisse sint note vt. 3. τ pducāt notitiā 9clonis vt. z. qd satis pole. τ tūc seqtur notitiā totā. a. 9clonis eē vt. 4. notitiaz b. vel. c. pncipiorū solū eē. vt. 3. q̃re magis scietur 9clo q̃z sua pn⁹. ¶ 6⁰. ō pricipys nō hr notitia. g̃ τc. assūptū pbat. qz sic. vel illa notitia eēt nobis inata. vel p doctrinā acqsita. p̃ mō. qz tūc itellect⁹ nr nō eēt tāq̃z tabula rasa. cui⁹ op⁹ in tertio ō aīa. neqz z⁰⁰. qz tc notitia pncipiorū fieret ex aliq̃ p existēti cognitione. vt pz i lr̃a. et sic pn⁴ nō eēnt nobis p̃ nota. qd vr falsū. ¶ Ultio ar. sic. notitia pricipiorū τ notitia 9clonis sūt abinicē spē distincte. g̃ nō adinicē cōpari pnt. et p 9ñs pn⁴ ñ magis sciūtur. tz 9ña. τ assūptū pz p ari. ifra. cū notitia 9clonis sit scia. notitia vero pncipiorū nō scientia. sz intellectus dici debet. quare τc.

Ad oppositū est ari. i textu. p̃ huj⁹. i illa pte. qm̃ āt oz credere. τc. ¶ In ista qōne erūt tres articuli. In p̃ pmittētur q̃daz. In z⁰ ponētur 9clones. in tertio dubitationes.

Quantum ad pmū sit p̃⁴ distīctio. pncipiorū demonstrationis. q̃dā sūt demōstrabilia. q̃dā vo idemōstrabilia. ex⁰ pmi. sic pmisse ,pbātes q triāgul⁹ hēt tres: vel sicut hoc pncipium. de pūcto ad pūctū rectā lineā ducere cōtingit. qd q̃uis i geo⁴ nō pbetur. demōstratur tn .6. phy. ex⁹ scōi. quecūqz sūt eq̃lia vni tertio. iter se sūt eq̃lia de vtrisqz pōt fieri inentio in ,ppofito. ¶ z⁴ distinctio. scire multiplr accipitur. vt patuit supi⁹. scire ,ppie sūptū principys τ 9clonī attribui pōt. Scire vero maxie ,ppie solū 9clonib⁹. nō āt pricipys idemrābilib⁹ attribuit. ¶ Ex qb⁹ ifert q̃ distinguitur scia 9 hitū pricipiorū q vocatur itellect⁹ q ibi logtur ō scia maxie ,ppie sūpta. ¶ 3⁴ distictio. Aliquā ,ppōnē alia ,ppōne magis eē scitā duob⁹ mōis itelligi pt. cū eni scire dicat credere firmiter cū hoc q ita sit ex pte rei. intelligi pōt q sit magis scita. qz magis vera vel maioris credulitatis. ¶ 4⁴ distictio aliquā eē ,ppōnē maioris crudelitatis duob⁹ mōis itelligi pt. vno mō qz itellect⁹ illi magis actualr assentit. scōo qz ō se itellect⁹ magis iclinat⁹ ē adherere pp manifestiorē. τ magis ineuitabilē eē ipi⁹ veritatē. ¶ 5⁴ distinctio. credulitas actualis duplr dici pt maior. vno mō qz itēsior. alio mō qz firmior intellectu. ¶ 6⁴ distictio. aliq̃ 9clo de q̃ hr notitia pbat p sua pn⁴. aliq̃ vero nō. ex⁰ pmi. cū pbat triāgulū hre tres. p hoc q hz angulū extrīsecū. ex⁰ scōi. sicut cū scit lunā eclipsari p sensū. nulla hita cognitiōe suorū pncipiorū p q̃ demrat. ¶ Ultia distictio. cū 9parām⁹ pn⁴ 9clonib⁹ q̃ ad sciri magis vel min⁹ hoc pōt fieri absolute. vel singula singulis referēdo. qz. s. vnūq̃dqz pn⁹ magis scit q̃z 9clo q̃ p ipaz declarat⁹ vl eē. ¶ Pria suppō. itellect⁹ human⁹ nālē hz inclinationē ad assentiēdū veritati. pz qz nālē hz inclinatiōnē ad scire. vt pz in phemio meta. q̃re τc. ¶ z⁴ suppō. cū q̃dā sint manifestioris τ magis ieuitabilis veritatis. q̃dā vero min⁹. itellect⁹ magis ē apt⁹ pmis assentire q̃z scōis. pz ex p̃⁴. ¶ 3⁴ suppō. cū itellect⁹ sit apt⁹ vni mediante alio assentire: ē ad aliqd pmū vel ad aliq̃ p̃⁴ deuenire cui intellect⁹ ē apt⁹ p̃ assentire. pz. qz alr eēt ,pcessus i ifinitū in his q̃rū assensus vni⁹ regreret ad alteri⁹ assensū. talia vero sūt 9plexa manifestissime et maxie ieuitabilis vitatis sic de q̃lz dr eē vlū eē. ñ 9tigit idē sil eē τ ñ eē. τ post illa sūt. q̃cūqz sūt eq̃lia vni z⁰ inter se sunt eq̃lia. si ab equalibus equalia auferas remanētia sūt eq̃lia. oē totū ē mai⁹ sua pte. τ sic de alys. et de his logtur cōmētator tertio de aīa. cōmento. 36. q ipa sunt nāliter intellecta. qd nō dicit. qz eorum cognitio fit actu i sita itellectui. tūc. n. itellect⁹ nō eēt tāq̃z tabula rasa i pncipio sui. sz est p tāto. qz nāliter ē apt⁹ immediate eis assētire absqz alio discursu cui⁹ assensus deducat ipz in assēsū eorū. ¶ Ex qb⁹ ifertur q cū ex assēsu vni⁹ deducitur itellect⁹ i assēsū alteri⁹. fm rectū ordinē sue nālis iclinationis. sicut ex assēsu. a. i assēsū. b. tūc est magis apt⁹ assentire. a. q̃z b. pz qz assēsus. b. i fieri. et eē dpēdet ab assēsu. a. Dico notāter scōm rectū ordinē. τc. qz cōtingit itellectū ordine non recto assētire p̃orib⁹ ,ppter posteriora. sicut multis cāis pncipys ,ppter assēsū suorū effectuū. vbi tñ nō oz cōcedere ic⁹ de se magis aptū eē assētire posteriorib⁹. τ h̃ ē qz illud non cōtigit fz rectū ordinē sue nālis iclinationis. sed hoc forte 9tiget pp notitiā sensitiuā a qua itellectiua depēdet vel aliqua consimili causa.

Quantum ad z^m. sit hec p̃⁴ 9clo. Cōparādo absolute oīa pncipia cōclusionib⁹ itellect⁹ magis ē apt⁹ adherere oīb⁹ pncipys aut quibusdā q̃z 9clusionibus. hoc pz de mēte ari. i textu cū dicit nō pōt aūt credere τc. pbatur ēt rōne sic. itellect⁹ nat⁹ ē cunctis veritati assētire vt pz p supp̄ōnē pmā. magis aūt ē apt⁹ assētire his q̃ sūt mānifestioris et magis ieuitabilis veritatis. vt pz p scōam. talia vo sūt pncipia saltē oīa idemōstrabilia. vel p̃⁴ sicut de quolibz dicitur esse vel nō esse. omne totum est sua parte maius. q̃

cũqz sũt eidẽ tertio eq̃lia ꝛc. ℂ 2° arguit̃ sic. illis itellect⁹
est aptus magis adherere qb⁹ natus ẽ ꝓ assentire. talia vero
sunt ꝑncipia saltẽ pria. ꝗ ꝛc. minor pz per tertiã suppõnem.
maior ar. qꝛ si alicui intellect⁹ nat⁹ ẽ ꝓ assentire illi ꝯsentit
nõ rõne alteri⁹ cui pri⁹ assentiat. alijs aũt ꝯsentit rõne illi⁹.
q̃re magis illi oꝫ assentire: ꝛ ꝓformiter sicut ꝑncipijs oĩno
primis magis assentit. qꝛ ꝓ assentit. sic ẽt pricipijs q̃ magis
ꝓpinq̃ sũt principijs primis. ꝑ eãdẽ cãz magis adherere oꝫ
q̃ ꝯclusiõib⁹ ꝺm̃ratis. Dr̃ ãt notãter i ꝯclõne oĩb⁹. aut qbus-
dã. ꝓ. qꝛ ꝯtigit eãdẽ ꝓpõnẽ eẽ pricipiũ ꝛ ꝯclõnẽ. ñ cõtigit ãt
idẽ eẽ seipo absolute noti⁹. scðo qꝛ ꝯtigit aliqð ꝑn⁹ pticular̃
respectu. a. cõclõnis ab itellectu min⁹ eẽ credible. b. cõclõne
multũ differẽte ab. a. staret. n. b. eẽ ꝓpingorẽ ꝑncipijs ꝑmis
q̃ a. q̃re ꝛc. ℂ 2ª cõclõ. cõpãdo pricipia correñdẽter ad suas
ꝯclõnes. stat ꝯclõnẽ eẽ scitã pricipijs exñtib⁹ ignotis. pz per
3m ar^m ꝑncipale. ℂ 3ª ꝯclõ. stat ꝑ. a. b. ꝑmissas demr̃ari. c. cõ
clusionẽ. ꝛ tñ. c. eẽ notiorẽ. a. ꝛ. b. ꝑmissis. pz ꝑ cõfirmationẽ
qnti ꝑncipalis ℂ 4ª ꝯclõ. vbi ꝑ aliq̃s ꝑmissas aliq̃ cõclõ ð
mõstrer̃. nulla aliũde acq̃sita notitia eiusdẽ cõclõnis. q̃ per
illas ꝑmissas. aut ꝑncipia a qb⁹ ille ꝑmisse depẽdẽt. itellect⁹
adiscẽs magis adheret ꝑmissis q̃ ꝯclõni. pz. qꝛ adhesio quã
hz erga ꝯclõnẽ depẽdet ab adhesione ꝑmissaꝝ i eẽ ꝛ fieri. ꝛ
a nullo alio depẽdet cui pri⁹ adhereat nisi ab his a qb⁹ depẽ
det assensus ꝑmissaꝝ. sed ꝓpter qð vnũqðqꝫ tale: ꝛ illud ma
gis. vt pz. q̃re ꝛc. Et ꝑ idẽ fũdamẽtũ q̃ cõcedit̃ ð ꝑmissis ipis
exñtib⁹ demr̃abilib⁹: silr̃ cõcedẽdũ erit de ꝑncipijs a qbus
ille ꝑmisse ꝺpẽdẽt. ℂ Ex qb⁹ ifert̃. ꝙ lꝫ ꝑmisse ñ mag⁹ eẽnt
vere q̃ cõclõ. diceretur tñ magis scite. propterea ꝙ magis
credite. ℂ Seq̃t̃ vlteri⁹ ꝙ ꝑdictaꝝ ꝑmissaꝝ cognitio iten-
sioꝛ notitia dici deberet. pz postq̃ itellect⁹ eis intẽsi⁹ adhe
ret ceteris parib⁹. posset ẽt firmioꝛ dici notitia cõclõnis. eo ꝙ
illa notitia siue hitus ꝑ illas ꝑmissas acq̃situs nõ remanere
põt nisi notitia siue hitus illaꝝ ꝑmissaꝝ remaneret. ℂ 5ª
cõclusio. ex qbuscũqꝫ ꝑncipijs nalr̃ prioib⁹ aliq̃ conclusio
demr̃er̃: itellect⁹ magis ẽ apt⁹ assentire eisdẽ pricipijs. q̃ cõ
clusiõi. q̃ ad illã notitiã q̃ ꝑ eadẽ pricipia ẽ acq̃sita. ista pz si
cut ꝑcedẽs. Ex quo ifert̃ ꝙ talia pricipia tũc magis sciunt̃.
ista ꝯclusio cũ ei⁹ correlatio ꝛ cõclusio pria pñt eẽ ad mẽtẽ
ari. ℂ 6ª ꝯclusio. nõ obstãtib⁹ ꝑcedẽtib⁹ ꝯclusionib⁹. ꝯcedi
tũ põt ꝙ ꝯclusio magis ꝓprie scit̃ q̃ pricipia idemr̃abilia.
ad istũ itellectũ. ꝙ scia ꝯclõnis ẽ magis ꝓprie sũpta. q̃ scia
indemr̃abiliũ ꝑncipioꝝ. pz ex his q̃ alias dicta sunt.

Quantum ad tertiũ. circa ꝑdicta cõsequẽter dubita-
tur. qꝛ si cõclõ minus scitur q̃ eius ꝑmis
se sit. igr̃. a. cõclusio. ꝛ ex eadẽ demõstretur. b. tũc seqtur ꝙ
. b. min⁹ scietur q̃. a. et itez si ex. b. demõstretur. c. min⁹ scie
tur. c. q̃. b. et sic tãdẽ gradatĩ descẽdẽdo ad notitiã ꝯclusio
nis demõstrate deueniet̃. q̃ erit remissioꝛ et iperfectioꝛ no
titia cõclusionis alic dyaelctici silli. qð vr̃ icõueniẽs. ℂ 2°
dubitat̃. qꝛ si notitia ꝑmissaꝝ itẽsioꝛ ẽ siue euidẽtioꝛ notitia
cõclusionis. sit igr̃ notitia ꝑmissarũ itensa vt. 3. et ꝯclõnis vt
. 2. et remittãtur ãbe vniformiter ad nõ gradũ. et seqtur ꝙ
aliqñ erit notitia ꝑmissarũ qñ nõ erit aliq̃ notitia ꝯclõnis.
stãte tñ debita aduertẽtia. et debita cõpatione ꝯclõnis ad ꝑ
missas. qð tñ vr̃ falsũ. ℂ Cõfirmatur. nã si notitia ꝑmissaruꝫ
sit itẽsioꝛ. cũ iter itẽsi⁹ et remissius necessario sit dare medi
um. tũc iter notitiã ꝑmissarũ imedtatarũ ꝯclõni. et notitiaꝫ
ꝯclõnis dabitur notitia media qð tñ vr̃ falsũ. sic ẽt iter illas
ꝑmissas et ꝯclõnẽ nullũ datur mediũ. q̃re ꝛc. ℂ Tertio du
bitatur. qꝛ ꝯclõ ex aliqb⁹ ꝑmissis demõstrata. ꝑ plres euiden
tias cognoscitur q̃ ille ꝑmisse. ꝗ magis certa ẽ. et magis sci
tur q̃ ille ꝑmisse. qð ẽ ꝯ determinata. assũptũ pz. qꝛ ꝯclõ sci
tur per oẽs euidẽtias per q̃s sciũtur ꝑmisse. et vltra scitur ꝑ
ipas premissas. q̃re ꝛc. ℂ Quarto dubitatur ꝯ correlaria q̃r
te ꝯclonis qꝛ tã ꝯclonis q̃ ꝑmissaꝝ demõstrationis sũmus
hr̃ gradus credulitatis. ꝗ nõ magis neqꝫ itensius credũtur

siue sciũtur ꝑmisse q̃ ꝯclõ. assũptũꝫ ꝓbatur sic. qꝛ vtrobiqꝫ
credulitas ẽ ipermixta formidini ad oppositã partẽ. ꝗ ꝛc. lꝫ
ꝯseq̃ntia. qꝛ sicut a silĩ tũc caliditas ẽ sũma cũ nulli gradui
frigiditatis sit permixta. assũptũ vð pz. aliter. n. nõ hẽretur
scia de aliq̃ ipaꝝ. vt pz per cõeꝫ diffõnẽ scire largissime sum
pti. ℂ Ad hec rñdetur. ℂ Ad ꝑmũ ꝙ ꝑ notitias sciẽtificas
descẽdẽdo gradatĩ nõ possum⁹ vsqꝫ ad nõ gradũ descede
re remanẽte notitia sciẽtifica. eo ꝙ ad quãlibꝫ talẽ reqritur
firmus assẽsus. sed ad firmũ assẽsũ nõ sufficit qlibet grad⁹
quantũcũqꝫ remissus. q̃re ꝛc. ℂ Ex quo ꝯñr cõcluditur cũ
notitia ꝯclõnis silli dialectici vtplĩmũ sit alicui gradui for
midinis admixta. ꝙ nõ seqtur vt notitia ꝯclonis demõstra
te sit remissioꝛ vel iꝑfectioꝛ notitia ꝯclonis silli dyalectici.
ℂ Sꝫ aliqs dubitabit. qꝛ poẽ ẽ aliquẽ min⁹ firmũ hr̃e assẽ
sũ huic ꝯcloni demostrate. triãgulus habet tres. q̃uis illam
sciat ꝑ demõstrationẽ: q̃ certe ꝓpositioni ꝯtingẽti. sicut isti
hoc ẽ. scipso demõstrato. q̃re tũc vr̃ ꝙ scia illius cõtigẽtis ꝑ
fectioꝛ erit siue itẽsioꝛ notitia ꝯclõnis demõstrate. ℂ Rñ
det̃ ꝙ lꝫ ꝯtingeret credulitatẽ circa illud ꝯtingẽs itẽsiorem
eẽ credulitate circa ꝓpositionẽ illã demõstratã: non ꝓpter-
ea sequeret̃ notitiã eius sciẽtificã esse ꝑfectiorẽ. qm̃ scia illi⁹
ꝯclonis ẽ de re necessaria. ꝛ ꝑ se. de q̃ ꝓprie scia hẽtur. de illo
vero cõtingẽti nõ hẽtur scia ꝓprie. sed valde large. vt hituꝫ
est ꝑus. quare ꝛc. ℂ Ad scðm dñt qdã moderni ꝙ notitia ꝑ
missarũ nõ ẽ itensioꝛ notitia ꝯclõnis. neqꝫ econuerso. ℂ 2°
dñe ꝙ vbi ãbe notitie remittãtur ad nõ gradũ euidẽtie nõ
est poẽ ꝙ vniformiter remittãtur. sꝫ ẽ poẽ illas eque ꝓpoꝛ
tionabiliter remitti. ℂ Cõtra ꝑmũ argumẽtũ. qꝛ itellectus
hũanus itẽsius principijs adherere põt q̃ cõclusioni. sed ex
itẽsiori adhesione aliqs pibus seqtur notitiã eẽ intẽsiorem
ꝗ ꝛc cõsequẽtia ꝛ añs de se pz. ℂ Cõtra scðm arguit̃ ꝓ quia
abutũtur i° termino vniformiter: accipiũt. n. ipm ꝑ eque re
q̃uis enim vera esset ymaginatio sua ꝙ non possit cõtinue
vsqꝫ ad non gradũ eque vere remitti tamẽ. cũ hoc staret ꝙ
eque ꝓportionabiliter et vniformiter continue remitterẽ
tur. qm̃ vniformiter remitti est tñ gradualiter i vna pte tẽ
poris deꝑdere q̃ i aliqua equali vt pꝫ ex cõi mõ loquẽdi. et
hoc satis ẽ possibile. vt pꝫ. ℂ 2° illa rñsio vr̃ cõtra experien
tiã. aliqs. n. adiscẽs cõclusionẽ ex aliquib⁹ ꝑmissis põt hitũ
ꝑmissarum retinere deꝑdito tñ totaliter hitu cõclusionis. si
cut frequẽter cõtingit. q̃re notitia cõclusionis potent vsqꝫ
ad nõ gradũ deperdi et equaliter. remanẽte postea aliq̃ gra
du notitie premissarum. Respondetur igitur concedendo
conclusionẽ esse possibilem. videlicet ꝙ aliquãdo erit noti
tia ꝑmissaꝝ. qñ nõ erit notitia cõclusiõis. ℂ Et si dicitur ꝙ
ari. videtur dicere oppositũ in ꝓhemio. cũ dicit. statim. n. i
ducens cognouit. Dicitur ꝙ illa verba phi dant solutionẽ
huic argumento. dicit eni inducens quasi velit ꝙ vbi sciũt̃
premisse. ꝛ fiat debita applicatio ipsaꝝ ad cõclusionẽ ipam
ex ꝑmissis inferendo: ꝛ ea debite comparãdo. tũc statim cõ
clusio scitur. q̃uis ari. in predicta auctoritate non vniuersa
liter loqueretur. sed de quadã demonstratiõe particulari.
vt ibi videri potest. ℂ Sed diceret aliqs. ponatur igitur
stare debitã aduertentiã ꝛ cõparationem illoꝝ adinuicem.
ꝛ tunc videtur ꝑcedere argumentũ. ℂ Rñdetur ꝓ ꝙ vbi
tã notitia ꝑmissaꝝ q̃ notitia cõclõnis debeat scientifica cõ
tinue remanere vsqꝫ ad finẽ tpis in quo remittũtur. nõ ad-
mitto ꝙ remittatur vsqꝫ ad nõ gradũ notitie. cui⁹ cã est. qꝛ
ad notitiã scientificã reqritur firm⁹ assensus. nõ qlibet aũt
gradus notitie vel. euidẽtie quãtũcũqꝫ remissus sufficit ad
faciendũ firmũ assensũ. quare ꝛc. Et hec rñsio est ꝯ ꝑdictos
ℂ Scðo dico vbi ambe remittẽtur vsqꝫ ad certos gradus
sub qbus nõ amplius erũt notitie scientifice appellãde. sed
imediate añ sic ꝙ stãtibus cõditionibus q̃ ponũtur. eq̃ cito
ad illos gradus deueniẽt. veloci⁹ tñ rõnabiliter remittetur
notitia ꝑmissaꝝ. ꝙ aũt h̃ fiat eq̃ ꝓportionabiliter vel in eq̃

pponi sic aliter neq3 seqr neq3 repugnat. posset. n. q3 dicere q sic imaginado q qn noa pmissa erit vt vnu cu dimidio. tc notitia coclusiois erit vt vnu. z sic correndenter posset aliqs dicere oppositu si vellet. qre zc. ¶ Ad cofirmatione argumti pncipalis dr coiter. q sicut iter pfectione caliditatis z pfectione frigiditatis nulla est media pfectio que sit remissior prima z intensior secunda. sic inter notitiam premissarum. z coclusiois nulla opz ee notitia mediam notitia pmissaru remissiore. z intesiore notitia coclusionis. cu ex notitia pmissaru imediate dependeat notitia oclusiois. ¶ Cu aut dr q inter intesius z remissius dar mediu. diceret q ver e absolute posse gradualiter mediu asignari. no tn oz illud mediu ee forma iter duas assignatas formas nalr ordinatu. vn si pfectio caliditatis signet p octo z frigiditatis p sex: lz iter gradu caliditatis vt. 8. z frigiditatis vt. 6. sit repibilis grad9 medius. no tn illi medio gradui quada media forma correndere inter illas naliter ordinata. ¶ Et si arg. cotra pdicta qr tuc discipulus a notitia pmissaru od notitia oclois pcedes pcederet cu saltu vz. ab intesiori ad remissi9 sine medio. ¶ Ad hoc pot dupl'r rnderi. p tenendo q notitia aliq intesio certe intesiois subito acgrat q h no incouenit i hz reb9 q de sui na subito acgri pnt. z° tenedo q qlz tal' successiue agrat. qd magis puto. diceret q notitia oclusiois ex notitia pmissaz. z no gradu notitie scietifice icipit acgri. z sic oñter successiue intedat vsq3 ad certu gradu. z p ons i ei9 acgsitioe n fiet saltus ult cotra itellectu. z no seqtur. nulla alia acgret notitia media itesiue. g fiet salt9. sic et no seq r. ex calo vt. 8. imediate fiet aliquod calidu vt. 6. g fiet salt9 zc. ¶ Ad tertia negada e ons. lz poti9 seq r opp9. q. n. ad oclusione plures regrant euidetie arguit maiore ipsi9 icertitudine. q pmissaru. d code tn ocederet q sup plures ei9 p se euidetias sciret. tuc magis siue certius sciret alijs pib9. ¶ Ad qrta dubitatoez negat ans. ¶ Ad rone in opp9 negat ona pot. n. credulitas aliq remitti ad gradu valde remissiore sine formidis pmixtioe cu ea. neq3 necessariu e cu quolz gradu remisso credulitatis aliquem pmixtu ee gradu formidis. lz h de caliditate et frigiditate ocederet gra argumeti. si et daret sola caliditas vt duo p se i subo. no min9 eet remissa q si frigiditati vt. 6. coiugeret. qr no diceret remissa per admixtione 9ry. ¶ Siler dom erit de gradu credulitatis coclusiois remissiori gradu credulitatis premissarum. quare zc.

Ad rones principales. ¶ Ad pma dr q d pncipijs no htur scia pprijssime sumpta. q distinguit contra bitu q vocat intellect9 lz htur scia pprie. de tali igit loquedo veru e pncipia magis sciri. ¶ Ad scdz negada e ona vt pz ex vltima oclusioe z pcedetib9. ¶ Ad ofirmationez videbit i qone sequeti. ocedit tn hic notitia oclusiois posse iperfecta dici respectu alteri9 no°. sed vlteri9 negada e ona. cu ifert q tuc no eet oclusio demostratois pprijssime scita. ¶ Ad 3m pz ex 2a oclusioe. ¶ Ad 4m concessa ona pma ad rone i oppositu negada e maior. ¶ Ad ari. diceret q veru e vbi plus de frigiditate vel nigredine cu caliditate vel albedine misceat seqtur vt subm sit remissius tale. no tn seqtur vt ro formalis essendi remissius sit cu suo 9rio misceri. Diceret vlteri9 q simile no e de caliditate vel albedie. z credulitate. qm caliditas vel albedo in corpibus mixtis sut gradui remisso ee no pnt ex ordie nature nisi nigredini vel frigiditati oiucte. no sic aut e de credulitate respectu formidis vel erroris. ¶ Ad qntu patet in qone. ¶ Ad ofirmatione pz ex 3a oclone. ¶ Ad 6m negat ans. Ad pbatoz negat illa distio. nisi itelligat illa cognitoez ee inata. qr. s. ee itellectu nalissima ult itel'ectu expssuz in qone de mete ome. ¶ Ad vltim dr q qms pdicte no° spe distiguat. cu tn aliq mo gne oueniant: opari pnt. ¶ Ad pbatoez dr q et notitia pncipioz scia pprie dici pot. qms no pprijssime. z i h adiuice opari pnt zc.

¶ Quare si quide scim9 p prima z credimus illa scim9 magis z credimus zc.

Questio . XVI.

Queritur 16°. Utrum no° pncipioz sic pfectior noa oclonis. negatiue ar. sic. noa qr. e ipfectior noa ppgd. lz noa oclonis e ppgd. noa vo pncipioz salte idemrabiliu e solu qr. g zc. minor hr ph9. z a ome. i phe pby. omeio p. 1 bi dic q dup r e scia. p caz. z sm ca. z q scia p cam e pfca. scia vo n p caz e ipfca. ¶ Scdo qnto aliqd e min9 coerato alijs pib9 e pfecti9 lz signi9 oclonis e min9 coe significato pncipioz. qr erit pfecti9. z p ons ei9 no° erit pfectior. minor pz. cu pn° sint ex teris magis vlib9 q oclones. maior pz iductiue. spes. n. e suo gne pfectio. z gen9 iferi9 gnie supiori. ¶ Cofirmat ro sic. no° disticta alijs parib9 pfectior e no° ofusa. notitia vo oclonis e disticta. cu sit p terminos spales: z notitia pncipioz ofusa cu sit per terminos gnales. g zc. Tertio finis e perfectior his q sut ad fine. lz finis notitie pncipioz e notitia oclonu. g zc. minor pz. qr sic pncipia diffinitiuo ordinantur in sciaz ita pncipia demratiois ordinant in oclone. maior hr s pho. z. pby. vbi vult q finis e ca caz: z nectuans alias cas. ¶ Quarto notitia getas itellez perfectior e no° n getante. lz notitia colusiois getat itellectu. no at notitia pncipioz. g zc. maior pz. z minor pbat. qr sic na no gescit in pncipijs nalib9. lz i effectu: ita itelles n gescit i pncipijs itelligibilib9 lz i ocloe dmrata. n. n. gescit done p dmratoez oclone iuenerit. qr zc. ¶ Ultio si no° pncipioz eet pfectior tc hns illoz notitia frustra qreret notitia coclusionu. qd vr absurdu. pz ona. qr ex minori perfectoe acgsita n plus pficeretur ei9 itelles. Seqret vlteri9 q puer nuc p sciaz aliq addisces perfectiore hret notitia. vel non min9 perfeciam q hd q logo tpe pspicaciter studuisset. ons vr absurdu. ona pbat. qr puer nuc p addisces notitia hz pncipioz q perfectior e q notitia aliqua coclonis. qua ali9 acgsiuerit in toto tpe vite sue.

In oppositum arguit. In cais eentialr ordinatis ca naliter prior e perfectior. lz notitia principioz z notitia coclonis inuicez eentialr ordinat sic vt notitia pncipioz sit prior. vt pz ex pcedeti qone. g notitia pncipioz e perfectior. Dignitates g erut perfectiores suppoib9. suppones pmissis. z pmisse conclusione. z sic correspodenter erit d notitijs ipaz. Scdo idependentia dicit quada perfectoez. igit qnto minus aliqd depender tato est perfecti9. lz notitia pricipioz minus dpendet q notitia conclusiois. g zc. minor pz. qr a qcunq3 dpendet notitia pncipioru dpendet notitia coclusiois. z no ecouerso. qre zc. ¶ Ite humanus itellectus no pot primis pricipijs dissentire. g zc lz ons z ans colligit a pho scdo z p huius. ¶ In ista qone p pmittent qda. Scdo ponent oclones. Tertio videbit difficultas vltimi argumenti ad parte affirmatiua.

Quantum ad pri9 sit hec distictio pria. Principioz qda sut pma z qda n pma. Ex9 pmi. sic d qlz dicit esse vel no ee. Ex9 scdi. sic de pucto ad puctu recta ducere otigit. ¶ 2a distictio. pncipioz pticulariu alic9 oclonis demrate qda sut pmisse p qs illa coclo imediate dmrat qda vo sunt sic illa a qb9 illa coclusio mediate z remote dependet. ex9 sicut triagulu hre tres imediate depedet ex triagulu hre angulu extrisecu. mediate vo z remote ex pncipijs qb9 pms ppo geometrie demostrat. ¶ Tertia distictio. pncipioz demrationis qdaz ex cotingentibus terminis coponutur cu subo et passioe demonstrata. qda vero ex coionib9. s quoz notitia aliq mo notitia dependet passionis. Exemplum primi. vt si demostretur hominem esse disciplinabile p hoc q est animal rationale. Exemplum secundi. sic hoc prin9. qcuq3 sut eqlia vni rertio iter se sut eqlia. ad pma passione geometrie pbanda p se ocurres. ¶ Quarto no. q ex mltis argui pot alicui9 singularis no° pfectio. p ex pfectioe obi c9 e no°. scdo ex pfectoe modi illa acgredi. 3° ex maiori itetoe ipius. 4° ex adhesibilitate itellcus. 5a ex dpedetio vel

indepēdentia maiori vel minori. Exemplū pmi. sicut pfecti
orē dicerem⁹ sciē q̄ de deo hr̄ q̄ȝ que hr̄ d̄ triāgulo. notitio
ēt que d̄ deo habet̄ fm q̄ pma cā pfectior ē illa q̄ de ipo hr̄
fm q̄ pmus motor: lȝ ipm esse pmā cām ⁊ ipm eē pmū mo
torem sit realr̄ idē. Silr̄ scire hoiē eē disciplinabilē pfecti⁹
est scire aliis parib⁹ q̄ȝ scire hoiem eē risibilē. lȝ hō risibilis
⁊ homo disciplinabilis sint ꝯuertibilr̄ idē. Exēplū scdi. sicut
notitia q̄ de eclypsi lune per causam eius ocquiritur perfe
ctior est ea que sine causa per sensuȝ habetur. vt cōmuniter
pȝ. ⁊ habet̄ a ꝯmētatore loco pallegato. p idē ēt aliq̄ notitia
geome^{ca} aliqua nāli pfectior dici possȝ. Ex⁹ tertij q̄rti ⁊ q̄nti
sil̄. sicut itellect⁹ magis huic pricipio ē apt⁹ adherere. q̄cūq̄
sunt eq̄lia vni 3° ⁊c. tāq̄ȝ sibi certiori q̄ȝ p^{c} ꝯclusiōi geo^{c}. Et p
idē ei⁹ credulitas siue no⁹ intēsior eē pōt. tale ēt principium
min⁹ depēdēs dr̄ q̄ȝ pdicta ꝯclusio ad huc sensuȝ q̄ adhe
sio siue credulitas quā dȝ itellect⁹ habere circa pdictū pnci
piū ex paucioribus notitijs siue adhesiōib⁹ depēdētiā hȝ. iter
oia āt illa nihil ē a quo tn̄ sit sumēda singularis no^{c} perfe
ctio sicut ab obiecto ipius formaliter sūpto. pfectior. n. eēt no
titia q̄ d̄ deo hēret̄ ēt a posteriori pcedēdo q̄ȝ que d̄ triāgu
lo hēt̄. lȝ ꝯa mō sit sciaȝ acq̄rēdi pfectiori acq̄sito. Et h̄ vr̄
assentire Ari. i decimo d̄ aīalib⁹ cū dic̄. magis. n. ꝯcupiscim⁹
scire modicū d̄ reb⁹ honorabilib⁹ ⁊ altis ēt si topice illō sci
am⁹. q̄ȝ scire mlt̄ū ⁊ p certitudinē d̄ reb⁹ min⁹ honorabilib⁹.
hoc. n. hēt nobilitatē ex se. illō vero ex mō ⁊ q̄litate. cū igit̄
pfectio notitie q̄ ex pfectiōe sui obi acq̄rit̄ sit tanq̄ȝ ab itri
seco sūpta. q̄ vero ex pfectiōe modi tanq̄ȝ ab extriseco. vt vr̄
ex v̄bis pdcis. seq̄t̄ itēr̄ū. ¶ Dr̄ notāter obo formalr̄ sūpto.
q̄m cog̃scere deū eē pmā cāȝ pfecti⁹ est q̄ȝ scire deū esse mo
torē pmū. lȝ vtrobiq̄ȝ sit obm realr̄ idē. sȝ nō formaliter. co
q̄ abiuicē rōe distiguūt̄. ¶ Preter oia noiata. aliō ē a q̄ ali
cui⁹ sciē total̄ pfectio sumi pncipalr̄ dȝ. s. finis vltim⁹ ⁊ itrise
cus eiusdē sciē. sic dixi i q̄ōnib⁹ pmi d̄ aīa. d̄ isto āt nihil iten
dim⁹ ad pn̄s. cū h̄ d̄ no^{a} aliq̄ singulari loq̄mur. n̄ āt d̄ aliquo
agregato ex noticijs plurib⁹ ad vnum finem attributionē
hn̄tib⁹. sic eēt medicina vl̄ nālis phia. ¶ Ex pdcis iferr̄ q̄
ex modis aliis p̄ nō sufficienter iferr̄ perfectio simplr̄ ma
ior notitie: lȝ iferri possit eē maior ꝯ gd. pȝ. qr ex altera pte
posset alteri⁹ notitie pfectio ab obo sūpta plus excedere pfe
ctionē illi⁹ notitie. q̄ȝ ecōuerso ex aliquo alioꝝ mōꝝ. qr ⁊c.
¶ Seq̄r vlteri⁹ q̄ vbi aliq̄ istoꝝ modoꝝ ad perfectionē. a.
notitie plus ꝯcurrāt q̄ȝ ad. b. ⁊ aliq̄ ecōtra. illa absolute pfe
ctior erit appellāda ad quā circa arguētes ei⁹ pfectionē po
tētius i demōstrādo ꝯcurrūt. vbi iequalr̄ ꝯcurrāt. vbi vero
equalr̄ tūc eque pfecte dicerent̄. ¶ Sȝ aliq̄s dubitaret ꝯ p
dicta. nā vr̄ seq̄ notitiā quā hēs de deo eē infinite pfectā. qd̄
est ipo^{le}. pbat̄ ꝯn̄a. qr illi⁹ sciē ifinite pfectū ē obm. s. deus.
cū igr̄ sciē pfectio pncipalr̄ sumat̄ ab obiecto. vt dcm̄ fuit. se
q̄tur intētū. ¶ Rn̄det̄ negādo ꝯn̄am. Ad pbationē silr̄ ne
gat̄ ꝯn̄a. lȝ. n. sciē pfectio pncipali⁹ ab obo sumat̄. nō tn̄ sim
pliciter ottrēdit̄ ei⁹ pfectio penes pfectionē obi. qr ex alio p
te sūt circūstātie arguētes ipsi⁹ ipfectionē. vȝ. depēdētia. et
modus acq̄rēdi sciam hūani intellectus. Cōcedit̄ tn̄ aliquā
sciam de deo eē ifinite pfectā. s. illā quā ipse hȝ de seipso.

Quantum ad 2^{m} sit ꝯ° p^{a}. q̄uis merito certitudinis ⁊
minoris dpēdētie notitia sciēti^{ca} pncipioꝝ
pmoꝝ vel valde cōiuȝ sit pfectior notitia fm q̄d appellāda
notitijs spālib⁹ ꝯclonū. absolute tn̄ eisdē impfectior dici dȝ
ꝓri^{a} pȝ ꝯclonis ar. sic. pmoꝝ pncipioꝝ notitia certior ē ⁊ mi
nus dependēs notitio spāliū ꝯclusionū. g̃ ⁊c. tȝ ꝯn̄a ex vltio
notato. ⁊ p^{a} pȝ ari is patuit i q̄ōne pcedēti. 2^{a} v̄o de se nō ē.
nā a q̄cūq̄ȝ notitia depēdet pncipioꝝ cōiuȝ ob eodē dpēdet
notitio spālis ꝯclonis. ⁊ nō eꝯ. g̃ ⁊c assūptū pȝ. cū notitia sciē
tifica taliū pncipioꝝ sit ex simplici suoꝝ terminoꝝ apphen
sione depēdēs. silr̄ cū lumie itellect⁹ agētis ⁊ nāli inclinatōe
intellect⁹ ad eis stati assentiendū. ⁊ ab oibus his ēt no^{a} ꝯclu
sionū depēdet. vt pȝ d̄ se. ⁊ hētur de mēte cōmē. 3° de aīa. cō
mēto. 36. ⁊ vlteri⁹ o no^{a} sciētifica pncipioꝝ siue cōiū siue pti
culariū. q̄re ⁊c. ¶ Scda pȝ ꝯclonis arguit p rōnes ad pte
negatiuā. ⁊ pferri p scdam silr̄ eū ei⁹ ꝯfirmatiōe. ⁊ p vltimaȝ.
Nemini. n. dȝ rōnabile apparere q̄ no^{a} quā puer adiscēs hȝ in
pn⁹ valde facilē ⁊ modicā: sit absolute pfectior notitia sciē
tifica ꝯclonū quā studio ⁊ labore i pcessu longi tpis acq̄rit.
¶ P. scire i vli ē q̄ddā scire i potētia. scire ꝯclusiones sciaꝝ
spāles ē scire i actu. qd̄ ceteris parib⁹ ē pfecti⁹. vt pȝ. qr̄ scire
p pn^{a} cōia tn̄ erit ipfecti⁹. tȝ ꝯn̄a. ⁊ ass̄s vr̄ colligi p̄ b⁹. ¶ P.
no^{a} sciētifica ꝯclonū fit ex notitia pncipioꝝ cōiuȝ. tāq̄ȝ ex re
mota q̄dā dispōe q̄ dispōit̄ itellcs ad no^{em} illaꝝ ꝯclonū acq̄
rēdā. g̃ ē pfectō abso^{c} dnoiāda. ¶ 2^{a} ꝯ°. vtpl̄i⁹ no^{a} pncipij
pticlar̄ alic⁹ sciē ē notitijs ꝯclonū abso^{c} ipfectior appellāda.
pt pbat i vt pcedēs. nā vtplimū no^{a} tal̄ pncipij ē p terminos
cōiores. p q̄s cōfusior hr̄ noti^{a} q̄ȝ p spāles termios ꝯclonū.
hr̄ ēt q̄dā diminuto cognitio ⁊ valde facil. q̄ ē via i aliaꝝ pfe
ctioꝝ acq̄sitiōe. q̄re ⁊c. ¶ Dico notāter vt plimū. qr v̄ icōue
niret ex a pn⁹ imediate pbari. b. ꝯclonē a pori. nullo alio cō
currēte pncipio q̄ȝ. a. ⁊. a nō eē p cōiora q̄ȝ. b. qr̄ tūc notitia. a.
poterit eē pfectior. ¶ Scdo pt ꝯclo patere iductiue. illi⁹. n.
pncipij geometrici. d̄ pūcto ad pūctū ꝯtigit rectā lineā duce
re notitia sciētifica ē diminuta ⁊ impfecta q̄dā no^{a} respcū no
titie ꝯclonū q̄ sequunt̄. vt satis patere pōt ꝯsiderāti. ⁊ sic de
alijs vr̄ dicēdū. ¶ Sȝ ꝯ oliq̄s istaret. q̄ ex pdicto pn⁹ p^{a} de
clarat̄ ppō geo^{c} a pori pcedēdo. ⁊ p simplr̄ notiora. qr̄ ei⁹ no
titia pfectior dici dȝ. Et sic org. d̄ illo. ita d̄ q̄libȝ alio pncipio
pticulari sciē argui pōt. ¶ Ad h̄ rn̄det̄. q̄ pma ppō geo^{c} nō
solū p illō pn^{m} dclarat̄. sȝ olia ꝯcurrūt pn^{a}. sic circa datū pū
ctū q̄ȝtūlibet spaciū occupādo circulū dsignare ꝯtigit linee
ducte a cētro ad circūferētiā eiusdē circli sūt eq̄les. ⁊ q̄cūq̄ȝ
sūt eq̄lia vni 3° iter se sūt eq̄lia. Quare h̄ pbabilr̄ diceret̄.
q̄ n̄ seq̄r vt illi⁹ pncipij. d̄ pūcto ad pūctū. ⁊c. notitia pfecti
or absolute sit notitia pme ꝯclonis. sed q̄ oium illoꝝ princi
pioꝝ ex q̄b⁹ illa ppō demōstrat̄ notitie sil̄ aggregate vnam
ꝯstituūt notitiā absolute pfectiorem. Et si arguit̄ ꝯ sic. talis
notitia ex illis notitijs aggregata pfectior ē absolute notitia
pme ꝯclonis. ⁊ p idē notitia pme q̄ȝ notitia secūde. ⁊ sic dein
ceps. sed q̄cq̄d ē pfectiori pfecti⁹ est ēt pfectius minus pfcō.
q̄re ꝯcedēdū erit q̄ notitia illoꝝ pncipioꝝ simul cū oibus
notitijs ꝯclonū q̄ i geometria habent̄ pfectior. qd̄ tn̄ nemo
ꝯcederet. ¶ Rn̄detur q̄ orgumētū ꝯcluderet vbi ex noti
tia vnius ꝯclusionis supaddita notitie alterius ꝯclusiōis nō
fieret vnū aggregatū intēsiue pfectius. sed hoc i pposito nō
ꝯtingit. Quāuis. n. ex duabus distinctis notitijs diuersaruȝ
ꝯclusionū nō fiat notitia simpliciter vna. aggregatum tn̄ ex
his dici pōt intēsiue pfectior notitijs q̄ȝ aliq̄ illaꝝ p se. qr̄ ⁊c.
¶ 3^{a} ꝯclusio. cumscūq̄ȝ demōstratōis pp q̄d. pmisse ppuaȝ
essentialē ⁊ imediatā cām cōclusionis icludāt. notitia pmis
saꝝ pfectior est absolute notitia ꝯclonis: q̄ p eandeȝ cām so
lum acq̄ritur. pȝ. qr tūc de effectu notitia hr̄ distincta. Inge
nere v̄o notitie disticte ⁊ p cām ppuā premissaꝝ notitia vr̄
esse pfectior. ¶ Cōtra ꝯclonem instat̄. q̄a vbi per notitiam
mā^{e} de re nāli notitia ocq̄rat̄: videt̄ notitiā illius esse im
pfectiorē. sic etiā mā ipsius ppria multo est impfectior illa
re nāli. ¶ Scdo. qr vbi p efficientē cām pcedat̄ ad demrāti
onem cāe finalis. sic cū ex ambulatione sanitas demrāt̄. no
titia pmissaꝝ nō erit pfectior notitia ꝯclusionis. sed potius
ecōtra. sicut ēt finalis cā pfectiorē efficiēte. qr̄ ⁊c. ¶ Ad p^{m}
dr̄ q̄ lȝ res nālis sit sua mā pfectior. qr tn̄ per notitiam sue
materie non acq̄rit̄ notitio illi⁹ rei nālis. nisi ꝯ q̄ in potētia
fuerit ⁊ q̄ od eē diminutū ipius. nō aūt quo ad eē pfectum.
hinc est q̄ notitia illi⁹ cāe pfectior absolute dici pōt q̄ȝ noti
tia illi⁹ rei nālis ex notitia illi⁹ cāe pueniēs. ¶ Ad 2^{m} silr̄ dr̄
q̄ lȝ finalis cā saltē vltimato sit efficiēte perfectior. ꝯparat
tn̄ efficiētē vt est effect⁹ ab ea pueniēs. ⁊ nō vt cā ipius. cog

ſci pōt notitia q̄dā ſperfectioꝛ ꝙ ſit notitia efficientis cāe. Om̄ notitia illiꝰ finalis cāe que ꝑ notitiā efficiētis acqrit̄ ſi hr̄ de ipa vt cā eſt.ſʒ vt effectꝰ. ¶ 4ᵃ ꝯᵒ. aliq̄ noticia qꝛ eſt.q̄ll bet notitia ꝑpter qd.ē pfectioꝛ. ꝓbat̄.qꝛ vbi aliqs cognitionez babeat ō deo ita pfectā ſicẽ eſt poſſe ab itellectu humano hr̄i.ꝛ ꝑ eā in notitiā ſuoꝝ effectuū deueniret illa notitia eēt quacūqꝫ notitia ꝑpter qd alicuiꝰ effectꝰ perfectioꝛ. vt ſatis pꝫ.ꝛ tn̄ eēt notitia qꝛ.cū ōs ꝑ cāz cognoſci n̄ poſſit. ¶ Forte diceret̄ ꝙ lʒ notitia qꝛ ē.q̄ humanꝰ itellectꝰ deuz eē cognoſcit ſit noticijs iferioꝝ effectuū perfectioꝛ. ō ipſo tn̄ ōo notitia q̄dā ꝑpter qd hr̄i pōt perfectioꝛ ꝑma.vʒ.notitia acq̄ſita per demōſtratione q̄ de ipo demſtrat̄ eſſe actū puriſſimū.per B ꝙ eſt cā ꝑma.erit.n.ꝑdicta notitia ꝑpter qd ſiue a ꝑoꝛi ſimpliciter cū deū eſſe ꝑmā cām ſit nā prius ꝙ ipʒ eſſe actū puriſſimū.ſic etiā ꝑus eſt ipʒ eē purū actū ꝙ eē motorē ꝑmuz. q̄re vr̄ ꝙ abſolute dōm erit aliquā notitiaz ꝑpter qd.eē q̄lʒ notitia qꝛ.pfectiorē. ¶ Hec rn̄ſio n̄ remouet ꝯclōnē.ꝯceſſo n.grā argumēti ꝙ demſabile ſit ōmſatōe ꝑpter qd deū eē puriſſimū actū per ipʒ eē cām ꝑmā. cuꝰ tn̄ oppoᵐ qdaz alij ſenſerūt. veꝝ eēt illā notitiā ꝑpter qd pfectiorē eē notitia qꝛ eſt.ō ōo q̄ abſolute ſcit̄ deū eē.nihilominꝰ iter ꝑdicata q̄ deo attribuunt̄:erit ad aliqḋ ꝑmū deuenire qḋ de deo ꝓbari nō pōt per aliqḋ ꝑdicatū tāq̄ a ꝑoꝛi.ꝛ ꝑpter qd.alr̄.n. eēt in infinitū ꝓceſſus in talibꝰ ꝑdicatis. Sit igr̄ grā exēpli B ꝑdicatū ꝑma cā.ꝛ tūc ꝯn̄r dōm erit ꝙ notitia q̄ humanꝰ itellectus cognoſcit eū eē ꝑmā cām eſt qꝛ.neqꝫ pōt cognoſcere deū eſſe ꝑmā cāz cognitiōe ꝑpter qd.ꝛ ipa eſt perfectioꝛ ꝙ aliq̄ notitia ꝑpter qd.ſiue dei.ſiue alteriꝰ.vt pꝫ.poſito ꝙ qs ita pfcē cognoſcat deū eē ꝑmā cāz ſic ab humano itellcū cōprehēdi pōt.q̄re ꝛc̄.ꝛ ſic abſolute ſtabit vitas ꝯclōnis. ¶ 5ᵃ ꝯclō.ꝓbabilr̄ dici pōt.ꝙ vbi ex effectu ꝓprio ad cām ꝓpriā ōmſatōe ꝓcedat̄ noᵃ ꝑmiſſaꝝ ſit notitia ꝯclōnis perfectioꝛ ꝯuis ēt oppoᵐ ꝓbabilr̄ dici poſſit. Pria ps pōt ſuaderi.qꝛ notitia cāe q̄ ꝑ notitiā ꝓprij effectꝰ acqrit̄ ē cōfuſa ſicut et cognitio effectus.quare vtraqꝫ exiſtente confuſa.pfectioꝛ ē vr̄ illa ꝑ quā alia acqrit̄.ꝓſerti cū ambe notitie ſint ꝑ terminos eque coēs ꝛ ꝯuertibiles.ſic q̄n ꝑ paſſionē ꝓcedit̄ ad demōſtrationē ſue cauſe imediate. 2ᵃ pars pōt ſic ſuaderi. per eternitatē motꝰ tāq̄ per effectū ꝓpriū demonſtrat̄ deū eē ſine pᵒ motorē eē.notitia tn̄ illiꝰ ꝯclōnis pfectioꝛ vr̄ ꝙ notitia pmiſſaꝝ.vt pꝫ.ꝛ idē ō q̄libʒ effectu dōʒ vr̄. ꝙ lʒ ꝑ riſibile ſiue diſciplinabile demſtret̄ eiꝰ cā.ſ.aīal rōnale grā exēpli. vr̄ tn̄ notitiā aīal rōnal vt ſic pfectiorē eē notitia riſibilis ſiue diſcipliabil ſʒ ꝙ tale. ¶ Poſſʒ tn̄ B aliqs dicer̄ ꝙ lʒ ꝯcederet̄ ō notitia dī q̄ ꝑ notitiā eternitatis motꝰ acqrit̄ ꝙ ipa ſit pfectioꝛ illa.n̄ tn̄ ſic de notitia aīal rōnal ꝛ noᵃ diſciplinabilis ꝯcedi dʒ.nā diſcipliabile ꝛ aīal rōnale realr̄ iuicē ꝯuertunt̄ qḋ n̄ ꝯtigit ō eternitate motꝰ ꝛ motore ꝑ.lʒ forte ad terminos ꝯuertibiles aliq̄ mō ōmū reduci poſſʒ. ¶ Itē diſciplinabile dic paſſionē formalr̄ iherētē ali rōnali.eternitas vo motus nō eſt accn̄s deo iherēs.cū in ōo non ſit aliqd ab eo realr̄ diſtictū.q̄re ꝛc̄. Teneat rn̄dēs ꝑtez q̄ ei magis placet.

Quātum ad 3ᵐ ar.ꝙ itellectꝰ pōt ꝑmis ꝑncipijs diſſentire. Primo.qꝛ eoꝝ notitia ex alia notitia ōpendet.q̄re ſicut ex iſta cā pōt ꝯclōnibꝰ diſſētire ita ēt ꝑncipijs ꝑmis.aſſūptū pꝫ.cū eoꝝ notitiis ꝯplexa ex icōplexis notitijs ſuoꝝ terminoꝝ ſit depēdēs.q̄re ꝛc̄. ¶ Scḋo. pᵃ prinᵃ ōmōſtrari pn̄t q̄ ꝛc̄.lʒ ꝯn̄a cū nihil ſit demſabile qn aliq̄ mō dubitari poſſit.aſſūptū ꝓbat̄.primoꝝ ꝑncipioꝝ aliq̄ eſt cā ꝑ ſe.ex q̄libet aūt ꝑ ſe cā pōt effectꝰ demōſtrari.q̄ ꝛc̄. aſſūptuz ꝓbat̄.qꝛ pᵃ principia i intellectu poſſibili fundātur tanq̄ in ſubō ꝛ cā eoꝝ mālr;ab itellectu ēt agente depēdēt tāq̄ ab efficiēte.q̄re ꝛc̄. ¶ Diceret̄ forte ſic eſt dōm.ꝙ lʒ ꝓpōnes ille q̄ pᵃ pnᵃ appellātur ab itellectu poſſi ꝛ agente realiter depēdeāt.ſignificata tn̄ ipaꝝ nō depēdēt ab eis.certū.n. eſt qōlʒ ens eē vel nō eē.ſilr̄ oē totū eē maiꝰ ſua pte.n̄ depēdet ab itellectu. ¶ Sʒ lʒ rn̄ſio vera ſit adhuc vr̄ ſtare arᵐ.qꝛ vtriuſqꝫ illoꝝ ſignificatoꝝ ōs ē cā.cū ipe ſit cā cuiuſlibʒ alteriꝰ entis vt cōiter cōcedit̄.q̄re ex deo ſaltē tāq̄ ex remota cā poterit vtrūqꝫ illoꝝ ꝑncipioꝝ demōſtrari. ¶ 3ᵒ ſi itellectꝰ nō poſſet ꝑncipijs ꝑmis diſſētire tūc nō eēt potētia libera.ꝯn̄s vr̄ falſū.cū ſit potētia abſtracta.lʒ ꝯn̄a cū nec lo ꝑncipijs ptmis aſſētiret. ¶ 4ᵒ antiqui multi de ꝑ prinᵃ dubitauerūt ꝛ ſibi diſſētiſerūt vt pꝫ 4ᵒ meta.q̄re ꝛc̄. ¶ In oppoſitū tn̄ eſt ꝑhus.vt arguebat̄ ꝑus. ¶ Pro reſpōſiōe ſit B diſtictio.ꝑnᵃ q̄dā ſūt olo pᵃ.q̄dā vero nō ꝑma.Exēplū ꝑmi.ſic quodlʒ ē vl̄ nō ē.nō ꝯtigit idē ſil eē ꝛ nō eē.Exēplū ſcḋi ſic oē totū ē maius ſua pte.ſi ab eq̄libꝰ eq̄lia demas remanētia ſunt eq̄lia. Et talia pnᵃ ſiue pᵃ ſiue nō ꝑma ſūt duplicia. Nā q̄dā ſūt mētalia.q̄dā vo vocalia aut ſcripta. ¶ Pria ꝯclō.ꝑncipijs non olo ꝑmis ꝑt itellcs diſſētire.pꝫ.qꝛ ꝑt aliq̄ rō pſuaſiua i oppᵒ adduci.rōne cꝰ talibꝰ ꝑncipijs poterit diſſentire.qr̄ ꝛc̄. ¶ 2ᵃ ꝯᵒ.ꝑncipijs mētalibꝰ oio ꝑmis n̄ ꝑt itellcs diſſētire. ꝓbat̄.qꝛ itellectꝰ nālr̄ ē iclinatꝰ ad illas ꝑ aſſētiēdū.nec ad aſſenſū eoꝝ regrit̄ aliq̄ rō vel diſcurſus.ſʒ ex ſolo lumie itellectꝰ agētis ſtati mouet̄ itellectꝰ ad eis aſſētiēdū.q̄ ꝛc̄.ꝛ ꝫ ꝯᵒ.qꝛ ſi itellectꝰ poſſet eis diſſentire.B eēt vel ꝑpter defectū rōnis q̄ regrit̄ ꝑ aſſenſu eoꝝ.vel defectu alteriꝰ cāe q̄ regreret̄ ꝑter itellectū agētē.ꝛ nālē iclinationē itellectꝰ poſſibilis.ꝛ debitā locationē pſitaꝝ terminoꝝ ꝯponentium illō ꝑncipiū. ꝛ aſſūptū vr̄ māifeſtū ex q̄ōne ꝓcedēti.ꝛ de mēte cōmen.3.de aīa.ꝛ liconieſſis i iſto ꝑ. ¶ Ex ꝯclōne ifert̄ ꝙ itellectꝰ nō ꝑt oppoſitis principioꝝ ꝑmoꝝ mētaliū aſſentire.pꝫ ex ꝯclōne. ꝓbat̄ etiā rōne.illi nō ꝑt itellectꝰ aſſentire qḋ n̄ pōt capi ab itellectu.ſʒ itellectꝰ hūanus oppō ꝑncipioꝝ ꝑmoꝝ cape n̄ ꝑt.q̄ ꝛc̄. maioꝛ de ſe pꝫ.ꝛ minoꝛ ſilr̄ nō.n.itellectus cape ꝑt ꝙ idē ſil ſit ꝛ n̄ ſit.q̄re ꝛc̄. ¶ 3ᵃ ꝯᵒ.itellectꝰ hūanꝰ n̄ pōt diſſētire ꝑmis ꝑncipijs vocalibꝰ vel ſcriptis ōbite itellectis.pꝫ ſic ꝓcedens. Nōnter ō ōbite itellc̄is.qꝛ vbi qs male itelligeret ꝑnᵒ oio pᵒ.ꝛ i mēte ſua ſubordinaret̄ vni falſo. ſtaret vt illa diſſentiret.q̄uis poſſet aliqs ꝛ rōnabilr̄ dīc ꝙ tūc ille n̄ diſſētiret ꝑncipio vocali. ſʒ diſſētiret ꝓpōni mentali quā itellectꝰ ſibi format audita illa ꝓpōne vocali.qr̄ ꝛc̄. ¶ Ad rōnes q̄ adducunt̄ i oppᵒ rn̄det̄. ¶ Ad ꝑmā negādo ꝯn̄az.nꝫ ē ſile ō ꝯclōnibꝰ ꝛ ꝑncipijs.ꝯclōnes.n.n̄ ſolū depēdēt ex ſimplicibꝰ terīs ipas ꝯponētibꝰ.ſʒ ēt aſſenſus eaꝝ ex aſſu ōpēdet aliaꝝ ꝓpōnū ꝑoꝝ iꝑis ꝯclōnibꝰ.noᵒ vo ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ.i.apphēſio ꝯrᵃ ex apphēſiōibꝰ ſimplicibꝰ ſuoꝝ termioꝝ ōpēdentiā hꝫ.ſʒ eorū aſſēſus n̄ ex aſſēſu alteriꝰ depēdet cū itellcs ō ſe ſit natus imediate ſibi aſſētire.nꝫ aliō manifeſtiꝰ hr̄e poſſit q̄ eis aſſētiat.qr̄ ꝛc̄. ¶ Ad 2ᵃᵐ dici poſſʒ ſic ſibi rn̄debat̄. ¶ Ad rōnē i oppoᵐ ꝓbabilr̄ dici ꝑt.ꝙ lʒ ſignifiᵗᵘ illiꝰ ꝓpōnis hēat cāz ꝑ ſe.nō tn̄ ꝑ illā ōmſtari ꝑt.q̄m ē oio ꝑ ſe notū. Uel alr̄ dici ꝑt. ꝙ ſigniᵗᵘ illiꝰ ꝓpōnis nō ē aliqḋ ens.qr̄ nō oꝫ vt hēat cāz.nullū.n.ens vr̄ eē ꝙ qōlʒ ē ſit vel n̄ ſit.q̄re ꝛc̄. ¶ Ad teriā ꝯcedit̄ ꝯn̄s ꝛ ꝯn̄a.nō ſolū ō ꝑncipijs ꝑmis qn ēt de ꝯclōnibꝰ. Et i B dr̄t itellectꝰ a volūtate.Sī.n.ad aliquā ꝯcluſionē rōnes ſufficiētes adducūt̄ ōductis rōnibꝰ i ꝯriū ꝛ alijs qbuſcūqꝫ impedimētis.itellectꝰ ōbite aduertēs ꝛ iuicē cōparās ꝑmiſſas ꝯclōni n̄ poterit ꝑmiſſis aſſētire qn etiā aſſentiat ꝯclōni.ſic graue ſurſū extr̄s dimiſſū nāe ſuēt oībꝰ ipedimētis ōductis nō ꝑt nō moueri ōorſū. ¶ Ad vltimā dr̄ ꝙ antiq diſſēſerūt oꝛe ſʒ nō corde.vel diſſenſerūt ꝓpōi mentali quā formabat eoꝝ itellectꝰ male itellecto ꝑnᵒ vocali dū ſibi ꝓferebat̄.

Ad rōnes ꝑncipales. ¶ Ad illas q̄ adducūt̄ ad ꝑtez neᵃᵐ dici pōt vna rn̄ſione ꝙ veꝝ ꝯcludūt loq̄ndo ō ꝑncipijs cōibꝰ. Ueꝝ qꝛ etiā adduci pn̄t ad ꝓbādū idē ō ꝑmiſſis.ꝛ qꝛ in eis aliqd falſitatis ꝯtinet̄.iō ad illas rn̄debo. ¶ Ad ꝑmā dr̄ ꝑ nō vr̄ eē verū ꝙ notitia qꝛ.ſit iperfectioꝛ notitia ꝑꝑ quid.qn imo aliqua qꝛ eſt. q̄liber ꝑꝑ quid.ē pfectioꝛ.vt patuit i ſcḋo aenculo. ¶ Ad ꝯmētatorē diceret̄ ipm voluiſſe ꝙ vbi de eadē ꝯcluſiōe notitia qꝛ.ꝛ notitia ꝑꝑ qd.haberi poſſit notitia ꝑpter qd eſt pfectioꝛ.Si eni lunaz eſſe eclipſabilē ꝑ eius cāz imediatā cognoſcā.pfectionē ha-

beo notitiā. q̄z si solū sciatur a me. qꝛ est mediāte sIba. vt pꝫ.
cū hoc tñ stat notitiā aliquā. qꝛ ē. certa notitia ꝑ q̄d. alteri⁹
rei esse ꝑfectiorē. sicut notitis qua scitur deū eē ꝑfectioꝛ est
q̄z notitia q̄ scis lunā eclipsabilē eē ꝑ eius cāz. ¶ Ad secūdā
rōnē dr̄ q̄ rō ɔcludit ꝑ pⁱma ɔclusiōe posita in articulo scḋo
quo ad scḋam ꝑtē ipsi⁹. ¶ Siłr dr̄ ad ɔfirmationē. Quidaz
tñ tenētes oppositū dicūt q̄ duplex est cōitas. quedā est cō
munitas p̄dicatiōis. q̄dā vero cāłitatis. ꝛ ɔñter dicunt q̄ mi
nus cōe cōitate p̄dicationis est ꝑfectius vt argumētū ꝓbat:
sed minus cōe cōitate cāłitatis nō est ꝑfectius. imo impfe
ctius. Deus. n. est cōmunissimū cōitate cāłitatis. ꝛ tñ est ꝑfe
ctissimū. siłr corpoꝛa celestia sunt his inferiorib⁹ i causando
cōioꝛa. que tñ sūt magis ꝑfecta. ꝛ sic ɔtingit vt dñt de prin-
cipijs cōib⁹. qm̄ eoꝝ notitia ad multaꝝ ɔclusionū notitias
effectiue ɔcurrit. ad quas tñ ɔclusiōes nō ɔcurrūt. q̄re ipoꝝ
notitia ꝑfectioꝛ esse debet. ¶ Ad ɔfirmationē vero dñt q̄
dupliciter dr̄ distīcta notitia. vno mō distinctiōe obiecti. alio
modo distinctione modi ꝓcedēdi. Primo mō notitia ɔclusi
onis ē distictioꝛ notitia p̄ncipioꝝ. cū sit d̄ obiecto distictiori.
Scḋo modo notitia p̄ncipioꝝ est distinctioꝛ. cū sibi distin-
ctius sine discursu assentiat intellectus. ꝛ ꝓp hoc volūt q̄ ꝑ-
fectioꝛ sit notitia principioꝝ. ¶ Sed ɔtra h̄ instaꝛ. nā ex rñ
sione pⁱma seq̄tur notitiā principioꝝ simul eē ꝑfectiorē ꝛ im
ꝑfectiorē notitia ɔclusionis q̄d iplicat ɔtradictionē. ɔña ꝓ-
batur. p̄ncipia cōia sūt ɔclusiōib⁹ cōioꝛa nō solū cōitate cāli
tatis. sꝫ ēt cōitate p̄dicatiōis. cū igiꝛ vt ipsi ɔcedūt cōioꝛa cō
munitate p̄dicatōis sint iꝑfectioꝛa: ꝛ cōioꝛa cōitate cāłitatis
sint ꝑfectioꝛa: seq̄ꝛ notitiā p̄ncipioꝝ cōiuz simul eē notitia
ɔclusionū ꝑfectiorē ꝛ iꝑfectiorē. ¶ P̄ ɔcesso istis gr̄a argu-
menti q̄ notitia p̄ncipioꝛū actiue ɔcurrat ad notitias ɔclu-
sionū ꝓducēdas. q̄d tñ multi ꝛ rōnabiliter negāt. dñtes eaz
solū ɔcurrere dispositiue. talis eñ notitia nō p̄ncipalr̄ sed so
lū istrum̄taliter actiue ɔcurret. q̄re ñ oportebit ex h̄ ɔclude
re vt sit ꝑfectioꝛ. Ad plures. n. effectus ꝓducendos ɔcurrit
mot⁹ celestis q̄z hō. ex hoc tñ ñ seq̄ꝛ vt mot⁹ celestis sit hoīe
ꝑfectioꝛ. imo neq̄z celū circūscripta itelligētia ē hoīe ꝑfecti⁹
vt q̄dā volūt. sꝫ ad pl'es eff'cus ñ tā q̄z p'iꝝ istrumētale agēs
ɔcurrere videaꝛ. ¶ P̄. cā vlioꝛ q̄ est cā minus vlī ꝑfectioꝛ
debet in se alias cās virtualr̄ ɔtinere. sic aūt nō est de noti-
tia p̄ncipioꝝ. ad notitiā. n. ɔclusionū ɔcurrūt itellect⁹ agēs.
ꝛ possibilis. ꝛ discursus ipius. nullū aūt hoꝝ virtualr̄ ɔtinet
noticia p̄ncipioꝝ cōiuz. vt pꝫ. q̄re ꝛc̄. ¶ Melius igiꝛ erit di
cere notitiā principioꝝ foꝛe quādā motā dispositionē. qꝛ di
sponitur intellect⁹ ad notitias vlteriores acq̄rēdas. q̄z dice-
re ipaz eē cāz actiuā vleꝫ. ¶ Cōtra scḋaz eñsionē arguꝛ. qꝛ
distictio obiecti nō min⁹ faē ad notitie ꝑfectōez. q̄z distictio
modi ꝓcedēdi sine adhesiōis itellect⁹. imo magis vr̄ facere
vt ex supradcis pꝫ. q̄re ɔcedi dꝫ notitiā ɔclōis. q̄ ē d̄ ob'o ma
gis distīcto. q̄z ius itellect⁹ magis adhereat p̄ncipijs. eē olȝs
pario⁹ notitia p̄ncipioꝝ absolute ꝑfectiorē. licet ɔcedi pos-
sit ecōtra notitiā p̄ncipioꝝ esse ꝑfectiorē scḋm q̄d. s. merito
certitudinis. ꝛ idepēdētie. vt dictū fuit in ɔclōne pⁱ. ¶ Ad
tertiā rōnē dr̄ q̄ ꝓbat scḋaz ꝑtē pⁱme ɔclōnis. Sꝫ qꝛ ita ar-
gui pōt de notitia p̄missaꝝ demr̄atōis ꝓpter q̄d. q̄ eēt ɔtra
tertiā ɔclōnē. iō rñdetur q̄ maioꝛ nō est vlr̄ vera. Illud. n.
solū est veꝝ de fine p̄ncipali. nō aūt de fine scḋario. nūc aūt
notitia ɔclōnū nō est pⁱmari⁹ sed scḋari⁹ finis notitie p̄missa
rū. sed copl'atio itellect⁹ agētis nobiscū siue felicitas erit vl
timus finis. ꝛ talis conceditur esse ꝑfectioꝛ notitia p̄missa-
rum. nō etiā est oīmoda silitudo de p̄ncipijs demr̄atiōis re
spectu ɔclōnis. ꝛ p̄ncipijs diffōnis respectu spēi. p̄ncipia eñ
demr̄atōis in notitiā ɔclōnis oꝛdinanꝛ in gn̄e cause efficiē
tis. vt cōiter dñt. p̄ncipia vero diffinitiua in spēm oꝛdinanꝛ
tā q̄z p̄ncipia formalia ipius. gen⁹ enī ꝛ dr̄ia sunt forme spēi.
vt cōiter dici solet. q̄re ꝛc̄. ¶ Ad 4^{am} rōnez licet dicaꝛ ipaz
arguere pro determinatis in q̄ōne. q̄dā tñ tenētes oppositū

dñt ꝛ bene. q̄ itellectus nō q̄etaꝛ in notitia ɔclōnis q̄n fue-
rit demr̄ata. sꝫ q̄etaꝛ cū a notitia illi⁹ ɔclōnis iā acq̄sita fiat
resolutio vsq̄z ad p̄ncipia ꝑ se nota. ꝛ sꝫ hec rñsio vera sit. ad
huc tñ restabit dubiū p̄ncipale. s. in q̄ magis q̄etabiꝛ absolu
te itellectus de reb⁹ dubitabilib⁹. s. an i sola notitia p̄ncipio
rum. an in notitia ɔclōnū que ꝑ illa p̄n⁹ fuerit acq̄sita. ꝛ cer-
te dicendū ē q̄ magis in notitia cōclōnū. q̄re ipa erit ꝑfecti
oꝛ. ¶ Ad vltimā siłr dr̄ q̄ ɔcludit ꝓ determinatis in q̄ōne.
Dico tñ hic q̄ nō frustra q̄reret itellect⁹ minorē perfectōez
sꝫ in se quandā aliā ɔtineret maiorē. q̄re ꝛc̄. ¶ Ad rōnes q̄
sunt ꝑ ꝑte affirmatiua. ¶ Ad p̄mam dr̄ maiorez non eē vlr̄
verā. ꝛ ꝑsertim in cāis formalib⁹. cum enī hō aīal ꝛ corpus
aīatū eēntialr̄ oꝛdinenꝛ. aīal nāliter est hoīe p̄us. ꝛ ipo iꝑ
fectius. ꝛ siłr est dicēdū de corꝑe aīato respectu aīalis. ꝛ idē
in ꝓposito ɔtingit. ɔcesso eñi gr̄a argumēti q̄ notitie p̄dicte
iuicē eēntialr̄ oꝛdinenꝛ. se hn̄t sicut notitie cōioꝛes ꝛ min⁹
cōes. q̄re ꝛc̄. ¶ Ad scḋam dr̄ q̄ ɔcludit notitiam p̄ncipioꝝ
ꝑfectiorē dici posse vt sic. siue scḋm q̄d. Uñ dicit ɔclusio pⁱ.
nō tamē simplr̄. nō enī verū est ea que min⁹ depēdent abso
lute eē ꝑfectioꝛa. nā mā pⁱma ɔpositi min⁹ est depēdens q̄z
ipꝫ ɔpositū. cū ɔpositū ab eē māe depēdeat. ꝛ nō ecōuerso.
et tñ mā nō absolute est ꝑfectioꝛ ɔposito. sꝫ iꝑfectioꝛ ipo.
¶ Ad vltimum ɔcesso antecedente negāda est consequen-
tia. vt ex predictis patet. Et sic est finis questionis.

¶ Restabit vt in illa mā declareꝛ penes quid habet atten
di ꝑfectio scie. Nō enī penes obm̄. vt arguiꝛ in q̄ōne. qꝛ tūc
scia humana de deo eēt infinite perfecta. ¶ Itē scia de effe
ctu sine cā esset eq̄ ꝑfecta sicut cū cā. Neq̄z penes modū ꝓce
dendi vel declarādi. qꝛ tūc ɔclō mathematica ꝑfecti⁹ sciret
q̄z ɔclō metaphica. q̄d vr̄ falsūz. seq̄retur enī vlteri⁹ me^{ca}
esse min⁹ ꝑfectā geoⁱ. Neq̄z penes ꝑfectionē potētie cogno
scitiue. tunc. n. oēs notitie sciētifice eēnt eq̄ ꝑfecte. Neq̄z pe-
nes eēntialē ꝑfectionē eius p̄m q̄ est res p̄dicamēti. qꝛ cum
oēs sint in eadē spē q̄litatis eēnt oēs eq̄ ꝑfecte. Neq̄z penes
maiorē idepēdentiā. vel fictionē. vel itensionē: vel adhesio
nē itellect⁹. vt pꝫ in q̄ōne. h̄ est loc⁹ ɔsideratiōis subtilis.

¶ Nos aūt dicim⁹ nꝫ oēz sciaz demr̄atiuā eē īzi-
mediatoꝝ idemōstrabilē ꝛc̄. Questio XVII.

Queritur 17°. vtꝝ notitia dēmr̄atiua de
beat resolui vsq̄z ad p̄ncipia
pⁱma. Et nō arguitur. qꝛ si sic. fieret resolutio
vsq̄z in dignitatē pⁱmā. cū aūt pⁱma dignitas
i notitiā entis resoluaꝛ. ens v̄o i pⁱmā cāz. cū
ipa sit ens pⁱmū. seq̄ꝛ q̄ nō poterit aliq̄ noti-
tia dēmr̄a^{ua} hr̄i nō cōcurrēte no^{a} p^{e} cāe. q̄d vr̄
falsū. geoⁱ. n. p̄t suaꝝ ɔclōnū no^{am} hr̄e sꝫ nihil d̄ dō ɔsideret.

In oppositū ē ari. i textu. ¶ In ista q̄ōne recitabū
tur pⁱmo q̄dā modi rñdēdi q̄ztū ad dif
ficultatē argumēti p̄ncipalis. ꝛ argueꝛ ɔtra ipsos. ¶ Scḋo
poneꝛ ali⁹ modus rñdēdi. ¶ 3°. breuiter rñdebiꝛ ad q̄situz.

Quantū ad pⁱᵐ dixerūt q̄dā q̄ ɔclōnes i p̄missas re-
soluūꝛ. p̄misse i suppōnes. suppōes i cōes aī
ɔceptiōes seu dignitates. ꝛ tādē i illā dignitatē. q̄ōlꝫ ens ē vł
nō ē. illa v̄o dignitas i ens icōplexū ꝛ trāscēdēter sūptū r̄ du
cibꝫ. sup̄ q̄ ipa fundaꝛ ens aūt in ens pⁱᵐ reducibꝫ. q̄d ē pⁱᵃ cā.
¶ Ex q̄ inserꝛ q̄ nihil pōt simplr̄ sciri igrato ente pⁱ. ꝛ ꝑ ɔñs
geoⁱ si ignorat pⁱᵐ ēs nō hꝫ sciaz simplr̄. ꝛ h̄ vr̄ velle ɔmen.
ye meta. dicēs. q̄ nō p̄t sciri h̄ q̄ditas sube ꝑticularis d̄mō^{ns}
igrata pⁱᵃ cā. Dñt tñ q̄ ñ oꝫ q̄liƀcūq̄z pⁱmā cāz cognoscere.
sꝫ ipaz sufficit cog̃scere qꝛ ē. siue q̄ ē talis effect⁹ cā. Dicerēt
tñ isti ad formā vlr̄e rōnis q̄ sꝫ noti^{a} pⁱmi p̄ncipij tādē i no-
titiā pⁱme cāe resoluaꝛ nō seq̄ꝛ vt illō pⁱᵐ p̄ncipiū ɔplexū de-
mr̄eꝛ. ¶ Cōtra opiōnē istā ar. ꝓbādo q̄ ens cōmunissimū
in quod resoluiꝛ illō p̄ncipiū. q̄ōlibꝫ ē vel nō est. nō resolui
in cām pⁱmā resolutōe ꝑtinēte ad demr̄ationē de q̄ loq̄mur

dic. p̄mo sic. oīs resolutio q̄ fit via nostre notitie distincte est i aliqd absolute prius. sed nō p̄or ē p̄ma cā q̄z ens. ḡ ens i p̄mam cām resolui nō dz. ita vt notitia entia in notitiā p̄me cāe sit resoluēda. maior d se pz. minor p̄baē. qz si p̄ma cā sit p̄or ente. z oē p̄us stat eē sine suo posteriori absq3 ɔdictōe. rc̄ stabit deū eē nullo ente exn̄te. qd iplicat ɔdictionē. ❡ Cōfirmaē. per Ari. in p̄dicamētis. vbi diē q̄ p̄us est illud a quo nō ɔuertiē subsistēdi ɔn̄a. s3 seqē. p̄ma cā ē. ḡ ens ē. z nō ecōuerso. nisi gr̄a mãe. ḡ p̄ma cā nō est p̄or ente. ❡ Scdō ar. sic. oīs resolutio p' viā demr̄atōis est in aliqd nob notiꝰ. s3 prima cā nō est notior ente. ḡ rc̄. maior pz ex dictis de mēte Arist. minor p̄baē. itellectꝰ nō pōt itelligere nisi itelligat ens. cū ens sit obz adequatū itellectꝰ de mēte auic. in meᶜᵃ sua. s3 itellectus pōt itelligere nō itelligēdo p̄mā cām. qz deꝰ nō a nobis itelligiē nisi difficulter z reflexe p cognitōez effectus. Dicit ēt phūs p̄ meta. q̄ itellectꝰ nr̄ se hz ad manifestissima in nā sic oculus noctue ad lucē diei. q̄re p̄ᵃ cā nō erit notior ente. ❡ Tertio ar. sic. sic se hz ens ad p̄mā cām. ita illd p̄ncipium qdlz est vel nō est. ad p̄mā cām eē. s3 ens nō est primū incōplexū. s3 p̄ma cā p opinionē. ḡ qdlibet est vel nō est non erit p̄ncipiū ɔplexū. s3 p̄ma cā est. maior pz a silī. ɔn̄s m̄ ē falsū. vt pz de mēte ɔmētatoris. tertio de aīa. Probaē et rōne. qz p̄mū ɔplexū siue dignitas p̄ma ē p̄pō idemr̄abilis. z maxima p̄pō quā nec̄e ē quēlz docēdū h̄re. z oēs alias p̄cedēs. vt in p̄cedētibus habitū fuit. talis āt nō est illa. p̄ma cā ē. ḡ rc̄. minor p̄baē. illa. n. demr̄atur. 8. phȳsi. ❡ Itē ɔceptus dei nō est ɔceptus cōissimus s3 sp̄ālis. q̄re nō est nec̄e quēlibet docendū h̄re ip̄az. neq3 ɔceptꝰ dei alios p̄cedit. qz tūc eēt adeq̄tum obm̄ itellectꝰ. z per ɔn̄s illa p̄pō nō est oībus alijs p̄or. ❡ Scdō modꝰ r̄ndendi quorūdā modernoꝝ p̄mittit hāc distinctōem. Deū eē p̄mū ētis duobꝰ modis itelligi pōt. vno mō p̄mū p̄mitate eēndi. scdō modo primū p̄mitate cognoscēdi. ❡ Cōnr̄ iserē hec ɔclo. deꝰ est priꝰ ens p̄. sed non scdō mō. Prima ps pz scdm omnes. Scda p̄baē. qi non oz deū p̄ cognoscere. vt ex p̄dictis pz. ❡ zᵃ ɔclo. ens z dignitates sūt p̄ma prinᵃ cognoscēdi. pz ex dictis. z iō i demr̄ationibus illa p̄ cognoscuntur. z his ignoratis de nullo pōt h̄ri scia. ❡ Ad auctē vero ɔmētatoris q̄ fundaē opinio p̄cedēs. r̄ndent q̄ vex est q̄ nō pōt sciri hec suba p̄ticularis ignorata p̄ma cā. cū hoc tn̄ stat q̄ possū scire sortē eē risibilē ignorata p̄ma cā. Ad scire. n. sortē simplr̄. nec̄e est scire qd est. ex qbꝰ est. a quo est. z p̄pter qd ē sor. S3 hec nō p̄fecte sciunē nisi sciaē p̄ma cā. Sed ad scire sor. eē risibilē nō oz scire a quo est sor. vl' p̄p qd ē sor. s3 oz cognoscere qd est de subo z passione. z de subo qz ē. vt patuit in p̄hemio. Silr̄ dicūt i mathematicis contingere. qz ad scietifice cognoscēdū triangulū absolute reqrituir cognoscere qd sit. a quo ē. z p̄pter qd. S3 hec nō perfecte cognoscunē ignorata p̄ma cā. Ad scire vo triāgulū h̄re. 3. angulos illud nō reqritur. sed sufficit h̄re p̄cognitiōes subi. z passionis. de qbꝰ in p̄hemio dictū fuit. ❡ Cōtra istū modum istaē. z p̄ ɔtra ɔclonē primā. qz si deus sit primuz p̄mitate eēndi. tūc esset priꝰ ente trāscēdēter sumpto. ɔn̄s ē falsum. qz tūc valeret illa ɔn̄a. ens est. ergo deꝰ est. z nō ecōtra. qd est falsuz. ɔn̄a tz per fundamētū suū. ❡ Scdō. sicut se hz res ad eē ita ad p̄fecte cognosci. sed deꝰ est primū ens in eēndo. ergo erit primū i perfecte cognoscēdo. qd m̄ est ɔ ip̄suz. ❡ Tertio. ex opinōe seqē q̄ sic resoluiē demr̄atio quia. in priora in cognoscēdo q̄uis nō i essendo. tal' etiā ē resolutio demr̄atōis p̄pter qd s̄m hāc opionē. z p ɔn̄s in h̄ nō dr̄nt p̄dicte demr̄atōes. Hoc m̄ videē cōtra mentem Aristotelis. vbi diffiniēs demōstrationē simplr̄ diē. q̄ ip̄sa est per p̄ora non solūmodo itelligēdo rc̄. Per idē argumentū p̄baretur q̄ in hoc nō eēt dr̄ia itet dyalecticū z demōstratorem. eo q̄ vterq3 resolueret i p̄ora i cognoscēdo tm̄. ❡ 4ᵒ arguiē vbi dicit q̄ ad scire sortē esse. siue sortē absolute reqriē cognitio p̄me cāe. nō aūt ad scire sortē esse risibilē. ɔtra. qz scire sortē esse risibilē p̄supponit scire sortē eē. q̄re nō p̄fecte poterit cognosci sortē esse risibilē nisi p̄fecte sciaē sortē esse. sed h̄ esse nō pōt sine cognitione cāe p̄me. ḡ p idē sor. eē risibilē nō p̄fecte cognosci poterit sine cognitiōe p̄me cāe. cuiꝰ oppositum ipse dicit. ❡ Cōfirmaē. ad p̄fectā cognitionē illius. sor. est risibilis. reqriē cognitio sor. z cognitio risibilis. s3 ad scire sortē reqriē cognitio p̄me cāe. ḡ rc̄. ❡ Cōfirmaē. qz sic eē rei simplex vt sor. ex oī gn̄e cāe depēdētiā hz. ita ē z aliqua passio ex q̄ttuor causis in eē dependet. z p ɔn̄s nō poterit illiꝰ passiōis p̄fecta notitio h̄ri per demōstrationē simplr̄ z potissimā nisi per oēs eius cās. sed hoc fieri nō poterit ignorata cā p̄ᵃ dio que ē primū efficiēs z vltimus finis. quare rc̄. Hoc tamē videtur contra hanc opinionem.

Quantum Ad zᵐ sit p̄ hec distinctio. l3 multis mōis aliqd dicaē alio p̄us vt pz p ari. i p̄dicamētis. tn̄ vt p̄posito spectat duobꝰ modis. accipi pōt. vno modo scdz cālitatē. Alio mō. qz ē illd a q̄ nō ɔuertiē subsistēdi ɔn̄a. Exēplū primi. sicut mā z forma sūt priora cōpostto. Exēplū secūdi. sicut aīal dicimꝰ hoīe p̄us. cū sequaē. hō est. ḡ aīal ē. z nō ecōuerso nisi gr̄a mãe. Talis vo prioritas q̄ inter supiꝰ z inferius reperiē potius prioritas rōnis q̄z realis dici debz. Eadē. n. res ē aīal z hō. z m̄ dicimꝰ aīal eē hoīe prius. silr̄ forte ɔsideratū vt aīal diceremꝰ prius se ip̄so s̄m q̄ hō. Prius aūt cālitatis q̄ttuor modis distingui pōt. s̄m q̄ et cā i. 4. genera cāꝝ distingui habet. Ex hac distinctiōe isertur deū nō esse quolz alio ente prius scdō mō. nō. n. seqē suba est. ḡ deus est. sed potiꝰ ecōtra. ❡ zᵃ distictio. deū eē cālitate p̄ᵒʳ alioꝝ duobꝰ modis intelligi pōt. vno mō. qz qbuscūq3 indiuiduis realiter ab eo distinctis deꝰ est prior. scdō mō qz absolute oībus p̄or. siue cōsideratis p modū3 iduidui. siue per modū3 gn̄is. vel sp̄ēi. Primo mō dz cōcedi. Quodlibet. n. aliud iduiduū ab eo depēdet tanq̄z a cā efficiēte vel cōseruāte: q̄ tn̄ est ɔ̄pēdētis cāe efficiētis. z tāq̄z a cā finali vltimata. Scdō vo mō n̄ oz. cū. n. suba d deo p̄dicaē tāq̄z supius d suo iferiori sit realr̄ ip̄e deus. n̄ dicere possumꝰ deū eē illa suba cālitate priorē. pōt aūt cōcedi q̄ ē ip̄a posterior nō p̄ s3 scdō mō prioritatis. eo q̄ ds vt suba ē se ip̄o prior s̄m q̄ deus illo mō prioritatis. ❡ S3 dubiū est qd de alijs gn̄ibus z sp̄ēbꝰ dici dz q̄ d ip̄o nō p̄dicanē. nūqd sint eo p̄ora vel posteriora p̄ vl' scdō mō. Dr̄ q̄ sūt eo p̄ora p̄ mō. sed scdō mō neq3 p̄ora neq3 posteriora dici debēt. nō. n. seqē formaliter. aīal est ergo deꝰ ē. neq3 ecōtra. ❡ Scdō dubitaē. cū i cāis efficiētibꝰ z finalibꝰ sit dare cām magis vl'em z minꝰ vl'ez s̄m p̄dicationē. nūqd cā efficiēs vel finalis cōior ip̄o deo sit dicēda prior vel posterior ip̄o. Dicitur q̄ p̄ mō nō est prior deo neq3 posterior. Est enī idē realiter cū ip̄o. Sed scdō mō pōt dici prior. sicut ip̄se deus s̄m q̄ motor absolute prior ē seip̄o s̄m q̄ p̄mꝰ motor hoc modo prioritatis ❡ 3ᵃ distictio. in demr̄ationibꝰ siue in doctrinis fieri resolutōez in aliq̄ p̄ora dupl̄r itelligi pōt. vel in p̄ora i cognoscēdo tm̄. vel in p̄ora in eēndo. Exēplū p̄mi. sic cōtingit i demr̄atione qz. Exēplū scdi. sic i demr̄atiōe p̄p qd. in q̄ fit resolutio effectus in suā cām. ❡ 4ᵃ distictio q̄ i talibꝰ fiat resolutio in p̄ora in eēndo dupl̄r ɔtigere pōt. vno mō in priora ordine cālitatis. alio mō in p̄ora scdō mō prioritatis prius dicto. Exemplum primi. sicut notitia p̄pter qd ɔpositi i notitiā mãe z forme resolui hz. Exēplū scdi. sic notitia hoīs i notitiā aīal' resoluiē. Et p̄iformiter s̄z quādā silitudinē dici pōt p̄pōnes geoᶜ i sua p̄nᵃ resolui eo q̄ sunt cōiora ip̄is. q̄uis forte q̄dā eoꝝ nō se h̄ent sic supius z iferius. ❡ 5ᵃ distictio. notitiā itellectiuā in aliā notitiā itellectiuā3 resolui duplici ordīe ɔtigere pōt. vno mō ex p̄te app̄hēsionis absolute alio mō ex parte credulitatis. siue adhesionis itellectꝰ. Ex p̄te app̄hēsiōis. sicut notitia cōplexi resoluitur in notitiā icōplexi. Nō enī pōt itellectꝰ ɔplexe app̄hēdere sic eē vel sic. vt p̄ut3 hoīez eē risibilē. nisi hoīez z risibile simpliciter app̄hēdat. Ex p̄te adhesiōis. sic ɔclones geometrie

in eius ꝓncipia resoluunť. qm̄ itellect⁹ firmius ꝛ certi⁹ ē ap‑
tus illis adherere ꝙ̄ ꝯclonib⁹. Ex quo īferť ꝙ resolutio qua
ꝯcl'ones ꝛ ꝓmisse in ꝓn⁰ ꝓpria resoluunť. et tandē in ꝓmā di
gnitatē. ꝛ resolutio q̄ ꝓma dignitas in ens resoluiť: nō sūt re
solutiōes eiusdē rōnis ƺ diuersaꝝ rōnuƺ Suppono vlteri⁹
ꝙ tā ex pte apphensiōis ꝙ̄ ex pte adhesiōis itellect⁹ resolu
tio ẜm ordinē doctrine tādē terminari dƺ in ea q̄ sunt cōissi
ma. Prima ps pƺ. cum vl'ia sint itellectui notiora. ꝛ appre‑
hēsio magis vl'is v̄tualr icludiť in apprehēsiōe min⁹ vl'is. ēt
ens est oīm ꝓmū itellect⁹. Scd̄a v̄o ps pƺ. cū intellectus fir
missime adhereat huic ꝓn⁰. q̄libet est vel nō est neqꝫ alteri
pōt firmi⁹ adherere. Sƺ illō ꝓncipiū est cōmunissimū. cuƺ i‑
mediate sup ente fundeť. vt pƺ. q̄re ꝛc̄. ❡ Ex quo seqť ꝙ no
titia entis nullo mō resolutiōis resoluiť in notitiā ꝓme cāe.
Probať. nō. n. resoluiť quo ad apphensionē absolute. cū ēs
sit notissimū itellectui. ꝛ ab ip̄o ad deū nō ꝯuertiť subsisten
di ꝯn̄a. neqꝫ deus nisi valde difficulter ab humano itellectu
ꝯprehēdi pōt. ens v̄o valde facil'r. neqꝫ resoluiť q̄ ad credu‑
litatē. qꝛ sup incōplexo nulla pōt credulitas fūdari. ꝛ si pos‑
set multo firmior eēt credulitas entis absolute ꝙ̄ dei. sic ēt
firmi⁹ adheret itellect⁹ huic ꝓn⁰. q̄libet ē vel nō est. ꝙ̄ huic
ꝓpōni. de⁹ ē. ❡ Ultimo ꝓmittiť hec distīctio De ꝯcl'one de
mr̄atōis aut ꝓmissis ipsius ꝛ vl'r d̄ re scita. dupliciter potest
haberi notitia siue scīa perfecta. vno modo simpl'r. s. quoad
oēs ipsius cās per se. taꝫ remotas ꝙ̄ ꝓpinquas. ꝛ ꝯn̄ter quo
ad oīa p se predicata ipsius. Scd̄o mō pfecta scdƺ quid siue
pfecta in genere. Exemplū ꝓmi. vt si hominē cognoscaƺ per
omnē eius formā ꝛ materiā per se. siue ꝓpinquaƺ siue remo
tam. Item per oēs eius per se causas efficiētes ꝛ finales. ꝓ
pinquas ꝛ remotas. Et ꝯsequēter notitiā habeo scientificaƺ
de oībus eius per se ꝓdicatis. Exēpluƺ scdi. vt si de forte no‑
tiam habeā scientificā per oēm eius causaƺ mālem tantuƺ.
aut formalē. aut vtrunqꝫ. cognoscēdo ip̄m per itrinseca tā‑
tum. Hec igr̄ dicetur scdm qd pfecta. qꝛ solū esset pfecta ẜƺ
vnum genus causaꝝ. vel duo a qbus depēdet. Diceretur ēt
scdm qd pfecta. si ẜm dterminatū modū ꝯsiderationis hr̄e
tur. Utrobi gratia. si geometrice tm̄: aut nāliter tm̄ ꝯsidere‑
tur. Notitia. n. geo^ca aut nālis ꝙ̄tūcunqꝫ in eadē scīa pfecta
hēatur: simpl'r pfecta dici nō dƺ. Quoniā ad dterminatā re‑
stringiť ꝯsiderationē: que in tali scīa hn̄i dƺ. ❡ Sed dubita‑
tur de his q̄ nō hn̄t quatuor cās. sic itelligētie que nō ꝓprie
ꝯponunť ex mā ꝛ forma. nunqd hn̄i possit scīa simpl'r pfecta
de ip̄is: ❡ Rn̄deť ꝙ sic. qꝛ suffic̄ ꝙ habeať per oēs eaꝝ cās
p se. a qbus depēdētiā hn̄t. Nota tn̄ dum cōiter dr̄ aliquam
notitiā siue sciam eē simpl'r pfectā itelligi eē simpl'r pfectā
in relatōe ad oēs notitias q̄ de illa re vel illa ꝯclusiōe ab hu
mano itellectu hn̄i possunt. Perfectissima. n. notitia que ab
humano itellectu d̄ triāgulo hn̄i pōt minus pfecta est ꝙ̄ pfe
ctissima que pōt de hoie hn̄i. Dico ēt ab humano intellectu.
qm̄ sola notitia q̄ deus se ip̄m cognoscit. ꝛ alia a seip̄o est ab‑
solute simpl'r pfecta appellanda. Et per ꝯn̄s nulla humana
notitia est absolute appellāda simpl'r pfecta. Sƺ limitati dƺ
cōis modus lo q̄ndi iuxta sensū expssū. ❡ Prima ꝯclo. in q̄‑
cunqꝫ genere pōt de aliqua re haberi scientia perfecto scdƺ
qd p resolutiōeƺ vsqꝫ ad p se nō. nō ꝯcurrēte notitia ꝓ^e cāe.
Probať ꝛ ꝓmo d̄ cā formali ꝛ mā^li vr̄ notū. Possū. n. d̄ hoie
notitiā hr̄e pfectā p ei⁹ itrinseca. s. p māƺ ꝛ formā resoluēdo
vsqꝫ ad ea q̄ sunt i illo gn̄e p se nota. ꝙ̄uis nullā hr̄em noti‑
tiā de ip̄ius cā efficiēte aut finali. aut saltē nō de oīb⁹ talib⁹
ei⁹ p se cāis. Probať ēt d̄ efficiēte ꝛ finali. d̄ q̄ min⁹ vr̄. Possū
. n. hr̄e sciaƺ hui⁹ ꝯclonis. ignis ē rarefactiu⁹ p hoc ꝙ ē calefa
ctiuus. ip̄suƺ aūt eē calefactiuū cognoscā p sensū ꝛ expiētiā.
Et sic nō oportebit hāc notitiā sciētificā in cognitionē ꝓme
cās reducere. q̄ difficulter a nobis cognosci pōt. Idē ēt vr̄ de
finali cā ip̄i⁹ ignis aut alteri⁹ rei nālis. ꝛ sic d̄ alijs m̄ltis exē
plificari pt. ❡ Sƺ diceret aliqs. nūqd tal' notitia sit dicēda
simpl'r pfecta i gn̄e cāe efficiētis. ꝛ vr̄ ꝙ n. qꝛ si de igne hr̄et
noti^a q̄ ad oēs cās efficiētes a qb⁹ depēdet. illa eēt pfectior
p⁹ quare ꝛc̄. ❡ Rn̄detur ꝙ nō. vt argu^m ꝓbat. Pōt igitur
dici pfecta in gn̄e cāe efficiētis ꝓ q̄to in gn̄e illo fit resolu‑
tio vsqꝫ ad p se nota. ƺ nō erit simpl'r pfecta i gn̄e illa. ❡ 2^a
ꝯ: indeterminata scīa pōt alicui⁹ ꝯclonis hn̄i notitia pfecta
simpl'r quo ad illā sciam. nō habita tn̄ notitia ꝓme cāe. Pro
bať. qꝛ vbi aliq̄ ꝯclusio geo^c demonstreť p ꝓmissas que resol
uantur vsqꝫ ad ꝓma ꝓncipia geo^c. illa scietur pfecte simpl'r
geo^ce. Ad quā tn̄ notitiā nō reqritur notitia ꝓme cāe. q̄re ꝛc̄. tƺ
ꝯn̄a. ꝛ assūptū videť notū. cū. n. geo^ce demostratōes p solam
cām formalē ꝓcedāt: vt pƺ ex cōmentatore ꝓ phẏcoꝝ. possi‑
bile erit vt nulla hita notitia ꝓme cāe ꝯclusio geo^c ꝓbetur
p cām formalē nā priorē. donec tandē ad p se nota in eadeƺ
scīa deueniatur. Et sicut arguiť de ꝯclusiōe geo^ca. sic de mul
tis alijs argui pōt. ❡ Ex ꝯclusiōe correlatie infertur. ꝙ sup
positiones ꝛ cōes ai cōceptiones geo^c quo ad pfectā notiā
geometricā alicuius ꝯclusionis habēdā nō sunt resoluende
in notitiā ꝓme cause. Patet ex ꝓdictis. Et hoc est contra opi
nionē ꝓmā recitatā in articulo ꝓmo. ❡ 3^a ꝯclusio. ad pfectā
notitiā simpl'r de aliquo causato hn̄dam dƺ habere notitiaƺ
ꝓme cāe. ꝓbať. qꝛ q̄libet cātū a ꝓma cā essentialr̄ depēdet
quare nullum causatum poterit pfecte simpl'r cognosci co
gnitione sciētifica nisi cognita prima cā. Et sic vr̄ ꝯclusio
vera. ꝯn̄a ꝛ aꝯn̄s videnť de se manifesta. ❡ 2° arguitur sic. i‑
ter cās efficiētes ꝛ finales totius vniuersi est ordo qdā eēn‑
tialis. ẜm quē aliqua cā est prior ꝛ aliqua posterior i eodem
gn̄e cāe. ꝛ p ꝯn̄s ad pfectā cognitionē simpl'r cāe posterioris
regreriť prioris cāe cognitio. detť igitur. a. causatū. sic ignis.
aut triangulus vel aliqd sil'e. ꝛ seqť cū tale causatū essentia‑
liter a celo dependeat. nō poterit simpl'r pfecte cognosci nō
habita cognitione celi. celū aūt cū ab intelligētia sibi appro
priata dependeat. sine illius cognitiōe nō poterit pfecte co‑
gnosci. illa vero intelligētia nō pfecte cognosciť non cogno‑
scendo intelligentiā supiorez. Et sic tandē ad vltimā intelli
gentiā deueniemus q̄ est ip̄se deus. Quare resoluendo noti‑
tiā posterioris cāe in notitiā p̄oris in gn̄e cāe efficiētis vel fi
nalis. tandē ad cognitionē dei deuenire dƺ. Et sic vr̄ ꝯclusio
vera. ❡ Ex ꝯclusione inferť ꝙ illa ꝯclusio. triāgulus hƺ. 3. ā
pfecte simpl'r scietur. nisi triāgulus p oēs p se cās cognoscať
donec tandē ad cognitionē cāe ꝓme deueniať. pƺ. cū triāgu
lus a deo dependeat. tanqꝫ a cā efficiēte. vel ꝯseruāte. ꝛ tāqꝫ
a cā finali vltimata ipsius. ꝛ aliaꝝ reꝝ. quare ꝛc̄. ❡ Sƺ hic
dubitatur ad quā sciam ptinebit illa perfectissima cognitio
que de triangulo hēbitur tūc. Nō. n. ptinere videť ad me^cam
qm̄ ipsa nō hab; spāliter ꝯsiderare hō ꝯclusiōes spāles. neqꝫ
ad geometriā cū solū ꝓcedat p formalē cām vt pƺ p cōmen
tatorē loco allegato. neqꝫ videť alia scīa ad quā ptineat illa
ꝯsideratio. ❡ Ad hoc mihi apparet dicendū. ꝙ ad nullā so
lū illa ꝯsideratio ptinebit. sed ad metaphisicū nālem ꝛ ma‑
thematicū simul. ꝛ sil'r ad alias si alique erūt alie scie ad hoc
iuuantes. ❡ 4^a ꝯclusio. lƺ ꝓcedēs ꝯclusio vera sit. nō tamen
q̄ncūqꝫ i resolutōe alicui⁹ notitie sciētifice deueniť ad no‑
titiā prime cāe ibi termiať resolutio intellectus. ꝓbať ꝓ. qꝛ
prima cā nō est intellectui notissima. Resolutio vero ad no
tissimū terminari debƺ. q̄re ꝛc̄. 2°. qꝛ resolutio ẜm nām itel
lectiuā p cōia ꝓcedit quousqꝫ ad cōmunissima deueniať q̄
sunt sibi notissima vt pƺ p suppositionē ꝓmissam. Sed ꝓma
cā cū sit vnū indiuiduū. vel spēs specialissima. nō est cōmu‑
nissimū. quare ꝛc̄. Ex quo inferť ꝙ notitia ꝓme cāe vlteri⁹
resoluenda erit in notitiā aliā cōiorez vel cāe efficientis vl'
effectus ip̄sius donec ad p se nota deueniamus ❡ 5^a ꝯclu
sio. lƺ pfectissima notitia causarū i notitiā ꝓme cāe sit resoluē
da. nō tn̄ hoc fieri debƺ per resolutionē principioꝝ cōium in
cām. Probatur sic. qꝛ si oppositū eēt veꝝ maxie ꝯtingeret
vt dicūt tenētes oppositū. qꝛ notitia entis resoluiť i notitiā

prime cāe. ¶ Sed ꝙ hoc sit falsū ostē. oīs resolō notitie fit in id qđ ē noti⁹ ꝛ pri⁹. deus aūt nō ē notior ente. vt pz. nō ēt ꝑor vt pz ex di. z. qꝛ neqꝫ cālitatis. cū ens ꝑdicef ꝺ deo. neqꝫ tāq͂ȝ illud a quo nō ꝯuertitur subsistendi ꝯn̄a. sed pori⁹ ec͛. vt pz. q͂re ꝛc̄. Fiet aūt resolō in ipam iuxta modū dictū in probatione tertie conclusionis.

Quantum ad terciū sit prima ꝯclō. q̄libet notitia demonstratiua alicui⁹ scie i aliq̄ ꝑn̄ᵃ vel l aliquod ꝑn̄ᵖ eiusdē scie resolui bꝫ q̄ in ipsa demr̄ari non pñt. Probatur sic. detur. a. ꝯclō q̄ ꝓbef p. b. c. ꝑmissas. ꝛ q̄ritur nūqd ipe sint i eadē scia demr̄abiles. vel saltē altera illarū. vel non Si n̄. hr̄ intētū. qꝛ tūc erūt illi⁹ scie ꝑn̄ᵃ. si sic. q̄rēdū erit ꝺ ꝑmissis ex qb⁹ ambe demr̄anf vel altera illaꝝ. nūqd sit demr̄abilis vel n̄. ꝛ si sic ꝯn̄r q̄retur ꝺ alijs ꝑmissis. Et sic vel oportebit eē ꝓcessū i infinitū in talib⁹ notitijs p se iuicē ordinatis. qđ ē ipoſe. vel oportebit ad aliquā ꝑmā aut aliq̄s ꝑmas notitias deuenire aliq̄ꝝ ꝑncipioꝝ in eadē scia. Illa vero in eadē scia nō demr̄ari poterūt vt ꝓbatū ē. ꝛ pz ꝺ mēte ꝯmētatoris. ꝑ phy. cū dicit ꝙ ꝑn̄ᵃ scie n̄ demr̄anf. qꝛ nz ꝓpter qd. ꝛ sic hēbif itētū. ¶ zᵃ ꝯclō. lꝫ ita sit. stat tn̄ vt ꝑn̄ᵃ alicui⁹ scie i altera scia demr̄entur. pz sic de illa. ꝺ pūcto ad pūctū ꝯtigit rectā lineā ducere. q̄ est ꝑn̄ᵖ geoͤ. ꝛ tn̄ demr̄af .6. phy. Astronom⁹ ēt ꝛ ꝑspectiuus multis vtitur ꝯclōnibus geoͤ tāq͂ȝ ꝑncipijs i scia sua. vt pz inspicienti. Ex quo inferf ꝙ lꝫ resolutio intellect⁹ ad talia ꝑn̄ᵃ terminetur quo ad talē sciam i q̄ sūt ꝑn̄ᵃ. n̄ tn̄ absolute ad illa terminaf. Seq̄f vlterius ꝙ lꝫ talia ꝑn̄ᵃ possint ꝑn̄ᵃ ꝑma sue scie dici. n̄ tn̄ sūt principia pria absolute. ¶ zᵃ ꝯclō. q̄lꝫ noᵃ demr̄atiua vltiate resolui dꝫ i pricipia absolute idemr̄abilia. ꝓbatur. qꝛ p ꝑmā ꝯclōnē notitia demr̄atiua in aliq̄ ꝑn̄ᵃ eiusdē scie resoluitur in q̄ talis notitia demr̄atiua hr̄. Aut igitur illa ꝑn̄ᵃ sūt absolute indemonstrabilia. aut non. Si sic hr̄ intentū. Si nō demōstrabūtur q̄ in alia scia supiori. Et tūc q̄rēdū erit de his p q̄ demr̄antur. vtꝝ p alia absolute demr̄ari possint. aut nō Et sic vel erit ꝓcessus i infinitū in hꝫ ꝑncipijs. vel oportebit ad aliq̄ ꝑncipia absolute deuenire. ad q̄ tādē resolō terminetur doctrie demr̄atiue. ¶ 4ᵃ ꝯ. nō oꝫ vt oīum ꝑncipioꝝ alicui⁹ scie notitia directe resoluaf i notitiā illi⁹ ꝑmi ꝑncipij. qđlꝫ est vel nō ē. Intelligo aliqđ ꝑn̄ᵐ directe resolui i alteꝝ qn̄ p alteꝝ illoꝝ alteꝝ demr̄atur. vel alioͤ scietifice ꝓbaf. Hec ꝯclō euidēs vr̄ de se. qꝛ nō appet nobis modus quo h̄ pricipiū geoͤ. q̄cūqꝫ sūt eq̄lia vni zᵒ sūt eq̄lia iter se. aut illđ ꝑn̄ᵐ. circa datū pūctū q̄libꝫ spaciū occupādo circulū designare ꝯtingit. demr̄etur. aut quouis mō scietifice ꝓbetur p illud. q̄libet est vel nō est. q̄re ꝛc̄. ¶ Et si q̄raf q̄re igr̄ ē principiū primā. ꝛ q̄re cōiter dr̄ p ipm alia principia roborori. Dr̄ ꝙ hoc iō ꝯtingit. qꝛ p ipm tāq͂ȝ notissimū ꝛ certissimum disponif ꝛ hituaf itellect⁹. ꝛ ꝯn̄r hllitaf p ipm ad alijs principijs assentiēdū. ¶ Itē qꝛ p ipm disponitr itellect⁹ ad n̄ sil̄ assentiēdū oppositis. ꝛ p ꝯn̄s ad sciēdū alia prinᵒ. si. n. itellect⁹ nō solū huic prinᵒ assentiret. q̄cūqꝫ vni zᵒ sūt eq̄lia iter se sūt eq̄lia. sed ēt p poſe crederet vel dubitaret op⁹ posse eē. nō ꝑfecte sciretur ab eo tale pricipiū. ¶ zᵒ qꝛ cognitio entis virtualr̄ icludif i cuiuscūqꝫ rei cognitionē. cū ens sit primū obm̄ itellect⁹. Notitia vͦo primi principij sup ente fūdatur. ꝛ in notitiā ei⁹ resoluitur. vt pz ex ꝑcedentib⁹. Et ꝓpter hoc dici cōiter solet ꝙ illđ pricipiū dēm demr̄atoꝝ virtualr̄ igredi tur. formalr̄ vͦo nullā. Ex quo pz ꝙ ꝯcedi pōt alia pricipia aliquo mō resolui posse in primā dignitatē.

His visis r̄ndetur ad ratonē pncipalez. ¶ Et ꝑ dr̄ ꝙ non semper oportet vt suppositiones et communes aīꝯceptōes directe resoluātur i primā dignitatē. ꝛ p hoc vr̄ primā ꝯclōnē nō valere. ¶ zᵒ dr̄ ꝙ illo cōcesso gr̄a argumēti resolutio dignitatis i ens. et alioꝝ pricipiorū i dignitatem sunt resolutiones diuersarū rōnū. Prima. n. ē resolutio quo ad apphensionē absolutā. Scđa vͦo quo ad assensū itellect⁹. et quo ad hāc resolutionē stat i dignitate tāq͂ȝ i termio vltiō. eo ꝙ nulli alteri pōt firmius adherere itellectus. Lꝫ igitur veꝝ esset ens resolui i primā cāꝫ nō sequeretur regri notitiā scietificā prime cāe ad notitiā ꝯclōnū ꝓp vorietatē illaꝝ resolutionū. ¶ zᵒ dico falsū eē ꝙ ens resoluatur i primā cām. siue ꝙ notitia entis absolute resoluatur i notitiā ꝑme cāe. sicut ex dictis ē manifestū. ¶ Ad auctātē vͦo ꝯmentatoris super q̄ fūdabaf opio prima. dr̄ ꝙ veꝝ ē ꝙ qditas subē particularis n̄ pōt sciri notitia simpl̄r ꝑfecta ignorata prima cā. ꝛ hoc est ꝯcessum in q̄ne. Et sic sit finis questionis ad laudem dei. Amen.

¶ Circulo quoqꝫ ꝙ impoſe sit demōstrare simpliciter manifestū est ꝛc̄. Qō XVIII.

Decimooctauo q̄rif. vtrū poſe sit circulariter demōstrari. Affirmatiue ar. ꝑmo sic. poſe est p effectū cām demōstrari. ꝛ econuerso effectuꝫ p cām. q̄ ꝛc̄. lꝫ ꝯn̄a. et assūptū pꝫ. qꝛ ꝑmi phi p eclipsim lune sensu ꝓceptā iuestigauerūt. et ꝯn̄r demōstrauerūt ipius cām. postea vero ex cā demōstrauerūt eclipsim. q̄re. ꝛc̄. ¶ Itē Ari. 8. phycoꝝ ex ꝓpetuitate mot⁹ vr̄ demōstrare ꝑ⁹ motorē eē. ꝛ ecōuerso. ¶ zᵒ effect⁹ sūt notiores q̄ od nos. ꝛ p ꝯn̄s p eos poterūt cāe demr̄ari. Cāe vͦo sūt quo ad nāam notiores. q̄re p ipsas poterūt demr̄ari effect⁹. ꝛ sic erit demr̄atio circularis. ¶ zᵒ i q̄lꝫ gn̄e cāe ꝑt fieri demr̄atio. sed ꝯtigit vt. a. sit cā. b. ꝛ ecōuerso. q̄ ꝯtingit ꝺmr̄ari a. p. b. ꝛ econuerso. maior ē Ari. zᵒ posteriorū. minor ē eiusdē zᵒ phy. ꝛ xiᵒ meᶜᶜ. vbi vult ꝙ cāe sūt sibi iuicē cāe. nā deābulatio ē cā sanitatis i gn̄e cāe efficiētis. ꝛ sanitas est cā deambulationis in gn̄e cāe finalis. ¶ 4ᵒ ar. nō solū in diuersis gn̄ib⁹ cāꝝ sed eodē dari demoᶜᵐ circularez. nā ex deambulatione demr̄ari ꝑt sanitas: et ecōuerso. vt in argumēto ꝑcedēti dictū fuit. sed sanitas ē finalis cā deambulationis. ꝛ econuerso. ergo ꝛc̄. Prima ps minoris pꝫ per phm loco ꝑus allegato. zᵃ ps ꝓbatur. cū. n. sanitas ꝯplexionis non sit aliud q̄ȝ bona ꝯplexio. talis aūt ordinatur i operationes tāq͂ȝ i finē. vt pꝫ de mente Auicē. ꝑᵒ ꝑmi. ꝯn̄r ordinabitur i opationē motiuā. siue deambulatiuā. q̄re ꝛc̄. ¶ 5ᵒ ex vapore demr̄atur pluuia. ꝛ econuerso. et hoc in eodem gn̄e cāe q̄. ꝛc̄. aīis pꝫ de mente Ari. zᵒ hui⁹. probaf ēt rōne. qꝛ ex vapore fit pluuia. q̄re ex ipo tanq͂ȝ ex cā māli poterit demōstrari. Silr̄ ecōuerso ex pluuia fit vapor. quare ex ipsa tāq͂ȝ ex māli cā poterit demr̄ari. q̄re. ꝛc̄. assūptū pꝫ ꝑmo meta. ¶ 6ᵒ vbi .a. effectus demr̄etur p. b. cām poterit idē effectus p. c. cām demr̄ari. sic vt fiat notior. b. vt ex precedentibus patet. quarecum. a. factus erit notior. b. poterit econuerso. b. demonstrari per. a. quore ꝛc̄.

In oppositum est ari. ꝑmo posterioꝝ. i illa pte. circulo quoqꝫ ꝙ ipoſe sit demōstrare

¶ Arguitur ēt rōne. qꝛ data demr̄atione circulari sequeretur ꝙ idē eēt eodē notius et ignotius. qđ eēt ꝑus et posteri⁹ ipso. et idē a se ipo dependeret. Iste ꝯclōnes vidētur ipoſes Si. n. a. esset notius. b. et ignotius eodē: tunc seq̄tur ꝙ eēt noti⁹. b. a termino priuatiuo ad terminū ifinitū. et vltra seq̄tur ꝙ nō eēt noti⁹ ipo qđ repugnat. Et p idem vr̄ ꝙ alie conclusiōes sunt ipoſes. ¶ Q͛ sequantur ꝓbatur sic. i qualꝫ demostratōe ꝑmisse demōstrātes debēt eē notiores ꝯclōne demōstrata ꝛ priores. vt pꝫ per diffōnē demōstratōis supius positā. vꝫ. demōstratio ē ex primis ꝛc̄. Si igr̄ p. a. demr̄atur b. ꝯclusio. econuerso per. b. demonstretur. a. tunc. a. erit notius. b. ꝛ ignotius: et prius. et posterius eodem. Et p idem seq̄tur ꝙ notitia. a. depēdet a seipa. qꝛ noᵃ. a. depēdet ex notitia. b. et notitia. b. ex notitia. a. ergo a ꝑ ad vltimū notitia. a. depēdet ex notitia. a. q̄re ꝛc̄. Ex quo vlteri⁹ seq̄tur ꝙ ideꝫ poterit p se ipm demr̄ori. ita ꝙ. a. demr̄abitur per. a. Et per

B sequitur ut infert Ari. i textu q per demonstrationē circularē non alis acquiritur notitia q cognoscere q si hoc est. hoc ē. B aūt ē superficiale valde. q̃re. ꝛc. ¶ In ista q̄one erūt princi paliter tres articuli. In p̄ pmittet q̄dā pambula. Scđo recita bit q̄dā mod⁹ tridendi. et arguet ꝯtra ipsuz. Tertio ponetur alius modus respondendi.

Quantum Ad p̄mū sciēdū p̄. q cōiter ieniūtur isti termini sillus circularis. et demrātio circularis. sicut āt tāgitur i expositione text⁹. ꝛ hētur p̄mo prio rum. tūc sillus dr̄ pfecte circularis. qñ ex ꝯclone sil'cū ꝯuersa vni⁹ p̄misse infertur altera p̄missa. et altera p cōuersā altri⁹. vbi. g. arguēdo sic. oē al' rōnale ē disciplinabile. ois hō ē al' rōnale. g̃ ꝛc. Si ecōuerso ex i^a ꝯclone. ois hō est disciplinabil. cū cōuersa maioris. ifertur minor. et cū cōuersā minoris iferat maior. erit sillus pfecte circularis. Ex quo infertur q vbi altera solū iferat p̄missa nō erit pfecte sillus circularis. sed ipfecte. ¶ Ad hoc tñ vt i p̄dicto exēplo dmon⁹ fieret p fecte circularis. nō regreret vt ex ꝯclōne cū cōuersa mino ris iferat maior. sed bñ regrit vt ex cōclōne cū cōuersa ma ioris iferat minor. sic arguēdo. oē disciplinabile ē al' rōnale ois hō ē disciplinabilis. g ois hō ē al' rōale. regrit. n. q̃ ad eē circularē demrātionē vt aial rōnale q̄d p̄ ponebat p me⁹. ꝛ cā ꝯclōnis. postea fiat ꝯclō siue p̄dicatū ꝯclōnis. ꝛ disciplina bile q̄d ponebatur p effectu: et p̄dicato ꝯclōnis fiat medius in 2^a demrātione. sed hoc nō cōtingeret nisi ex ꝯclōne cum cōuersa minoris iferatur maior. vt pz ituēti. ¶ Sciēdū vl terius q f3 cōez locutionē doctorū isti termini sill's circu laris. ꝛ demrātio circularis nō p vna demrātione neq pro vno sill'o accipiuntur. sed p aggregato ex plurib⁹ demrātio nib⁹ aut plurib⁹ sill's. et p ꝯñs si p pole daretur demrātio p fecte circularis. illa nō eēt demrātio vna. sed aggregatū ex plurib⁹ demrātionib⁹. pz de se. ¶ Sciēdū tertio q vbi fiat aliq̃ demrātio ab effectu ad cām tāq a notiori nobis. sic vt per notitiā effectus notitia cāe acqratur. q̃uis sic docēs vel qdiscēs ecōuerso sillūz formaret nō ex hoc dicerek dmon⁹ circularis. pz. qr staret. vt i scđo pcessu nulla gñetur scia. ne q3 p p̄missas ꝯclō notificetur. sed solū fieret illatio ꝯclōnis ex p̄missis. sic ēt dico de demrātione a cā ad effectū. ¶ Ex quo ifertur q ad hoc vt demrātio eēt noiāda circularis ñ sufficit vt ex cōclōne altera p̄missarū iferatur: sed vlterius regrit: vt ex notitia ꝯclōnis notitia p̄missarū vel alterius p̄misse acqratur. s. illius i qua mediū de subo p̄dicatur. pz B ex cōi locutione doctorū. ¶ Ex his pōt iferri hec distictio. duplr ymaginari possumus fieri demōstrationē circularez. s. simplr. et fm qd. siue pfecte. et diminute. Simplr vt si p .a. notitiā p̄missarū demōstratiua acqrat .b. notitia ꝯclōnis et p eādē solā .b. notitiā demōstratiue pueniat itellect⁹ i ac qsitionē .a. notitie p̄missarū. vel sibi ꝯsil's. stāte p̄ma f3 qd si ue diminute. vt si nō p .b. notitiā. sed p aliā notitiā eiusdem ꝯclōnis discurrat intellectus ad notitiā earūdē p̄missarum. ¶ Premitto vlteri⁹. q duplex ē demōstratio. s. simplr. et fm qd. Exemplū p̄mi. sicut demōstratio qua p p̄a passio de subo p̄p̄o demōstratur p eēntialē et imediatā cām q̃ potis sima noīari solet. et vocat simplr. qr facit scire simplr. ēt qr pcedit p simplr notiora. et simplr p̄ora. Exemplū v̄o secū di. sicut demōstratio ab effectu ad cāz. q̃m nō pcedit p sim plr priora et notiora. ¶ Ultimo p̄mitto: q cū demōstratio nō dicat actu demōstratio nisi i actu faciat scire: dati demō strationē circularē i actu duob⁹ modis itelligi pōt. vno mō respcū eiusdē hois. et i eodē istāti. Alio mō respcū diuerso⁊ hoium aut i tpib⁹ diuersis. Ex⁹ p̄mi. vt si sor. i eodē istāti vel tēpore ex notitia eclipsis lune perueniat i notitiā sue cāe et ecōuerso. Ex⁹ scđi. vt si sor ex no^a p̄cedēti effect⁹ i notitiā sue cause perueniret. plato vero econuerso. Uel idem sor. in hora presenti ex notitia effectus notitiā cause acquireret. et in hora sequenti econuerso.

Quantum ad scđm sciendū est q moderni expositores p solutiōe huī⁹ mãe ponūt aliq̃s ꝯclu siones. Prima est ista. in diuersis gñib⁹ notitia⁊ ꝯtigit fieri demrātōez circularē. pz. qr p lune eclipsim tāq p effectum demrāre possum⁹ ei⁹ cām: ꝛ eꝯ p cāz demrāre possum⁹ lune eclipsim. s3 p̄ma erit notitia q̄r. tā effect⁹ q cāe: ꝛ illa demon stratio erit q̄r. scđa vero erit notitia p p gd. respectu effectus ꝛ illa demrātio vocabitur ppter gd. ¶ 2ª ꝯclō. in eodē gñe notitie: sed diuersis gñib⁹ cā⁊ fieri pt demrātio circularis. pz p 3^m or^m adductū ad ptē o^{am}. Dñt tñ isti q l3 ex sanitate dmōstret deābulatio. ꝛ ecōuerso. vna tñ illa⁊ demrātionū est potissima appellāda. altera vero nō. nā finalis cā ē p̄nci palis cā: ꝛ oēs alias necitans cās. q̃re efficiēs cā ꝯpata fina li se h3 tanq absolute posteri⁹ respectu ipius ꝛ p ꝯñs demō stratio a sanitate in deambulatōez erit potissima. nō āt illa q̃ sit eꝯ. Ille tñ dmrātōes fiūt i eodē gñe noti^e. s. ppter gd. ¶ 3ª ꝯclo. i eodē gñe no^e. et eodē gñe cāe polis ē demrātio circularis respectu diuerso⁊ supposito⁊. pz p q̄ntā rōnē ad ptem a^{am}. verūtñ ponendo vaporē ꝛ aquā subalr differre. tūc demrātōes ille fiūt respectu diuerso⁊ supposito⁊. Nā vbi per a. vaporē gñet: ꝛ ꝯñr demōstret. b. aqua: nō āplius per. b. aquā demrābitur. a. vapor. eo q iā erit corrupt⁹. ꝛ nō ampli⁹ poterit gñari. quare nō āpli⁹ ex. b. aqua demōstrari. Sed quēadmodū ali⁹ vapor ex. b. aqua gñabit. sic de alio supposito dmōstratio fiet. Ut ista ꝯclō cō sona v̄bis alberti almani i expōne ꝯti. sup illo passu. p⁹ tñ dic idē albert⁹ q vl tiā intra illa⁊ demrātionū est demrātio simplr ō q̃ ꝯti. logk. ꝛ B si ñtru⁊ illo⁊ ē altero p⁹ f3 nāz. vl' si alte⁊ sit altero p⁹ altera demonstratio erit simplr. ꝛ altera nō. ¶ 4ª ꝯclusio. possibile est circulatiter demonstrare in eodē gñe notitie ꝛ cāe ꝛ respectu eiusdē idiuidui. sed nō eq̃ p̄. Prima pars pba tur. supponēdo vaporē pluuiā ꝛ nubē eē subalr idē. q̃uis dif ferāt fm acñtia sua. tūc ex. a. pluuia. b. vapor demrābitur. ꝛ ecōuerso. fm q ꝯtingit ex. a. pluuia fieri. b. vaporē. ꝛ econ uerso. Hoc igitur fiet respectu eiusdē indiuidui in gñe noti tie ppter gd. et in gñe cāe mālis. vt pz. q̃re ꝛc. Scđa vero ps declaratur. qr pluuia ē imediata cā ex q̃ gñatur vapor. ꝛ p ꝯñs ex ipsa demrāri poterit tāq ex cā imediata. Ex vapo re vero ñ imediate pluuia pducitur. s3 iter vaporē ꝛ pluuiā mediat nubes. q̃re ex ipso demrābitur tanq ex cā mediata ꝛ p ꝯñs vapor ꝛ pluuia non se inuicē demōstrabūt eq̃ p̄mo. ¶ P̄. l3 ꝯcederetur q vtrūq illo⁊ ex altero demōstraret tanq ex cā imediata. tñ vnū illo⁊ est altero pri⁹ fm nāz. nā pluuia tū non dicat aquā simplr. sed aquā cadētē guttati ō nube: ē posteri⁹ vt sit f3 nām q̃ vapor. ꝛ p ꝯñs altera illa⁊ demrātionū in q̃ demōstratur pluuia p vaporē erit p cām q̃ absolute est p̄or nō. tūc eni vapor erit pluuia prior nō solū fm indiuiduū s3 ēt fm spēm. Altera vero demōstratio l3 p cederet per p̄us fm idiuiduū. nō tñ p absolute p⁹. s. fm spēz q̃re p̄ma erit demrātio absolute prior scđa. ꝛ p ꝯñs nō eq̃ p̄ alte⁊ ex altero demōstratur. ꝛ econuerso. q̃re ꝛc. Hec snia colligi pōt ex verbis alberti supi⁹ dcis. ¶ Ultia ꝯclō. q̃uis polis sit demōstratio circularis difformis. ipossibile tñ est aliquā talē eē oio vniformē. p demonstratōez circularem vniformem intelligit demostrationez circularem in cuius vtroq pcessu ē oio silitudo. ꝛ ecōtra p difformē. Probat q̃ ꝯ^o ex p̄cedētib⁹. qr i oib⁹ demōstratōib⁹ circularib⁹ possibili b⁹ nec io cadit aliq̃ dissilitudo. Aut. n. fiunt illi duo pcessus i diuersis gñib⁹ notitia⁊. aut i diuersis gñib⁹ cā⁊ vel respe ctu diuerso⁊ supposito⁊. vel ñ eq̃ imediate. aut nō per eq̃ p̄ mo fm nāz. Nō igitur eē pōt vt oēs ꝯditōes sint pares. dñt igitur hāc fuisse ari. itērōz. s. negare demōstratōz circularē vniformē. quā antiq cōcedebāt. ꝛ nō solū difformē. ꝛ dicūt vlterius intentionē ei⁹ fuisse q nō sic datur demonstratio vniformis. vt vterq ipi⁹ pcessus sit demōstratio potissima. qr vt ex p̄dcis pz. vel neutra illa⁊ erit potissima. vel altera

ttū. q̄re ꝛc. Quātūis hec sint satis subtilia deāt arguitur tñ ꝯ q̄dā. ¶ Primo qꝛ de ïdiuiduis nō ꝑ se ē demōstratio. vt pꝫ de mente Ari. infra. et ꝑ ꝯñs diuersitas vel idētitas suppositorū nihil ꝑ se facit ad demōstrationē. quare neqꝫ diuersitas suppositorū ꝓmouet ad possibilitatē circularis demonstrationis. neqꝫ identitas arguet ïpossibilitatē. ¶ Sꝫ. quecūqꝫ dicaꝛ demōstratio circularis eē ïpossibilis poterit aduersarius dicere scḋm hoc fundamētū illā esse possibilē. eo q̄ medio. subo. et passioni necessario diuersa correspōdēt. vel correspōdere possūt ïdiuidua. et ꝑ ꝯñs diceret aduersarius q̄ illi duo processus demōstrationis circularis sunt respectu diuersorū suppositorū. Et sic non erit ïpossibilis lux ꝑdicta. quare ꝛc. ¶ 2º instatur ꝓbando q̄ alicuius demōstrationis circularis vterqꝫ ꝓcessus pōt esse demonstratio potissima. qꝛ possē est vt. a. per. b. demōstretur. et e conuerso ï diuersis gn̄ibus cāꝝ. sic vt vterqꝫ illorū respectu alterius sit ꝓpria eēntialꝭ et immediata cā. vt ipsi cōcedūt. sed ï quolꝫ genere cāe pōt fieri demōstratio potissima ꝓcedēdo per causam ꝓpriam eēntialē et ïmediatā: vt cōiter cōceditur. quare. ꝛc. ¶ Oppositū tñ dicit eē de ïtentione Aristo. Hec rō ꝓbabilis ē. ¶ Tertio dubitaꝛ ï exēplo de vapore et aq̄. qꝛ nō videꝛ q̄ ex aq̄ demōstretur vapor. sed potius vaporē generari. Silr ex vapore nō demonstraꝛ aq̄. sed potius aquā siue pluuiā ꝓduci. Et sic ibi nō erit demr̄atio circularis. cū illud qḋ est mediū nō sit postea ꝑdicatū ꝯlusionis. neqꝫ e cōuerso. Et si cōcedereꝛ aquā ex vapore demr̄ari. et eꝯ. hoc tñ fieret tanq̄ꝫ ꝑ cām remotā. nō. n. posita aq̄ statiꝫ pōiꝛ vapor. neqꝫ eꝯ. q̄re neutra illaꝝ erit demr̄atio ꝑꝑ q̄d vt supponere videnꝛ sic dicētes.

Quantum Ad tertiū ponitur alius mod⁹ rn̄dendi. Et sit ꝑma cōclusio. In diuersis gn̄ib⁹ noticiarū. et diuersis gn̄ib⁹ cāꝝ fieri possūt demr̄ationes circulares. pꝫ ex ꝑcedētibus. ¶ 2ª cōclusio. de facto nō pōt eē demōstratio circularis ï eodē gn̄e cāe. cuius vterqꝫ ꝓcessus sit ꝑ cām ꝓpriā eēntialē et ïmediatā. pꝫ. qꝛ de facto nō pn̄t dari due tales sibi ïuicē cāe ï eodē gn̄e cāe. ¶ 3ª cōclusio. si per possē due tales darētur cāe nō repugnaret inter ipsas demōstrationē fieri circularē. Probatur. qꝛ staret alterā illarum eē alterā nā priorē. et ꝑ ꝯñs sicut nō repugnat ab effectu ad cām et ecōuerso demr̄ationē eē circularē. ita in ꝓposito nō repugnaret. tꝫ ꝯñs. et añs ē satis notū. imo illud vr̄ necessarium. qꝛ nō appet possē duas eē spēs eque primas scḋm nām sicut neqꝫ est possibile ipsas eē essentialiter eque ꝑfectas. ¶ 4ª ꝯclō. lꝫ ꝑcedentes cōclusiones vere sint. non tñ ē possibile vt eidē hoi ï eodē ïstāti fiat actu demr̄atio circularis Probatur. qꝛ dato opposito. sequeretur eidē hoi simul. a. eē absolute notius. b. et absolute minus notū. qḋ ïplicat ꝯdictionē. ꝯñs vero ꝓbaꝛ sic. qꝛ si sorti in eodē ïstanti ꝑ. b. actu demr̄etur. a. et e conuerso. tūc sequiꝛ q̄ absolute. b. erit sibi notius. a. aliter non ꝑ ipm̄ cāe actu demr̄areꝛ sorti. et similr ecōuerso dicendū erit. q̄re ꝛc. ¶ 5ª cōclusio. non sic ē possis demr̄atio circularis vt ꝑ notitiā ꝑmissarꝫ acq̄ratur notitia ꝯclusionis et ecōuerso. stante eadē notitia ꝑmissarū ꝑ eandē notitiā numero ꝑcī ipsius cōclusionis siue ï eodē gn̄e. siue ï diuersis gn̄ibus notitiaꝝ vel cāꝝ acq̄raꝛ notitia illarū ꝑmissarum. Probaꝛ sic. qꝛ dato opposito. sequereꝛ. a. notitiā fore se ipsa ïtēsiorē. vel notitia dīo sibi ꝯsili. qḋ ïplicat. probaꝛ ꝯñs. vbi. n. ꝑ. a. notitiā ꝑmissarū acq̄raꝛ. b. notitia ꝯclusionis. et ꝑ eādē. b. notitiā ꝑcī acq̄raꝛ in scḋo ꝓcessu alia notitia cōsimilis ꝑmissarū. sequiꝛ vt. a. notitia sit itensior. b. et vlterius sequitur vt. b. sit ïtēsior eadē notitia ꝑmissaꝝ: vel sibi ꝯsili. sed q̄cq̄d ē ïtēsiori ïtensius est ēt ïtēsius remissiori. g̃ ꝛc. ¶ Cōfirmaꝛ. sit. a. notitia ïtēsa vt. 4. b. vt tria. et sequitur q̄ si ex sola. b. alia notitia acq̄raꝛ ꝑmissarū. erit min⁹ ïtēsa q̄ꝫ vt tria. sed hoc eē non pōt. postq̄ꝫ ꝑmisse iā sunt note vt. 4. ali. ꝯ. n. ꝑ minus notū demostrareꝛ magis notum. quare. ꝛc. Ista conclusio et precedens aliqualiter trahi possūt ad mētem Ari. Ex cōclusione ï serꝛ non esse possē fieri demōstrationē que sit simplr̄ et ꝑfecte circularis. pꝫ ex premissis. Pꝫ vlterius q̄ ē possē demr̄ationē esse scḋm q̄d ꝛ ïperfecte circularē. Cōmuniter aūt loquentes sub alijs verbis dicūt. q̄ non est possis demr̄atio circularis vniformis q̄ꝫuis difformis eē possit. Ubi. n. eclipsis nūc sit nota sorti quo ad qꝛ est. non aūt ꝑ cām. pōt sor. ïuestigare cām illius eclipsis et cōcludere ipsam ꝑ effectū. et ꝑ tūc nō demr̄atiue sibi cōcludet effectū ꝑ cām suā. vt dr̄ ï 4ª cōclusione. q̄m ꝑ tūc absolute sibi notiorē effectus. Uerum tñ in ꝓcesu tēporis melius cognita cā. et ꝑfectius q̄ꝫ ꝑius ꝑ ïuestigationē itellect⁹ ex eadē cā poterit eidē sorti effect⁹ demr̄ari nō vigore soli⁹ notitie ꝑ̄ ipi⁹ cāe. sꝫ vigore illi⁹ sil cū alia nouiter acq̄sita que gn̄abunt notitiam perfectiorem ꝛ ïtēsiorem notitia ꝑ̄ effect⁹. ¶ Ultima ꝯclō magis ïsequēs textū. ïpossē est dari demōstrationē circularē. cui⁹ vterqꝫ ꝓcessus sit demōstratio simpliciter. Probatur sic. q̄libet demr̄atio simplr̄ est ꝑ ea q̄ sūt absolute ꝛ scḋm nām priora ꝛ notiora q̄ꝫ ꝯclō. sed ïpossē ē. a. esse absolute ꝛ sꝫ nāꝫ ꝑ̄⁹ ꝛ noti⁹. b. ꝛ e cōuerso. g̃ ꝛc. tꝫ ꝯñia. maior est ari ï textu. illo. n. mō demōstratio est simplr̄ appellāda. minor vero pꝫ. ¶ Itē ꝯclō ꝓbaꝛ sic. s. inductiue. qꝛ siue fiat demōstratio qꝛ. ꝛ ꝓpter q̄d. siue dm̄ sint ꝓpter q̄d. ï diuersis gn̄ib⁹ cāꝝ. siue ēt fieret ꝑ possē ï eodē gn̄e cāe eēntialis ꝛ immediate. sp̄ tñ vna illaꝝ ē per id qḋ est absolute ꝑ̄us scḋm nāꝫ vna enī cā est scḋm nām ꝑ̄or q̄ꝫ alia cā ï alio gn̄e cāe. ꝛ in eodē gn̄e si eēnt due sibi ïuicē cāe nō pn̄t eē eq̄ prime scḋm nām. quare ꝛc. ¶ Et si dr̄ q̄ vbi ꝯparatur deambulatio sanitati. n̄ vt cāe finali sed vt effectui. tunc deambulatio erit absolute ꝑ̄or scḋm nāꝫ sanitate. ꝛ tñ ꝯ sanitas tanq̄ꝫ finalis cā absolute est ꝑ̄or scḋm nām. g̃ ꝛc. ¶ Rn̄deꝛ negādo assūptū. sed verꝫ ē q̄ deābulatio scḋm q̄d siue respectiue erit dicēda ꝑ̄or sꝫ naturā: nō aūt absolute. hāc tñ circularē demr̄ationē simplr̄ videbātur antiq ꝯcedere. dicētes oīa ex se ïuicē demr̄ari posse. quia ipsi volebant principia prima ita simpliciter sciri sicut conclusiones. ꝛ per consequens secundum eos ipsoꝝ erat simplr̄ demonstratio nō per alia priora. sed ꝑ posteriora. quare fiebat circularis.

Ad rōnes principales rn̄detur. ¶ Ad primā scḋam ꝛ tertiā ꝯceditur sicut dictū est in q̄one. q̄ argumenta ꝓbāt dari demonstrationeꝫ scḋm q̄d ꝛ ïperfecte circularē. nō tñ simplr̄ ꝛ ꝑfecte quā alij dn̄t circularē vniformē. Uel dr̄ q̄ nō probant sic dari demonstrationē circularē. vt vterqꝫ ꝓcessus sit demōstratio simplr̄. per ea q̄ sūt absolute ꝛ simplr̄ priora. In quolibet enī casu illaꝝ rōnuꝫ alter illoꝝ ꝓcessuū est n̄ simplr̄ demōstratio. vt satis pꝫ ex ꝑdictis. ¶ Ad quartū dr̄ ꝑ̄ q̄ deambulatio ꝛ sanitas n̄ sibi ïuicē correspōdent tanq̄ꝫ cāe ꝓpe eēntiales ꝛ ïmediate in eodē gn̄e cāe. qꝛ hoc nō ē possē vt dixi in scḋa ꝯclone. ordinaꝛ enī a tota spē ꝯplexio ï opōnes oēs absolute. ꝛ ꝯñter ï motiuas opōnes. ꝛ ꝯñter ï ambulatiuā. hec āt ambulatio singularis in hanc singularē sanitatē acq̄rendā ordinaꝛ. 2º dr̄ q̄ q̄ꝫuis illud fieret possibile. tñ absolute prius est scḋm nām cōplexio q̄ ē sanitas: q̄ꝫ opōnes ab ea ꝓueniētes. ꝛ sic n̄ vterqꝫ processus eēt processus demr̄atiu⁹ simplr̄ appellandus. q̄re nō eēt ꝯ ꝑdicta. ¶ Ad q̄rtā dr̄ ꝑ̄ q̄ vapor ꝛ pluuia n̄ sūt sibi ïuicē cāe māles ꝓpa ꝛ ïmediata. sed valde remota ꝛ cōis. n̄ enī statï posita pluuia ponitur vapor. neqꝫ statï posito vapore ponitur pluuia. q̄re nō sūt sibi ïmediate ꝛ eēntiales cāe. ¶ Itē ex alio ꝑt pluuia gn̄ari q̄ꝫ ex vapore. Pōt enī aer cōdēsat⁹ ï aquā ꝯuerti ꝛ pluuiā facere. Silr vapor ex alio q̄ꝫ ex pluuia. vt pꝫ. q̄re nō sūt sibi ïuicē cāe ꝓpe. ꝛ ꝑ ꝯñs neuter ꝓcessus erit demōstratio simplr̄ neqꝫ propter q̄d. ꝛ sic nō obstabit ꝑdictis. Scḋo dr̄. q̄ ex vapore poti⁹ demr̄aꝛ gn̄atio pluuie q̄ꝫ pluuia. ꝛ ex pluuia poti⁹ gn̄atio vaporis q̄ꝫ vapor. quare cum nō idem accipiatur pro medio demonstratiōis qḋ primo erat cōclusio. ibi nō erit aliquo mō forma demon

strationis circularis. ¶ Tertio dicit̃. ꝙ vbi ille demõstra-
tiones ad imediatã cãz reducantur ꝙ vapor absolute sum
ptus nõ erit mediũ i demõstratõe ꝓpter qd. ad demr̃andũ
pluuie generationẽ. sed erit vapor aptus a frigiditate aeris
circũstantis frigefieri ⁊ condẽsari. ⁊ ꝯũter in aquã ꝯuerti.
In scdo vo ꝓcessu non sumetur pluuia absolute ad demon
strandũ gñationẽ vaporis. sed pluuia siue aqua apta ab ali
quo extrinseco calefieri rarefieri et subtiliari cũ eleuatiõe
partiũ subtiliũ. quare i ãbob⁹ ꝓcessib⁹ variabũtur media.
silr̃ et ꝯclusiões siue ꝑdicata. Et sic nõ erit ibi forma demõ
strationis circularis. Ex quo dico 4.° lz nõ variarẽtur. alter
tñ processus nõ eẽt simplr̃ demr̃atio. eo ꝙ absolute prior ẽ
ꝭm nãm vapor q̃z pluuia ꝭm ꝙ pluuia. lz sit posterior aqua
ꝭm ꝙ est absolute aqua. ¶ Ad vltimã rõnẽ pz in qõne. in
illo eni casu fit circulatio ex parte ꝓpõnũ tñ. lz ñ ex pte no
titiaꝝ. ¶ Ad rõnes vero i oppositũ que videt̃ probare nul
lo mõ dari circularẽ demõstrationẽ. Primo ad pmã dr̃ cõi
ter ꝯcedendo ꝙ idẽ est noti⁹ ⁊ ignotius codez. cã eni ꝑ quã
effect⁹ demonstrat̃ est notior effectu notitia propter qd. est
tñ codẽ ignotior notitia qr. Siue quo ad nãm notior. quo
ad nos aũt est ignotior. Sed cũ vlterius arguit̃. a. ẽ ignoti⁹
b. ergo est nõ notius eodẽ. negat̃ ꝯña. sed solũ seqtur ꝙ ali
quo mõ est nõ notius eodẽ. et h̄ est vez in exẽplo ꝑdicto. qr
cã ẽ effectu ñ notior noti tia qr. ¶ Quãuis hec rñsio bonũ
hẽat intellectũ. puto tñ ꝙ aliter rñdendũ sit. rñ q̃tũ ad vir
tutẽ sermonis. tũ quo ad ꝓpositũ nostrũ. vz. absolute negã
do ꝯclusionẽ. nõ eni poẽ est ꝙ eidẽ hoi simul demõstretur
cã per effectũ. ⁊ effectus per cãz. vt dicit 4.ᵃ ꝯclusio. Quare
si fiet sorti demonstratio ab effectu ad cãm effect⁹ erit sibi
notior q̃z cã. et non eẽ. Si aũt fieret eẽ demonstratio a cã
ad effectũ. cã esset sibi notior effectu et nõ eẽ. vbi vo facta
nũc demõstratõe sorti ab effectu ad cãz hinc ad horã fieret
eẽ ꝯcederetur ꝙ effect⁹ nũc esset notior sorti. sed in fine ho
re cã eẽt sibi notior. et nõ eẽ. verũtñ i fine hore non acqret
notitiam effect⁹ per solã notitiã cãe. q̃ nunc aqritur per no
titiã effectus. sed per illã simul cũ alia notitia quã negocia
bitur intellectus querendo perfectiorẽ notitiaz ipsi⁹ cause
Et tale aggregatũ erit potior siue intensior notitia ipsi⁹ effe
ct⁹. ¶ Et si dicatur ꝙ saltẽ respectu diuersoꝝ hoiuz possibi
le erit ꝙ. a. eẽt noti⁹ b. ⁊ ignotius codẽ. dr̃ ꝙ nõ inconueniret
a. esse noti⁹. b. sorti. b. vo esse notius. a. ploni. sed hoc non eẽt
od ꝓpositũ nostruz. Ex illis tñ ꝯcessis nõ dz logicus ꝯcede
re absolute. a. eẽ simul noti⁹. b. ⁊ ignotius codẽ. ¶ Ad scdz
silr̃ dr̃ ꝙ non seqtur vt absolute a. sit prius b. et posteri⁹ co
dez. siue eni fiat demonstratio circularis cãe et effect⁹. siue
fiat i diuersis gñibus cãꝝ siue i codẽ semper tñ vnũ ẽ alio
absolute prius. Concedi tñ põt altez eẽ esse altero ꝭm qd
prius. cũ aũt dr̃ ꝙ q̃libet demõstratio est ex priorib⁹. vez
est vt est demonstratio simplr̃. sed non põt eẽ vt vterq̃ sit
simplr̃. vt pz per ãtedicta. ¶ Ad tertium negat̃ ꝯña. ¶ Ad
probationẽ cõceditur ꝙ notitia a. aliqualiter dependet ex
notitia a. sed ex hoc non sequitur vt idem dependeat ex se
ipso qm̃ est aliqua notitia. a. cãe per quã acqrit̃ nũc notitia
b. effectus. ⁊ illa notitia. b. effect⁹. q̃ nũc acqrit̃ ꝑ notitiã a.
cãe nõ est illa no⁹ ex qua notitia. a. pri⁹ dependebat. q̃re ⁊c̃.
Ex hoc pz vlteri⁹ ad cõfirmationẽ ꝙ ñ seqt̃ idẽ per se ipm
posse demonstrari. et sic est finis qõnis.

¶ Quoniam autem impossibile ẽ alr̃ se hr̃e cuius
ẽ scia simpliciter ⁊c̃. Questio XVIIII.

DEcimonono Querit̃ vtrum oĩs dẽ-
mõstratio sit ex necef
sarijs. ¶ Et arguitur ꝙ non. p̃. aliqua dmr̃a
tio ẽ ex ipossibilibus. ergo ⁊c̃. assũptũ pz dẽ de
mr̃atione ducente ad ipossibile. ¶ 2° aliqua
dmr̃atio ẽ ex contingẽtibus. ergo ⁊c̃. assũptũ
pz dẽ dmr̃atione pticulari qua dẽ aliquo singu
lari triãgulo demr̃atur habere tres angulos duob⁹ rectis eq̃
les. ¶ 3° de eclipsi lune fit dmr̃atio. ⁊ tñ non ẽ necesse ecli-
psim lune eẽ. ergo ⁊c̃. Maior ꝓbat̃. qr dẽ eclipsi lune est scia.
De quocũq̃ autem per se habetur scia. de illo põt fieri de-
mon⁹. vt pz i isto prio. ergo ⁊c̃. minor vero de se pz. qr pluries
contigit eclipsim lune non esse. quare ⁊c̃. ¶ 4°. de tonitruo,
fulmine et similibus impressionib⁹ aeris habetur scia et de-
mr̃atio que tamẽ non sunt necessaria. sed raro cueniunt. vt
pz. quare ⁊c̃. ¶ 5° i scia nãli habent̃ dmonstrationes de re
bus nãlibus scdm ꝙ sunt nãles. res autez nãles scdm ꝙ hõ
sunt trãsmutabiles. et ꝑ ꝯña non perpetue neq̃z necessarie.
quare. ⁊c̃. ¶ Cõfirmat̃ ꝑ phm i primo huius qui dicit. ꝙ eo
rũ que sepe fiũt scie fiunt et demr̃atione s. talia vero non
sunt necessaria. vt pz. quare ⁊c̃. ¶ 6° in scia nãli determinat̃
de casu. et fortuna. et de effectibus casualib⁹. talia vero con-
tigentia sunt. et non necessaria. vt pz. ergo ⁊c̃. maior ⁊ minor
pz ex his que habẽtur scdo phy. tractatu de casu et fortuna.
¶ Forte dicit̃ ꝙ non determinat̃ de his scdm ꝙ talia sunt.
¶ Cõtra qr ibi de ꝑdictis determinatur quo ad coꝝ diffini
tionẽ. diffiniẽdo. s. quid sit casus. quid fortuna. qd effect⁹ ca
sualis et fortuitus et ꝑ ꝯñs de ipsis determinatur scdm ꝙ
talia sunt. quare ⁊c̃. ¶ Confirmatur. qr ibi considerat̃ aliq̃
esse cãm raro contingẽtẽ. aliquã frequenter: que tamẽ con
tingẽtia sunt vt pz. q̃re ⁊c̃. ¶ 7° demonstratur triãgulus ha
bere tres per anglm extrinsecum. ⁊c̃. sed illius demr̃ationis
neq̃z pmisse sũt necessarie neq̃z ꝯclo. ergo ⁊c̃. maior pz pmo
geo⁹. minor vero videtur nota. qr staret triãgulũ eẽ nõ exñ-
te angulo extrinseco. etiam stat nullũ eẽ triãgulũ. quare. ⁊c̃.

Ad oppositum Est phs scdo ca. pmi tractatus i
pncipio cũ dicit. qm̃ aũt ipossibile
est aliter se hr̃e. ¶ In ista qõne pmo videbũtur quidã mõi
rñdẽdi. et arguet̃ ꝯ ipos. ¶ Scdo ponet̃ ali⁹ mod⁹ rñdẽdi.

Quantum Ad pmũ ponit pm⁹ modus rñdendi hanc
distinctionẽ. duplr̃ dr̃ aliq̃ pmissa siue cõ-
clusio demr̃atõis necessaria. vno mõ simplr̃. alio mõ ex sup
positione. ¶ Propõ dr̃ simpliciter necessaria que principa
liter significat sicut simpliciter necesse est eẽ. siue ipossibile
est aliter se hr̃e sicut illa. deus ẽ. que pncipalr̃ significat deũ
esse. et sic simpliciter et sine conditione necesse est esse. vt
patet. Propõ vero aliqua dicitur ex suppõne necessaria cu-
ius supposito ꝙ termini ꝑ aliquo supponãt manẽte eadem
termioꝝ significatione supponũt ꝑ eodẽ. et hoc mõ ẽ necia
hec ꝓpõ triangulus hẽt tres. Nam supposito ꝙ triangulus
sit: tũc triãgul⁹ et hr̃e tres ãgulos ꝑ codẽ supponũt. sz illa nõ
est simplr̃ necia: vt isti i dñt. eo ꝙ poẽ ẽ nullũ eẽ triãgulũ. Et
ꝯñr rñdẽdo ad q̃sitũ dñt ꝙ q̃lz dmon⁹ ẽ ex ꝓpõnib⁹ necessa
rijs vel simplr̃. vel ex suppõne. sed nõ oz ꝙ q̃libz sit ex ꝓpõ
nib⁹ simplr̃ necessarijs. pmã pte dñt eẽ dẽ mẽte ari. et ꝓbant
sic. si ñ eẽt vera: t̃c eoꝝ quorum eẽt demr̃atio ñ eẽt scia. cum
scia sit necioꝝ ꝑ vel scdo⁹. tũc ẽt seq̃retur ꝙ scia posset fieri
error. q̃re ⁊c̃. 2ᵃ ps ꝓbat̃. qr illa ꝯ° demr̃at̃ triãgul⁹ hr̃e tres.
q̃ tñ ñ ẽ simplr̃ necia. vt ex ꝑdcis pz. Per h̄ ꝯñr vr̃ rñsũ eẽ q̃st
od oĩa argumẽta ad ptẽ negatiuã qõnis. Alia multa dicũ ille
mod⁹ rñdẽdi. q̃ sũt omittẽda. ¶ Cõtra quẽ ar. ꝑ. qr seq̃t̃ istã
eẽ neciã. sor. ẽ sor. q̃ tñ ẽ ꝯtigẽs. ꝓbat̃. qr supposito ꝙ ei⁹ ter
mini ꝑ aliq̃ supponãt ipis significãtib⁹ ꝑut nc significãt sbz
et ꝑdicatũ: supponũt ꝑ codẽ vt pz. q̃re. ⁊c̃. ¶ Itẽ seqt̃ aliqõ
falsũ eẽ neciũ. ꝯña vr̃ falsũ. ꝯña pz dẽ istis. adã ẽ adã. ãtix̄ps ẽ
ãtix⁹. q̃ sũt necie ex suppõne ꝑ idẽ fũdamẽtũ. ¶ Itẽ seqt̃ ali
qõ ipoẽ eẽ neciũ. qõ ẽ absurdũ. pz ꝯña de illa. chimera ẽ chi
mera. ꝑ idẽ fũdamẽtũ q̃ arguit̃ pus. ¶ Itẽ arguit̃ de ista. va
cuum ẽ locus nõ replet⁹ corpore. ¶ P̃. multa sunt necessa
ria ex suppõne in q̃bus tñ non oz subm et ꝑdicatũ suppone
re ꝑ codẽ vt pz cõsiderãti. quare ⁊c̃. ¶ P̃. cũ aliqua sint ex
suppositione necessaria. que demonstrationẽ igrediũtur ⁊
quedã non. vt seqtur ex mõ loquẽdi istorũ. restabit vt isti dẽ-
clarẽt que sint illa que demonstrationẽ igredi debẽt vl̃ pñt

et que nō. qd non vr̄ ab eis factū. ℂ Scd̄s modus rn̄dendi modernorū p̄mittit hāc distinctionē. triplex ē necessarium necessitate extremorū absolute. necessitate inherētie. ⁊ necessitate suppositiōis. Exemplū primi. sicut hō est aial. q̄ vr̄ necessaria. qꝛ ē propositio vera. cuius vtrūqꝫ extremorū est p̄se necessariū. vt pꝫ. Exēplū scd̄i. sicut hō ē risibile. vel triāgulus hēt tres. q̄ necessaria dr̄ necessitate īherētie. qꝛ ē p̄pō vera cui⁹ p̄dicatū ē iseparabile a subō vel ecōuerso. Exēplū tertij. sicut luna eclipsat̄. ipa. n. vr̄ nec̄ia ex suppōne. qꝛ nec̄io p̄dicatū iesi subo p̄suppoita cē⁹ cā. nec̄io. n. si iterponit̄ terra diāetraliter inter solē ⁊ lunā: luna eclipsat̄ vt pꝫ. Ex q̄ īfertur ꝙ n̄ icōuenit aliquā p̄pōnē falsā siue ɔtigētē eē nec̄iā. n̄ simplr̄ ⁊ absolute. sed ex suppōne. ℂ Ad dubiū g̊ rn̄det ꝙ ꝯs dm̄ra⁹ ē ex nec̄ijs aliq̄ istoꝝ triū moꝝ. Ex q̄ pꝫ rn̄sio ad ꝯra supi⁹ obā. ℂ Cōtra hūc modū loq̄ndi ar. p̄ qꝛ seqr̄ hāc ē nec̄iā nec̄itate extremoꝝ a q̄ mouet̄. ꝯn̄s n̄ ɔcederet̄ ab opione. ꝯn̄a vero p̄bat̄. qꝛ ipa ē vā vt suppono: ⁊ ipsi⁹ vtrūqꝫ extremū ē nec̄iū vt pꝫ. nā nec̄e ē aquā esse. ⁊ necesse ē aliqd̄ moueri. s. celū. Idē vr̄ d̄ ista hō ē aliqd intelligēs. qꝛ necesse ē hoiēz eē ⁊ nec̄e ē aliqd itelligēs eē. s. itelligētiā aut itellectū diuinū. ℂ 2° seqr̄ illā eē necessariā nec̄itate inherētie. hoc sor. dm̄rato sorte. ꝯn̄s vr̄ falsū. neqꝫ vr̄ d̄ intētōe sic loq̄ntiū. ꝯn̄a tꝫ. qꝛ ipsa ē p̄pō vera. cui⁹ p̄dicatū ē isep̄abile a subō ℂ 3° seqr̄ illā eē necessariā nec̄itate suppōnis. sor. ē alb⁹. qd̄ nō vr̄ d̄ itētōe hoi⁹ opionis. pꝫ ꝯn̄a. qꝛ supposita sufficiēti cā ex q̄ seqr̄ sor. eē albū. tc̄ sor. ē alb⁹. Cū igr̄ ex isto mō loq̄ndi seq̄tur multa eē necessaria. q̄ tn̄ f̄m veritatē nō sunt nec̄ia neqꝫ demr̄atōi deseruiūt p̄ se. siue dicerētur esse nec̄ia siue nō. seqtur ip̄m esse insufficientem.

Ponat̄ q̄ ali⁹ mod⁹ rn̄dēdi. et sit p̄ hec distictio. q̄dā ē dmon⁹ simplr̄. q̄dā vero n̄ simplr̄. Ex^m p̄mi. sic dmonstratio qua p̄pria passio de p̄prio subō demonstrat̄ per cām eius eēntialē ⁊ imediatam. Ex^m scd̄i sicut demonstratio negatiua. demr̄atio p̄ticularis. ⁊ demr̄atio ad īpoīe ducēs ℂ 2ª distictio. sic duplex ē pō. s. nālis. et supnālis. sic ī reb⁹ duplex ē nec̄itas. s. necessitas simplr̄ et nec̄itas nālis. Nec̄itas simplr̄ ē q̄ p̄ nullā potentiā siue nālē siue supnā lē remoueri siue ipediri p̄t sic deū eē. Nec̄itas nālis. ē q̄ f̄ꝫ solitū et ordinatū nāe cursū ipediri nō pōt. q̄uis ex liberate potētie diuie possꝫ remoueri. sic celū moueri. ℂ Inter nec̄itates āt nāles gradus et ordo repit̄. nā ea q̄ f̄m ordinē nāe eē min⁹ distāt a necessitate p̄ᵉ cāe sūt magis nec̄ia. q̄ vero magis distāt sūt min⁹ nec̄ia. Minus. n. necessariū ē hoiem eē ꝙ itelligētiā eē realr̄ a p̄ma distictā. Min⁹ ēt ē necessariū elemēta eē ꝙ celū. ℂ Itē magis nec̄ariū ē hoiēz eē aial rōnale ꝙ ip̄m eē disciplinabilē. cū p̄ria nec̄itas sit p̄or ordine nāe. et cā scd̄e nec̄itatis. et prima nec̄itas iter eēntialia solū fūdata. scd̄a vō ex hītudine cuiusdā accidētis ad subm. ℂ Itē maiori necessitate hō ē disciplinabil' ꝙ ipe sit q̄ntꝰ qꝛ p̄ª nec̄itas sumat̄ ex nā forme hūane. 2ª vero magis ex p̄te māe ⁊ trāsmutatōis. ℂ Itē magis nec̄iū ē hoiēz eē q̄ntū q̄ corvū eē nigrū: eū hō sit nālr̄ p̄or coruo. ⁊ q̄ntitas nigredie p̄or. Silr̄ magis nec̄iū ē coruū eē ꝙ ip̄m eē nigꝝ. Et sic d̄ml̄ts exēplificari pōt. ℂ Ex p̄dcis alia subdistictio īferri pōt ꝫ. nec̄itas nālis q̄dā iter nec̄itates nāles ē simplr̄. q̄dā vō s̄ gd. Simplr̄ vr̄ q̄ ē iter res hn̄tes ad se inuicē eēntialē hitudinē siue depēdētiā f̄ꝫ gen⁹ vel f̄ꝫ spēꝫ. sic hoiēz eē aial. siue hoiēz eē risibilē. Scd̄m qd vero vr̄ nec̄itas nō ex tali hitudine eēntiali p̄ueniēs. s̄ꝫ ex p̄te īdiuidui vel alia ꝯsili cā. sicut coruū eē nigꝝ. Sicut igr̄ iter res ordo q̄dā ⁊ distictio repit̄ nec̄itatis. sic corn̄dēter iter p̄pōnes repiri dꝫ. nā p̄pōnes dn̄r ēē nec̄ie nisi p̄p̄ veritatē ⁊ nec̄itatē reꝝ significata ꝝ. ℂ Dubitat̄ circa p̄dcā. qꝛ seqr̄ ꝙ deū eē p̄mā cāꝫ n̄ sit necessariū simplr̄ qd̄ vr̄ falsū. p̄bat̄ ꝯn̄a. qꝛ deus ex libtate sue potētie pōt oia alia a seipso anihilare. q̄b⁹ anihilatis n̄ simplr̄ erit p̄ma cā. eo ꝙ nulli⁹ cā tūc erit cā. q̄re ⁊c̄. Per idē p̄bat̄ ꝙ deū eē motorē p̄mū n̄ ē necessariū nec̄itate simplr̄. eo ꝙ d̄s oēs celos anihilare pōt. ℂ 2° dubitat̄. qꝛ nec̄itate q̄ nec̄iū est deū eē aliq̄ nec̄itas ē maior. igr̄ illa n̄ ē necessitas simpliciter. qd̄ ē ꝯ dcā. assūptū p̄bat̄. qꝛ nec̄itas q̄ nec̄iū ē qd̄lꝫ ens eē vel nō eē ē hꝰ. qd̄ p̄bat̄ sic. illa nec̄itas c⁹ opp^m itellect⁹ nō p̄t app̄hēdere sic eē ē maior illa c⁹ opp^m app̄hēdere p̄t sic eē. sed oppo^m h⁹. qd̄lꝫ est vel nō ē nō pōt app̄hendere itellect⁹ sic eē. pōt aūt app̄hendere ꝙ deū eē nō sit. g̊ ⁊c̄. maior ⁊ minor de se patēt. ℂ Confirmat̄. qꝛ si nihil eēt null⁹ de⁹ eēt. et p̄ ꝯn̄s ei⁹ necessitas non eēt. ⁊ tn̄ si nihil esset adhuc qd̄lꝫ ens eēt vel nō eēt. vt pꝫ. q̄re ⁊c̄. ℂ 3° dubitat̄. qꝛ vr̄ ex p̄dcis ꝙ nec̄itas qua nec̄iūꝫ ē hoiēz eē aial est infinite p̄ua. ⁊ vlr̄ hoc seqr̄ d̄ nec̄itate cuiuslibet entis alteri⁹ a deo. qd̄ vr̄ īpoīe manifestū. p̄bat̄ ꝯn̄a. nec̄itas p̄dcā p̄ infinitū distat a nec̄itate p̄me cāe. cū igr̄ f̄m distātiā a necessitate p̄me cāe mēsurāda sit necessitas alioꝝ entiū. vt ex p̄dcis pꝫ. seqr̄ itētū. ꝯn̄a de se pꝫ cū minori. maior vero sic p̄batur. necessitas p̄ª q̄ sit. a. est finita. necessitas vero scd̄a q̄ sit. b. ē ifinita. g̊. a. p̄ ifinitū distat. a. b. maior d̄ se pꝫ. minor p̄bat̄. qꝛ p̄fectio dei ē ifinita ⁊ p̄ idē ei⁹ necessitas. q̄re ⁊c̄. Ex q̄b⁹ vlteri⁹ infertur ꝙ nullū ens aliud a deo est alio ente magis necessariū. qd̄ vr̄ ꝯ p̄dcā. ℂ 4° dubitat̄. qꝛ ari. scd̄o phy. circa finē. necessitatē māe vocat necessitatem simpliciter. necessitatem vero finis necessitatē ex suppōne. Cum igitur materie sit necessitas nālis. necessitas vero dei sit necessitas finis vltimati oium reꝝ: seqr̄ nālē nec̄itatē debere dici simplr̄ talē. ⁊ necessitatē dei f̄m q̄d vel ex suppōne talē. qd̄ ē ꝯ p̄dcā. ℂ Vltio dubitat̄ d̄ necessitate p̄pōnuꝫ negatiuaꝝ. sicut nullū vacuū est. nulla chimera ē. q̄lr̄ graduāda sic. cū nihil reale sit sibi corn̄dens ℂ Ad p̄^m. accipiēdo cām p̄ cā i actu vr̄ ɔcedēdo istā. de⁹ ē p̄ma cā. n̄ eē nec̄iā necessitate simplr̄. s̄ꝫ solū nec̄itate nāli vt ar^m p̄bat. Si vō accipit̄ h̄ nomē cā p̄ cā i actu vel aptitudine negat̄ ꝯ°. ⁊ ꝯn̄r vr̄ ꝙ adhuc oib⁹ alijs anihilatis de⁹ ē p̄ma cā. eo ꝙ aptus alia entia p̄ducere. neqꝫ de⁹ pōt facere se nō esse p̄mā cāꝫ aptitudine vel actu. ℂ Ad ɔfirmationē vero vr̄ cū iste termi⁹ motor dicat mouēs actu ɔcedo ꝙ deū eē motorē p̄mū solū ē nec̄iū nec̄itate nāli. ℂ Ad scd̄m pōt negari ans. et tādē negari pōt illa maior nec̄itas: cui⁹ oppo^m n̄ pōt itellect⁹ app̄hēdere sic eē ē maior. ⁊c̄. ℂ Ad ɔfirmationē posset ꝯn̄a negari. s̄ꝫ d̄ hoc alias meli⁹ videbit̄. ℂ Ad 3^m negat̄ ꝯn̄a. Ad p̄bationē vr̄ ꝙ p̄pinqtas vel distātia alicui⁹ necessitatis iferioris ad necessitatē p̄me cāe duplr̄ accipi pōt vel itelligi. Uno° scd̄m grad⁹ aut latitudinē graduū nec̄itatis vsqꝫ ad p̄ᵃᵐ cām iclusiue. et hoc mō eēt infinita. et scd̄m hoc nō diceret̄ vna necessitas finita magis vel min⁹ distare a necessitate p̄ma. ℂ 2do. scd̄m latitudinē entiū spē distictorū q̄ iter ip̄am et necessitatē p̄me cāe scd̄m ordinē vniuersi continet̄. et talis ē finita. vbi g̊. si p̄ter deū alias septēꝫ ponam⁹ itelligētias: tūc iter necessitatē itelligētie mouētis orbē lune. et necessitatē p̄me cāe. plura cadūt entia spē distincta scd̄m magis p̄fectū. et min⁹ p̄fectū ordinata q̄ inter necessitatē itelligētie mouētis orbē solis et necessitatē p̄me cāe. ⁊ cū vtrobiqꝫ talis latitudo entiū spē distinctorū sit finita. s̄ꝫ ꝙ illa entia sūt spē finita, cōcedi pōt distātiā vtrobiqꝫ eē finitā. et p̄ ꝯn̄s p̄mā necessitatē eē remouere q̄ scd̄aꝫ a necessitate p̄me cāe. ℂ Nō tn̄ ex hoc volo vt ille necessitates p̄portionalr̄ mēsurētur scd̄m p̄portionē illaꝝ distātiarū. sed tal' mēsura sumēda ē f̄ꝫ distātiā a nō gradu necessitatis. ℂ Ad q̄rtū vr̄ ꝙ Ari. loco allegato alr̄ accipit necessariū simplr̄ q̄ hic accipiat̄. illō. n. vocauit necessariū simplr̄ qd̄ est absolute necessariū. et talis ē necessitas i nālib⁹ p̄ueniēs p̄p̄ māꝫ cū. n. eē corruptibile īsit ɔposito. ex mā et forma p̄p̄ māꝫ absolute nec̄e ē oē cōpositū ex mā et forma eē corruptibile. talis tamē nec̄itas ē naturalis appellanda. et non simpliciter secundū ꝙ loquimur hic. Cū aūt dicit necessitatē finis eē ex suppōne logt̄ ur de fine p̄pīquo rei nālis. ⁊ p̄serti d̄ fine trāsf-

mutatiõis. verbi gra. cũ potio ordinet in sanitatẽ tãq̃ in finẽ trãsmutatiõis necessariũ ẽ potionẽ eẽ talẽ si sanitas erit talis. si tñ ex hoc vult phus illam caᵃᵐ eẽ necessariã. potio est vel erit talis. sz vult hãc ↄditionalẽ eẽ necessariã. si sanitas erit talis potio est vel erit talis. ꝛ hoc vocat ipse neciũ ex suppõne. non ğ oꝫ ex illa aucitate vt necessitas dei dicat necitas ex suppõne. ¶ Ad vltimũ dr̃ ꝙ p̃dcẽ necitates gradu adecrũt ꝑ respectũ ad affirmatiuas necias eis corrñdẽtes ꝯuic. n. negatie nullũ vacuũ ẽ. corrñdet hec affirᵃ necia. oĩa entia corporea sꝫ q̃ndã ordinẽ debẽt adiuicẽ hr̃e ↄtiguitatẽ vt vnũ mediãte altero ↄseruet. vel illa. qlꝫ locᵘ ẽ aliq̃ corpe vel corpibᵘ repletᵘ. ꝛ sic ð silibᵘ dr̃. ¶ 3ᵒ p̃mittit cũ vlis sint ꝑ se incorruptibilia. ꝙ q̃uis singularia oĩa sub vli ↄtẽta corrũpẽtur. adhuc illð vle remaneret. ꝛ verꝫ eẽt dicere ipꝫ eẽ actu p̃sentie. pꝫ h̃ de se. pꝫ ẽt ex alberto sla. in illa pte vbi determinat ð ppõne ð oĩ. vbi dicit ꝙ siue hõ sit actu i nã. siue nõ sp h̃ ẽ vera. hõ ẽ aĩal. Ex q̃ iferẽ ꝙ q̃uis nullᵘ triãgulus pticularis eẽt adhuc verꝫ ꝛ necessariũ eẽt triãgulũ eẽ. ꝛ per ↄñs h̃ eẽt necia. triãgulᵘ ẽ. cuiᵘ subꝫ supponat ꝑ nã vli. ¶ 4ᵒ p̃mittit ꝙ passiones fluẽtes ex p̃ncipijs spẽi sp necio isunt subis ppꝛijs. q̃uis aliq̃ ↄtingat ab eis actᵘ ppos ꝑuenire. ꝛ aliq̃ñ nõ. Prima ps pꝫ ꝑ diffiniam q̃ ponit a porᵘ iter ppriũ ꝛ accñs. pꝫ ẽt ð mẽte albti ibidẽ. ꝛ p̃ buiᵘ. pꝫ ẽt rõne. qꝛ talis proprietas fluit a re necia sine ↄcursu alteriᵘ ↄtigẽtis. vꝫ. a spẽ ꝛ p̃ncipijs ipsiᵘ. Scða ps ð se pꝫ. aliq̃ eni ob aptitudiẽ ridẽdi q̃ inest hoĩ tãq̃ passio ppa ꝑuenit actᵘ ridẽdi. ꝛ aliq̃ñ nõ. risibilitas q̃ inest hoĩ necio. lꝫ actᵘ eiᵘ ↄtingẽter iesse possit. Silr aptitudo eclipsandi necio iest lune. q̃uis actᵘ eclipsandi aliq̃ñ ꝑueniat: ꝛ aliq̃ñ n. ¶ Ulteriᵘ p̃mittit ꝙ lꝫ res multe nãles ↄtigẽtes sint ꝛ trãsmutabiles. ð ipis tñ formari possũt ppões necie. verbi grã. qðlꝫ ꝑ se ↄpositũ ex mã ꝛ forma est res trãsmutabilis ꝛ ↄtingẽs. ð oibᵘ tñ talibᵘ formari põt hec ppõ necessaria. oẽ ꝑ se ↄpoᵒ ex mã ꝛ forma aliq̃ñ corrũpet. Nec possumᵘ dicere hic subm illᵘ ppõnis supponere ꝑ nã vlĩ. q̃n nullũ ẽ vle ꝑ se ↄpoᵒ ex mã ꝛ forma. ꝛ si aliqd eẽt tale ipm nõ eẽt ꝑ se corruptibile. vt pꝫ. ¶ Ultio p̃mitto ꝙ ppõ necia ẽ illa q̃ p̃ncipalr̃ et absolute significat sicut necẽ ẽ eẽ. siue h̃ sit simplr̃ siue sm cursũ nãe. pꝫ hoc cõiter i logica. ¶ Ð p̃missis sit pᵃ ↄ. aliq̃ nõ simplr̃ demonᵒ ẽ ex ppõnibᵘ ↄtigẽtibᵘ aut ipolibᵘ. pꝫ de demrãtõe pticulari aut dicente ad ipolẽ. sic p̃us arguebat. ¶ Ex quo ifertur ꝙ talis demrãtõis n oẽs p̃misse ꝛ ↄclõ sũt necie. ¶ 2ᵃ ↄclõ lꝫ aliq̃ ð mõstratioᵒ vlis ꝛ ↄñsiua nõ sit ð rebᵘ necessarijs ꝑ subã ꝛ p̃dicata illᵘ ðmrãtõis p̃ncipalr̃ significãs. qlꝫ tñ talis ẽ ex ppõnibᵘ necessarijs. pᵃ ps pꝫ. vbi demrãt oẽ ꝑ se cõpᵒ ex mã et forma eẽ ꝑ se corruptibile. aut aliq̃ silis ppõ. cuiᵘ subo ꝛ p̃dicato n corrñdet aliq̃ nã vlis ꝛ icorruptibilis. sed solũ idiuidua corruptibilia. Scða vero ps ꝑbat. qꝛ talis demonᵒ aliquo mõ dꝫ facere scire qð ipa n faceret nisi ꝑ necias ppões. q̃re ꝛc. ¶ 3ᵃ ↄ. ad mẽtẽ ari. sit illa. qlꝫ demrãtio simplr̃ ẽ de rebᵘ absolute necijs. ꝛ ex ppõibᵘ necijs. Pᵃ ps ꝑbat. qꝛ qlꝫ demrãtio simplr̃ ẽ ð subo q̃dã vli ꝛ ex passiõe ipiᵘ ppa ꝛ ꝑ cãꝫ ẽniãlẽ. talis vo sũt absolute necia. ğ ꝛc. tꝫ ↄñia. maior pꝫ ex pᵃ distictiõe: minor vero pꝫ ex 3ᵒ ꝛ q̃rto nõbili. ¶ Itẽ q̃libet demrãtio simplr̃ facit vel ẽ apta facere simplr̃ scire. sꝫ scire simplr̃ ẽ ð hijs q̃ nõ ↄtigũt alr̃ se hr̃e. ğ ꝛc. maior ꝛ minor patẽt ꝑ ari. i p̃cedẽtibᵘ. 2ᵃ ps pꝫ ex pᵃ. cũ. n. subꝫ paᵒ ꝛ mediũ ðmrãtõis sint res ppetue ꝛ icorruptibiles. seqẽ ꝙ ppões affirᵃᵉ ex his ↄposite ptinẽtes ðmrãtõi erũt absolute necie. q̃re ꝛc.

Ad rationes

Principales. ¶ Ad p̃mã et scðam pꝫ ex ↄclõne p̃ma. ¶ Posset tñ hic tõnabilr̃ dici ꝙ solᵘ ꝑcessus q̃ ex vno ipoli ad alið ipolẽ ꝑcedit nõ ẽ ðmrãtio. sed ille q posiea fit ecõuerso ab opposito ↄñtis ad oppositũ añtis. ei talis ẽ ex necessarijs. Primᵘ aũt solũ deseruit itellectui disponẽdo ad faciliorẽ credulitatẽ. ¶ Ad tertiã. pꝫ ex q̃rto notabili. dr̃. n. ꝙ ð eclipsi lune actuali nõ ẽ ꝑ se scia neqꝫ demrãtio simplr̃. sed ð aptitudine eclipsãdi. talis at ẽ necia vt pꝫ. ¶ Ad quartã silr̃ dr̃. ꝙ ð tonitruo. et fulmine scðm actũ nõ hẽtur ꝑ se scia vel demrãtio. sed ð aptitudine ad tales effectᵘ ꝑducẽdos q̃ necio iest exalatiõi calide. et sicce. ¶ Ad q̃ntã dicit silr̃ ꝙ de talibᵘ nõ hẽtur demrãtio vlis et ostensiua nisi ꝑ ppões vlẽs. et necitas et si earꝫ subiecta et predicata solũ ꝑ rebᵘ corruptibilibᵘ vel singularibᵘ supponãt n hẽbit tñ demrãtio simplr̃: q̃uis pp qd aliq̃ mõ appellari possit. ¶ Ad ↄfirmationẽ dr̃ ꝙ ari. ibi locutᵘ ẽ de operationibᵘ: q̃ apte sũt a ppꝛijs passionibᵘ ꝑuenire. sic aliq̃ñ actᵘ eclipsãdi ꝑuenit a luna vel passione ipiᵘ. et aliq̃ñ n. ð qbᵘ tñ sũt scie et ðmrãtões. n ꝑ se. sed solũ ꝑ accñs. ¶ Ad 6ᵘᵐ dr̃ ꝙ ð rebᵘ casualibᵘ aut fortuitis ppões q̃dã necie formari psũt aptitudinẽ ðnotãtes ex qbᵘ ðmrãtio fieri põt. tales tñ vlpliciũ n sũt simplr̃ ðmrãtões. Et ꝑ idẽ pꝫ ad ↄfirmatõꝫ. ¶ Ad vltimã dr̃ p̃. ꝙ q̃uis nullᵘ triãgulᵘ pticularis eẽt. qð n puto eẽ polẽ adhuc eẽt spẽs triãguli. Cũ ipa sit icorruptibil. vt pꝫ ex 3ᵒ notabili. De ipa vero fit p̃ncipalr̃ ðmrãtio. ¶ 2ᵒ dr̃ supposito ꝙ hr̃e angulũ extrisecũ. ꝛc. sit ppꝛiũ mediũ illiᵘ ðmrãtõis. ꝙ n dꝫ accipi tale mediũ ꝑ actu. sꝫ ꝑ aptitudine a q̃ ille actᵘ ẽ aptᵘ ꝑuenire. Et sic ðmrãtio absolute erit ex ppõnibᵘ. ꝛ rebᵘ necessarijs. Et sic ẽ finis q̃ õnis.

¶ De omni quidem igitur hoc dico qð vtrĩq̃ est non in quodã quidem sic in quodam aũt nõ. nec aliquãdo qdẽ sic aliq̃ñ vero nõ ꝛc. Qõ XX.

Vigesimo Querit vtrũ ad ppõnẽ ð oĩ regrãtur et suffici ãt vlitas suborũ. et vlitas tẽporuꝫ. Negatiue ↄ. sũ. q̃libꝫ ppõ vlis aᵗᵃ est ð oĩ. sed i multis talibᵘ nõ est aliq̃ illarũ vlitatũ. ğ ꝛc. tꝫ ↄñia cũ minori. qꝛ mlte tales sũt false vel ipoles. sic hec ppõ. ois hõ ẽ asinᵘ. ẽ ipolis. ꝛ hec ẽ falsa. ois hõ est currẽs. maior vo pꝫ p̃ poꝝ. qꝛ vt ibidẽ colligit qlꝫ ppõ vlis aᵗᵃ sup q̃ fundari põt ordo sillogisticᵘ i p̃ pᵒ est ð oĩ. sed eq̃ bñ fundari põt ordo sillogisticus sup hac ipoli. ois hõ est asinᵘ. sic sup ista. ois hõ ẽ aĩal. q̃re qlꝫ vlis affirmatiua ẽ ð oĩ. ¶ 2ᵒ ar. sic. h̃ ẽ ð oĩ. oĩs sol ẽ planeta. vbi tñ nõ est vlitas suboꝝ. q̃re ꝛc. maior pꝫ. cũ ipa sup se. qꝛ genᵘ ð spẽ p̃dicat. minor vero pꝫ. qꝛ sub spẽ solis n nisi vnũ idiuiduũ ↄtinet. ¶ 3ᵒ h̃ ẽ ð omni. aĩal ẽ hõ. in qua n ẽ vlitas suboꝝ. ğ ꝛc. maior probatur. qꝛ illa est ꝑ se. sicut etiã illa. homo est aĩal. quelibet ãt ꝑ se est de omni vt pꝫ ð mẽte lincoñiẽsis i pmã pñti. ğ ꝛc. ¶ Dr̃ forte ꝙ illa n ẽ de oĩ cũ n sit vlis. sed idefinita. si vero accipet illa vlis. oẽ aĩal ẽ hõ. ipa esset falsa. et ipolis. et ꝑ ↄñs neqꝫ eẽt de oĩ. neqꝫ ꝑ se. ¶ Sꝫ ↄ. hec ẽ ð oĩ hõ ẽ al. et tñ ẽ idiffinita. ğ rñsio falsa. assũptũ ꝑbat ꝑ ↄditiões p̃dcãs. qꝛ q̃cqd ẽ hõ ẽ aĩal. et q̃ñcũq̃ aliqd ẽ hõ illð ẽ aĩal. q̃re. ꝛc. ¶ P̃. apud ðmrãtorẽ non refert dicere. hõ ẽ al. et ois hõ ẽ aĩal. sic igr̃ hec ẽ ð oĩ. ois hõ ẽ al. sic ẽt h̃ erit ð oĩ. hõ ẽ aĩal. q̃re ꝛc. ¶ 4ᵒ ar. ꝙ n regrit vlitas tẽporũ. qꝛ hec ẽ ð oĩ qlꝫ dies ẽ tps. cũ ibi p̃dicet supiᵘ ð iferiori n tñ i quolꝫ tpe p̃dicatũ verificabit ð subo. i eo. n. tpe q̃ sol erit sub hemispio nr̃o iᵃ erit falsa loq̃ndo ð die cãto sub emispetio nr̃o vt pꝫ. q̃re ꝛc. ¶ Forte dr̃ ꝙ lꝫ n sp erit va. sufficit tñ ꝙ q̃ñcũq̃ ð aliquo verifica dies ð eodẽ verificat tpus. et h̃ est hr̃e vlitatẽ tpis ad itẽtionẽ ari. ¶ Cõtra. seqẽ ꝙ aliq̃ ppõ cõtigẽs ẽ ð oĩ ↄñs ẽ falsũ. sic. n. oẽ ꝑ se ẽ ð oĩ ita oẽ ð oĩ ẽ neciũ vt colligit ð mẽte linconiẽsis. et Albti. ↄñia pꝫ. cũ ista possit eẽ falsa sic significãdo qlꝫ dies ẽ tps. ¶ 5ᵒ hec ẽ ð oĩ. luna eclipsat. cũ ipa sit ↄ. demrãbilis. vlitas tñ tpis n sibi corrñdet. qꝛ aliq̃ñ ẽ luna q̃n ipa n eclipsat. ğ ꝛc. ¶ 6ᵒ ar. ꝙ p̃dicte cõditiões n sufficiũt. qꝛ hec n ẽ ð oĩ. ois hõ albᵘ ẽ hõ. cui tñ vtrãq̃ vlitas corrñdet. ğ ꝛc. maior pꝫ cũ ipa sit ppõ ↄtigẽs. minor vero ꝑbat. qꝛ ð quocũq̃ verificat subꝫ verificaturẽt p̃dicatũ. et q̃ñcũq̃ ð aliquo verificat subm ð eodẽ ẽt verificabit p̃dicatũ. q̃re ꝛc. ¶ Idẽ arᵍ fit ð illa ↄtigẽn. ois hõ currẽs mouet. silr̃ ð ista. oẽ qð ẽ sor. ẽ hõ. ¶ Et si dr̃. ꝙ vltra p̃dcãs ↄditiões regrit necitas ppõs. Cõtra. qꝛ tc̃ frustra põit vlitas tpꝫ. cũ ipa necio seqt ad necitatẽ ppõis. ¶ Itẽ

segr ꝙ hec ē ꝺ oi. oē qꝺ fuit soꝛ. fuit hō. ꝯña vr̄ falsū cum ex termīs singularib⁹ significātib⁹ res coꝛruptibiles n̄ fiāt ꝓpōnes ꝺ oi. ꝯña vo tꝫ. qꝛ ipa ē necīa supposito ꝙ soꝛ. fuerit. ꝛ sibi vtraqꝫ vlītas cōrespōdet. qr̄ ꝛc̄. ❡ Sc̄ōe vr̄ ꝯcedēdo ꝙ illa ē ꝺ oi. Lōtra part rōe hec est ꝺe oi. oē qꝺ fuit soꝛ. fuit soꝛ. alb⁹ supposito ꝙ soꝛ. fuerit alb⁹. pꝫ ꝯña. qꝛ ista est necīa sic ꝑma. ꝯñs tñ ē falsū. cū ibi deficiat vlītas tp̄is. qꝛ aliqñ fuit verū dicere. soꝛ eē ꝛ ēt fuisse qñ nō fuit verū soꝛ eē eē vr̄ fuisse albū supposito ꝙ p̄ fuerit niger deinde alb⁹. qr̄e ꝛc̄. ❡ Ultimo hec ꝓpō nō ē ꝺ oi. oē aial ē coloratū. cui tñ vtraqꝫ vlītas coꝛrespōdet. ꝗ ꝛc̄. minoꝛ ꝺ se pꝫ. maioꝛ ꝓbar̄. qꝛ ipa ē ꝓpō per accn̄s. nulla aūt tal' vr̄ eē ꝺ oi. q̄re ꝛc̄.

Adoppositum est Arist. p̄ posterioꝝ z° caplo p̄mi tractat⁹. circa p̄ncipiū i illa pte. p⁹ aūt determinabim⁹. ꝛc̄. In ista qōe p̄ p̄mittētur quedā. Se cundo respondebitur ad quesitum.

Quantum ad p̄mū sciēdū ē p̄. ꝙ aliud ē ꝺ oi qꝺ ꝯsideratur lib. p̄oꝝ. ꝛ aliꝺ qꝺ hic ꝯsiderar̄. Lū n. in p̄mo p̄oꝝ ꝯsiderer̄ ꝺe forma sillogistica. ꝛ ꝺ p̄ncipijs sillogismoꝝ quo ad ipam formā. q̄ sūt dici ꝺ oi. ꝛ dici ꝺ nullo. oīa illa ꝓpō ibidē dicer̄ ꝺ omni ex q̄ ordo sillicus ꝓuenire p̄t. sup h̄ fūdat⁹ ꝙ qñ alterū ꝺe altero vr̄ ꝺ quocūqꝫ vr̄ subiectū ꝺ eodē vr̄ p̄dicatū. ❡ Ex quo iferr̄ ꝙ talis ꝓpō debet eē vlīs a^{te} in q̄ ꝯnotar̄ p̄dicatū inee cuilibet supposito subi. pꝫ. qꝛ si eēt idiffinita vel pticularis sic illa hō ē aial. vel qdā homo ē aial. n̄ ab ea posset talis ordo sillic⁹ ꝓuenire vt pꝫ. ❡ Seqtur scd̄o ꝯ quosdā. ꝙ ad talē ꝓpōem ꝺ oi nō reqrur p̄dicatū vere iesse cuilibet supposito subi. pꝫ. qꝛ licet hec sit falsa. oīs hō ē alb⁹. ꝛ hec sit ipoīs oīs hō ē asinus. vtraqꝫ tñ istaꝝ modū hꝫ vniuersalē sup quo fūdari p̄t ordo sillic⁹ in p̄ p̄me. sic ēt illa necīa oē aial ē corp⁹. Quare quo ad ordinē silli cū ille oēs sic dicēde sūt ꝺ oi. sicut illa. oē aial ē corpus. Conceditur tñ ꝙ ad talē ꝓpōem ꝺ oi reqrir̄ vt ꝑ ipam ꝯnoter̄ p̄dicatū iee cuilꝫ supposito subi. hec aliqliter colligi posset ex dictis Alb. ❡ Seqr̄ tertio ꝙ ꝓpō vlīs affirmatiua ꝛ ꝓpō ꝺ oi p̄oꝛistico inicē ꝯuertūr. lꝫ vnū sit altero magis cōnotatiuū. qꝛ ꝓpō ꝺ oi p̄oꝛistico s̄ ꝓpōem vlem affirmatiuā ꝯnotat aptitudinē ordīs sillici in p̄ p̄me. q ex ea ꝓuenire p̄t ꝛ h̄ ē qꝺ sub alȷs v̄bis alȷ dixerūt. ꝙ mālr ꝓpōis ꝺ oi p̄oꝛistico ē ꝓpō vlīs affirmatiua. formale vo ē ordo ille sillic⁹ q ex p̄dcā ꝓpōe ꝓuenire p̄t sup hoc fūdat⁹. ꝙ ꝺ quocūqꝫ dicitur subm illius ꝓpōis vlīs ꝺe eodē dicar̄ ꝛ p̄dicatū. ꝛ sup isto māli ꝛ formali ꝓpōis ꝺ oi tā p̄oꝛistice q̄ posterioꝛistice multa dixer̄. q̄ mihi supflua videt̄. Proposito vo ꝺ oi q̄ h̄ ꝯsiderar̄ ꝛ ab expositorib⁹ cōiter ꝺ oi posterioꝛistico appellar̄. aliās reqrit ꝯditōes q̄ ꝓpositio ꝺe oi p̄oꝛistico. s̄m ꝙ statī videbitur. ❡ Scd̄o p̄mitto ꝙ ꝺmostratoꝛ n̄ nisi ex veris ꝓcedere p̄t oñsiue ꝓcedēdo. pꝫ ꝺ mēte Ari. supius. ❡ Tertio p̄mitto ꝙ ꝓpō vr̄ dupl̄r necīa. s. simpl̄r. ꝛ s̄m qd. ꝛ h̄ accipio necessariū simpl̄r magis large q̄ i qōe p̄cedenti. Dicir̄ n. i ꝓposito necīa ꝓpō simpl̄r cuius adeq̄tū significatū sp̄ fuit est ꝛ erit necīū. sic ista hō ē aial. Scd̄m qd vr̄ necīa cuius significatū adeq̄tū ꝓ nūc est necīū. sꝫ n̄ sp̄ fuit necīū. sicut illa soꝛ. fuit.

Quantuz ad z^m sit p̄^a ꝯclusio. ad h̄ vt aliq̄ ꝓpō dicatur ꝺ oi p̄oꝛistico n̄ reqrir̄ aliq̄ p̄dcāꝝ ꝯditionū. ad hūc intellectū qꝺ nō reqrir̄ p̄dicatū inesse cuilꝫ supposito subi. nec sp̄ eidē inee. pꝫ ex argūnto p̄ ꝛ nōbili p̄. ❡ z^a ꝯclusio. ꝓpō ꝺ omni posterioꝛistico reqrit vt p̄dicatū vere affirmetur ꝺ quolꝫ supposito subi. ꝓbar̄ sic. p̄. n. reqrir̄ ꝙ p̄dicatū vere affirmer̄ ꝺ subo. qꝛ ꝺmōstratoꝛ n̄ ꝓcedit nisi ex veris vt pꝫ ex p̄^a suppōe. Lū āt i ꝺmōstratōe simpl̄r p̄misse oēs sint vles affirmatiue vt pꝫ ex suppōne z^a ꝛ coꝛrolario ipsius. seqtur ꝙ p̄dicatū ꝺ quolꝫ supposito subi ꝺꝫ v̄ificari ꝛ vlteri⁹ cū sit ꝺ oi. seqr̄ virtute significatiōis ꝺ li oi. ꝙ p̄dicatū vere affirmari ꝺꝫ ꝺ qlꝫ supposita subi. q̄re ꝛc̄. ❡ Notāter vr̄ oe quolꝫ subo ꝛ ñ ꝺ oib⁹ subis. ꝓꝑ z^m ar^m ad ptē negatiuā. ❡ z^a ꝯ^o. ad ꝓpōez ꝺ oi posterioꝛistico reqrir̄ ipā eē simpl̄r necīam. probatur qꝛ aliter n̄ esset ꝺmōstratori ꝓpoꝛtiōata q sp̄ ex ꝓpōnib⁹ necīis ꝓcedit. vt patuit in p̄cedēti qōe. Eadē ꝯ^o. sic cū p̄cedēti vr̄ ꝺ inte al. i expōe ca. p̄us allegati i p̄n^a. Arist. ꝗ ꝑ h̄ qꝺ dic̄ ꝙ ad dici ꝺ oi reqrir̄ ꝙ p̄dicatū n̄ alñ isit ꝛ alñ n̄. itelligit ꝙ necīo isit subo. ꝛ h̄ notauit Al. vt pꝫ ꝑ v̄ba ei⁹ posita in expōe text⁹. ❡ Ex ꝯclōe iferr̄ ꝙ ad dici ꝺ oi posterioꝛisticū n̄ sufficit vt sit ꝓpō necīa s̄m qd. pꝫ ex p̄dictis. pꝫ ēt ex mō loq̄ndi text⁹. cū vr̄. n̄ aliqñ qdē. ꝛ aliqñ n̄. Infert̄ scd̄o ꝙ ad ꝓpōnē ꝺ oi reqrir̄ vlītas tp̄is pꝫ ꝺ se. ❡ Sꝫ dubitar̄ nūqd h̄ idefinita. hō ē aial. apꝺ ꝺmr̄atorē sit dicēda ꝺ oi. ꝙ sic vr̄. qꝛ sibi ꝯueniūt p̄dicte ꝯditōes. Oꝛ n̄ ar. qꝛ n̄ est vlīs. ❡ Itē qꝛ ꝺ oi posterioꝛisticū p̄supponit ꝺe oi p̄oꝛisticum. q̄re ꝛc̄. ❡ Ad h̄ p̄t dici ꝙ sic. qꝛ ꝺmr̄ātoꝛ hꝫ ꝓpōnes idiffinitas necīas eq̄ualētes vlibus hꝫ ꝑ eodē cū illis vlib⁹. ❡ Ad rōes in opp^m vr̄ ꝙ v̄tualr̄ ē vlīs. ꝓpterea qꝛ tali necītate ē necīa. vt ex ea seq̄tur h̄ vlīs. oīs hō ē aial. ❡ Ad z^m vr̄ ꝙ p̄supponit ipꝫ actualr̄ vel v̄tualr̄. ꝛ h̄ sufficit. ❡ Ex q̄ infert̄ ꝙ oīs ꝓpō ꝺ oi posterioꝛistico ē ꝺ oi p̄oꝛistico. formalr̄ aut v̄tualr̄. ꝛ n̄ eꝯ^o. pꝫ. qꝛ si fuerit vlīs erit formalr̄ ꝺ oi p̄oꝛistico. Si vo fuerit idiffinita. erit virtualr̄ talis. Hic tñ virtualr̄ accipio magis stricte q̄ cū dicim⁹ p̄n^a virtualr̄ icludere ꝯclōnes q̄ seq̄nt̄ ex illis: qꝛ volo vt ꝓpō ꝺ oi posterioꝛistico q̄ n̄ fuerit actu vlīs in v̄tute sit idē qꝺ ꝓpō vlīs sibi coꝛr̄ñdēs. ꝛ necīo inferat ꝓpōnem vlez. sicut ex illa hō ē animal seqtur illa oīs. hō est animal.

Ad rōnes p̄ncipales. ❡ Ad p̄^m pꝫ in qōe. ❡ Ad faz vr̄. ꝙ ad ꝓpōnē ꝺ oi posterioꝛistico reqrir̄ p̄dicatū inee cuilꝫ supposito subi. siue subꝫ actu hēat plā supposita. siue n̄. Propterea dicit Al. vt in expōne textus tactū fuit ꝙ Ari. notāter dixit nō in q̄dā sic ꝛ in quodā nō. ꝛ n̄ dic̄ in oībus suppositis. ❡ Ad z^m negar̄ maio. Ad ꝓbatōez vr̄ ꝙ lꝫ illa sit ꝑ se. ꝺ q̄ infra videbir̄. n̄ tñ ē indirecte ꝛ imediate ꝑ se. ꝛ iō n̄ oꝫ ꝙ sit ꝺ oi. ❡ Ad q̄rtā p̄ dici p̄t. ꝙ h̄ absolute ē necīa. q̄libet dies ē. qꝛ necē ē vt sol luceat sup aliq̄ pte terre. ꝛ sic ꝯñr diceret̄ ꝙ quecūqꝫ tp̄e dato v̄ificabir̄ p̄dicatū ꝺ subo. Si vero restrīgim⁹ illā ꝓpōnē ad modū loq̄ndi vulgarē: loq̄ndo. s. ꝺ die cāto sup hemispio nr̄o. ꝯñr dicir̄ ꝙ illa ꝓpō ē ꝯtingēs. ꝛ sic n̄ ē ꝺ oi posterioꝛistico. ❡ Ad rōnē in op^m vr̄. ꝙ ibi p̄dicar̄ aliqꝺ supi⁹ ꝺ iferiori ꝑ accn̄s. qꝛ ly dies n̄ significat tale tp̄s absolute. sꝫ cōnotādo i eo tp̄e solē illuminare terrā sup hemispio nr̄o. Lū āt supi⁹ affirmar̄ ꝺ inferiori ꝑ accn̄s n̄ oꝫ vt ꝯstituāt ꝓpōnē ꝑ se. neqꝫ ꝺ oi. ❡ Ad q̄ntā vñt moderni. ꝙ sic illa ꝓpō ē necīa ex suppōe. luna eclipsar̄. sic ēt est ꝺ oi ex suppōne. sꝫ n̄ absolute. s. supposito ꝙ terra diametralr̄ interponar̄ inter solē ꝛ lunā. Hec r̄ñsio remouet̄ ꝑ ea q̄ dcā sūt in qōe p̄cedēti. Alr̄ vr̄ negādo ꝙ ipa sit ꝺ oi. nꝫ ipo simpl̄r ē ꝺmr̄abilis. cū sit absolute ꝯtigens. ❡ Sꝫ i^a luna ē eclipsabil' est vel eē p̄t ꝯclō ꝺmr̄abilis ꝛ ipa est ꝺ oi posterioꝛistico. qꝛ sibi vtraqꝫ vlītas cōr̄ñdet. ❡ Ad 6^m pꝫ i qōe. qꝛ ꝑ vlītatē ipīs itelligir̄ ꝓpōnē simpl̄r eē necīā. ❡ Ad vltimā vñt moderni. ꝙ illa. oē al' ē coloratū n̄ ē ꝺ oi posterioꝛistico. sꝫ p̄oꝛistico. Hec r̄ñsio ꝯdicit textui Ari. ꝛ expositorib⁹ oib⁹ antiq̄s. Aliter r̄ñdēt ꝛ melius. ꝙ ipa est ꝺ oi. ꝛ ꝯñr negar̄ illa ꝯña. illa ꝓpō n̄ est ꝑ se. ꝗ n̄ est ꝺ oi. qꝛ nō oīs ꝓpō ꝺ oi est ꝑ se. sic nec q̄libet ꝓpō per se est s̄m ꝙ ipm. vt videbitur infra.

❡ Per se āt sūt q̄cūqꝫ sūt i eo qꝺ qd ē. Qō. XXI.

Querit z1. Utꝝ in p̄mo mō dicēdi ꝑ se solū p̄dicer̄ diffō vel ps diffōis ꝺ suo diffinito. Negatiue arg. p̄ sic. h̄ ꝓpō. hō ē s̄ba. ē ꝑ se i p̄ mō. in q̄ n̄ p̄dicar̄ diffō neqꝫ ps diffōis ꝺe suo diffinito. igr̄ ꝛc̄. minoꝛ est ꝺ se nō. maioꝛ vo ꝓbar̄. qꝛ r^a ē ꝓpō per se. cū sit necīa. ꝛ n̄ ꝑ accn̄s insit p̄dicatū subo. ꝛ n̄ vr̄ in q̄ alio mō q̄ in p̄. vt pꝫ discurrēdo. qr̄ ꝛc̄. z^a h̄ ꝓpō. al' est hō. est ꝑ se in p̄ mō. Silr̄ ista rōnale ē hō. ꝛ tñ nō p̄dicar̄ diffō. ꝗ ꝛc̄. mi. pꝫ. ꝛ ma. ar. qꝛ cū ille ꝓpōnes sint ꝑ se. ꝛ n̄ in alio mō q̄ in p̄. vt potest discurrendo seqtur intentū. quare ꝛc̄. ❡ 3°. h̄ ꝓpō. animal rōnale est homo ꝛ vlr̄ quelꝫ in q̄ p̄dicar̄ diffinitū ꝺ sua diffinitōe ē i aliq̄ mō vl

cendi p se. ꝛ nõ vr̃ i quo alio nisi i p̃mo vt pꝫ discurrẽdo. ꝛ tñ pdicatū nõ ponit̃ i diffinitõe subi. ſꝫ poti⁹ ecõ. ꝰ ꝛc. ❡ Cõfirmat̃. qꝛ vbi diffinitio passionis ponat̃ eẽ mediū i demõstratõe potissima. nec io i ppõne maiori silli dem̃ratiui pdicabit̃ passio ꝺ diffõne sua. ꝛ illa ppõ erit p se. qꝛ cuiuslibet dem̃rationis potissime p̃misse ꝛ cõclusio debẽt eẽ p se. q̃re ꝛc. ❡ Cõfirmat̃ 2°. qꝛ vbi p diffõnẽ subi p̃ma passio demonstret̃ sic i isto sillo. oẽ aial rõnale ẽ disciplinabile. ois hõ ẽ aial rõnale ꝗ ois hõ ẽ disciplinabilis. pdicat̃ passio ꝺ diffinitõe subi i maiori ppõe. q̃ pdicatio vr̃ eẽ p se. alter illa demõstratio ñ eẽt potissima ꝛ nõ videt̃ in quo alio mõ nisi i p̃. Et si dicit̃ ꝙ diffinitio subi ñ dꝫ eẽ mediū i tali demõstratõe. sed diffinitio passiõis. arguit̃ idẽ qð p̃us; qꝛ tẽ i maiori pdicabit̃ passio de sp̃a diffõe. ꝛ h̃ ñ erit nisi i p̃mõ dicẽdi p se. q̃re ꝛc. ❡ 4° vbi vna diffõ alic⁹ ꝺ altera diffõe eiusdẽ rei pdicet̃. illa erit pdicatio p se p̃mi mõi. ꝛ tñ pdicatã ñ erit diffõ subi. cū diffõnis nõ sit diffõ; qꝛ tũc eẽt pcessus i ifinitū. ꝰ ꝛc. ꝫ ꝯña. ꝛ assūptū pꝫ. qꝛ tales pdicatões demr̃atione potissimã igrediũt̃. vt si hec diffõ demõstratõis. silĺs ex p̃mis veris ꝛc. pdicet̃ de illa. silĺs faciẽs scire. Jdẽ argumentū fieret vbi diffõ subi de diffinitõe passiõis pdicat̃. ant ecõ. ❡ 5°. pdicatio vni⁹ drie supioris ꝺ drĩa iferiori ẽ p se i p̃ mõ. et tñ vna dria nõ diffinit̃ p aliã. ſꝫ sola spẽs. vt pꝫ ꝺ mẽte boetij. q̃re ꝛc. mi. pꝫ. ꝛ ma. ar. ꝺ mẽte porphy. i cõitatib⁹. vbi dic̃ ꝙ rõnale diuidit̃ p rõne vti ꝛ nõ rõne vti. ꝛ p ꝯña sm̃ eū vna dria erit p se supior ad aliã. ꝗ̃ red ipo p se pdicabit̃ i p̃ mõ. q̃lis. n. ẽ hitudo gn̄is ad suaꝫ spẽꝫ. tal̃ erit hitudo illi⁹ drie supioris ad driaꝫ iferiorẽ. q̃re ꝛc. ❡ 6°: hec ẽ p se i p̃ mõ. sor. ẽ hõ. sic ẽt illa. hõ ẽ aial. ꝛ tñ hõ nõ ẽ diffinitio sortis nꝫ ps diffõnis ei⁹. ꝰ ꝛc. maior pꝫ cū illa nõ sit pdicatio p accñs. minor vero pꝫ: qꝛ singulare ñ p se diffinit̃. ❡ 7°. i hac ppõe. hõ ñ ẽ aial rõnale. siue hõ ñ ẽ aial. pdicat̃ diffinitio vl̃ ps diffõis ꝺ suo diffinito. q̃ tñ nõ ẽ p se. ꝰ ꝛc. maior ꝺ se pꝫ. minõ pbat̃. qꝛ pdcẽ ppões sũt ipossibiles ſꝫ ãt ppõ p se vr̃ necĩa. vt vr̃ ph̃s velle. q̃re ꝛc. ❡ Cõfirmatur. qꝛ i illa. vacuū ẽ loc⁹ p̃uat⁹ corpe. pdicat̃ diffõ ꝺ suo diffinito. q̃ tñ nõ ẽ p se. cū ipa sit ipolis. q̃re ꝛc. ❡ Jtẽ vbi. a. diffinit̃ obliq̃ p. b. ñ poterit p se. b. pdicari ꝺ a. ꝰ ꝛc. assūptū pꝫ i diffõib⁹ ꝺ qb⁹ exẽplificat ph̃us. ꝺ qb⁹ maxie vr̃ verificare i eẽtã simū. cū. n. linea triãguli diffõeꝫ igrediat̃ i obliq̃. ñ poterit liea p se ꝺ triãgulo pdicari. qm̃ h̃ ẽ ipolis. triãgul⁹ ẽ linea siue linee. ❡ Ultio vbi det̃ diffõ alic⁹ rei p cãm aliquã realiter distictã a diffinito. vtputa p efficiẽs vel finẽ. aut p materiã vl̃ formã q̃ ẽ altera ps ꝯpositi. nõ poterit illa cã p se et recte pdicari ꝺ diffinito. qꝛ tal̃ pdicatio foret falsa. ❡ Forte dicit̃ ꝯcedẽdo qꝛ arist. solū h̃ logt̃ ꝺ diffõe pure q̃dditatiua. ❡ Sꝫ ꝯ vbi det̃ aliq̃ diffõ p formã subalẽ q̃ ẽ altera ps ꝯpositi. illa pdicabit̃ p se ꝺ diffinito ꝛ ñ i alio mõ ꝗ̃ i p̃. vt pꝫ discurrendo. ꝰ ꝛc.

Ad oppositum

ẽ ph̃s p̃ huius. Jn ista q̃ne erunt duo articuli. Jn p̃ p̃mittent̃ q̃dã. Jn 2° ponentur ꝯclusiones.

Quatum

ad p̃mū. sit hec p̃ma distictio. ꝙ sic alið ẽ eẽ. alið iesse. ꝛ alið cãre vel causari. sic alið ẽ p se eẽ. alið p se ieẽ. ꝛ alið p se cãre. Per se eẽ trib⁹ mõis dici põt. vt colligit̃ ex v̈bis linco. vbi expõit Arist. i mã p̃iti. ❡ Uno mõ qꝛ a cã efficiẽte ñ ꝺpẽdet. ꝛ h̃ mõ sol⁹ hõ dr̃ p se. cū cetera oia ab ipo ꝺpẽd. ãt tãq̃ a cã efficiẽte siue ꝯfuãte. Jpse vo a nulla tali ꝺpẽdet. nꝫ ẽt a cã finali. ❡ 2° mõ qꝛ p se seorsuꝫ existẽs a nll̃a mãli cã ꝺpẽdet. q̃l̃r itelligẽtias ifra p̃mã cãꝫ dicim⁹ eẽ p se. Jrẽ aiam itellectiuã a corpe sepataꝫ. sil̃r celū. si cũ mã ꝛ forma ñ cõponat̃. q̃uis hec oia effectiue siue ꝯfuatiue ꝛ final̃r a p̃a ꝺpẽdeãt cã. ❡ 3° mõ dr̃ aliqd eẽ p se. qꝛ subiectū ñ reqrit a quo hẽat eẽ. ꝛ h̃ mõ q̃lꝫ suba. ꝛ solū suba hꝫ eẽ p se. vt dic̃ liconiẽsis. ❡ 2a distictio. aliqd alteri ieẽ ẽ duob⁹ mõis. Uno mõ sic vt ex ipo ꝛ illo cui iest fiat subal̃r vnū: tãq̃ ex ptib⁹ eẽntialib⁹ ñ seorsū exñtib⁹. q̃l̃r formã materie dicerem⁹ iesse. 2° mõ aliqd alteri inest tãq̃ ẽti totali. ꝛ ꝯside-

rato p mõꝫ toti⁹. q̃l̃r al̃ iesse hoi dicerem⁹. hr̃e tres iesse triãgulo. ꝛ albedinẽ hoi. de ieẽ p mõ ñ h̃ itẽdim⁹. ſꝫ solū de iesse scðo⁹. ❡ 3a distictio. ieẽ scðo mõ dupl̃r ꝯtigit. s. p accñs. ꝛ p se p accñs ꝙ iest merito p̃ncipiorꝫ idiuidui. p se vero ꝙ iest sic p̃n⁴ spẽi sibi isũt. vl̃ qð iest necio ꝛ merito p̃ncipiorū spẽi. vl̃ ex nã gn̄is. Exm̃ p̃mi. sic albedo iest eq̃. Ex⁹ scði. sic al aut rõnale aut risibile iest hoi. ❡ 4a dist⁹. aliqd iesse p se alteri dupl̃r ꝯtigit. Uno mõ sic vt illð qð iest det eẽ subale ei cui iest. ꝛ ipꝫ ab eo eẽntial̃r egrediat̃. q̃l̃r al̃ ꝛ rõnale hoi isũt. a qbus hõ hꝫ eẽ. ꝛ ab eis subal̃r egredit̃. Alio mõ ec⁹. sic vt illud qð iest eẽntial̃r ꝺpẽdeat ab eo cui iest. ꝛ ab eo vel a p̃ncipijs ei⁹ egrediat̃. q̃l̃r risibi⁹ siue risibilitatẽ p se dicim⁹ hoi iesse. pꝫ h̃ distictio cõiter. ꝛ hr̃ expsse ab Al. alamão i fine ca. vbi determinat ꝺ ppõne ꝺ oi. ❡ Ex his oib⁹ pꝫ qd sit iesse p se. Quid autem sit causare per se vel causari ifra videbitur. ❡ Quinta distictio. aliqd dici siue predicari de altero dupl̃r itelligi põt. s. large ꝛ stricte. Large dicim⁹ dẽ illð de alio pdicari qð respcū ipi⁹ ordinari põt tãq̃ pdicatū ppõis a^te vel ne^te. siue vã fuerit. siue falsa. Et h̃ mõ ꝯcederem⁹ hoieꝫ ꝺ asino pdicari i illa asin⁹ ẽ hõ. ꝛ aial ꝺ hoie in illa negatiua. null⁹ hõ ẽ al. Jtem hoieꝫ ꝺ aili. in hac ppõne al̃ ẽ hõ. Et h̃ mõ cõiter vtimur dialectice loq̃ndo. h̃ ẽt mõ logt̃ Ari. p̃mo p̃hermẽias. Stricte vo dr̃ aliqd pdicari. cū ve isit et de q̃ pdicat̃ tãq̃ forma ipi⁹ siue eẽntial̃. siue accñtalis. q̃l̃r rõnale ꝛ aial dicim⁹ ꝺ hoie pdicari. ꝛ vl̃r oia ei⁹ supiora vsq̃ ad gn̄alissimū. Q̃ðlibꝫ eñi istorꝫ ve iest hoi. ꝛ q̃ðlꝫ istorꝫ forma ei⁹ eẽntialis appellatur. Sil̃r risibile ꝛ albū ꝺ hoie dicim⁹ stricte pdicari. cū tã risibilitas q̃ albedo ve hoi isit tãq̃ ipi⁹ forma accñtal. lꝫ risibilitas sit ppria. albedo vo nõ. ꝛ iste ẽ mod⁹ ppri⁹ q̃ dicimus aliqd de alio pdicari. ꝛ a q̃ sũpta ẽ rõ pdicati. qð põt ex aliqbus auctorib⁹ ꝺclarari. Pri⁹ eñi Ari. i p̃n⁹ rertij tractat⁹ h⁹ p̃mi. s. ibi. ẽ aũt ois sill̃s p tres termios. vr̃ velle ꝙ iferiora de suis supiorib⁹ ñ pdicant̃. nꝫ suba ꝺ accñtib⁹: siue cõibus. siue pprijs. ❡ Jrẽ por. i ca. de spẽ. iqt. oꝫ ãt eq̃ de eqa pdicari. vt hinibile de eq̃. aut maiora de minorib⁹. minora vo de maiorib⁹ minime. ❡ Jtẽ Ari. i pdicamẽtis dic̃. ꝙ a p̃⁴ suba nulla ẽ pdicatio. Jste igr̃ auctates ñ videt̃ verificari posse nisi dõ ꝙ ad ppriã pdicationẽ de q̃ ipe loquit̃. pdcẽ reqrũt̃ cõditiones. ꝛ h̃ vr̃ ꝯsonū dictis Al alamani i v̈lib⁹ suis. ❡ Ex his p̃ ifert̃. ꝙ ibi nõ ẽ ppa pdicatio. hõ est asin⁹. pꝫ. qꝛ pdicatū ñ iest vere subo. nꝫ sibi vt forma ipi⁹ ꝯpat̃. Sil̃r ibi nõ est pdicatio ppa. hõ nõ est aial. qꝛ lꝫ pdicatū vere isit subo sic for⁴ ipi⁹. qꝛ tñ p talẽ pdicatõeꝫ h̃ nõ ꝺnotat̃. ſꝫ poti⁹ opp^m. iõ pdicatio ppa dici nõ dꝫ. q̃re limitãdo p̃cedẽtia dici oꝫ. ꝙ ad ppriã pdicationẽ nõ suffic̃ vt significatũ pdicati ve isit significato subi. ꝛ sit ipi⁹ forma. ſꝫ vltra reqrit̃ vt p talẽ pdicatiõeꝫ p̃ncipal̃r ꝛ a^te ꝺnotet̃ illð eidẽ iesse. ❡ Seqt̃ 2° pdicationẽ oẽꝫ q̃ spẽs ꝺ gn̄e aut dr̃ia ipi⁹ ppa vl̃ diffõne ipi⁹ pdicat̃: ñ eẽ ppe pdicatõꝫ. pꝫ qꝛ null⁹ illorꝫ spẽs p̃t eẽ for⁴. Cõcedi tñ dꝫ ꝙ ꝺ ipis p̃t pdicatõe necĩa pdicari. qm̃ oẽs ille sũt necĩe. al̃ ẽ hõ. rõale ẽ hõ. ꝛ al̃ rõnale ẽ hõ. ❡ Seqtur 3° pdicatõꝫ vni⁹ drie ꝺ alia nõ eẽ ppe pdicatõꝫ. pꝫ cū dr̃ia ñ possit alteri ꝯparari vt subꝫ siue mã. ❡ Seqt̃ q̃rto hãc nõ eẽ ppriã pdicatõꝫ. sor. est hõ. pꝫ. cū hõ. ꝛ vl̃r q̃lꝫ spẽs sp̃alissima suis idiuiduis tãq̃ totū ꝛ nõ tanq̃ forma ꝯparat̃. ❡ Seqt̃ 5° hãc non eẽ ppriã pdicatõeꝫ. hõ est ẽs. pbat̃. qꝛ i ppa pdicatõe pdicatū dicere dꝫ aliquã formã subi. ens vo cū sit analogū nõ põt alicui vt forma ꝯpari. q̃ ꝛc. ❡ Sꝫ circa dcã dubitat̃: pbando ꝙ dr̃ia supior de iferiori ppe p se pdicet̃. sic se hꝫ gen⁹ supi⁹ ad suã dr̃iã diuisiuã. sic se hꝫ gen⁹ iferi⁹ ad suã. ꝰ a ꝯmutata pportiõe: sic se hꝫ gen⁹ ad gen⁹. sic dr̃ia vni⁹ ad differẽtiã alteri⁹. sed gen⁹ supius de inferiori gn̄e ppe p se pdicat̃. ꝰ dr̃ia supior de iferiori. Sic ꝰ corp⁹ aiatū de aiali ppe p se pdicat̃ sic ꝛ sẽsibile pprie pdicabit̃ de rõnali. ❡ 2° ar. qꝛ cõe ẽ oib⁹ pdicãtib⁹ ꝙ q̃cũq̃ de pdicato dr̃r ẽt de subo dr̃r. vt coll̃r ꝺ mẽte por. atiic. Al. ꝛ aliorꝫ antiq̃r. Cū ꝰ dr̃ia sit vnū pdicabile: h̃ verꝫ erit nõ solū de gn̄ibus quin ẽt de dr̃ijs. ꝛ p ꝯñs vna

dr̃ia de alia dr̃ia predicabitur inferiori. qȝ fuit arguendū. Ex quo infert̃ q̄ gen⁹ ēt de dr̃ia p̄dicari dicet̃. q2 cū iter hāc dr̃iaȝ sensibile. et illā dr̃iam rōnale mediet aial: tāq3 a p̄ma ɔstitutū. et p sām diuisū seq̄t̃ q̄ sēsibile ð rōnali p̄dicari nō poterit nisi mediāte animali. q̄ aial ð rōnali ꝓ̄pe dicet̃ p̄dicari. Et sic̃ ꝓbatū ē de dr̃ia q̄ vna ð alia p̄dicat̃. sic vr̃ argui posse ð passione. q2 sic̃ se habet gen⁹ supi⁹ ad passionē suā. sic gen⁹ iferi⁹ ad suā passionē. g̃ a cōmutata ꝓportiōe. sic̃ se hēt gen⁹ ad gen⁹. sic passio vni⁹ ad passionē alteri⁹. ſȝ gen⁹ ꝓprie ð gn̄e p̄dicat̃. g̃ et passio ð passiōe. q̄ ꝛc. ¶ 3° ex p̄dictis vr̃ seq nullā eē p̄dicatōem ꝓpriā nisi affirmatiuā et verā. Sed q̄ hoc sit falsū arguit̃. q2 multe sūt ꝓpōnes negatiue imediate. sic̃ illa nulla q̄ȝtitas ē q̄litas. vt vult ari. in isto p̄mo. q̃ nō dicerētur imediate nisi eēnt p se. ſȝ hoc nō cōtigeret nisi ibi eēt p̄dicatio ꝓp̄a. q̄ ꝛc. ¶ Itē p̄misse et ɔclusio ingrediētes d̄mōstrationē negatiuā videt̃ eē p se. cū demōstratio n̄ p̄cedat ex hiis q̃ sunt per accn̄s et p ɔn̄s sūt ꝓ̄pe p̄dicatōes. n̄ obstāte q̄ sic negatiue. q̄ ꝛc. ¶ Ad p̄mū rn̄det̃ negādo ɔn̄am illā a ɔmutata ꝓportōe. di. n. q̄ ille mod⁹ arguēdi solū tenet i q̄ȝtitatib⁹ ɔtinuis vl' discretis. in alijs āt nō oȝ tenet̃. ¶ Ad scdam rōem dī q̄ illō assūptū veꝝ ē ð p̄dicatōe large sūpta Et sic ɔn̄r dī q̄ p̄dicti auctores nō itelligūt ð p̄dicatiōe stricte sūpta vbi illō ɔcedūt. Alibi tn̄ vbi mā ꝓpriā exigat diffinitionē nō ɔcederēt dr̃iam ð alia differentia p̄dicari. Et per hoc pȝ ad correlariū qȝ iferebat̃. ꝛ ad rōeȝ de passiōe. ¶ Ad tertiā rn̄det̃. ɔcedo ɔclusionē. sic̃ ex p̄missis seq̄t manifeste ¶ Ad rōeȝ i oppositū dī h⁹ ꝓpōes negatiās siue mediatas siue imediatas nō habere p̄dicatōem ꝓ̄pe sūptā. ꝛ ɔn̄r q̄ in eis nō ē ꝓp̄a p̄dicatio p se neq3 p accn̄s. ¶ Ad ɔfirmationē dicit̃ ꝓpositōes negatiuas igrediētes demōstratōeȝ negatiuam nō habere p̄dicatōȝ p se neq3 p accn̄s, loquēdo ſ̄ȝ ð p̄dicatiōe vt p̄us. Neq3 hoc iconueniēs ē ð h⁹ demrātiōib⁹ non simpl'r. q̃lea sāt demonstrationes negatiue: aut p̄ticulares ¶ Ex p̄dictis pȝ hoc argumētū nō valere. hec ꝓpō ē vera. ergo p̄dicatū p̄dicat̃ p se vel per accn̄s ð subo. Similiter nō seq̄t. aial ð hoīe ꝓ̄pe p̄dicat̃. g̃ hec ē ꝓpria p̄dicatio. null⁹ hō ē aial. ¶ Sexto p̄mitto q̄ a modis ieēndi sumūt̃ mōi p̄dicādi. pȝ. q2 sic̃ a modis eēndi sumūt̃ mōi itelligēdi. sic ēt cuȝ p̄dicari dicat rē aliquā ð altero dici q̃ sibi iest. seq̄t q̄ modi p̄dicādi sumūtur a modis ieēndi. ¶ Ex quo ifertur q̄ sic̃ mōi ieendi sūt duo s̄m gen⁹. s. p accn̄s ꝛ p se. vt ex p̄cedētib⁹ pȝ. sic vn⁹ erit mod⁹ p se p̄dicādi: alter vero p accn̄s sp stricte sumēdo p̄dicatōeȝ. Predicatio per accn̄s erit p̄dicatio ī qua illō qȝ per accn̄s alteri iest eidē affirmatiue iesse dnotat̃ sic hō ē alb⁹. vbi ista p̄dicatio sit vera. Predicatio vero per se. vbi illō qȝ alteri per se iest eidē iesse affirmatiue dnotat̃. sic hic. hō ē aial rōnale. aut hō ē risibile. Talis āt p̄dicatio per se i duos modos distiguit̃. scdm q̄ iesse per se duob⁹ distiguit̃ modis. vt patuit prius. Ad p̄mū āt modū icēndi p se seq̄tur p̄mus modus p̄dicādi ꝛ ad scdȝ scdōs. ¶ Septimo p̄mittēdū ē q̄ lȝ ɔtingat aliquas diffinitiones assignari per cām vel cās diffiniti. q̃ ꝓprie nō sūt gen⁹ nec dr̃ia ipi⁹. sicut cū diffinitur hō: vel alia res nālis per cām ipsi⁹ finalē vel efficientē: vel per māṁ ꝛ formā q̃ sūt altera ps ɔpositi. ille tn̄ ꝓprie nō erūt diffinitōes appellāde nisi quecūq3 ipas igrediūtur ad gen⁹ vel dr̃iam reducāt̃. pȝ hoc. q2 hoc ē ð rōe diffinitōis q̄ cōstet ex gn̄e ꝛ dr̃ia: vel ex his q̃ per moduȝ generis ꝛ dr̃ie se habēt. vt oēs ɔstitēt̃. Et pariformiter dicit̃ ð diffinitōib⁹ oib⁹ datis i obliquo. sic̃ linea diffinit̃ per pūctū et sic ð sil̄ib⁹. ¶ Prima ɔclusio. aliq̃ ē ꝓpō per se i p̄mo mō. i q̃ qua n̄ p̄dicat̃ diffō. neq3 gen⁹ imediatū. nec dr̃ia cōuertibil' ð diffinito. ꝓbatur. q2 h̄ est per se. homo ē suba. cū ibi p̄ sit ꝓpria p̄dicatio. ꝛ non p accn̄s. sed per se. cū sba isit per se hoi ꝛ nō ē p se i scdo mō. vt pȝ. q̃re reliq̄t̃ q̄ sit p se i p̄mo mō i q̃ tn̄ neq3 diffinitio. nȝ gen⁹. ꝛc. p̄dicat̃ ð diffinito. q̃re ꝛc. ¶ 2ª ɔ° i p̄ mō dicēdi p se ꝓ̄pe ꝛ p̄ncipali solū reponēt̃ ꝓpōes i q̄b⁹ vl' diffō pure q̄ditatiua. vl' aliqȝ gen⁹ eēntiale diffinit̃ vl' aliq̃ dr̃ia eēntial̃. ꝛ p se diffiniti ɔstitutiua aᵐ p̄dicat̃ ð diffinito ꝓbat̃ sic. ꝓpōnes nō dr̃r p se nisi q2 i eis ē p̄dicatio ſi tie mod⁹ p̄dicādi p se. Sȝ p̄m⁹ mod⁹ p̄dicādi p se ꝓ̄pe n̄ p̄t eē alio⁹ q̃ȝ p̄dcis. g̃ ꝛc. maior ð se pȝ. mīor ꝓbat̃. modi p̄dicādi sumūtur a modis ieēndi p se. vt patuit ex sexto p̄misso. Sȝ p̄m⁹ modus ieēndi p se ē cū illō qȝ alteri iest det ei cui iest eē subale. ꝛ ab eo eēntialr̃ egrediat̃ illō cui inest. vt pȝ ex 4° distin̄c. ſȝ h̄ n̄ pōt eē nisi altero p̄dictoꝝ mōꝝ. g̃ ꝛc. ɔn̄a nō .ē ꝛ mior pȝ iductiue. lȝ. n. passio p se īsit diffinito. q2 tn̄ nō dat eē diffinito. ſȝ pot⁹ ab eo recipit. nō iest ei p̄ mō eēndi p se. ſȝ scdo°. Et ꝓpterea n̄ ɔstituet p̄ᵐ mōȝ p̄dicādi p se. nȝ ꝓpōnē p se i p̄ mō saitē p̄ncipalr̃ ꝛ ꝓpe. ſȝ ɔstituet 2ᵐ modū p̄dicādi p se. Et ɔn̄r ꝓpōnē p se i 2° mō. ð q̃ ifra videbit̃. ¶ Notāter h̄ loq̄t ð diffōne pure q̄ditatiua. ꝛ gn̄e vl̃ dr̃ia eēntiali. q2 de alijs diffōnib⁹. gn̄ib⁹ aut dr̃ijs nō oȝ vt ꝓprie ꝛ p̄ncipalr̃ sint i eodē mō. qȝ videtur colligi posse ex mō loq̄ndi Al. i expōe h⁹ māe cū dic̃. Cū p se dicat̃ q̃tuor modis. p se in p̄ mō dr̃r q̃cūq3 subalr̃ ꝛ formalr̃ isunt i eo qȝ q̄d ē. h̄ est ī diffōne subali ꝛ formali. Dicitur āt rōnabilr̃ iste mod⁹ eē p̄m⁹ respcū alteri⁹ modi q scdōs cōiter appellat̃. eo q̄ p̄us nālr̃ ē subȝ aliqȝ egredi a subalib⁹ ipi⁹ p̄ncipijs. q̃ȝ ab ipo vel ei⁹ p̄ncipijs fluere aliq̃ȝ passionē. sic p̄us ē hoiēȝ eē aial. ꝛ rōnale ab eisdē eēntialr̃ egredi. q̃ȝ ab hoīe fluere risibile. vt pȝ. q̃re ꝛc. ¶ Itē q2 ōē aliō p̄dicatū qȝ ꝓ̄pe p̄dicari dr̃: aut ē passio q̃ egreditur a p̄ncipijs spēi. aut accn̄s qȝ ɔseq̄t p̄nª individui. ſȝ passio lȝ p se attribuat̃ subo. ē tn̄ accn̄s ipi⁹. q̃re p̄dicatū accn̄tale dici pōt. accn̄s v° qȝ ɔseqtur p̄nª individui adhuc magis accn̄tale dici oȝ. ſȝ diffō gen⁹. ꝛ dr̃ia mere subalr̃ ɔparantur diffinito Talia v° sūt ordie nāe p̄ora. q̃re rōnabilr̃ ille mod⁹ dicēd⁹ ē p̄m⁹. Dicem⁹ g̃ oēs illas eē ꝓprie i p̄ mō p̄dicādi p se. hō ē aial rōnale. hō ē rōnale. hō ē aial. hō ē corp⁹. vel suba. hō est sēsibile aut aiatū. Inter istas tn̄ pōt assignari grad⁹ ſi q̄s velit. q2 vbi tota diffō pure q̄ditatiua p̄dicetur erit in p̄ gradu. vbi v° gen⁹ imediatū aut dr̃ia ɔuertibilis p̄dicetur erit in scdo. ꝛ ɔn̄r vbi q̃ suꝑiora. ꝛ dr̃ie alie suꝑiores p̄dicētur. ¶ 3° ɔ°. lȝ p̄ncipalr̃ diffō pur q̄ditatiua ð diffinito p̄dicet̃ ī p̄ mō dicēdi p se. ɔcedi tn̄ p̄t q̄ scdario. siue reductiue siue p q̄ȝdā silitudinē diffō tal' diffinitiō eodē diffinito p̄dicet̃ i eodē p°. Cōclo pȝ ex vltio p̄misso. Ex q̄ pȝ q̄ ā obstāte q̄ aliq̄ diffō assignet̃ p termios obliq̄s. sic diffō linee q̄ p pūctū i obliq̄ assignatur. tāq3 per p̄nª ipi⁹. q2 tn̄ termini ipsā igredietes modū hn̄t gn̄is ꝛ dr̃ie diffiniri poterit illa diffō per se p̄dicari ð diffinito in p̄ mō. Eadē ɔ° vī ð mēte linco. ī expōne h⁹ diffōnis. cū dic̃ ꝛ i hūc p̄ᵐ modū eēndi vel dicēdi alteꝝ de altero cadūt oēs p̄dicatōes q̃ obliq̄ p̄dicāt p se cām efficiētē vl' formalē vel finalē ð cāto suo. ꝛ p h̄ poteris ipȝ ɔcōdare cū Al. iux̃ limitatōes h⁹ ɔclois ꝛ p̄cedētis. ¶ Et si ar. ɔ̄ ɔclōnē. q2 ex tali diffōne cū diffinito n̄ fit ꝓpa p̄dicatio. q̃re nllo° p̄dicatio p se dici oȝ. tȝ ɔª ex p̄dcis. ꝛ assūptū patet. q2 nulla cātalē igrediēs diffōnē iest diffinito tāq3 forª ipi⁹ siue subalis siue accidēralis. ꝛ p̄ferti vbi det̃ diffō p cām efficiētē. aut finalē. vbi ēt det̃ p māȝ ꝛ formā q̄ sunt ɔpositi ptes. Quāuis n. īsint toti tāq3 ptes ipi⁹. n̄ tn̄ illo modo īsunt q p̄⁹ dicebat̃ ad ꝓpriā p̄dicationē reqri. ¶ Ad hoc dupl̄r rn̄deri pt. vno mō negādo q̄ i illis nō sit ꝓpria p̄dicatio. q2 sic̃ ī articulo p̄cedēti dcȝ ē. talea cāe nūq3 diffōne igredit̃ nisi sub noie gn̄is vel dr̃ie v̄c. aut similitudinarie. q̃re diffinito per modū forme sub illo noie ɔparari pōt. Ad qȝ etiā facit q̄ simul cum p̄dictis causis rationabiliter gen⁹ diffiniti poni d̄bet. cā v° eanquā dr̃ia ingreditur. q̃re poterit tota diffinitio diffinito ɔparari vt forma. sicut in hoc exemplo. homo est animal felicitabile a sole ꝛ ab homine producibile. Licet ergo causa efficiens ꝛ finalis que illam ingrediuntur non ɔparentur diffinito vt forma. q2 tn̄ ibi p̄mo ponit̃ genus qȝ est forma diffiniti. ꝛ reliquū diffinitōis solū eēntiales cās icludit. pōt tota diffō diffinito ɔparj vt forma. ¶ Scdo rn̄deri pōt cōcesso gr̃a argumēti q̄ i talib⁹ diffōnib⁹ nō sit p̄dicatio ꝓprie

nõ seqꝛ vt nõ pdicent in pmo mõ p se. sz solũ vt nõ pncipalr in pmo mõ pdicent. Ad hoc. n. q talea sint in pmo mõ sufficit q cãe tali mõ pdicent. Ad hoc. n. q talea sint in pmo mõ suffic q cãe tali mõ pdicentur sub noie gñis ꝛ drie igrediant. ꝛ q ab ipis q ipas igrediunt sub noie gñis ꝛ drie igredianꝛ. ꝛ q ab ipis tanq a pozib' pmnãz egrediat eentialr diffinitũ. sic ẽt eentialr hõ egrediꝛ ab aiali ꝛ rõnali. ꝛ vlr q̃lz spẽs a gñe ꝛ dria ipi'. Et hoc vltimũ notauit liconiensis cũ dicit id c' qditas eentialr a qditate alteri' egrediꝛ. eẽ suũ hz ab eo de q̃ egrediꝛ sic a cã sua efficiẽte vel formali. finali vel mãli. q̃re ꝛc.

¶ Sz otra pdicta isiaꝛ. qꝛ tũc seqtur hãc eẽ in pmo mõ. hõ est risibile. vl saltẽ illã. hõ est aial risibile. oñs est falsũ. cũ tales reponanꝛ in scõo mõ. pbaꝛ oña. qꝛ otingit hoiez non solum a pori. gn ẽt a posteriori diffinitri p passionẽ suã. q̃re assignata tali diffõne. aĩ risibile. ly aial dic verã formã diffiniti risibile nõ. q̃uis nõ sit dria. tñ p modũ drie se hz. q̃r ꝛc. Et p idẽ h erit p se. hõ ẽ risibile. cũ ibi pdicetur dria de diffinito.

¶ Ad h rñdeꝛ. p q lz risibile a posteriori possit hoiez diffinire. h ñ suffic vt in pmo pdicari possit. a risibili. n. siue risibilitate nõ eentialr hõ egreditur siue dpẽdet. qõ ad talẽ reqritur modũ. Dꝛ scõo q illa. hõ ẽ aĩ risibile. dici põt eẽ parti i p. ꝛ ptiz i scõo. magis tñ in scõo q̃ i p dici dz. cũ risibile 3hat siue dtermiet aĩ ad eẽ magl dterminatum lz accñtale. Quidã tñ voluerũt q si risibile tanq diffinitũ osidereꝛ d hoie poterit in pmo p se pdicari. vbi tñ si p modũ iherẽtis passiõis osideretur d eodẽ pdicatur i scõo'. sz de h infra. ¶ 4ᵃ oᵒ. lz h ppõ. aial ẽ hõ. ꝛ vlr oẽs tales i qb' est puersus ordo pdicati, pprie sũpti ꝛ subi nõ sint pncipalr i h modo p. rõnabilr tñ ocedi dz q sunt i eodẽ mõ scõario siue reductiue. pbaꝛ. qꝛ iter has duas. hõ ẽ aĩ. ꝛ aial ẽ hõ. nulla poenit dria nisi merito varietatis ordis. cũ i p' ly aĩ sit pdicatũ. ꝛ in scõa subz. lz h varietas rõnabilr ipedire nõ hz. qn ita vna sit p se sic alia. lz nõ eq p. q̃ ꝛc. minoꝛ d se nota ẽ. maioꝛ pbaꝛ. qꝛ ita h est va ꝛ necia aial ẽ hõ. sic illa hõ est aial. eadẽ ẽt est hitudo realis iter hoiez ꝛ aial in vna sic i alia: lz q̃dã terioꝝ variata. q̃r ꝛc. Idem dico de istis. rõnale ẽ hõ. aial rõnale ẽ hõ. ꝛ sic de cõsilibus. ¶ Ex oclõne iferꝛ p. q ñ ad qualibet pseitatez pmi modi reqriꝛ pdicatio ppe sũpta. pz in ista. aial est hõ. ¶ Cõcediꝛ tñ q talis pdicatio reqriꝛ ad pseitatẽ. q̃ ppõ ẽ p se pncipalr in p mõ. Inferꝛ scõo q ñ ois ppõ p se pmi modi est d oi. pz cũ illa non sit de oi. aial est hõ. qꝛ ei dficit odictio p'. vt pz. ad ppõnẽ tñ eẽ p se ꝛ pncipalr in pmo mõ reqritur ipam esse necariã ꝛ de oi. ꝛ h ẽ q voluerũt linconiẽsis ꝛ al. dñtes has oditões se p ordinẽ hre sic magis ꝛ minus vle. s. necũz de oi p se itelligẽdo. s. de ppõne p se. q̃ directe ꝛ pncipalr ẽ i aliq̃ duoꝝ modoꝝ pdicãdi p se. ¶ Seqtur 3ᵒ h arᵐ nõ valere. h ẽ p se. aial ẽ hõ. g pdicatũ p se iest subo. sz h solũ seqtur de ppõne q̃ directe ꝛ pncipalr fuerit i h p mõ. ¶ 5ᵃ oᵒ. rõnabilr ocedi pt ppõnes i qb' vna dria supioꝛ d iferiori pdicatur. aut vna diffõ d eiusdẽ rei diffõne eẽ aliq̃ mõ i h p mõ pdicandi p se. probatur sic. tales ppõnes dmrãtões potissimã igredi pñt tanq pmiße vel o' eiusdẽ dmrãtõis p se. ꝛ ñ i alio mõ q̃ i p. q̃r ꝛc. lz oᵃ. ꝛ assũptũ vr notũ. sal'ẽ d ppõne i q̃ vna diffõ d alia diffõne pdicaꝛ. ¶ Cõfirmaꝛ. qꝛ cũ dr rõnale est sẽsibile lz illa dria sensibile illi dñc rõnale tanq for' oparinsit. alicui tñ nõ ouertibili cũ pdicta dria nõ onotatio alicui' accñtis tanq for' accñtal' oparur. s. hoi. vt pz. ꝛ cũ h pdicatũ ẽ supi' ad subz i eodẽ pdicamẽto. q̃r h sufficiat ad h vt i p mõ reponatur. Idẽ dr d ppõe i q̃ vna diffõ d alia diffõne eiusdẽ rei pdicetur. ¶ Ex pdcis inferꝛ nullã ppõnẽ falsã ꝛ nullã neᵘᵃᵐ eẽ i h p mõ p se. Prima ps pz. qm ad ppõnẽ eẽ i aliq̃ duoꝝ modoꝝ pdicãdi p se reqriꝛ ipam eẽ neciã vt pz d mẽte oiuz antiquoꝝ expositoꝝ. ꝛ vr ẽt d mẽte Ari. i texu 2ᵒ ps pz. qꝛ pmᵘ modᵘ pdicãdi sumpt' ẽ a mõ vo in eẽndi alicui' for' alicui subo. h aũt ñ denotareꝛ p negatiuã ppõnẽ. sz poti' oppo'. vt pz. q̃re ꝛc. ¶ Ex qb' seqꝛ q non ois hitudo terminoꝝ eiusdẽ pdicamẽti sufficit ad denotandum ppõnẽ p se pmi modi. patet. qꝛ tũc illa esset per se. homo est asinus similiter nullus hõ est animal. quod est absurdum. quãuis moderni qdã tã apta frõte eas ocesserũt eẽ p se. imo nulla ẽ ppõ tã ipossia aut tã cõtigẽs. vl p accñs. q̃ nõ ab eis ocedaꝛ eẽ p se vl salẽ mãifeste seqꝛ ex dcis suis. sz hec dicẽda ñ sũt vt pz mediocriter pito. Patet vlteri' hãc nõ eẽ p se. vacuũ ẽ locus puat' corpe. pz cũ ipsa sit impossia. et nulla ẽ vera in exñtia pdicati ad subm. ꝛ p oñs hoc argumẽtum nõ valz. in hac ppositõe affirmatiue pdicaꝛ diffinitio d suo diffinito. g hec ppositio ẽ i pmo mõ dicẽdi per se. q̃uis diffinitio vacui poti' descriptio q̃ diffinitio dici dz. Dꝛ tñ q i tali ppõe est figmẽtũ aut similitudo pseitatis pmi mõi sicut etiam pictura hois ẽ hominis figmẽtũ ꝛ nõ verus hõ. ¶ Inferꝛ 2ᵒ ex pdictis nullã propositionem cõtingentem esse p se quare sequitur q ibi non est predicatio per se. soꝛ. ẽ homo. tũ qꝛ ipsa est cõtingẽs. tũ qꝛ hõ nõ cõpaꝛ soꝛ. tanq forma ei' eentialis. neq e3. neq alicui alteri cũ eo ouertibili. Spẽs. n. respectu indiuiduoꝝ ẽ tanq totum. ꝛ nõ vt forma respectu ipsorum. Potest tamẽ ocedi q i ipa est q̃dã similitudo pseitatis. pro q̃to spẽs d iduiduo pdicaꝛ. tanq supius de iferiori. sic ẽt genus d spẽ tanq de inferiori pprie pdicaꝛ. ¶ 3ᵒ seqꝛ ex dictis hãc nõ eẽ p se hõ ẽ ens. pz qꝛ analogia rõnabiliter tollit rationẽ mõi pdicãdi p se. ens ãt ñ vniuoce sz analogice d iferioribus pdicaꝛ. vt pz. q̃r ꝛc. ¶ Et si arguaꝛ 3 dcã. si hec ẽ vera soꝛ. ẽ homo. ergo ẽ vera p se vel p accidẽs. sz nõ per accidẽs. cũ hõ nõ sit accñs soꝛ. q̃re ẽ vera p se. ꝛ p oñs illa ẽ pdicatio per se. cui' oppositũ dictũ ẽ. ¶ Itẽ hõ inest soꝛ. sic spẽs inest idiuiduis suis. ꝛ nõ per accñs: cũ nõ sit accñs ei'. q̃r inest ei p se. Et per oñs illa ẽ pdicatio p se. soꝛ. ẽ hõ. ¶ Itẽ illa pdicatio. hõ ẽ ens. ẽ vera per se. g ꝛc. assumptũ pz. cũ ipa sit necia. ꝛ nõ sit ppõ per accñs. vt pz. q̃r ꝛc. ¶ Ad pmõ p dici pt sicut ad similia superi' dictũ fuit. q in pdicta ppõe nõ ẽ pdicatio ppe sũpta. ꝛ per oñs neq ppõ p se. neq per accñs. ¶ Scõo dr q adhuc accipiẽdo pdicationẽ large i ea nõ ẽ pdicatio p accñs. cũ pdicatũ nõ dicat accñs soꝛ. neq ẽ per se. cũ ad predicatõez quãcũq p se pmi mõi necessitas ppõis reqraꝛ. Et per h vr negãda eẽ illa oseqũẽtia. illa ẽ vera. g vl ẽ vera per se. vl p accñs. nisi qs forte diceret illã eẽ verã p accñs. qꝛ accidit sibi q sit vera. Sz hec rñsio nõ ẽ ad ppositũ argumẽti. Et p idẽ pz ad ofirmatõez q oña pma ẽ negãda. Si qs tñ h ampliare velit hoc vocabulum. propositio per se. concedere potest illam esse per se ad hunc sensum. qꝛ propositio vl va c' pdicatũ dic purã essentiã subi. lz ille sẽsus nõ eẽt ad mẽtẽ ari. ꝛ antiquoꝝ expositoꝝ. cũ i hoc ocordẽt q ppõ i p vl in scõo mõ p se dbeat eẽ necia. ¶ Ad scõz dixerũt qdã moderniores. illã eẽ per accñs. hõ ẽ ens distiguẽdo. s. per accñs 3 p se. lz nõ sit per accñs distiguẽdo per accñs 3 necessariũ. Et si arguiꝛ ex illa q per accñs hõ ẽ ens. negaꝛ oña. qꝛ illõ oñs significat q accidit hoi q sit ens. qõ ẽ manifeste falsuz. q̃r ꝛc. ¶ Aliter tñ dici pt sic ad pcedẽs. q illa nec ẽ ppõ p se. nec p accñs. ꝛ sic ocediꝛ dari mediũ p abnegatõez iter p se et p accñs. nõ obstãte q ppõ sit necia. nisi ãpliãdo vocabulũ aliqs diceret illã eẽ p se. qꝛ de specie alicui' pdicati aliqõ supi' nõ accidẽtale affirmatiue pdicaꝛ. large accipẽdo superius.

Ad rationes principales pz rñsio in qõe. Et sic sit finis ad laudẽ dei oĩpotẽtis.

¶ Et qbuscũq eorũ q̃ i sũt ipis ipa qdẽ i sũt i ratõe qd ẽ dmõstrãti. vt rectũ i est linee. ꝛ c. Qõ. XXII.

Queritꝛ 22ᵒ. vtrum scõs modᵘ pdicandi p se sit cũ passio d pprio subo pdicaꝛ. l cui' diffinitõe poniꝛ idẽ sbm. Negatiue arguiꝛ sic. hec ppõ ẽ p se in scõo mõ. risibile ẽ hõ. et vlr quelz ppõ i q̃ pdicaꝛ subz d ppa passiõe. g nõ solũ ẽ scõs modᵘ cũ ppria passio d subo pdicaꝛ. assũptũ pbaꝛ. pdcã ppositio nõ ẽ p accñs. et ẽ necia q̃r erit p se. et nõ i p mõ. vt pz ex qõe pcedẽti. g ẽ i 2ᵒ. ¶ 2ᵒ arguitur sic. hec ppositio. animal rationale est disciplinabile. aut alia talis. in qua predicatur passio de diffinitione subiecti est p se in secũdo modo.

vbi tm̄ ñ p̄dicat̄ passio ō s̄bo.g̃ rc̃. maior ō se pz. maior pōt p
bari:vt p̄us vel alia rōe sic. q̄lz p̄missa potissime demr̄atōis
e p se.ſʒ p̄dcā ,p̄pō ē h̄ȝ.g̃ rc̃. maior vr̄ de itētiōe Ari. i illo p̄
mioi ,pbat̄.supposito ,p nūc q̄ diffō subi sit me⁹ ad dm̄rān
dū p̄mā ipi⁹ passionē. r q̄ disciplinabile dicat̄ p̄⁹ pa⁹ hois
ñ argumēti.rc̃.n.illa p̄pō erit maior dm̄rātōis.sic arguēdo.
oē al'rōnale ē disciplinabile.ois hō ē h̄ȝ.g̃ rc̃. Cū igr̄ illa ma
ior ñ sit p se i p̄ mō.seq̄t itentū. ¶ Idē ar⁹ fiat ō bis p̄pōni.
oē aial ē risibile.r rōnale ē risibile.vbi passio p̄dicat̄ de p̄te
diffōnis subi. ¶ 3⁹. p̄pō i q̄ p̄dicat̄ passio posteriō ō p̄ori vl'
e sic h̄.disciplinabile e risibile vl' risibile ē disciplinabile.ē p
i p̄dcō mō.g̃ rc̃.tȝ ɔ⁹. r assūptū ,pbat̄. qr ipa p̄t eē p̄mi⁹ ad
dm̄randū passionē posteriorē ō subo. sic pz sic arguēdo.oē
disciplinabile ē risibile.ois hō ē disciplinabile.g̃ rc̃. ¶ 4⁹. sbȝ
p̄onit̄ i diffōne sue passiōis.g̃ rc̃.assūptuȝ ,pbat̄.p̄ qr nulli⁹
accñis ē diffō.vt pz i.7.meta.pa⁹ nec tō ē accñs qdā.qr̄ rc̃.
qr si passio diffinit̄:p ei⁹ gen⁹ r dr̄ia p̄pria diffiniri dz.q̄rū
nullū ē sbȝ.Si n.risibilitas diffiniat̄ cū sit res ō p̄dicamēto q̄
litatis.p gen⁹ r dr̄iā eiusdē p̄dicamēti diffiniri dz.hō āt nō ē
res illi⁹ p̄dicamēti.qr̄ rc̃. ¶ 5⁹.h̄ p̄pō.hō ē risibil'.r alie siles.
i p̄mō reponūt̄.g̃ nō sūt i scd̄o.añs ,pbat̄.qr h̄ ē i p̄. risibile.
ē hō g̃ p̄idē r illa.hō ē risibile.tȝ ɔñs.qr i eodē mō ɔuertēs r
ɔuersa reponi debēt.assumptū pz. cū p̄dicatū ipi⁹ igrediat̄
diffōnē subi datā ɔ p̄ori.qr̄ rc̃. ¶ 6⁹.h̄ p̄pō.al' est hō. ē i scd̄o
mō.vbi tm̄ p̄dicatū ñ ē passio.g̃ rc̃. mior ō se pz.maior ,pbat̄
sbȝ illi⁹ p̄pōnis ponit̄ i diffōne p̄dicati. r illō p̄dicatū ē ac
cñs subi.g̃ rc̃.pz ɔ⁴ p p̄h̄ȝ i textu.maior ō se pz. r mior ,pbat̄.
q̄ accidit aiali q̄ sit hō.qr̄ rc̃. ¶ Ultio ille sūt p se i scd̄o mō
lū ē spicū.terra ē spica.r hō ē music⁹.i diffōne tn̄ p̄dicati
ponit̄ subȝ.g̃ rc̃.maior pz.cū p̄me due p̄pōnes sint dm̄rabi
les.dm̄rant̄.n.ab ari.scd̄o celi.r nō sūt i p̄ mō.qr̄ erūt i scd̄o.
Sic cū musicū ñ alteri ab hoie ɔuenire possit.ista p̄pō erit
p se.hō ē music⁹.r ñ in p̄ mō.qr̄ rc̃ mior vō ō se ē manifesta.

Ad oppositum

ē Ari.p̄ h⁹. ¶ In ista q̄one p̄ p̄mie rent̄ q̄dā.Scd̄o ponent̄ ɔclōnes.

¶ Quātū ad p̄⁹.p̄ p̄mittēda sūt nōbilia i articulo p̄ p̄cedē
tis q̄onis posita p̄ sertiȝ 3⁹ 4⁹.r 5⁹ distin.r notabile sextū:q̄ h̄
replico g̃ra breuitatis. Scd̄o p̄mitto diffōnē porphyrij po
sitā in vli̇b⁹ suis. vȝ p̄priū q̄druplr̄ accipi pōt. vno mō qd cō
petit soli spēi.ſʒ ñ cuilȝ iduiduo illi⁹ spēi.sic hoi p̄priū ē me
dicū eē vl' geometrā.Scd̄o p eo qd ɔpetit certe spēi oi idui
duo.ſʒ ñ soli spēi.sic homine eē bipedē Tertio p eo qd ɔpe
tit soli spēi r cuilȝ induiduo ipsi⁹.ſʒ nō sp.sic canescere cōpe
tit cuilȝ hōi.r sibi soli tp̄e senectutis Quarto vō qd compe
tit omni soli r sp.sic risibile hōi. ¶ 2⁹ distictio. p̄priū qd cō
petit omni r ñ soli ē duplex.Qdā ē dependens ex p̄ncipijs
spēi.r per ɔñs magis se tenēs ex parte forme.Qdā vero ē
p̄uenies ex p̄ncipijs induidui: r magis se tenēs ex p̄te mãe
Ex⁹ p̄mi.sic hr̄e.3.cōpetit ysocheli.Ex⁹ scd̄i. sic esse bipedē
ɔpetit hōi. ¶ Ulteri⁹ nōndū q̄ nomē p̄p̄e passionis q̄ ɔpe
tit omni r soli r sp.aliqñ sumit̄ in abstracto. r aliqñ in ɔcre
to.Ex⁹ p̄mi.sic risibilitas. Exēplū scd̄i. sic risibile. r sic cōir
et q̄busdā.q̄ si tal' passio accipiatur in ɔcreto ipa circūcer
nit subȝ suū.r hȝ p illō diffiniri. Si vō accipiat̄ i abstracto:
nō circūcernit subȝ suū:nec per illō vectio dz diffiniri. ¶ Itē
aduertēdū q̄ lȝ alique sint passiones q̄ ab aliq̄ spē fluāt rō
ne cāe efficiētis aut final' ipi⁹:qr tn̄ cā final' illi spēi p̄pa.aut
efficiēs p̄p̄e forme r p̄prijs p̄ncipijs itrisecis corrñdēt.alr
nō eēt p̄pus finis.nec efficiēs p̄priū.ɔcedi p̄t passiōes illas
aliq̄ mō fluere a p̄ncipijs spēi. ¶ Ulteri⁹ p̄mitto. q̄ stāre
hitudine eadē reali inter subm r passionē.sola termioȝ trā
spositio:q̄lis inter istas reperitur.hō ē risibile. r risibile est hō.
nō olo tollet rōnem perseitatis.pz sic in alio simili in p̄cece
dēti q̄one. ¶ Premitto vlteri⁹.q̄ ad p̄seitatē scd̄i modi p̄di
cādi reqr̄it necitas p̄pōis.pz ō mte oium āt iq̄ȝ expositoȝ.
¶ Ultimo p̄mitto.cū mod⁹ scd̄s p se p̄dicādi sumat̄ a mō
p̄ sciēdi. vt visū fuit i q̄ōe p̄cedēti.nlla p̄pō i h̄ mō repōe
tur.cū⁹ p̄dicatū dicat formā sbo īherētē merito p̄ncipioȝ
idiuidui tm̄.siue necia fuerit:siue ɔtingēs.pz q̄ talis hitudo
denoiat p̄dicatū i eē p accñs.vt ibi visū fuit.Et h̄ rōnabilr.
qr p̄seitas p̄pōis eēntialē hitudinē reqr̄it iter sbm r p̄dica
tū.qd eē nō pōt vbi p̄dicatū dicat formā merito p̄ncipioȝ
idiuidui tm̄ iherētē. ¶ Ex quo ifert̄.q̄ p̄priū qd soli cōpe
tit speciei spe^mē.r nō oi ei⁹ idiuiduo.nō p se de eadē spē p̄di
cat̄.pz.qr tale p̄priū nō fluere p̄t ex nã generis.neq̄ merito
p̄ncipioȝ spēi.cū.n.nã gn̄is.r p̄ncipia spēi eq̄lr̄ i oib⁹ idiui
duis eiusdē spēi ineniat̄:tūc oporteret tale p̄p̄uȝ cuilȝ idiui
duo ɔuenire. qr̄ seq̄t tales nō eē p se. hō ē medic⁹.hō ē mu
sic⁹.r ɔsimiles.Et notāter dr̄ spēi spe^mē.qm̄ risibile soli ani
mali inest.r nō oi.r tm̄ iest p se. ¶ Seq̄t 2⁹. p̄priū qd ɔpetit
oi r soli ſʒ nō sp ñ p̄dicari ō s̄bo i s̄o mō p se.pz.qr cū aliqñ i
sit.r aliqñ nō.nō pōt ei⁹ hitudo ex p̄te spēi vl' gn̄is depēdere
q̄ sūt eterna.r nō p tp̄s variabilia. r p ɔñs p̄dicatuȝ accñta
liter inerit subiecto.quare rc̃.

Quātū

ad 2⁹.sit p̄ª ɔclusio.In scd̄o mō p̄dicādi p se p̄ncipalr̄ r directe solū reponūt̄ p̄pōes i q̄b⁹ p̄
pria passio non isequēs p̄ncipia indiuidui ō p̄ ipi⁹ subō p̄dica
tur.,pbat̄ sic.scd̄s mod⁹ p̄dicādi sūpt⁹ ē a mō ineēndi p se.q̄
illō qd iest sumit eē ab eo cui iest.ſʒ iter oēs tales modos in
eēndi p̄ncipalior ē r magis eēntial' ille mod⁹.q̄ p̄pria passio
subō p̄prio r p̄ iest.g̃ rc̃.tȝ ɔña. r assūptū pz discurrēti.2⁹ ,pba
tur ō mēte ari.q vult q̄ illa p̄dicata p se p̄dicāt̄ ō subis i hoc
scd̄o mō.i quoȝ diffōe illa sba ponūtur.ſʒ h̄ ñ vr̄ alr̄ ɔtigere.
nisi cū.passio sit p̄pa ipi⁹ sbi.r ñ p̄ncipalt̄ isequēs p̄n^a idiui
dui.vt pz ɔsiderāti.qr̄ rc̃. ¶ Itē oē qd p̄p̄e de alio p̄dicat̄.
aut ē diffinitio.aut gen⁹:vl' dr̄ia.vl' p̄priūȝ. vl' accñs.vt p̄⁹ dcȝ
fuit.Sȝ diffinitio.gen⁹.vl' dr̄ia p se p̄dicāt̄ i p̄ mō.accñs aūt
siue sepabile fuerit:siue isepabile nō p se p̄dicat̄.cū tale acci
dēs poti⁹ se teneat ex p̄te mãe.vl' ex p̄te p̄ncipioȝ idiuidui.
qr̄ relinq̄t q̄ p̄p̄ū ē illō qd p se i h̄ scd̄o mō p̄dicat̄.ſʒ iter p̄pa
illō qd soli r ñ oi cōpetit.r qd nō oi tp̄e ɔpetit.ñ p̄dicat̄ p se.
vt pz ex p̄cedētib⁹.nȝ illō qd oi r sp:ſʒ ñ soli ɔpetit.saltē p̄n
cipalr̄ p se p̄dicat̄.vt videbit̄ stati.qr̄ relinq̄t a sufficiēti diui
sione.vt p̄p̄ū q̄rto mō sūptū i h̄ scd̄o mō directe r p̄ncipalr̄
p̄dicet̄.qr̄ seq̄t v̄itas ɔclusiōis. ¶ 2ª ɔ⁹.lȝ aliqd p̄p̄ū qd iest
oi r ñ soli i h̄ scd̄o mō p se p̄dicet̄.ñ tn̄ qdlȝ tale sic p̄dicat̄.p̄
ma ps pz ō tali p̄pō.qd p̄ncipalr̄ ɔpetit gn̄i r ɔñr spēi.sic ha
bet.3.p se ɔpetit ysocheli.qr p̄ ɔpetit triāgl̄o.r eē appetitiuū
p se ɔpetit hoi.p̄ tm̄ attribuitū aiali.tal'.n.passio p se ō gn̄e p̄
dicat̄.r gen⁹ p se p̄dicat̄ ō spē.qr̄ rc̃.tȝ ɔña.qr q̄cūq̄ ō p̄dica
to p se p̄dicāt̄ ēt ō s̄bo illi⁹ p̄dicati p se p̄dicāt̄.tales tn̄ p̄dica
tōes ñ p̄ncipalr̄ ſʒ scd̄ario i h̄ mō reponūt̄.q̄uis directe re
ponātur.hec.n.p̄pō. ysocheles hēt.3.i h̄ mō repōit̄.rōe illi⁹
triangul⁹ hēt.3.q̄ p̄ncipalr̄ reponi hēt. Scd̄a ps pz ō tali p̄
p̄o qd fluit ex p̄ncipijs iduidui sic eē bipedē cuilȝ hoi ɔpe
tit r ñ soli.r nō p se ō hoie p̄dicat̄. ¶ Cōtra p̄mā p̄tē huius
ɔclusiōis.ar.qr ex ipa vr̄ seq.q̄ hec p̄pō ē p se.oī.ē risibilis.
siue illa.a.triāgul⁹ hēt.3.,pbat̄ ɔña.qr ibi p̄dicat̄ p̄p̄ū.alic⁹
gn̄is vel spēi se tenēs ex p̄te p̄ncipioȝ eiusdē gn̄is vel spēi ō
aliq̄ iferiori s̄bi spē vl' gn̄e ɔtēto directe.qr̄ rc̃. ¶ Cōfirmat̄
qr hec p̄pō.a triāgul⁹ hēt.3.ē ōmōstrabil' ōmōstratōe p̄ticu
lari.vt pz p p̄h̄m i p̄hemio h⁹ p̄mi.r p ɔñs ē p se.r ñ nisi in
scd̄o mō.qr̄ rc̃.Cōsequēs tn̄ vr̄ falsū cū p̄dc̄e p̄pōes sint ɔtin
gētes ¶ Ad h̄ rñdet̄ negādo ɔñaȝ. ¶ Ad rōeȝ p̄mā.negat̄
ɔña.qr p̄ mō reqr̄ vt p̄pō sit necia ad h̄ vt in isto mō repōat̄.
Scd̄o qr i talib⁹ p̄pōib⁹ ñ ē eēntial' hitudo iter sbȝ r p̄dica
tū.g̃ reqr̄itur ad p se p̄dicari i p̄ vel i s̄o mō.eo q̄ iter induī
duū r passionē sui supioris ñ p̄t eē eēntial' hitudo.r p̄p h̄ dici
p̄t.q̄ lȝ for.vl'.a.triāgul⁹ sit iferi⁹ ad hoiēȝ vl' triāgulū.ñ tn̄
ē inferi⁹ p se.qd regreretur ad hoc vt ille passiōes ō ipis p se
p̄dicarētur. ¶ Ad aliā rōnē dr̄ ōmōstratōnē illā p̄ticularē
in qua passio aliq̄ de aliquo singulari demōstratur eē valde
improprie demonstrationē.In tali g̃ non oportet p̄missas
oēs r ɔclusiōeȝ eē per se.ſʒ sufficit maiorē eē per se i scd̄o mō

¶ Concedi tñ põt q sicut in ista minori. a. est triãgulus. est similitudo p̃mi modi p se. vt in p̃cedẽti qõne dicebat̃. sic in illa ꝯclusiõe. a. triãgulus hz tres. est silitudo secundi modi. De demonstratione tñ pticulari. in qua passio generis de inferiori spẽ demonstrat̃ ꝯcedi dz vtrasq3 p̃missas ꝛ ꝯclusiõe3 esse p se in p̃ vel in secũdo mõ. ¶ Tertia ꝯclusio. rõnabile ẽ ppositionẽ in qua passio ppria ꝺ diffinitione subiecti ppri3 aut genere vel dr̃ia essentiali eiusdẽ subi p̃dicatur. eẽ in hoc secũdo mõ p se p̃dicãdi. Probari potest p rationẽ adducta3 in secũdo argumẽto. Scđo. q2 in talib⁹ ppositionib⁹ est eẽntialis hitudo q̃lis ad 2ᵐ modũ reqritur. Passio etiã tanq̃ forma alicui ꝯuertibili cũ illa diffinitione vel dr̃is ꝯpatur. Si vera de genere p̃dicetur. tũc de ipso p se p̃dicat̃. qñ sue speciei. inest p se. de q̃ genus eẽntialiter p̃dicatur. quare ꝛc. ¶ Ex quo infertur non oẽm ppositionẽ p se secundi modi esse de oi. Patet de illa. aĩal est risibile. cuius her vl̃is ẽ falsa. oẽ aĩal est risibile. sed ve3 est quãlibet ppositionẽ q̃ principaliter est hui⁹ secũdi modi eẽ de oi. ¶ Seqtur scđo illa3 esse p se. disciplinabile est risibile. aut aliquã similẽ. in q̃ posterior passio de priori p se predicat̃. Patet sili ratione sicut ꝯclusio. ¶ 4ᵃ ꝯ°. ꝯcedi dz passionẽ ppriã alicuius subi q̃ ab eo fluit rõne cãe efficiẽtis pprie aut finalis de illo subo p se. p̃dicari in scđo modo. Patet ex notatis i articulo precedẽti. ¶ Eodẽ ꝯclusio est de mente linconiẽsis. cũ dicit. ꝛ in hunc modũ 2ᵐ incidũt oĩa illa que oblique p̃dicãt cãm3 p se de p se cã. Oĩa. n. illa p̃dicata sumũt subm suũ a qbus hñt eẽ in suis diffinitiõib⁹. ¶ 5ᵃ ꝯclusio. ꝯcedi põt talẽ ppõne3. risibile est hõ. ꝛ alias ꝯsimiles. in qbus est pũersus ordo p̃dicãdi. inter passionẽ ꝛ subm esse reductiue in h̃ secũdo mõ. Patet etiã ex supi⁹ notatis. ¶ Et si arguit̃ ꝯtra. p auctoritatẽ phi. qui dicit 2ᵐ modũ eẽ. cũ subm ponit̃ in diffinitione p̃dicati. qđ tñ in pposito nõ ꝯtingit. q̃re ꝛc. ¶ Rñdetur q ari. locutus est solũ de his q̃ p̃ncipalr̃ ꝛ directe in hoc secũdo modo reponũtur. Predicte vero ppositiões solũ reductiue in p̃dicto modo reponũtur. quare ꝛc.

Ad rõnes ps rñsio ad p̃mã scđa3 ꝛ tertiã. ¶ Ad q̃rtã negat̃ añs. Ad Arist. dr̃ q locutus est loco allegato de diffinitione simplr̃. que soli cõpetit sube. sicut ẽt sola suba habet simplr̃ eẽ. ¶ Ad ꝯfirmationẽ dñt qdam. vt in articulo p̃ dictũ fuit. q passio in abstracto nõ diffinit̃ per subm ppriũ sed in ꝯcreto sic. ꝛ tũc ꝯũter subm in diffinitõe ipsius ponit̃ tanq̃ dr̃ia. vt p3 de mẽte Al. ꝛ hãc dñt fuisse itẽtionẽ ari. cũ dicit in ppõne secũdi modi subm poni in diffinitione p̃dicati. ¶ Ista rñsio est mihi dubia. q2 tũc nõ esset in hoc dr̃ia inter passionẽ ppriã ꝛ accñs. siue sepabile siue i separabile. quã tñ vr̃ velle phs assignare. p3 ꝯñ. quia sicut albedo in abstracto nõ necessario p sub3 ppriũ diffinit̃. sed p eius genus ꝛ dr̃iam de p̃dicamẽto q̃litatis essentialr̃ diffiniri põt. sic ẽt risibilitas. vel alia hõ passio de p̃dicamẽto q̃litatis poterit sine subo diffiniri. vt ꝯcedũt. ꝛ sicut risibile in cõcreto sine subo pprie diffiniri nõ põt. sic etiã album necessario per subm albedinis d3 diffiniri. cum tale subm in ratiõe huius ꝯcreti nois includat̃. quare ꝛc. ¶ Alij vero dñt q ẽt ppria passio in abstracto accepta p eius subm diffiniri deb3 q in ipsius diffinitione tanq̃ dr̃ia ponet̃. ꝛ hoc est. q2 ipa circũcernit subm ppriũ. cũius abstracte ꝯsideret̃. ¶ Pꝫ. si passio dr̃iam haberet realẽ a pprio subo realiter distinctã ite3 esset quedã determinata spẽs predicamẽti q̃litatis. sicut risibilitas grã exempli. cuilibet aũt tali aliq̃ cõpetit passio q̃re passionis erit passio. ꝛ sic esset pari rõne pcessus in infinitu3 in passionibus. qđ videtur absurdu3. q2 passiones essentialiter suis subiectis subordinant̃. q̃re ꝯcludendũ erit fm hanc rñsionẽ passiões nõ p se. s3 solũ reductiue reponi i p̃dicamẽto. De hac mã alias dicet̃ plen⁹. ¶ Ad q̃ntã negat̃ añs. Ad pbationẽ sl̃r negat̃ assumptũ. Ad pbationẽ dr̃ q l3 p̃dicatũ diffõnẽ subi igrediat̃. q2 tñ n̄ põt hõ risibili ꝯpari sicut forma. s3 potius ecõuerso. n̄ reponet̃ illa ppõ. risibile ẽ hõ. i p̃mo mõ. s3 in scđo. saltẽ idirecte vel reductiue. cũ iter subm ꝛ p̃dicatũ eadẽ remaneat hitudo realis: q̃ ẽ in ista. homo ẽ risibile. ¶ Quidã tñ dicũt q si hõ ꝯsideret̃ vt ps diffinitiua risibil̃. h̃ ẽ in p̃ mõ. risibile ẽ hõ. ꝛ ꝯñr dñt q scđs mod⁹ reducit̃ ad p̃ᵐ. Si vo ꝯsideret̃ vt sub3 tm̃. illa ppõ erit i scđo saltẽ reductiue. ꝛ nõ in p̃mo. Cũ aũt dr̃ q in p̃dicta ppõne p̃dicatũ nõ põt ꝯparari subo vt forma. rñdent h̃ negãdo. hõ enĩ fm q ẽ diffiniẽs respectu risibil̃ se hz vt forma. eo q ptes diffõnis sunt forme. vt p3. 2. phy. ꝛ 7. meta. cũius alio mõ ꝯsideratu3 se hẽat p modũ mãe. s. p quãto illã passionẽ recipit subiue. Hec dicta sũt pbabilia. p̃ter h̃ q scđs mod⁹ talr̃ ad p̃mũ reducat̃. ꝯcesso. n. q illa sit in p̃. risibile ẽ hõ. ꝛ illa. hõ est risibile. sit in secundo. nõ seqtur vt per conuersionem simplicem scđs ad p̃ᵐ reducat̃. ꝛ hoc pp varias hitudines q̃s iter hoiẽ ꝛ risibile eẽ o3. ad hoc vt ille ppõnes i diuersis modis reponant̃. stãtib⁹ aũt habitudinib⁹ diuersis. vn⁹ ad aliũ nõ dicetur rõnabilr̃ reduci. q̃re ꝛc. ¶ Ad 6ᵐ negatur maior. Ad pbationẽ negat̃ minor. ꝛ ꝯñr negatur illa ꝯñ. accidit aĩali q sit hõ. g̃ hõ est accñs aĩalis. añs. n. ve3 est. q2 põt esse aĩal cũius nõ sit hõ. ex h̃ tñ nõ ifertur ꝯñs p̃dictu3. Concedũt tñ moderni q hõ est accñs aĩali. tenẽdo li accñs participialr̃. ¶ Ad vltimã. visu3 est in qõne q̃tũ ad illã. hõ est musicus. Quãtũ aũt ad illã celũ est spericũ. si volum⁹ q spericũ non dicat passionẽ ppriã. s3 accñs qđdã cõe. ꝯñter dicetur q p̃dicta ppositio non ppe ab ari. demr̃atur loco allegato. S3 p notiora pbat̃. Si aũt velimus q spericitas ppe sit passio nolanda potest ꝯñr dici q competit celo non p nãm ppriã celi. neq3 terre p nã3 ppriã ipsi⁹. sed vtriq3 competit p q̃dã nã3 cõe3 oib⁹ corporib⁹ celestib⁹ ꝛ elemẽtarib⁹. ꝛ talis nã i diffinitione ipsi⁹ ponetur. si nobis cognita esse possit. Ex h̃ tñ nõ o3 q illa nõ sit p se. celũ est spericũ. sicut etiã nõ seqtur q illa non sit p se. ysocheles hz tres. aut homo ẽ appetitiu⁹. cũius ysocheles nõ ponatur i diffõne illi⁹ passionis hr̃e tres. neq3 homo i diffõne appetitiui. ¶ Aut alr̃ dici põt. q sicut lõgitudo p se competit linee. ꝛ nulli alteri nisi ratiõe linee. ꝛ ppter hoc passio ppa ipsi⁹ appellatur. sic q2 spericitas p̃mo cõpetit corpori celesti. poterit passio ppa ipsi⁹ dici. ꝛ ꝯñr de ipso p̃cipalr̃ demr̃abit̃. de alijs aũt ꝯsecutiue. Puto tñ rõnabili⁹ q spicũ n̄ dicat passionẽ ppriã. s3 accñs cõe. l3 necu3 ꝛ iseparabile. saltẽ a corpore celesti. ꝛ sic sit finis q̃stionis.

¶ Silr̃ autez ꝛ in alijs huiusmodi vnũquodque p se esse dico. Quecũq3 vero neutralr̃ i sunt accidentia sunt ꝛc.

Questio XXIIII.

Querit̃ 2ᵒ. vtr3 sint solũ duo modi p se predicãdi. ¶ Ad partẽ negatiua3 arguit̃ p̃ sic. vel dicim⁹ aliqd p se p̃dicari. q2 non p aliud predicat̃. vel q2 iter subiectũ ꝛ predicatũ ẽ hitudo. q̃ iter cãm ꝛ causatũ reperitur. Si p̃mo modo. seqtur q genus mediatũ nõ p̃dicat̃ de spẽ p se: cũ nõ p̃dicet̃ de ipa nisi mediãte genere itermedio. s3 h̃ ẽ contra p̃us determinata. Si scđo mõ. seqt̃ q suba p se p̃dicet̃ ꝺ accidẽte. qđ videt̃ falsũ. potet ꝯñ. cũ3 suba sit cã accñs. ¶ 2ᵒ. triplex ẽ mod⁹ p̃dicãdi p accidens. g̃ triplex ẽ modus per se. t3 ꝯñ. q2 quot modis dr̃ vnũ oppositoꝝ tot modis dicit̃ reliquũ. assũptũ est Ari. i p̃ncipio illi⁹ tercij tractat⁹. Est aũt ois syllũs p tres terminos ꝛc. vbi ponit q triplex est p̃dicatio per accñs. Prima in q̃ accñs de subo p̃dicat̃. Scđa in q̃ subm p̃dicatur de accñte. Tertia in qua accñs de accidẽte p̃dicatur. ¶ 3ᵒ. porphiri⁹ in vniuersalibus suis qnq3 posuit p̃dicabilia abiuicẽ distincta. q̃re ẽt p̃les debẽt eẽ modi p̃dicãdi. tenet ꝯñ. q2 p̃dicta predicabilia nõ necẽrio realr̃ abinuicẽ distiguũtur. cũ ꝯtingat vnũ esse alteꝝ. vtputa genus eẽ spẽm. q̃r distiguẽtur quo ad modos p̃dicãdi. ꝛ p ꝯñs ꝛc.

¶ Cõfirmat. q2 Arist. p̃ topicoꝝ ponit q̃tuoꝛ eẽ p̃dicata .s. gen⁹. diffõnẽ. ppriũ. ꝛ accidẽs. q̃re etiã q̃tuoꝛ ad min⁹ erũt p̃dicationes. q̃re ꝛc. ¶ 4°. hec ppõ est p se. oẽ corpus est in loco ꝛ nõ p̃dicat̃ aliquo duoꝝ modoꝝ. de q̇bus est p̃us determinatũ. q̃r plures oꝫ ponere modos. maioꝛ pbat̃. q2 oẽ corpus ẽ p se in loco. vt pꝫ de mẽte Aristo. ꝛ ɔmẽ. 4. phyco. tractatu de loco. mioꝛ pꝫ. q2 locus nõ inest p se corpori tanq̃ dãs ei eẽ: nec tanq̃ accipiẽs eẽ ab eo: cũ sit ab eo realr̃ separat⁹. q̃r neq3 sibi inest q̃tũ ad modũ p̃⁹. nec quo ad modu3 2ᵐ. q̃r ꝛc. ¶ 5ᵒ cõiter ɔcedim⁹ ꝙ mã est p se quãta. silr̃ ꝙ ẽ p se subm trãsmutatiõis nãlis. ꝛ p ɔñs iste ppõnes cõtinẽt aliquẽ modũ p se p̃dicãdi. mã est quãta. ꝛ mã est subm gnãtiõis. sed nõ sunt in p̃ mõ. cũ ibi nõ p̃dicet̃ diffõ de diffinito neq3 in 2°. cũ quãtitas nõ sit ppa mãe passio. s3 q̇dã accñs cõe. ¶ Silr̃ subm gnãtiõis nõ dicit passionẽ mãe. sed poti⁹ ipsa3 mã3 cõnotatiue. ¶ 6°. hec ppõ est p se. oẽ cõpositũ ex mã ꝛ forma ẽ corruptibile. nõ tñ in p̃ mõ neq3 in 2°. ergo ꝛc. maioꝛ pꝫ. cũ ipsa sit demr̃abilis. vt videt̃ colligi p̃ de celo. ꝛ ab Auerroy. ĩ de suba oꝛbis. mioꝛ pbat̃. q2 corruptibile nõ inest cõposito ex mã ꝛ forma tanq̃ gen⁹. vel dr̃ia. vel diffõ. a quo tale corpus h3 eẽ. q̃r illa ppõ nõ est in p̃ mõ: neq3 corruptibile ẽ passio seq̃ns nã3 gñis vel p̃n⁹ spẽi. eo ꝙ nullũ genus siue spẽs ẽ corruptibile. s3 ĩcorruptibile ꝛ ppetuũ. vt cõiter ɔcedit̃. q̃r ꝛc. ¶ 7°. cõiter cõcedim⁹ ꝙ. a. ignis p se calefacit. Item ꝙ. a. mobile p se mouetur. In talibus tñ ppõnib⁹ nõ est pseitas p̃mi neq3 secundi modi. ergo ꝛc. patet ɔñia cu3 maioꝛi. minoꝛ vero pꝫ. tũ q2 iste sunt cõtingẽtes. tũ q2 p̃dicatu3 neq3 est passio neq3 diffõ neq3 pars diffinitionis subi. q̃r ꝛc. ¶ 8° dicit̃ cõiter ꝙ principia sunt p se nota. q̃re illa ppõ erit per se. p̃ncipia sunt nota. nõ tñ in p̃ neq3 ĩ scđo mõ. q̃r ꝛc. ¶ Forte dicit̃ ꝙ est per se in scđo mõ: eo ꝙ esse notũ est ppa passio p̃ncipioꝝ. ¶ Cõtra. sicut esse notũ cõpetit principijs ita etiã cõpetit ɔclõnibus. l3 nõ eque p̃. q̃r ita illa ppõ erit per se. cõclusiones sunt note: sicut illa p̃ncipia sunt nota. ꝛ p ɔñs ita cõcederet̃ ɔclusiones esse per se notas. sicut principia esse per se nota. ¶ Ultimo. oẽ quod de aliquo p accidens p̃dicat̃: de alio p̃dicatur p se. g̃ multo plures erũt modi per se p̃dicandi q̃ duo noiati. t3 ɔñia. ꝛ assumptũ colligit̃ de mẽte ɔmẽ. 4. phy̆. cõmẽto. 43°. vbi dicit ꝙ oẽ q̇d inuenitur in aliquo p accidẽs inuenitur in eo ppter aliq̇d habẽs illud per se. q̃re cũ albedo in aliquo p accidẽs inuenitur. ĩ alio per se inuenietur: ꝛ sic habetur intentum.

Ad oppositum videtur esse ph̃s in textu. vbi cũ declarauit duos esse modos p se p̃dicãdi dicit. q̃cũq3 võ neutralr̃ isunt accñtia sunt. sic musicũ ꝛ albũ aĩali. ¶ In ista q̃ne p̃ pmittet̃ q̇dã. 2° ponet̃ ɔ̃nes ad p̃⁹.

Quantum ad p̃⁹ p̃mo p̃mitto. sicut in. 21°. q̃one dicebat̃. ꝙ modi pprie p̃dicãdi sumẽdi sũt a modis iessendi alicui⁹ forme. vel eẽntialis vel accñtalis suo subo. ꝛ p ɔñs sic modi iessendi sunt duo fm gen⁹. .s. p se ꝛ per accñs. sic ẽt ꝛ modi ppe p̃dicãdi sunt duo gñe distincti. v3. p accñs. ꝛ p se. Et sic formã aliquã p se alteri iesse est duobus modis. vel q2 ab illa forma subm suscipit eẽ. vel eõ. sic etia3 duo erunt modi ppe ꝛ p se p̃dicandi. vt ibi dicebat̃. ¶ Premitto scđo ꝙ penes aliud distinguunt̃ p̃dicabilia que a poꝛphyrio numerant̃. ꝛ penes aliud modi pprie p̃dicandi. na3 p̃dicabilia distinguunt̃ p p̃dicari in q̇d. vel in q̃le: eẽntialr̃. vel accñtalr̃. ɔuertibiliter. vel nõ ɔuertibilr̃. vt pꝫ f3 cõiter exponẽtes in assignãdo sufficientiã illoꝝ p̃dicabiliũ. ꝛ illic accipitur p̃dicari nõ stricte: sed large. Dicimus. n. iux̃ illum modũ spẽm spãlissimã de ĩdiuiduis p̃dicari. que tñ non stricte p̃dicatur. vt supra visũ fuit. Modi aũt pprie p̃dicãdi distinguũtur fm ꝙ supra dcm̃ est. Ex quo pꝫ ꝙ duo p̃dicabilia .s. genus ꝛ dr̃ia sub vno mõ per se p̃dicãdi ɔtinent̃. ppriũ võ sub alio. l3 nõ quodlibet. sed accñs sub mõ p̃dicãdi per accidẽs. spẽs vero sub nullo ɔtinet̃ pprie accipiẽdo p̃dicatõez.

¶ Notandũ 3°. ꝙ rõ ponẽdi q̃tuoꝛ esse p̃dicata. sicut ponit Arist. p̃mo topicoꝝ. a diuersis diuersimode assignatur. Quidã enim dicũt ꝙ ab inuicẽ distinguunt̃ f3 p̃dicari eẽntialr̃ vel accñtalr̃. ɔuertibilr̃ vel nõ ɔuertibilr̃. sic pcedẽdo. oẽ p̃dicatũ aut eẽntialr̃ vl̃ accñtalr̃ p̃dicat̃. si p̃ modo aut ɔuertibilr̃. ꝛ sic ẽ diffõ. aut nõ ɔuertibilr̃. ꝛ sic ẽ genus. Si scđo mõ aut ɔuertibilr̃. ꝛ sic est ppriũ. aut nõ ɔuertibilr̃. ꝛ sic ẽ accñs. Et sic ɔñr scđz istũ modũ dr̃ia nõ dicet̃ eẽ p̃dicatũ. nisi reductiue. reducẽdo .s. dr̃iam in ppriã rei diffõnez. neq3 spẽs erit p̃dicatũ: eo ꝙ nõ põt hr̃e pprie rõnez p̃dicati. cũ nulli vt forma ɔparari possit. ¶ Alij võ dñt. ꝙ q̃tuoꝛ sunt p̃dicata. q̃ de spẽ per modũ toti⁹ p̃dicant̃. quoꝝ sufficiẽtia sic põt hr̃i sic p pcedentẽ modũ assignat̃. Dr̃ia igit̃ vel nõ erit in numero p̃dicatoꝝ. q2 magis se h3 in rõne ptis respectu spẽi. vel si erit p̃dicatũ reducet̃ ad ppriã diffõnem. vt p̃us dicebat̃. ¶ Alij võ dixerũt ꝙ q̃tuoꝛ tm̃ sunt p̃dicata de q̇bus pblemata formari pñt de ipsa spẽ q̃rendo. vt puta si q̃rat̃. vtꝝ hoc sit gen⁹ hui⁹ spẽi. vel hec sit diffõ hui⁹ spẽi. ꝛ sic d̃ pprio. ꝛ accñte. Et hoc vr̃ ɔsonare v̇bis Ari. in locis allegatis. Et ɔñter dicat̃ ꝙ q̃ ad hãc ĩtentionẽ dr̃ia reduci h3 ad aliq̇d illoꝝ. .s. vel ad genus vl̃ diffõnẽ. ¶ Notãdũ q̃rto. ꝙ mlt̃a p̃dicata subis suis attribuunt̃. q̃ neq3 sũt ipoꝝ ppe passiões. neq3 gen⁹. vel dr̃ia. eẽntial̃ ꝛ tñ sibi dñr p se attribui f3 cõez modũ loq̇ndi. Hoc aũt iõ ɔtingit. q2 illa p̃dicata nec io ꝛ in ppõne de oĩ suis attribuunt̃ subis. ꝛ non rõne alteri⁹. sic in illa ppõne ɔtingit. oẽ corp⁹ est ĩ loco. Dicim⁹. n. cõiter. ꝙ oẽ corp⁹ p se est ĩ loco. q2 eẽ in loco vult ɔpetit corpi ꝛ nec io ꝛ nõ rõne alic⁹ alteri⁹. sic albedini vel caliditati aut aĩe ɔpetit esse ĩ loco. rõne corporis in quo ɔtinet̃. ¶ Nota tñ ꝙ de corpe absolute ɔsiderato nõ ɔcedere d̃bem⁹ ꝙ est p se ĩ loco. vbi. n. nõ esset aliud corp⁹ q̃ terra. ipa in nullo loco ɔtineret̃. s3 hoc ɔcedit̃ d̃ corpore totali ɔsiderato vt est corp⁹ nãle. ꝛ ĩ oꝛdine vniuersi situatũ. Lz igr̃ cõiter tales ppõnes p se esse dicãtur. h̃ tamen nõ est ppe accipiẽdo p se p̃dicari sicut p̃us accipiebat̃. s3 accipiendo p se magis large iux̃ modũ nũc expssum. Et q̇d dictũ est de illa ppõne oẽ corp⁹ est in loco. silr̃ dicatur de istis. mã est q̃ta. mã est subm trãsmutatõis nãlis. ꝛ silib⁹. ¶ Notandũ q̇nto. ꝙ q̇dã sunt p̃dicata fluentia ex p̃ncipijs indiuidui nec io ꝛ vĩr suis subis attributa. q̃ ꝙ sile3 vident̃ hr̃e modu3 cũ p̃dicatis fluentib⁹ ex p̃ncipijs spẽi dñr p se iesse subis suis ac si fluerent ex p̃ncipijs spẽi. sic corruptibile nec io iest cuilibet ɔposito ex mã ꝛ forma ratiõe ipius mãe q̃ est principium ĩdiuidui. ꝛ ppter h̃ cõiter ɔceditur. oẽ ɔpositum ex mã ꝛ forma esse p se corruptibile. l3 nõ pprie accipiẽdo p se iesse. vt p̃us accipiebatur. Ex q̃ ifert̃. ꝙ sicut illa ppõ: oẽ corpus ɔpositũ ex mã ꝛ forma est corruptibile nõ est ppe s3 solum silitudinarie p se. sic etiã nõ pprie. s3 silitudinarie demõstratur: si ɔtingat eã a p̃orib⁹ ꝛ notiorib⁹ pbari. ¶ Notandum sexto ꝙ aliud est p aliq̃ ppõnem ɔ̃notari hitudine3 p se p̃dicãdi. ꝛ aliud est p ipsã hitudinem ɔ̃notari p se cãndi. Per illã. n. hõ ẽ rõnale. aut est risibile. ɔ̃notatur hitudo p se p̃dicãdi. Per illã võ. a. calidũ calefacit denotat̃ hitudo p se cãndi. Et pp hoc ɔcedim⁹ istã. a. calidũ p se calefacit. Et per idẽ ɔcedim⁹ istã. a. mobile p se mouet̃: pro q̃nto veꝝ est. ꝙ. a. mobile est cã per se. vel h3 in seipso cãm per se sui motus. tanq̃ ptem eius essentialẽ. v3. formã.

Quantum ad 2ᵐ sit p̃ria ɔ°. tm̃ duo f3 gen⁹ sũt modi p̃ncipales per se p̃dicãdi. pbat̃. tãtu3 duo sũt modi p̃ncipales p se iessendi. g̃ ꝛc. tenet ɔñia. q2 a modis p se iessẽdi alic⁹ tanq̃ forme alicui subo totali sumunt̃ modi p se p̃dicãdi. vt p̃us dcm̃ fuit. assumptũ võ pbat̃ inductiue. q2 vel mod⁹ in eẽndi p se ẽ eius q̇d dat subalr̃ esse ei cui iest. vel ꝙ ab eo vel a p̃ncipijs essentialib⁹ ei⁹ suscipit esse. Alio⁹ nõ ɔtigit p se iesse. Si p̃mo mõ sic modũ hẽmus p̃mũ per se iessendi. quo .s. genus. vel dr̃ia. vel diffõ iest p se diffinito Si secundo modo sic habemus modum scđm. quo .s. passio

sequēs nōm gn̄is aut speciei de ꝓprio subō ꝑdicaᵣ. Scōo sic. aīe ꝓprie ⁊ per se ꝑdicatū aut est subale. aut accidētale Si substantiale pertinet ad modum primuz. si accidentale sicut passio pertinet ad modū scōm. q̄re ⁊c. Tertio posset ꝓbari ex fūdamēto cōiter exponētiū. qꝛ modi ꝑdicādi per se cās intrīsecas respicere debēt. que nō sūt nisi due. vz. forma ⁊ mā. ꝑm⁹ ḡ modus seqtur hitudinē cāe formalis cū diffinitio vel pars eius diffinito ꝯpareᵣ ut forma. secūdus vero modus ꝯsequiᵣ hitudinez cause mālis. eo ꝙ passio subō cōparaᵣ tanq̄ māe sue. ℂ Istud tm̄ fundamētū est aliqualr suspectū. eo ꝙ hitudo passionis ad spēm aliquā nō dᵣ per se nisi per respectū ad ꝑncipia illius spēi. que videᵣ hitudo ad causaz illius ꝓductiuā. nō autē diciᵣ hitudo ꝑ se ex hoc tm̄ ꝙ ei inheret. q̄re scōus modus poti⁹ cōsequeᵣ hitudinē cāe effectiue q̄z mālis. ℂ Itē sicut causa efficiēs ⁊ finalis nō distinctos faciūt modos ꝑdicādi sed vnuz tm̄ vt isti dicunt: sic vᵣ ꝙ mā ⁊ forma vnū tm̄ ꝯstituāt mōz ꝑdicādi ⁊ non diuersos. ℂ ꝑ. vbi sit passio fluens ab aliquo subō rōe cāe efficientis aut finalᵣ ei⁹ vᵣ illā passionē nō min⁹ habitudinem hr̄e ad cām efficientē vel finalē. q̄z ad mām. q̄re vbi ꝑ se de subō ꝑdiceᵣ illa ꝑdicatio non ꝯnotabit ꝑncipalr hitudinē cāe mālis. q̄re ⁊c. Iste rōnes sunt ꝓbabiles. ℂ 2° ꝯclō. lz ita sit plures tm̄ q̄z duo dici pn̄t modi ꝑdicandi. pz ex qōnib⁹ ꝑcedentibus. qm̄ ples ꝓpōnes ꝑdicatōez ꝑ se hr̄e dn̄r. i. directe tm̄. aut reductiue ad istos duos mōs. ⁊ ꝓpter hn̄ ꝯclōne ꝑcedenti dixi: modi ꝑdicādi ꝑncipales. Ex q̄ pz inter istos modos ꝑdicādi. s. ꝑncipalē ⁊ reducibiles ad ipz diuersos posse assignari gradus. sic in ꝑcedētib⁹ qōnibus visuz fuit.

Ad argumenta

ꝑncipalia. ℂ Ad ꝑmuz dᵣ ꝙ lz vtrunq̄z mēbꝝ in aliqua ꝓpōne in q̄ est ꝑ se ꝑdicatio repiatur. nullum tm̄ illoꝝ est ꝓpa rō q̄ aliqd ō altero dᵣ ꝑ se ꝑdicari. sz illa que ꝑus dcā fuit. Et ꝑ hn̄ patet rn̄sio ad ea q̄ obyciebātur. ℂ Ad 2ᵐ negatur ꝯn̄s. Ad auctē illā famosā dᵣ ꝙ vez est cū duo noīa fuerit opposito mō significātia. ⁊ equoca q̄t modis vnū illoꝝ distinguetur. tot modis ⁊ reliquū. Et sic ī ꝓposito ꝯtingit. cū. n. ꝑ se equoce dicatur. nā aliō ē eē per se. aliō iesse siue ꝑdicari per se et aliō cāre ꝑ se. sic ēt qōdā est ꝑdicari ꝑ accn̄s: qōdā eē per accidens. ⁊ qōdam cāre ꝑ accn̄s. sed nō oz vt si vnū membrū vniuoce acceptū in ples modos diuidatur. ꝙ eꝫ mēbꝝ correspondēs ī tot modos diuidatur: q̄ ⁊c. ℂ Ad 3ᵐ patet ex 2° nōbili. ℂ Ad ꝯfirmationē pz ex tertio. pl'a. n. ꝑdicabilia aut ꝑdicata sub vno mō ꝑdicādi hic ꝯsiderato ꝯtinentur. ℂ Ad 4ᵐ ⁊ 5ᵐ pz ex q̄rto nōbili. ℂ Ad 6ᵐ pz ex q̄nto. ℂ Ad 7ᵐ pz ex nōbili 6°. ℂ Ad 8ᵐ pz sic ad 4ᵐ ⁊ 5ᵐ. Dn̄r. n. pn̄ ꝑ se nō. qꝛ eē notū sibi ꝯpetit. et nō rōne alteri⁹ ꝑncipij vᵣ ꝓpōnis. ꝑ quā fiat nō. q̄re ⁊c. ℂ Ad vltimū negatur ꝯn̄s. Ad auctez ꝯmē. dᵣ ꝙ ibi accepit ꝑ se largi⁹ q̄z hic accipiatur. qꝛ ibi ꝯcessisset aliqō corp⁹ esse per se in loco. ⁊ accidentia esse per se in mā. Et sic est finis qōnis.

ℂ Amplius quod non de subiecto dicitur alio quodam ⁊c. Questio. XXIIII.

Queritur

24°. vtꝝ ea q̄ ō subō nō dn̄r sint ꝑ se 3° ⁊ eꝫ. negatie ar. sic ꝑ. data vitate qōnis seq̄retur. ꝙ mā ꝑma eēt ꝑ se. ꝯn̄s vᵣ ꝯcōez snīaz ꝑhoꝝ. ꝯn̄a vō pz. cū mā ꝑma nō dicatur ō q̄dā alio subō. vt pz ℂ 2° seq̄reᵣ deū eē ꝑ se ī hn̄ tertio: pz ꝯn̄a ō se. cū ōs nō sit in q̄dā alio subō. ꝯn̄s tm̄ vᵣ falsū. nā si ōs eēt ēs ꝑ se. ⁊c eēt in ꝑdicam̄to subē. ꝙ cōiter falsū reputatur. pz ꝯn̄a. qꝛ sibi ꝯpeteret rō cēndi ī illo ꝑdicam̄to. ℂ 3°. a. medietas ignis gr̄a exēpli n̄ ō aliq̄ subō dᵣ. ⁊ tm̄ n̄ ē ēs ꝑ se. ḡ ⁊c. ma. pz ō se. mi. ꝓbaᵣ qꝛ n̄ ē ꝑ se orsū exn̄s. sz alteri ꝯiūcta. ℂ 4° vl'ia ō ꝑdicam̄to subē sic hō vᵣ al' sunt ꝑ se hn̄ 3° mō ⁊ tm̄ dn̄r ō sūo. ḡ ⁊c. ma. vᵣ ō se nō. alr nō eēnt ꝑ se in illo ꝑdicam̄to. mi. pz ꝑ Ari. ī ꝑdicam̄tis vbi voluit ꝙ subē 2ᵉ dn̄r ō subō. sed nō sūt in subō. Dn̄r. n. ō iferiorib⁹ suis. q̄ subē appellātur. q̄ ⁊c. ℂ 5° for⁹ subal' māe iherēs. ē ens ꝑ se. aūr mā ⁊ ꝯpo⁹ ab ea nō caperēt eē. neq̄z ab ea iesse ꝯpenderēt. ⁊ tamen dicitur ō subiecto. s. materia in qua est. ergo ⁊c. mi noꝛ patet. dicim⁹. n. mām igneam vel aeream esse. q̄re ⁊c. ℂ 6° accn̄tia abstracte ꝯsiderata sūt ꝑ se. sic albedo. vel hec singularis albedo. q̄ tm̄ de subō dn̄r. ḡ ⁊c. pz ꝯn̄s cuz minori. arg. ma. sic. n. accn̄tia ī abstrato sūpta modū hn̄ subē. ⁊ ꝑ hn̄ diffōnē pure q̄dīatiuā hr̄e pn̄t vt cōiter dᵣ. sic ꝑ eandē rōnē ꝑ se eē dicenᵣ. sicut ⁊ subē ꝑ se dn̄r. q̄uis de accidēte in ꝯcreto hn̄ nō ꝯtingat. sic est ambulās aut albū. ℂ Cōfirmaᵣ. hec albedo singularis nō dᵣ ō aliq̄ subō. ḡ est ꝑ se. tz ꝯn̄a per ꝑhꝫ ī textu. ⁊ assumptū pz cū nō dicaᵣ ō aliquo iferiori sub ea cōtento. ℂ Ultimo arg. ꝯ illō dcm̄ ꝑhi. ꝙ quecūq̄z ō subō dn̄r accn̄tia sunt. qꝛ aīal ⁊ hō ō subō dn̄r. non tamē sunt accn̄tia. vt pz. ℂ Itē forma subalis ō sua mā dᵣ. vt ꝑus arguebatur. nō tamē est accn̄s. quare ⁊c.

Ad oppositū

ē Arist. linconiēsis. ⁊ ceteri expositores. ℂ In ista qōne ꝑ quedā ꝑmittētur. Scōo ꝯterminabiᵣ quesitum.

Quantum

ad ꝑmū sit ꝑ hn̄ distictio. duplex ē subm vt ꝓposito spectat. qōdā est subm ꝑdicationis. ⁊ aliō est subm ihesiōis. Subm ꝑdicanōis dᵣ iferius respectu sui supioris iuxᵣ modū loquēdi Ari. cuz dicit q̄ñcūq̄z aliqd ō aliquo ꝑdicaᵣ vt ō subō: quecūq̄z de eo qō ꝑdicaᵣ dn̄r. oīa ⁊ ō subō dn̄r. Subz āt ihesionis est illud qō ī se formā aliquā recipit subalē. aut accn̄talem. Et tale est duplex Qōdā est qō esse nō pōt nisi sit ps alteri⁹ sic mā ꝑma. Qōdā āt est subm totale nō alteri ꝯiunctū vt ps ipius eēntialis sic soꝛ. aut pl'o. ℂ Ex hac distictōe iferᵣ scōa. ꝙ nō dici de subō duob⁹ vel trib⁹ modis dᵣ sm̄ ꝙ tot modis dᵣ aliqd eē subm ℂ ⁹disti°. aliqd eē ꝑ se multiplr itelli pōt. ꝑri° qꝛ sit ēs nō alteri iherēs. ⁊ hn̄ mō mā ꝑ° eēt ꝑ se. ⁊ n̄ forma subal'. 2° qꝛ sit ēs alteri iherēs a q̄ hēat eē. et iuxᵣ hūc modū diceref formā subalē et mām eē ēs ꝑ se. 3° qꝛ sit ēs ꝑ se seorsum existēs. neq̄z alteri iherēs. sm̄ quē modū neq̄z mā. neq̄z for⁹. neq̄z pars q̄ntitatiua toti⁹ diceref ens ꝑ se. 4° qꝛ nō alteri iherēs. sed et aptū ꝑ se seorsū existere. et hn̄ mō lz mā et for⁹ nō diceref esse per se. pars tamen q̄ntitatiua ens per se dici posset eo ꝙ pōt. vel sepata est a toto separari. et seorsum separata existere Oībus his q̄tuor modis diceremus scōas subas ꝑ se existere 5° itelligi pōt aliqd eē ꝑ se. qꝛ ꝑ se seorsū existat. ⁊ nulli isit. iuxᵣ quē modū vl'ia sube nō eēnt ꝑ se cū suis isit singularib⁹. Oībus tm̄ ꝑdictis modis diceremus deū eē ens ꝑ se. Ultimo intelli pōt ens ꝑ se ꝑ exclusionē cāe. ⁊ hn̄ triplr eē pōt. vt igr liconiēsis. Uno° ꝑ cuiuscūq̄z cāe exclusionē. q̄uis liconiensis solū de efficiēte cā faciat mētionē. ⁊ hn̄ mō solus ōs ē ens ꝑ se. Scōo mō ꝑ exclusionē cāe mālis. sic. s. itelligēdo qꝛ tale ens neq̄z ē mā neq̄z hz māz ex q̄ vel in q̄. ⁊ hn̄ mō itelligentias iferiores diceremus eē ꝑ se. Tertio: ꝑ exclōnē subi a q̄ res habeat eē. q̄liter soꝛ. ⁊ pl'o. dicerenᵣ esse ꝑ se. Iste tamē modus est idē cuz secūdo mō ꝑncipali huius distinctionis.

Quantū

ad 2ᵐ. sciendū ꝙ ī hoc q̄sito duo inueniūtur modi rn̄dēdi. Quidā voluerūt subas scōas excludi ab hoc mō ꝑ se. ⁊ ꝯn̄ter ꝯcesserūt ꝙ merito accidentia dici pn̄t. Qō tm̄ puto falsū. vt dixi ī expōe textus. Scōo dixerūt oēs ꝑticl'ares sbas seorsuz exn̄tes: siue sint in ꝑdicamēto sbe. sicut soꝛ. siue ex ꝑdicamētū: sicut de deo cōiter dici solet eē in hoc 3° mō. ℂ Cōsequēter dixerᵣ ꝙ illa ꝑticula textus. illa sūt ꝑ se q̄ nō dicūtur de subō alio q̄dā. itelligiᵣ tm̄ de sbō ihesiōis q̄z ꝑdicatiōis. Accidētia. n. siue vl'ia siue singularia subm hn̄t inhesionis de quo dn̄r. sube vō vl'es suba hn̄t ꝑdicatōis. s. singularia de qb⁹ ꝑdicanᵣ. ⁊ ꝓp hoc neutra illoꝝ dicunᵣ per se. Illa vō ꝑticula sube ⁊ q̄cūq̄z significāt hoc aliqd: sūt que vere sunt ab eis: exponiᵣ sicut in expōne textus dictū fuit ꝑ ly subiecta: vlez itelligēdo subaz. ꝑ que-

tunc significat h aliqd substãs pticlares siue p se fuerit i pdicamẽto siue nõ. Ex h tñ vi dicũt nõ volebat phs substãs scdas eẽ p se i hoc 3° mõ. sz solũ dicit q sũt q̃ve sũt. Ex illa o vltia pticula. q̃cũq3 de subo dicunt acci° sũt. iferũt scdas subas debere acci° appellari. Iste mod° pbabilis ẽ licet nõ son° expositorib° antiq. vt videbit statiz. ¶ Ali° est modus rñdẽdi: scedẽs nõ solũ subas prias. sz ẽt scdas eẽ h 3°: se. i hac snia suenĩũt ãtiq expositores: psertiz liconiẽsis. z dicit. n. linconiẽsis. q suba oĩs vl suba pria q̃ ẽ de nullo dicari ẽ p se. q̃uis ille mod° loq̃ndi cũ distĩctõe videat du ẽẽ. Al. vo hoc expssi° affirmat dicẽs. q subz demrãtiõis se stãs z p se substãs ẽ i hoc tertio mõ. cũ g subz demrãtio s sit vl'e qõdã. s. gen° vel spẽs. segtur itẽtũ. ¶ Ex q̃ õñter cẽt q illa lr̃a phi. nõ de subo a° q̃dã. nõ itelli̇r de subo pdi tiõis. sz de subo ihesiõis: z totalr̃. z hoc õnotat illa pticula o. subz. n. inhesiõis aliõ ẽ ab eo qõ sibi iheret. nõ sic aũt ẽ subo pdicatiõis. q̃ñ iferi° nõ ẽ realr̃ aliõ a supiori suo. sic nõ ẽ aliõ ab aĩali. Hoc idẽ sentit Al. in fine illi° tertij mo dicẽs. q cũ dr̃ ea eẽ p se hoc 3° mõ. q̃ nõ de subo dicunt p õm nõ itelligere debem° eo mõ q̃ sumũtur i pdicamẽtis. de alio q̃dã vt i textu dr̃. Tale aũt eẽ i subo soli cõuenit cidẽti. Addit tñ Al. q tã 3° q̃z 2° mõus dicit causã p se ihe re pdicati cũ subo. z q 2° modus dr̃ p se put opponit ad accñs. z 3° dr̃ p se put opponit ad nõ p. Hec tñ duo dicta alr̃ itelligãt nõ puto va eẽ. nec ad itẽtionẽ arist. ¶ Se dẽs aũt lr̃a suba z q̃cũq3 significat zc. põt expõi vt pcedẽs modus exponit. De mã vo vel forma. vel pte q̃ritatia nũ sint in hoc mõ per se. nõ visi sũt antiqui facere mẽtionẽ. ¶ Pro limitatiõe igr̃ hui° mãe imaginari possum° ppriaz rõnẽ eẽndi i h tertio mõ eẽ illõ qõ dr̃ in tertio mẽbro tertie distictiõis. s. eẽ ens nõ alteri iherẽs p se seorsuz exñs. z illud puto ad itẽtionẽ Ari. Ex q̃ pz deũ. itelligẽtias. sbas sopositas pticlares z vl'es eẽ i hoc mõ p se. Dicũtur aũt sube vl'es p se seorsuz existere. cũ nõ alteri cõiũgãt tanq̃ pars ipsi°. q̃uis singularib° isint a qb° nõ actu separãt. dũ illa singlaria sue rũt. Partes vero quãtitatiue hoc mõ nõ dicent p se nisi in po°. vel si placet alicui vt ẽt ille p se hoc mõ eẽ dicant. pote rit õñter dicere q ppria rõ eẽndi per se in hoc tertio mõ est illud qõ dr̃ in 4° mẽbro eiusdẽ distictiõis. Et hoc nõ minus puto ad intẽtionẽ Ari. ¶ Qualitercũq3 igit dicem° q p suplemẽto text° reqrit ad eẽ illa particula p se seorsuz eẽs seilla. aptũ seorsuz existere. pmo de forma subali q̃ in pdi camẽto ẽ. nõ tñ seorsuz zc. Scdo de deo q nõ ponit p se i pdi camẽto. Tertio qz: sbstare ponit vna rõ pdicati. Ex h3 mea opinionẽ seorsũ existere: vel eẽ aptũ nõ ẽ de rõne. De mã vo z forma subali scedi põt q diminute sunt in hoc mõ p se. qz a rõ eis spetit diminute. nã mã non alteri inheret. forma lz mãe ihereat non sic tamen inheret. vt esse accipiat ab eo cui iheret: de q̃li inherẽtia hic maxime itelligim°. Ex p dictis pz nõ oĩo eãdẽ esse rõnẽ q̃ aliqd in hoc 3°. reponat. z q̃ per se reponat in pdicamento sube: hoc corolariũ posset multiplr̃ vificari. ¶ 2° scludi põt iter oĩa que vel pprie. vel in po°. vel diminute p se hoc mõ esse dñr. deũ eẽ maxime p se. pz. cũ a q̃libz alio realr̃ separet. z maxie sibi cõpetat non iherere. ¶ Itẽ ex alio. qz õs oẽm cãz excludit: qõ nulli sue nit alteri. vt pz. ¶ Itẽ oẽs imaginati modi essendi p se in 3° distictiõe õo sucĩũt. q̃re zc. õñter vo itelligẽtie. deide sube sposite singulares z vl'es gradati hoc mõ p se eẽ dicent. Et post pdicta pa q̃ritatiua sube. ptes ipi° eẽntiales. s. mã z forma in h mõ reponent. lz in põ siue diminute. q̃re lz nõ eẽnt pncipalr̃ p se. ex hoc tñ scludi nõ dz q sint accñtia. siue ens p accñs. ¶ Cõtra hũc moduz dubitat. pbando q sube vl'es nõ sint p se in h tertio mõ. ¶ Primo p arg° pcedẽtis modi. qz p se existere nõ spetit substãtijs vl'ibus nisi per ac cidẽs. rõne pticulariũ subaz. z per sña nõ erũt in hoc mõ p se. assumptũ relinqt tanq̃ notũ. ¶ 2° ar. sic. suba vl'is sic nã humana. ẽ ens alteri iherens. q zc. lz sña ex pdicatio. assũptũ pz. qz nã humana suis idiuiduis iheret. sic sorti vel platoni. ¶ Ad pmũ rñdetur. negãdo añs. itelligẽdo p se existere nõ solũ quo ad actuale eẽ idiuidui: sed ẽt quo ad esse specificũ: vel genericũ. imo illõ vr̃ iplicare sdictionez. ¶ Sz. dato q nullus hõ pticularis actu eẽt: adhuc nã humana eẽt: cũ ipsa sit ppetua z icorruptibilis. z tũc querendũ eẽt nunqd ipsa p se existeret. aut nõ. si sic. hr̃ intentũ. qz tunc p se existet nõ rõ ne sube pme. si nõ segtur q nõ est in pdicamẽto sube. sz accñtia: qõ ẽ absurdũ. ¶ Ad 2° multa dñr. Primo q suba vl'is lz suis isit iferiorib°. nõ tñ eisdẽ dr̃ inherere. 2° q lz scederetur ipam eis iherere. non tñ ex hoc ihereret aliq. q̃ñ inferius nõ ẽ aliõ a supiori. Hec solo segt vba text° cum dr̃ nõ õ quodã alio. Tertio qz non talr̃ iheret vt ab ipsa oĩo inesse depẽderet. de quali iherẽtia h maxime itelligim°. posset. n. nã humana eẽ. lz null° hõ pticlaris eẽt: vt pus dcm̃ fuit. sic etiã verõsa z sĩilib° dici solet. ¶ Sz vlteri° dubitabit aliqs q̃liter ille mod° a pcedẽtib° differat mõis. ¶ Ad h rñdet q varie dñe assignari pñt. Pria. qz iste ppe dr̃ modus eẽndi. Aliij duo modi ieẽndi. z sñr modi pdicãdi. In q̃ gdẽ in extria pdicatũ est de qditate subi. vl'e 3. Ex q̃ segtur scda dña. s. q in p z in scdo mõ q̃dã õnotat hitudo definiẽtis ad definitum. sz cũ dicim° aliqd eẽ p se in tertio mõ. nulla tal' hitudo denotat. siue illõ qõ est p se sit singulare: vel vl'e. ¶ 3ª dña qz a p z scdo mõ iẽndi modi sumunt itelligẽdi spleri g ẽt modi pdicãdi dñr. a mõ vo eẽndi p se null° tal' sumit mod° itelligẽdi. sed solũ mod° qdã. vz. icõplexe z subsistẽter apphẽdendi. ex h eñ nõ scludo aliq̃z talẽ ppõnẽ eẽ p se. s. sor. ẽ. vl' plo est. z sic de sĩilib°. imo iproprũ modũ loq̃ndi puto. q alia qua illaz vel alia q̃uis ppõ in h tertio mõ eẽ dicatur. lz illõ admitti possit. ¶ 4ª dña a qbusdã tal' assignat. pm° modus hitudinẽ cãe formal' icludit. scds vo cãe mãlis ad cãtũ suuz sic in pcedentib° tactũ fuit. sed 3° mod° hitudinẽ icludit cãe effectiue. eo q vt dñt ille mod° ad singularia solũ ptinet. actiões aũt sũt suppositoz. vt pz p de aĩa. qr̃ zc. ¶ Sed h non puto eẽ va. lz. n. gra argumẽti scederet singlaria tm̃ in h mõ reponi. n segtur vt ille mod° hitudinẽ icludat cãe effectiue. cũ. n. ppa ipi° sit rõ nõ alteri iherere. sed seorsũ existere. siue aptũ eẽ seorsũ existere. pz q illa rõnz cãm effectiuã icludit. neq3 excludit. qr̃ poti° dõm eẽt vt ille mod° p alicui° cãe pñatione ab aliqs distigueret. vt vr̃ liconiẽsis velle. z ceteri anti q expositores. q̃z q distinguat p cãm effectiuã quã icludat. Illa vo rõ qua isti mouẽtur nõ scludit. s. actiões sunt suppositoz. q̃ ille modus cãm icludit effectiuã. qz adhuc scesso q solũ singlaria sint in h mõ p se. pz paz itelligẽti q sña nulla vl' õbilẽ hz cui°ᵐ. qr̃ zc. ¶ Sz circa 3ᵃᵐ dñã dubitat. qz cũ ille mod° 3° hẽat rõnẽ icõplexi. Aliij vo pcedẽtes sint cõplexi. vr̃ q iste fuit aliqs ab Aristo. ppõnẽdus. pz sña. qz vl'r cõplexũ icõplexũ psuppõit. ¶ Cõfirmat. qz iste mod° per se eẽndi põr ẽ fm nãm q̃z mod° p se iessendi. z ab illo psuppont tur. qr̃ zc. ¶ Ad hoc rñdẽt moderni. q iõ posit° ẽ iste mod° i 3° loco. qz pus cogitere debemus cãm formalẽ z mãlẽ quã õnotãt pcedẽtes modi. q̃z effectiuã quã denotat iste mod°. Hec rñsio falsũ hz fũdamtũ. vt pz ex dcis. ¶ Alr̃ dr̃ q siue psupposit° fuisset ille mod°. siue seqtur nõ ẽ magna vis q̃ñ Arist. nõ de ipis distinctum facit tractatũ. sed solum hic de ipsis breuiter loqt. tãq̃z õ mbris vni° distictiõis. Forte tñ pposuit pmos duos. qz magis ptinẽtes dmrãtori.

Ad argumenta pncipalia. Ad pmũ pz in q̃stiõe. n. n. mã pma est p se pncipalr̃. qz nõ est apta p se iherere. sed diminute. qz non alteri iherens. ¶ Ad 2ᵐ scedit sña vt patet in qõne. ¶ Ad rõnem i opp° dr̃ q lz de° nõ esse p se in pdicamẽto sube. adhuc eẽt p se illo mõ. vt patuit pus. ¶ Ad 3ᵐ. 4ᵐ. z 5ᵐ. patet i q̃stione. ¶ Ad 6ᵐ dr̃ q sic accñtia abstracte sſiderata non vere sunt sube. sed modũ quendã sube hñt. sic eadẽ accidentia nõ vere in h

modo reponentur. sed similitudinarie. Accidētia vero ↄcreta nō sic reponētur. sicut ambulās aut albū vt pꝫ. ¶ Et si ar. ↄ sic. sor. ē ens ꝑ se. ⁊ sor. ē albū. ḡ albū ē ens ꝑ se. pꝫ rn̄sio in logica. ¶ Ad ↄfirmationē huiꝰ argumēti pn̄cipalis pꝫ i qōne. ¶ Ad vltimū dī ꝙ ꝑ subm illic arist. itellexit subm inhesionis ens actu. a quo illō qō sibi inest accipit eē. de tali vō sbo nō dicunt hō vl aial. aut forma subalis. q̄re ⁊c̄. ⁊ sic ē finis.

¶ Itē alio mō qō qdē ꝓpter ipsuz inest vnicuiqꝫ per se ⁊c̄. Qō XXV.

Queritur 25°. Utrū q̄rtꝰ modus ꝑse sumat̄ ꝑ hitudinē ꝓpe cause ad causatū suū. Negatiue ar. p̄. qꝛ data veritate qōnis seq̄ret̄ ꝓpōnē scdi modi. silr ꝓpositionē p̄mi mōi eē in 4° mō. ↄn̄s vr̄ falsū. ↄn̄a ꝓbat̄. qꝛ i vtroqꝫ est hītudo ꝓpe cāe ad cātū. Diffō. n. ꝓpa dicit causā diffiniti. subiꝫ vō ꝓpaꝫ icludit cāꝫ passiōis. vt pꝫ. ¶ Scdo. si sic. seq̄ret̄ hāc ꝓpōnē eē in q̄rto mō. aial rōnale ē disciplinabile. pꝫ ↄn̄a. cū subm dicat cāꝫ p̄dicati. ↄn̄s tn̄ falsū ē. cū illa reponat̄ in scdo mō. sic̄ i p̄cedētibꝰ dictū fuit. q̄re ⁊c̄. ¶ Tertio seq̄ret̄ hanc ꝓpōnē eē in q̄rto mō. edificatoꝛ est edificās. pꝫ ↄn̄a. qꝛ subꝫ exp̄mit ꝓpaꝫ cām p̄dicati. ꝙ ↄn̄s sit falsū argr̄. subm p̄dicte ꝓpōnis ponit̄ i diffōne p̄dicati. ḡ illa ꝓpō ē in scdo mō. ↄn̄a vr̄ tenere ꝑ ea q̄ dicta sūt p̄us. ⁊ assūptū pꝫ. edificatio enim pōt diffiniri. qō est actus edificatoris ⁊ edificabilis. sic̄ motuꝫ diffinit arist. ꝙ ē actꝰ mobilis ⁊ motiui. ¶ Et ꝑ sile fundamētū ar. ꝙ illa ē in p°. edifatio ē ab edificatore. ex quo p̄dicatū ponit̄ in diffōne subi. ¶ Cōfirmat̄ ar. pn̄cipale sic. si p̄dicta ꝓpō eēt ꝑ sei h̄ mō. pi rōne hec esset ꝑ se. hō edificat silr ista. hō ridet. ↄn̄a pꝫ ō se. ↄn̄s tn̄ vr̄ falsū eo ꝙ ita accidit hōi edificare. aut ridere. sic̄ et sibi accidit currere vel ambulare. q̄re ꝓpōnes tales debent dici ꝑ accn̄s ⁊ n̄ ꝑ se h̄ 4°. ¶ 4° hec ꝓpō ē ꝑ se. forma ē in mā̄ eo ꝙ forme ꝑ se cōpetit eē i mā. ⁊ n̄ i p̄mo. nec i scdo mō. cū p̄dicatū nō pōat̄ i diffōe subi. nec eꝫ. nō ēt i tertio. vt pꝫ. q̄re reliquit̄ ꝙ sit i q̄rto. Ibi eñ nō ē hītudo cāe ad cātū. p̄sertim cāe efficiētis. de q̄ maxime autores loquūtur. q̄re ⁊c̄. ¶ Idē vr̄ de illa. forma est in ↄposito. ¶ 5° ille ꝓpōnes sūt ꝑ se. graue mouet̄ deorsū. ⁊ leue mouet̄ sursuꝫ. eo ꝙ graue f̄m seipsū mouet̄ deorsuꝫ. ⁊ leue f̄m seipsū sursū. ⁊ nō i p̄ nec in scdo. ꝑ eandē rōnē vt p̄us. q̄re relinq̄t̄ ꝙ in q̄rto. ⁊ tn̄ ibi nō ↄpatur cā causato suo saltez effectiua. q̄re ⁊c̄. ¶ 6°. q̄libet ꝓpō ꝑ se ē nec̄ia. multe tn̄ ꝓpōnes i qbꝰ ē ꝑ se hītudo cāe ad cātū nō sūt nec̄ie sꝫ ↄtīgētes. ḡ ⁊c̄. ma. pꝫ de mēte licon. ēsis i p̄cedētibꝰ vbi vlt. ꝙ neciuꝫ est coīus q̄ꝫ de oī. ⁊ de oī q̄ꝫ per se. minoꝛ pꝫ. sicut de illa quā ponit phs i textu. iterfectus iteryt. q̄ ↄtingens est. cum posse sit neminē iterfici. ¶ Idē patet de illis. medicus medicat̄. musicus cantat. ⁊ saltatoꝛ saltat.

Ad oppositū ē phs. ⁊ ātiq oēs expositores. ¶ In ista qōne p̄ recitabit̄ modus quidaꝫ rn̄dendi cōis. cū quibusdā alys dc̄is modernoꝝ. ⁊ arguetur ↄ ipsā. ¶ 2° ponetur alius modꝰ determinādi qōnem.

Quantum ad p̄mū. p̄mittit cōis modus rn̄dendi ꝙ cā et per se inuicē ↄuertūtur. patet de mēte Ari. in. 5. meta. Ex q̄ infertur. ꝙ q̄t modis dr̄ cā. tot modis dr̄ ꝑ se. ⁊ eꝫ. cū igitur. 4. modis dicat̄ cā. f̄m q̄tuoꝛ genera cāꝝ. sic ēt q̄tuoꝛ modis dicetur ꝑ se. Dicemꝰ ḡ ꝙ primꝰ modus ꝑ se hītudinē habet cāe formalis. scdus cāe mālis. Et de his satis dictū est supra. 3ꝰ vero modus dicit hītudinem cāe negatiue. qꝛ. s. nulliꝰ cāe habitudinē icludit. 4ꝰ vero modus simul hītudinē icludit efficiētis cāe ⁊ final. q̄m ille due cāe nō abinuicē absoluūt̄. Moderni vō huic mō addiderūt dicētes. ꝙ p̄mꝰ ⁊ scds modus ↄsiderati p̄nt f̄m habitudineꝫ ↄpōnis p̄dicati cū subo. ⁊ vt sic hītudinē tienēt cāe formalis eo ꝙ p̄dicatū p̄mi modi est diffō vel ps diffōnis. p̄dicatum vero scdi modi ē passio: que oīa formā dn̄t respectu subi. Si vero ↄsiderent̄ f̄m habitudinē resolōnis posterioris in suū p̄us: sic primꝰ modꝰ respectū hꝫ cāe formalis. qꝛ diffinitum in suā diffōnē resoluitur: aut i genꝰ ⁊ d̄riaꝫ. tanq̄ꝫ in formas suas. scdꝰ vero respectū hꝫ cāe mālis. eo ꝙ passio resoluit̄ in subm suū. tanq̄ꝫ in aliqd p̄us. ⁊ tanq̄ꝫ mām in qua illa passio fundatur. Hec dc̄a sunt satis ꝓbabilia. ¶ 2° addūt ↄ cōem modū. ꝙ 3ꝰ modus hītudinē icludit cāe effectiue. eo ꝙ in illo mō sunt solū sube singlares ꝑ se exn̄tes. talibꝰ aūt ꝓprie ↄpetit agere: eo ꝙ actōes sunt suppositoꝝ. vt scribitur p̄mo de aīa. nō sic aūt ꝓprie ↄpetit agere ptibꝰ subaꝝ. aut accidētibus eaꝝ. aut subys scdis. qꝛ illa nō agunt nisi rōne subarū primaꝝ ꝑ se exn̄tiū. ¶ 3° addūt ꝙ 4ꝰ modus pn̄cipalr dicit cām finalē. ↄsecutiue vero cāꝫ effectiuā. eo ꝙ finis ē effectꝰ cāe efficiētis. Et iō dicūt ꝙ nec̄e est hunc modū cās ambas exp̄mere. sic̄ in exēplo phi. iterfectꝰ iteryt. Subm. n. causaꝫ exp̄mit effectiuā. s. interfectionē. predicatū vō finalē. vꝫ. interitū siue mortē. eo ꝙ iterfectio vel aliqd sile sic̄ strāgulatio i mortē ordinatur tāq̄ꝫ in finē. q̄re merito illa ꝓpō est in 4° mō ꝑseitatis. non sic aūt est de illis. forte ambulāte coruscat. ⁊ sortes fodiēs terrā inuenit thesaurū. eo ꝙ ambulatia sortis non i corruscationē ꝑ se ordinatur. nec sortē fodere terrā in iuentionē thesauri. ¶ 2° pn̄cipalr sciendum f̄m modernos ꝙ tā causa effectia. q̄ꝫ eius effectꝰ aliquādo sumitur in actu. aliqn̄ in po⁴. Exemplū p̄mi. sic̄ medicans ⁊ edificās dn̄t causā in actu. Domū fieri ⁊ egrū sanari dicūt effectū in actu. Exēplū scdi. sicut medicus ⁊ edificatoꝛ cām dn̄t in pō. sanabile vero ⁊ domificabile effectū ipotētia. Ex his dn̄r ↄcludūt. ꝙ qn̄ cā effectiua siue in actu siue in potētia supra ↄiūgitur effectui in actu. tūc resultat ꝓpō q̄rti modi. sic̄ hic. edificatoꝛ edificat. siue h̄. edificās edificat. Qn̄ vero effectui ↄiungit̄ in potentia sūpto resultat ꝓpō scdi modi. sic̄ hic. medicꝰ est sanatiuꝰ. siue edificās ē edificatiuꝰ. q̄ vt ipi dn̄t p̄dicte ꝓpōes in illas reducūtur. hō ē sanatiuꝰ. ⁊ homo ē edificatiuꝰ. q̄ in 2° mō reponūtur. eo ꝙ p̄dicatū dicit aliqd accn̄s subi. qō ponitur i diffōne eiusdem accidētis. ¶ 3° pn̄cipalr sciendū scdm ipos. ꝙ q̄dā ꝓpōnes eēntialr sunt in q̄rto mō. sic̄ ille in qbus subm cām exp̄mit effectiuā. p̄dicatū vero finalē. sicut hic edificatoꝛ edificat. ⁊ medicꝰ medicat̄. Reductiue vō multiplr ↄtingit. ¶ Primo cū p̄dicatuꝫ ꝓpriā dicat cāꝫ subi. sic̄ hic edificās ē edificatoꝛ. illa enī ꝑ simplicē ↄuersionē ad 4ᵐ reducitur modū. ¶ 2° qn̄ cā vlis effectui ↄiūgitur ꝑticulari. vl ē ↄ. sic̄ hic. edificatō facit illā domū. ⁊ ille domificatoꝛ fac̄ domū. Et h̄ fit ꝑ reductionē singularis ad vl̄e. ¶ 3° qn̄ tn̄ aliera exp̄mitur cā. sic̄ h̄. hō ridet. et coloꝛ vr̄. Non. n. exp̄mitur cā effectiua. Reducūtur aūt ad illā. risibile ridet. ⁊ visibile vr̄. Idē dn̄t de illis. oculꝰ videt. ⁊ auditꝰ audit. ¶ 4°. qn̄ p̄dicatū ē passio ꝑuatiua subi. sicut h̄. luna eclipsatur. ⁊ homo moritur. Dicūt. n. vtrāqꝫ istaꝝ eē dn̄rabilē. ⁊ ꝑ ↄn̄s esse ꝑ se. qō non vr̄ nisi in q̄rto modo. ⁊ h̄ reductiue. vt patet. q̄re ⁊c̄. ¶ Quarto pn̄cipaliter sciēdū fꝫ p̄dictos. ꝙ cū ꝓpriū q̄tuoꝛ sumat̄ modis. vt pꝫ ex porphyrio ꝙ q̄litercūqꝫ sumatur. si dicat aptitudinē scdm ↄstituit modū ꝑseitatis. si vero actū: q̄rtū ↄstituit modū. oēs. n. iste sunt in q̄rto modo. vt uīt. homo medicatur. homo canescit. homo est ambulās bipes. ⁊ homo ridet. eo ꝙ i hoīe ꝓpria icluditur cā p̄dicati q̄ scita cessabit q̄stio. Naꝫ si q̄ratur q̄re hic medicatur. rn̄debitur qꝛ medicꝰ est. Et si q̄ratur q̄r medicꝰ medicatur rn̄debitur. qꝛ hꝫ artē medicādi. Ibi igr̄ cessabit q̄stio. tanq̄ꝫ ad ꝓpriā illius effectꝰ cāꝫ. predicte īn ꝓpositiones solū reductiue sūt in q̄rto modo. vt ex p̄dictis patet. Ex p̄dictis duo iferūt correlaria. p̄mū ꝙ iste ꝓpositiones ⁊ similes sunt ꝑ accn̄s. policletus facit statuā. ⁊ albū edificat. Accidit eñ i policleto facere statuā. ⁊ econuerso. Accidit et albo eē edificās. ⁊ ecōuerso. 2ᵐ correlariū. ꝓpositio eēntialiter q̄rti modi est dmonstrabilis. patet sic arguendo. oē hn̄s artem edificandi in actu est actu edificans. sed omnis edificatoꝛ

actu bʒ artē edificādi actu. ḡ rc. ¶ Cōtra quedā ex p̄dictis instatur. ¶ Primo ꝯ illud qđ dicitur ſm modū rn̄dēdi cōeʒ vʒ. ꝙ 4ᵘˢ modus ſiĺ hītudinē icludat effectiue ꝛ finalis cāe. qꝛ ille due abiuicē nō absoluūtur. Ex eodē fūdamēto ſeqtur ꝙ a cā formali nō ſumēdus ē mod⁹ pſeitatis ab alijs diſtinctus. ꝯn̄s eſt ꝯ hūc modū. pʒ ꝯn̄a. qꝛ forma in idē coicidit cū efficiēte ꝛ fine. vt pʒ. z. phy. ¶ Scđo ſic̄ efficiēs ꝛ finis non abiuicē abſoluūtur. ita ēt mā ꝛ forma. Semper. n. forma ad mām referṫ. ꝛ ecōuerſo. ꝛ p ꝯn̄s ſic̄ efficiēs ꝛ finis vnū cōſtituūt modū. ſic ēt a forma ꝛ mā ſolū vn⁹ hēbitur modus. ꝛ n̄ duo. q̄re rc. ¶ P̄. vr̄ ꝙ efficiēs ꝛ finis diuerſos hn̄t modos cāndi. quare n̄ vr̄ qualr̄ ad vnū modū ptinere poſſint. Et ſi dicatur ꝙ ad vnū qđdā gen⁹ reducūtur. Pari rōne oēs cāe ad vnū gen⁹ reducētur. ꝛ p ꝯn̄s ſolū erit vn⁹ mod⁹ pſeitatis: qđ videṫ abſurdū. ¶ Tertio videtur falſū expſſe dcm̄ modernoꝝ. ꝙ 3ᵘˢ modus cām effectuā dicat: ſic̄ in p̄cedēti q̄ōne tactū fuit. ꝛ rō qꝛa mouētur nulluˢ ē motum. ¶ Quarto n̄ vr̄ veꝝ illđ dcm̄. ꝙ 4ᵘˢ modus p̄ncipalr̄ dicat cām finalē. ꝛ ꝯſequēter efficiētē. Pꝛio qꝛ in phī exēplo p̄ncipalr̄ exprimitur cā effectiua. ſ. iterēptio. ꝛ h̄ ſatis notauit phs. cū addit illam ꝑticulā per iterēptionē. quaſi vellet ꝙ iterēptio ē illa cā pp quā illa ppō p̄ncipalr̄ dicitur p ſe. iterfect⁹ iterijt. ¶ P̄. non videtur veꝝ ꝙ nō pōt exp̄mi cā efficiēs. niſi final' ēt exp̄matur. ꝛ eꝯ. qm̄ ſi dicim⁹ ignis calefacit. ꝓpꝛia exp̄mitur cā effectiua calefactionis: n̄ tn̄ ibi exp̄mi vr̄ cā final' ipi⁹ agētis. ¶ Et ſi dr̄ ꝙ imo exp̄mitur calefactio. ad quā tanꝗ̄ ī finē. ſi nō p̄ncipalē ſaltē ſcđariū ordiatur agēs. Cōtra. ſaltē ſeqtur ſicut arguebaṫ p⁹. ꝙ ſic̄ ex hītudine illaꝝ duaꝝ cāꝝ ſiĺ fit 4ᵘˢ modus. ita ēt ex hītudine formal' ꝛ mālis tn̄ vn⁹ iſurgit mōus. ꝯn̄s ē ꝯ eos: ꝯn̄a tʒ. qꝛ nō pōt hītudo formalis cāe denotari qn̄ i relōne ad mālē ꝯnotetur: neqꝫ ecōuerſo. q̄re rc. ¶ 5° nō vr̄ veꝝ ꝙ tales ꝓpōnes dn̄tes aptitudinē. medic⁹ ē ſanatiu⁹. ꝛ edificās ē edificatiu⁹. ꝛ ſil'es ſint ī ſcđo mō pſeitatis. ſic̄ pʒ ex dterminatis p⁹us. ¶ Primo qꝛ ſanatiuū vel edificatiuū n̄ dic̄ ꝓpꝛiā alic⁹ ſubi paſſionē. q̄ ptineat ad z^m modū. q̄uis ſit ꝓpꝛiū ꝙ ſoli ꝯpetit. ſʒ nō oi. Et p idē falſū vr̄ illđ qđ in quarto nobili dn̄r. ſ. ꝓpꝛiū qualr̄cūqꝫ ſūptū facere ꝓpōnē ſcđi mōi. ¶ Scđo. qꝛ illa ē ꝯtigēs edificās ē edificatiu⁹. q̄libʒ ēt ꝓpō ſcđi modi eſt neccia. vt ex p̄cedētib⁹ pʒ. ḡ rc. ¶ Sexto nō vr̄ rōnibꝫ ꝯſonū ꝙ illa. hō ridet. ſit p ſe. ꝛ lʒ h̄ ꝓbabilr̄ ꝯcederetur. qm̄ hō cām effectiuā dic̄. ſʒ remotā act⁹ ridēdi. nō tn̄ eſt rōnabile ꝙ illa ſit dm̄rābilis. neqꝫ alie ſimiles. d qb⁹ loquūtur. ſ. luna eclipſatur: aut hō moritur. qm̄ oēs tales ſūt ꝯtigētes. q̄ demrātionē ꝓpꝛie ſūptā igredi nō pn̄t. ¶ Septio vr̄ p̄mū correlariū eē ꝯ ipos. qm̄ hec ꝓpō policlet⁹ fac̄ ſtatuā reducibilis ē i illā hō fac̄ ſtatuā. q̄ ē p ſe ſʒ ipos. qr̄ ſaltē r̄ducibile erit p ſe. ꝛ nō p accn̄s rʒ ꝯn̄a. ex ſuo mō loq̄ndi. z^m ēt correlm̄ vr̄ falſū. qm̄ ex ꝯtigētib⁹ n̄ fit dm̄ratio ꝓpꝛie ſūpta: qr̄ rc.

Quantum ad z^m p̄mitto p̄. ꝙ licʒ gen⁹ ꝛ dn̄a cōiter forme dicānṫ ꝛ ꝯparenṫ ſpēi tanqꝫ aliqđ p̄us. nō tn̄ ꝓpꝛie ipi⁹ ſpēi cāe dici d̄bēt. cū enīʒ aīal idē ſit realiter cū hoīe ꝛ reliqs ſuis ſpēb⁹. ꝛ rōnale idē ſit realr̄ ꝛ ꝯuertibiliter cū hoīe. nō ē rōni cōſonū vt aīal ꝓpꝛie dicatur cā hoīs ¶ Idem dico de rōnali. Et per ꝯn̄s neutrum ipſoꝝ proprie cauſa formalis dici debet. q̄uis cōcederem⁹ ipa eē formas proprie. Ex quo infertur ꝙ cauſa formalis proprie ſumpta ē forma. ex qua cū mā fit ſubalr̄ ꝛ vere vnū. qualr̄ formā lapidis ſbalē ꝛ aiaʒ eq. cāʒ formaleʒ ꝓpꝛie dicerem⁹. Pōt ēt dici ſi alicui placet. formā aſſiſtētē. ſic̄ itelligētiā q̄ orbi celeſti aſſiſtit: ſed nō iformat ꝓpꝛie dici cauſā formalē. Idē dicereṫ de aīa itellectiua ſm cōmētatorē q̄uis ſm veritatē ipſa ſit humanū corp⁹ iformās: vt in q̄ōnib⁹ tertij de aīa credo cui dēter ꝓbaſſe. ¶ Scđo p̄mitto ꝙ lʒ ſubm alicui⁹ accn̄tis ſiue ꝓpꝛij ſiue cōis: cōiter reſpectu illi⁹ mā eē dicaṫ. nō tn̄ ꝓpꝛie cā dr̄ mālis. ſed cā ꝓpꝛie mālis ē mā ex q̄ cū forma ſubali fit vere vnū: ꝛ p ſili^m hui⁹ ꝯpo^m qđ ſubijciṫ accidētibus cā mālis appellaṫ. ¶ Premitto 3° ꝙ adhuc ꝯcedēdo ꝙ genus ꝛ ſpēs cā formalis ꝓpꝛie eē dicānṫ. ꝛ ſubm ꝓpꝛie cā mālis paſſiōis. p̄m⁹ tn̄ modus p ſe poti⁹ ſumiṫ ab hītudine ineſſēdi gen⁹ aut dr̄iaʒ in ipſa ſpē tanqꝫ eēntialia ipſi⁹ q̄ʒ ab hītudinē eādē ſpēm cauſādi. Siĺr ſecūdus modus potius ab hītudīe ieſſēdi paſſionē ſbo ſuo. que ꝯſequiṫ p̄ncipalia eēntialia: q̄ʒ ab hītudie cauſādi. Hoc ſatis pʒ ex p̄cedētib⁹. patʒ ēt ex mō loquēdi Ari. q vr̄ fūdare rōnē tā p̄mi q̄ʒ ſcđi modi ſup hītudine diffinētis ad diffinitū. qm̄ in p̄ mō p̄dicatū eſt diffinitio vel pars diffinitiōis ſubi. in ſcđo poniṫ ſubm ī diffinitiōe p̄dicati. Licet ḡ ꝯtigeret diffōnē dicere cām vł cās diffiniti. ſup hoc tn̄ nō p̄ncipalr̄ fundaṫ hītudo p̄mi madi ſʒ ſup hītudīe alic⁹ eēntialr̄ ſubo attributi qđ ſibi ieſt. ꝛ ē ipſi⁹ diffinitiuū. idē dicaṫ de ſcđo mō. ¶ Premitto q̄rto ꝙ in vno q̄qꝫ gn̄e cauſe pōt aſſignari cā p ſe reſpcū cāti ſui. patʒ d mēte Ari. z. phycoꝝ i caplo de modis cāꝝ: ex q̄ iferṫ ꝙ in q̄cūqꝫ gn̄e cāe pōt hītudo q̄dā ꝓuenire iter p ſe cām ꝛ cātū q p ſe cāndi hītudo ē appellāda. Seq̄ṫ vlteri⁹ i quolibet gn̄e cāe formari ꝓpōnes iter quas ē p ſe hītudo cāti ad cāʒ ſuā. ¶ His p̄miſſis ſit p̄ª ꝯclō. tā ex hītudie cāe mālis ꝛ formal' q̄ʒ ex hītudie efficiētis ꝛ finalis pōt 4ᵘˢ modus p ſe ꝓueniṫ Scđa ps ꝯclōnis pʒ d mēte oīum expoſitoꝝ. Pꝛima v̄o ex p̄miſſis ꝓbari pōt. nā in q̄libet gn̄e cāe pōt hītudo q̄dā p̄ncipaliter iſurgere. iter p ſe cām ꝛ cātū. vt pʒ ex vltio p̄miſſo. talis vero vt ſic̄ nō ē hītudo p̄mi vel ſcđi modi. vt pʒ ex tertio p̄miſſo. neqꝫ tertij. vt pʒ ex p̄cedēti q̄ōne. q̄re reliquiṫ ꝙ ſit hītudo quarti mōi. ¶ Cōfirmaṫ qꝛ iter formā q̄ ē altera ps cōpoſiti ꝛ ipſū ꝯpoſitū ē q̄dā hītudo p ſe. q̄ rōnabilr̄ dr̄ hītudo cāndi. ſed illa nō ē hītudo p̄mi mōi. qm̄ forma q̄ realr̄ a ꝯpoſito diſtiguiṫ nō ieſt ipſi ꝯpoſito tanqꝫ gen⁹ vel dr̄ia q̄ cū cōpoſito realr̄ ſint idē. ſic̄ tegiṫ ad p̄mū modū. q̄re erit hītudo quarti modi. Siĺr mā q̄ ē altera pars ꝯpoſiti hītudinē quādābʒ ad ipſū ꝯpoſitū q̄ nō ē ſcđi modi. eo ꝙ ꝯpoſitū nō ē paſſio māe a ſubalib⁹ p̄ncipijs ipſi⁹ fluēs. qr̄ relinquitur ꝙ ſit quarti modi. ꝛ ſic habetur itentū. ¶ Cōfirmaṫ qm̄ ille ſunt p ſe. a forma cōpo^m hʒ eē actu. a mā ꝯpo^m hʒ eē in pō. ꝛ nō in p̄ neqꝫ ī ſcđo. vt pʒ. qr̄ rc. tenet ꝯn̄a cū mīori ex rōne nūc adducta. ma. v̄o patet. cū for^a p ſe det ꝯpoſito eē ī actu. mā vero p ſe det eē ī pō. quare rc. Primū corel'z. nō ex h̄ diſtiguitur 4ᵘˢ mod⁹ ab alijs modis. qꝛ hītudinē dicat cāe efficiētis. vel finalis. vel vtriuſqꝫ. ꝛ alij hītudinem formalis cāe. vel mālis icludant. z^m corolariū. ex illo mō p ſe cāndi ꝓuenit mod⁹ per ſe p̄dicādi q̄uis non ſp ꝓpꝛie. patet. qꝛ formari pn̄t ꝓpōnes affirmatiue in qb⁹ denotatur p ſe hītudo ſubi ad p̄dicatū. tanqꝫ cāe ad cātū ſuū. ſic̄ in illa. interfectus interijt. Dixi notāter q̄uis non ſp ꝓpꝛie. qꝛ in p̄dicta ꝓpōne. ꝛ in multis alijs quarti modi. p̄dicatū non dic̄ formā que inſit ſubo. vt patet. Ex q̄ patet ꝙ non ex hoc p̄ncipaliter diſtiguūtur duo p̄mi modi ab iſto. qꝛ illi ſint modi p̄dicādi. ꝛ ille modus cauſandi. patet ex dcīs. 3^m corel'z. ex h̄ ꝛ p̄m⁹ ꝛ ſcđs modus ab illo diſtiguūtur. qꝛ hītudinē icludūt p ſe ieſſendi ſed ille 4ᵘˢ hītudinē per ſe cāndi. 3ᵘˢ vero diſtiguitur. qꝛ hītudinem. d. per ſe eſſendi. vt patuit pri⁹. ¶ Scđa ꝯcluſio. tūc eſt p̄ricipaliter ꝓpō i quarto modo qn̄ ſubm dic̄ per ſe cām p̄dicati ꝛ ad ipſū per modū cāe per ſe refertur. patet d mēte cōiter loq̄ntiū. ¶ 3ª ꝯcluſio. lʒ ita ſit. ꝓpoſitio tn̄ eādē hītudinem cōſeruās iter p ſe cām ꝛ cauſatū ſola facta trāſpoſitione p̄dicati in ſubm. ſic̄ vt p̄dicatū dicat cauſā. ꝛ ſubm dicat cauſatū: eſt in h̄ quarto modo. patet qꝛ cōſeruatur illud a q̄ p̄ricipaliter dicitur ꝓpō per ſe. hec. n. edificās eſt edificator ita eſt per ſe in hoc quarto modo. ſic̄ illa. edificator eſt edificans. licet idirecte. Idē dicitur de illa. ꝯpoſitū habet eē actu a forma. Ex p̄dictis ſeqtur ꝙ vbi aliqđ diffiniaṫ p ei⁹ cāʒ ꝓpꝛie ſumptā. ſic̄ hic. homo eſt aīal a ſole ꝛ hoīe ꝓductū ad felicitatē ordinatū. ꝙ illa ꝓpoſitio pōt dici per ſe in quarto modo. patet. cum predicatum ad ſubiectum referatur. tan-

ꝙ ppria eiad cām suū erit tñ directe ī eodē mō. Ex q̄ pꝫ p̄mū modū ⁊ 4.m in eadē ꝑpōe coicidere posse. pꝫ. qꝛ etiā p̄dicta ꝑpō ī p̄rio mō reponit. ⁊ directe: lꝫ nō p̄ncipal̄r sꝫ scd̄ario. Nō tñ ex hoc dicere debem⁹ 4.m modū ad primū reduci. eo ꝙ sm̄ diuersas hītudines sm̄ q̄s p̄dicatū p̄dicte ꝑpōnis ad subiectū referri pōt in varijs modis illa ꝑpō reponi dr̄. vt satis pꝫ ī ā̄dictis. q̄re nō ꝓp h̄ vn⁹ ad aliū reducit̄. ꝙ vna ꝑpō ī vtroqꝫ eē possit. Etiā ex alio. qꝛ ꝑpō q̄ p̄ncipal̄r ē ī vno ⁊ q̄ p̄ncipal̄r ē ī alio nō inuicē coīcidūt. q̄re ⁊c. ¶ 4.a 2o. vbi aliq̄ pa⁹ fluēs ex p̄ncipijs sp̄ēi ō p̄dc̄is p̄ncipijs p̄dicet̄ illa ꝑpō ī 4.o reponet̄. pꝫ. qꝛ tc̄ subm̄ dic̄ cāꝫ p̄dicati. sicut h̄ aīal rōnale ē risibile. ⁊ hoc idē vr̄ de mēte Al. in expōne h⁹ quarti modi. ꝙ p̄dictā ꝑpōnē dicit eē ī hoc mō reponēdaꝫ. ¶ Ex q̄ pꝫ cū illa ꝑpō sit ēr in 2o mō. lꝫ nō p̄ncipal̄r. ꝙ 4.o ⁊ 2o ī eadē ꝑpōne coīcidere p̄nt. neqꝫ tñ ex hoc dici dꝫ 4.o ad 2m reduci. vel eē. Et hoc ꝓpter varias hītudines quas reqrūt. p̄dicta enī ꝑpō ē in 2o mō ꝑ hītudinē risibilis ad hoīeꝫ. cū q̄ ꝯuertibiliter se hꝫ aīal rōnale. qua denōtur eidē ī esse. est āt ī 4.o ꝑ hītudinē aīalis rōnalis ad risibile. tāqꝫ cause ad cātū suū. q̄r ⁊c. ¶ Sꝫ ꝯ. seq̄r ꝙ illa. hō ē risibile. erint ī 4.o mō. ꝯn̄a ē falsū. ꝯn̄a vōtꝫ. qꝛ hō ē cā risibilitatꝭ. sic ēt aīal rōnale. q̄r ⁊c. ¶ Ad hec rn̄det̄ negādo ꝯn̄aꝫ. Ad ꝓbationē dr̄ ꝙ lꝫ hō sit cā risibilitatis. ꝑ illā tñ ꝑpōnē nulla hītudo denōtur: q̄ sit ipi⁹ cā. nisi forte subiectiua. ⁊ talis hītudo ad 2m pertinet modū. sec⁹ aūt ē de ille. aīal rōnale ē risibile. ꝑ quā exp̄sse vr̄ hītudo denōā cāe ad cātū. q̄re ⁊c. ¶ 5a ꝯclo. siue p̄dicatū hn̄s respectū ad subꝫ sic ad ꝑ se cāꝫ dicat actū siue aptitudinē. talis tñ ꝑpō ē in 4.o mō reponēda. pꝫ qm̄ hec ē ꝑ se. medic⁹ ē medicatiu⁹. sicut ēt illa. medic⁹ medicatur. sil̄r illa music⁹ ē cātatiu⁹. ⁊ nō ī scd̄o. q̄re ⁊c. assūptū pꝫ. qꝛ medicatiuus siue cātatiu⁹ nō dicūt passionē aliquā fluētē ex p̄ncipijs sp̄ēi. q̄re ⁊c. Uerū ē tñ. ꝙ p̄dc̄e ꝑpōnes. vel saltē ille. hō ē medicatiu⁹ ⁊ hō ē cātatiu⁹. magnā ꝯformitatē hn̄t cū scd̄o mō. qꝛ medicari ⁊ cātare nulli alteri ab hoīe ꝯpetere pōt. Nō tñ h̄ ꝙ lꝫ ī hoc ⁊ ī q̄buſdā alijs 4.⁹ modus ⁊ 2⁹ quādā hēant affinitatē inuicē. q̄dā tñ dr̄ie iter ipsos assignari p̄nt. ꝑter p̄ncipalē drīam ex supradictis collectā. q̄ colligūtur ex Al. in loco p̄us allegato. Differūt. n. p̄. qꝛ subm̄ ꝑpōnis q̄ p̄ncipal̄r ē in scd̄o mō. dicere dꝫ q̄d distīctū videlicet gen⁹ vel sp̄ēm aliquā determinatā. cui determīare cōueniāt passiones. nō sic aūt dꝫ de subo ꝑpōnis quarti modi. Si enī dicam⁹ calidūꝫ calefacit. hec ē ꝑ se ī 4.o mō. ⁊ q̄dcūqꝫ fuerit calidū q̄d calefaciat. siue ignis siue homo siue ferrū. eadem remanet habitudo ꝑseitatis quarti modi. per relationē ad causā q̄ per subiectū ꝯsignificatur. s. ad caliditateꝫ. quare ad talem perseitatem nullū determinatū reqritur subm̄ signari. sed determinata reqritur cā q̄ ꝑ subm̄ significetur. Scd̄o dr̄nt. qꝛ in ꝑpōne q̄ p̄ncipal̄r est ī scd̄o mō. p̄dicatū sp̄ est determinata passio ōterminatā ꝯn̄s nām gn̄is alicu⁹. vel sp̄ēi. h̄ aūt de p̄dicato ꝑpōnis q̄rti modi nō oꝫ. q̄uis illō aliq̄n ꝯtingat. siue. n. p̄dicatū fuerit passio: siue accn̄s cōe q̄d subo ꝯpatur sicut cātū ad ꝑ se cām ꝑ subꝫ significata erit ī q̄rto mō. cū. n. dicimus edificator edificat: aut itercēptus itercipitur: ille sunt ꝑ se: in q̄b⁹ tñ p̄dicatū est accn̄s quoddā sepabile: ⁊ nō ꝓpria passio subi. vt pꝫ. q̄r ⁊c. Tertio differūt ex ꝑte modi īherētie p̄dicati cū subo. qꝛ licet subm̄ q̄d subijcit̄ passiōi ī scd̄o mō in se cām icludat. a q̄ passio fluit. sic hō in se cām icludit disciplinabilitatis. s. aīal rōnale. nullā tñ cām cōcernere dꝫ quo ad hītudinē scd̄i modi. sed ad hītudinē quarti modi reqrit̄ talē ꝯcerni cām. ad quā cātū referat̄. ⁊ hoc ē q̄d supius dicebat̄ īponēdo drīam īter hos mōs. Ex quo pꝫ falsū esse ꝙ quidā dixerūt. vꝫ. illas ꝑpōnes eē ꝑ se in quarto mō. hō edificat. ⁊ hō medicat̄. imo dicēde sunt pure ꝑ accn̄s. sil̄r ille nō sunt ī scd̄o mō. hō ē medicatiu⁹. ⁊ hō est edificatiu⁹. q̄uis cum illo quandā hēant ꝯformitatē. ¶ Circa p̄dicta q̄dā leuia mouētur dubia. ¶ P̄ri⁹. sic mōi ꝑ se p̄dicādi q̄ sumūtur a modis ī essendi ī duos diuidūtur. sic vr̄ cū quatuor sint gn̄a cāꝝ. ꝙ modi cāndi sūt in quatuor mōs diuidēdi. q̄d tñ Ari. nō vr̄ fecisse. ¶ Scd̄m q̄re Ari. p̄ ⁊ scd̄o mō simul assignauit modūꝫ ꝑ accn̄s eis oppositū. tertio tñ assignauit modū per accidēs ab alijs distīctū. sil̄r ⁊ 4.o ¶ 3o dubitat̄ nunq̄d ꝑpō ꝑ se q̄rti modi possit eē ꝯtīgens. ¶ 4o q̄ritur vt assignetur sufficiētia oluꝫ istoꝝ. 4. modoꝝ. ¶ Ad p̄m dr̄ ꝙ ita potuisset Ari. diuidere modū ꝑ se cāndi in. 4. sic modū ꝑ se p̄dicandi in duos sꝫ ipse contentus fuit hac doctrina generali. quoniā famosū est quatuor esse gn̄a cāꝝ. ⁊ per ꝯn̄s satl nobis notū sit illū modū in quatuor diuidi posse. Explicauit autē duos modos predicandi. quia non sic est nobis per se nota diuisio sꝫ per qua fūdatur. vt patuit prius. ¶ Itē quia diuersimode nobis deseruiunt ad demōstrationē. primus enī modus magis ꝑtinet ad premissas. scd̄s autē magis ad conclusionem. sꝫ quartus modus in quocūqꝫ genere cause fuerit se magis tenet ex parte premissarum. quare ⁊c. ¶ Et si dicitur ꝙ Ari. solum exēplificauit de cā efficiēte. quare solū ex tali cōstituitur 4.⁹ modus. ¶ R̄ūdetur ꝙ de illa forte exēplificauit tanqꝫ de notiori. ex h̄ tñ nō voluit ꝙ ī alijs cāis 4.⁹ mod⁹ ꝯstitui nō posset. ⁊ hoc satis ōnotat gn̄alis modus ei⁹ loq̄ndi cū dicit. ꝙ ꝓpter ip̄m īest vnicuiqꝫ ⁊c. ¶ Ad 2m q̄dā varias assignāt causas. Prima est. qꝛ p̄mus dicit cām formalē. scd̄s mālē. ex mā vō ⁊ forma fit vnū. Scd̄a qꝛ p̄mus modus formā dicit eēntialē. ⁊ scd̄s accn̄talē. que ꝯsimilē hn̄t modum inessendi siue inherēdi. 3a qꝛ scd̄s modus reducit̄ ad p̄m. vt dn̄t. 4a qꝛ p̄mus modus diffōneꝫ īportat datam a p̄ori. scd̄s vō diffōnē īportat datā a posteriori. diffiniēdo. s. subm̄ ꝑ ei⁹ passionē. sed ambe diffōnes eidē subo ꝯueniūt. vt pꝫ. q̄r ⁊c. Nullā illaꝝ cāꝝ puto verā. vel saltē non sufficiētem. vt ex p̄dc̄is videre potes. ꝑter scd̄aꝫ ōbite ītellectā. Dicem⁹ igr̄ ꝙ diffō pure q̄ditatiua vel p̄s ipi⁹. īest diffinito tanqꝫ p̄n⁹ eēntiale vel p̄na eēntialia ipi⁹. Passio vō talia p̄ncipia ꝑ nāꝫ suā ꝯseq̄tur. q̄re illō ierit ꝑ accn̄s q̄d īest alteri subo nō alteroillorꝝ modoꝝ. ⁊ sic vtriqꝫ illoꝝ vn⁹ mod⁹ ꝑ accn̄s corrn̄det. nō sic aūt ē de tertio ⁊ quarto. eo ꝙ valde distīcta ē rō ꝑseitatꝭ tertij a rōne ꝑseitatis quarti modi. vt ex p̄dc̄is pꝫ. posset ēt aliqs sine icōueniēti dicere ꝙ īesse passionē subo suo q̄d ꝑtinet ad 2m modū ē ꝑ accn̄s respcū p̄mi modi. qm̄ passio ē accidēs subi a q̄ hītudo p̄mi modi ꝑ ītellcm̄ separi pōt. quare cū p̄m⁹ mod⁹ hītudinē purā dicat eēntialiū p̄ncipioꝝ diffiniri. poterit 2⁹ modus dici ꝑ accn̄s respectu p̄mi. ⁊ sic eis diuersi modi ꝑ accn̄s carrn̄debunt. ¶ Ad 3m dr̄ ꝙ sic. sic pꝫ ex ex⁹ p̄hi. Etiā qꝛ cōiter dr̄ illas esse ꝑ se. edificator edificat. ⁊ statuifica fac̄ statuā. Ex q̄ pꝫ multas eē ꝑpōnes q̄rti modi q̄ nec sunt ꝓp̄e demrābiles neqꝫ p̄misse ꝓprie demrātōis esse p̄nt: lꝫ q̄dā leuiter enūciantes dicāt illā demrāri. edificator edificat. ¶ Ad quartū dicit̄ ꝙ cū per se equiuoce dicatur ō oibus istis modis. vt patuit p̄us. nō oportet istoꝝ sufficiētiā assignari. Si qs tñ īportune istaret. posset ei assignari. icipiēdo a distīctione p̄ncipali. ꝙ per se aut ē per se esse aut per se iesse: aut per se cāre: vel causari. ⁊ tunc vlteri⁹ ꝓcedatur sub distinguendo. vt prius.

Ad argumenta principalia. ¶ Ad primū ⁊ 2m patet in questione. ¶ Ad 3m cōceditur ꝯsequētia prima ⁊ ꝯsequēs ipius. ¶ Ad rōnē in oppositū negāda est ꝯn̄a. qꝛ ad scd̄m modū nō sufficit vt subm̄ ponat̄ in diffōne p̄dicati. sed vltra reqrit̄ ꝙ ꝓpriā dicat ipsi⁹ passionē. ¶ Ad ꝯfirmationē negāda ē ꝯn̄a. vt patet in q̄ōe. ¶ Ad 4m dr̄ ꝙ ille ꝑpōes sūt in q̄rto mō ꝑ hītudinē cāe formalis ꝓprie sūpte ad causatū suum. ⁊ hoc sufficit. ¶ Ad 5m dicitur ꝙ iste sunt per se in quarto: graue mouet̄ deorsū: ⁊ leue sursum mouetur. eo ꝙ subiectum propriam dicit causā effectiuam predicati. scilicet grauitatem aut leuitatem. ¶ Ad vltimū negat̄ maior. ¶ Ad l̄conie ī sē dicit̄ ꝙ itellexit de perseitate primi ⁊ scd̄i modi. qꝛ magis ꝑtinentes demonstrationi. ⁊ sic est finis ⁊c.

¶ Que ergo dicuntur in simpliciter scibilibus ꝑ

se sic sunt sicut inesse p̄dicantibus: aut inesse propter ipsa que sūt ex necessitate ꝛc̄. Q̄ō. XXVI.

QUerit̄ 26. vtrū ad demr̄ationem necessary sint oēs quatuor mōi dicēdi p se. negatiue argui. p̄ sic. l demr̄atiōe ducēte ad ipōle q̄ ex ambab' p̄missis ipossibilib' ɔcludit ɔ° ipōlis n̄ ɔcurrit aliq̄s illoꝝ modoꝝ. ḡ ꝛc̄. pꝫ ɔn̄a. ꝛ assūptū pꝫ. sic n̄ dato vacuo p̄betur q̄ mot' fiat i istāti. neq; an̄s. neq; ɔn̄a ē l aliquo modoꝝ p̄seitatis. ¶ Scd̄o vbi i demr̄atione negatiua aliqd ab altero remoueat̄. nō dr̄ aliquē illorū necio ɔcurrere. q̄re ꝛc̄. ¶ Tertio. at. q̄ aliq̄n n̄ ɔcurrit modus p̄m'. q̄n. s. ex p° passiōe alic' subl demr̄atur z^a. sic sic arguēdo. oē disciplinabile ē risibile. oīs hō ē disciplīabile. ḡ ꝛc̄. videt̄. n. tā premissas q̄ ɔclusionē eē i scd̄o mō. ꝛ nullā illaꝝ eē i p̄rio. ¶ Quarto at. q̄ aliq̄n nō cōcurrat scd̄us mod'. q2 ea demōstratōe i qua diffō alic' rei p diffōnez priorē eiusdē rei demōstratur. tā p̄misse q̄ ɔclusio erūt i p̄° mō. ꝛ nulla erit i scd̄o. sicut pꝫ i demōstratōe q̄ vna diffō aīe p alterā demōstrat̄. sic arguēdo. oē p̄n^m vegetādi sētiēdi scd̄z locū mouēdi vl' itelligēdi ē act' p̄m' corpis phȳci orgāici vitā h̄ntis i pō. sꝫ aīa ē h̄ōj. ḡ ꝛc̄. ¶ Quīto at. q̄ aliq̄n nō cōcurrat 3' modus. sicut q̄n ō aliq̄ accīre p̄pria ipsi' passio demōstrat̄. sicut ō albedine demōstran' eē disgregatā visus. vl' aliqd tale. nihil. n. tūc ɔcurrit q̄ sit i tertio mō. cū ille mod' solū ad subas ptineat. vt dictū est pri'. ¶ Sexto at. q̄ aliq̄n. īmo vtplimū nō ɔcurrat 4' mod'. Prio q2 i demr̄atōe simplr̄ q̄ p̄pa passio ō subo dmr̄atur videt̄ sufficere p̄m' ꝛ z'. Scd̄o q2 vtplimū p̄pōnes quatti modi sūt cōtigētes. ꝛ p ɔn̄s demr̄atōem potissimā igredi non possunt.

In oppositum arguit̄. q̄ alr̄ videret̄ Ari. frustra declarasse istos quatuor modos. nisi ad demr̄atōez regrerētur. ō qua h̄ p̄ncipalr̄ itendit notitiā tradere. q̄re ꝛc̄. ¶ In ista q̄ōne p̄ quedā p̄mittet̄. Scd̄o determinabit̄ questitum.

Quātum ad p̄m sit prima distictio. aliquē modū p̄seitatis regri ad demr̄atōez duplr̄ itelligi pōt. vno mō sic. vt aliq̄ p̄pō illā demr̄atōez actu igrediēs h̄itudinē icludat illi' modi. Alio mō sic. vt p̄misse ipi' vl' saltē altera illaꝝ i aliq̄s p̄pōez resoluat̄ q̄ h̄itudinē illius modi in se icludat. ꝛ h̄ ē q̄ō cōiter dici solet sub his v̄bis. q̄ aliquē modū ad aliq̄s demr̄atōez regri duob' modis itelligi pōt. s. formalr̄ aut virtualr̄. ¶ Scd̄a distictio. q̄ actu vl' formalr̄ in aliq̄ demr̄atōe aliq̄s icludat̄ mod' duob' modis itelligi p̄t. Uno mō sic vt p aliquā p̄pōnē aut terminū ip̄az igrediētē illi' modi h̄itudo ānotet̄. Alio mō vt realis illi' modi h̄itudo ō fcō sit i ip̄a demr̄atōe. q̄uis n̄ p aliquā demr̄atōis ptez aut ptes illa h̄itudo denotet̄. ꝛ h̄ ē q̄ō sub alijs verbis q̄dā dixerūt. q̄ aliquē modū p̄seitatis ad demr̄atōez regri ē duob' modis. s. extrīsece vl' itrīsece. ¶ Tertia distictio. demōstratio pp̄ q̄d ō qua h̄ p̄ncipalr̄ fit q̄ō ē tri̇. q̄dā in q̄ ɔcludit̄ passio propria de subiecto. quedā est in qua p vnā alicui' rei diffōez alia diffō posterior dmr̄at̄. vt pꝫ l ex° quarti argumēti p̄ncipal̄. Alia vō ē i qua p vnū gen' cāe aliō dmr̄atur. De oīb' his modis demr̄atōis i p̄posito ē mītio. p̄ncipali' tn̄ ō illa i qua p̄pria passio ō subo vn̄ demr̄atur. sic risibile ō hoīe. vl' h̄re tres āgulos ō triāgulo. sꝫ a p̄posito pricipali excludunt̄ modi demr̄ationū q n̄ sūt pp̄ q̄d. sicut sūt demr̄atio q2 dmōstratio negatiua. vl' ad ipōle ducēs. vel p̄ncularis. Pria suppositio. cuiuslꝫ demr̄atōis q̄ p̄pria passio pp̄ q̄d dmr̄at̄ noticia mediate vel īmediate resoluit̄ i no^{4m} diffōnis subi q̄ de eodē subo p̄dicat̄. pꝫ p̄ auctē arist. i p̄ ō aīa. vbi dic̄ q̄ ipm q̄ q̄d ē ē ipi' demr̄atōis p̄n^{m}. pꝫ ēt ō mēte licomeñ. q voluit i q̄libꝫ demr̄atōe poti^{ma} me^m eē diffōez subi. pꝫ ēt discurrēdo p diuersas opiōnes ō medio demr̄atōis. si. n. dicim' diffōnem subi me^m eē ad q̄slꝫ ei' passionē demōstrandā. siue saltē ad demr̄atōez primā. ꝛ ɔn̄t p primā z^a demr̄atur. h̄ēbit̄ itētū. Si vero dicam' passionē primā eē me^m ꝛ diffōnē subi ānexā eē illi me^o tanq̄ dclaratiū ipi'. vt q̄dā alij voluerūt. pꝫ p̄positū. Si vero diffōnē passiōis eē me^m cōcedam'. vt aliq ōn̄t oportebit alterā p̄missaꝝ vl' ābas i diffōnē subi reduci. tanq̄ i aliqd noti' ꝛ pri'. siue h̄ fiat demr̄atiue siue declaratiue tn̄ ꝛ si forte h̄ nō cōcedere velit h̄ opio. saltē a h̄ ip̄a h̄ēbo q̄ demr̄atōez pp̄ q̄d q̄ passio ō subo p̄prio dmr̄atur igredit̄ p̄pō l q̄ diffō ō suo diffinito p̄dicat̄. s. diffō passiōis ō passiōe. ꝛ h̄ mihi sufficeret ad fūdādū id q̄ō p̄bare itēdo. ¶ z^a suppō. dū vna cā alic' rei p aliō gen' cāe eiusdē rei poti^{me} demr̄atur. lꝫ p̄missa l q̄ vna illaꝝ cāꝝ ō subo p̄dicat̄ h̄itudinē q̄rti modi dicere possit. sub h̄itudie tn̄ primi modi sumi dꝫ vel saltē p̄t. pꝫ. q2 cū assumatur sub for^a p̄dicati subo attributi. ꝛ p̄dicatum illud dicat aliquid naturaliter prius. videtur ipꝫ sub forma generis vel differētie debere assumi. ꝛ tunc talis p̄positio erit i p̄rio mō p̄seitatis. vt patuit i q̄ōne. z i^a. quar̄ ꝛc̄. ¶ 3^a suppō. ad h̄ vt aliq̄ p̄pō p̄ncipalr̄ ꝛ directe sit i z^{do} dicēdi p se duo regrunt̄. Prio vt p̄dicatū sit p̄pa passio subi. Scd̄o vt subꝫ pōat̄ vl' pōibile sit i p̄pa diffi^{ne} p̄dicati. pꝫ de mēte arist. i textu. ¶ 4^a suppō cuiuslibꝫ dmr̄atiōis poti^{me} subꝫ ō q̄ p̄dicatū dmr̄at̄. Aut p̄ncipalr̄ significat sbāz aut accidēs i abstracto h̄n̄s modū sbē. pꝫ. q2 accn̄s ɔcrete sūptū cū significet subaz ɔnōtiue sb rōe subi. dmr̄ationē potissimā igredi n̄ pōt. alr̄. n. p̄pōes p accn̄s dmr̄ationē poti^{ma} ingredi possēt. q̄re ꝛc̄. ¶ 5^a suppō. i q̄lꝫ dmr̄atōe poti^{ma} me^m ɔpat̄ p̄dicato s h̄ h̄i^{ne} p se cāe ad cātū. pꝫ. q2 de rōe dmr̄atiōis pp̄ q̄d ē p cāz p̄cedere q̄ ɔcloni ɔpet̄ vt cā. ¶ Itē in dmr̄atiōe pp̄ q̄d mediū p se ɔpat̄ p̄dicato. aut q̄ ɔpabit̄ vt diffō. vl' ps diffinitiōis. vl' eꝫ. aut tanq̄ passio re^u p̄prij subi. vel eꝫ. aut tanq̄ cā cāto suo. Nō p̄ mō. vt pꝫ. nisi forte dicam' diffi^{om} passiōis eē me^m. sꝫ isto ɔcesso adhuc illa diffi^e ɔpabit̄ passioni: vt cā. eū h̄ sit de nā dmr̄atiōis pp̄ q̄d. neq; z^{do}. cū me^m i demr̄atione pp̄ q̄d sit nālr̄ p̄° p̄dicato. pa° vō nālr̄ ē posterior re^u eius cui' ē passio. quare ꝛc̄. quare relinquitur 3° mō dicendū esse.

Quātū ad z^m sit p̄^a ɔcl̄o. ad qualꝫ demr̄ationē poti^{mā} q̄ p̄pa passio ō subo demr̄atur. regrit̄ p̄m' modus dicēdi p se: formalr̄ aut v̄tualr̄. p̄bat̄. q2 i q̄lꝫ tali vl' aliqua p̄pō dmr̄atiōis h̄itudinē icludit p̄mi modi. s. diffōnis subi ad diffinitū. ꝛ sic formalr̄ demr̄ationē ingredit̄. vel ad diffinitionē subi tandē resoluit̄ demr̄atio. ꝛ sic prim' mod^s v̄tualiter demr̄ationē igredit̄. quare ɔcl̄o v̄a. ɔn̄a tꝫ. ꝛ totū an̄s pꝫ ex suppōne pria. Eadē ɔclusio pꝫ discurrēdo per oēs opiniōes de medio demr̄ationis. ad quātū nullā p nūc me determino. q2 si s̄m aliquā opinionē nō foret ɔcl̄o v̄a maxie videret̄ s̄m tenētes diffōnē passiōis. aut passionē eē mediū i demr̄atiōe. sꝫ ista nō obstāt ɔcloni. Q2 si diffō passiōis sit mediū. illa diffō sil' cū passiōe ɔstituet pri^m modū dicēdi p se. Si vō passio sit mediā aut illa tādez in diffōnē subi resoluetur. vel secū in demōstrādo erit ānexa. ꝛ sic necio primus ɔcurret mod'. ¶ P. s̄m istas opiones n̄ negat̄ diffōnē subi eē aliqd declaratiuum p̄missaꝝ demr̄atiōis in quā tanq̄ in noti' earū no' resoluat̄. q̄uis hoc nō fieret demr̄atiue tanq̄ in mediū. sꝫ tanq̄ i prin^m demr̄ationis. vt pꝫ de mēte Arist. loco allegato. ¶ z^a ɔcl̄o. vlr̄ i qualꝫ dmr̄atione propter q̄d regritur prim' modus p se formalr̄ aut v̄tualr̄. Probat̄ inductiue. p̄ in demr̄atione qua p̄pria passio demr̄atur h̄ regritur. vt ex p̄cedēti ɔclusione pꝫ. Scd̄o in demr̄atione qua diffō posterior p priorem demr̄atur. hoc magis est manifestam cū premisse ꝛ conclusio illam habitudinem includāt. Tertio. vbi per causam priorem causa posterior demōstretur erit ibi habitudo primi modi. Saltem in minori p̄missa. vt patet ex secūda suppositione. quare ꝛc̄. ¶ Tertia conclusio. lꝫ ad q̄slꝫ potissimā demōstratōez. qua p̄pria passio ō subo dmr̄at̄ formalr̄ ɔcurrat scd̄s mod' p̄seitatis. aliq̄ tn̄ ē demr̄atio pp̄ q̄d. ad quā tal' mod' neq; formalr̄ neq; v̄tualiter ɔcurrit. p̄° ps h' ɔclusiōis pꝫ. eo q̄ i ɔclusiōe talis dmō

stratõis ꝓpa passio ꝺ subo p̄dicaᷓ. zᵃ vo ꝓbaᷓ. qꝛ vbi p aliq̄ diffõnem prioꝛē diffinitio posterioꝛ ꝺmõstreᷓ illa erit ꝺmõstratio pp gd. ad quā tñ nõ ꝯcurret modᵒ scḋs formalr̄ neq̄ vtualr̄. cū i p̄missis ꝛ ꝯclusiõe sit solū hitudo p̄mi vl̄ quātimõi. neq̄ noᵃ p̄missaꝝ i notitiā aliq̄ passiõis resoluit̄ bȝ. vt pȝ q̄re ꝛc. ¶ Forte diceret sic dr̄ a tenētibᵒ oppoᵐ. ꝙ illa diffõ q̄ ꝓbatur ꝺ diffinito se bȝ p modū passiõis. ꝛ p ꝯñs sic cū diffinito ꝯstituet modū scḋz. ꝛ ꝙ se hēat p modū passiõis ꝺclaraᷓ. qꝛ lȝ diffõ diffinito cõpata se hēat p modū p̄oris. alteri tñ diffõni ꝯpata p quā ꝺmõstraᷓ ē nālr̄ posterioꝛ. ꝛ ad ipam se hȝ p modū posteriõis. q̄re vt sic illa diffõ modū hēbit passiõis q̄ ē nālr̄ posterioꝛ subo suo. ꝛ sic i tali ꝺmõstratione aut formalr̄: aut vtualr̄ cõcurret modᵒ zᵒ. Sȝ h nõ ē sufficiēter dictū. licet. n. diffõ q̄ ꝺmr̄ataꝛ respcū diffõnis q̄ ponit̄ p medio demõstratõis sit nāliter posterioꝛ. respcū tñ diffiniti ꝺ q̄ p̄dicaᷓ i ꝯclusiõe demr̄atõis se hȝ tanq̄ nāliter p̄us. ꝛ p ꝯñs respcū illiᵒ n̄ pōt hr̄e modū passiõis. Preterea p talē hitudinē potiᵒ vr̄ isurgere 4ᵒ modᵒ q̄ zᵒ. eo ꝙ illa ē hitudo posterioris diffõnis tanq̄ effectᵒ ad p̄orē diffõnē tanq̄ ad causam. ¶ Itē ad zᵐ modū nõ sufficit vt aliq̄d alteri cõpetur. tanq̄ posteriᵒ eo: ꝛ sic habeat modū passiõis. sȝ vltra reqrit̄ ꝙ illõ p̄us i diffõne posterioris põaᷓ. vt pȝ p tertiā suppõez. sȝ neq̄ diffinitū neq̄ diffõ ponit̄ i diffõe alteriᵒ diffõnis. cū diffõnis nõ sit diffõ. q̄re ꝛc. ¶ 4ᵃ cõclusio. i quācūq̄ demõstratiõez pp gd formalr̄ igredit̄ aliq̄d qḋ ē p se in tertio mõ ꝯplere vl̄ diminute. vel s̄m quādā similitudinē. probaᷓ qꝛ i qualz talē demõstratiõez igredit̄ subm qḋ ē vel suba p se exn̄s. ꝛ sic cõplete erit i tertio mõ p̄seitatis. vel aliq̄ ps eēntialis eiᵒ. ꝛ sic erit diminute i eodē mõ vt supra dicebatur. vel accn̄s absolutū ꝺ q̄ ꝓpo passio p̄dicatur. ꝛ tale modū hȝ sube p se exn̄tis q̄ re similiradiatie erit i eodē mõ tertio. ¶ Itē qḋcūq̄ subm fuerit ꝺ q̄ aliq̄ passio demõstraᷓ: siue suba: siue accn̄s illõ in eadē demõstratõe accipit̄. tanq̄ nõ alteri iherēs. sed tanq̄ illõ cui p se stāti alteꝝ iheret. q̄re vt sic hitudinē aliq̄ tertiȳ modi icludere vr̄. ꝛ sic vr̄ ꝯclo vā. Eadē ꝯclo colligit̄ ꝺ m̄te al. i. expõe illiᵒ ptis. q̄ igitur dn̄r i simpliciter scibilibᵒ. ꝛc. vbi dic̄ ꝙ duo p̄mi mõi cadūt i simplr̄ scibilibᵒ. tertiᵒ āt nõ sic. sȝ cadit i subis eoꝝ q̄ sciūt̄. diceᷓ āt ꝙ ad demõstratõez tertiᵒ cõcurrit modᵒ. eo ꝙ demõstratoꝛ q ē suba p se exn̄s. ad faciendā reqrit̄ demõstratõem. vt gdā dixerūt. aut qꝛ i subȳs p̄ticularibᵒ sēsibilia fūdāᷓ quoꝝ nõ ē sēsitiua. a q̄ notitia itellectiua depēdet. ꝛ ꝯñr scire ꝛ demõstratio ab eadē p̄ueniūt. vt aliq̄ voluerūt. ē dicere verba ad efesios. ¶ 5ᵃ cõclusio. i quācūq̄ ꝺmõstrationē pp gd formaliter igreditur ꝓpõ q̄rti modi. ꝓbatur sic. i q̄lz tali demõstratõe mediū cõparaꝛ p̄dicato. tanq̄ cā ipiᵒ p se ꝛ imediata. sȝ i ꝓpõe maioꝛi iniūgitur mediū cū p̄dicato. tanq̄ cū maioꝛi extremitate. g̃ maioꝛ ꝓpositio erit ꝓpositio quārti modi. ma. pȝ ex gd nomis ꝺmr̄atiõis pp gd. ꝛ ꝯñatenȝ p ea q̄ dcā sunt i q̄ne p̄cedenti. Eadē ꝯclo expsse hētur ab al. i expõne quārti modi vbi dic̄ ꝙ ille modᵒ sp cadit i maioꝛi ꝓpõe simili ꝺmõstratõi. siue debeat demõstrari passio de subo. siue diffõ m̄alis p formalē. ꝛ adducit rationē p̄us adductā. alibi ēr dicit ꝙ h ē i quarto mõ. aial rõnale ē risibile. Nõ puto aūt ex hoc 4ᵐ modū formaliter igredi demõstratõez pp gd. qꝛ i ꝯclusiõe q̄ passᷓo de subo ꝓpo p̄dicatur. sit hitudo illiᵒ quārti modi. vt dic̄ vna expõ circa textū. ꝛ si. n. subm sit cā passiõis. nõ tñ i ꝯclusiõe eidē vt cā cõpatur. vel si cõpatur vt cā: ꝯpatur vt cā subiua q̄ hitudo potiᵒ ad zᵐ ptinet modū. vt in p̄cedētibᵒ dictū fuit. quare ꝛc. ¶ Ex his ꝯñr ifertur ꝙ vbi fiat demõstratio pp gd: i q̄ passio ꝺ subo demõstretur. ꝛ mediū sit diffõ subi. ꝙ maioꝛ ꝓpositio erit i quarto mõ. minoꝛ i primo. ꝛ ꝯclusio i scḋo. Si vo mediū sit passio p̄cedēs. tūc maioꝛ erit in quarto. mi. ꝛ ꝯclusio i secundo. Si vero diffinitio cālis passionis sit mediū h poterit dupliciter cõtingere. qꝛ vel talis diffõ erit p cāz priorem tā subo q̄ passione. vel p posteriorē subo. ꝛ hoc p̄mo meliᵒ. Si scḋo modo. dicetur sic̄ i p̄cedenti. Si p̄ modo. maioꝛ erit in quarto. minoꝛ i p̄mo. ꝛ cõclusio i scḋo. ¶ Seqtur secūdo ꝙ vbi p diffinitionē formalē m̄alis ꝓpter gd demonstretur. mi ꝛ conclusio erūt i p̄mo. sȝ maioꝛ i quarto. ¶ Seqtur tertio ꝙ vbi per vnū genᵒ cāe aliud genᵒ ꝓpter gd demõstretur. maioꝛ ꝓpositio directe icludet hitudinē quārti modi. minoꝛ āt ꝛ cõclusio eundē modū includēt. sȝ idirecte ꝓpterea ꝙ i predicato minoris ꝛ ꝯclusiõis exprimetur cā. in subo vero effectᵒ. Q̄uis tñ dici posset minorē eē i p̄mo. si cā p̄ ꝺ per quā posterioꝛ demõstratur. iūgatur subo per modū diffõnis vel ptis ipsius. ¶ Vltīa cõclusio. q̄lz ꝺmr̄atõez pp gd formaliter igredit̄ 4ᵒ modᵒ ad itellectū scḋi mebri scḋe distīctõis. ꝓbaᷓ sic. cuiuslz ꝺmr̄atõis pp gd noᵃ p̄missaꝝ ē p se cā notitie conclusionis. vt ab omnibᵒ conceditur. ꝛ per consequēs iter p̄missas. siue notitiā ipsaꝝ. ꝛ notitiam conclusionis est habitudo p se cause ad causatū. illa tñ hitudo non per aliquam ꝓpositionē ꝺmonstrationis nec̄io ꝺnotaᷓ. Quāuis. n. notitia dyametralis iterpositiõis terre itersolē ꝛ lunā sit cā notitie eclipsis lune. illa tñ hitudo nõ denõtur p p̄missas aut ꝯclõnē demõstratiõis q̄ demõstraᷓ lunā eclipsari ꝛc. ¶ Circa p̄dicta dubitaᷓ. qꝛ phs in narrando q modi p se ad demr̄ationē ꝯcurrūt p̄ncipalr̄ loqtur de scḋo mõ: ꝛ de illo tm̄ ponit exᵐ. q̄re vr̄ ꝙ oēz ꝺmõstrationē ꝓpter gd formalr̄ igredit̄ zᵒ modus ꝙ tñ est ꝯ zᵃᵐ partē tertie ꝯclõnis. ¶ Scḋo dubitaᷓ. qꝛ linconiēsis expsse dicit ꝙ tm̄ duo p̄mi modi in demr̄atiuis sciētȳs accipiūtur. ꝛ h ē ꝯ p̄dicta. ¶ Ad p̄ᵐ dr̄ ꝙ lȝ ꝺmr̄atio pp gd multiplr̄ fieri possit vt p̄ᵒ dictū fuit. illa tñ ꝺmr̄atio pp gd p quā ꝓpria passio de subo vlr̄ ꝺmr̄aᷓ p cām eēntialē ꝛ imediatā: ē magis ꝓprie ꝺmr̄atio. ꝛ de illa itēdit arist. ꝛ p scibilia simplr̄ itēdit ea q̄ p talez sciūtur demr̄ationē. Quecunq̄ aūt talia fuerint: scḋm icludūt modū. vt dictū fuit i p̄ᵃ pte eiusdē ꝯclõnis. Ex quo ꝛ ex p̄dictis pȝ. ꝙ zᵒ ꝛ 4ᵒ modus nūq̄ a tali demr̄atõe formaliter absoluūtur. ꝛ p ꝯñs colligi põt aliᵒ modus itelligēdi illa vba arist. q̄ i expõne textᵒ dictū fuit sic exponēdo. Que g̃ dicūtur i simplr̄ scibilibᵒ. i. i sciētȳs simplr̄ demr̄atiuis. aut sic sunt p se sic i eē p̄dicātibᵒ. i. sic suba isūt p se p̄dicatis. ꝛ h ad scḋm ptiet modū. aut sic p̄dicata icē pp ipsa suba. ꝛ h ptinet ad 4ᵐ. q̄si vellet phs oñdere a qbᵒ modis nūq̄ formalr̄ absoluit̄ ꝺmr̄atio ꝓprȳssime sūpta. q̄uis ipe n̄ negaret ēt modū p̄ᵐ tali ꝺmr̄atiõi ꝺseruire aut formalr̄: aut virtualr̄. De tertio ēt n̄ curauit faceᷓ mētõez. q̄m nõ ē ꝯplexᵒ ꝛ imediate demr̄atiõi ꝺseruiēs. de q̄ p̄ncipalr̄ itēdebat. sȝ solū mediate ꝺseruit. q̄r ꝛc. ¶ Ad zᵐ diceret q̄dā ꝙ licõiēsis fuit illiᵒ opiniõis. ¶ Alr̄ tñ dici põt. ꝙ ipe locutᵒ ē de ꝺmr̄atiõibᵒ qbus ꝓpa passio pp gd ꝺmr̄aᷓ ad q̄s ipse voluit tanq̄ mediū concurreᷓ subi diffõnē. vt videbit̄. z. huiᵒ. ꝛ p ꝯñs illi duo modi formalr̄ ꝯcurrūt. Lȝ g̃ in maiori ꝓpõe 4ᵒ ꝯcurrat modus. sic p̄ᵒ dictū ē. qꝛ tñ eadē ꝓpõ i scḋo mõ repõi põt. lȝ nõ p̄ncipalr̄ ꝛ directe diceᷓ poterit solū prios duos ꝯcurreᷓ ad hūc itellectū: qꝛ nulla ē ꝓpõ talis ꝺmr̄atiõis q̄ n̄ sit i aliq̄ illoꝝ. de 3ᵒ vo forte diceret sic̄ ē dictū i rn̄sione dubitatiõis p̄cedētis. ¶ Ex p̄dictis pȝ falsū eē illõ dictū q̄rūdā modernoꝝ ꝙ ad ꝺmr̄ationē simplr̄ nec̄itate itriseca ꝛ formali necīᵒ ē p̄mᵒ zᵒ vel 4ᵒ modᵒ disiūcti. Q̄uis tñ nullᵒ illoꝝ sit necīᵒ absolute. nā loquēdo ꝺ oī ꝺmr̄atione pp gd necīᵒ ē 4ᵒ absolute. ꝛ loquēdo ꝺ illa q̄ ē ꝓprȳssime sūpta. ꝛ ad itētionē arist. necessarȳ sūt zᵒ ꝛ 4ᵒ itrinsece ꝛ formalr̄. quare ꝛc. ¶ Ad rõnes pricipales pȝ solo in q̄ne. Et sic ē finis questionis.

¶ Uniuersale aūt dico qḋ cū de oī sit ꝛ p se ē ꝛ in q̄ ipsum est ꝛc.

Qõ XXVII.

Queritur 27. Utrū bn̄ diffiniaᷓ vle. cum dr̄ ꝙ vle ē qḋ iest de oi p se ꝛ sȝ q̄ ipsū. Ad partē negatiuā ar. vle diuidiᷓ a porphyrio i q̄nq̄ vlia. nõ tñ q̄dlibet illorū habet p̄dictas cõditiões. ergo illa diffinitio nõ conueniēter ponitur. maioꝛ patet in vniuersalibᵒ porphiry. mi. pȝ. spēs. n. nõ p̄dicaᷓ

p se vel sui iditiduis. neqz accñs distinctū ꝫ ppriū p se p̃di catū. ¶ 2° arguit sic. ĩ illa ppõe. aial est hõ. p̃dicatū ē qõdam vle. nõ tñ dr̃ de oi supposito subi. g̃ nõ bene ponit̃ illa ptitu/ la de oi. ma. pz. ⁊ mi. sil̃r. cū nõ oe aial sit hõ. ¶ 3°. rectitudo ẽ vle lineeVt ponit phs ĩ textu. ñ tñ ĩest oi linee. cū aliqua sic linea turta. g̃ ⁊c. ma. ⁊ mi. de se patẽt. ¶ 4°. p se ⁊ fm q̃ ipz idẽ sũt. igr̃ frustra ponit̃ altera illaꝝ ptitulaꝝ. ꝯña de se pz. ãs pz p phm ĩ textu. ¶ 5°. lõgitudo ẽ vle linee. nõ tñ com petit ei fz q̃ ipz. g̃ ⁊c. ma. pz. cū sit ppa passio ipi⁹ vl̃ p se nõ. õ ipa dmr̃abilis. mi. pbat̃. q2 si ꝯpeteret ei fz q̃ ipz nulli ꝯpeteret qõ ñ eẽt lĩeo vel sub linea directe ꝯtiere. pz ꝯ⁴. sic risibile qõ hoi ꝯpetit fz q̃ ipz ñ alteri ꝯpetit nisi real̃r sit hõ ẽ soz. vel plato. ꝯñs tñ ẽ falsū. qm̃ lõgitudo ineẽ supficiei ⁊ corpi quoꝝ neutꝝ ẽ linea. neqz sub linea ꝯtiet̃. q̃re ⁊c. ¶ 6°. aial rõnale inest hoi õ oi p se ⁊ fz q̃ ipz. nõ tñ ẽ vle ipi⁹ g̃ ⁊c. ma. õ se pz. mi. pbat̃. q2 vle ẽ passio q̃ p̊ õ subo aliq̃ demõstra tur. vt pz p phm ĩ textu. sz oĩal rõnale ñ ẽ ppus passio hois g̃ ⁊c. ¶ Forte dr̃ q̃ p̃ter p̃dcãs ptĩculas diffõni p̃dcẽ addi dz q̃ sit passio õ aliq̃ p̊ demr̃ãbil̃. sic ãt ñ ẽ aial rõnale. ¶ Cõ tra. passio q̃ õ subo ppo ñ demr̃at̃. sed ẽ p se nota. sic forte lõ gitudo ẽ p se noto iẽẽ linee ẽ vle. vt oẽs ꝯcedũt. ñ tam̃ õ aliq̃ subo p̊ dmr̃at̃. g̃ ⁊c. ¶ Ultĩo ar. sic. p̃dicte ptĩcule diffõnis se ĩce icludũt. g̃ ad veritatẽ diffõnis suffic̃ vna illaꝝ. ⁊ p ꝯñs alie frustro ponũt̃. assũptũ pz õ mẽte lincõiensis ⁊ alioꝝ õti expositoꝝ. nã õ oĩ ẽ qd vl̃i⁹ q̃z p se. ⁊ p se q̃z fz q̃ ipz. q̃r ⁊c.

Ad oppositū

ẽ phs ĩ illa pte. vle ãt ⁊c. Jn ista q̃one. p̃mittẽt p̊ q̃dã. scõo ponẽt̃ ꝯclusiões.

Quantum

ad p̊⁹ sic p̊ h distĩctio. vle vt ppositõ spe ctat tripl̃r accipi põt. Uno mõ p vl̃i fm p̃dicationẽ. Alio mõ p vl̃i fm causalitatẽ. Alio mõ p passiõe nãm gñis ĩseq̃nte. vel spẽi. q̃ p̊ ĩest alicui subo. sic risibile dice tur vle. respectu bois. pt ẽt hõ dici vle respectu risibilis. Ex quo patet q̃ tole vl̃e nõ dr̃ absolute sed respectiue. idẽ. n. risi bile respcũ soz. aut aialis nõ diceret̃ vle. respcũ tñ hois vl̃e h mõ dici dz. ¶ De vl̃i tertio mõ sũpto logr̃ phs. sic ẽt ĩ ex positõe lr̃e dr̃. ¶ 2ª distĩctio. aligd alteri ꝯpeter̃ fm q̃ ipm tripl̃r itelligi pt. Uno mõ large sicvt sibi p ipz ꝯpetat. vel p aligd ẽentialr̃ ĩ eo iclusũ. ⁊ h mõ cõcederem⁹ q̃ hõ fz q̃ hõ corp⁹ aiatū. q2 tale p̃dicatū imediate ꝯpetit aiali. qõ ẽenti aliter ĩ hoĩe icludit̃. Hoc ẽt mõ ꝯcedi pt q̃ hõ fz q̃ hõ ẽ co gnitiuũ accipiẽdo cognitiuũ p passione aialis. sil̃r ysocheles fz q̃ ysocheles hz tres. eo q̃ hr̃e tres sibi ꝯpetit p triãgulũ q̃ñter ĩcluďit̃ ĩ ipo. 2° dr̃ aligd alteri ꝯpetere fz q̃ ipz qõ attribuat̃ p ipz ⁊ ñ p aliõ mediũ. cui pri⁹ attribuat̃. sic triã gul⁹ fz q̃ triãgul⁹ hz tres. Et h mõ cõcedi pt q̃ hõ fz q̃ hõ ẽ aial. sz nõ ꝯcederet̃ q̃ hõ fm q̃ hõ ẽ cognitiuũ neqz q̃ yso sceles fm q̃ ysocheles hẽt tres. Tertio mõ magi stricte dr̃ aligd alteri ꝯpetere fm q̃ ipm qõ ei imediate attribuit̃. ⁊ p alijs attribuat̃. ⁊ h mõ ñ ꝯcederet̃ q̃ hõ fm q̃ hõ ẽ aial q2 sz hoi imediate attribuat̃. alijs tñ spẽb⁹ aial attribuit̃. sic asino vel equo. ⁊ nõ p ipm hoiem. vt pz. sed illo mõ cõcedi debet hoiem fm q̃ ipm ẽe risibile. ⁊ triãgulũ fm q̃ ipm hr̃e tres. ⁊ h tertio mõ potissime logr̃ arist. ĩ pñti. ¶ Ex his ifer tur q̃ aligd est p se qõ tñ nõ ineẽ fm q̃ ipsũ. q̃lrcũqz accipiat̃ pz. sic de illa. aial ẽ hõ ⁊ de multis alijs. ¶ 3ª distĩctio aligd attribui alteri p̊ dupl̃r itelligi pt. vno mõ p̃mitatẽ referẽdo tã ad subm q̃z ad p̃dicatū. Alio mõ ad subz tñ. ¶ Ex^m p̃mi. sicut disciplinabile hoi attribuit̃. Si dicam⁹ g̃ra orgũti disciplinabile eẽ p̊^am hois passionẽ. hõ. n. ẽ p̊⁹ subm cui illa pas sio attribuit̃: ⁊ disciplinabile ẽ prima passio q̃ hoi attribuitur. ¶ Ex^o scõi. sic risibile hoi attribuit̃. q̃uis. n. risibile ñ sit p̊ª hois passio. tñ hõ ẽ p̊^m subz cui attribuit̃ p̃dcã passio. Ari. ãc logĩ õ dici p̊. nũq̃z refert p̃mitatẽ ad passionẽ. sed ad sub iectũ tñ. ¶ 4ª distĩctio isto mõ accipiẽdo dici p̊. dupl̃r acci pi pt. Uno mõ q̃ alicui attribuit̃ imediate. ⁊ nõ p aligd cui prius attribuat̃. ⁊ h ẽ idẽ qõ dici fm q̃ ipz scõo mõ acceptũ. vt patet. ⁊ hoc mõ cõcederetur aial de hoie dici primo. Se cũdo mõ q̃ alicui imediate attribuitur ⁊ alijs attribuitur p ipm. sicut hr̃e tres primo attribuitur triãgulo. ⁊ hoc ẽ idem qõ dici fz q̃ ipm scõo mõ acceptũ. iuxta quẽ modũ nõ cõce derem⁹ q̃ aial dicatur de hoie primo. Hoc mõ vltimo ma xime logtur arist. p̊ posteri. in illa parte. vle aũtẽ ⁊c. ¶ Ex q̃ ifertur q̃ illud dici primo de quo arist. hic logtur. ⁊ dici fm q̃ ipz nõ real̃r differũt. Segtur scõo q̃ q̃litercũqz accipiatur dici p̊io nõ oz p̃dicatū ꝯuertibiliter attribui subo. pz. q2 lon gitudo p̊io attribuitur linee. nõ solũ p̃mitatẽ referẽdo ad subm. sed ẽt ad passionẽ. Presupponitur. n. g̃ra exẽpli lõgitu dinẽ eẽ primã linee passionez. sic rõnale vr̃. illa ẽt passio im mediate linee attribuitur. ⁊ alijs rõne linee. ⁊ p ꝯñs oibus modis dicitur primo de linea. nõ tamẽ dicitur cõuertibil̃r de ipsa. qm̃ supficies est longa que non est linea. ⁊ corpus est longũ q̃ realiter distiguitur a liea. q̃re ⁊c. Similiter aial pri mo de hoie p̃dicatur iux̃ vnũ modũ prius dictũ. nõ tñ con uertibiliter vt pz. q̃re ⁊c. ¶ Sed hic dubitatur nũgd ad di ci primo vel fm q̃ ipm regratur dici per se. ⁊ de oi ⁊ necẽio di ci. Oz sic videtur esse cõmunis schola. ¶ Jn oppositũ argui tur. q2 sic h. hõ ẽ aial. p̃dicatã p̊io dr̃ õ subo iux̃ vnũ modũ p̊us dcm̃. tñ vr̃ q̃ h. soz. ẽ hõ. p̃dicatũ p̊ dr̃ õ soz. ⁊ tñ illa. soz. est homo. nõ est necẽium. nec de omni. nec per se vt patet. q̃re ⁊c. Scõo si dicat̃ soz. ẽ sic cõplexiõat⁹ demõstrãdo ppri am soz. cõplexionẽ. illõ p̃dicatũ p̊ dr̃ de soz. cũ attribuat̃ sa ti imediate ⁊ ꝯuertibil̃r ñ rõe alteri⁹. alijs sũt rõe soz. s. pti bus ei⁹. ñ tñ illa ppõ ẽ p se vl̃ de oi. neqz necĩa. vt pz. q̃re ⁊c. ¶ Ad h mihi videt̃ absolute rñderi posse. q̃ ad dici de aliq̃ p̊ nõ regrit̃ aliq̃ p̃dictaꝝ ꝯditionũ. ⁊ p h vr̃ eẽ itentio phi in pn̊⁹ 7. phy. vbi ꝯcedit aliqõ mobile moueri p̊. hec tñ ppõ. h mobile mouetur dmõstrato mobili p̊ncipali ñ ẽ necĩa. neqz de oi. q̃re ⁊c. ¶ Ex q̊ ꝯñr pz q̃ dici de aliquo p̊ nõ ẽ iferi⁹ ad dici p se. lz sit eo min⁹ cõe. Si tñ aligs oppositũ dr̃e velit. ꝯñ ter dicere põt q̃ ad dici de aliq̊ fm q̃ ipsũ. aut p̊ fm q̃ h ac cipit̃ vltra noĩatas ꝯdiciões regrit q̃ necẽio p̃dicatũ isir sbo ⁊ de oi ⁊ p se. ¶ Cõseq̃nter ponũt̃ q̃dã ppões. Pria est ista. nõ ois ppõ p se siue p̊mi siue scõi siue q̃rti mõi ẽ de oi. pz. q2 hec ẽ p se in p̊. aialẽ hõ. hec ẽt ẽ p se in scõo. aial ẽ risibile. sed illa edificator edificat ẽ p se in q̃rto. nulla tñ illaꝝ est de oi. vt pz. q̃re ⁊c. ¶ Ex q̊ infert̃ q̃ eẽ de oi ⁊ eẽ per se si sic absolute sumẽdo nõ se hñt sicut supi⁹ ⁊ iferi⁹. cõcedit̃ tñ q̃ se hñt sic magis ⁊ min⁹ cõe. eo q̃ rẽ de oi cõi⁹ est q̃z esse p se. sicut etiã aial cõius ẽ q̃z spẽs rose. q̃uis nõ sit supi⁹ ad ipsaz. ¶ Scda ppõ. ois ppõ q̃ p̊ncipal̃r ẽ p se i p̊ vl̃ scõo mõ ẽ de oi. lz ñ eꝯ. pz ex determiatis in p̃cedẽtib⁹. Ex quo infert̃ q̃ sic accipiẽ do per se se hẽr sicut iferi⁹ ad dici de oi. Et hoc est qõ voluit lincolnẽsis. q̃uis ipse nõ dixit dici de oi eẽ supius ad dici p se. sed dixit ipsũ eẽ cõi⁹. ¶ Tertia suppõ. aliqõ ppriũ inse q̃ẽs p̊ncipia iduidui ꝯstituit ppõnẽ de oi. q̃uis nõ p p̃e. p se. pz. qm̃ hoc ẽ de oi. hõ ẽ aptus eẽ canus. vel hõ ẽ bipes per bipedẽ intelligẽdo aptitudinẽ ad omne tale. nulla tñ istarũ est pprie per se. sicut in p̃cedẽtibus dictũ fuit. ¶ Dico notã ter aliqõ ppriũ. q2 nõ de quolibet est verũ. hec. n. nõ est de oi. hõ ẽ medicus. nisi forte p̃dicatũ diceret aptitudinẽ. sicut neqz ẽt est p se. ¶ Jdẽ etiã dr̃ de illa. nasus est simas. Mo derni tñ his dictis aduersant̃ dicentes. oẽ ppriũ siuens ex principijs indiuidui vel insequens materiã ꝯstituere ppõ nem per se scõi modi. sed hoc nõ puto ꝯsonũ e xpositoribus antiquis. Mouẽtur aũt his motiuis. illud qõ alicui cõpetit rõne materie ꝯpetit sibi per naturã suã. eo q̃ mãa est nã. vt patet in p̊in⁹ secũdi phycoꝝ. sed illud qõ alicui ꝯpetit p na turã suã ꝯpetit sibi p se. g̃ ⁊c. Scõo hec est per se. oẽ compo situm ex materia ⁊ forma est corruptibile. cũ ipsa demon streiur. primo celi. vt ipsi dicunt. ⁊ tamẽ illa passio corrupti bile non insequitur principia speciei. sed potius indiuidui. quare ⁊c. ¶ Tertio in hac propositione. animal est risibile

p̄dicatū p se attribuit̄ subo. ꝛ tn̄ attribuit̄ ei rōe materie sue .s. rōne hoīs. hō aūt mā dicit̄ respectu aīalis. sicut vl'r inferi⁹ respectu supioris. ¶ Ex his cōcludūt ꝓpriū qualitercūqꝫ sum ptū facere ꝓpōem p se scdi mōi. Sꝫ qꝛ h̄ puto falsū. vt ī p̄cedētib⁹ dixi. rn̄detur ad illas rōes. ¶ Ad p̄mā dr̄ ꝙ loquēdo d̄ ꝑsitate scdi mōi. d̄ q̄ hic loqmur n̄ ē verū ꝙ oē ꝓpriū qd̄ inest alicui p nōꝫ qualitercūqꝫ sūptā īsit ei p se. sꝫ veꝝ ē d̄ nō eēntiali loquēdo. s. spē vel gn̄e cū his limitatōib⁹ q̄ in qōne. z 3. dcē fuerūt. Posset tn̄ h̄ dici ꝙ vbi ī tali ꝓpōe exprimit̄ mā tāqꝫ ꝓpria cā illi⁹ p̄dicati illa ꝓpō erit ī quarto mō ꝑseitatis. ¶ Ad scdꝫ dr̄ ꝯcedēdo illā eē dm̄rabilē z. ꝯpo^m ex mā ꝛ forma ē corruptibile. n̄ seqt̄ vt ipa sit p se ī scdo mō. sꝫ cōcedi p̄t illā eē ī quarto. ¶ Ad tertiū negat̄ hoīeꝫ ꝓp̄e eē mā̄ꝫ aīalis lꝫ p quādā silitudinē. ꝛ valde ip̄ꝓp̄e mā dicatur.

Quātum

ad scdꝫ sit hec ꝯclusio p̄ᵃ. Accipiēdo vl'e z^m vt hic accipit̄. ad h̄ ꝙ aliqd̄ p̄dicatū dicat̄ vl'e reqrit̄: ꝙ subo respcū c⁹ dr̄ vl'e īsit d̄ oī p se ꝛ f̄m ꝙ ipm̄. Probat̄. ꝙ vl'e sic acceptū nō ē nisi ꝓpria passio nāꝫ īseqns gn̄is vel spēi. q̄ p̄ iest illi respcū c⁹ dr̄ vl'e. sꝫ talis necīo inest d̄ oī. ꝛ p se. cū īseqtur eēntiā subi. Est ēt scdꝫ ꝙ ipm̄. cū sibi p̄ īsit. ¶ Ex quo īfert̄ ꝙ sicut passio vl'is: vt risibile cū oīb⁹ p̄dictis ꝯditōib⁹ d̄ subo p̄dicat̄. ita subm ipsi⁹ sic hō. qd̄ ēr vl'e dici p̄t cū eisdē ꝯditōib⁹ subijcit̄ respcū illi⁹ p̄dicati. ¶ zᵃ cōclusio. ad h̄ vt aliquod p̄dicatū dicat̄ vl'e mō p̄dicto n̄ sufficiūt p̄dcē ꝯditōes. pꝫ p sextū arᵐ. Pōt tn̄ tōnobil'r aplicari vl' āpliari h̄ nom̄ vl'e ī ꝓposito nr̄o. ꝛ ꝯn̄r dici ꝙ ꝓpria diffō respectu diffiniri p̄t diri vl'e. ꝛ p ꝯn̄s p̄dcē sufficiēt ꝯditiōes. vt illa diffō vl'e dicat̄. ¶ 3ᵃ ꝯclusio. accipiēdo sic stricte vl'e vt pri⁹ p̄ter cōditōes p̄dictas nō reqrit̄ vt sit p̄ d̄ subo dmōstrabile. pꝫ p cōfirmatōeꝫ sexti argumēti. ¶ 4ᵃ ꝯclusio. diffō vl'is sic stricte ipꝫ accipiēdo ē bona. sic supplēdo. vl'e ē passio q̄ d̄ subo ꝓprio ē apta p̄dicari d̄ oī p se ꝛ f̄m ꝙ ipꝫ. d̄ eodem subo p̄dmōstrabilis vel p se nota eidē iēē. ꝯᵒ pꝫ ex p̄dictis. ¶ In oīb⁹ āt his cōclusiōib⁹ accipio f̄m ꝙ ipꝫ vt accipitur ī tertio libro scde distictōis. qm̄ d̄ illo vr̄ loq Aristo.

Ad argumenta

p̄ncipalia. ¶ Ad p̄ᵐ ꝛ zᵐ patet ī qōne solutio ex p̄ᵃ distictione.

¶ Ad 3ᵐ dupl'r rn̄deri p̄t. Primo ꝙ p rectitudinē Arist. itelligere dedit passionē illā simplicē. q̄ p h̄ distīctū rectū vel curuū cōiter signari solet. alio vo iesi linee cū oīb⁹ cōditōib⁹ noīatis. Scdo ꝙ p rectitudinē ītelligere debem⁹ aptitudinē ad eē rectū. ꝛ h̄ vl'r iest oī linee siue actu recta siue curua fuerit. linea. n. curua q̄uis n̄ sit actu recta. ipsa tn̄ est apta eē recta. q̄re ꝛc̄. ¶ Ad quartū dr̄ ꝙ p se ē idē ei qd̄ ē f̄m ꝙ ipm̄ sicut magis vl'e min⁹ vl'i. vt dictū est ī expōne text⁹. nō autē simpliciter idē. ¶ Ad quītū dr̄ ꝙ ad h̄ vt lōgitudo sit vl'e linee sufficit cū reliqs cōditōib⁹ vt nō alij a linea insit ꝛ nisi p ipam lineā. ꝛ h̄ ē veꝝ qm̄ nō iest supficiei. aut corpi nisi qꝛ supficies ꝛ corp⁹ lineā icludūt. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ nō oꝫ lineam d̄ alijs eēntialiter p̄dicari. qb⁹ attribuit̄ lōgitudo. p ꝯn̄s n̄ est oīmoda silitudo d̄ risibili respcū hoīs. ꝛ lōgitudine respcū linee. ¶ Ad 6ᵐ ꝛ ꝯfirmatōeꝫ pꝫ ī qōne. ¶ Ad vltimū dr̄ p̄ illas p̄ticulas nō oīo īuicē se p ordinē icludere. vt patuit ī qōe Dicit̄ scdo ꝙ licet sic eēt. nō icōueniret eas poni ī diffōe vl'is ad maiorē ipi⁹ manifestatōem. ꝛ sic est finis.

¶ Si igitur est demōstratiua scia ex necessarijs principijs ꝛc̄. Qō XXVIII.

QUeritur Uigesimooctauo vtꝝ de his q̄ sūt p accn̄s demōstratio eē possit. ꝙ sic arguit̄. d̄ casu ꝛ fortuna ꝛ effectib⁹ casualib⁹ ꝛ fortuitis hn̄tur scie ꝛ dmōstrationes vt pꝫ. z. phy. ꝛ tamē h̄ nō eē p̄t nisi per ꝓpōes p accn̄s. g̃ ꝛc̄. ma. pꝫ. ꝛ mi. ꝓbat̄ ex eo ꝙ casus ꝛ fortūa sūt cāe p accn̄s. ꝛ eoꝝ effect⁹ sūt effect⁹ p accn̄s. vt pꝫ. q̄re ꝛc̄. ¶ zᵒ. ab Ari. z. d̄ aīa cōcedit̄ h̄ ꝓpō aīatū igitur aīatū nutrit̄. ꝛ p ꝯn̄s. ipa ē f̄ꝫ ꝙ ipm̄. q̄re ipsa erit dmōstrabilis. ꝛ tn̄ ē ꝓpō p accn̄s. ꝛ tn̄ p se. qꝛ ibi p̄dicat̄ nutritio q̄ ē opatio q̄dā. ꝛ ꝯn̄r accidēs cōe d̄ carpe aīato. q̄re ꝛc̄. ¶ 3ᵒ arguit̄ auctē cōmē. 4. phy. ꝯmēto. z 0. vbi dicat ꝙ lꝫ p accn̄s raro nō igrediat̄ demōstratōem. tn̄ illud qd̄ ē p accidēs sēp ingredit̄ dm̄ratōeꝫ. q̄re ꝛc̄. ¶ Quarto ꝙ ignis sit p̄ calid⁹ ꝛ aq̄ p̄ frigido ē p accn̄s. ꝛ tn̄ vl hec duo dmōstrantur vel saltē demōstratōem igrediūtur tāqꝫ p̄missę. g̃ ꝛc̄. maior pꝫ. qꝛ caliditas: frigiditas. humiditas: ꝛ siccitas sūt accidētia cōia. cū nullū circūcernāt subꝫ. minor vr̄ d̄ mēte arist. z. de gn̄atōe. vbi d̄terminat ignē eē p̄ calidū. aerē p̄mo humidū. aquā primo frigidā. ꝛ terrā primo siccā. q̄re ꝛc̄. Idē arᵐ fieri pōt d̄ diffōnib⁹. 4. humorū. q̄ a medicis ponūt̄. sicut diffiniēdo sāguinē dn̄t. sāguis ē hūor p̄m⁹ calid⁹ ꝛ hūidus colore rube⁹: odore suauis: ꝛ sapore dulcis. Toto. n. illa diffō ex accidētib⁹ cōib⁹ oggregat̄. ꝛ tn̄ demōstratōeꝫ igredi pōt tāqꝫ mediū ipi⁹. alr̄ n̄ eēt diffō. q̄re ꝛc̄. Idē ēt pꝫ de illa diffōe quam Ari. ponit. z. b⁹. hō ē aīal gressibile bipes. ꝛ similib⁹. ¶ Quito motus ꝛ qes sūt accidentia cōia: ꝛ tn̄ illa de celo ꝛ terra dmōstrāt .g̃ ꝛc̄. ma. d̄ se pꝫ. mi. coll'r ab arist. z. celi. vbi dmōstrat terrā sp qescere. celū aūt sēp mouerī. Idē arguit̄ d̄ sp̄icitate q̄ de celo ꝛ terra demōstrat̄. ꝛ tn̄ ē accn̄s cōe. Itē si ps negatiua eēt vera. hoc maxie eēt ꝓpter rōnē phi. qꝛ q̄ sūt p accn̄s possūt nō inesse. sꝫ hoc vr̄ falsū. qꝛ hec ē p accn̄s. cign⁹ est alb⁹. siliter al' est coloratū. ꝛ tn̄ nō pōt eē qn cignus sit albus. ꝛ qn aīal sit coloratū. q̄re ꝛc̄. Per idē ēt deficeret ratio arist. qua videt̄ ꝓbare ꝙ demo⁹ est ex his q̄ sunt f̄m ꝙ ipsā qꝛ est ex necessarijs. multa eni necīa sūt que neqꝫ sūt per se neqꝫ f̄m qd̄ ipsū. q̄re ꝛc̄. ¶ Ultio mediū cā ꝛ diffō idē sunt. vt ponit arist. z. b⁹. sꝫ nigredo ꝛ albedo hn̄t causaꝫ p se. silr ꝛ diffōnē. g̃ hn̄t mediū per qd̄ demr̄ari pn̄t. ꝛ tn̄ sūt accnᵗ cōia vt patet. quare ꝛc̄.

Ad oppositum

est arist. p̄ hui⁹. in illa parte. accidentiū aūt nō p se ꝛc̄. ¶ In ista qōne primo p̄mittētur quedā. scdo ponent̄ ꝯclones.

Quantum

ad primū sit p̄ma distictio. Accidētiū q̄dam a subis suis separabilia sūt illis subiectis remanētib⁹. quedā vo nō. Exēplū p̄mi sicut albedo ꝛ nigredo in pariete. Exēplū scdi sicut risibilitas in homine. ¶ Scda distictio. accn̄tiū inseparabiliū q̄dā p̄nᵗ indiuidui īsequūtur. vel aliā accn̄talē cāꝫ. q̄dā vo nām gn̄is vel p̄ncīᵃ spēi. Exᵐ p̄mi. sicut albedo in cigno q̄ a cigno separi nō pōt ī seqtur tn̄ cōplexionē iduiduale ꝛ ꝓpaꝫ ipsi⁹ cigni. ꝛ sicut ꝓprietas iduidual' occulta vl' maīfesta ipressa merito astrali īflux⁹ vel ꝯsilis cāe: Exᵐ vo scdi. sic hēre. z. respectu triāguli ꝛ risibilitas respcū hoīs. ꝛ hec accīᵃ a porphyrio maxie ꝓpa appellant̄. sꝫ alioꝝ īseparabiliū q̄dā coīa dicerent̄. sicut albedo ī cigno. Quedā vo ꝓpa. sicut eē bipedē. aut eē canū ī homie q̄ ab hoīe saltē f̄ꝫ aptitudinē separi nō pn̄t. Neqꝫ oꝫ vt qd̄ d̄ dn̄t ꝙ acciᵈ ꝓpa suū sbꝫ circūcernāt. qm̄ eē bipedē. silr canicies nō circūcernit hoīeꝫ. lꝫ verū sit dictū eoꝝ de ꝓpo 4ᵒ mō supto. īter acciᵈ aūt cōia: ꝛ acciᵃ ꝓpa q̄rto mō supta cōiter ꝯueniētia ꝛ dn̄a assignat̄. ꝯueniūt. n. qꝛ vtrūqꝫ subꝫ itelli pōt sine itellectōe sui accn̄tis. oē. n. p̄⁹ ꝛ absolutū intelligi pōt ei⁹ posteriori nō itellecto. Cū g̃ accn̄s tā ꝓpriuꝫ q̄ꝫ cōe sit suo subo posteri⁹: poterit subꝫ itelli nō intellecto accn̄te. poterit. n. cign⁹ itelli sbal'r albedie nō itellecta. ꝛ poterit hō itelli nō itellecta risibilitate. Dn̄t aūt. qꝛ accn̄s cōe q̄uis iseparabile a sbo ei⁹ pōt itelli nō iēē. imo ēt opᵐ ri iēē. Possū. n. itelligere albedinē nō iēē cigno. imo nigredinē eī iēē. Secus āt ē de accn̄te ꝓpo. Nō possū. n. itelligere hoīeꝫ eē itelligēdo cū h̄ risibile sibi nō iēē. aut alteri ab hoīe iesse. qd̄ gd̄ dictū sic vificarioꝫ. ꝙ nō possū itelligere hoīem eē itelligēdo risibile eē. qn ēt itelligā hoīeꝫ eē risibilē. ꝓpea ꝙ risibile circūcernit sbm suū. Forte eni dyalectic⁹ nō hēret p icōueniēti aliquē itelligere risibile n̄ iēē hoī. imo alteri ab hoīe iēē. Sic ēt illas ꝓpōes itelligere p̄t risibile n̄ iest hoī. ꝛ risibile iest alteri ab hoīe. Quidā vo posteriorē dixerūt ꝙ p̄t itelli

hoiem eē intelligēdo tñ risibile nō sibi ineē. Quis nō intelligi possit alteri ab hoīe risibile ineē. Monet aūt h motiuo. omne pri⁹ apō itellectū stat esse sine suo posteriori. sz hoiez eē pri⁹ est naturalr qȝ risibile eē siue ineē. igit intellect⁹ intelliget poterit hoiez eē. intelligēdo tñ nullū risibile eē. siue risibile nulli ineē. Poterit tñ aduersari⁹ dicere qȝ arᵐ soluz ꝯcludit qȝ itellect⁹ intelligere potest hoiem eē. quis nō intelligeret risibile eē. ❡ Preterea si dialetice ꝯcedat illō qō ꝯcludūt. pari rōe ꝯcedere hñt qȝ intellect⁹ intelligere pōt risibile alteri ab hoie iesse vt pz. ❡ Dubitat ꝯ pdicta pbādo. qȝ nullū est accñs insepabile in aliquo subo. qz si sic tūc haberet causā neciaz in subo ꝓprio. ꝛ p ꝯñs illa cā posita poneret effect⁹. ꝛ illa remota remoueret effect⁹. ꝯñs ē falsū. qz lz a cigno cā albedinis remoueret. tñ adhuc albedo eēt. sic in pariete vel ligno. ❡ Ad hoc cōiter rñdetur negādo scđam consequentiā. cā. n. albedinis in cigno est solū necia necitate positiua. qz. s. illa posita ponat effect⁹. sz nō necitate ꝓuatiua qz remota illa remoueat albedo. ❡ Aliter ꝛ meli⁹ rñdet qȝ posita cā albedinis imediata i cigno. ponitur ēt albedo i eodē. ꝛ illa remota a cigno etiā remoueret albedo. remota. n. ꝓpa cōplexiōe cigni ab eodē albedo remoueret. quis tñ in alio albedo remanere posset ꝛ hoc sufficit ad h vt habeat causā neciam in illo subo. Qualr aūt diffinitio accidentis posita a porphirio cōueniat accñti insepabili. ꝛ qlr illa diffō supplenda vz. alio tēpore videndū erit. ❡ 3ᵃ distictio cōiter ponit. sicut accñtiū ꝓprioꝝ: qōdam ē simplr ꝓpriū. s. illud qō ꝯuertitur cū subo suo. sicut risibile. qōdā sm qd ꝓpriū. qȝ nō conuertitur cū subo suo. sicut eē bipedē cū hoīe. sic accñtiū cōium qōdā est simplr cōe: qō. s. nō ab aliquo speciali subo determinat. sicut albū ꝛ nigrū ꝛ cōsimilia. qōdā sm qd cōe qō. s. habet aliqō speciale subm a quo determinat. sicut spicitas a celo determinat. ꝛ qdā dnt qȝ qtitas a mā determinat. ꝛ figura a corpe aiato. ❡ 4ᵃ distinctio. quedam sunt accidentia cōia q̄ lz ꝓprie passiōes nō sint ꝓprie appellāde. qz tñ ꝓncipalr in scia ꝯsiderātur illic se habēt p modū passionū ꝛ ꝓferti respectu suboꝝ quib⁹ necio insūt sicut mot⁹ ꝛ qes a naturali pħo ꝯsiderant ꝓncipalr q̄ sūt accñtia cōia. ꝯsiderant tñ p modū passionū corporū naturaliū. ꝛ ꝓbatur mot⁹ ð celo rōnib⁹ naturalib⁹. ꝛ quies ð terra q̄si sint ipoꝝ ꝓprie passiones. cū necio celū moueatur. ꝛ terra sue nature penit⁹ dimissa sit apta i centro semp quiescer. ❡ Ex quo infertur qȝ lz ꝓbatōes qbus similia accñtia ð suis subis ostduntur non sint ꝓpe dmōstratōes p quādā tñ silitudinē ꝛ rōnē dmratiōni valde ꝓpiquā dmratōes large dici pñt. ꝛ ꝓferti cū dmōstratur accñs qȝ necio inest subo suo. sic mot⁹ ꝛ spicitas ð celo. Et h sensit ꝯmētator. 4. phy. ꝯmēto pri⁹ allegato q tales demonstrationes appellauit demonstrationes non essentiales sed dialeticas.

Quantum ad zᵐ sit pma cōclusio. accñcium q̄ subis suis ꝯtingenter insūt nō ē ꝓprie dmōstratio ð eisdē subis. pz qz dmōstratio ꝓprie est ex necijs. pz ēt ð mēte ari. in loco allāto. q ꝓcipue ð tali accñte vr log cū dicit ð tali. n. dico acrñte. ꝛ sic cōiter dnt expositores solū ð accidēte sepabili ibi locutū eē. ❡ Ex cōclusiōe ifert qȝ ex ꝓpositōib⁹ q̄ p accñs dicūtur merito taliū accñtiū nō sūt ꝓprie dmōstratōes. ❡ zᵃ cōclusio quis accñtis insepabil dinnctī cōtra ꝓpriū quarto mō sūptū nō sit ꝓprie dmōstratō ð subo suo. ð ipo tamē similitudiarie qdā dmōstratio eē pōt. pma paps qz dmōstratio ꝓpe solū ē ex his q̄ sūt p se ꝛ sm qȝ ipm. talia vero nō sūt hōi accñtia insepabilia. z⁴ vō pz ex qbusdā rōnib⁹ ꝓus adductis. ❡ Itē ð mēte ꝯmēratatoris loco pⁱ⁹ allegato cū dicit. sz qz illō qō ē p accidēs ē duob⁹ modis. s. semp ꝛ raro. vt qȝ illō qō ē semp itret. qq̄ mō i numero demōstratōnū veraꝝ nō eēntialiū. ꝛ sūt demōstratōes dialetice. ❡ 3ᵃ cōclusio iter accidētia cōia isepabilia magis ptinēt quis sūt demōstratōi q̄ sub ꝓncipali ꝯsideratōe scie cadunt qȝ ea q̄ accidētalr eidē attribuitūr. pz. mot⁹ enī ꝛ qes ꝛ spicitas q̄ a nāli pħo ꝓncipalr ꝯsiderātur magis sūt demōstratiōi ptinētia qȝ eē albū aut nigrū q̄ in cigno ꝛ coruo iueniuntur. ❡ Ex his duab⁹ cōclusionib⁹ infertur qȝ ex ꝓpōib⁹ p accidēs merito accñtiū isepabiliū dmōstratōes nō ꝓpe sz iprope eē pñt. Ari. āt loco allāto ð dmratōe ꝓpe sūpta solū loq̄bat.

Ad rōnes ꝓncipales. ❡ Ad pmā dicitur qȝ ð casu et fortuna ꝛ effectib⁹ ipoꝝ nō habētur dmōstratōes ꝓpe sz solū silitudinarie sic pri⁹ dictū fuit. nō. n. oz i scia nāli semp adducere dmōstratōes ꝓpe sūptas. imo vt plimū op⁹ cōtigit. ꝓpōnes tamē qb⁹ ð casu ꝛ fortūa scia habetur quis nō sint ꝓprie p se. habēt tamē modū quēdā ꝛ similitudinē pseitatis. sicut dū diffinitio ipsoꝝ ð diffinito ꝓdicatur. aut alie ꝯsimiles ꝓdicatōes. ❡ Ad scđaz dicitur qȝ accipiēdo aiatū: aiatū mere substātialr hec nō ē cōcedenda aiatum inq̄tū aiatū nutritur. ꝛ p ꝯñs hec nō est de ꝑz qȝ ipz aiatū nutritur. sed verū est qȝ aiatū inq̄tū taliter mixtū est cōplexionatū nutritur vel est aptū nutriri. ꝛ sic pħs itellexit loco allegato. ex hoc tamē nō cōcedere oz aliquā talē eē ꝓprie per seitatū inq̄tū taliter mixtū ꝛ cōplexionatū nutritur. vt pz ex dictis in qōne precedēti. ❡ Ad tertiā dicūt moderni qȝ nō fuit intentio cōmentatoris loco allegato ut aliqua ꝓpō p accñs demōstrationē ingrediat sed qȝ subm cui aliqua passio p accidēs attribuit igrediat demōstrationez. vnde hec ꝓpō mā ē mobilis. siue forma est mobilis de qbus in eodē cōmēto facit mētionē. sunt p se licet eē mobile nō p se sed solū p accñs forme ꝛ māe attribuat. Hec rñsio si quis bene ispiciat iplicat ꝯdictiōnē. ❡ Aliter respōdet qȝ verba ꝯmēratoris que ꝓus posita sūt hanc dubitationē soluont ꝛ mētē ipsius declarāt. dicit enī qȝ illud qō est p accidens semp itrat i numero demōstrationū veratū nō eēntialiū. ꝛ hoc cōcessū est in scđa ꝯclone. ❡ Ad aliā dr qȝ siue tales ꝓpōnes. ignis est ꝓ calidus. aqua est ꝓ frigida demōstrētur. siue sint ꝓncipia demōstratiōis hoc nō est in demōstratione ꝓprie sed solū large ꝛ similitudinarie sūpta quā qdaz dicūt demōstrationē sm qd quis enī caliditas nō ꝓpe sit ignis passio tñ p modū passiōis eidē atribuitur. qm ꝓncipaliter igni cōpetit. ❡ Ad ꝯfirmationē silr patet. ❡ Ad aliaz rōnē pz in qōne. qm mot⁹ ꝛ qes sūt accidētia cōia. nō simpliciter sz sm qd. ut cōiter dr. qm sibi aliqō determināt subm. s. celū ꝛ terrā. etiā aliquo⁹ ipsoꝝ passiones dici pñt. q̄re de talib⁹ demon⁹ eē pōt nō ꝓpe sed large siue sz qd. ❡ Ad aliaz dr cōiter qȝ Ari. ibi de accñte separabili loq̄bat. ꝛ hoc videtur manifeste ꝓtēdere verba textus. ❡ Ad ꝯfirmationē dr qȝ Ari. ibi loq̄batur de necessitate eēntiali. que. s. ex nā generis ꝓuenit vel ꝓncipijs eēntialibus spēi. que vero tali necessitate ꝓdicātur p se ꝛ sm qȝ ipsuz de aliquo subo ꝓdicantur. ❡ Ad vltimū dr qȝ ar⁹ ꝓbat albedinē p eius causā siue diffōnē eēntialē posse demōstrari quo ad esse simplr nō demōstratiōe potᵐᵃ sed demōstratiōe sm qd determināte qōnē si est. sicut ēt hoiez eē demōstrari pōt p ei⁹ causaz. non tñ demōstrabile est albedinē inesse demōstratiōe ꝓprie sūpta. Ad ꝓbāduz enī albedinē inesse supficiei semp adduceret aliq̄ pmissa p accñs. aut ambe. q̄re ꝛc. ꝛ sic est finis ꝛc.

❡ Non ergo ē ex alio genere descendētē dmrare. ꝛc.

Questio XXIX

Queritur 29°. vtrū ꝯtigat demratorē descēdere ð gñe i gen⁹. Qz sic argr ꝓ. diuerse scie eisdē vtūt ꝓncipijs. q. ꝛc. assūptū ē Ari. circa illā partē pmi poste. ñ q ē ex alio gñe. ❡ ꝓ scia subalternata vtit ꝓncipijs scie subalternātis sicut musica ꝓncipijs ariᶜᵉ ꝛ pspecᵃᵃ ꝓncipijs geoᶜ. vt videt velle pħs i textu ꝛ patere pōt illis ispicienti. ❡ z° idē subz a diuersis sciētijs ꝯsiderat. q ꝛc. assūptū ꝓbat. qz linea supficies ꝛ corp⁹ tā a nāli qȝ a geoᵃ ꝯsiderātur tāqȝ subā vt vr de mēte

ari. 2. phy. i pncipio scdi tractat9. ¶ 3º eadē passio i diuersis sciis ɔsideraṫ ꝛ i ipsis dmōstraṫ. g ꝛc. assūptuz pbaṫ. qꝛ spicitas a geoº ɔsideraṫ tāq passio. silr a nāli ꝛ astronomo: cū terrā eē spicā ꝛ celū eē spicū ab vtroq illoꝝ dmōstreṫ. vt pz i spicieti. ꝛ ari. idē vř diceṫ. 2. phy. loco allato. ¶ Itē eclipsis lune a nāli ꝛ astronomo tāq passio ɔsideraṫ. g ꝛc. assūptum pz i spicieti. ¶ 4º. diuerse scie eodē vtūṫ medio ad eādē pbadū ɔclusionē. g ꝛc. assūptū pbaṫ qꝛ geoª ꝛ astronom9 ad pbādū spicitatē d aliq corpe vtunṫ p medio diffiº corpis spici q ē hēre cētꝝ a q oēs linee ducte ad circūferētiā sunt eqles. ¶ 5º subz vni9 scie ē passio alteri9. ergo ꝛc. ašis pz. qm magnitudo ꝛ numer9 q sūt goeº ꝛ arismetrice suba sūt nālis phie passiōes. ¶ Sexto arismeºª. i geomeªᵐ descēdit q tñ n se hnt sicut subalternās ꝛ subalternata. ergo ꝛc. ašs pz. qm ad demōstrandū dyametꝝ quadrati esse icōmēsurabilem coste geoª mediū assumit ex pte nūeroꝝ. ¶ Cōfirmaṫ qꝛ p[...]ua in nālem descēdit siue poti9 ascēdit qtū ad illā ptē q est de yride. vt pz. 3. meta. ¶ Itē geometria in cirugiā descēdit, cū tñ sint scie valde dispate. ad pbādum .n. vulnera circularia tardi9 sanari q oblonga opz vti pncipio aut ppositiōe geometrie. vt pz. qre ꝛc. ¶ Septio dyaletice demōstratōes ex cōneis pcedunt. ergo ꝛc. tenet ɔña d mēte arist. in textu. assūptū ē cōmentatoris. 4. phy. ɔmēto. 87. vbi dic q smones logici sunt extranei. Itē cōmē. seqnti. dicit q ex smonib9 logicis nō iudicaṫ aliqd eē vel nō esse sm extimationē intensam. qre ꝛc. ¶ Ultimo arguiṫ q si nō. hoc maxime videreṫ pp rationē quā iplicite inuit ari. in textu. qꝛ. s. demōstratio dz eē ex his q sunt p se ꝛ sm q ipm. sz hec rō n cōcludit. qꝛ risibilitas hoi cōparatur sm q ipm ꝛ p se, nō absolute q sūt diuersoꝝ geneꝝ. qm hō est d gnē sube. risibilitas vero de gnē qualitatis. qre ꝛc.

In oppositum est ari. in illa parte. non ergo cōtingit ex alio genere descendentē demōstrare. ꝛc. ¶ In ista questiōe. primo quedā pmittentur. scdo ponentur conclusiones.

Quantum ad primū. nota pmo sicut dictū est i expositōe textus q p gen9 in pposito nō intelligimus gen9 pncipale. demōstratoꝛ.n. ɔueniētissime demōstrat risibilitatē de hoie. nō obstāte q sint diuersoꝝ pdicamētoꝝ. sed intelligere debem9 gen9 scie ɔtra aliā sciaz distictē. ¶ Scdo nota q demōstratorē descēdere de vna scia in aliā sciam imaginari possumus, vł ex pte alicui9 dignitatis aut pncipꝫ. vel ex pte subi. vel rōne passionis: aut rōne medij demōstratiui. ¶ Tertio pmitto sic circa textū tangebatur q subm eē idez cū subo dupliciter ɔtingere pōt. vel simpliciter vł sm qd. exemplū pmi. sic spēs eēntialis alicui9 generis est idē cū illo. sicut hō est simplr idez aiali ꝛ ysocheles triangulo. Exemplū scdi sicut linea visualis dicitur sm qd idem linee absolute. qm est accidēralr eadē sibi. ꝛ similiter numerus sonorus ē sm qd idem nūero absolute. ¶ Quarto pmitto q datis duab9 scientijs quedā sic se habēt q neutra alteri subalternaṫ aliquo mō. sicut musica pspectiue. qdā vero alteri simplr subalternaṫ. sicut pspectiua geometrie ꝛ nāli. eo q subm pspectiue. s. linea visualis sub linea cōtineṫ que est subz geometrie. visus aūt siue visuale est subz qodā vel passio a naturali ɔsideratū. ¶ Idē diciṫ de musica q arismetrice ꝛ nāli subalternaṫ. qdā vero alteri sm ptē subalternaṫ. sicut cōiter diciṫ nālez phiaz quo ad ptē d yride ꝛ halo. q habeṫ. 3. meta. subordiari perspectiue. qūis vt puto illa nō sit pprie subalternatio qm pspectiua absolute dici dz ps scie nālis. sed poti9 esset subalternatio nālis phie ad geometriā. quo ad aliquā ipsi9 partem. Quedā vero quo ad vnā ppōez alteri subalternaṫ. sicut cōiter dř geometriā nāli subalternari quo ad illā ppōnem: d pūcto ad pūctuz rectā lineā ducere cōtingit. q ab eo psupponiṫ. sz pbaṫ. 6. phy. sicut etiā cirugicus geometre subordinaṫ q ad illā. vulnera circularia tardius sanantº q angularia. ¶ Ex quo inferṫ. q vbi demōstratoꝛ trāseat d subalternāte scia i subalternatā sciam dř descēdere. ecōuerso āt diceret ascēdere. Ubi aūt sint scie penitus disperate pt large loquēdo dici descēdere. dū de vna in aliam transit.

Quantum ad 2ᵐ sit pma ɔclusio. cōtigit diuersos artifices eodē vti pncipio. qūis tñ neuter illoꝝ ex h dicaṫ in sciam alteri9 dscendere. Pria ps ɔclusionis pz d mente arist. i textu. Paet etiā rōne: qꝛ tā geometra q arismetric9 vti pōt hoc pncipio. d quolz dř esse vel n eē ꝛc. ad pprios tñ termios ɔhendo. Dic̄.n. geoª q nō cōtingit idez silr eē lineā ꝛ nō esse lineā. arithmetic9 āt q nō cōtingit idez silr esse numeꝝ ꝛ nō esse numeꝝ. Uterq etiā ipoꝝ vteṫ h pncipio. Si ab eqlib9 eqlia demas remanentia sunt eqlia. geoª tñ ad lineā ɔhendo. ꝛ arismetic9 ad numeꝝ. 2ª vo ps ɔclusiōis pz. qm ex h vnus nō vtiṫ pncipio aut ɔclusione alteri9. neq subo vel medio vel passiōe ipi9. ¶ 2ª conclusio. n iconuenit dmōstratorē sic dscēdere: vt in scis alteri scie simplr vł scdm qd subalternata vtaṫ aliq pncipio vł cōclusiōe scie subalternātis. pz qꝛ pspectiua mł'us vtitur pncipijs ꝛ ppōnib9 geometrie. musica etiā mł'us vtiṫ pncipijs ꝛ cōclusiōib9 arismerice. ꝛ h asserit phs i textu. ¶ Item geoº vtit illa ppōe. d pūcto ad punctū rectā ducere ɔtingit: tāq ɔclusiōe dmōstrata a nāli. 6. phy. ꝛ rōne illi9 dicitur eidez scdz qd subalternari. ¶ 3ª ɔclusio. ad eandē sciam ptinet passionē alic9 generis d p se iferiorib9 ad illud gen9 demōstrare. pz. qꝛ scia ɔsiderās aliqd gen9 ɔhit spēs euisdē generis. sicut geoº triāgulū ɔsiderās ɔhit d ysochele. ꝛ pšir passionez triāguli d ipo dmōstrabit. Eadez ɔclusio videtur de mente arist. i phemio. ꝛ circa finem h9 pmi. Ex quo inferṫ q licet sic dmōstrādo diceret dscendere dmōstratoꝛ d gnē gen9 pncipale. nō tñ d gnē scie in aliud gen9 descendere diceretur. ¶ 4ª ɔclusio. demōstratoꝛ sic descēdere pōt vt in diuersis scientijs de eodē subo passiōes demōstret. qūis nō vtriq adequato. Prima pars pz de mēte Aristo. 2º phycoꝝ loco prius allegato. qꝛ tā nālis q geometra poterit de linea passiones aliqs demōstrare. ¶ Scda vero pars pz. qꝛ diuersarū sciarū nō pōt idē eē adequatū subz. cū eōne suboꝝ pumoꝝ sciētie distinguātur. Nota tñ q hoc nō est ppe descēdere. qꝛ qtū ad hoc vnus nō accipit ab alio. neq econtra. ¶ Sz ɔ ɔclōnē instatur. qꝛ dicit phūs q nō cōtingit demōstratorē de vna sciētia in aliā descēdere nisi subm vnius sit aliq mō idē cū subo alteri9. sz corpus mobile qd est subz naturalis phie neq est simplr idē neq sm qd cū linea que est subm geoº. vt pz. g nō cotingit demratorez de nāli in geoªᵐ descēdere neq ecōtra. cui9 oppoᵐ dř in pbatione cōclonis. ¶ Ad hoc multiplr rūdeṫ. Primo q Aristo. ibi loquitur de descēsu quo ad eandē passionē in diuersis sciētijs cōsideratā. nō eni demrabitur eadē passio in sciētijs diuersis: nisi subm de quo in vna demōstratur sit aliquo mō idē cum subo: de quo i alia demōstratur. ¶ 2º dř q sufficit vel subz adeqtuz vel subm nō adequatū idē esse aliquo mō cū subo alteri9. ꝛ sic i pposito cōtingit. Eadē eni linea tanq subm a geometra ꝛ nāli consideratur. qūis nō sit adequatū nāli phie sed particulare. ¶ 3º dř q illud nō est ppe descēdere sicut pus dictū fuit. ¶ 5ª ɔclo. nō sic cōtingit demōstratorē descēdere ex parte suboꝝ vt in diuersis sciētijs eodē oino vtaṫ subo formalr sumpto. pz. qꝛ lz diuerse sciētie idē subm ɔsiderare possint, circa ipsuz tñ diuersis vtūtur modis cōsiderādi. ꝛ per ɔñs nō vtūtur eodē oino. ašs pz de mēte Aristo. loco allegato. ¶ 6ª ɔclusio. n icōuenit sciētias diuersas eandē passionē de eodē subo demōstrare. ꝛ p ɔñs ex parte passionū alterā in alterā descēdere. pz ex 3º argumēto principali. ¶ Nota tñ q hoc nō cōtingit nisi altera alteri subalterneṫ. sicut astronoª nāli. nō etiā ambe per eadē meª pcise demōstrabūt. nisi astronom9 h faceret inquātū nālis ꝛ nō inqtū asteonom9 purus. ¶ 7ª ɔclo ad mētē Aristo. sit ista. nō sic cōtingit demōstratorē descēdere qtū est ex pte pas

tionis vt pastiane alic⁹ scie in altera scia demōstret oīno exīnea a ɔsideratoē illi⁹ scie. Pꝫ qꝛ alr seq̄ret alterā pmissaꝝ nō eē p se neqꝫ ꝑꝫ ꝙ ipm. sic Arist. ifert in textu. qr ꝛc. ℂ Ultia ɔclo. lꝫ cōtigat dmr̄atorē ō scia subalternāte i subalternatā descēdere rōne medy demr̄atiui q̄ oliq̄ passio ō subo dmr̄atr. allō tñ mediū nō ē oino ꝛ formālr idē in vtraqꝫ. Pria pꝫ ex ɔclone pꝫ ō sciētys q̄ꝝ vna simplr alteri subalternaf. sic astronomia nāli subalternaf sic vt a qbusdā ps nālis scie dicaf. nō. n. icōueniet tā nālem q̄ꝫ astronomū cōsiderare eclypsim lune per ɔparatōez ad dyametralē terre interpositionē inter solē ꝛ lunā. ex q̄ vmbra terre vsqꝫ ad lunam porrigaf. ℂ z᷑ vero ps pꝫ sic cōclō 5ª. ꝑdcō. n. medio vtef astronomus ꝑ relonē ad exn̄tiā solis i capite vel cauda draconis. ō q̄ nālis nō se itromittit. qr ꝛc. Ex ꝑdcis lferūf cor᷑. q̄dā. ꝑ ꝙ metaphycus i oēs alias scias descēdef pōt. qꝛ subꝫ ei⁹ ē ens tn̄ subta aliaꝝ sciaꝝ subyciūf. ℂ Itē dic Ari. in pe⁹ meta. ꝙ metaphyca rgulat ꝛ dirigit oēs alias scias. ꝛ ꝑ phy. pn⁹ nā la ɔ pmenidē ꝛ melisū ex ꝑncipys meta. ℂ z᷒ seqf ꝙ dyalecticus i oēs alias scias dscēdit quo ad modū ꝓcedendi. Pꝫ qꝛ cetere oēs scie modū ꝓcedēdi accipiūt o dyalectico. Etiā qꝛ via q̄dā ꝓbabili ꝛ argutitiua ꝑncipia sciaꝝ ꝓbare potest. vt sensit Ari. i topicis cū dic. ꝙ dyalectica hꝫ viā ad oēs alias scias. nō tñ ꝑ certitudinē ꝓbat ꝑncipia aliarū sciarū. Sic metaphyc⁹. Lꝫ oūt dyolecticus quo odmodū ꝓcedēdi i alias scias descēdere dicaf. nō tñ dicēdū est ipm sic descēdere quo ad res ɔsideratas. nō obstāte ꝙ de oib⁹. 10. ꝑdicamētis cōsideret sic metaphyc⁹. eo ꝙ res ꝑdicamētales nō ab eo ɔsiderant pure realr: sꝫ vt significabiles aliq̄ itentiōe scda. sic hac itentōe nom aut verbū ē gen⁹ vel spēs. ꝛ sic de silibus. ꝛ ꝑ ɔn̄s vt sic subta aliaꝝ sciarū realiū sub subo logice n̄ cōtinenf. nꝫ sibi q̄ ad rē cōsideratā subalternāf. siue subm logicale silr dicaf. siue ens rōnis. ℂ z᷒ seqf ꝙ nālphia i medicinā dscēdere pōt. pꝫ. qꝛ sibi simplr subalternaf. subꝫ. n. nālis phie ē corp⁹ mobile siue corp⁹ nāle. subm aūt medicie ē corpus hūanū sanabile qꝺ ē iferi⁹ ad subꝫ nālphie. Ex h tñ vt q̄dā dn̄t nō ɔcludi dꝫ medicinā eē nōlis phie partē. qm̄ nālis ɔsiderat corp⁹ mobile ad sanitatē n̄ q̄dē ꝓut ob arte sanef: sꝫ ꝓnāꝫ tm̄. medic⁹ āt sp in relone ad artē. ℂ 4᷒ seqf geo⁹ᵐ i cirugiā dscēdere q̄ ad illā ꝓpōnē vulnera circularia tardi⁹ sanāf. circul⁹. n. siue circlar sūt res a geo⁴ ɔsiderate sub qb⁹ ɔtief vuln⁹ circulare sic iferi⁹ ꝑ accn̄s sub suo supiori. qr ꝛc.

Ad argumēta

ꝑncipalia. Ad ꝑᵐ cū ei⁹ ɔfir⁹ᵐ pꝫ ex ꝑ⁴ ꝛ z᷑ cōclone. ℂ Ad z᷒ pꝫ ex cōclusione q̄rta ꝛ q̄nta. ℂ Ad z᷒ pꝫ ex 6ª. ℂ Ad cōfirmatōez silr pꝫ. Ex qd ā dn̄r ꝙ nālis cōsiderat eclipsiꝫ ꝑ respectuꝫ ad corp⁹ nāle. astronom⁹ vō ꝑ cōpatōꝫ ad corp⁹ mathematicū. Sꝫ h n̄ puto bn̄ dcm̄. cū astronom⁹ magl sit nālis q̄ꝫ mathematicus. vt collr ō mēte cōmē. ꝛ Ari. z. phy. ℂ Ad 4ᵐ pꝫ ex vltia cōclone: Quidā tñ negāt an̄s. Dn̄t. n. ꝙ ad ꝓbādū aliqꝺ corp⁹ eē spicū siue sit terra siue celuꝫ geo⁴ vtef h medio qꝺ hꝫ cētꝝ a q̄ oēs linee ducte ad circūferētiā sūt eq̄les. nāl vō mediū assumet a nā tal corpis. vt ꝓbabit terrā eē rotundā qꝛ oēs ei⁹ ꝑtes tendūt ad cētꝝ mūdi. ꝛ celū eē spicū qꝛ hꝫ i se pmᵐ velocissimi ꝛ vniformis mot⁹. astronom⁹ aūt ꝓbabit terrā eē spicā qꝛ eq̄lr distat a medio mūdi. silr celū eē spicū qꝛ equalr distat a terra. ℂ Ad 5ᵐ cōcedif an̄s sꝫ h nō est ɔ itētōez Ari. ℂ Ad 6ᵐ dici pōt geometriā q̄ ad illā ꝑtē arismetrice sbalternari. Et ꝑ idem rn̄deref ad ɔfirmatiōs. Aristo. ātvolūt ꝙ n̄ icōueniret dmr̄atorē dscēdere vbi vna scia aliq̄ mō alteri sbalternaref. Quidā tñ dn̄t ꝙ dmon⁹ geo⁴ nō ɔpēdet ab dmr̄atōe orismetrici nꝫ eꝫ. eo ꝙ ge⁴ q̄dratū assumit vt i cōtinuis ꝛ tñ repif. arismetric⁹ āt ꝓut i nūeris repif trāsūptiue. ꝛ geo⁴ nmneꝝ accipit mālr ꝑ reb⁹ nūeratis. arismetric⁹ āt numeꝝ formalr ꝓut ē formal q̄dā multitudo ꝓueniēs ex vnitatib⁹ aggregatis. Sꝫ h rn̄sio nō obstat argu⁴ vt patere pōt ispicienti. ℂ Ad 7ᵐ dr ꝙ cōm ē. loco allato rōnes vsitatas i nāli phia ꝑ terlos cōes ꝛ logicos appellauit sinones exneos. qm̄ nō sūt ꝑ terlos sibi ꝓpos. Hoc tñ nō obstat ꝑ⁹ dteriatis. ℂ Ad vltimū pꝫ ex nōbili ꝑ. Et sic ē finis.

ℂ Quoniā autem manifestū ē ꝙ vnūquodqꝫ mōstrare non est ꝛc.

Questio. XXX.

Uerif 30. Utrū dmr̄atio ex cōib⁹ ꝓcedere possit. Affirmotiue ar. ꝑ sic dignitates sūt ꝑn⁴ cōia q̄ tñ od oēm ɔcurrūt dmr̄atōꝫ. q̄ ꝛc. ma. ō se pꝫ. ꝛ mi. hr̄ i ꝓhēio cū ō dignitatib⁹ dmr̄ator ꝑcognoscat qꝛ ē. ℂ z᷒ dyalectica ꝛ metaphica sūt scie cōissime q̄ꝝ ꝑn⁴ ēt cōissima sūt ꝛ ꝑ ɔn̄s ipē ꝑ ꝑn⁴ cōiᵐᵃ ꝓcedere pn̄t. q̄re ꝛc: ℂ z᷒ geo⁴ ꝛ aris⁴ sepe vtūf his ꝑncipys. si ab eq̄lib⁹ eq̄lia dmas remanētia sūt eq̄lia. q̄cūqꝫ sunt eq̄lia vni tertio: iter se sūt eq̄lia. ꝛ oē totū est sua ꝑte maius. ꝛ tñ talia ꝑn⁴ sūt cōia ꝛ neutri illaꝝ appropata sꝫ ꝓpriā eaꝝ ɔsiderationē trāscēdētia. vt pꝫ. qr ꝛc. 4᷒ dmr̄atio potissima ē ō subo qꝺdā cōi ꝛ passiōe q̄ sibi cōpetit tāqꝫ vle ipi⁹ qr ē ex cōibus. ɔn̄a vr̄ nō. ꝛ an̄s pꝫ ex supi⁹ dterminat. ℂ 5᷒ ꝑn⁴ cōia sūt tāqꝫ agētia vlia. ꝑticlaria vō tāqꝫ agētia ꝑticlaria. sꝫ cā vlis pl⁹ īfluit i effcūꝫ q̄ꝫ ꝑticularis. vt pꝫ i libello ō cāis. q̄ magis dici dꝫ dmr̄atio eē ex cōibus ꝑncipys. q̄ꝫ ex particularib⁹. tꝫ ɔn̄o. cū mi. ꝛ maioꝛ a silr. sūt. n. ꝑn⁴ vlia respcū dmr̄atōis sic vtus sol respcū gn̄atōis oial: ꝑn⁴ vō particularia sic vtus determiota oial. ℂ Cōfirmaf. qꝛ tūc frustra eēnt cōia ꝑncipia ꝛ Ari. frustra posuisset disionē ꝑncipioꝝ quā i h ꝑ ponit i illa ꝑte. Dico autem principia ꝛc.

Ad oppositū

ē arist. i illa ꝑte qm̄ āt manifestū ē ꝙ vnūqꝺqꝫ demōstrare est ꝛc. ℂ In ista q̄ōne ꝑ pmittenf q̄dā. scdo ponentur conclusiones.

Quātū ad ꝑᵐ ponāf ꝑ distictōes ꝑncipioꝝ ꝑ modū sufficiētie. vꝫ. ꝑncipiorū qꝺdā ē cōplexū: qꝺdā icōplexū. ꝑn⁴ icōplexū sic subꝫ scie aut diffō aliq̄ per se nō i scia cōsiderata. h. n. ab Ari. ꝑn⁴ appellāf vt pꝫ i ꝓcessu illi⁹ ꝑtis dico āt ꝑn⁴ ꝛc. ꝛ tale ꝑn⁴ ē z᷑. qꝺdā ē cōe. sic ēs qꝺ ē sbꝫ meᶜᵉ qꝺdā ꝓpriū. sic li⁴ q̄ ē sbꝫ geoᶜ ꝛ nūer⁴ arisᶜᵉ. Cōplexū vō ꝑn⁴ qꝺdā ē cōe: qꝺdā ē ꝓpriū. cōe qꝺ sciaꝝ ꝑticlariū metas ꝛ terminos trāscēdit. sic ō q̄lꝫ dr eē vl nō eē. oē totū ē mai⁹ sua ꝑte si ab eq̄lib⁹ eq̄lia auferas rēanentia sūt eq̄lia. ꝛ ista cōiter dr̄ dignitates u n̄r. imo oē ꝑn⁴ ɔplexū idemr̄abile Ari. loco alla. vocat dignitatē. lꝫ i i⁴ ꝑte ē āt ꝑn⁴ dmr̄atōis ꝛc. stricte loqn̄do appellauit dignitates solū illas duas. ō q̄lꝫ dr eē vl n̄ eē: n̄ ɔtigit idē sil eē ꝛ n̄ eē. Dn̄t āt h ꝑn⁴ cōia. q̄dā. n. sūt q̄ necē a q̄lꝫ addiscēte hr̄i ꝛ sūt simplr idemr̄abilia. ꝛ stati fiūt nō ex sola terloꝝ no⁴. sic ille due ꝑ⁹ dcē q̄ ab Ari. ꝑ q̄ꝫdā excellētiā dignitatea ꝛ maxᶜ ꝓpōes dn̄r. Quedā vō sūt ꝑn⁴ cōia q̄ n̄ ē necē q̄lꝫ docēdū hr̄e lꝫ sint idemr̄abilia. ꝛ vt cōiter dr̄ discursu q̄dā iperceptibili itellc̄s nob fiūt nō. sic illa. oē to⁹ est mai⁹ sua ꝑte. si ab eq̄lib⁹ eq̄lia dmas ꝛc. ꝛ q̄cūqꝫ sꝫ eq̄lia vni 3᷒ ꝛc. ꝛ illa cōiter dici solēt cōes ai ɔceptōes. ꝑn⁴ vō ɔplexū ꝛ ꝓpriū ē ꝓpō idemr̄abil. ꝛ ꝑ se nō i illa scia i q̄ ē ꝑnᵐ metas sue scie n̄ trāscēdēs. sic āgli recti sꝫ eq̄les. ꝛ ō pūcto ad pūctū rectā ducef ɔtigit. Et ꝑ h patēt dn̄e iter ꝑn⁴ cōia ꝛ ꝓpa. Tale āt ꝑᵐ. lꝫ i ꝑcedētib⁹ ab Ari. gn̄āli noie dicaf suppō. h tñ ab eo diuidif. qꝺdā. n. ē absolute idemr̄abile. sic āguli recti sūt eq̄les. ꝛ h absolute appellaf suppō. qꝺdā oūt dmr̄abile sic ō pūcto ad pūctū rectā ducef ɔtigit ꝛ h diuidif ab Ari. qꝛ vel ab addiscēte abso⁴ ɔcedif qm̄ ꝑsuppōif. ꝛ sic suppō appellaf n̄ abso⁴. lꝫ q̄ ad hoieꝫ tm̄. vel n̄ absolute ɔcedif ab addiscēte sꝫ hꝫ ɔriā opionē i o᷒. ꝛ tc appellaf qꝺ. vel nꝫ ab eo ɔcedif nꝫ ɔriā hꝫ opionē. ꝛ sic dr petitio. ℂ Ex ꝑdcis pꝫ ꝙ n̄ iō in ꝓpo⁴ ꝑn⁴ dn̄r cōia qꝛ ex teris cōib⁹ ɔstituta. h. n. ꝑnᵐ āgli recti sūt eq̄les ex qbusdā teris cōib⁹ ɔstituif. qꝺ tñ ꝑticulore ꝛ n̄ cōe ꝑnᵐ dici dꝫ. ℂ z᷒ ꝑncipal distin⁹ dmr̄atōꝫ aliquā vel aliq̄ cōi ꝑn⁴ ē u nob⁹ mōis. vel i sua moꝝ⁴ cōitate. vti ɔhēdo ad ꝓpos terios. Exᵐ ꝑmi. vt si aliq̄ scia vtaf h ꝑn⁴ absolute sūpto. Si

ab eq̃lib⁹ eq̃lia demas ꝛc̃. Ex⁹ scḋi. vt si geo⁹ eodē vtatˀ pn⁹ ꝯhēdo ad lineā. vz. si a lineis eq̃libus eq̃les lineas dmas ꝛc̃. arismetric⁹ vo ad numeꝝ. vt si ab eq̃lib⁹ nūeris eq̃les nūeros dmas ꝛc̃. ℂ 3⁹ distīctio. aliq̄ demr̃atōez vti pncipijs cōibus in sua cōitate ē onplr. s. vel tanq̄ formalr demr̃atione ĩgredie͂tib⁹. vel solū ad illā vtualr ꝯcurrētibus. ℂ 4⁹ distī. sciaꝝ q̄dā est cōissima ꝛ alias sibi subalternās. sic̃ metaphyca. q̄dā vo pticularis. sic̃ arismetrica vel geo⁹. ℂ Premitto vlteri⁹ q̄ dmr̃atio simplr̃ dz eē ex p̃missis p se ꝛ fm q̄ ipsuz sit h̄ p̃ma ꝯ⁹.

His premissis

Aliq⁹ scie demr̃atiōes per pn⁹ cōia in p̄pa forma pcedere pñt tanq̄ formalr̃ ĩgredientibus demr̃atiōez. pz de dmr̃atiōib⁹ metaphice. sic̃. n. se hz metaphyca. ad ceteras scias sic se hñt ei⁹ pn⁹ ad pn⁹ aliaꝝ sciaꝝ. sz metaphyca ē oib⁹ alijs cōis. vt pz. p̃ meta. g̃ ei⁹ pn⁹ p q̄ pcedit sunt oib⁹ alijs cōia. ℂ 2⁹ ꝯ⁹. lz ita sit. metaphica tñ p pn⁹ cōia pcedēs p sibi p̄pa pcedere dr̃. pz d̃ mēte Ari. ĩ textu cū dic̃. ꝛ scia illoꝝ p̄pa oib⁹. vbi de pncipijs cōib⁹ loqr̃ ꝛ scia illoꝝ. s. metaphyca. pz ēt rōe. qꝛ sic̃ illa pn⁹ ad pn⁹ pticularia se hñt tanq̄ aliqd cōe. sic ēt metaphyca ad scias pticulares. qr̃ ꝛc̃. Uel sic. sic̃ se hz metaphyca ad alias scias sic pn⁹ cōia ad pn⁹ aliaꝝ sciaꝝ. g̃ a ꝯmutata ꝑportōe sic se hz metaphyca ad pn⁹ cōia sic̃ alie scie ad pn⁹ sua pticularia. sz alie scie per pncipia particlaria pcedūt tanq̄ p pn⁹ p̄pa. g̃ silr̃ metaphyca p pn⁹ cōia pcedit tanq̄ p sibi p̄pa pn⁹. qr̃ ꝛc̃. ℂ Ex his correlarie ĩferr̃ q̄ metaphyca ē maxie scia. pbar̃ p argumentū Ari. in lr̃a. qꝛ sciens p cās aliqualr̃ est sciēs. ꝛ sciēs per magis cās ē magis sciēs. ꝛ p maxie cās ē maxie sciēs. sed sciēs meta. ē h⁹. g̃ metaphyca ē maxie scia. tz ma. p regulā topicā. mior vo d̃clarar̃. ℂ Pio rōne oboꝝ pncipalr̃ ĩ ea ꝯsideranr̃. s. subaꝝ sepataꝝ. ꝛ p sertī rōne p̃mi obi qd̄ ē ēs. tūc. n. scit p cās supiores ꝛ altissimas merito q̄ꝝ maxie sciēs mereẽ appellari magis q̄ alia ex cā. qꝛ lz p̄dc̄a sint a nob difficulter cognoscibilia. maxie tñ fz nām suā scibilia dnr̃. ℂ 2⁹ rōe subi p̃mi qd̄ ē ens. vt pz p Auic. in metaphyca sua. sed tale ē p̄ notū ĩtellectui. vt pz. ℂ 3⁹ ex pte pncipioꝝ ex qb⁹ alia pbanr̃ pn⁹ sciaꝝ. vel saltē ĩ vtute eoꝝ roborant̃. ℂ 4⁹ qdā pbant ex pte finis meta. vz. cognitōis subarū sepataꝝ. Sz h̄ rō eadē in suba ē cū p⁹ q̄ sumitur ex parte obꝝ. ℂ 5⁹ qꝛ metaphyc⁹ puras reꝝ qditates ꝯsiderat q̄ ab alijs artificib⁹ nō nisi ꝯcte ꝯsideratur. vt pz. 7. meta. ℂ Ex oib⁹ g̃ his sil iūctis ꝯcludir̃ metaphycū eē maxie sciētē. ꝛ p ꝯñs metaphycā eē maxie sciaz. ℂ Ex qb⁹ ĩferr̃ metaphycā ĩ alias scias descēdere: nō tm̃ rōne subi ei⁹ p̃mi. s. entis sub q̄ subta aliaꝝ sciaꝝ ꝯtinẽr̃. imo ēt rōne alioꝝ ab ea ꝯsideratorū. cōsiderat. n. metaphyc⁹ cuiuscūq̄ rei pncipal' qditates ꝛ gñaꝛ ipoꝝ vsq̄ ad gñalissima. h̄ aūt ab alijs artificib⁹ psupponi rōnabilr̃ d̃bēt. Itē ꝛ rōne pncipioꝝ ꝯplexoꝝ q̄ adeo cōia sunt vt aliaꝝ sciaꝝ pn⁹ eisdez supponanr̃. q̄re ꝛc̃. ℂ 3⁹ ꝯclo dmr̃atōes sciarū pticulariū cōuenie͂ter vti pñt pncipijs cōibus tanq̄ vtualr ad ipas cōcurrētib⁹. pz p arg⁹ p̃mū. pz ēt p cōiter loq̄ntes. ℂ 4⁹ ꝯ⁹. lz demr̃atōes sciaꝝ pticulariū non formalr vtanr̃ pncipijs cōib⁹ in sua cōitate sūptis. eisdez tñ ꝯtractis ad p̄pria māz ꝯuenie͂ter vti pñt. Prima ps pz qꝛ illa pn⁹ sic̃ supra excedūt metas scie. 2⁹ ps pz ex 3⁹ arg⁹. Utraq̄ ps eiusdē ꝯclonis. pz de mēte Ari. paꝝ ĩfra cū dic̃. Sufficiens āt ē vnūqd̄q̄ istoꝝ quacūq̄ ĩ gñe ꝛc̃. Itē paulo post euz dic̃ ꝯtigere āt sil' affirmare ꝛ negare nz vna recipit dmr̃atio sz aut ĩdigeat mōstrare ꝯclonē sic̃. ℂ 5⁹ cōclusio. ad cōpletā doctrinā gñandā nō suffic̃ demr̃atiōib⁹ sciaꝝ pticulariū vti pncipijs cōib⁹ siue cōtracte siue vtualr̃. sed ēt pncipijs eis p prijs vti oz. pz. qꝛ tales demr̃atōes eē d̃bēt ex his q̄ sūt p se ꝛ fm q̄ ipm. qd̄ nō cōtigeret si solū ex cōib⁹ pcederēt. vt pz d̃ mēte phl ĩ textu. q̄re ꝛc̃. h̄ ꝯ⁹ ꝛ p̃ma ps p̄cedētis ꝯclonis pñt esse de mente Aristotelis.

Ad rōnes

pncipales pz ĩ qōe. ℂ Ad vltimā tñ dr̃ q̄ ꝯcesso p nūc añte. ꝛ ꝯñs solū cōcludir̃ pn⁹ vlr̃ magis vtualr̃ ꝯcurrere q̄ pticularia formalr̃. sz h̄ nō obstat p̄posito. ℂ Ad cōfirmatiōez: negāda ē ꝯñs sic̃ nō seqr̃ q̄ frustra sit vtus solis si p̄ter eā alia regrunr̃ agētia pticlaria ad aliquē effectū h̄ ĩferi⁹ pducendū. Et sic est finis ꝛc̃.

ℂ Nō ē āt suppōnz petitio qd̄ nece ē ꝛc̃. XXXI.

Querit 3⁹. vtꝝ dignitas solū p rōnē iteriorē nob sit nō. Or̃ ꝫ arg. sic̃. cuilibet ĩteriori rōni aliq̄ exterior rō corr̃ndet si g̃ fiat nō p rōnem ĩteriorē seqr̃ ēt q̄ p exteriorē pt nob d̃clarari. tz ꝯñs. ꝛ assūptū cōiter pz. ꝛ hr̃ ab Ari. p̃ pihermenias vbi dic̃ q̄ voces sūt eaꝝ passionū q̄ sunt ĩ aīa note. 2⁹ dignitas ē dmr̃abil'. g̃ p rōnē exteriorē nob manifestar̃. assūptū pbar̃. qꝛ ei⁹ significatū hz p se cām p̄orē ĩ eēndo. s. deū q̄ est oīuz alioꝝ cā. qr̃ ꝛc̃. 3⁹ si h̄ eēt veꝝ maxie cōtingeret qꝛ ad rōnē ĩteriorē ĩstare nō cōtigit. nz ad dignitatē sic̃ dr̃ ĩ textu. sz q̄ h̄ sit falsū ar. qꝛ sic̃ ad exteriorē ĩstare cōtigit ita etiā ad ĩteriorē cui illa exterior subordinar̃. q̄re ꝛc̃. ℂ Cōfirmar̃ qꝛ multi antiq̄ sic̃ heraclit⁹ p̃mā dignitatē negauerūt. vt pz 4⁹ meta. qr̃ ꝯ ipaz ĩstātie adduci pñt. ℂ Cōfirmar̃. qꝛ ex dignitate aliqd pōt ĩferri tanq̄ ꝯñs. ꝛ ab aliq̄ negari. negato aūt ꝯñte bone ꝯñe dz añs negari. vt ĩ logica cōiter pz. qr̃ ꝛc̃. ℂ 4⁹ dignitas aut dmr̃ari aut aliq̄ mō p noti⁹ pbari pt. g̃ ipa ĩdiget rōne exteriori. tz ꝯñs. ꝛ añs pbar̃. ea q̄ sunt p se nō demr̃ari pñt. vl' alio mō pbari. sz sole dignitates dnr̃ p se note. g̃ ꝛc̃. mi. vr̃ Ari. ĩ textu cū dic̃. q̄ p̄pō quaz nece ē eē p se ꝛ videri p se ñ ē suppō nz petitio. ꝛ ĩtēdebat dignitatē. vt pz ĩ expōne text⁹. ꝛ cōiter expositores oēs ĩ hoc cōcordāt. Ex qbus v̄bis vr̃ q̄ illa sit vna cōditio soli cōpetēs dignitati. vz. quā nece est p se videri. ma. vo pbar̃ auc̃te cōmē. 2. phy. cōmen. 3⁹. vbi dic̃. q̄ diffō nāe ē p se nō. ꝛ postea subdit q̄ nēo dicer̃ dz q̄ illa diffō nō sit cōclo dmr̃atōis. ꝛ vr̃ velle q̄ ipa pbari pōt p sillm̃ hypoteticū ꝛ p diuisionē aut p ĩdoctiōez. ℂ Itē ꝯmento 7⁹ tertij phy. dic̃ magnitudinem eē diuisibilē ĩfi⁹ eē p se notū tā nāli q̄ geometre. hoc tñ ab Aristo. demr̃ar̃ 6. phy. vt pz ĩuenti. Imo idem ꝯmentator ibidem affirmat q̄ cū illius demr̃atur etiā ille effectus demr̃abir̃. q̄uare ꝛc̃.

Ad oppositū

ē phs ĩ illa pte nō est aūt suppō neq̄ petitio ꝛc̃. ℂ In q̄ōne p̄ nō q̄ lz large accipiēdo dignitatē multo pl'es q̄ due sint dignitates. in p̄posito tñ h̄ accipir̃ stricte. fm q̄ ĩ illa pte accipir̃. ĩmediati aūt pncipij ꝛc̃. vbi dignitati due atribuūtur ꝯditōes. vz. q̄ sit absolute ꝛ simplr̃ ĩdemr̃abil'. ꝛ q̄ nece est quēlibet docendum hr̃e ipsā. ꝛ tal' est illa p̄pō. d̃ q̄libz dr̃ esse vel nō eē. ꝛ negatiua sibi corr̃ndēs. Cū. n. ei⁹ no⁹ ĩmediate sup notitia ētis fūdet̃ q̄ cuilz adiscenti ē necīa. eo q̄ concept⁹ entis est p̃m⁹ cōcept⁹ vl'is ĩtellect⁹ a q̄ alij concept⁹ vtualr̃ vel formalr̃ absolui nō pñt. seqtur ipsaz esse cuilz adiscenti necīā. ꝛ p hanc ꝯditōez pncipalr̃ dr̃t ab alijs q̄ nō sunt dignitates. p̄pter h̄ accidit q̄ si alicui p̄ponatur d̃bite ĩtellecta nō pōt ti dissentire. quēlibet ēt docendū talē oz hr̃e hitū vt sibi dissentire ñ possit. ℂ Notādū scḋo q̄ p̄pōnē aliquā eē p se notā ē duobus modis. vno mō qꝛ sit p̄pō necīa. ꝛ p̄pter sui manifestā v̄itatem. aut simplr̃ aut ĩcerta scia ĩdemr̃abilis. quō dicerem⁹ has p se notas eē: anglī tecci sūt eq̃les. ꝛ de pūcto ad pūctū rectā ducere cōtigit q̄ in geo⁹ sunt pn⁹ ĩdemr̃abilia. 2⁹ magis stricte dr̃ p̄pō p se nō. qꝛ p̄pter sui māifestā v̄itatē nō per aliā notificar̃. q̄lr solū dignitatē dicerem⁹ per se notaz. nulla. n. est p̄pō c⁹ assensus reqratur ad assensū h⁹. qn̄lz ē vl' nō est. q̄re per quādā excellētiā per se nō dr̃. qꝛ p̄⁹ iter alias q̄ large dnr̃ p se note. ꝛ per ꝯñs p̄ per se nō dici dz. ℂ 3⁹ notādū q̄ per rōnē ĩteriorē duplr̃ ĩtelligere possum⁹. ꝛ eē per rōnez exteriorē. Uno mō vt oīs illa rō ĩterior dicatur q̄ fuerit rō ĩteri⁹ ĩ aīa exn̄s. ꝛ opposito mō exterior q̄ fuerit exterius. sic̃ rō vocal' aut scripta. Alio mō dr̃ rō ĩterior solū lumē ĩtellectus agētis. p̄ qḋ ē dr̃ rō: qꝛ potētia ĩtellectiua rō appellan

solet cũ sit nālr̃ apta rõcĩnari. scdo dr̃ iterior. tũ qr illd lumē itellc̃s nālr̃ ē isitũ. tũ qr nõ p doctrinā nob acqrit. sic syll's vl aliqd tale: tũ qr p rõnē vocalē aut scriptā nõ exprimit sic argumētatões mētales pvocales exprĩmũr. Oppo° āt mõ ois argumtatio siue mētal fuerit siue ex mēte rõ exterior dicet de vocali z scripta ē mani⁹. mētalis vo iõ dr̃ exterior. qr nõ nālr̃ isita itellectui z pvocalē rõnē exteri⁹ exprimi põt. p doctrinā ēt exteri⁹ põt acqri. Premitto vlteri⁹ q dignitas p⁴ n̄ fit nob nõ per argumētatõez. sed solo lumie itellc̃a agetis. Pz õ mēte 9mē. 9men. s. tertij õ aia. Pz ēt rõne. qr dato opposito 9tigeret vt aliqd eēt 9plexũ noti⁹ pria dignitate. 9ñs ē falsũ vt pz. 9ñs tz. qr oē notificãs noti⁹ eē dz q̃ notificatũ. ¶ Ex pdcis 9cludit. 9clo rñsiua q̃sito. vz. dignitas p⁴ solũ nobin otescat per rõnē iteriorē. nõ āt p exteriorē. pz. per iteriorē itelligēdo lumē itellc̃s agētis. z per exteriorē argumtationē. Ex q̃ ifertur q tali dignitati õbite itelleete nemo iteri⁹ põt dissētire. pz. cũ eis dissētire nõ p̄t itellc̃s q̃ solo lumie itellc̃s fiũt nõ. Et h̄ ē qd itēdebat phs volēs q ɔ̄ ipsā dignitatē nõ 9tigit istare. neq ɔ̄ rõnem iteriorē sp istate 9tingit. ¶ Notāter dico iteri⁹ dissentire. qr nõ icõuenit exteriorib⁹ vbis negare dignitatē primā: qd multipliciter cã 9tigere p̄t. Uno mõ vtualr̃. negãdo. s. pponē aliq̃ i q̃ pria dignitas vtr maliter 9tinet. aut 9cedēdo aliq̃ ad quā seqtur o⁹ dignitatis. Scdo ex ignorãtia rñdēdi. sic pmeides z melissus motũ eē negauerũt ne cogerent 9cedere vacuũ. Tertio ex fallacia q̃dã apparēti: sic eraclit⁹ pria pn⁴ negauit. vt pz. 4. meta. 4: si hõ negaret vt se ad aliã mãz diuerteret. vl h̄ faceret grã disputatõis z iqsitiõis. Et alijs mõis multis h̄ 9tigere põt.

Ad argumēta

pncipalia. ¶ Ad pri⁹ pz i q̄ õne. qr p rõnē iteriorē phs n̄ argumtatõz mētalē itellexit. sz lumĩ itellc̃s agentis. ¶ Ad z⁹ negar̃ assũptũ. Ad pbatõez pz rñsio. i. 16. q̃õne. ¶ Ad 3⁹ pz rñsio sic ad p⁹. ¶ Ad primā 9firmatõz dr̃ q antiq dignitatē primā negauerunt ore z nõ corde. vel q negauerũt dignitatē vocalē nõ õbite itellectã. ¶ Ad scdam 9firmatiõez dr̃ q lz forte qs negatet 9clõnē aliq̃ illatã ex dignitate: aut sibi mēte dissentiret. nõ seqr̃ vt mēte illi dignitati posset dissētire. ¶ Ad vltimũ negar̃ añs. Ad pbatõez dr̃ accipiēdo pponē p se notã vt accipi cõiter solz negãdo miorē. Ad phm dr̃ q ibi accepit p se notũ magis stricte. vt dcm̃ fuit i q̃õe. 9mēt. vo locut⁹ ē õ p se noto large sũpto. z tale ñ ē dmrãbile dmrãtõe ppriē sũpta i ea scia i q̃ ē p se notũ. vt satis ex verbis illi⁹ appet cuz dicit q diffõ nāe pbar̃ p sill'z hypoteticũ: aut p iductõz. vl diuisionē. Per idē dr̃ ad aliã auctē 9mē. q magnitudinē eē diuisibilē i ifinitũ ē p se notũ i geo⁴ cõiter accipiēdo p se notũ. cũ h̄ tñ stat vt demõstretur in nāli phia zc̃.

¶ Cõtingere aũt simul affirmare z negare neque vna recipit demõstratio zc̃. Que. XXXII.

QUerit 32°. Utrũ illa ppõ qõlz ēs ē vel ñ est sit pn⁹ pri⁹. Ñe^re at. p sic. illa ppõ ē vna disiũctiua vel õ disiũcto extremo q̃ ptes ei⁹ psupponit cũ oē totũ suas psupponat ptes tãq pores eo. vt pz p phy. q̃re ptes ei⁹ erũt pora pn⁹ ipo. ¶ Cõfirmar̃. qr illud pn⁹ imediaᶜ sup ēte fũdar̃. qd vr̃ eē p⁹ eo sic sim^x ē 9posito p⁹. ¶ z° si sic. tc illa ppõ eēt p⁹ vez. pz 9ña õ se. q 9ñs sit falsũ arg. aucte Ari. z. meta. vbi dic̃. q p̄mũ vez ē ds a q̃ oĩa alia dñt va. illa vo ppõ ñ ē ds. vt pz. qr zc̃. ¶ 3° si sic tc eēt notissima ppõ. pz 9ña õ se: q 9ñs sit falsũ ar. qr illa ens ē ēs ē notiõ illa. g zc̃. assũptũ pbar̃. qr illa ē por ea vt pz. sz sic tes se hz ad eē ita se hz ad cogsci vt pz. z. me. ¶ 4° si eēt pri⁹ pn⁹ tc eēt firmi⁹ ɔ̄ qd istari ñ posset. 9ña nõ est p phm i textu. q 9ñs sit falsũ ar. qr duo ɔ̄dcõria õ eodē vificontur. õmrato. n. aiali i cõi vez ē q h̄ ē hõ. z q h̄ nõ ē hõ: postq illud animal est equus. q̃re zc̃.

Ad oppositũ

vr̃ eē phs illa pte 9tigere aũt sim̃ affirmare z negare zc̃. ¶ In ista q̃õe qdã moderni dixerũt m̄lta q̃ iudicio meo poti⁹ fuissēt taceda. Dixerũt. n. p q itellect⁹ human⁹ q̃ cito hz 9ceptũ ētis hz penes se oēs illas ppões ēs est ens. ens nõ ē nõ ens. oē ens ē ens. z nullũ ens ē nõ ens qõlibet ē vel nõ ē. z nõ 9tigit idē sil' esse z nõ esse. ¶ Ex qb⁹ tres fiũt 9blnatões vt pz. h̄ ē dcm̃ 9tigens z pauci fundamēti. z° dñt oēs illas eē dignitates. 3° dñt illã ens ē ens eē porem illa dignitate. õ quolz dr̃ eē vel ñ esse i gñe cãe efficiētis sz eē posteriorē i gñe cãe finalis. ¶ Et si dicar̃ q illa ens est õ scdo adiacēte: ē prior illa ens ē ens. dñt q nõ 9tigit dari talem pponē õ scdo adiacēte i mente. qr h̄ vbũ est i mēte significat quãdã 9patõez quã sine extmis nõ est itelligere z p 9ñs q illa ens ē nõ est ps illi⁹ mētal ens ē ens. q tñ est ridiculũ. Hec z alia dñt q̃ ptrãseo. ¶ Sit igr̃ h̄ pria distictio. pponē aliq̃ esse notã duob⁹ mõis itelli p̄t. Uno° qr significatũ ei⁹ est notũ. qlr̃ hãc: ds est: rustico dicerem⁹ notaz. siue ab eo scitã. q̃uis nesciret qd esset ppõ. z° mõ. qr ipa fm̃ q 9cept⁹ aut signũ aliqd tale extrisecũ esset nõ. Ex q̃ iferr̃ q pponē aliq̃ esse altera notiorē bis duob⁹ mõis 9tigere p̄t. ¶ z° distictio significatũ alic⁹ ppõnis eē alio significato noti⁹ est duob⁹ mõis. Uno° q̃ ad apphēsionē absoᶜ. qr. s. pri⁹ aptũ ab itea apphēdi alio° q̃ ad certi^{nem}. qr. s. itellectui magis aptũ appere certũ. ¶ 3ᵃ dist° 9ceptũ aliquē aut pponē esse alia ppõne priorē est duob⁹ mõis. aut q̃ ad apphēsiõez itellc̃s. aut q̃ ad ipi⁹ adherētiã siue credulitatē. ¶ 4ᵃ distictio vez duplr̃ accipir̃. Uno mõ trãscendēter put 9uertir̃ cũ ente z sic iter oĩa va ds diceter̃ pri^m vez. sic ēt iter entia ē primũ ēs. Alio mõ accipir̃ p vo scdē itentõis. vz. p ppõe va. ¶ His p̄missis sit ɔ̄ p⁴. aliq ppõ est itellcũi notior fz q 9cept⁹ aut signũ q̃ illa ppõ qõlz ē vl nõ est. pz. qr itellc̃s pri⁹ apphēdit illã ptez qõlz est tanq̃ signũ rē aliq̃ significãtē: q̃ totã illã pponē. vt pz. sic ēt uniuernes p docer̃ cogscer̃ nom z vbũ q̃ ppõez. z p⁹ cathegoricã q̃ hypoteticã. z cathe^{cam} simplicē q̃ 9plexã. qr zc̃. ¶ z⁴ ɔ̄. 9cedi p̄t alic⁹ ppõnis signifi^m eē noti⁹ significato pdc̄e ppõnis quo ad apphēsionē: lz quo ad certitudinē itellc̃s nullũ aliõ significatũ possit eē eo noti⁹. Pria pars pz. pri⁹. n. itellc̃s fertur ad apphendēdũ q ens ē q̃ ad apphēdendũ q qõlz ē vl ñ est. z⁴ vo pars pz. qr ei⁹ significatũ per nullũ aliõ itellcũi certificari põt. qr zc̃. ¶ 3⁴ ɔ̄. lz h̄ pri^m qõlz ē vl nõ ē hēat cõceptũ aliquē eo tpe vl nã priorē quo ad apphēsionē absolute: tñ quo ad itellc̃s adehsiõez ē oib⁹ alijs prior. Pria ps pz. ex argumto p. 9cept⁹. n. icõplex⁹ nã prior ē 9ceptu 9plexo. z ipz aliqñ tpe pcedit. cũ igr̃ illa dignitas dpēdeat a 9ceptu entis icõplexo. seqr̃ 9ceptũ ētis 9ceptu illi⁹ dignitatis siue ipa dignitate eē priorē quo ad suoz significatoz apphēsionem absolute. ¶ Itē 9cept⁹ ptis a 9ceptu toti⁹ psupponir̃ tanq̃ nālr̃ prior. qr illa dignitas q̃ ad itellc̃s apphensionē erit sua pte posterior. z° vero ps ɔ̄nis vr̃ õ se mãifesta. ita. n. firmiter itellc̃s illi pricipio adheret q nulli alter eq̃ firmiter vel firmi⁹ ē apt⁹ adherere. ¶ Itē oppositũ eius capere nõ põt itellect⁹. sic aũt õ illa nõ 9tigit ens ē ens. z sic õ silib⁹ m̃ltis. põt. n. qs facilr̃ imaginari aut itelligere q nullũ ens sit ens. qr zc̃. Cã vo qr itellc̃s firmissime ei adheret ē. qr ei⁹ 9cept⁹ ē imediate sup ente fũdar⁹ z p modũ disiũctõis primoz ɔ̄dcõrioz 9plex⁹. ¶ 4⁴ ɔ̄. q̃uis accipiēdo vez p re vo ds sit p̄mũ vez: tñ accipiēdo p ppõe vera illa dignitas p̄mũ vez dici dz quo ad certitudinē itellc̃s. Pria ps pz ex arg° scdo: z q̃rta distictõe. z° ps pz ex ɔ̄ne pcedēti. ¶ Itē qr ex vitare illius dignitatis cetere oēs roborãtur veritates 9plexe. saltē quo ad certitudinē itellectus. quare zc̃.

Ad argumēta

pncipalia. ¶ Ad p̄mũ z 9firmatiõnez pz ex tertia ɔ̄ne. Ad scdm pz ex q̃rta. Ad tertiũ pz ex p̄ma z scda sil'. Cõcedir̃. n. itellectũ nālr̃ eē aptũ p̄us apphēdere q ens est ens q̃ q qõlibz est vel nõ est. vt dic̃ 9clo scda. Cõcedir̃ ēt q itellc̃s nāliter ē apt⁹ p̄us apphēdere hãc pponē ens est ens: cui⁹ extrema sũt

icōpleta sub rōne ppōsa. q̄ apphēdere illā, qōlz ē vel nō ē. sub rōe ppōnis. vt dic̄ ꝯ pria. Et p h saluabit illa auctas sic̄ res se hz ad rē: sic se hz ad cogn̄ci. Dr tn̄ vlteri⁹ q̄ itellc̄s nō ē apt⁹ nālr magis adhereŕ huic ppōni. ēs est ens. q̄ illi. qōlz ēs vł nō est. sz poti⁹ eꝫ. Quare quo ad h dicereŕ tale pn⁹ ēē noti⁹. Dr ēt signi^m ipi⁹ ēē absolute pri⁹ signifi° illi⁹: ens est ens. q̄ seqŕ formalr ēs est ēs. ḡ qōlz est vł nō ē. ⁊ n̄ eꝫ nisi forte gr̄a māe. pōt. n. q̄s imaginari siue p ite⁹ fingere q̄ nihil sit q̄uis tn̄ qōlz ens sit vel nō sit. qr̄ ⁊c̄. ¶ Ex his tn̄ dcls nulla est nec̄itas appellādi dignitatē illā ppōnē ens ē ens ⁊ q̄sdā alias de q̄b⁹ mētōez faciūt moderni q̄uis dici possit. ¶ Ad vltimū ꝯcedit ꝯn̄a pria. ¶ Ad rōnē i oppositū negaŕ ān̄s. ⁊ ꝯn̄r negaŕ illa. h nō ē hō ōm̄ratō aiali i cōi. ¶ Et si at. sic h est nō hō. ḡ h nō est hō. tz ꝯn̄a ab affir^{ua} ō p̄dicato ifinito ad negatiuā ō p̄dicato finito. ⁊ ān̄s pz. qr h est asin⁹. Rn̄detur negādo ꝯn̄a; nec̄ illa regula vł̄r ⁊ absolute tz. sz bn̄ seqŕ in pposito cū ꝯdnōe q̄dā. sic arguēdo. hoc est nō hō. ḡ hoc f̄m quid nō est hō. Et sic est finis q̄ōnis.

¶ Et dyalectica oibus est: ⁊ si aliqua temptet vł̄r mōstrare cōmunia ⁊c̄. Questio XXXIII.

QUerit 33. Utrū metaphyca ⁊ dyalectica vtanŕ oib⁹ pncipys cōibus. Negatie arg. sic. qr si sic eēt tūc metaphyca esset certissima sciaꝝ. pz ꝯn̄a. qr pn̄a cōia sūt oiūz certissima. q̄ ꝯn̄s sit falsū ar. Primo qr scia ō aia vī metaphyca certior. vt pz in phemio li. de aia. vbi vī velle Ari. ⁊ ꝯmē. q̄ illa scia alias excedit nobilitate subi. ⁊ certitudie ōm̄ratōis. z° qr scie ma^{ce} sūt i p̄ gradu certitudis vt testaŕ ꝯmen. z. meta. qr̄ ⁊c̄. 3° si dyalectica vtereŕ oib⁹ pricipys cōib⁹ tūc ipa nō eēt alic⁹ determiatı gnı̄s. pz ꝯn̄a. qr pricipia illa cōia non descendūt ad aliquā determinatā nāꝫ. pz ēt ꝯn̄a de mēte Ari. i textu. q̄ ꝯn̄s sit falsū ar. ¶ Prio qr dyalectica ꝯsiderat de entib⁹ rōnia ⁊ de itentōib⁹ primis ⁊ scdis. q̄ sūt gnı̄s ōtermiati. cū oīa sint q̄litates q̄dā vt pz. ¶ z° qr vt cōiter dr̄ subz logice ē sillis q̄ est q̄d ōterminatū. ¶ 3° qr si eēt idetermiati gnı̄s h maxie vī. qr pbaret vł pbare posset vtrāq̄ ptē ꝯdictōis. pz ꝯn̄a f̄m phm i textu. sz q̄ ꝯn̄s sit falsū arg. qr dyalectica ē scia. q̄ libet āt scia est hit⁹ acq̄sit⁹ p ōm̄ratiōez. sed demr̄atio n̄ pbat nisi vnā ptē ꝯdictiōis. ḡ ⁊c̄. ¶ 4° nā aliq̄ scia ōteriati gnı̄s sic nālis phia aliqn̄ pbat vtrāq̄ ptē ꝯdictōia i ea. n. sunt opiones ꝯrie q̄ ꝯdcōria ꝯcludūt. quare ⁊c̄.

Ad oppositū ē Ari. i illa pte. ⁊ dyalec^a vtiŕ oib⁹ ⁊c̄. ¶ In ista q̄ōe p̄ ōteriabiŕ q̄situ. scdo videbiŕ difficultas p̄mi argumēti pncipal. z° difficultas scdi.

Quantū ad p̄^m sciēdū p̄ q̄ metaphyca ⁊ dya^{ca} dn̄t scie cōes r° aliaꝝ sciaꝝ. hoc tn̄ diuersimode ꝯuingit. metaphyca. n. dr̄ scia cōis. qr et⁹ ꝯsideratio pricipalr ē circa ens ⁊ ptes eēntiales ētis. s. circa. 10. p̄dicamēta ⁊ passiones coꝝ ⁊ circa q̄ditates simplices oiuz reꝝ. qr̄ ō oib⁹ abso^e ⁊ q̄ditatiue ꝯsiderat. ⁊ ex hoc puenit vt sua pri^a sint pricipys aliaꝝ sciaꝝ cōia: qr̄ pp h ēt pōt dici cōis. Dyale^a vo de entibus rōnis ꝯsiderat sic ō gn̄e. spē. idiuiduo subo. p̄dicato. ppōne. ⁊ sillo. Hec āt oib⁹ reb⁹ cōia sŕ. De q̄cūq̄. n. re ppō ⁊ sillis formari p̄t vt pz. Ex h ḡ scia cōis appellaŕ n̄ āt qr res oēs q̄ditatiue ꝯsiderat sic metaphyc⁹. lz. n. ō. 10. p̄dicamētis se logic⁹ itromittat sic pz i li. p̄dicamētoꝝ Ari. tn̄ nō ē nisi i relōne ad scdas itētōes. sic spēꝫ. ⁊ gen⁹ ⁊ alia h⁹. Dr̄ scdo cōis: qr illd ō q̄ pricipalr ꝯsiderat. s. sillis siue argumētatio ē isīr̄m oib⁹ sciētys cōe. 3° dr̄ cōis qr ex cōib⁹ q̄busdā itētōib⁹ pcedit dyalectice siue pbabilr arguēdo ea q̄ sunt aliaꝝ sciaꝝ. siue sint ppria siue cōia. magis tn̄ ad cōia. ⁊ pp h ōrigit q̄ argumenteŕ circa pn̄a cōia. vitas. n. ⁊ cogni° pncipioꝝ cōiū i aia: ē ex cognitiōe termioꝝ cōiuz. ⁊ h cōiter logicavtēs appellaŕ pserti ab Alberto i expōne h⁹ māe. Cū igr̄ tā dya^a q̄ metaphyca sint scie cōes mōis p̄dcı̄s seqŕ ipas rōabilr ōbere vti pncipys cōibus. ⁊ p h pz rn̄sio ad pricipale q̄situ. Sciēdū scdo q̄ lz ābe pricipia cōib⁹ vtanŕ l h tn̄ drn̄t. Primo qr metaphyca pbat ipa pn̄a cōia. Prias. n. dignitates q̄uis n̄ simplr̄ pbet pōt tn̄ isti aut illi pbare q̄ ipas negaret. alia pn̄^a cōia pōt absolute pbare vt dixi i expōne text⁹. Et h testaŕ licōnēsis. ō. q̄ q̄dā pn̄^a cōia dn̄t dispōes q̄titatinas ⁊ hoc ptiet ad scias mathematicas sic̄ q̄cūq̄ sūt eq̄lia vni z° ⁊c̄. Quedā āt dn̄t dispōes mot⁹ ⁊ mobil. ⁊ hoc ptinet ad nāles. sic q̄ mot⁹ est ⁊ mobile ē. Metaphyca vo ꝯsiderat dispōes ētis q̄ sūt supra dispōes q̄titatis ⁊ mot⁹. qr̄ rōnabilr pbare poterit pn̄^a cōia. Dyale^a vo n̄ sic vtiŕ pncipys cōib⁹ vt ipa pbare possit vt q̄dā dn̄t. ⁊ h ē vex̄ ō logica ꝯsiderata vt docēs. Cōsiderata tn̄ vt ē vtēs nō icōuenit q̄ pn̄^a cōia p viā pbabilē possit ōclarare. Scdo dr̄ nt qr metaphyca p pn̄^a cōia aliq̄d ōm̄ratiue pbare pt. dyalectica vo nil̄ p ipa pbat nisi pbabilr ⁊ sine certi^{ne} ōm̄ratōis 3° qr dyalectica dat artē pbādi siue declarādi pn̄^a p̄ma nō tn̄ ipa pbādo. sic ēt dat artē dem̄randi i geo^a vel aris^{ca} nō tn̄ i ipis dem̄rat. talē aūt artē tradere nō spectat ad metaphy. cū sz poti⁹ ad ipm spectat pbare ipa pn̄^a. Quarto. qr vt q̄dā dn̄t metaphyc⁹ aliq̄s passiōes ō p̄mis pricipys dem̄rat q̄s n̄ ondit dyalectic⁹. sic q̄ pricipia pria sŕ oio p se nō. ⁊ q̄ oba eorū n̄ pōt aliq̄s mēte ꝯcipe. Sz puto saluo meliori iudicio q̄ tales passiōes ō pncipys p̄mis ōm̄rare magis ad dyalecticū ptineat q̄ ad metaphy^m pptea q̄ ꝯsideranŕ sub itētōe z^a q̄ ad dyalecticū pncipalr ptinet. ¶ Ex p̄dcis iferŕ q̄ metaphyca nō solū scia. sz ēt itellc̄s ⁊ sapia dict dz. Dr̄. n. scia p q̄tō aliq̄s dem̄rat ꝯnes. Dr aūt ite⁹ p q̄tō dirigit pn̄^a pria. vocaŕ. n. hit⁹ pncipioꝝ p̄moꝝ itellc̄s. vt ifra videbiŕ ab Arist. Sz dr̄ sapia pp q̄ttuor ꝯditiōes sapie attributas ab Arist. 6. ethycoꝝ. ¶ Pria ē attigere vltimū. sic. n. ille sapiēs artifex appellaŕ q̄ vltimū i arte sua attigere pōt. vbi. g. sapiēs ciuitatoꝝ. sic ille sapiēs abso^e diceŕ q̄ vltimū abso^e attigit. talāt ē metaphyc⁹. attigit. n. p sui ꝯsideratōez deū ⁊ itelligētias q̄ sūt vltia respcū cognitiōis nr̄e: attigit etiā prin^a pria q̄ sūt vltima p viā resolōnis. ¶ z° ꝯdi°. ē q̄ sapiens ē circa totū ⁊ nō circa ptē. ⁊ h idē tāgiŕ i phe° meta. cū dr̄ q̄ sapia oia cognit. tal aūt ē metaphy° q̄ ꝯsiderat ens ⁊ oēs ptes ⁊ passiōes entis ⁊ ptiū suaꝝ ⁊ pn̄^a fūdata sup ente ⁊ partib⁹ eētialib⁹ entis: ꝯsiderat ēt deū q̄ ē totū. qr cā vl̄is oiuz. ⁊ pp h dō nō dr̄ arātor neq̄ faber. qr tal est circa partē. ¶ 3° ꝯditio est. qr sapia est certi^{ma}. h idē tāgiŕ i phe° meta. cū dr̄ q̄ sapia ē circa certiora. h⁹ vo ē metaphyca. cū ipa sit certissima rōe oboꝝ q̄ ab ea ꝯsideranŕ. ⁊ certissima rōne pncipioꝝ suoꝝ q̄ certi^{ma} sūt. ⁊ q̄ ab ea aliq̄lr ōclarari pn̄t. ¶ 4^a ꝯditio est eē capur. sic. n. caput cetera mēbra dirigit: sic sapia ē aliaꝝ directrix. ppter h dr̄ i phe° meta. q̄ sapis est pncipal. ⁊ nō subseruiēs. Et pp h de⁹ dr̄ sapiētissim⁹. qr dirigit totū vniuersū. Hec āt faŕ metaphyca. ꝯsiderās. n. pn̄^a cōissima ⁊ vl̄r oia entia regulat ⁊ dirigit omnes alias scias. quare ⁊c̄.

Quātuz ad z^m sit h distictio q̄ certitudo scie duplr accipi pōt. Uno° ex certi^{ne} modi pcedēdi. Scdo mō ex certi^{ne} obi siue reꝝ i ipa ꝯsiderataꝝ. Dr̄ āt obm i aliq̄ scia ꝯsideratū rē certi⁹ qō hūerit firmi⁹ eē ⁊ imutabili⁹. Ex q̄ seqŕ deū ⁊ itelligētias rē entia certi^{ma}. pz. qr entia firmissima ⁊ maiōis entitatis. Idē ēt pz de mte Ari. z. met. cū dic̄ q̄ sic se hz oculus noctue ad lucē solis sic se hz itellc̄s nr̄ ad manife^{ma} ī nā ⁊ itelligit p mātfe^{ma} i nā deū ⁊ itelligētias. vt cōmen. expōit. Per idē ēt pz q̄ aīa iee^{ca} ē ceteris entib⁹ nālib⁹ h ifeṙi⁹ exn̄tib⁹ firmior ⁊ certior. ¶ z° sumi pōt certitu^o scie ex certi^{ne} suoꝝ pncipioꝝ. ¶ Pria ꝯ. meta^{ca} ē q̄lz alia scia certior certitudie obi. pbaŕ. qr oba ō q̄b⁹ ꝯsiderat. s. dō ⁊ itelligētie ⁊ reꝝ oiuz q̄ditates sūt obis aliaꝝ sciaꝝ firmiores ⁊ certioris ētitatis. qr̄ ⁊c̄. tz ꝯn̄a. ⁊ assūptū vī ō se notū. ¶ Ex ꝯne correlarie seqŕ q̄ scie nāl ē mathēaticis certior certitudine obi. pz qr res nāles firmioris ⁊ maioris ētitatis sūt q̄ mathēatice sic̄ līea supficies triāgul⁹ ⁊ alia h⁹. ⁊ p ꝯn̄s nāl q̄ ad h ē medis iter metaphycā ⁊ mathēaticas. ¶ z^a ꝯ. metaphyca ē q̄lz alia scia certior. z° mō. ꝯ pz. cū ei⁹ pncipia. s. p̄me dignitates

tes.sint oib9 alijs notiora ¶ 3a ɔ.mace scie sūt oib9 alijs sciē tijs certiores cer^tie mōi pcedēdi.pbat.qr matheatice scie pcedūt sil' ex certiorib9 nob ⁊ nāe.alie vō vt plim ex notiorib9 nob ⁊ ignotiorib9 nāe.qr ⁊c.tȝ ɔña.⁊ assūptū pȝ ispiciēti illarū sciaꝝ pcessus.nāl'.n.et ēt metaphyca vt plimū ab effectib9 ad cas pcedit.matheatic9 vō sic arismetric9 ⁊ geo9 ex cāis nob ⁊ nāe notiorib9 ad effect9.vel saltē ex ꝑorib9 q̄ ad nāꝫ q̄ tū sūt nob ntioraꝫ qr ⁊c.Eadē ɔ pȝ ex ɔmē.loco allāto cū dicē dmr̄atōes mace sūt i p̄ gradu certitudis ⁊ nāles sequūt eas: ɔtē dmr̄atōes mace magis dubitatōꝫ excludūt q̄ nāles aut mece ⁊ firmi^ma ac ēt euidē^me ɔcludūt. g.tȝ ɔña.⁊ am pȝ ispi^ti pcessus illaꝝ sciaꝝ.B āt p tāto ɔtiget qr dmr̄atōes mace ex his originē trahūt q̄ fm nāꝫ suā sūt min9 dubi^lia ⁊ min9 i eis ɔtigūt errores accidere itellcū hūano. Enria.n.nālis sunt alligata motui mãe ⁊ gbusꝫ q̄litatib9 iensibilib9 merito q̄ꝫ i sēsu ⁊ ɔñt i ite^u varij pñt accidere errores. Res vō mace ab oib9 his absolute sūt.⁊ p ɔñs cū nāles dmr̄atōes ex sēsib9 ⁊ trāsmutatōib9 originē hēant:mace vō ex pncipijs p se notis q̄ ab alijs abso^lu sūt.seq̄t mathēaticas dmr̄atōes magis excludere dubitatōes:ēt euidenti9 ɔcludere q̄ metace.vel nāles. qr ⁊c.¶ Si igr̄ ɔiūgant he due cāe sil'.qr.s.uemr̄atōes mace sil' ex notiōib9 nob ⁊ nāe pcedūt.⁊ qr magl dubitatōes excludunt.rōnabil'r seq̄tur mathēaticas eē certissimas.⁊ esse in p̄ gradu certitudis.vt igt ɔmē.loco allegato. Inter mathēaticas āt certior ē arica ⁊ ɔñt geo^a. alia vō sic astronōia musica ⁊ pspectiua hñt me^u iter mathēaticas ⁊ nāles.¶ 4a ɔ. cer^tie mōi pcedēdi nālis ē me^a iter metaphycā ⁊ mathēaticas.qr lȝ tā nāl' q̄ metaphyc9 vt plimū ab effcū ad cāꝫ pcedāt.tñ nāl' pcedit ex notiorib9 nob ad cās sēsib9 nr̄is ppinq̄s.metaphyc9 vō ex notiorib9 nob ad cās a nob remotissimas. vt pȝ qr ⁊c.¶ Eadē ɔ.pȝ ex ɔmē.loco alla^o cū dic. ⁊ nāles sequūt eas.¶ Circa p̄dcā dubitat.qr res nāles ita hñt cās ex gbus eēntial'r ⁊ imediate depēdēt sic ēt mace q̄s nō repugnat itellectui hūano pfecte eē cognitas. ⁊ p ɔñs i nālib9 aliqd pcedere pōt ex notiorib9 nob ⁊ nāe ⁊ sine aliq̄ dubitatōe sic ēt i mathēaticis qd̄ r̄pugnat p̄dcis.¶ Cōfirmat.si eēt aliqs hō hñs ite9 adeq̄tū.tc̄ scia nālis illi9 hoīs eēt ex notiorib9 nob ⁊ nāe ⁊ sine aliq̄ dubitatōe sic mathēatice.illa tñ adhuc eēt nāl' sic illa quā nc̄ hȝ sor.g scia nāl' d se ē apta eē ex certiorib9 nob ⁊ nāe sic mace. ⁊ p ɔñs q̄ ad mōꝫ pcedēdi eē eq̄ certa vl' certiō. ¶ Idē arg^m fieri pōt de meca.¶ Ad B nu9 dicāt alij vt sibi placet mihi vr̄ eē ɔcedēdū me^cam sciaꝫ ⁊ nālē d se aptas eē hr̄e ita certū mōꝫ pcedēdi sic mace. verūtñ d fcō n̄ hñt.nec i acgrēdu ipās d nouo pñt hr̄e ita certū. ⁊ B ɔtingit ex ibecillitate itellcs hūani cui vt plu9 i nālib9 ⁊ metaphicis h9 i adiscē9 occurrūt effcūs q̄ cā.nȝ ibite d nouo uispōi possꝫ ad cognitōꝫ illaꝝ sp a cāis icipiēdo.⁊ B suffic ad itētōꝫ ɔmē. loco allato p9 ad vitatē ɔnis.¶ 2o dubitat qr circa sēsibilia ppa min9 errare ɔtigit q̄ circa cōia vt hr̄.2.d aia.sȝ nāl' phia ɔsiderat d sēsibilib9 pprijs.vȝ.d colore.odore.sapore.sono ⁊ tāgibili q̄litate. Ex no^a ēt illoꝝ oīs noti^a nr̄a originē trahit. maca vō sēsibilia cōia ɔsiderat vt mag^nem nūeꝝ ⁊ fi^am.qr i nālib9 vr̄ mi9 errores accider posse q̄ i mathēaticis.c9 u9 dcm̄ fuit.¶ Ad B p̄ dr̄ q̄ si arm aliqd pbaret so9 ɔcluderet i 1a pte phie nāl' i q̄ de hꝫ sēsibilib9 pprijs dterminat min9 ɔtigere errare q̄ i mathēaticis sȝ d alijs phie partib9 B nū oporteret. ¶ 2o dr̄ q̄ lȝ circa sēsibilia ppa q̄ ad eoꝝ simplicē apphēsionē.aut apphēdēdo ipa eē.mi9 errare ɔtigit.q̄ tñ ad sciētificā notitiā q̄ p eoꝝ qditates ⁊ cās cognoscūt ⁊ p sitas cās passiones d ipis notificant mlto pl9 errare ɔtigit q̄ circa ēria maca ⁊ hoc pp̄ter varias mutabilitates qb9 nāa subijciūt.qr ⁊c. ¶ 3o dubitat ɔ p̄mā ɔnē.qr vr̄ q̄ scia li.phy.q̄ d do pricipal'r ɔsiderat i li.8.sit eq̄ certa certi^te oīb sic me^ca.⁊ p ɔñs aliq̄ nāl's cer^te oībi ē eq̄ certa sic metaphyca.¶ Ad B rūdet q̄ i.8. phycoꝝ ñ ɔsiderat d do ⁊ itelligentijs fm se ⁊ gdi^te. sȝ d ipo ɔsiderat iquātū p̄m9 motō.metaphysic9 vō d ipis ɔsiderat q̄ ad ipoꝝ gditates.certi9 āt ⁊ firmi9 hoc mō hȝ eē ds i eo q̄ ds q̄ i eo q̄ p̄m9 motō.¶ Ad B ēt fac̄ q̄ metaphyc9 pricipal'r ⁊ directe ɔsideratiōe neū ⁊ itelligētias ɔsiderat.nāl' vō ñ sic pricipal'r ⁊ directe pri9 motorē ɔsiderat.sȝ ex ɔsiti post dterminationē dteriare mot9.ex ob dō vō pricipal'r ⁊ directe ɔsiderato in aliq̄ scia magis ē alijs parib9 certitudo sumenda q̄ ex ipo min9 pricipal'r ⁊ directe ɔsiderato sic pȝ.qr tō nō concludit.¶ 4o dubitat.qr dcm̄ ē arismetricā geo^a eē certiorē.ɔ magnitudo q̄ ē subꝫ geo^e certior ē q̄ ad nos ⁊ q̄ ad nāꝫ nūero q ē subꝫ ari^ce. g geo^a ē ari^ca certior.tȝ ɔña.⁊ assūptū pbat.qr nūer9 cātur ex diuisiōe ɔtiui vt hr̄.3.phy.qr ē q̄ ad nāꝫ certiō. ⁊ a nob cognoscit p cognitōꝫ magnitudis vt pȝ.qr magni^o ē nob certiō.¶ Ad B p̄ dr̄ q̄ lȝ nūer9 strictī^me suꝑ9 sit so^m nūerus reꝝ mālium abiuicē sepataꝝ.large tñ i imālib9 nūer9 repitur.ubo.n.duas eē itelligētias aut tres eē aīas. sic āt uccip^9 nūeꝝ ñ oꝫ ipꝫ eē magni^ne nāl'r ꝑorē.nūer9 āt ab ari^co ɔside^rus ē nūer9 formal' siue a reb9 mālib9 nūeratis siue imālib9 idr̄nter abstractis.¶ 2o dr̄ q̄ lȝ nūer9 ab ari^co ɔsiderat9 cāret so^m ex diuisiōe magni^is.ñ seq̄t sciam d magni^ne fore certiorē.sic lȝ magni^o a suba ⁊ mā i eē dpēdeat ñ seq̄t sciam nālē q̄ d his ɔsiderat fore geo^a certiorē.¶ 3o dr̄ q̄ ari^co ñ ɔsiderat nūerū q̄ ad eē ei9 i sbo.nec sȝ ei9 gdi^tem.qm̄ ille ɔsideratōes ad nālē ⁊ me^cam ptinēt.sȝ ɔsiderat eū abstracte.⁊ p q̄sto ab eo sumit tō mēse.⁊ pportōis.mag^e ēt a geo^a ɔside^rur ñ fȝ eē i māꝫ nec gdi^te.sȝ magni^te abstracte ɔsi^rar adiuuicē ɔpat.⁊ qr rō mēsure p̄ i nu^ro repit ⁊ ɔñr i magni^ne iō nūer9 vt ari^ce ɔsiderat9 priorē magni^ne vt geo^ce ɔside^ra.qr erit q̄ ad nāꝫ certiō. ¶ 4o dr̄ q̄ lȝ ɔcederet magni^nem eē nāe certiorē ex B ñ euidēter ɔcludit geo^am eē ari^ca magis certā q̄ ad modū pcedēdi de q̄ fiebat mētio sup^9.dmr̄atiōes.n.ari^ce magis dubi^tes excludūt ⁊ eisdē certi9 adheret itellcs q̄ geo^cis. ⁊ B qr sūt d misurijs ⁊ pportōib9 q̄ p̄ i nūero iueniūt. Quidā vō B dicūt q̄ geo^a ē min9 certa q̄ ari^ca.qr se hȝ p additōeꝫ quādā ad ipāꝫ pūct9.n.q ē p̄n^m magni^nis addit supra vnitatē pōnem in ɔti^u q̄ vnitas ē p̄n^m nūeri.sȝ B puro dcꝫ ñ magni pōderis.¶ Et si arg.q̄ tūc euclides dbuit ari^cam ppōere geo^e c9 oppo^m fecit.

Quātuꝫ

Respōdetur q̄ hoc fuit ad bene placitū. ad 3m sūt varij mōi rñdēdi.Quidā.n.p̄ distiguunt q̄ act9 rōnis d gb9 dia^ca ɔsi^rat dupl'r ɔside^ri pñt.Uno9 fȝ q̄ sūt act9 aīe i ipa hñtes eē sic i subo.Alio9 fm q̄ appli^ca ad res q̄ꝫ sciaꝫ q̄rim9.⁊ put fuerit organa discurrēdi ⁊ ɔñr no^am acgrēdi.Prio9 sūt ɔside^ra phyce ⁊ nō dya^ce.Ad 3m.n. d aīa spectat d hȝ actib9 dter^re fm p̄dictam ɔsidera^nem. vbi d suba aīe ite^ue ɔsiderat.d potētijs.⁊ actib9 ipi9.2o sūt dya^ce ɔside^ra.Ad dyalecticū.n.spectat trader reglās d mō arguēdi.oñdere qd sit silla.qd ppō.qd subꝫ.⁊ qd p̄dicatū:ex qbus sills itegrat.¶ Si g act9 rōnis p̄ mū ɔsideeēt sic sūt dterialis gnis.si 2o dnr gnis idetermiati eo q̄ ad oēs res indr̄nter applicat.cū ñ reb9 oīb9 argu^ca fieri possint.⁊ d ipis no^a q̄dā acgri.De actib9 ēt rōnis p̄ mō ɔside^rus hr̄ scia q̄.s.hr̄ i li.d aia. d actib9 vō.2o ɔside^rus ñ hr̄ ppe scia sȝ mōus sciēdi qm̄ dya^ca magis mōus sciēdi q̄ scia dici9 dȝ.¶ Lȝ iste mōs sit pbabil' istari tñ p̄t ɔ ipm. Prio qr eadē rōne seq̄ret me^cam eē gnis idetermiati.ɔ9 ñ vr̄ d mēte Ari. ɔn pbat.qr ēs qd ē sbȝ me^ce idr̄nter oib9 ētib9 applicat.qr ⁊c.¶ Et si dr̄ q̄ ēs oīb9 rebus applicat tāq̄ aliqd d ipis p̄di^le.act9 vō rōnis nō sic oīb9 reb9 applicāt.sȝ solū tāq̄ istra B nō obstat ar^to.qr sic oīa ɔueniūt i ente sb rōne ētis ⁊ p hoc me^ca ē gnis determiati. sic oēs act9 rōis a dia^ca ɔside^ri i B ɔueniūt q̄ sūt istr̄a itellcs.qre ēt dya^ca erit gnis dter^ti.¶ 2o ar.sic.oīa ētia rōnis a dya^co cōside^rata ud vnū p̄n^le hñt attributōꝫ.g dya^ca nō min9 ē dtermiati gnis q̄ me^ca.tȝ ɔña.⁊ am pȝ.qr oīa hñt attributōeꝫ ad sills q̄re. 2o mod9 rñdēdi p̄mittit q̄ dya^ce subꝫ ē sills.pȝ d mēte oiuꝫ.ꝫ9 p̄mittit q̄ sills ē istr̄m q̄ddā cuilꝫ scie idr̄nter appli^c.¶ Ex his lfert q̄ dya^ca nō ē alic9 gnis dtermiati.qr.s.gen9 sbꝫ d quo determiat a nullo artifice determinat.sed cuilꝫ ē cōe

hoc aut modus i sola idē ē cū pcen. ¶ Tertius modus alicon. et Alberto sūpt⁹ pmittit hāc distictōez. et ē dyaca. s. vocēs et vtēs. Dyaca docēs ē ex aliqb⁹ certis reglis pcedēs ad qualibz sciaz aliā regulādū l pcedēdo ō nō vni⁹ l nō alteri⁹. et hō subz ē silts siue vt aliq volūt argūtio et hō ē gnis ōterlati. Dyaca vō vtēs ē q vib⁹ aliq sciētijs applicata viā hz pbabilē ad pbādū nō solū altez oppositoz sz vtrūqz. hō āt dyace vt sic n ē aliqd ōtermin⁹ subz. silts. n. ē subz dyace accepte vt ē docēs. si āt fm q vtēs. dialca ḡ docēs cū ōtermi⁹ hēat subm assumit ōterminatā ḡdictōis ptē. et ōtermin alterā ḡcludit alterā relinqndo. sz dyaca vtēs vtrāqz assumet et ḡcluder pt pbabilr arguēdo. et ex hoc accidit q dyaca iterrogat i. ad vtrāqz ptē dubitat. et ḡnr rōes mouet ad vtrāqz ptē. v. g. i nāli phia dubitat dyacus vtz mūdus sit ppetu⁹. et hō ē fm Ari. iterrogare. et ḡnr ad vtrāqz ptez pbabilr arguet siue p ppa siue p cōia: hō est igr qd Arist. itēdit i textu cū dic q dyaca nō ē gnis alic⁹ vni⁹ nec sic diffinitorū q̄rūdā: hō ē nō sic altez pbat ḡdictoriorū gn ēt altez pbabilr ḡcludere possit. q nō ḡtigit i sciētijs alijs spālib⁹ q̄ soluz verā et necīā ḡdictōis ptē ḡcludūt aliā relinqndo. et iō nō interrogāt vt dic Ari. cū subdit. demōstrātē. n. nō est iterrogare, appet ḡ iste mod⁹ valde ḡsona⁹ vbis Ari. qd ēt appet p vba seqntia vbi dic. q hō ḡsa sūt i his q̄ de silko. ibi. n. hāc eādem sniaz vr innuere. Hūc ēt mōz vr pōere albtus q hāc distictōz innuit. q alia ē logica docēs et alia vtens. Ex hō tñ nō volo q alia sit realr logica docēs a loica vtēte. sz alia fz rōnē tñ. et expsse vult idē albtus dem Ari. q dyaca nō ē sic diffinitoz. itelligēdū eē ō logica vtēte nō āt docēte. hō idē ēt appuit sentire licon. cū dic dyaca vō lz iquātū ipa ē ps phie hēat subz ppriū . s. scōas itentōes q̄ apponūt pmis itētōibus iquātū p ipas puenir ō cognito ad icogtū. tñ iquātū ipa ē ars et istrm phie n hz subm ppriū. qz ipa iuestigat p viā opionis et pbabilitatis de oī subo iuas dispōes tā pprias q̄ cōes. et sic pt iterrogare vtrūqz oppositoz eo q i et⁹ ptāte sit p viā pbarius ondere oēa.

Ad rōnes

pnles. ¶ Ad pmam pz ex ar. z. ¶ Ad illō tñ qd dr de scia ō aia dr q arist. et ḡmen. n aliō voluerūt nisi q scia ō aia ē alijs nālib⁹ certior certitudie obi. ¶ Ad zam ḡcedit ḡna et ḡna loqndo ō loica vtēte. ¶ Ad rōnē pmā et scōaz i dō dr q ic ḡcludūt ō loica docēte. ¶ Ad zam dr logicā vt sic nō eē sciaz sz modū sciēdi. ¶ Ad aliā dr q hō n fac nāl phs inquantū phs. sed vt dyalecticus vtēs. qr rc.

¶ Augent autem non per media. Sed in post sumendo rc.

Questio XXXIIII.

Queritur 34. vtz ad aliqz ḡnē ōmfatiōes multiplicari possint pp multiplicitatē medioz ad eādē ḡnē. Or sic arg. qz data illa ḡne ois hō ē suba iter subz ipi⁹ et pdi⁹ pla cadūt eētialia me⁴. i. aīal. corp⁹. et corp⁹ aiatū. p q̄z qdlibet illa ḡ pōt ōmfari. igr rc. pz ḡna. et a⁹ vr ō se notū. ¶ z⁹ eaō ḡ⁹ ōmfatur qr. et ōmfatur ppter gd. ōmrāri pōt. igr rc. tz ḡna. et a⁹ ē Ari. i illo ca⁹. Sz dr qz et pp gd scire rc. pz i multis ḡclonib⁹ q̄ vtroqz mō demfant. ¶ 3⁹ eiusō cōclonis plēs pnt eē cāe imediate i diuersis gnīb⁹ cāz. sz p qualz illaz pōt fieri ōmfio pp gd. ḡ pla me⁴ pp gd ad eanō ḡnē adduci pnt. qr rc. ma. hr. z. phi. et mi. hr. z. h⁹. ¶ 4⁹ i diuersis sciētijs eaō ḡ⁹ plib⁹ medijs potime ōmfatur. ḡ rc. tz ḡna. et a⁹ pz ō talib⁹ ppōnib⁹. celū est spicū. terra ē rotūda. q̄ a nāli phō et ab astronomo diuersis medijs demfantur. vel pz ituenti illoz pcessus. quare rc.

Ad oppositū

ē phs cū dic. augent āt ōmfatōes nō p me⁴. ¶ Pro ōteriatiōe qōnis ḡ noto q z⁹ ē ōmfio s. ppter gd et qz. siue q̄dā est potissima et q̄dā n potissima. Noto z⁹ q eaō ḡ⁹ p plēs cās eētiales et imediatas i diuersis gnīb⁹ cāz demfari pt ōmfōe ppter gd. q̄ potissima dici solet. pz de mte arist. z. h⁹. ¶ z⁹ dist⁹. demfatōes mltiplicari zr ḡtigit. Uno⁹ rōe medioz ad eādez ḡclonē. Alio mō i post assumēdo. i. sumēdo aliqd sic subm aut passionem qd alterū se⁹ ordine nāe. Alio⁹ i lat⁹ assumēdo. vt si eēnt duo suba lateralr se hñtia sub aliq̄ coi. pz hō distictio i textu. Aliq etiā pnt eē mōi mltiplicādi demfatōes q nō sunt ad ppom. ¶ z⁹ dist⁹ demfatōes augeri i post assumendo tripl ḡtigere pōt. vno mō l assumēdo pla suba se p ordinē hñtia fm sub et s. vt cū demfatuz fuerit z lum hre tres ḡnr eadē passio ō ysochele ōmfet. et ḡnr ō triāglo q ē i semicirculo. z⁹ assumēdo pla suba se hñtia iuicē fm ordinē pōris et posterioris. aut ḡstituētis et ḡstituti. vt si ōmfauero oēz nūez eē parē vel iparē. ḡnr eandē passionē demōstrē ō binario. deide de trinario. et sic vlterius i ifi. binari⁹ āt et trinari⁹ et sic deiceps vt lgt licon. lz ḡsiderati fm q spēs nūeri sint spēs coeq̄ sub eo cōsideratis tñ ipsis fm q vn⁹ ē pars alteri⁹: et ḡstituēs ipm. sic vn⁹ est nālr alio pōr. 3⁹ assumēdo passionē alic⁹ subi post aliā passionem pōrē illa. vt si p demfet oēz hoiez eē disciplinabilē. et ḡnr demōstret ipz eē risibilem et sic vlteri⁹ p ordinē. ¶ Prīa ḡclo. ōmfatiōes gb⁹ eadē ōmfat pa⁹ mltiplicari pnt i post assumēdo tā p q̄z z⁹ q̄z 3⁹. pz ō mēte Ari. loco allato. ¶ z⁴ ḡ. i talib⁹ ōmfatōibus nō pōt i ifim pcedi i post assumēdo rōne passionū aut rōne suboz se hñtiū fz sub et s. z⁴ ps pz. qm ordo pdicamtal a gnālissimo vsqz ad iduidua nō pt eē ifinit⁹. Prīa ēt ps vr nō cū eiō subon cōpetere possint ifi⁶ passiōes. ¶ 3⁴ ḡ⁹. assumēdo subz post subz q̄ se hñt fz pius et posteri⁹ n repugnat i ifim multipli ōmrātōes. pz. qz sic spēs nūeroz n repugnat i ifim pcedere sic duo tria et sic i ifim. sic n repugnabit eādē passionē ō ipis ōmrān⁹ m kti i ifim ōmrātōes. et iō dic licon. q ari ḡclones rgeor sūt ifi⁶ et n ḡphēdūr oēs actu ab itelli pōe fini⁶. sz ab itell pōe ifi⁶. nō tñ q dū Ari. vtit i textu illo terio ifi⁹. nō voluit aliō dre nisi q q̄rcūqz suba assumerq̄ ō se iuicē pdicetur sub et s. ḡtigeret fz nūez illoz suboz multi⁹ posse ōmrātōes ¶ 4⁴ ḡ. demrātōes mul⁹ pnt r⁹ eiusō passiōis i lat⁹ assumēdo. pz ō mēte Ari. qm hō pa⁹ finitū vl ifi⁹ q̄ ō oī nūero demrar ḡnr ō nūero pari et ō nūero ipari ōmrāri pnt q̄ sb nūero lateralr ponūr. qr rc. ¶ 5⁴ ḡ⁹. ad eādē ḡnē plēs ōmrōes diuersoz genez adduci pnt. pz p z⁴ rōnē pnlem. et i gbusdā pcessib⁹ Ari. pt appere q eadē ḡ⁹ ōmrābir ab effcu. et a cā siue p cāz rēotā siue ppiquā. et p ḡns diuersia gnīb⁹ ōmrātōuz qr rc. ¶ 6⁴ ḡ⁹. ad eādē ḡnē plēs pnt adduci ōmrātōes pp gd pz ex. z. arg⁹ pnli. pz ēt ex⁰. lunaz. n. eclypsari ōmrāri posset p dyametralē iterpōnē terre iter solē et lunā. et p solē eē i capite vl cauda dracōis. ¶ Itē vt cōiter dr eē disci⁰ ō hoie ōmrari pt p eē aīal rōnale tāqz p cāz formalē vl efficiētē. et p eē al felicitalc tāqz p cāz finalē. ¶ Ultia ḡ. ad mētē Ari. fit ista. ipōle ē ad eādē ḡnē ōmrātōes p p gd mltipli p plēs cās eētiales i eoō gne cāe. pbar qz ōmfatio pp gd. solū fit p cāz eētialē et imediatā vt supi⁹ patuit. Sz ipole ē i eoō gne cāe esse plēs et eētiales cās et imediatas eiusdē effect⁹. qr rc. ¶ Ex ḡne ifert cū ōmfatōes mec nō pcedāt nisi p vnū gm⁰ cāe. s. formal. vt hr a ḡmē. p. phy coz. q ipole ē ad eādē ḡnez plēs ōmfatōes i mascis adduci. et hō ē vt gdā dnt qd Ari. pnr itēdit

Ad rōnes

pnles. ¶ Ad pmā dr alterā illaz demfationū vel ābas n eē potimas nec pp gd: qr nihil cōcludit ḡ itētōz Ari. ¶ Ad zam et 3am pz i qōe. ¶ Ad vltimā dr q vel altera illaz sciaz demfabit ōmfatōe qz. vl si ābe ōmfabūt pp gd hō erit i diuersis generibus causarum. et hoc nō obstat itentioni Ari.

¶ Sz dr qz et ppter quid scire primuz gdē in eadem scia rc.

Questio XXXV

Queritur 35. Utz ab Arist. cōueniēter distiguantur ōmfio qz. et ōmrātio pp gd. Pro pte nega ar. Prio sic. n⁰ ē ōmrātio qz. ḡ rc a⁹ pr. ōmrātio ē ex pmis vis et imediatis pōrib⁹ notiōibusqz cāis ḡnis. vt pz ex diffōne ōmrātionis. sz n⁰ ōmrātio qz. ē h⁹. qm ōmrātio ab effcū nō ē ex cāis ḡnis. ōmeātio vō p cāz rēotā n ē ex imediatis. p imediata itelligēdo pxiā ḡni. qre rc. ¶ Cōfirmar nā demōstratio fac scire vt patuit pius. sz ōmrātio qz n. fac scire. ḡ rc. mi. pbar. qz scire ē rē p cām cogscere. et qm illi⁹ ē cā rc. sed ōmrātio ab ef

fectu nō fac̄ scire p cāz vt pz. dmrātio vō p cāz rēotā vt sic ñ
fac̄ cogscere p cāz imediacā. qd̄ reqrit̄ ad diffōnē scire vt pa
tuit in p̄cedētib⁹. qr̄ ⁊c̄. ¶ z° p̄n̄ʳ ar. sic. aliq̄ ē dmrātio q̄ nec
ē qz nec ppgd. ḡ i° difio ñ ē sufficiēs. q̄ tñ ab ar. p̄oit̄ p suffiᶜⁱ.
ta° pbat̄. p qz dmrātio p effectū rēotū aut demr̄io a sig̃ ñ ē
ppgd nec ēt qz. cū nō sit p effectū ↄuertibilē nec p cāz remo
tā. qr̄ ⁊c̄. ¶ z° qz de° ad ipoſe ducēs nō ē qz nec ppgd. cū nō
sit p cām i eēndo nec p effectū. Idē etiā pzō demonᶰᶜ ptiᵒ.
cū ar. ysochelē hr̄e tres p ꝫ q̄ triāgul° bz. z. ñ ē de°. ppgd.
cū ibi demret̄ vlē de subō p̄. nz qz. cū nō sit p effectū aut p
cāz remotā. vt pz. qr̄ ⁊c̄. ¶ 3°. qz vbi p diffinᶰᶜᵐ hoīs demre
tur z° pa° ipi° q̄ gr̄a ex̄ᵗ sit risibile hr̄ ñ ē. qz dmr̄io ppgd. qm̄
ñ ē imediata. cū iter diffiᶰᶜᵐ hoīs ⁊ risibile mediet alia pas
sio. nec ē qz. Naz si ita eēt maxie ↄtigeret qz eēt p cāz remo
tā. ꝫ nō vr̄ vez. qm̄ cā remota ō qua ari. logr̄ ē cā vlior ef
fectu. vt pz i tex. talis āt ñ ē aial rōnale respcū risibil. ḡ ⁊c̄.
¶ 4°. idē vr̄ ō mēte ↄmen. i suo p̄he° qd̄ p̄misit i lib. phy sic.
vbi dic̄ q̄ trea sūt modi demōᶰᵘ. vz. dem° a signo. dm°
qz ⁊ dem° simplr. cū ḡ demr̄io a sig̃ sit de° qz. ⁊ demr̄io cāe
ppgd. seqr̄ dmrōᶰᶜᵐ simplr sub neutro istoz ↄtiᶰ. qr̄ ⁊c̄.
Idē asserit. z. phy. cōmē. z z. vbi disputās ↄ auic. asserit tres
eē mōs dmr̄ionū: vz. simplr qz ⁊ ppgd. ¶ z° p̄ncipalr ar. sic.
si affirᵐᵃ sit v̄a. aut ḡ demr̄io qz ⁊ ppgd sp̄e dr̄nt. vl̄ soluz
accitalr. p̄mū dici ñ p̄ōt. qm̄ formata aliq̄ demrōe i scripto
ꝓ ppgd ex sola terioz trāspōe poterit fieri qz. ⁊ eᵒ. vt sa
pere pt ↄsiderāti. Sz ꝫ nō ↄtigeret si de° qz ⁊ ppgd abiui
cē sp̄e differret. qr̄ ⁊c̄. nec z° videt̄ dicendū. qz ōba illaz ō
nionū drn̄t sp̄ē. vz. notiᵃ qz ⁊ noᵃ ppgd. qr̄ demr̄iōes qz et
ppgd abiuicē sp̄eᶜᶜ ⁊ ñ soluz accitalr̄ distiguunt̄. lz ↄn̄a. qz
distiguūt̄ p ōba. vt hr̄. z. ō aia. ⁊ aᵒ ō se pz. ¶ 4°. si qd̄ sic
ꝫ pserti ↄtigeret sic ari. dic̄ i tex. q̄ drn̄t p̄dcē demᶰᶜˢ
subictis sciētys. qz. s. i scia subalternāte scirem⁹ ppgd. ⁊ in
subalternata qz. Sed ar. ꝫ fūdamētū fᵒ eē. qz nālis subalter
naf simplr meᶜᶜ. vt satis pz. ⁊ tñ ō aliq̄ dic̄ metᶜᵘˢ. qz. ō q̄ nāl̄
dic̄ ppgd. ḡ ⁊c̄. aᵒ pbat̄. nā metaᶜᵘˢ p̄supponit subas sepatas
a nā eē. ⁊ ñ pbat eas eē p cāz. nālis vō dicit ppgd. igr̄ ⁊c̄. lz
ↄn̄aᵒ pvtraq̄ pte vr̄ eē ↄmē. ↄmē. vl. p̄mi phy. vbi dispu
tās ↄ Auic. dic̄ q̄ entia sepata a mā eē ñ declarat̄ nisi i nāli
sciā. ⁊ g dic̄. q̄ p̄ᵃ phia nitit̄ pbare ētia sepata eē peccat. ꝫ. n.
ēna sūt subta p̄ᶜ phie. ⁊ declarat̄ i posterioꝛib⁹ analeticis. q̄
impoſe ē aliq̄ sciaz ōclarare suū sub eē. qr̄ fm ↄmē. meta. ō
subtys sepatis dic̄ qz. nālis vero ppgd. ¶ Dr̄et forte aliqs.
q̄ nec nālis nec meta. dicit ppgd ō subtys sepatis. lz meta.
p̄supponit eas eē accipiēs a nāli. nālis vō demrāt ipas eē
nō demᶰᶜ ppgd. lz a posteriori p eternitatem mot⁹. vt pz. 8.
phy. ⁊ ꝫ voluit ↄmē. ¶ Sz ↄ. q̄ subē sepate sint. aliq̄ est cā.
loq̄ndo saltē ō subtys sepatis citra p̄ᵃᵐ cāz. ⁊ tā cā q̄ efficā ñ
sit p se maīfesta. igr̄ p illā cām demōstrari poteric itelligēti
as sepatas eē. ⁊ ñ a meᶜᵒ vt pz. qr̄ reliqr̄ q̄ ꝫ ptieat ad nālē.
¶ p. ex rn̄siōe sil̄ cū vbis ↄmēta. vr̄ seq q̄ meᶜᵒ simplr sub
alternet̄ nāli. nā: posiq̄ medic⁹ accipit a nāli subas separas
eē. lz subē sepate sūt subta metaphy. seqr̄ q̄ meta. accipit su
um subz a nāli. ⁊ p ↄn̄a simplr subalternat̄ eidē. ꝫ tñ vr̄ icō
ueniēs. ¶ Itē si rn̄sio eēt vera. eē oria ari. eēt nulla. vbi dic̄.
q̄ scia subalternana dicit ppgd. subalternata vero dicic qz.
¶ Cōfirmat̄ arᵒ p̄ncipale sic. alic⁹ ↄn̄is ↄsiderate a sciētia
subalternata. q̄ ad qz ē: nec ipa: nec subalternās dic̄ ppgd. ḡ
⁊c̄. aᵒ pz i ex° posito i lr̄a. qm̄ vulnera circularia tardi° sana
ri q̄ angularia ñ ↄsiderat̄ ppgd a cirugico nec a geoᵃ. cū tñ
cirugic⁹ ↄsideret qz ē ipi°. ¶ Si. n. geo° ↄsīeret ppgd. vt arīs. i
tex. dic̄. tūc demr̄ione ppgd illā ↄn̄ē demrāret. qd̄ cn̄ ē fᵒ.
q̄ō ista ñ ↄsiderat. ¶ Dr̄et̄ forte. q̄ geoᵃ ↄsiderat cām illi⁹
effcūs ñ tñ ipaz applicādo effcūi. ⁊ sic ↄsiderat ppgd. igr̄an
do qz. ⁊ ꝫ ē qd̄ arist. voluit i tex. ¶ Sz ↄ. p̄dcā ↄclō hz cām
p̄oze ipa. ⁊ ñ ē p se nota. ḡ p illā cām poteric demrāri. ⁊ nō vr̄
q̄ āstifice illō fieri dz. ñ. n. a cirugico nz a geo° nz a q̄uis alio
āstifīce. Sile argᵐ fieri p̄t ō aliq̄ ppōe pspectiue c⁹ solā cāz cō
siderat geo°. ¶ Cōfirmat̄ scdō atᵒ p̄ncipale. Nā si sic eēt vt
ari. dic̄. p̄ti ↄtigeret ō pspectiua respcū geoᶜ. ⁊ mu°ᶜ respcū
ariᶜᶜ. vt dr̄ i textu. sed q̄ ꝫ sic fᵐ ar. Nam lica visualis q̄ est
subz pspectie aut ō lineā q̄ ē subz geoᶜ addit aliq̄ p se passio
nē linee. aut aliqd p accn̄s sibi attributū. Si p̄mū. seqtur q̄
geoᵃ ↄsiderare bz q̄cūq̄ ↄsiderat pspectiua. ⁊ sic nō erit scie oi
sticte. lz ↄn̄a. qz ↄsiderās subz dz ↄsiderare passiōes p se ipi⁹
vt hr̄ i fine h⁹ p̄mi. qr̄ ad eandē ptinebit ↄsiderar̄ ppgd ⁊ qz.
¶ Si vero dicat̄ z°ᵐ. seqr̄ q̄ de liea visuali nō p̄t eē scia spe
cialis. qz ō his. q̄ sūt entia p accn̄s nō p̄t eē scia. sic hr̄ ab arist.
supi°. Idē argᵐ fieri p̄t ō nūero sonoro q p̄oit̄ subm muᶜᶜ re
spectu nūeri q ē subm ariᶜᶜ. quar̄ ⁊c̄.

Ad oppositū

est phs i illo ca. Sz qz dr̄e etiam pp
gd. In ista q̄ōe erūt tres arti. i p̄ō terminabit̄ mā p̄mi ⁊ z ᵃ argu
mēti p̄ncipal. i scdō mā tertij. in tertio mā quarti.

Quantū

ad p̄ᵐ. p̄remittēdū ē p̄. q̄ lz de° mlciplr disti
gui possit. soᵃ tñ demr̄io ppgd. ē p̄p̄e dmr̄io.
⁊ ē illa q̄ ab arist. diffinit̄ i p̄cedētib⁹ iux̄ sniaz lico. ⁊ alioꝛuz
expositoz. ⁊ p idē scire simplr qd̄ ō diffinitū fuit ē illō qd̄ p
talē demr̄ionē acqrit̄. ¶ z° p̄mitto q̄ zʳ p̄t dici aliq̄ demō
strationē eē. qz vno° large. qz sit demr̄io noᵐ aliq̄ p̄ducēs.
lz ñ p cām ↄuertibilē eēntialē ⁊ imediatā. z°ᵒ magis stricte
qz sic demr̄io p effectū aut p cāz remotā ⁊ effectū cōioꝛē. ꝫ
duo multū drn̄t vt postea videbit̄. ¶ 3° p̄mitto. q̄ demr̄io
qlz q̄cūq̄ dicat̄ dz aliq̄ mō facere scire. pz ꝫ cōiter. ¶ Ex q̄
ifert̄. q̄ illa q̄ cōiter vocat̄ demr̄io ad ipoſe ducēs merito p̄
mi p̄cessus tñ q̄ ex vno ipoſi aliud ↄcludit̄ ñ meret̄ dici de
mrātio lz solū merito zᵃ p̄cessus i q̄ ar. ex opposito ↄn̄tis ad
oᵒ an̄tis. pz. qz p p̄ᵐ ñ gn̄at̄ scia. lz fᵒ p zᵒ. ¶ p̄remitto 4°.
q̄ demr̄io pticularis fac̄ scire i v̄tute demr̄ionis vlis que ab
ipa p̄supponit̄. pz ō se. ¶ p̄remitto vltio. q̄ demr̄io p cām
ↄuertibilē p̄cedēs lz mediatā scire facit i virtute demrōis
simplr q̄ p cām imediatā eadē passio demrātur. pz sic p̄ce
dēs. ¶ p̄ria ↄclō lz demr̄ioni qz nō simplr ↄpetat diffō de
mr̄ionis supi° posita. ↄcedi tñ p̄t q̄ eidē ↄpetit fz qd sive di
minute. p̄ria ps h⁹ ↄclōnis pz ex p̄ᵃ rōe p̄ncipali. z°ᵃ vō ōcla
rat̄. qz lz demr̄io ab effcū ñ sit p cāz i eēndo. ē tñ p cām i cog
scēdo. demr̄ioni vō p cāz remotā plime ↄpetūt ptiᶜ illi⁹ dif
finitōis. ¶ Itē q̄uis demr̄io qz ñ eēt ex p̄oꝛib⁹ ⁊ notioꝛib⁹
simplr. ē tñ ex p̄oꝛib⁹ ⁊ notioꝛib⁹ q̄ ad nos. ¶ z° ↄclō q̄ seqr̄
ex p̄cedēti. lz demr̄io qz nō faciat scire simplr. ↄcedēdū tñ ē
q̄ facic scire fz qd sive diminute. pz sic p̄cedēs. ¶ Ex p̄dictis
ifert̄ p̄ cū p̄oꝛa ⁊ notiᵒʳᵃ quo ad nos tātū dicāt̄ p̄oꝛa ⁊ notiᵒʳᵃ fz
qd. ⁊ cā i cogscēdo tm̄ sit cā fm qd q̄ dmr̄io qz ē demr̄io fz
qd. ⁊ p opposirā cāz de° ppgd ē dmr̄io simplr. ¶ Seqt̄ vlte
ri⁹ lz demrōes maᶜᶜ sint dmrōes simplr̄ qz p̄cedūt p cāz
i eēndo ⁊ p simplr̄ notioꝛa ⁊ p̄oꝛa vt cōiter ↄcedit̄. demrōes
tñ nāles vt pliᵒ ab effectib⁹ nob̄ notioꝛib⁹ p̄cedūt tāq̄ per
cām i cogscēdo. ¶ 3° ↄ̊ large accipiēdo demrōez qz. oīs de°
vl̄ ē qz vl̄ ppgd. pz. qz vl̄ ē p cām eēntialē ↄuertibilē ⁊ ime
diatā. vl̄ nō. Si p̄ mō. ē demr̄io ppgd. Si scdō mō sic ē de°
qz. vt pz ex p̄missis. ¶ 4.ᵃ ↄ̊. stricte sumēdo dm rōnē qz. oīs
de° ē ppgd vl̄ qz. vl̄ ad alteꝝ istoꝝ reducibil̄. ꝫ ↄ̊ p̄t pbari i
ductiue. Nā demr̄io p cāz eēntialē ↄuertibilē ⁊ imediatā q̄
passio vl̄r ⁊ affirᵐᶜ ō subō demr̄at̄ ē ppgd. Demrō vō p effe
ctū ppiquū aut p cāz remotā ē qz. vt pz i tex. silr̄ illa q̄ ē p ef
fectū remotū. nā si de° p effectū ↄuertibilē nō sit ppgd sed
qz. a foꝛtioꝛi demr̄io p effectū remotū erit qz. sive vt qdā di
cūt cū aliq̄ sit demr̄io qz p ñ cām. ⁊ aliq̄ p nō imediatā. seqr̄
q̄ illa q̄ nz ē p cāz nz p imediatā ē qz. q̄lis ē demr̄io ab effcū
remoto. Arist. etiā i exēplis q̄ ponūt in tex. vnū exᵒ ponit ō
demr̄ione ab effectu remoto tāq̄ ō demr̄ione qz. demr̄io vō
a signo vel ē demr̄io qz. vel ad illā reducibilis. Sz demō
stratio ad ipoſe ducēs. aut i scdō p̄cessu p̄cedit a cā imedia
ta per se ⁊ cōuertibili. aut ab effectu ⁊ a signo. vel a cā remo
ta. Si p̄ mō ē reducibil̄ ad demrārōz ppgd. Si scdō mō vel
tertio mō ad demrātōez qz. vbi gr̄a. si demrātoꝛ arguat sic.

si nlls hō eēt aial rōnale:nlls hō eēt disciplīabil.sȝ hō ē disci plinabilis.ḡ hō ē aial rōnale.h̄ reducit ad demrātōez qr.si vo argueret sic.si null⁹ hō ē disciplīabil.null⁹ hō ē aial rōna le.sȝ hō ē aial rōnale.ḡ ꝛc. h̄ reducit ad demrātionē pp gd. demrātio vo ꝑticularis q̄dā ad demrātōez pp gd reducit. q̄dā vo ad dmrātōez qr.Ex⁹ p̄mi.sic h̄.oīs triāgul⁹ hȝ.3.ysocheles ē triāgul⁹.ḡ ꝛc.Ex⁹ scōi.sic h̄.oē risibile ē aial. soz.est hō.ḡ ꝛc.℄ Jlla vo demōstratio q̄ vl'r demrāt hoīez eē risibilē ꝑ aial rōnale.lȝ sit ꝑ cām remotā.qr tn̄ illa cā ē ꝯuertibilis cū effcū ꝛ eēntial'r n̄ reducit ad dmōstratōez qr.sȝ pp gd.

Quātū ad 2ᵐ p̄mittēdū ē ꝓ cū demrātio q̄lȝ sit sillus. Sills vo ē q̄ddā ens aggregatū ex plib⁹.ꝙ sil'r dmrātio ē q̄ddā ens ꝑ aggregatione.ꝛ n̄ ē vere vnū sic lapis aut lignū qd ꝑ vnā sbalē formā dr vnū.℄ Ex quo ifert.ꝙ res illa q̄ ē demrātio nō reponit ꝑ se sub aliq̄ spē eēntiali.ꝛ ꝑ ꝯn̄s vna demrātio nō differe spē eēntiali ab alia demrātione. Uerūtn̄ ꝯcedi p̄t demrātōez vnā ab alia differre specie q̄dā denoīatiua.sic ēt dicere solem⁹ ꝓpōnē vl'ez spē differre ab indefinita vl' ꝑticulari.℄ Premitto 2ᵒ.ꝙ sic ꝓpōnū q̄dā ē interi⁹ significās sic ꝓpō mētalis.q̄daȝ vo exteri⁹.sicut vocalis vl' scripta.sic demrātionū q̄dā ē mētalis.q̄dā vo vocal' aut scripta.pȝ ō se.℄ Premitto 3ᵒ ꝙ idē p̄t alteri ꝯpari. vt cā ꝛ vt effect⁹ eiusdē.pȝ.qr cāe sūt sibi inuicē cāe.vt hr̄.2. phy. Poterit ḡ deābulatio ꝯpari sanitati tāq̄ȝ cā effciua ipi⁹ ꝛ tāq̄ȝ effect⁹ ei⁹ i gn̄e cāe finalis.℄ Pria ꝯ.poīe ē eādē demrātōez sil' eē qr ꝛ pp gd.ꝓbat sic.sit aliq̄ demrātio vocal' aut scripta i q̄ ex deābulatōe sanitas demōstret ꝛ concipiat soz.deābulatōez tāq̄ȝ cāȝ sanitatis.ꝛ ꝑ illā deueīat demrātiue i no⁴ᵐ ꝯnis.ꝓlo vero ꝯcipiat ipaȝ tāq̄ȝ effectū sanitatis ꝑ illā tāq̄ȝ ꝑ effectū acq̄rēs notitiā sanitatis.ꝛ pȝ ꝙ illa ē demrātio pp gd ꝛ qr.lȝ respcū diuersoꝝ.℄ Diceret forte ꝙ ex arg⁹ solū ꝯcludit ꝑdcāȝ dmrātōez eē pp gd forti.ꝛ eē demōstratōez qr plōni.sȝ n̄ seqt vt absolute sit demrātio qr vl' pp gd.℄ Cōtra.ꝑdicta demōstratio cōiter dr̄ eē pp gd eo ꝙ in q̄lȝ gn̄e cāe de⁹ pp gd fieri p̄t.vt pȝ.2.b⁹.sȝ ꝙ ipa sit demrātio qr ar.sic.sanitas ꝯpata ō ābulatōi absolute magis dȝ dici cā q̄ȝ effect⁹.cū sit cā final' q̄ alys cāis ē ꝑoz ꝛ ꝑncipalio.ḡ deambulatio sanitati ꝯpata magis dȝ dici effect⁹ q̄ȝ cā.qr ꝑdicta demrio erit qr.ꝛ sic non obstat ꝛc.imo vlteri⁹ ꝓbabil'r ꝯcedi possȝ ꝯnē eē verā nō so⁹ eē vam respcū diuersoꝝ sȝ ēt respcū eiusdē.idē.n.hō ꝯsideror ē p̄t.a.tāq̄ȝ cāȝ.ꝛ.b.tāq̄ȝ effectū ipi⁹.ꝛ sic a sili nō soᵐ vificaret ꝯ ō demrātōe vocali vel scripta sȝ ēr ō mtali.℄ 2ᵃ ꝯ.aliq̄ demrio qr.i q̄ ex puro effectu demrāt cā p̄t eē pp gd.ꝛ eꝯ.ꝓbat.qr vbi sit aliq̄ demrio scripta i li.tuo i q̄ ex aiali rōali demret disciplīabile p̄t termini illi⁹ tal'r trāsponi ꝛ ordiari: ꝙ vbi disciplīabile ē maioz extrēitas fiat mediū ꝛ aial rōale qd ē mediū fiat maiō extremitas ꝛ tē aliq̄ ex p̄missis sic ordiatis discurrat i no⁴ᵐ ꝯnis q̄ posito ar.sic.isti termi nūc sūt demrio pp gd demrātiaoī b⁹ termis ex q̄b⁹ adeq̄te demrio illa itegrat.ꝛ aliq̄n erit demrio qr.ḡ demrio pp gd erit demrio qr.ꝛ ꝑ ꝯn̄s demrio pp gd p̄t eē demrio qr.ꝛ eꝯ.n̄ tn̄ ex illo cāu ꝯcederet ō sēsu cōposito ꝙ sit poīe demrionē qr eē pp gd.sic ēt i logica cōiter ꝯcedit.ꝙ ꝓpō vl'is p̄t eē ꝛ aliq̄n erit ꝑticularis.n̄ tn̄ poīe ē ꝙ ꝓpō vl'is sit ꝑticularis.nȝ ꝯ illa vificari possȝ ō demriōe mētali.qr vbi itellect⁹ alio ordie ꝯcipet q̄ȝ p⁹.ex disciplīabili.s. iferēdo aial rōl'.n̄ eēt idē act⁹ copulādi nȝ idē act⁹ iferēdi. ꝑ p⁹.qr i'la mi.eēt fᵃ.ꝙ isti termi aliq̄n erūt demrio qr.sic ēt i lo⁴ dici solȝ ō ꝓpōe vl'i vl' ꝑticulāi mētali. Quidā tn̄ aduersant ꝯni 2ᵉ.ꝛ ꝯn'r negāt ꝙ demrio pp gd erit demrio qr. Nā vt ipi dīt vltra termios sillaȝ aut demriōnē ꝯponētes req̄rit ōbl'r ōdo vl' ꝯpō.ꝛ ordo igredit tāq̄ȝ foz'.termi vo tāq̄ȝ māle.vn̄ q̄dq̄ȝ aut ōnoiat a foz'.qr igr ōdo demriōis pp gd nūq̄ȝ ē vl' eē poterit ordo ōmriōis qr.iō ōmrio pp gd nūq̄ȝ ē vl' eē p̄t demrio qr.Et si ar. sic.fcā hac demriōe oē aial rōl' ē discil'.oīs hō ē aial rōl'.ḡ oīs hō ē disciplīabil.trāsponāt taliter termi sic vt i fine hore fiat h̄ demrio oē discil' ē aial rōnale.oīs hō ē hȝ.ḡ ꝛc.sit p⁹ demrio.a.ꝛ alia.b.ꝛ c q̄lȝ ps.a.est ps.b.ꝛ eꝯ.ḡ demrio pp gd ē dem⁹ qr.℄ Confirmat.qr si demrio pᵃ n̄ erit 2ᵃ.ꝛ c ꝑ aliqd ipi⁹ differet ab ea.ꝯn̄s vl' fᵐ.qr de ē qd ē i pᵃ erit i 2ᵃ.ꝛ eꝯ.vt pȝ.℄ Rn̄dēt negādo aōs.qr lȝ illō veꝝ eēt ō termis icōplexis vtriusq̄ȝ.n̄ sic tn̄ ē veꝝ ō ptib⁹ ꝯplexis.ma.n.ꝛ mi.ꝛ ꝯ i ipis distiguūt vt satis pȝ.ꝛ lȝ aōs veꝝ eēt ō ptib⁹ oīb⁹ mālib⁹.non tn̄ verum ē ō ptib⁹ formalib⁹.ali⁹.n.ē ordo.a.demriōis q ē ps formal ei⁹.ꝛ ali⁹ ē ordo.b. Cōcesso ēt aōte dīt negandaȝ eē ꝯn̄oȝ.qr distin⁹ actuū seq̄t distictōez oboꝝ.ꝛ n̄ ptiū.vt pȝ.2.ō aīo.ꝛ ꝑ h̄ pȝ ad ꝯfirmationē.qr ꝯcedēdū ē ꝯn̄a.℄ Ad rōez i opp⁹ negat aōs.qn̄ ps formal'in vna non erit para formalis in aliā.ista responsio multum ē appens.contra ipam tamen est ratio qua probata ē ꝯ pᵃ.pp quaȝ n̄ so⁹ vr̄ ō futuro veꝝ.imo ēt ō p̄nti ꝙ demrio pp gd ē ōmrio qr.℄ Jtē n̄ soluit sill'z expositoriū fcm ad ꝓbōez 2ᵉ ꝯclōis nisi forte diceret negādo ma.ꝛ mi.sil'.ꝓ tāto qr termi n̄ adeq̄te ꝯstituūt demonstrationē.sed termi simul cū ordine ipaȝ ꝯstituunt sȝ h̄ n̄ appet mīū rōl'.sic.n. soz.ē albū.qr ē sba albedie ōnoiata.n̄ tn̄ ē aggregatū ex sba ꝛ albedie.ꝛ pp h̄ ꝯcedim⁹ ꝙ albū erit nigꝝ.aggregatū tn̄ ex sba ꝛ albedie nūq̄ȝ erit aggregatū ex sba ꝛ nigredie.sic ēt lȝ illa res q̄ demō.ꝛ pp gd vl' qr ōnoiat dicat tal' rōe ōterminati ordis vl' respcūs.n̄ tn̄ demrio pp gd dic aggregatū ex termis ipi⁹ ꝛ ōdie tali.ꝛ pp h̄ ꝯcedi poterit ꝙ demrio pp gd erit qr sicut ēt i logica conceditur ꝙ propositio vniuersalis erit idefinita.q̄ n̄ ꝯcederet si h̄ ꝯplexū.ꝓpō vl'ia vl' ꝑticularis diceret aggregatū ex termis ipi⁹ ꝛ ordie tali.aliq̄n tn̄ ꝓbabil'r dixi i lo⁴ ꝙ iᵃ ꝯn̄a n̄ valȝ isti termi erūt.a.ꝓpō.ꝛ aliq̄n erūt.b.ḡ.a. erit.b.sȝ so⁹ seqt ꝙ illa q̄ erāt.a.erūt.b.vl' adherēdo rn̄sioi ꝑcedēti negat aōs.lȝ tn̄ ꝯcederet h̄ arᵐ ꝛ aōs ꝛ ꝯn̄s ipi⁹.h̄ erit nigrum ꝛ hoc erit album .ergo nigrum erit album . ꝛ licet li album:quod ē adiectiuum ꝯcretum n̄ dicat tale aggregatū.ōmrio tn̄ vl' ꝓpō cū sit substātiua ōnoiatia tale aggregatū ex termis cū certo respcū dīt p̄nte.℄ Pria rn̄sio ē magis appens ꝛ cōmūis.℄ 3ᵃ ꝯ ōq̄uis illō qd ē demrio eēt ve vnū sic res illa q̄ ē albū ē ve vnū.n̄ tn̄ q̄lȝ ōmrio pp gd a q̄lȝ ōmriōe qr spē eēntiali distigueret.pȝ ex ꝓbōe p̄ᵉ ꝛ 2ᵉ ꝯclōis. Cūbac tn̄ ꝯ'ne stat ꝙ ꝛc aliq̄ pp gd. ab aliq̄ qr eēntial'r distigueret. pȝ.nā ōmrio pp gd q̄ ōmrat triāgulū hr̄e.3. eēntial'r differt a demrōe qr: q̄ ꝑ eclypsiȝ lūe interpō terre ōmrat.imo eriā due pp gd ab iuicē spē distiguūt . ꝛ sil'r due demrōes quia.

℄ 4ᵃ ꝯ.lȝ ita sit.q̄lȝ tn̄ demrio qr a q̄lȝ demriōe pp gd distiguit spē accn̄tali.pȝ.qr alia ē rō q̄ dr̄ aliq̄ demrio qr.ꝛ alia q̄ dr̄ pp gd.vt i ꝑcedētib⁹ patuit. Quidā tn̄ p̄ᵃ frōte videt aduersari 3ᵉ ꝯclōni.sic ēt aduersāt 2ᵉ:vt p⁹ dcm̄ fuit.ꝯcedūt .n.vl'r ꝙ q̄libȝ demrio pp gd spē differt a demrōe qr.ꝛ ꝯn'r dīt ꝙ lȝ illi termi q nūc ꝯstituāt demriōnē pp gd aliq̄n cōstituāt demriōnē qr.tn̄ ꝑter illos termios ad ꝯstituōez demrātōis ꝯcurrit ordo tāq̄ȝ ps formal' ipi⁹.iō isti termi cū.a.ordine nāc ꝯstituūt demrātōez pp gd spē differētē ab ea q̄ ꝯstitueret ab eisdē sil' cū.b.ordie tāq̄ȝ pte formali eiusdē.sic ēt a sil'i cumul⁹ lapidū cū figura q̄drata ē gd aggregatū spē distictū ab eodē cumulo lapidū sil' cū figura rotūda. ℄ Jsti vo n̄ declarāt bene se an itelligāt ō dria eēntiali an accn̄tali.sed iterdū ō vna ꝛ iteedū ō alia loq videt.ō dria qd eēn'li n̄ ē veꝝ qd dīt vt ex ꝑcedētib⁹ pȝ.si vo ō dria solū accn̄tali itelligāt veꝝ eēt.ꝛ n̄ ꝯdicit ꝯclōi 3ᵉ.sȝ se ꝯformabūt 4ᵉ ꝯclōi.℄ Jtē cū dīt termioꝝ ordinē eē formā demrātōis meli⁹ dr̄e potuissēt.qn̄ ordo iste termioꝝ ē forᵃ sill'i fm̄ ꝙ sill'us. sed vltra sill'ȝ ōmrio ꝓpā addit rōnē ꝑ quā demrio nūcupat.qr ꝛc. ℄ Jtē h̄ rn̄sio n̄ tollit difficltatē p̄ᵉ ꝯclōnis.sill's.n.ille vocalis q sil' ē ōmrio qr ꝛ pp gd n̄ hȝ nisi vnū ōdinē terioꝝ qr ꝛc. ℄ Dr̄et forte ꝙ lȝ nō hēat diuſos ordies terioꝝ.tn̄ diuersi sūt respcūs eiusō rei ad eādē rē hȝ ꝙ cā fuit ꝛ hȝ ꝙ fuit effcūs ipi⁹.ꝛ tē ꝯn'r termi cū vno respcū sūt de⁹ pp gd ꝛ sil' cū alio sūt de⁹ qr.h̄ vr̄ mirab'.qn̄ isti respcūs aut sāt i aīa sbiuc aut i reb⁹ relatis.ꝛūc ḡ seqtur ꝙ demrātio vocalis real'r ꝯponat.

ex termis vocalibꝰ ꝛ respcũ q est i mẽte vl i rebꝰ ad iuicem relatis.qd vr absurdũ. ¶ Ultio ɔ̃.ɔcedi pt demrãtões q2.a demrãtõe pp qd silitudiarie ab iuice differre: dr̃ia eẽntiali. pz.q2 pt itellectꝰ accipe demrãtionẽ tanq̃ genꝰ vnũ.ꝛ ɔ̃ñr in demrãtões q2 ꝛ pp qd ipam distiguere tanq̃ i spẽs suas.lz nõ sp realr differẽtes.erũt.n.spẽs demrãtõis i eo ꝙ demrãtio est.ꝛ p ɔ̃ñs ab iuicẽ differẽtes rõibꝰ spãlibꝰ demrãtionũ.q̃r p q̃dã silitudinẽ dicẽt differẽtes eẽntiali dr̃ia. ¶ Cõtra pdicta isiat.q2 actꝰ distiguũt per oba.vt pz.z.d aĩa.sz oba demrãtionũ q2 ꝛ pp qd spẽ dr̃ũt.igr ꝛ pdicte demrãtões dr̃ũt spẽ.mi.pbat.q2 cã ꝛ effectꝰ dr̃ũt spẽ q̃ videt oba pdcaꝶ demrãtionũ. ¶ zº ex diuersitate medioꝶ maxie isurgit diuersitas demrãtionũ.eo ꝙ i vtute mediy demrãtio facit sciam Sz illaꝶ demrãtionũ diuersa sũt meª.eo ꝙ a cã ꝛ effcũ sumũt q̃ sũt diuersa.igr ꝛc. ¶ Ad pmũ dr p ꝙ illa auctoritas phi.z.d aĩa itellecta eo mõ q̃ i loco ppo exposui vã ẽ d actibꝰ q sũt vẽ vnũ.ꝛ nõ de bis q sũt vnũ p aggregationẽ sic est demrãtio aut sillus.de talibus enim non ibi loquitur Aristoteles. ¶ zº dr miorem cẽ falsã.qm ɔtigit idẽ realr cẽ cãz ꝛ effectũ. ¶ zº nõ sp veꝶ ẽ effectũ cẽ obm demrãtõis q2.qm .s.pcedit p cãz remotã. ¶ Ultio dr.ꝙ si aliqd ɔcluderet: ratio solũ pbaret ꝙ pdcẽ demrãtões dr̃ant dr̃ia accñtali.ꝛ h supiꝰ ɔcessũ fuit. ¶ Ad zᵈ dr p minorẽ ñ cẽ vlr verã.vt pz icãu pᵉ ɔ̃nis. Et ad pbõnẽ silr dr ꝙ ɔtigit idẽ cẽ cãm ꝛ effectũ respcũ euisdẽ. ¶ Ex quo ifert ꝙ nõ oz demrãtões q2 ꝛ pp qd abiuicẽ distigui rõe medioꝶ.nec rõe suboꝶ.nec rõne passionũ.aut ɔ̃nis demrãte.pz.postq̃ i oibꝰ pdictis cõicare pñt. Põt ẽt eadẽ ɔ̃ p diuersa media demrãri dmrãtiõe q2 ꝛ demrãtõe pp qd.vt si demõstret hoiem cẽ risibilẽ p aĩal rõnale ꝛ p cẽ risibile. Scdo dr.ꝙ si ratio aliqd pbaret ɔcluderet pdcãs demrãtões dr̃ia accñtali differre.qm.a.demratio pp qd pt cẽ.b.dmrãtio q2.q̃uis sint p diuersa meª.vt pz icãu zᵉ ɔclusionis. Uerũtñ vt dixi i ɔ̃ne qnta dr̃r cõiter a posteriori ista demrãtio q2.ꝛ demrãtio pp qd differre ab iuicez dr̃ia eẽntiali.qm accipiũt tanq̃ spẽs alicꝰ gñis p se ab ipo ɔsiderati.cũ m demrãtio nõ sit pprie genꝰ. nec ppe hẽat spẽs.

Quantũ ad tertiũ. Sit h pma distictio aliquã sciam subalternãtẽ dicere pp qd.ꝛ subalternatam q2.multipliciter itelligi pt. Prio mõ.q2 illd qd i vna demõstrat pp qd.i altera demõstret p effectũ ꝛ demrãtõe quia. Scdo q2 subalternãs aliq̃ ppositionẽ demõstrat p cãz que a subalternata nõ demrãt sz ab eadẽ psupponit.sic pspectiª psupponit ꝙ eadẽ lrª pt esse basis ifinitoꝶ triãguloꝶ. illam tñ geoª demõstrat. ¶ Tertio q2 alicꝰ effectꝰ solã cãm ɔsiderat scia subalternãs nõ applicãdo illã effectui. subalternata vo solũ q2 est effectus nõ referẽdo in cãm suã. sic cirugicus ɔsiderat vulnera circularia tardiꝰ sanati nõ referẽdo i cãm. geometria vo cãm ɔsiderat ñ referẽdo i effectũ vt circa lrãz dictũ fuit. ¶ Quarto.q2 dũ sub alternãs dmõstrat sp demõstrat pp quid.subalternata vero sp q2.q̃re ꝛc. ¶ Scda distictio ꝙ aliq̃ scia ɔsideratiõez alterꝰ psupponat ꝛ ab eadẽ accipiat: duplr ɔtigere pt. Uno mõ simplr ꝛ absolute rõe scie. Alio modo ƒm qd rõe nostri modi cogscendi seu rõe facilitatis doctrie. ¶ Tertia distictio qdã ẽ subm scie adeq̃tuz qdã ɔtẽtũ sub adeq̃to. Exẽplũ pmi.sicut ens i metaphyca. Exẽplũ scdi.sic sube sepate: q̃ subã metaphyce dicuntur Nõ tñ aliqd illoꝶ ẽ pmũ ꝛ adeq̃tũ. Et talia subacũ i ipoꝶ notitiã finalr aliq̃ scia tẽdat: cõiter obta scie illꝰ appellari solẽt.subm pmũ ꝛ adeq̃tũ.subm cognitõis dici dz.sube vo separate suba metaphyce ƒm cẽ dici pñt iuxt modũ loquẽdi cõmen.p phy.vbi ponit q̃dã cẽ pncipia cognitõis.q̃dã vo esse pncipia reꝶ nãliũ. ¶ Pria suppõ.lz q̃ lz itelligẽtia citra primã cãm hẽat cãm sui cẽ tñ absolute subas sepatas cẽ nõ hz cãm.pma ps pz.qm q̃ lz cã citra pmã a deo dpẽdet tanq̃ a cã finali ꝛ vltia sine qua cẽ ꝛ ɔseruari nõ possz. ¶ Scda ps ẽt pz.qm i subys sepatis icludit deꝰ.q̃re ipsis sic i gñe ɔsideratis nõ dicẽdũ est subas sepatas cẽ: hr̃e cãm. ¶ Scda suppõ.

lz ita sit aliqd tñ ẽ ƒm itellectũ priꝰ subys sepatis p cꝰ notitiã subaꝶ sepataꝶ notitia acgri pōt.pz.q2 p notitiã ẽtiõ ꝛ suarũ ptiũ deuenire possumꝰ i notitiã ipaꝶ.ens āt vt sic ẽ nã et itellectu subys sepatis priꝰ. Jdẽ ēt alys vys ɔtigere pt. vt i ɔ̃nibꝰ siati videbit. ¶ Pria ɔ̃.ꝙ scia subalternãs dicat pp qd.subalternata vo q2 verificari pōt .p. scdo.ꝛ tertio mõ prime distictõis. Pria ps pbat sic.nãlis cõsiderat corpꝰ celeste aut solẽ cẽ spicũ p nãm corpis celestis aut solis.q̃r p cãz poterit illã ɔ̃nez demõstrare. Astronomꝰ vo q nãli subalternatur p effectꝰ sensibiles illõ demõstrat.igr ꝛc.totũ añs colligit a ɔmen.z.phy.ɔmẽto.18.silr medicꝰ ɔsiderat ɔplexiones corpis hũani cẽ noue.ꝛ illud cognoscit p effectũ tñ. Naturalis vo eandẽ ɔ̃nez p cãm poterit demõstrare. vt colligitur ab Auicẽ. pma pmi. ¶ Scda ps pz de geoª respcũ pspectiue q̃ multas demõstrat ppões q̃ i pspectiua tanq̃ pncipia psupponũtur. ¶ Jdẽ de arismetrica ꝛ musica cõtingit. ¶ Tertia silr pz i pdictis sciẽtys ɔsideranti. pz etiã ex cõi exẽplo d cirugico ꝛ geoª: scda ꝛ tertia ps ɔ̃nis pñt cẽ ad mentem phi in textu. ¶ Scda ɔ̃.nõ iõ dr subalternãtẽ dicer pp qd.ꝛ subalternatã q2.qm subalternãs sp demõstrer pp qd. ꝛ subalternata q2.pz qm nãlis sibi subalternat pspectiuam. astronomiã.ꝛ medicinã.lz duas pmas ƒm qd. medicinã vo simplr.ꝛ tñ raro nãlis demrãt pp qd.ꝛ pdicte scie aliqñ demõstrãt pp qd.imo sepe demõstrãt pspectiuꝰ ꝛ astronomꝰ p cãm.q̃re ꝛc. ¶ Tertia ɔ̃ sciam aliquã ɔsideratõem reꝶ ab ab ea principaliter consideratarum: ab alia scientia accipere non sufficienter arguit illam subalternari sibi.patet q2 talis acceptio ɔtigere pōt rõne facilitatis doctrie nr̃e tñ. sic i pposito ɔtigit. Cũ.n.oĩs nr̃a cognitio originẽ trahat a sẽsu.ex cognitõe motꝰ ꝛ reꝶ sensibiliũ deuenimꝰ i cognitiõez subaꝶ sepataꝶ.neq3 alr a pncipio nr̃e cognitionis deuenire possumꝰ.psupponere g mathematicꝰ iã hitã cẽ notitiã separataꝶ subaꝶ i nãli phia.q̃ acgrit p eternitatẽ motꝰ. lz h nõ accidit simplr ꝛ p se rõne scie: sz rõe facilitatis nr̃i modi cogscendi. vt pz ɔsideranti ꝛ tñ metaphyca nõ subalternat nãli phie.sed potiꝰ eɔ̃.vt pz.q̃re ꝛc. ¶ Quarta ɔ̃. dato ꝙ metaphysicꝰ simplr accipet a nãli subas sepatas cẽ.ex hoc tñ non euidẽter ɔcluderet metaphycam nãli simplr subalternari. q2 ad hoc ꝙ simplr subalternaret regrit subm ciꝰ pmuz et adequatũ.s.ens accipe a nãli.sz hoc ẽ falsũ vt pz. imo vlteriꝰ pbabilr dr ꝙ illud nõ sufficit.qm magnitudo ɔtiª q̃ ẽ subm geometrie ẽ pdicatũ ɔ̃nis dmõstratõis nãlis. vt igt lin co.z. phy.illo cap.qm añt determinatũ ẽ quot modis nã dr.ꝛ per ɔ̃ñs geoª accipit subm ciꝰ pº a nãli.lz nõ eidẽ subalternet. Regrit g ꝙ subm pm vniꝰ: subo alteriꝰ subalternetur. ꝛ ꝙ pncipia sua sumat ab alia ad hoc ꝙ vna alteri simplr subalternetur. ¶ Quita ɔclo pbabilr ponit. lz subas sepatas cẽ nõ possit a metaphyco p cãz demrãri pt tñ ab eo demrãri a pori ƒm itellectũ. Pria ps pbat. subas sepatas cẽ sic absolute et gñalr ipas ɔsiderãdo nõ hz cãm.igr ꝛc.lz ɔ̃ñ a ꝛ añs pz ex pma suppõne. Secũda pbat. qm metaphycꝰ ex h medio ꝙ i ordie vniuersi.cũ sint aliqua iferiora hñtia cẽ mãle q̃ ratione mãe reddunt alys minꝰ pfecta.oz entia pfectissima a qbꝰ alia dependẽt nõ cẽ mãlia: cõcluder poterit subas seperatas a mã cẽ. ¶ Jtẽ ex hoc medio ꝙ i oĩ gñe cãe ẽ ad cãm vltimã deuenire.q̃re est dare vltimam cãm finalem q̃ cum sit oium aliaꝶ pfectissima ꝛ eterna nõ poterit esse mãe ɔiũcta.q̃re ꝛc. Hec aũt media q̃uis nõ dicãt cãm ɔclonis.sunt tñ ƒm itellectũ pora.sic etiã lz ens trãscẽdens nõ sit cã dci. tñ vt sic est por deo nã ꝛ itellectu. Silr ꝛ suba q̃ de deo pdicat.sic ẽt deꝰ vt suba: est seipo por ƒm ꝙ deꝰ. ¶ Ex hoc apparet aliqualis ɔcordia lz nõ totalis inter Auice.ꝛ Auer. loco pus allegato.posset.n.dici cõmẽtatorẽ voluisse pmam ptẽ ɔ̃nis hꝰ.ꝛ Auicẽ.scdaz. ¶ Sz vlteriꝰ defẽdẽdo Auicen ad rõez ɔmẽ.cũ ar.ꝙ nlla scia demrãre dz subm suum esse.

Rñdet.ꝙ hoc veꝶ ẽ de subo primo ꝛ adequato ꝙ pōt dici subm pˢ cognitõis.de subo āt nõ adequato qd ẽ priꝰ esse

z nō cognitōis nō icōuenit ipsm demrari eē i ea scia i qua est subm. z sic ē i pposito. z oñr negaret Auicē. q nā sit alia via ad pbādū subas sepatas eē nisi eternitas mot⁹. sic vr ibidē arguere cōmē. ¶ Ex his vlteri⁹ appet q illa dmrātio q̄ metha. demrabit subas sepatas eē nō erit pprie ppqd. cū nō sit p verā cām neq ppie qz cū nō sit p effectū. sz erit silitudinarie ppqd. qm̄ ē p priora fz itellectū. ¶ Ultia ɔclo subas sepatas alias a pma cā eē pōt metaphysic⁹ p cām demrare. pz. qz hñt cām eis põrē. s. deū. z eē ipaꝝ nō est oīno per se notum. g̃ zc. oña z añs de se patent.

Ad rationes

pncipales. ¶ Ad primā z ei⁹ ɔfirmatōem pz i p̄ arti. distīones n. p̄dcē dantur de demratōe simplr. z scire simplr. de⁹ vero qz nō ē simpliciter demōstratio. neq simplr facit scire. ¶ Ad scdaz pz i eodē arti. sz p auctaritate auerois cāter dr. q cōmē. locis allegatis p demōstratōez simplr itellexit demōstratōez potissimā. dr aūt demōstratio potissima qz sic ppqd p cām pncipalē f finalē. vel qz aggregat oēs p se cās z eēntiales ɔclonis. ¶ Ex qua pz q demōstratō simplr z demōstratio propter qd se hñt sic supi⁹ z iferi⁹. oīs. n. dmōstratio simplr ē ppqd z nō eō. ¶ Ad tertiā pz ex arti. z°. ɔtingit. n. p eandē demōstratōez natiriā qz. z notitiā ppqd aeqri. siue ab eodem hoīe siue a diuersis. z ex. h solū seqtur demōstratōez qz z ppqd: accñtalr ad iuicē differre. ¶ Ad q̄rtā rōnez p maiori per te pz ex aetl. z. Sz p ɔpletiori rñsiōe dr p̄ q nō oz si vna scia sit subalternās z altera subalternata eidē. q ō quocūq sub alternās dicit ppqd de eodē subalternata dicat qz. nec eō. sic videbatr argui i arg°. stat. n. subalternatā illō n̄ ɔsiderare. ¶ z° dr. q subas sepatas eē nec a metaphyco nec a nāli ppie demratur ppqd sz a nāli demratur dmrātōe qz: p eternitatē mat⁹. metaphic⁹ vero fm ɔmē. ipas eē psupponit. aut defēdēdo auicē. declarat ipas eē a põri demrātōe q̄ nō ppe sz silitudiarie demrātia ppqd dici pt. z hoc puto valde rōnabile. ¶ Ad primā rōz i oppositū pz ex qnta z vlti. ɔclone. ¶ Ad scdam pz ex tertia z quarta ɔclone. ¶ Ad tertiā silr pz. Ad ɔfirmatōez pmā q̄rti pncipalis dr sic ibi rñdebatur. ¶ Ad rōnē i appo⁹ pbabilr dr. q ista demrātio nec ad geometriaz tm̄ ptinet. neq ad cirugicum tm̄. sz ad illas duas sil. ¶ Ad scdaz ɔfirmatōez dr p̄. q lz visuale esset passia p se lineae. nō seqret ex h vt geo° hēret illā ɔsiderare. nā. n. oz vt cōsiderās subm ɔsideret oēs p se passiōes eiusdē subi. ¶ Secūda dicit. q visuale ē accñtale lineae. ē tm̄ p se ō ɔsideratōe pspectiue. z pp hoc ō linea visuali pt eē scia. sic lz mobile sit accñs cōe corpis. qz tm̄ ē pse ō ɔsideratōe nālis: ō corpe mobili tāq ō subo p̄ ē scia nālis. ¶ Cū āt dicit q ō ente p accñs nō pt eē scia. vez ē q ō ente p accñs vt sic n̄ hr scia. que sola vna acquiratur demōstratōe. de tali tm̄ pōt eē sciētia accipienda sciaz pro aggregato ex hitibus.

¶ Sicut āt eē. a. in. b. cōtigit idiuidualr. sic z nō esse conceditur zc. Qō. XXXVI.

Querit 36° Utrꝫ descriptōes ppōis negatiue mediate z immediate posite ab arist. sint bñ posite. Negatiē ar. p̄ sic. h ppō n̄ ē mediata. hō n̄ ē aial. z tm̄ tā subz q̄ p̄dicatū sub aliq̄ gñe ponunr. g̃ prima ōscriptio ē falsa. a⁹ pbar. qz iter subz z p̄dicatuz nullū cadit mediū. vt pz ō se. ¶ Idē ar. ō illa null⁹ hō ē rōnal. ¶ Scdo ar. sic. h ppō n̄ ē mediata. nullū corpeū ē icorpeū. z tm̄ tā subm q p̄dicatū sub aliq̄ gñe ponūtur. g̃ zc mi. ō se pz. z ma. pbar. qz si eēt mediata hēret aliqō me^m p qō possz ōclarari. pz oña fz arist. i textu. oña tm̄ ē fal^m. due. n. drie apposite imediate sub aliquo gñe posite a se iuicē sine aliq̄ medio remouēr vt oēs ɔcedūt q̄re zc. ¶ Tertio seqret ex descriptōe ppōnis mediate q h sit mediata linea n̄ ē albedo. sz q oña sit fal^m ar. qz ppō dr mediata iter c⁹ subm z p̄dicatū cadit aliqō me^m. sic āt n̄ ē i p̄dcā ppōe. cū subz z p̄dicatū sint distictoꝝ p̄dicamētoꝝ. q̄re zc. ¶ Quarto si tales ppōnes eēnt mediate h maxie foret. qz pbaret per aliqō supi⁹ ad subz vl p̄dicatū. vt vr velle phs in tex. sz q h sit fal^m ar. h ē mediata. nulla albedo ē nigredo. z tm̄ n̄ p̄dicto mō pbari pt. igr zc. ma. pz. qm̄ tā p diffōnē albedinis q̄ per diffōnē nigredis poterit a priori pbari. q nulla albedo ē nigredo. mi. vo pbar. qz sub q̄cūq gñe albedo ɔtiner sub eodē z nigredo ɔtiner. z eō. z p oña p nullū tale gen⁹ poterit ɔcludi nullā albedinē eē nigredinē. tūc. n. oz aut albedinē aut nigredinē ab illo supiori remoueri. ¶ Cōfirmar. qz lz illa sit mediata. nulla albedo ē hō poterit pbari p ɔuertibile cū albedine vl cū hoīe. vt puta p diffōnē suā. z n̄ oportebit illam pbari p aliqō cōi⁹ subo vl p̄dicato. q̄re zc. ¶ Cōfirmar z°. qz h ppō pm⁹ matō n̄ ē mabilis ē mediata. cū ipa pbar. 8. phy. n̄ tm̄ pbar p aliqō supr⁹ ad subz vl p̄dicatū. tū qz ōs n̄ ē i aliq̄ gñe. tū qz ista ppō pbar p effectū. vz. p mot⁹ eternitatē. vt pz loco. alle. ¶ Quito pncipalr ar. ɔ̄ descriptōz negatiue imediate. Nā si aliq̄ talis eēt imediata nulla suba ē q̄litas. h maxie foret. qz p̄dicamēta sūt iuicē ipmixta. vt cōiter dici solet. z p oña gñat ūvni⁹ imediate a gñalissimo alteri⁹ remouer. sz ar. q p̄dicamēta sūt pmixta. qz corp⁹ ē de gñe sube et de gñe q̄titatis. Itē passia ē ō gñe q̄litatis z relonis. Itē passio ē i p̄dicamēto q̄litatis z passiōis. silr hit⁹ ē i p̄dicamēto q̄litatis z hit⁹. vt pz. q̄re zc. ¶ Cōfirmar. qz termi diuersoꝝ p̄dicamētoꝝ ō se iuicē p̄dicār. a⁹ pz. qz idē ē albū bicubitū et pr. q̄re zc. ¶ Sexto seqret q h n̄ eēt imediata nulla q̄litas ē q̄titas. oña ē ɔ̄ cōēz sñiaz expositaꝝ. z vr ɔ̄ itentōez arist. oña vo pbar. qz tā subz q̄ p̄dicatū sub aliq̄ toto ɔtiner. vz. sub ēte. ɔtiner ēt sub accñte vt pz. ¶ Cōfirmar. qz seqretur hāc n̄ eē imediatā nulla q̄litas ē suba. eo q pbari pt p aliqō supi⁹ ad subz arguēdo sic. nullū accñs ē suba. ois q̄litas ē accidēs. g̃ nlla q̄litas ē suba. possz ēt pbari p aliq passionē cōuertibilē cū altero ipsoꝝ. z h i p° vl i z° figura vt pz. q̄re zc.

Ad oppositū

ē arist. i ca. figuraꝝ i illa pti⁴ sic āt a. eē i. b. ¶ In ista qōe p̄ pmittēr q̄dam. Scdo respondebitur ad q̄situm.

Quātuz ad p^m. Sci^m ē q sic i pcedētib⁹ dcm fuit duplr dr aliq̄ ppō mediata. Uno°. qz cū n̄ sit p se nota p aliqō me^m pbari vl declarari possit. sic hō est risibilis. ¶ Alio°. qz iter subz z p̄dicatū aliqō cadit me^m. z h q̄druplr ɔtigit. qz vl cadit p̄dicatū eēntiale me^m. sic i hac ppōne hō ē corp⁹. vl cadit subz me^m sic h ysocheles hz tres. vel passio me^m sic h triāgul⁹ hz tres. qm̄ añ hēre tres pcedit hēre angulū extrīsecū. vl cadit cā me^m. sic i p̄dcā ppōne. aib⁹ ēt his modis pt ex ɔseqnti dici ppō imediata. ¶ Ad ppo⁹ accipiūr ppō mediata vl imediata. p̄ mō. ¶ z° distictio ppōnē eē mediatā p̄ mō duplr ɔtigit. Uno°. qz p aliq cāz ppe demōstrer. sic illa. triāgul⁹ hz tres. alio mō. qz p aliqō noti⁹ pbar siue cā fuit siue n̄. z h duplr. qz vl p effectū sic illa. pm⁹ motor ē. vl p aliqō gen⁹ supi⁹ ad subz vl p̄dicatū. sic ista hō ē corpus. pbari pōt p aial tāq p mediū. silr ista negatiua hō n̄ ē albedo p supi⁹ ad hoiez z p supi⁹ ad albedinē pbari potest.

Notā tm̄ q ppōnē pbādo p tale mediū. alr affirmatiua ppō reducir ad imediata. z alr negatiua. reducit. n. affirmatiua p ppōnes affirmatiuas. f. i qb⁹: gen⁹ ō spē sibi imediata p̄dicar. sic ista. hō ē corp⁹ tādē reducer p istas. hō est aial z aial ē corp⁹ aiatū. z corp⁹ aiatū ē corp⁹. Iste āt sūt imediate. nō qz nllō mō pbari possint. sz qz p nullū ve mediū iter subz z p̄dicatū non ficari possūt. negatiua vo reducer deueniēdo ad negatiuā ppōnē i q̄ vl gñali⁹ vni⁹ vl aliqd cōi⁹ eo a gñalis^o alteri⁹ remouer. sic illa lic añ ē albedo reducir ad illaz nulla q̄titas ē q̄litas. vl ad illā i q̄ oue drie imediate oppo a se remouēr. sic illa nlls lapis icorpe⁹ ad illā imediatā reducer nullū corpeū ē icorpeū. Ulteri⁹ sci^m ē tū demratō solū ō nectis ppōnib⁹ se itromittat. q apō ipm ppō falsa nō dr imediata. z oñr nulla talis dr mediata. lz g̃ iter subz z p̄dicatū h⁹ ppōis. hō non ē sba: cadat me^m z p oña lo^ci mediata dici possz. tm̄ apō dmrātorē nec mediata nec imediata dicer.

¶ Sit ꝗcūꝗ tā subm ꝗ̄ ꝑdicatū hꝰ ꝓpōnis affirmatiue li-
nea est albedo hēat supius ad ipm. non tā l ꝓposito dicetur
mediata. Ad ꝓpōem igr̄ dici mediatā vel imediatā ſm itē-
tionē demōstratoris regritur ꝑpam eē necīam, vel saltē ve-
ram. ¶ Ultimo ē sciēdū ꝙ subm aut ꝑdicatū ꝓpōis nega-
tiue necīe sub aliquo toto ꝯtineri dupliciter contigit. Uno
mō sic vt vtraqꝫ sub illo ꝯtineat̄. sic h̄. nulla albedo ē nigre-
do. vel nullū corporeū ē incorporeū. Scđo mō sic. vt vnum
sub alio ꝯtineat̄ sub quo alteꝝ nō ꝯtinet̄. sic hic. nullꝰ hō est
albedo. vel nulla linea ē qualitas. ꝛ d̄ tali logt̄ Arist. i pn̄ti.
¶ His pmissis sit p̄ma ꝯclusio. altq̄ ē ꝓpō negatiua imedi-
ata i qua tā subm ꝗ̄ ꝑdicatū sub aliquo toto ꝯtinet̄. pꝫ de il-
la nullū corpeū est incorpeū. nec ista ꝯclusio repugnat inte-
tiōi arist. vt pꝫ ex vltimo notato. ¶ Scđa ꝯclusio ē negati-
ua mediata tā rōe subiti ꝗ̄ rōe ꝑdicati. ꝗ nō ꝑ supiꝰ ad subꝫ ve
re ꝯcludi nō pōt. neqꝫ ꝑ superiꝰ ad ꝑdicatū. pꝫ de ista. nulla
albedo ē nigredo. inter cꝰ subm ꝛ ꝑdicatū cadit mediū ꝑ qđ
illa ꝓbari pōt. s. colr̄ꝫ subi vel ꝑdicati. vt pꝫ. Si eñ ꝓbat̄ per
aliqđ supiꝰ ad albedinē vel nigredinē tūc altera p̄mīssarum
sꝫ negatiua ē falsa. eo ꝙ oē supiꝰ qđ affirmatiue ꝑdicat̄ de
albedine: affirmatiue ēt ꝑdicatur de nigredie. vt pꝫ. q̄re ꝛc̄.
¶ Tertia ꝯclo. ꝓpō negatiua i qua spēs vnꝰ ꝑdicamenti a
spē alteriꝰ ꝑdicamēti i abstracto remouet̄. nō iō dr̄ mediata
qꝛ inter subm ꝛ ꝑdicatū sit aliqđ vere mediū ſm ꝑdicatōez
aut ꝙ īter ea sit subm mediū vel passio media. pꝫ. sic d̄ illa li
nea nō ē albedo ꝛ d̄ similibꝰ. q̄ ſꝫ arist. sūt mediate. ¶ Quar
ta ꝯclusio. tales ꝓpōes iō mediate dn̄r. qꝛ ꝑ aliqđ superiꝰ ad
subm vel ꝑdicatū ꝓbari pn̄t tāq̄ ꝑ notiꝰ. h̄ pꝫ i textu. vbi. n.
ꝓbetur lineā nō eē albedinē ꝑ hoc ꝙ nulla q̄ntitas ē albedo
aut nulla q̄ntitas ē q̄litas. p̄misse erūt ꝯclōne notiores. de ta
libꝰ ēt ꝯcedi posset ꝙ hn̄t mediū ſm cām. Supiꝰ. n. vr̄ eē cā
sui iferioris large loquēdo. ¶ Quita ꝯclo. ꝓpō i qua gn̄aliꝰ
accn̄tis a gn̄alimo sube remouet̄ ꝑ aliqđ cōiꝰ, tāq̄ ꝑ notiꝰ pt
declarari. ꝓbat̄ sic. ꝛ suppono ꝙ diuisio entis i subaꝫ ꝛ accn̄s
ē nobis notioꝛ q̄ diuisio accn̄tis i nouē ꝑdicamēta. vel q̄ di
uisio entis i decē ꝑdicamēta. hoc vr̄ de se notū. quo admisso
sequr ꝙ hec ꝓpō nulla suba ē q̄ntitatis: poterit ꝑ illā ꝓbari
tāq̄ ꝑ notiꝰ nulla suba ē accn̄s arguēdo sic. nulla suba ē acci-
dens. ois q̄ntitās ē accidēs. g̃ ꝛc̄ ¶ Ultia ꝯclo. lꝫ ita sit nō tā
ꝑdicta ꝓpō ꝛ vīr nulla ꝓpō: i qua gn̄aliꝰ a gn̄alimo remoue
tur declarari pōt ꝑ mediū tāq̄ aliqđ nō ꝑ se notū. pꝫ. qꝛ diui
sio entis i decē ꝑdicamēta est ꝑ se nota. lꝫ magis ꝑ se nota sit
diuisio ipiꝰ i subam ꝛ accn̄s. ꝛ hec ꝯclo pōt eē ad mentē arist.
lꝫ qdā affirmēt tales ꝓpōnes nullo mō ꝑ notiꝰ ꝓbari posse.
qꝛ vt dicūt accn̄s ē minꝰ notū q̄ntitate vel q̄litate. ſꝫ hoc nō
puto consonum rationi.

Ad rationes

principales. ¶ Ad p̄mā pꝫ ex p̄enul-
timo notato. Quidā tā dn̄t ꝙ h̄ ꝓpō
hō nō ē aial ꝛ alie similes sūt mediate. tū qꝛ sue affirmatiue
sūt mediate. tū qꝛ si eēnt vere ꝑ aliqđ mediū ꝓbaret̄. Pria
rīsio melioꝛ est. ¶ Ad scđam pꝫ ex p̄mis ꝯclōne. ꝙ tales ꝓ-
pōnes sūt imediate loquēdo d̄ imediatōe mediꝫ supioris ꝑ
qđ ꝯcludi possit. lꝫ nō hr̄eꝫ ꝑ incōueniēti ꝙ vel a p̄ori vel a
posteriori alio mō possit ꝓbari. ¶ Ad tertiā pꝫ ex distictōe
p̄ma. ¶ Ad quartā pꝫ ꝑ scđam distictōem cū notato seq̄nti.
¶ Ad p̄mā ꝯfirmatōeꝫ dr̄. ꝙ lꝫ tales ꝓpōes. nulla albedo est
hō: alio mō ꝓbari possint q̄ ꝑ supiꝰ ad subm vel ꝑdicatū. tā
etiā ꝑdicto mō ꝓbari pn̄t. ¶ Ad scđaꝫ ꝯfirmatione dr̄ p̄. ꝙ
q̄uis deꝰ nō esset ꝑ se l ꝑdicamēto: neqꝫ hr̄et ꝓprie supiꝰ. ha-
beret tā aliqd eo cōiꝰ: qđ superiꝰ ſm itellectum dici possit.
¶ Scđo dr̄. ꝙ hoc nō obstat itentioni arist. qꝛ talis ꝓpō non
ꝓbaret̄ ꝑ aliqđ cōiꝰ subo vel ꝑdicato. nō. n. vult oēꝫ ꝓpōem
negatiuā mediatā ꝑdicto mō debere notificari. Sed solum
loqtur de his i qbꝰ spēs vel genꝰ ꝑ se aliꝯ ꝑdicamēti remo
uetur a spē vel genere ꝑ se alteriꝰ ꝑdicamēti. qualr̄ nō fit h̄
q̄n mobile nō dicit p̄ncipalr̄ spēm vel genꝰ aliꝯ ꝑdicamēti
cū sit ꝯcretū. ¶ Ad qntā rōnē ꝯceditur ꝑ nūc ꝙ ꝑdicamē-
ta nō sūt iuicē p̄mixta ſꝫ spēs ꝛ gn̄a l ipis ꝑ se ꝯtenta. ¶ Ad
rōnem in oppoꝰ dr̄. ad illas quatuoꝛ. ꝙ ꝑdicti termini i ꝑdi-
etis ꝑdicamētis valde equoce accipiūtur. ꝙ qualr̄ cōtingat
alibi meliꝰ videbit̄. ¶ Ad aliđ vero rn̄det̄. ꝙ nō incōuenit
diuersos terminos diuersoꝝ ꝑdicamētoꝝ i cōcreto denomina-
tiue de se iuicē ꝑdicari. nec h̄ ē ꝯtra itentionē arist. h̄. ¶ Ad
vltimā rōnē negatur ꝯn̄a. lꝫ. n. ens aut accn̄s sit cōiꝰ tā qua-
litate q̄ q̄ntitate nō tā ꝑ tale cōiꝰ ꝑdicta ꝓpō vere sillogizari
potest ¶ Ad ꝯfirmationem pꝫ ex qnta ꝯclusione.

¶ Manifestum ē autem. ꝙ si aliquis sensus de-
fecerit. necē ē aliq̄ sciaꝫ deficere. Qō. XXXVII

Ueritur 37ꝰ Utrū deficiēte nob aliq̄ sensu necē sit sciam aliquā deficere. Negatiue arg. p̄ sic. vbi foꝛ. acqsiuis set notitiā sciētificā coloris ꝛ postea cecaret̄ in eo deficeret visus. nō tā i eo deficeret sci-ētia coloꝝ. g̃ ꝛc̄. ma. de se pꝫ. ꝛ mi ꝓbat̄. quia adhuc i v̄tute mēoratiua remanere possūt
spēs coloꝝ ꝑ lōgū t̄ps pꝰ acqsite. ¶ Itē ꝛ hitꝰ intellectꝰ aut
sensus iterioris ꝑ multos actꝰ acqsitꝰ lōgo t̄pe remanere po
terit. q̄re ꝛc̄. ¶ Scđo. qꝛ lꝫ alicui l natiuitate deficeret odo-
ratꝰ adhuc ꝑ auditū de rebꝰ odoꝛabilibꝰ notitiā sciētificam
acqrere posset. g̃ ꝛc̄. assūptū ꝓbat̄. qꝛ ꝑ auditū sciaꝫ de mate
ria p̄ma acqrimꝰ. ¶ Itē de deo ꝛ itelligētijs q̄ tā subsensu
cadere nō possūt. ſꝫ multo ſm nām suā distātioꝛ ē auditus a
ꝑdictis q̄ ab odoꝛabilibꝰ. igr̄ ꝛc̄. ¶ Cōfirmat̄. qꝛ te carente
odoꝛatu adhuc ꝑ visū cōprehēdere poteris aīalia multa ad
alimentū moueri nō ꝑꝑ visū. aut qꝛ carēt visu. aut ad tantā
distantiā videre nō pn̄t. sic de vulturibꝰ narrat̄. ꝛ ꝑ ꝯn̄s per
visū cōprehēdere poteris aliquā eē qualitatē alimēti ab eis
cōprehēsam q̄ appellat̄ odor. q̄re ꝛc̄. ¶ Tertio ex noꝰ cārū
deuenimꝰ i notitiā effectuū. sed q̄litates p̄me tāgibiles sūt
cāe coloꝝ odoꝝ ꝛ sapoꝝ. vt pꝫ i de sensu. igr̄ q̄uis nob a p̄n-
cipio deficeret visus odoꝛatꝰ vel gustꝰ: nobis tactu q̄litates
p̄mas ꝯphēdētibꝰ in sciam tā ꝑdictoꝝ deuenire possemus.
¶ Cōfirmat̄. qꝛ q̄litates p̄me tāgibiles magis nālr̄ distāt a
subitātijs abstractis q̄ a ꝑdictis sensibilibꝰ. sed ꝑ sensibilia
i notitiā deuenimꝰ subitātiaꝝ sepataꝝ. g̃ ꝛc̄. ¶ Quarto te
simul hn̄te visū ꝛ gustū visus ē cā vt aliqn̄ vēias i cognitōeꝫ
gustabiliū. ſꝫ nō minoris potentie ē visus te carēte gustu q̄ te
hn̄te illū. g̃ te carēte gustu poteris ꝑ visū multoꝝ gustabiliū
notitiā hr̄e scientificā. minoꝛ ē pōis. maioꝛ vero appꝫ ex-
perientia. cōprehēdens. n. lac albū stati dulcedinē eiꝰ cōphen-
dis. ꝛ reubarbaꝝ cōphēdens talis coloris ꝛ figure stati iudi
cas ipm eē amaꝝ. ¶ Quito nō repugnat a natura vel a deo
sextū sensū ꝓduci posse ꝑ quē multe qualitates cōprehēdi
possēt quas occultas ꝓprietates appellamꝰ. aut multe quali-
tates q̄ sūt i spē nālis potētie vel ipotentie: vel saltē tibi du-
biū est nūqd illas cōprehēdere posset. de illis tā qualitatibꝰ
sciam hēmus. g̃ a simili deficiēte visu vel odoratu a natiui-
tate poterit de visibilibꝰ ꝛ gustabilibꝰ haberi scia ꝑ discursū
itellectꝰ. ¶ Sexto vr̄ ꝙ rō arist. ad p̄tē negatiuā fundetur
sup falso. assumit. n. ꝙ ois notitia vliuꝫ sciētifica proueniat
ex iductōe ꝑ singularia discurrēdo. qđ tā vr̄ falsū qꝛ p̄ncipi-
orū q̄ oīno sūt ꝑ se nota notitiā hēmꝰ sciētificā nō tā ꝑ indu-
ctōem. vt pꝫ de hoc p̄ncipio. q̄cūqꝫ sunt eadē vni tertio sunt
eadem iter se. ꝛ de similibꝰ. sūt. n. hꝰ p̄ncipia tāq̄ locꝰ ianue
i domo quē nullꝰ ignoꝛat vt ingt commētatoꝛ. z. meta. ꝛ co-
gnoscūtur solo lumie intellectꝰ agentis vt ingt. 3. de anima
Item fundatur illa ratio sup hoc ꝙ ois inductio ē per sensū
qđ tā nō videtur veꝝ. de rebꝰ. n. sepatis possū inductionem
formare arguendo sic. hec itelligētia est sepata ꝛ hec. ꝛ sic de
singulis. g̃ ois intelligentia est sepata. Iteꝫ videtur falsum
fundamentū ꝙ iductio ad sciaꝫ deseruiat cū scia sit d̄ vlibꝰ

tantū. ⁊ solū ꝑ demōstratōem acqratur vt patuit supra. vl'ſi ipā deseruit eadē rōne enthimema ⁊ exemplū, ⁊ sic fundamentū illud fuit insufficiens.

Ad oppositum est arist. ꝑmo huiꝰ. circa finē tractatꝰ de ignorātia. In ista qōne ꝑmittentur qdam. scdo ponentur ꝯclusiones.

Quantum ad ꝑmū sit hec distictio prima. sensū aliquem nobis deficere dupliciter contingere pōt. Uno mō a ꝑncipio gn̄atōis. vt si qs generet cecus: ⁊ tā sia aliqn̄ n̄ restaurari pōt. ⁊ aliqn̄ sic. n̄. n. repugnat pduci sortē nō potentē odorare a ꝑncipio gn̄atōis. i processu vero beneficio medici posse odorare. Alio mō dicit' sensus deficere i ꝓcessu etatiuo. vt si qs in vigesimo āno etatis sue fiat cecꝰ. ¶ Scda distictio. de rebꝰ aliqbꝰ sensibilibꝰ ꝑ sensū exteriorē haberi sciam dupl'r ꝯtingere pōt. ꝑ ꝯceptꝰ. s. cōes ⁊ spāles. exēplū primi. vt si ꝑ cōceptus q̄litatis sciam hēam de colore. ⁊ hec dicit' scia ꝯfusa. de qua loqtur arist. i prohemio. cū dicit. ꝙ sciēdo oēm dualitatē esse parē: scio hāc dualitatē eē parē. nō qdē in actu ⁊ distīcte sed i potētia ⁊ ꝯfuse. exēplū scdi. vt sciam hēam de colore ꝑ eiꝰ ꝯceptū ꝓpriū ⁊ ꝑ diffinitōem eiꝰ. ¶ Tertia distictio. siue ꝑ cōceptꝰ ꝓprios siue cōes adhuc pōt dupl'r d' re haberi scia: vt ꝓposito spectat. Uno mō ꝑ ꝯceptꝰ qditatiuos: Alio modo per cōceptus connotatiuos ⁊ circumlocutorios. exemplum primi. vt si sciam hominem esse risibilem per cōceptus proprios ⁊ substantiales hoīs ⁊ risibilitatis. exēplū scdi. vt si notitiā hēaz d' hoīe q2 aīal taliter figuratū ⁊ taliter cōplexionatū. ¶ Quarta distictio. q̄litercūq3 ꝑdictis modis scia generet': adhuc dupl'r ꝯtingere pōt. s. vel ꝑ inuentionē a seipso adiscēdo ⁊ discurrēdo vel ab alio adiscēdo. siue hoc ꝓueniat o viua voce doctorū siue ꝑ scripturā alioꝝ. ¶ Ultima distictio. qddā sensibile ꝑ se est propriū ⁊ quoddā cōe. de cōi nō fit hic mētio s3 solū de proprio. Itē fit hic mētio d' sensu exteriori tm̄. ¶ Prima ꝯclusio. possibile ē deficiēte nobis aliquo sensu post ꝑncipiū gn̄atōis acquiri sciam sēsibiliū proprioꝝ illiꝰ sensus. ꝓz per argumentū ꝑmū ante oppositū. ¶ Scda ꝯclusio deficiente nobis aliquo sensu ꝑticulari o ꝑncipio gn̄atōis possibile est per cōceptꝰ cōes sciam aliquā acqrere de sensibili proprio illius sensus. ꝓbatur. q2 deficiēte visu in sor. adhuc sciētiam hr̄e poterit ꝑ hāc vl'em. oīs qualitas per se sensibilis ē imutatiua sensus ⁊ ꝑ eandē sciet ꝙ oīs color ē imutatiuꝰ sēsus: sic etiā vult arist. in ꝓhemio. ꝙ sciēs oēz dualitatē eē parem: sciat hāc eē parē. sed hec erit cōfusa notitia ⁊ nō distincta vt ꝓz. ¶ Scdo ꝯclusio ꝓbat' sic. ponat' ꝙ sor. a ꝑncipio gn̄atōis careat odoratu ⁊ videat pla aīalia a lōginquo valde moueri ad cibū sic vultures ⁊ tigrides. tūc ꝯtingit vt sor. intra se discurrat. ꝙ illa aīalia ꝑcipiāt illū cibū. ⁊ nū ꝑ intellectū. q2 carēt itellectu. g̃ ꝑ aliquē sensū ⁊ nū ꝑ visū auditū3 gustū vel tactū. sic ipse intra se ꝓbabit. ⁊ sic tandē cōcludet ꝙ ꝑ quēdā aliū sensū illū cibū ꝑcipiūt. cuiꝰ aliqd est obm ꝓpriū distictū ob obis ꝓprijs alioꝝ sensuum. ⁊ sic d' odore scientiā acqreret i cōi ⁊ cōfuse. hec ꝯclusio veritatē hēt to3 de scia q̄ hr' ꝑ viā inuētionis q̄3 de illa q̄ hētur ꝑ viā acqsitionis a doctore. ¶ Tertia ꝯclusio. poße ē deficiēte nobis aliquo sensu a principio gn̄atōis sciam acqri de sensibili proprio illius sensus ꝑ ꝯceptꝰ spāles ⁊ cōnotatiuos: posset ꝓbari sicut ꝑcedēs. ¶ Quarta ꝯclo ponitur a qbusdā. impoße est deficiēte nobis a natiuitate aliquo sensu a nobis acqri sciā3 proprij sensibilis illiꝰ sensus ꝑ ꝯceptus proprios ⁊ pure qditatiuos. ꝓbat'. q2 tali deficiēte sensu ipoße est nos ꝯcernere conceptū ꝓpriū ⁊ mer' qditatiuū sui sēsibilis ꝓprij. g̃ ⁊c. assūptū dicit eē notū' expientia. ¶ ꝓ. sicut non hēmꝰ cōceptus specificos ⁊ pure qditatiuos dei · itelligētiaꝝ ⁊ māe ꝑme: sic nec aliꝰ sensibilis propriū ⁊ pure qditatiuū hr̄e possumꝰ cum a nobis sentiri nō possit. nō. n. videt' cā aliqua diuersitatis. volūt igr' isti ꝙ intellectꝰ de nulla re ꝯceptū specificū ⁊ pure qditatiuū formare possit nisi illa res vel sibi silis ꝑcepta sit ꝑ sensū exteriorē. ⁊ ꝑ ꝯñs de rebꝰ q̄ per sensum exteriorē ꝑcipi nō pñt dicit esse sciam solū ꝑ ꝯceptꝰ quosdā ꝯnotatiuos ⁊ circūlocutorios. Hāc ꝯclusionē dicūt eē ad mētē ari. loco allegato. ¶ Quinta ꝯclo ponit' o qbusdā modernis ꝙ ꝑcedēs ꝯclusio solū vera est de scia acqrenda ꝑ inuentionē. ⁊ nō de scia a doctore extrīseco acqrenda. ꝓz ꝯm eos. q2 l3 cecꝰ a natiuitate specificos ⁊ pure qditatiuos cōceptꝰ coloꝝ habere nō possit a seipso inueniēdo. poterit tn̄ ob alio acqrere. poterit. n. ꝑ auditū ⁊ doctrinā scire ꝙ oīs albedo ē color. ⁊ ꝙ ē disgregatiuo visus. hāc ꝯclusionē dn̄t esse ad mentem Aristo. ¶ Ego vero puto nullū eē fundamentū ꝓꝑ qd illd sit poße de scia acqrenda ꝑ viā doctrinatōis ab extrīseco. ⁊ nō ꝑ viā inuētōis a seipso. ⁊ hoc patere pōt ꝯsiderāti. l3 cōcedendū sit ꝙ per viā inuētōis esset difficiliꝰ hr̄e tales cōceptꝰ. tn̄ circa fundamentū quarte cōclusiōis ē nō parua dubitatio. Nam cōiter ꝯcedimꝰ de forma subali māli intellectū posse habere conceptū ꝓpriū ⁊ pure qditatiuū. ¶ Itē de habitibꝰ aie ⁊ de spēbꝰ sēsibilibꝰ siue intelligibilibꝰ. Ite3 de qbusdā qualitatibꝰ nū sensibilibꝰ sensu exteriori. sic sūt nālis potētia vl' impotētia. ¶ Ite3 de relonibus qbusdā. sic de amicitia inimicitia: poternitate ⁊ filiatōe ⁊ similibꝰ. q̄ tn̄ sensu exteriori nō ꝑcipiūtur vt ꝓz. q̄re vr' eoꝝ fundamētū deficere. vel si dicant ꝙ de ꝑdictis itellectꝰ nullū pōt habere ꝯceptū specificū ⁊ pure qditatiuū. vt q̄si videtur dicere ⁊ sic hn̄t ꝯñr respōdere restabit vt rñdeāt rōnibꝰ tenētiū oppoꝰ. de quo vide i qōnibus tertij de aīa. Possemꝰ g̃ al'r ⁊ ꝓbabiliter ad qōnē rñdere ꝙ deficiēte penitꝰ nobis aliquo sensu a ꝑncipio generatōis nō possemꝰ ita ꝑfectā ⁊ cōpletā habere notitiā scientificā de sensibili proprio illiꝰ sensus. sic pōt humanꝰ itellectꝰ hr̄e. ⁊ hoc pōt eē ad mētē ari. ¶ Ex cognitōe. n. ⁊ iudicio sensus habilitat' cognitio ⁊ assēsus itellectꝰ. q̄re illa habilitate deficiēte nō ita ꝑfectā cognitionē ⁊ assensum poterit hr̄e itellectꝰ sicut ē aptus hr̄e de sensibili proprio illius sensus. Et dr' notāter penitꝰ deficiēte. q2 nō videt' repugnare alicui deficere sensum a natiuitate. ⁊ tn̄ bn̄ficio medici restaurari posse vt si ꝓꝑ excessū nimie hūiditatis cerebri producatur sor. nihil potēs odorare ⁊ i processu tpis remoueat' illa hūiditas sic vt organū olfatꝰ remaneat debite dispoꝰ ad opationem olfatiuā. Et hūc modū rñdendi dicere possumꝰ eē ad mētē ari. g tn̄ n̄ multū deuiat a mō respondēdi q̄rte ꝯclonis.

Ad rationes principales. ¶ Ad ꝑmam ꝓz ex ꝑma ꝯclusione. ¶ Ad scdam dicerēt tenētes ꝯclonem q̄etam. ꝙ in illo casu nō haberet' scia de odore ꝑ cōceptū propriū ⁊ pure qditatiuū. sed ꝑ cōe3 aut ꝑ ꝯnotatiuum. ⁊ eodē mō dicerēt de sciētia dei intelligentiaꝝ ⁊ māe ꝑme. Et idē dicerēt ad cōfirmatōem. Sed penes vltimum modū diceretur sciam illā acqsitam de odorabilibꝰ minus eē ꝑfectā in ea quā itellectꝰ acqrere pōt sensibꝰ exteriorbꝰ sibi debite ministrātibꝰ. ¶ Ad tertiam cōfirmatōem eodē mō rñderi pōt ꝯm vtrūq3 modū rñdendi. Quidā tn̄ moderni rñdent al'r. dicentes ꝙ q̄dā sūt cāe nobis posteriꝰ note suis effectibꝰ ⁊ isti ꝑ suos effectus a nobis cognoscuntur sicut deus ⁊ itelligētie. q̄dā sunt nobis ⁊ nāe suis effectibus ꝑores ⁊ toles effectꝰ suos nobis declarāt. sicut color spēs coloris. ⁊ odor spēs odoris. quedam vero nec prius nec posteriꝰ note nobis sūt sicut qualitates ꝑme se hn̄t ad colores ⁊ odores. ⁊ tales nec nobis suos effectus declarāt. nec ecōuerso. ⁊ ꝑ hoc vr' cessare arꝰ. Hāc tn̄ rñsionē puto minꝰ sufficiente3. Nam si qs perfectā ⁊ scientificā notitiā ꝓꝑ qd acqrere debet d' colore aut odoribꝰ: oportebit causas a qbus effectiue depēdēt cognoscere quales sūt qualitates ꝑme. q̄re dicēdū ē ꝙ notitia propter qd cause ꝑdictis effectibꝰ sunt nobis notiores. ¶ Ad quartā dr' ꝙ te hn̄te simul visū ⁊ gustū visus de ꝑ accidēs te ducere pōt i cognitionē dulcedinis. nō q2 visus illā dulcedinē cōprehēdat. s3 q2 per ipam albedinē cōprehēdis

rem cuiꝰ dulcedinē gustasti. ꝛ sic ꝯsiter ꝓpter spēs dulcedinis que sit cū spēbus albedinis lactis i memoratiua ꝯseruate fuerāt moueris ad illā dulcedinē ꝯphendēdā. Ex quo pꝫ ꝙ ad hāc cognitiōez nō te ꝑduceret visus nisi iaz opatio gustatia ꝑcessisset. ꝛ ꝑ h dicetꝰ ad formā argumēti ꝙ lꝫ visus sine gustu nō sit minoris potētie ꝑ se ꝗ͂ꝫ dum coniūgitur gustui. tñ ꝑ accñs est potētie minoris. ¶ Ad 5^am fm 4^am ꝯñe diceretꝰ sic ad scdāz. Sꝫ fm aliū modū diceretꝰ ꝙ ipoſle est per nām dari sextū sensū exteriorez. q̄re de q̄litatibus occultis ꝛ silibus tā ꝑfectā sciaz acgrere pōt itellectꝰ humanꝰ sicut ꝯñe sibi sit pole. sic at nō ꝯtigeret de visibilibꝰ ꝛ odorabilibꝰ ꝯfinite visu vel odoratu. ¶ Ad sextā dꝛ ꝙ alicuiꝰ vlis notitia imediate ex iductōe depēdet cꝰ singulares sunt ad sensū note. q̄liter oēm ignē eē calidū vliter cognoscimus iducēdo ex singularibꝰ ad sensū notis. alicuiꝰ vō vlis notitia nō imediate sꝫ remote ex iductiōe depēdet. sic ꝯtigit de ꝓpōnibus ꝯnoīatis i argumēto. Nullā. n. notitiā acgreret itellectꝰ nisi āno^a sensitia ꝑcessisset q̄ nō ꝯphēdit nisi singularia. de gbꝰ ꝯñt itellectꝰ iductōez formare poteīt. Dꝛ eni i libello de sēsu. ꝙ nihil est in itellcū gn ꝑus fuerit i sensu. ꝛ ꝑ h pꝫ ad ar^m. ¶ Ad pmā ꝯfirmatōz dꝛ ꝙ q̄dā iductio ē directe ꝛ imediate ex simplicibꝰ ad sensū notis. vt si iferatꝰ ꝙ ois ignis est calidus ꝑ eiꝰ singl̄ares. Quedā vero est ex singl̄aribꝰ idirecte ꝛ remote depēdētibꝰ a no^a sensitiua. q̄les sunt iste singl̄ares h itelligētia ē sepata. ꝛ hec. ꝛ sic de singulis. notitiā. n. istarū acgrimꝰ ꝑ notitiā suoꝝ effectuū. vꝫ. motuū celestiū g a nob sunt sensati. vt pꝫ. sufficiat aūt ad mētē Arist. oēm iductōez esse ꝑ sensū imediate vel remote directe vel idirecte. ꝛ ꝑ hoc intēdebat remouere opinionē plōnis g ponebat sciam in nob fluī ab ideis sepatis. ꝛ ꝯñt ꝙ deficiēte sēsu adhuc cā scie de sensibilibꝰ i nob remaneret ꝛ ꝯseruaretꝰ ꝑ ideas. ¶ Ad confirmationē scdāz dꝛ ꝙ lꝫ iductō nō imediate ꝯseruiat ad sciētiā ꝓprie dictā sꝫ sola demr̄atio. mediate tñ finite pōt ꝓ ꝯstop ipam acgrit cognꝰ vlis qd est pn^m i demr̄atione. ꝛ h ē ꝯlonū ꝯñe. in ꝓhemio phȳcoꝝ. vbi dic ꝙ lꝫ singularia non sint demr̄atōez. sūt tñ prin^m cognitōis vliū q̄ ꝑ se itrāt demr̄atōes. ¶ Et cū vlteriꝰ arguitꝰ ꝑ eandē rōnem exēplum ꝛ entimema ad sciaz deseruiēt. dꝛ ꝙ entimema nullo mō deseruiret nisi ꝑ quāto vtualꝛ est sillꝰs: ꝛ sic demr̄atio vtualꝛ eēt. Exēplū vō nō nisi ꝑ accñs igredi pōt ꝓcessū scientificuꝫ ꝓpe. lꝫ iductio ꝑ se ad illū deseruire pōt vt dem̄ ē priꝰ. q̄re ñ fuit Ari. isufficiēs si de his duobꝰ mētionē nō fecit.

¶ Est autem omnis sillogismus per tres terminos ꝛc.

Questio. XXXVIII

Queritur 38. Utꝝ in ꝑdicatis ꝑ se vel per accñs possit eē ꝓcessus i ifini^m ꝑ se. Arguitꝰ ꝙ sic. pla. fuit ꝑ se cā gnātionis soꝛ. ꝛ cicero ꝑ se cā gnātionis platonis. ꝛ sic ēt i ifinitū. ergo ꝛc. lꝫ ꝯña. ꝛ añs notū ē supposita eternitate mūdi ꝛ ꝯñr eternitate humane spēi. ¶ Scdō sub aiali ifinita gña ꝯtinēturvꝫ saltē sub nūero nob ignoto. igꝛ ꝛc. assumptū ꝓbatur. qꝛ eq̄ ꝛ hoi vnū genus corrñdet qd nullis alꝫs corrñdet spēbꝰ. ꝯueniūt. n. ambo i aliq̄ in quo nulle alie ꝯueīūt spēs. silr equo ꝛ asino aliud corrñdet genꝰ. hoi etiaz ꝛ asino aliud genꝰ attribuitꝰ. et sic de oibꝰ spēbus aialiū eas iuicē ꝯbināndo sed hec oīs sūt ifinita vel saltē sub numero nobis ignoto. vt pꝫ. g ꝛc. Ex quo ꝯñter hꝛ qꝛ sub aiali pla gña subalterna ꝯtinentꝰ q̄ꝫ spēs spāliſſime fm ꝙ ples speꝝ ꝯbinatōes sub eo cōtinētur. ¶ 3ꝰ ifinita idiuidua sub eadē spē ꝯtinentꝰ. g ifinita eē pñt subta dmr̄atōis. ꝛ ꝑ idē ifinita ꝑdicata. añs pꝫ de ifinitis ptibꝰ ꝯtinui. aut ifinitis pūctis i liea. ¶ Itē de ifinitis hoibꝰ successiue ꝓductis ꝛ ꝓducēdis. ꝯñtia vō pma tenet. qꝛ idiuidua pñt eē subta demr̄atōis saltē pticularis. ¶ 4ꝰ in numeris ē ꝓcessus in ifinitū quoꝝ vnus est per se cā alterius. g ꝛc. assumptū pꝫ. ē. n. binariꝰ cā trinarꝫ. ꝛ trinariꝰ cā q̄ternarꝫ. ꝛ sic i if^m fiet ꝓcessus i ascendēdo. ¶ Idē arg^m fieri pōt de figuris. vt pꝰ 3^lum seqꝛ q̄drāgulus. cꝰ triāgulus ē ꝑ se cā. ꝛ post q̄drāgulū pētagonꝰ. ꝛ sic in ifinituꝫ. Ex gbus iferꝛ cum numerꝰ g ē alteriꝰ cā i ciꝰ diffōne ponaꝛ ꝙ i ꝑdicatis ꝑ se ꝑmi modi ē in ifi^m ꝓcessus. Inferꝛ. 2ꝰ cū cuilibꝫ numero ꝓpria isit passio siue isint passiones ꝙ i ꝑseitate scdi modi abitur i ifinitū. ¶ 5ꝰ i ꝯceptibꝰ aīe est ꝓcessus ifinitꝰ. g ꝛc. assūptū ꝓbaꝛ. vbi. n. i itellcū soꝛ. ꝛ pla. sint duo ꝯceptꝰ singl̄ares ꝛ synonimi ꝯtigit i mēte vtriusqꝫ abstrahi ꝯceptū cōez. cū g ꝯceptꝰ g abstrahenꝛ erūt q̄litates q̄dā singulares: ꝯtigit ēt ab illis alios abstrahi ꝯceptꝰ cōes. ꝛ ꝛ sic in ifi^m. ¶ 2ꝰ in itellectōibꝰ ē i ifi^m ꝓcessus: g ꝛc. assūptū pꝫ. Nā ꝑ a. itellectionē itelligo lapidē. ꝛ qꝛ ꝯtigit me itelligere. a. itellectōꝫ. sit g ꝙ itelligatꝰ mediāte. b. ꝛ. b. itelligiꝛ mediāte. c. ꝛ sic i ifi^m. qꝛ ꝛc. ¶ 7ꝰ si pꝫ affir^ua nō sit va h maxie ꝯtigit ꝑ rōnē Aris. qꝛ ifinita non ꝯtigit ptrāsire. sꝫ hoc vꝛ falsū. qꝛ ptrāsiēs aliqꝫ lineā ptrāsit pūcta ifinita q̄ sūt i eadē liea. igꝛ ꝛc. ¶ Itē ptrāsit ifinitas ptes eiusdē linee. qꝛ ꝛc. ¶ 8ꝰ si nō. h vꝛ ꝑꝑ illud fundamētuꝫ Ari. ꝙ ifinitū fm ꝙ ifinitū est ignotū. ¶ Sꝫ hoc nō vꝛ veꝝ. qꝛ. 3 phȳcoꝝ. ꝛ i ꝑmo de celo dterminaꝛ ab Arist. de ifinito fm ꝓpriā rōnē ꝛ diffōnē ifiniti. qd nō ꝯtigeret nisi ifi^m fꝫ ꝙ ifi^m eēt notū. g ꝛc. ¶ 9ꝰ. iter duo extrēa ꝯtigit ifinita esse media. g rō phi i textu nō ꝯcludit ad ꝓbādū ptē ne^uam. aꝰ pꝫ ꝙ duobꝰ pūctis extrēis vniꝰ li^e recte iter q̄ sūt ifi^ta pūcta ꝛ ifi^e ptes. ¶ Decimo si nō sit ꝓcessus i ifi^m in ꝑdicatiōibꝰ ꝑ se a pari nō erit ꝓcessus in ifi^m i ꝑdicatōibꝰ ꝑ accñs. qd tñ est cōtra itētōez Arist. i textu. qꝛ i ꝑdicatōibus ꝑ accñs nō erit processus i ifi^m i sursū nec i dorsū. cū. n. ꝑdicamēta sint fini^a ꝛ gnā ꝛ spēs i eis ꝯtēta sint finita: oīa denomiatiua i eis sūt finita fm genꝰ vꝛ speꝫ. ꝛ ꝑ ꝯñs oēs ꝑdicatōes ꝑ accñs simplices sūt finite. ꝛ ꝑ idē ꝯposite sunt finite. qꝛ ex finitis ñ pñt fieri nisi ꝯbinatōes finite. ꝛ eodē mō si accñs subꝫciaꝛ accñti vel sbe oēs iste ꝑdicatōes erūt fm spēm vel genꝰ finite. ¶ Forte dꝛ ꝙ argumētū ꝓbat vitatē. sꝫ Arist. itellexit ꝙ i ꝑdicatōibus ꝑ accñs fꝫ idiuiduū acceptis ē ꝓcessus i ifi^m. ¶ Sꝫ ꝯ. qꝛ tūc a silr ex ꝑdicatis suballbꝰ eēt ꝓcessus i ifi^m. sub eadeꝫ. n. spē ifi^ta idiuidua ꝯtinētur. vel silꝛ. vꝛ successiue vt ꝑus arguebaꝛ. ¶ R. lꝫ ita eēt talꝛ tñ ꝓcessus nō eēt in sursū nec i deorsū de q̄ loqtur Ari. eo ꝙ idiuidua sub eadē spē nō ordināꝛ fm sub ꝛ supra. ¶ Ultimo dmr̄atio solū ex ꝯuertibilibꝰ procedit. g frustra ab Arist. ꝓbaꝛ ꝙ in sursū ꝛ in deorsū nō sit ꝓcessus i ifi^m. lꝫ ꝯña. qꝛ ꝯuertibilia nō se hñt pñt fm sub ꝛ supra. ꝛ assumptū patuit supra ex diffōnibꝰ demr̄atōis ꝛ scire.

Ad oppositū ē Ari. ꝛ eiꝰ expositores ꝑ poste. ꝑ totū illō ca^m. Est āt ois sillꝰs ꝑ tres terminos. ¶ Alias dū monisse q^ta bꝰ q̄ōnis occurrebat mihi fantasia ꝯplete, ipam determināndi. veꝝ ꝑꝑ multiplices cās desiiti a scribēdo ꝑ ānos tres. Deus itaqꝫ digneꝛ mihi ipartiri grām ac lumē elargiri quo ad hꝰ q̄ōnis determiatōez ꝛ aliarum de gbus itēdo possim cum dilucidatōe vitatis feliciter accedere. Pro nūc itaqꝫ leuiter pertrāsiēs mihi tp̄s reseruo alias si ꝯtigerit meliꝰ determināndi. Et ꝑ quedā ꝑmittentur. Scdō ponenꝛ cōclusiones.

Quantum ad ꝑmū sit hec ꝑma distiꝰ. sic duplex est cā. s. ꝑ se ꝛ ꝑ accñs. ita duplex est ꝑdicatū. s. ꝑ se ꝛ per accñs. Cā ꝑ accñs sicut albū ē cā domꝰ. Cā vero ꝑ se ē sicut domificatoꝛ. Dꝛ vero ꝑ se cā. qꝛ per nām suaꝫ. ve sic ē illiꝰ effectus cā. Quid aūt sit ꝑdicatū per se. ꝛ ꝑ accidēs paruit supra. vbi dem̄ fuit de modis. s. ꝑseitatis. ¶ 2ª distinctio sic duplex ē cā ꝑ se. vꝫ. eēntialꝛ ordiata ꝛ nō eēntialiter ordiata. sic ꝓportōalꝛ duplex est ꝑdicatū per se: Exēpli grā. ille domificatoꝛ lꝫ sit ꝑ se cā hꝰ domus tñ fm ꝙ iste singularis nō diceꝛ eēntialꝛ ordinata. Ordo. n. eēntialꝛ solū iter eēntias reꝝ i spē vel gñe repitur. non autem iter idiuidua vt testantur coiter phantes. ꝛ ideo lꝫ domificatoꝛ. vt sic dicatur

causa eẽntialiter ordĩata in faciẽdo domũ: nõ tñ sʒ q̄ iste vel ille domificator. siľr lʒ aial rõnale siue risibile dicaᷣ p̄dicatũ p se ꝛ eẽntialiter ordinatũ respcũ hoĩs istius i spẽ cõsideratis. respectu tñ hᵘ hoĩs nõ dᷣ eẽntialᷣr ordinatũ. Siľr nec hõ rõnale nec hõ risibile diceretᷣ p̄dicatũ eẽntialᷣr ordinatũ. ¶ 3ᵃ distictio p̄dicatũ p se ꝛ eẽntialᷣr ordinatũ quoddã est pure q̄ dditatiuũ. vʒ. eẽntiam rei igrediens vt aial ꝛ rõnale respectu hoĩs. quoddã nõ pure q̄dditatiuũ sic p̄dicatum emanãs siue egrediẽs ab essentia rei vt risibile. ¶ 4ᵃ distictio q̄ i aliquam multitudine sit pcessus in ifiᵗᵘ multipᷣr imaginari possumᵘ Primo in his que sunt p accñs. Scdo in his q̄ sunt per se. ¶ Itẽ in his q̄ sũt p se siue sint p se cãe siue p se p̄dicata dupľr imagiari possumus. Uno mõ iter iduidua tm̃. Alio ꝯ ipis sm̃ genus ꝛ spẽʒ ꝯsideratis. Et h̃ iterum ẽ dupľr. vel quo ad reales cãs effectᵘ. vt q̄ ifinite sũt cause effectiue aut finales ignis: aut q̄ i materiis ꝛ formis nãlis effectᵘ sit in ifiᵐ pcessus. aut quo ad p̄dicata p se vel eoꝝ subta. ꝛ hoc erit vel quo ad modũ 2ᵐ pseitatis. vt si ifinite sint eiusdẽ subi passiones. aut i finita eiusd̃ passiõis subta. aut q̄ ad modũ p̄mũ pseitatis ꝛ h̃ multipᷣr ꝯtigit imaginari. aut q2 ifinita sũt gn̄alissima. aut ifinita sp̄alissiᵃ eiusdẽ p̄dicamẽti vel gn̄a eq̄lis cõitatis. aut q2 ascẽdẽdo a minᵒ cõi ad cõius pcedaᷣ in ifinitũ. aut eꝯ descẽdendo. ¶ Pria suppõ q̄libet diffõ est apta de se notificare suũ diffinitũ. pʒ de mẽte Aris. p̄ thopicoꝝ. ꝛ alibi i pľibᵘ locis. vbi vult q̄ q̄libʒ diffõ deᷣ eẽ inotescendi. Hoc ẽt vᷣ p se notũ. ¶ Premisso scdo q̄ cũ alicuius diffõnis aliq̄ ps sit diffinibiľ ꝛ eiᵘ diffõ sit igta p̄ma diffõ nõ poterit ꝯplete notificare diffiᵐ. pʒ de se. cũ. n. hõ p aľ diffiniaᷣ. ꝛ anial sit diffinibile si diffõ aiaľ sit igta nõ poterit hoĩs diffõ ꝯplete suum diffiᵗᵘ notificare. ¶ 3ᵃ suppõ. itellectᵘ humanᵘ nõ põt ifiᵗᵃ distincte itelligere. pʒ. q2 est vtus finite potẽtie. ꝛ p ꝯñs nõ ꝯtigit ipm ifiᵗᵃ distictẽ ptrãsire. pʒ ẽt suppõ de mẽte Ari. tractatu illo. Est ãt siľs oĩo. ꝛ. 3. phȳcoꝝ tractatu de ifiᵒ. ꝛ p̄ de celo ¶ Et notãter dᷣ distictẽ iteᶜ. nõ. n. repugnat itellcᵗᵘ humanũ itelligere ifinitas ptes ꝯtinui aut ifiᵃ pũcta licet sub rõne quadã cõi ꝛ ꝯfusa. lʒ ñ oĩa p̄dcã itelligere possit vnũquodqʒ ab alio distiguendo. ¶ 4ᵃ suppõ. ppõnes demr̃abiles nõ pfecte sciri põt nisi demr̃entᷣ. pʒ de se. ¶ 5ᵃ suppõ. si aliq̄ sit ppositio hñs aliq̄ꝫ p̄orẽ per quã demr̃ari possit nõ pfecte scieᷣ nisi p p̄õ p̄ori ipa sit nota: vel hitu q̄ scia dᷣ. vľ hitu q̄ dᷣ itellectus. ꝛ hoc dico ppter p̄nᵃ de q̄bus nõ ppue hᷣ scia. sʒ itellectus. ¶ 6ᵃ suppõ ꝯtingit aliq̄d simpᷣr sciri. pʒ ex deterĩatis supᵃ. ꝛ sic ꝯtigit scire p dmr̃atõeʒ. sic ẽt p diffõnẽ. lʒ minᵘ ppue. ¶ Ultimo p̄mittiᷣ q̄ demr̃atio ẽ ex his q̄ sunt p se. modi aũt pseitatis. p̄nciᷣ deseruientes dmr̃atõi sũt p̄mᵘ ꝛ scd̃s. vt p̄us visũ fuit. ¶ Priᵃ ꝯ. ꝛ si ifiᵃ sint iduidua sub eadẽ spẽ. ñ tñ ex hoc seqᷣ in cãis p se eẽ pcessũ in ifinitũ. Priᵃ ps pʒ de ifinitis punctis. ꝛ de ptibᵘ ifinitis alicᵘ cõtinui. q̄ actu p̄ñtie sũt ifiᵃ. lʒ nõ actu sepatiõis. Nõ. n. põt siľ eẽ ifiᵉ partes actualiter abiuicem sepate. Scd̃a ps pʒ. q2 vnᵘ pũctus nõ dᷣ cã alterᵘ. nec vna ps itegraľ cõtinui dᷣ cã alteriᵘ ptis. ¶ 2ᵃ ꝯclõ. supposita eternitate mũdi licʒ i cãis p se sit pcessus in ifinitum. ex hoc tñ nõ euidẽter ꝯcludiᷣ in cãis eẽntialᷣr ordiatis eẽ pcessũ in ifiᵗᵘ neqʒ i p̄dicatis per se eẽ pcessũ in ifiᵐ. Prima ps pʒ p argᵐ p̄ᵐ. 2ᵃ vᵒ pʒ ex 2ᵃ distictõe. q̄uis. n. gn̄atiõs fortan finite pcesserit cãe p se vt ifiniti hoĩes. non tñ ille sũt eẽntialᷣr ordĩate cũ oẽs sint iduidua sub vna spẽ cõtenta. 3ᵃ vᵒ pʒ cũ p̄dcẽ cãe nõ de se luicẽ p̄dicenᷣ. ¶ 3ᵃ ꝯclusio. et spẽs sp̄alissimas alicuius p̄dicamẽti eẽ actu ifinitas non sic repugnat nãe demr̃atõis q̄n de aliq̄ vel multis illaꝝ ꝯtingeret hr̃e sciam per demr̃atõeʒ. ꝛ p diffõnem. patʒ. q2 licet sub aiali imaginemur spẽs aialiũ ifinitas: possemᵘ tamen de eq̄ notitiã hr̃e diffinitiuã vbi supiora ad ipm sint finita vsqʒ ad gn̄alissimũ. qua habita p eius diffõnem poterit notitia hr̃i demr̃atiua per illã tanq̄ꝫ per mediũ demr̃atiõis. Ex quo inferᷣ q̄ q̄uis ifinite spẽ numeroꝝ eẽnt actu adhuc de q̄libʒ istaꝝ notitiã possemᵘ hr̃e tã diffinitiuã q̄ꝫ demr̃atiuã. pʒ. q2 ille eẽnt spẽs sp̄alissime. Silis ꝯclõ poni posset d̃ gn̄ibus eq̄lis cõitatis sub aliquo gn̄e ꝯtentis. vt si imagiemur sub corpore aiato ifinita gn̄a cõtineri. ¶ 4ᵃ ꝯclõ. ipoſᵉ est in p̄dicatis p se ꝛ eẽntialᷣr ordinatis i p̄mõ pseitatis eẽ pcessũ in ifinitũ sm̃ ascẽsum ab inferiori ad sua supiora. pbaᷣ sic. q2 dato opposito ꝯñs seq̄reᷣ q̄ de nulla spẽ illᵘ coordinatõis possʒ hr̃i noᵃ diffinitiua. q̃d est manifeste falsũ. ꝛ ꝯ penultimã suppõnem. ꝯñia pbaᷣ sic. Quelibet diffõ saltem pure q̄dditatiua daᷣ p genus imediatũ. sʒ per nullũ genᵘ illius ordinis. potest eius spẽs notificari. ĝ ꝛc. ma. est per se nõ. ꝛ mi. pbaᷣ. q2 q̄libet illoꝝ generꝝ est diffinibile. ꝛ p eiᵘ diffõnẽ cogsci non põt. igᷣ ꝛc. lʒ ꝯñia p scd̃aʒ suppõnẽ. ꝛ ma. pʒ cũ q̄libet illoꝝ hẽat supra se genᵘ. mior vᵒ pʒ. ad pfectã. n. notitiã illᵘ gn̄is oporteret ipm i oĩa p se supiora resolui p itellectũ quodlibet ipoꝛuʒ disticte cognoscẽdo. sʒ h̃ nõ ẽ poſᵉ vt pʒ p terciã suppõnẽ ĝ ꝛc. ¶ 5ᵃ ꝯ. vbi i p̄dicatis p̄dcis eẽt in ifinitũ pcessus i descendẽdo tñ licet nõ repugnaret de aliquo gn̄e notitiã hr̃e diffinitiuã sm̃ q̄ ẽ genᵘ. de nulla tñ re illᵘ ordinis noᵃ diffinictã ꝛ sp̄alissima hr̃i posset. Prima pars ꝯñis pʒ. vbi. n. quis imagineᷣ subam eẽ gn̄alissimũ supra q̃d nõ sit genus. ꝛ q̄ a suba descẽdendo ad iduidua sit in ifinitũ pcessus genus imediatũ sube poterit p illã ꝯueniẽter diffiniri. 2ᵃ ps pbaᷣ. q2 tũc nõ esset poſᵉ ad sp̄alissimũ deuenire alioq̄n sequereᷣ q̄ alicuᵘ ifiniti dareᷣ vltimũ ꝛ finis q̃d repugnat. ¶ 6ᵃ conclusio. vbi i aliq̄ coordinatõe p̄ñtali sit ad gn̄alissimũ ascẽdẽdo ꝯuenire ꝛ ad sp̄alissimũ descẽdẽdo necio intermedia gn̄a sm̃ ascensũ ꝛ descensũ erũt finita. Probaᷣ q2 tũc ambitus cõitatis illius gn̄alissimi erit finitus. siľr ambitus cõitatis sp̄alissimi erit finitᵘ. ꝛ p ꝯñs excessus cõitatis gn̄alissimi supra sp̄alissimũ erit finitᵘ. finiti. n. ad finitũ solũ ẽ excessus finitus seu pportio finita. Cum igᷣ ille excessus sufficieter euacueᷣ per gn̄a itermedia seqᵗur gn̄ã itermedia sm̃ ascensum ꝛ descensũ eẽ finita. ¶ Contra ꝯnem posset sophystice istari. q2 toto excessus iter gn̄alissimũ ꝛ sp̄alissimũ ad imaginationẽ diuiso i ptes pportõales ꝛ p̄me pti p̄mũ genᵘ corũdeat. ꝛ scd̃e 2ᵐ. ꝛ sic deinceps: ifinita erũt itermedia gn̄ã sʒ q̄ illius excessus ifinite sunt ptes. q̄ᷣ ꝛc. ¶ Ad hoc r̃ndemus q̄ lʒ sic imagiari cõtingat nõ tamẽ est rõnale. nã cũ euacuatio illᵘ excessus fiat sm̃ ordinẽ naturaꝝ vliũm ꝛ nõ sm̃ ablationẽ multitudĩs iduidualis erit deuẽire ad minimũ excessũ ambitᵘ cõitatis quo genᵘ aliq̃d supius põt iferius excedere. cuiᵘ oppositũ seqᵗur ex casu p̄dicto. ¶ 7ᵃ ꝯ. q̄uis ipoſᵉ sit ifinita eẽ subta spẽ ꝛ genere disticta q̄bᵘ equalᷣr aliqua passio cõpetat. si tamẽ ita eẽt nõ repugnaret nãe demr̃atõis de aliquo vel pľibᵘ illoꝝ passioneʒ illa demr̃ari posse. Pria ps hᵘ ꝯñs pbaᷣ. q2 dato opposito seq̄retur dari nũeꝝ actu ifinituʒ. q̃d est ꝯ sniaʒ Ari. 3. phycoꝝ. Posset ẽt rõne meᵗᵃ pbari sʒ p nũc trãseo. 2ᵃ vero pbaᷣ. supposito. n. q̄ sub aiali essent spẽs ifinite posset aliq̄ passio aialis de multis eiᵘ spẽbus per mediũ ppriũ demr̃ari vt pʒ. Et si q̄ratur nũq̄d repugnaret nãe demonstratõis q̄ oĩbus illis subis cõpeteret illa passio eque p̄mo. Dᷣ q̄ nõ solũ hoc repugnaret nãe demõstratõis imo etiã imaginatõi. p̄mũ declaraᷣ. q2 ad pfectã notitiaʒ sciẽtificã p demr̃ationẽ acq̄rendaʒ de illa passiõe oporteret ipsam diffinitiue cogsci per subm̃ suũ p̄mũ: nã i diffõne passionis cadit eiᵘ subm̃ p̄mũ vt visũ fuit supra in caplõ de p se: cũ igitur ifinita sint hᵒ subta p̄ma oporteret ipsam per oĩa illa cognosci. ꝛ sic itellectᵘ posset ifinita actu disticte cognoscere. q̃d est cõtra tertiã suppõnẽ. 2ᵐ pbatur. q2 illa subiecto diciᷣ aliqua passio cõpetere p̄ cui cõpetit nõ rõne alterius. sed aliis rõne sui. mõ iplicat ꝯdictõeʒ q̄ a. passio cõpetat. b. nõ rõne alterius. sʒ aliis rõne sui. siľr cõpetat. c. nõ rõne alterius. sʒ aliis rõne ipiᵘ. q̄ᷣ ꝛc. ¶ 8ᵃ ꝯ. ipoſᵉ est ꝛ nãe dmõstrationis repugnat subta alicuᵘ passionis ordine eẽntiali in infinitum ascendendo procedere. prima pars pʒ sicut prima

pars precedētis ↄclonis. Scđa vero patꝫ sicut q̄rta ↄclusio. ❡ 9ª ↄ̃. Nō ↄtingit passiōes ŏ subo per se demr̄abiles in ifi/nitū in sursū abire. pbaꝶ qꝛ si oppositū ↄclonis sit vez: hoc poterit altero duoꝝ modoꝝ imaginati. vl' qꝛ passio vni⁹ sub iecti sit subꝫ alteri⁹ passiōis. ⁊ sic in ifinitū. vl' qꝛ ab eoď subo fluāt ifinite passiões vna mediāte altera. sꝫ pmū dici ñ pōt. nā si.a.sit passio.b.subi. ⁊.b.sit passio.c.subi. ⁊ sic i ifinitū. tūc ad ↄpletā hūdā diffōnē.a. oporteret cognoscere.b. ⁊ cū.b. sit passio.c. nō poterit.b. diffinitiue cognosci sine cognitōe.c. vt patꝫ loco allegato. ⁊ sic in ifinitū. qꝛ ad pfectā notitiā diffi/nitiuā.a. oportebit ifinita distīcte cognoscere p scđaꝫ suppō/nem. Sꝫ hoc est ipōle. vt pꝫ per tertiā. igr̄ de.a. passiōe nō po terit pfecta hr̄i notitia diffinitiua. ⁊ ↄ̃ñr nec notitia demr̄ati ua. cū illa diffinitiuā psupponat. vt pꝫ 2° h⁹. ❡ Cōfirmaꝶ. qꝛ nō poterit.a. de.b. demr̄ati ⁊ p illā demr̄atōez pfecte sciti ni si.b. de.c. demonstreꝶ vt paret ex suppositione quinta ⁊ sic erit de.b. respcū.c. ⁊.d. ⁊ sic i ifi⁹ q̄re si dꝫ.a. ďmōstratiue sci/ri de.b. oportebit itellectū ifinita distīcte ptrāsire. qđ est cō/tra dterminata. ❡ Cōfirmaꝶ rōne phī i textu. qꝛ si.a.ē ppa passio.b. in c⁹ diffōne poniꝶ.b. tūc.a. ⁊.b. sunt ↄuertibilia. ⁊ p idē.b. erit ↄuertibile cū.c. ⁊ sic in ifinitū. qꝛ oēs ille passiōes ⁊ sua subs adiuicē ↄuertunꝶ. ⁊ sic nō erit pcessus in infinitū in ascēdēdo. qđ fuit pbandū: Hec tñ rō restringiꝶ ad passio/nes pprias ⁊ adeq̄tas. Nec pōt dici scđꝫ qꝛ si sic. cū passio po sterior fluat a subo mediāte priori tanq̄ꝫ mediate tñ non pote rit vna passio de subo ďmōstratiue sciri nisi prior passio pri⁹ ďmr̄atiue sciaꝶ. ⁊ sic in ifiᵐ. sꝫ hoc est ipōle vt ex p̄dictis pꝫ. igr̄ ⁊c. Pōt etiā ↄfirmari p alias duas rōes p̄cedētes. ❡ Et si q̄ratur nūqd ↄtingit in ifiᵐ abiici i passionib⁹ i deorsuꝫ de/scendēdo. ❡ Rñdetur ꝙ lꝫ illud nō sit de facto pōle. vt ex dcis pꝫ. si tñ illud ↄtingeret non repugnaret aliq̄ꝫ vel m'tas illaꝝ ŏ subo pprio ďmōstrari. ⁊ ↄ̃ñter sciri. Un̄ si a nūero flu ant ifinite passiōes altera mediāte altera: poterit quelibet il laꝝ sufficiēter de nūero demr̄ati aut imediate aut mediate passiōe p̄cedēte. ❡ Silr̄ idē etiā ↄtiget si ipar sit passio nūe ri ⁊ sit subm alteri⁹ passionis: ⁊ sic in ifi⁹. q̄uis Arist. i textu videaꝶ dicere oppositū. sꝫ ei⁹ verba itelligēda erūt ŏ pcessu i infi⁹ ascēdendo. ❡ Ex istis pꝫ q̄liter. i scđo modo pseitatis ↄtingit vel nō ↄtigit eē pcessū in ifi⁹. ❡ Ad pbādū aliq̄s ex istis ↄclonib⁹ qb⁹ negaꝶ pcessus in ifiᵐ adduci pñt plurime rōnes tā metaphyce q̄ꝫ nāles. sed qꝛ māꝫ posteriorısticā al/qualr̄ egrederētur. ⁊ qꝛ Ari. rōnibus posteriorısticis fuit ↄtē tus iō ptermitto. ❡ Ultima ↄ̃. ⁊ si i p̄dicationib⁹ p accñs in hē vel gñe acceptis nō fit pcessus i ifinitū in sursū vel deor sum. ipās tñ in ifi⁹ abire ē oio ipertinēs demr̄atiōi. Prima ps pꝫ ex penultimo argumēto añ opp⁹. cū.n. gnālissima sint finita. et oīa gñ a ⁊ spēs p̄dicamētoꝝ tā accidentiū q̄ꝫ substā tie sint finita. opꝫ p̄dicatōes oēs accñtales siue ac cñs ŏ suba siue de accñte p̄dicetꝶ vel eē ↄcē finitas. Hoc idē patuit in ex/pōne textus. Scđa ps pꝫ. qꝛ ďmōstratio solū accipit p̄dicati/ones p se ⁊ dimittit p̄dicationes per accidens. vt dicebatur i vltima suppositione.

Ad rationes

p̄ncipales. ❡ Ad pmaꝫ pꝫ ex scđa cō clusiōe. ❡ Ad teriiā vero pꝫ ex pma. nō eni se hñt ista īdiuidua sic p̄dicata iuicē eēntialr̄ ordiata. ut cāe iuicē eēntialr̄ ordiatē. ⁊ cū dr̄ ꝙ ifinita pñt eē subta demr̄ātōis saltē ptic'aris: ↄcediꝶ tenēdo ly ifinita sincathe gorematice. sꝫ hoc nō obstat pposito. qꝛ nec iste demōstrati ones nec media ipaꝝ nec subrs vel passiones iuicē habebūt ordinē eēntialē. imo idē mediū ⁊ passio eadē in oīb⁹ illis ad duceꝶ. ❡ Ad scđaꝫ qcqd sit de ↄ̃ñā negaꝶ assumptū. ↄcediꝶ tñ numeꝝ spēꝝ q̄ sub aīali ↄtinētur nō eē nobis notū. ❡ Ad pbatōez negaꝶ assūptū. lꝫ.n. plus adiuicē ↄueniāt hō ⁊ equ⁹ q̄ꝫ hō ⁊ asin⁹ saltē pfectiōalr̄ nō seqtur hoi ⁊ equo vnū gen⁹ corrńdere qđ asino nō corrńdeat. sed sufficit gradū pfectiōis spēi equine ppingorem esse gradui pfectionis spēi humāe: q̄ꝫ gradū perfectiōis spēi asinine. Nam si illud fūdamentū eēt verū sic qdam crediderūt sequereꝶ ꝙ sub aīali plura ↄtinerē tur genera q̄ꝫ spēs spālissime. si enī q̄tuor existentibus spe/ciebus sub aīali sex ↄbinationes distīcte ex eis fieri pñt ⁊ p aduersariū cuilibet ↄbinatōi p se vnū gen⁹ corrńdet. qꝛ sex erūt gñ a q̄tuor exñtib⁹ spēb⁹ spālissimis sub aīali. qđ est ab/surdū. ❡ Idē a fortiori seqtur si spēs sit supra q̄tuor. ❡ Itē seqreꝶ ꝙ hō diffiniri nō posset p gen⁹ imediatū qđ est irrō/nabile. nō.n. est rō qꝛ magis diffiniri dꝫ per genus i quo ↄue nit cū equo q̄ꝫ p gen⁹ i quo ↄuenit cū asino. nec p aīal cuꝫ sic gen⁹ mediatū ipsi⁹ vt dn̄t. q̄re ⁊c. ❡ Ad q̄rtā dr̄ p̄ ꝙ accipiē do numeꝝ pprie nō sūt actu spēs numeroꝝ ifinite. nō enim ē dabil' numer⁹ actu ifinitus vt sēnt Ari. 3. phycoꝝ tractatu ŏ ifinito. q̄uis ēt ifinite eēnt species numeroꝝ i actu. nō m̄ de seiuicem p̄dicarētur cū sint spālissime. ⁊ ideo nō repugna ret de ipis sciam tam diffinitiuā q̄ꝫ ďmonstratiuaꝫ posse hr̄i vt dcm̄ fuit in 3ª ↄ̃ne. Et ↄ̃ñr negatur ꝙ i diffōne numeri se quētis ponaꝶ p̄cedēs. ⁊ sic in ifiᵐ. Cōparātur.n. adiuiceꝫ sic ps itegralis ⁊ totū itegrale: pars autēꝫ itegralis nō ponitur i diffōne totius vt pꝫ. ⁊ quāuis ita eēt nō tamē ponereꝶ i diffō ne ipsi⁹ nisi i obliquo. ⁊ sic nō essent tāquam predicata iuicē i aliquo p̄dicamēto eēntialr̄ ordiata. cuꝫ aūt dr̄ ꝙ i perseita te scđi modi abitur i ifinitum: dicitur ꝙ passiōes numeroꝝ esse ifinitas sicut esse ipm numeri sūt ifiniti nō repugnat di ctis. neq̄ꝫ ex hoc pprie seqtur i perseitate secūdi modi eē p/cessuꝫ in ifi⁹. sed hoc sequereꝶ si vni⁹ subi ifinite eēnt passio nes successiue vel si passio vnius subi esset subiectū alterius passiōis. ⁊ sic i ifinitum. vt innuit Aristo. i textu. ❡ Ad quītaꝫ dicitur ꝙ a cōceptibus synōimis soz. ⁊ platonis abstrahi cō/tinue cōceptum cōem dupl'r itelligi potest. Uno modo illis cōceptibus ↄsideratis fm̄ ꝙ signa sunt. Alio mō fm̄ ꝙ sunt res quedam siue qualitates quedam singulares. primo mō proceditur i ifinitum. sed sic procedēdo ad gn̄alissimum de uenitur ⁊ ad trāscēdēs vltra quod procedere ñ ↄtigit. verbi gratia. si i mente soz. ⁊ platonis sit talis cōceptus homo. et ab vtroq̄ꝫ ↄsiderato fm̄ ꝙ est hominis significatiu⁹ abstra batur ↄcept⁹ cōis abstraheꝶ ille ↄcept⁹ aīal. ⁊ sic vlterius do nec deueniꝶ ad subam ⁊ ad ens vltra qđ fm̄ ꝙ est significa tiuum abstrahere nō ↄtigit. Scđo modo ñ icōuenit i ifinitū pcedere posse q̄uis de facto ñ ↄtigat. verbi gr̄a existē i mē te. soz. ⁊ platonis tali ↄceptu substātia. cū vtraq̄ꝫ sit qualitas q̄dā singularis ab ea tāq̄ꝫ a re singulari abstrahi pōt ↄcept⁹ cōis significās illā q̄litatem. ⁊ iterū ab vtroq̄ꝫ illoꝝ ali⁹ ab/strahi pōt ↄceptus. ipsis ↄsideratis vt res vel q̄litates q̄dāꝫ ⁊ sic i ifinitū. ⁊ sic pcedēdo nō fit pcessus i predicatis qdita/tiuis q̄ de seiuicem p̄dicātur qditatiue. vt pꝫ. ❡ Ad sextaꝫ dupl'r rñderi pōt vt dixi i. 3. de aīa. Uno modo ꝙ licet me/diāte.a. itellectiōe itelligam lapideꝫ. ñ tamē oportet vt.a. i/telligā per aliā itellectōeꝫ ab ea distīctam. sed ipaꝫ p se ipaꝫ itelligo. ⁊ sic tolletur pcessus i ifi⁹. Alio modo cōceditur ꝙ .a. itelligo mediāte.b. itellectōe reali distīcta ab.a. ⁊ sic in i/finituꝫ procedere ñ icōuenit. nec est ↄtra determiata: lꝫ ñ sit pōle itellectum humanum actu habere ifinitas huiusmodi itellectōes. Hec rñsio ↄsonat dictis Auic. ⁊ pbabilior appa ret. ❡ Ad septimā dr̄ Ari. itentionem eē ꝙ itellect⁹ huma/nus non potest distīcte ifinita ptrāsire in actu. tūc.n. eēt vi/goris ifiniti. Conceditur tñ ꝙ ptrāsiens lineā pertrāsit ifini/tas eius ptes ⁊ ifinita ei⁹ pūcta. que tñ non in actu sunt sepa tionis sꝫ i potētia. Sed ex hoc non dꝫ ꝙ itellectus possit ifi/ta actu pertrāsire. idest distīcte cognoscere. est eni hic equi/uocatio de ptrāsitione vt pꝫ. ❡ Ad octauā dr̄ ꝙ Ari. voluit nullū ifinitum fm̄ ꝙ ifinitum distīcte ⁊ sufficiēter ab itelle ctu humano posse ↄphendi: q̄uis ↄfuse ⁊ ↄceptu vniuersali ↄprehendi possit. Et ppter hoc Aristo. posuit diffinitionem ifiniti vniuersalem ⁊ que ↄfuse qđlibet ifinitum cōprehē dit. ❡ Ad nonam dupliciter responderi potest fm̄ ꝙ patuit

in expõne textus. ¶ Ad decimã ↄcedit̃ illud qð argumẽtũ ꝓbat vt dcm̃ est i q̃ne vltima. Nec phs oppositũ dic̃. vt pȝ i textu. ſȝ ſolũ ſeparat ꝑdicatões per accñs ab ĩtẽto ſuo tanq̃ eas que nõ ptinẽt ↄſideratõi demr̃atiõis. ¶ Ad vltimaȝ dr̃ ꝙ licet totale mediũ demr̃atiõis ꝓpter qd ↄuertat̃ cũ ſubo ⁊ paſſiõe. ſtat tñ vt aliq̃ ps el⁹ nõ ſit ↄuertibil̃ cum eis. vt ſi mediũ ſit diffõ cui⁹ gen⁹ eſt ſupi⁹ ad paſſionẽ ⁊ ſubȝ. ⁊ pp̄ h̃ ꝓbat̃ ab Ari. ꝙ i talib⁹ nõ eſt i ĩfinitũ ꝓceſſus. q̃r ⁊c̃. Et ſic ẽ finis huius prolixe queſtionis.

¶ Uniuerſale eſt vtique nihil minus quibuſdam ſecundum partem. Sed magis eſt quãto icorru ptibiliora ſunt illis. que vero ſecundum ptẽȝ cor ptibilia ſunt magis ⁊c̃. Queſtio XXXIX.

Queritur 39. Utrȝ vl̃ia ſint magis en/ tia q̃ꝫ pticularia. Et nõ arg. ꝙ ſic. pticulare ẽ magis vnũ q̃ꝫ vl̃e. g̃ eſt magis ens. tȝ ↄña. qꝛ ens ⁊ vnũ ↄuertuntur. vt pȝ. 5. meta⁽ᶜᶜ⁾. ⁊ aſſumptũ ꝓbat̃. qꝛ vnũ dic̃ idiuiſio nẽ a ſe ⁊ diſionẽ a q̃libet alio ꝑ ↄmẽt. 9. meta. ſȝ pticulare ẽ magis a ſe ĩdiuiſũ ⁊ a q̃libȝ alio diuiſũ cũ vl̃e ſit pl̃ib⁹ cõicabile. particulare vero nõ. igr̃ ⁊c̃. 2° pticulare ẽ ſuo vl̃i ꝑfecti⁹. g̃ eſt magis ens. tȝ ↄña. qꝛ ens ⁊ ꝑfectũ ↄuertunt̃ vt habet̃ loco allꝫato. ⁊ aſſumptum pȝ. qꝛ vl̃e eſt i pticulari ſic͂ ps i toto. totũ aũt q̃libet ſua pte ꝑfecti/ us ẽ. g̃ ⁊c̃. ¶ Cõfirmat̃. qꝛ pticlare ꝑfectões ſui vl̃is icludit. ⁊ ꝓpriã ſupaddit ꝑfectõȝ idiuidualẽ. g̃ eſt maioris ꝑfectõis. aſſũptũ colligit̃ ꝓ de celo cũ dr̃ q dic̃ celũ dic̃ formã. qui dic̃ h̃ celũ dic̃ formã materie mixtã.

Ad oppoſitum ẽ Ariſt. ꝓmo poſterioꝝ in ꝓh⁹ illi us tractat⁹. Cũ aũt demõſtratio alia ſit vl̃is alia pticularis. ¶ In iſta q̃õne ꝓ ꝓmittent̃ diſti/ ctiones. Secundo cõcluſiones.

Quantum Ad ꝓmũ. Sit ꝓ⁽ᵃ⁾ diſtictio. pticulare ẽ du/ plex. vȝ. ſimpl̃r ⁊ i reſpectu. Ex⁽ᵐ⁾ primi. vt ſoꝛ. Exẽplũ ſcdi. vt yſocheles cũ ſit ſpẽs triãguli ẽ pticulare reſpcũ triãguli q ẽ gen⁹ ipi⁹. Et lȝ Ari. videat̃ ſolũ loq de pti culari ſimpl̃r: põt tñ hec q̃õ ad vtrũqȝ applicari. ¶ 2⁽ᵃ⁾ diſtin⁽ᶜ⁾ aliqð magis eẽ ens alio: põt multipl̃r itelligi. Uno mõ q̃ꝫtũ ad rei eẽntiã. qꝛ. ſ. magis hñs vel pticipans de eẽntia rei. Se cũdo mõ q̃ꝫtuȝ ad eſſe. qꝛ magis hñs eſſe ⁊ ꝑ ſe exiſtere. Ter tio mõ magis ẽs. qꝛ ꝑfecti⁹. Quarto°. qꝛ magis vnũ. ⁊ h̃ ad dr̃iam ei⁹ qð nõ ẽ vnũ ſic͂ populus. Quĩto° qꝛ ens durabili⁹. q̃l̃r icorruptibilia magis ẽtia corruptibilib⁹ dr̃r. ¶ 3⁽ᵃ⁾ diſtin ctio ponit̃ a q̃buſdã ꝙ ens põt ↄſiderari dupl̃r. Uno° i rõe ſubi alicui⁹ paſſiõis. Alio modo i rõne obi ſcie aut itellectus Ex quo ifert̃ ꝙ aliqð eẽ magis ẽs alio adhuc his duob⁹ mo/ dis dici põt. vel qꝛ magis obȝ ſcie aut itellect⁹. aut qꝛ magis ſubm paſſiõis dmr̃abilis. ¶ Iſti tñ modi loq̃ndi ſũr valde ĩꝓpꝛij q̃ꝫuis ipi dicãt eos eẽ ad ĩtẽtõeȝ Ari. qð nõ eſt verũ vt patet ↄſideranti textum.

Quantum ad 2⁽ᵐ⁾. Sit hec ꝓma ↄ°. vl̃e eſt magis ens ꝓ mõ q̃ꝫ pticulare ſiue ſimpl̃r ſiue i reſpcũ. Pȝ ꝓ de pticulari ſimpl̃r. illð. n. nullã dic̃ eẽntiam rei. vl̃e vo ſic. g̃ ⁊c̃. De pticulari vo i reſpcũ arg. nã hõ q dr̃ pticulare r⁽ᵘ⁾ aial̃ q̃ꝫtũ ad eẽntiã ẽ min⁹ ens q̃ꝫ aial. eo ꝙ ei⁹ eẽntia ab eẽn tia aial̃ depẽdet: licet ꝑfectioꝛ ſit eẽntia hoĩs vt ſic. q̃ꝫ eẽntia aialis vt ſic. ¶ 2⁽ᵃ⁾ ↄcl̃o. pticl̃are ſimpl̃r ẽ magis ens 2° mõ q̃ꝫ vl̃e. pȝ. qꝛ pticl̃are ſimpl̃r dic̃ eẽ rei. vl̃e aũt vt ſic nõ dicit eẽ. ſȝ penit⁹ ab eo ꝑ ĩtellectũ ſepat̃. ⁊ nõ hȝ eẽ niſi ꝑ ſua ſingula ria. deſtructis. n. ſubijs ꝓmis ĩpoſ͛e eſt aliqð alioꝝ remanere vt pȝ i ꝑdicamẽtis. q̃re ⁊c̃. ¶ Quidã tñ dixerũt ꝙ oppoſitũ dici poſſet. aſſerẽtes ꝙ vl̃e plus hȝ eẽ q̃ꝫ aliq̃d ſingulare ſigni ficatũ. licet nõ hr̃et plus eẽ q̃ꝫ ſingl̃aria oĩa. nã qðlibet pticu/ lare hȝ eẽ ðtermiato tp̃e ⁊ non vltra loq̃ndo de his corrupti bilib⁹. vl̃e vo ſꝫ hȝ eẽ. ¶ Itẽ qꝛ a nullo pticulari ſig⁽ᵗᵃ⁾. totalr̃ depẽdet eẽ vl̃is. ſȝ adhuc reſuat̃ i alijs ptib⁹ corruptibilib⁹ q̃r ⁊c̃. Ego vo puto ↄcl̃onẽ poſitã vioꝛẽ eẽ. ſic eñi corrũpit̃ eẽ vl̃is ad corruptõȝ eẽ pticularis ſi ẽ corrũpit̃ eẽ pticularis.

Pꝫ. illud qð ſm ſe hȝ eſſe magis ẽ ens q̃ꝫtuȝ ad eẽ rei q̃ꝫ id qð ſm alið hȝ eẽ. vl̃e vero ſm aliud habet eẽ. ſingulare autẽ ſm ſe. g̃ ⁊c̃. ¶ Itẽ ſingulare nõ i alio exiſtit. vl̃e aũt in ſingu larib⁹ habet eẽ ð mẽte ariſt. i añꝑdicamẽtis. g̃ q̃ꝫtũ ad eſſe ꝑ ſe magis exiſtit pticulare q̃ꝫ vl̃e. ¶ Ex ↄcl̃one ꝓbabil̃r ifert̃ ꝙ ſpẽs ſpãliſſima ẽ magis ẽs h̃ ſcðo mõ q̃ꝫ gen⁹. pȝ. qꝛ ẽ ꝓpin qoꝛ ſingulari quod ꝑ ſe hȝ eẽ. ¶ 3° ↄ°. pticulare i reſpcũ eſt magis ẽs. 3° mõ q̃ꝫ ei⁹ vl̃e. pȝ. ſpẽs. n. ſpãliſſima vt hõ ẽ ꝑfecti oꝛ aiali. aial ẽt ſuis ſupioꝛib⁹ ꝑfecti⁹ exiſtit. iferi⁹. n. oẽm ꝑfe/ ctionẽ ſui ſupioris ↄtinet. ⁊ cũ hoc dr̃iã que eſt maioris ꝑfe/ ctionis. ¶ Sed h̃ dubitat̃ de pticulari ſimpl̃r nunq̃d ſit per fecti⁹ ens vl̃i vel eẽ. ¶ Ad hoc dr̃ ꝓmo ꝙ eſt ꝑfectius ens q̃ꝫ gentis ſibi corrñdẽs. ſoꝛ. eñi eſt ꝑfectioꝛ aiali vt ſic. qꝛ vltra ꝑfectioꝛẽ aialis ſpẽi humãe ꝑfectionẽ icludit. De ſpẽ vo ſpã/ liſſima vr̃ dubiũ. Quidam. n. dicunt idiuiduum ſubſtãlis eſſe ꝑfectius. nã vltra ꝑfectionẽ ſpẽi materiã ⁊ formã nãleȝ icludit ſicut ſoꝛ. vltra ꝑfectionẽ ſpẽi humane materiã ꝓpriã ↄtinet et aiam itellectiuã. ¶ Quidã alij dixerũt ſpẽm eẽ ꝑ/ fectioꝛẽ cũ ſit icorruptibilis. idiuiduum vero corruptibile. ¶ Alij vo dixerũt ipſa eſſe equalis ꝑfectõis eẽntialis. oẽm . n. ꝑfectionẽ eẽntialẽ quã ſpẽs icludit ↄtinet ipm̃ pticulare ⁊ eẽ lȝ maioris accñtalis ꝑfectõis ſit idiuiduũ q̃ꝫ ſpẽs. qꝛ vl tra ꝑfectionẽ ſpẽi ↄtinet mãm ⁊ formaȝ ⁊ eoꝝ accñtia. ⁊ his magis aſſentio ſaluo ſanioꝛi iudicio. ¶ Idẽ etiã videt̃ iudi ciũ de idiuiduis imãlibus ⁊ idiuiduis accidentiũ. ¶ 4° cõ/ cluſio ꝓbabil̃r ponit̃. licet pticulari ⁊ vl̃i ſm ſe cõſideratis. vl̃e magis ens. 4° mõ dici poſſit q̃ꝫ pticulare ſimpl̃r. vl̃e tñ ſm eius potẽtiã ↄſiderato magis ẽ ens pticulare. Prima ps ꝓbatur. qꝛ maioꝛ vnitas reſultare vr̃ ex ↄpõne gñis cũ dr̃ia ex qua ↄſtituitur ſpẽs aut genus ſubaltcenũ q̃ꝫ ſit vnitas ſin gularis ꝓueniẽs ex ↄpõne forme cum mã. ¶ Ad ꝓmam eñi ↄpõnem nihil aliud reqritur ipam diſpoſitiue conſeruans. Ad cõſeruandã aũt ſcðam ↄpõnem diſpõnes reqruntur ac cidẽtales. vt pȝ. Hec ꝓbatio reſtrigitur ad idiuidua ſubãtiũ mãliũ. ¶ Itẽ i indiuiduo repert̃ nã vl̃is ſm actũ. non autẽ ecõtra. ergo ↄpõ nature vl̃is i idiuiduo reperitur ſm actũ ⁊ nõ ecõtra. quare cõcluſio vera. Scða patet ex ꝓmo argumẽ to. vl̃e eñi ſm potentiã ↄſideratũ plurib⁹ cõicabile eſt. qð ſingulari nõ contigit. ¶ 5° ↄcl̃o vl̃e vt plurimũ q̃nto mõ eſt magis ens q̃ꝫ pticulare ſimpl̃r. potet. qꝛ vl̃ia ſũt icorruptibi lia. pticularia vo pluria ſũt corruptibilia. g̃ ⁊c̃. ↄña ⁊ aũs de ſe patent. Hec ↄcluſio eſt ad mentẽ phi in textu cum dic̃ icor/ ruptibilis eñi ſunt. q̃dã vero ſcðm portẽ ſunt corruptibilia. Magis eſt ẽt ad mentẽ Liconieñs cum dic̃. ⁊ qꝛ vl̃e icorru/ ptibilius eſt pticulari cũ ſit magis remotum ab actibus vel accñtibus mãe variabilis ⁊ magis appropiquans enti ꝓmo eſt magis ens. ¶ Notanter dr̃ vt plurimũ propter quedam idiua icorruptibilia ſicut ſunt celũ ſol luna ⁊ ſilia. ⁊ hoc de notauit Ariſto. cũ dixit. vl̃e vtique nihil eſt minus q̃buſdaȝ ſm partem. ¶ Item poſtea ſubdit quedã vero ſm partem corruptibilia ſũt magis. per illud eñi ſignum particulare q̃/ dam aut q̃buſdam: dedit ĩtelligere non de oĩbus eſſe verũ. Poſſet tamen vt puto ſine icõuenienti dici ꝙ icorruptibili tas per ꝓus ⁊ magis attribuit̃ nãe vl̃i q̃ꝫ ſuo idiuiduo icorru ptibili. vt magis attribuit̃ ſoli q̃ꝫ huic ſoli ⁊ per cõſequens. vt ſic magis ens dici poteſt natura vniuerſalis q̃ꝫ eius ſingu lare icorruptibile. ¶ Idem ẽt probabil̃r dici poteſt de gene re reſpectu ſue ſpẽi. non tamẽ hoc oportet ↄparando ſpẽm ad ĩdiuiduum alienum. aut genus ad ſpẽm alienam. vt ſen/ tit Liconiẽſis dicẽs. non tamen quodlibet vniuerſale ẽ ma/ gis ens quolibet particulari. qꝛ vniuerſalia rerum natura/ lium ſunt mĩus entia q̃ꝫ ſingularia ĩtelligẽtiarum. ¶ Sep/ ta concluſio ponitur a q̃buſdam vniuerſale conſideratum

fm q obz scie vel itellect⁹ magis est ens q̄ ꝑticulare.pz.q2 vle ꝑpriũ est obm scie ⁊ itellect⁹.nõ aũt ꝑticulare.a nulla.n. vtute ꝯphendi põt vle nisi ab itellectu.vt patz.3° de aia. De vli etiã ꝑ se ⁊ ꝑncipalr ẽ scia vt pz in hoc p̄.Particulare vero simplr a sensu ⁊ itellectu ꝯphendi põt.Etiã de ipo nõ habet scia nisi ꝑ accñs vt pz locis allegatis.imo vlteri⁹ isti dicũt q vlia pri⁹ cognoscũt q̄ ꝑticularia. nec cognoscũt singularia nisi rõne vliũ. Null⁹.n.color singularis videt nisi rõne coloris i cõi.nec aliqͥs singularis sonus audit nisi rõne soni i cõi Dec tñ isto puto nõ esse de ꝓserti vlrimuz vt dixi i.z.⁊.3. de aia.¶ Ultima ꝯclusio ponit ab eisdẽ.vle ꝯsideratuz fm q subm passiõis ꝺmrabilis magis est ẽs q̄ ꝑticulare.pz.q2 vle est ꝑ se p̄ subz passiõis.sic hõ risibilitatis.ꝑticulare vo solũ ẽ subz passiõis scdario ⁊ ex ꝯñti.sic soz.ꝑpriũ.n.iest spẽi ⁊ per spẽm iest idiuiduis vt iquit porphyrius in vlib⁹ suis.q̄r ⁊c. ¶ Pro vitate isti⁹ ꝯclusiõis oz ipaz restrigi ad particulare simplr:nã hre tres p̄ iest triãgulo q est particulare respcũ figure rectilinee ⁊ iest scdario gnĩ suo.sic risibile p̄mo iest homini.scdo at aiali. ¶ Has duas ꝯclõnes dnt esse magis ad mẽtẽ Ari.sz hoc nõ puto vex.¶ Sed 5ª ꝯclõ est ad itentõez eius vt patuit⁹ i textu allegato.⁊ ex vbis liconiẽsis.imo valde ipropriũ est dre q vle sit magis ens.q2 magis obz scie. aut q2 magis subm passionis.

Ad argumẽta ꝑncipalia. ¶ Ad primũ pz ex q̄rta ꝯclusione. ¶ Ad z^m ⁊ cõfirmationem eius patet ex tertia ꝯclusiõe.

¶ Universale aũt hñs cognoscit ⁊ ꝑticulare: hoc aũt cognoscẽs vniuersale nõ scivit ⁊c. Q̃ō. XL.

Queritur 4o. Utrũ cognito vniuersali ꝑ demrationẽ vniuersalẽ stati cognoscam⁹ ꝑticulare.ecõtra vo cognitio ꝑticularis ꝑ ꝺmratõz ꝑticularẽ nõ ducat in cognitõez vlis. ¶ Ad partẽ negatiuã arg. p̄ sic. vle de se est ad quecũq3 singularia idifferẽs.g vel cognitio vniuersalis ad oĩum singulariũ cognitionẽ sil' deducit qd est absurdũ. aut ad nulli⁹ cognitionẽ.⁊ sic hr itentũ. ¶ z° arg sic.ex notitia reꝝ ꝑticulariũ tanq3 sensibiliũ in notitiã deuenim⁹ vniuersaliũ q̄ solo itellcũ ꝯprehẽdi pñt.ergo falsũ est q ꝑ ꝺmõstratõz ꝑticularem solum cognoscat particulare.

Ad oppositum ẽ Arist. p̄mo posterioꝝ capitulo pri⁹ allegato. ¶ Pro rñsione hi⁹ q̃õnis p̄mo ponent quedã distictiões. scdo ꝯclõnes. ¶ Prima distictio. Notitia vlis est multiplex.sllr ⁊ ꝑticularis. vz. simplex ⁊ ꝯplexa. Itẽ ꝯplexaꝝ. quedã discursiua quedã nõ. discursiuaꝝ:q̄dã demratiua:q̄dã nõ. In ꝓposito at maxie fit mẽtio de discursiua ꝺmratiua. ¶ zª distictio.cognito aliquo vli dupl'r ꝯtigit ꝑ ipi⁹ cognitõz cognosci ꝑticulare. Primo i potẽtia ⁊ ꝯfuse sitie i vli. Scdo distincte ⁊ i actu sine i ppria forma. ¶ 3ª distictio. hñs no^em demratiuaz vlis aliqñ illo vle sufficiẽter applicat suo ꝑticulari.aliqñ nõ.Exẽplũ p̄mi.vt si cognito ꝑ demratõez triãgulũ hre tres: itellect⁹ formet hãc ꝓpõnẽ ysocheles est triãgul⁹ eidẽ firmiter adherẽdo.Exẽplũ scdi. vt si nullã talẽ formaret ꝓpõnem. ¶ Pria ꝯclõ.loqndo de no^e simplici facilr itellect⁹ deueniu ex no^e aliq⁹ ꝑticularis i notitiã actualẽ ⁊ distinctã vniuersalis. Pz ex hiis q̄ habent .3.de aia. existẽ.n.fan^ce for.i tui cogi^ua facilr cognitõez ꝑ abstractõz itellect⁹ agẽtis poterit itellect⁹ tu⁹ aial ⁊ hoiem itelligere. ¶ zª ꝯclõ.loqndo de no^e supradicta q cognoscẽs vniuersale actu.singulare cognoscat i põ vel cõfuse nõ tñ ex ista sola no^e eẽt apt⁹ eius itellectus i distinctã aliqui⁹ ꝑticularis cognitionẽ ꝺuenire. Pria ps pz de mente Aristo.i p̄emio h⁹ lib.i illa pte.an aũt q̄ sit iducere. cognoscens nãq3 hoiem aut aial singulares hoies ⁊ singularia aialia i potẽtia ⁊ ꝯfuse cognoscit.Scda vo de se pz. Nunq3.n.ꝑ cõceptũ aialis solũ deueniet itellect⁹ in distinctũ ꝯceptũ h⁹ singularis aialis.alias.n. oporteret q cognito aiali quodlz singulare aial cognoscret distincte. cũ nulla sit rõ diuersitatis q̄re vnũ cognosceret ⁊ nõ aliõ.ꝯña tñ est absurdũ. vt pz. De hoc dixi lati⁹ in.3.de aia. ¶ 3ª ꝯclusio loqndo de notitia discursiua ⁊ demratiua ex no^e vniuersalis nulla fcã ꝑ intellectũ applicatõe vniuersalis ꝑticulari.stati cognoscit ꝑticulare i põ ⁊ ꝯfuse sitie in vniuersali.sz nõ i actu.patet sic ꝯclõ ꝓcedẽs. ¶ Iuxt sniam h⁹ ꝯclõnis exposuit liconiensis textũ Aristo.loco p̄us allegato. vbi dr vniuersale autẽ hñs cognoscit ⁊ particulare.h aũt vniuersale nõ scivit. ¶ 4.ª ꝯclõ loqndo vt supra.vbi itellect⁹ cũ debitis circũstãtijs applicet vle ꝑticulari illi applicatõi adherẽdo statĩ ex no^e vniuersalis ꝑticulare i actu ⁊ distincte cognoscit. Patet. vbi.n.sort.demratiue cognouerit triãgulũ hre tres. deide formet hãc ꝓpõnem ysocheles ẽ triãgulus eidẽ adherẽdo.statz distincte ⁊ in actu cognoscit ysochelẽ hre tres. ¶ Iuxt itellectũ h⁹ ꝯclõnis qdã exponũt textũ p̄allegatũ. Et q dã alij dixerũt q licet itellectus nõ actu p̄dictã faceret applicationẽ. q2 tñ valde facile est eidẽ illã formare.iõ taliter vniuersale cognoscens valde paꝝ distat a cognitõe ꝑticularis.⁊ q2 qñ modicũ deest itellectus accipit q̄si nihil deesse.z.phycoꝝ.iõ tũc dicetur itellectum itelligere ꝑticulare. ¶ 5ª ꝯclõ.lz ex ꝑticulariũ notitia i demonstratiuã notitiã vniuersalis tãq3 ex cã remota deueniat.per solã tñ notitiã ꝑticularis ex demratõe particulari acqsitam nõ demratiue cognoscitur vniuersale. Pria ps patet ex scdo argumẽto.Scda vo patet i expõne text⁹. licet.n. scirẽ ysochelem hre tres.nõ ꝓpter hoc hr cã qua demratiue sciat triãgulũ hre tres:q̄ regritur ad demratiuã notitiã vniuersalis.⁊ h est ad mentẽ Ari.loco allegato. ¶ P̄.de no^e discursiua nõ ꝺmõstratiua loqndo vt plurimũ vni⁹ singularis cognitõ nõ suffic ad notitiã vniuersalis: sed regritur pluriũ singulariũ no^e.sicut ẽt ab vna singulari ad vlem nõ valet argumẽtũ.sed ab oĩbus singularib⁹ sil' sumptis cuz debito medio benevalet.Et iuxta hoc dixerunt qdam heremite q sciẽs ꝑticulare est lõginqus a sciendo vle.lz enĩ sciaz hãc mulã esse sterilẽ.possum tñ dubitare nũqd oĩs mula sit sterilis. q2 possem dubitare nũqd aliqua ꝑticularis cã sit i illa q̄ nõ est i ista.sicẽt de muliere sterili ꝯtigit.Et iõ dici põt q sciens ꝑticulare nõ scit vle.Et h modo dixerũt Aristo.textum p̄allegatũ itelligendũ esse.

Ad argumenta ꝑncipalia. ¶ Ad p̄mũ pz ex scda ꝯne. ¶ Ad z^m pz ex q̄rta ⁊c.

¶ Ampli⁹ si demonstratio est sillogismus demratiuus cause ⁊ propter qd ⁊c. Questio XLI.

Queritur 4i. vtrũ demõstratio vlis sit potior ꝑticulari. Negatiue arguit p̄mo sic.nulla est demõstratio ꝑticularis.g q̄stio falsa.assũptũ pbat.q2 demõstratio ꝑticularis nõ est demratio per effectũ nec per cãm.g ⁊c.tenet ꝯña a sufficiẽti diuisione.assumptũ pbatur.p̄mo q non ab effectu.pz.facto eniz isto sillõ oĩs triãgulus hz tres. ysocheles ẽ h⁹.ergo ⁊c.patet. q2 triãgulus q est mediũ nõ est effect⁹. Nec nõ per cãm arg.q2 nõ ꝑ cãm ꝓximã.q2 tũc eẽt potissima demõstratio ⁊ vlis.nõ aũt ꝑticularis.nec ꝑ cãm remotam ꝑ tantum.n.cãm fit demõstratio negatiua ⁊ non affirmatiua vt patuit in capitulo de demratõe q2.⁊ ꝓpter qd. ¶ Cõfirmatur arg^m ꝑncipale auctẽ Arisi.p̄ elenchoꝝ vbi dic prenominatũ sill'm peccare fm fallaciã accñtis.nulla aũt ꝺmratio peccat in mã.nec i forma.igr ⁊c. ¶ zª ꝑncipalr arg.sic.aliq̄ demratio est que nõ est vlis nec particularis. ergo questio falsa.tz ꝯña.q2 qd videtur p̄supponere diuisionez esse sufficientẽ qua diuiditur ꝺmõstratio i vniuersalẽ ⁊ particularem.assumptũ pbatur multiplr.p̄mo hec demõstratio.oĩs hõ ẽ risibil'.aial

est hõ, ergo aial ẽ risibile. nõ est vlis. cũ non dmõstret passio de subio adeq̃to. nec pticularis cũ nõ demõstret passio supio ris de iferiori. sz potiꝰ ecõtra. ¶ Scdo formata hac demrã tiõe. oẽ rõnale ẽ risibile. ois hõ est rõnale. g̃ ois hõ est risibi le. hec nõ ẽ vlis cũ non sit p cãm ꝓximã ꝛ adeq̃tã. rõnale eni nõ est ꝓxima cã risibilis cũ iter ip̃z ꝛ risibile sit alia pas sio. ꝛ p ꝯñs cã meᵃ vt p nũc suppono. nec cã adeq̃ta. signifiᵒ .n. totiꝰ diffõnis est cã adeq̃ta ꝑme passiõis vt cõiter oẽ. ꝛ nõ solũ signiᵒ pris. eadẽ difficultas ꝯrigeret vbi aliq̃ passio de ꝓp̃o subio dmr̃aref p cãz aut supiorẽ aut iferiorem ad passio nẽ illã. ¶ Tertio dmr̃atio ab effectu ꝯuertibili nõ ẽ vlis cũ nõ demõstret passio de subo adeq̃to. nec pticularis cũ sit ex ꝯuertibilibꝰ. g̃ ꝛc. ¶ P̃. si eẽt pticularis tunc sua ꝯuersa de mõstratio qua p cãz demõstraret effectꝰ eẽt pticularis. qđ ẽ absurdũ. ¶ Tertio ꝑncipalr cognitõ pticulari ẽ perfectior cogn. tõe vniuersali. g̃ dmõstratio pticularis potior ꝛ pfecti or est q̃z vniuersalis. tz ꝯña. qꝛ potior demrãtio est potioris scie. Scia. n. ꝛ demrãtio adiuicẽ relatiue dñr vt igr Aristo. ĩ textu. assũptũ pz. noᵃ eni sor. pfectior est noᵃ bois. eñ ꝙ illaz ĩcludt ꝛ aliqđ vltra. ꝛ p idẽ noᵈ bois pfectior est notitia aia lis. cũ notitiã aialis i se icludat. ꝛ cũ hoc notitiaz rõnalis. sic ẽt hõ est pfectior aial sic noᵃ bois pfectior est notitia aialis. ¶ Quarto noᵃ acq̃sita p demr̃atõez particularẽ notitiã ac q̃sitaz p demr̃atõez vlẽz icludit vel saltẽ ꝑsuppõit. ergo sci ens p demr̃ationẽ pticularẽ pfectiᵒ scit q̃z sciẽs p demr̃atio nẽ vlẽm. Et sic pticularis ẽ potior. tz ꝯña. ꝛ assũptũ ꝓbaf. qꝛ dmr̃atio pticularis nõ eẽt demr̃atio nec faceret scire nisi ha beref pfecta noᵃ passiõis p dmr̃atõez vlez. vt pz d mẽte Ari. loco allegato cũ dic. ꝛ dio si nõ sit gđez sz ꝙ triãgulus ꝛ po stes demõstrat supple pticulariter nõ vtiq̃ erit demr̃atio. ¶ P̃. ꝯclo demõstratõis vlis est ꝑmissa demr̃atõis pticula ris. vt oĩs triãgulus hz. z. ysocheles ẽ hõ. ergo ꝛc. sed nõ acq̃ rif p demr̃ationẽ notitia ꝯclõnis nisi hĩta notitia ꝑmissaz. igif ꝛc. ¶ Quīto notitia distĩcta pfectior ẽ noᵈ ꝯfusa. sz noti tia p demrãtõez pticularẽ acq̃sita est distĩcta. p vlez võ ẽ cõ fusa. g̃ pfectior est notitia demõstratõis pticularis. ꝛ per ꝯse quens potior ẽ demõstratio pticularis. maior cõiter ꝯcedif minor võ patet cum notitia spẽi sit distĩcta respectu notitie gñis ꝛ eõ ꝯfusa. ¶ Confirmaf. qꝛ notitia p sensum aut expe rientiã acq̃sita certior ẽ notitia acq̃sita p itellectuz. sed noti tia pticularis p sensũ aut expientiaz acq̃ritur. vlis vero per itellectũ. ergo notitia ꝛ dmr̃atio pticularis certior est vli. ꝛ p ꝯñs potior. ¶ Sexta. demr̃atio q̃ est p magis cãm est poti or. sz aliqua pticularis est hõ. ergo ꝛc. maior de se pz ꝛ est de mẽte Ari. in h capitulo i ꝑma ratione quã facit ad ꝓbandũ ꝙ vniuersalis est potior. mior võ ꝓbatur sic formato illo sil logismo ois homo est risibile. aial est homo. ergo aial est risi bile videf ꝙ sit demõstratio. ꝛ nõ vniuersalis. ergo particu laris. ꝛ tñ aial de quo risibile demonstratur est magis causa risibilis q̃z homo de quo risibile i demõstratione vniuersali demõstratur. igif ꝛc. tenet ꝯña per modũ arguendi philoso phi loco allegato. sic enim argũt vniuersalẽ esse per magis causam. qꝛ triãgulus de quo demõstratur habere tres angu los i demonstratione vli est magis causa illius passionis q̃z ysocheles cum sit ꝓpriũ ꝛ adequatum subiectũ. assumptũ ꝓbatur. aial est causa vlior risibilis q̃z homo. sed causa vlis pins isluit in effectum q̃z particularis. vt habetur in libello de causis. ergo ꝛc. ¶ P̃. homo est causa risibilis propter ani mal rõnale. ꝛ per cõsequens propter aial saltem partialiter. sed propter qđ est vnũquodq̃ tale ꝛ illud magis. igitur ꝛc. ¶ Confirmatur argumentum pricipale sic. in hac demõstra tione particulari. omnis triãgulus habet tres. ysocheles est huiusmodi. igitur ꝛc. sumitur pro medio subiectũ primum illius passionis. in demonstratione vero vniuersali ponitur pro subiecto. cũ ergo magis rõne mediĳ q̃z rõne subiecti ar guendũ sit demõstrationẽ esse per causam. videtur pticula ris magis esse per cãm. tenet ꝯña per modũ arguẽdi phi lo co prius allegato. arguit eni vniuersalẽ esse per magis causa ratione subiecti primi de quo fit demonstratio vniuersalis. ꝛ assumptũ de se pz. ¶ Septimo si q̃stio esset vera h preser tim esset. qꝛ vniuersalia sunt magis finita. ꝛ ꝯsequenter ma gis scibilia. ꝛ per idez magis demõstrabilia. sicut arguit phs in tertia rõne quaz addũc. ¶ Sed arguitur ꝙ illa rõ multi plr deficit. Primo enim videtur ꝙ sicut pticularia sunt vel esse possunt ifinita ita non repugnat vniuersalia esse infini ta. infinite enim sunt species numerorum vt binarius trina rius ꝛ sic in infinitum. Infinite etiam sunt species figura rum. sicut triangulus quadrangulus pentagonus ꝛ sic in in finitum. ¶ Secundo non videtur vniuersalia magis esse scibilia propter esse pauciora. quia tunc magis vniuersalia eẽnt magis scibilia. ꝛ p ꝯñs genera magis essent scibilia q̃z spẽs. ꝯñs tñ est falsũ cũ genꝰ dicat mãz ꝛ spẽs formã. mã võ minꝰ est cogscibil q̃z forma. eo ꝙ nõ cogscif nisi p formã. vt hr̃ p̃ ꝛ. z. phi. ¶ zᵒ vr̃ ꝙ aliq̃ sint magis scibilia q̃ tñ ñ sũt ma gis demr̃abilia ꝑnᵃ. n. notissima sunt maxime scibilia. qꝛ pp ip̃a alia sciunf q̃ tñ nullo mõ demr̃ari psũt. ¶ Itẽ deꝰ ꝛ itelli gentie sũt maxĩe scibiles eo ꝙ sunt maxime entia. ꝛ sic se hz res ad eẽ ita ad cognosci. z. meta. ꝛ tñ de ip̃is nõ fit maxime demõstratio. cũ eoz cãe maxie sint nobis ignote. cum etiaz sint a sensu remotissime. ois aũt notitia itellectiua nr̃a origi nẽ trahit a sẽsu. dixit ẽt phs in ꝓemio metha. ꝙ vlia sũt diffi cillima ad cognoscẽdũ. qꝛ sunt a sensu rẽotissima. ¶ Quar to vr̃ ꝙ aliq̃ sint magis demr̃abilia de q̃bus nõ hr̃ potior d mrãtio. nã entia nãlia sũt magis demõstrabilia mathemati cis. ꝛ tñ de mathẽaticis potior hr̃ demrãtio. g̃ ꝛc. maior ꝓba tur qꝛ nãlia sunt demrãbilia p q̃tuor gñã cãz. mathẽmati ca võ per vnũ tñ. s. p formã fm ꝯmen. i ꝓhemio phycorũ. mior pz eo ꝙ demrãtõe s maᶜᶜ sunt in ꝑmo gradu certitudi nis d mẽte ꝯmẽ. z. meta. ꝛ p ꝯñs nãlibus potiores. ¶ Ulti mo illa dmrãtio q̃ facit cognoscere fm ꝙ ip̃m ẽ potior illa q̃ nõ fac cogscere fm ꝙ ip̃m. sz vlis non fac cognoscere fm ꝙ ip̃z. pticularis võ sic. g̃ ꝛc. Minor pz exẽplo. ꝓ hãc. n. demon stratione. ois triãgulus hz tres. ysocheles ẽ triãgulus g̃ ꝛc. cognosco hr̃e z. de ysochele fm ꝙ ysocheles. p demõstratio nẽ aũt vlez q̃ dmr̃atur triãgulũ hr̃e tres. ysochelẽ cognosco hr̃e tres nõ sz ꝙ ysocheles. sz fm ꝙ triangulus. vt pz. ¶ Et si dicaf negãdo miorẽ vt rñdet phs i hoc capitulo imo vlis magis fac scire fm ꝙ ip̃m. qꝛ hr̃e tres iest triãgulo sz ꝙ triã gulus. nõ aũt fm ꝙ ysocheles. h rñsio nõ vr̃ tollere diffiᵗᵃ ar gumẽti vbi itendif ꝓbare ꝙ hr̃e tres magis scif de ysochele p dmr̃atõez pticularẽ q̃z vlez. qm̃ p pticularẽ scif in ꝓp̃a for ma sz ꝙ ysocheles nõ aũt p vniuersalẽ ꝛ sic stabit argumẽtũ.

Ad oppositũ

Est phs p̃ poste. c. p̃us allegato. ¶ In ista q̃one p tractabif mã ꝑmi ꝛ secũdi argumẽti simul. Scdo ꝑmittenf q̃dã p determinatõe q̃onis Tertio ponenf conclusiones.

Quantũ

Ad ꝑmũ sit hec ꝑma distictio. q̃daz ẽ demr̃a tio simplr̃ ꝛ q̃dã fm qd. Demõstratio simplr̃ ẽ illa cui ꝯpetũt oẽs ꝯditões posite i diffõne dmr̃atõis i pᵒ tractatꝰ hᵒ li. Demr̃atio võ fm qd ẽ illa cui defic aliq̃ illarũ ꝯditionũ. Ex q̃ segtur oẽz demr̃atõz qꝛ. eẽ demr̃atõez sz qd segtur vlteriꝰ oẽz demr̃atõez negatiuã ꝛ oẽz ducẽtẽ ad ipose eẽ fm qd. ¶ zᵒ segf ꝙ qualitercũq̃ accipiaf demr̃atio pti cularis ois dmrãtio pticularis ẽ fm qd. ¶ zᵈ distictio. triplr̃ dici põt aliq̃ demrãtio vlis. Uno mõ stricte qꝛ p ip̃ã aliqua passio d subo ipiꝰ ꝑmo p cãm ꝓpriã vlr̃ ꝛ affirᵘᵉ dmrãtur. sic cũ dmr̃af hr̃e tres de triãgulo p hr̃e angulũ extrisecũ. ꝛ d ta li semp loqtur phs illo capitulo. Cũ ãt alia sit demr̃atio vni uersalis ꝛc. scdo large p qualibz demrãtione fcã ex termis ꝯuertibilibus. siue sit ab effectu siue p causam mediatam si ue immediataz. qualiter diceremus hanc vniuersalem esse omne disciplĩabile ẽ aial rõnale. ois hõ ẽ disciplĩabilis g̃ ꝛc.

Sub ista oē aīal rōnale est risibile oīs hō ē hō.igit̄ τc̄.nō obstāte φ medium ipsius non sit rā imediata passionis. ¶ Ex quo īfertur φ nulla negatiua demr̄atio hoc mō est vl̄is.pz. qz negatiua demr̄atio nō pōt ↄstare ex termis ↄuertibilib⁹. aliogn ↄ̄ ꝛ altera p̄missaꝝ esset falsa. ¶ 2° pz qz aliq̄ demr̄atio ad impole ducēs dici pōt vl̄is hoc mō aliq̄ vo nō. Exemplū p̄mi vt sⁱ arguit̄ sic.si null⁹ hō eēt risibilis.nullus hō eēt rōnalis.sz ↄn̄s ē impole.ideo qlibz hō est rōnalis .ḡ qlz hō ē risibilis.Exemplū scd̄i vt arguēdo sic.si daret̄ vacuū mobile simplex ī ipso positū moueret̄ velocitate īfinita.sz ↄn̄s est īpole.ḡ τc̄. Tertio mō magis large dr̄ demr̄atio vl̄is.qz ambe p̄misse ꝛ ↄclō fuerit vl̄es.ꝛ iste modus est penit⁹ alien⁹ ab aristo.ī m ā posterioristica. ¶ Tertia distictio.q̄ dcuplr̄ dici pōt aliq̄ de mr̄atio pticularis. P̄mo stricte p quā passio superioris subi de iferiori affirmatiue demr̄atur p mediū tamq̄ cū illa passiōe ↄuertibile.ꝛ hoc est duplex.qz vel illō iferius est spēs aut idiuiduū. Exemplū p̄mi .vt h.oīs triāgul⁹ habz tres.oīs ysocheles est h.ḡ τc̄. Exemplū scd̄i.vt oīs triāgul⁹ habet tres.b.est triāgul⁹.ḡ τc̄.ꝛ vtraq̄ iteꝝ ē duplex qz vel mediū illius demr̄atōis ē subm ꝓpriū vt ī p̄dcis exēplis pz. Et de tali semp vr̄ log Aristo.cap.allegato.vbi ↄpat vl̄ez ad pticularē. Uel mediū ē causa ꝓpria illius passionis. vt arguendo sic.oīs figura rectilinea hn̄s angulū extrīsecū τc̄. habet tres sed oīs ysocheles est h.ḡ τc̄. ¶ Scd̄o dr̄ demr̄atio pticularis large p quā passio aliqua de aliquo subō affirmatiue demr̄atur.aut nō ↄuertibili.aut p cām nō ↄuertibilem. ꝛ hoc modo demr̄atio illa diceret̄ pticularis cui⁹ passio sit iferior ad subm de quo dm̄r̄atur.sicut h omnis homo est risibilis.aīal est homo.ḡ aīal est risibile. ¶ Ex quo īferr̄ dmōstratonē negatiuā hoc modo nō eē pticularez demr̄atonē. Scd̄o seqr̄ aliquam ducentē ad impossibile esse pticularez ꝛ aliquā nō. Exemplūz p̄mi. vt sic arguēdo si nullum aīal essz risibile.nullū aīal essz rōnale.sz ↄn̄a est impole .imo aliquod aīal ē rōale. ḡ aliqō aīal ē risibile. Ex⁰ scd̄i.vt si null⁹ hō eēt risibil.nll⁹ hō eēt rōnalis.τc̄. ¶ 3° magis large dr̄ demr̄atio pticularis q̄ fuerit ex termis nō cōuertibilib⁹.ꝛ hoc modo ↄcedi pōt demr̄atonē aliquā negatiuā eē pticularez. sicut ista nulla q̄titas est qualitas.oīs liea est q̄titas.ḡ nulla liea est qualitas. ¶ Cōcedit̄ scd̄o aliquā ab effectu eē particularē. Idez etiā de aliqua ducēte ad impossibile vr̄ dōm. ¶ Quarto adhuc magis large c⁹ 6ª ↄclusio ꝛ altera p̄missarum fuerit ꝓpōnes pticulares.sz iste mod⁹ est alien⁹ a ꝓposito nr̄o. ¶ Quarta distictio.dupl̄r dicit̄ aliqua causa remota esse respcū effect⁹. vno mō qz cōioꝛ illo effectu.q̄liter non eē animal dicim⁹ eē cām remotā nō respirādi. scd̄o qz iter illā cām ꝛ effectū mediat alia causa.ꝛ iuxta hūc modum causa ↄuertibilis causa remota dici pōt.sic aīal rōnale respcū risibilis.ꝛ triāgul⁹ respcū hr̄e tres.qz mediat alia passio que ē causa sequētis.vz hr̄e angulum extrinsecum. ¶ Prīa conclusio.sz demr̄atio pticularis qualitercunq̄ accepta non sit demr̄atio simpliciter.quelz tamen talis ē fm qd demr̄atio. Prīs ps pz ex primo notatu. Scd̄a ēt patz de mente aristo. ꝛ aliarum expositoꝝ.non.n.fecisset mentōem hic aristo.ꝛ in p̄emio huius lib. de demr̄atōe particulari nisi illam voluisz esse aliquo⁹ demr̄atōem.cuz igitur nō sit demr̄atio simpliciter.seqtur φ sit demonstratio fm quid. ¶ Scd̄a ↄclusio.q̄libet demonstratio pticularis stricte sumpta est p cām tamq̄ per mediū.patet.cuiuslibet enī talis mediū aut est subm ꝓpriū aut ꝓpria causa illius passionis. vt patet ex distinctiōe tertia. Subiectum aūt est causa passionis saltem subiectiua et materialis.dicit̄ etiā causa.qz in se continens rām ꝓpriam illius passionis .sicut homo ī se ꝓpriā continet cām risibilitatis.ꝛ triangulus ꝓpriam cōtinet causaz hr̄e tres. ¶ Erit queratur nunquid triangulus sit causa proxima de habere tres vel causa remota. Dicitur p̄mo φ non est causa remota primo modo sumpta.patet cum non sit cōioꝛ illa passione.

Secundo dico φ est causa remota modo secundo. patz. quia inter ipsum ꝛ habere tres mediat habere angulum extrinsecum tamq̄ causa media. ¶ Tertio ꝓbabiliter cōcedi tur φ est causa subiectiua proxima illius passionis.patet. quia inter triangulū ꝛ habere tres angulos nō mediat aliud subiectum. Ex quib⁹ patet hanc ↄsequentiā nō valere.triāgulus est causa ꝓxima subiectiua illius passionis. ergo ē ꝓxima illius causa absolute ¶ Ex predictis vlterius concluditur φ demr̄atio vniuersalis ꝛ pticularis stricte sumpta n̄i differunt ꝓpter esse per cām ꝛ non esse per causam. ¶ Sequit̄ vlteri⁹ hanc ↄsequētiam nō valere hec demonstratio est per cām ꝓximam passionis.ḡ est potissima vel vniuersalis.patet de illa qua demōstratur ysocheleꝫ hr̄e tres angulos p angulum extrinsecum.nō enī hoc sufficit ad esse potissimā aut vniuersalē demonstratōem.sed vltra reqritur passionē illam ō subiecto ꝓprio demr̄ari. Pz vltimo φ nō seqtur hec demr̄atio est per causā remotā.ergo ē demr̄atio negatiua accipiēdo scz causam remotā scd̄o modo. Si tamē accipiatur causa remota p̄mo modo dicūt quidā ↄsequentiam valere.ꝛ hoc veꝝ est facta demōstratione in prima figura rōclusionem vniuersalē inferente. ¶ Tertia conclusio. stricte sumendo demr̄ationē vniuersalē aut pticularez sūt multe demr̄ationes fm qd q̄ nec particulares nec vniuersales dici debēt.pz ex argumēto scd̄o principali.pz etiā de demr̄atione negatiua.ꝛ deducente ad impossibile ¶ Ex quo īfertur demr̄atōem nō sufficiēter diuidi p demōstrationez vniuersalē ꝛ particularē.vbi am be vel saltem altera illarū ꝓprie sumantur. ¶ Quarta ↄclusio.scd̄o mō accipiēdo tam demōstratōem vniuersalem q̄ pticularē aliqua ē demr̄atio q̄ nō est pticularis nec vniuersalis.pz de demr̄atiōe negatiua q̄ demr̄atur nullā lineā eē qualitatē p q̄titatē tamq̄ p medium.nō.n ē vniuersalis scd̄o mō nec pticularis.vt pz ex 2ª ꝛ 3ª distītiōe. ¶ Quīta ↄclusio.sumēdo demr̄atiōem vl̄ez scd̄o mō ꝛ tertio modo pticularez.oīs demr̄atio aut est vniuersalis aut particularis.pz discurrēdo p oēs modos demr̄ationū.q̄liber.n.demr̄atio si fiet ex termis ↄuertibilib⁹ erit vniuersalis scd̄o mō.si ex termis nō ↄuertibilib⁹ erit pticularis 3° mō. ¶ Ex ↄclusiōe iferr̄ φ h modo sumēdo demr̄ationem vl̄em ꝛ particularem demr̄atio sufficiēter diuiditur i illas tamq̄ i spēs vl' ↄr̄ias diuisū sufficiēter euacuātes.

Quantum ad scd̄m.

¶ Premittendū est p̄mo φ licet tā demr̄atio vl̄is q̄ pticularis multipliciter accipi possint in ꝓposito tamē solū pticularis ꝛ vniuersalis stricte sumpte ad iuicē ↄparantur. De his enī tm̄ vr̄ aristo.fecisse mentionem in textu. ¶ Secūdo premitto cū due sint diffinitiōes demr̄atiōis.vz.demōstratio est sillm̄ faciēs scire.ꝛ demr̄atio est ex p̄mis veris ꝛ imediatis τc̄. Illa demr̄atio alia demr̄atione potioꝛ dicetur q̄ alijs parib⁹ pl⁹ de vna vel plurib⁹ illaꝝ cōditionū pticipat q̄ in illis diffinitionib⁹ vel aliqua illaꝝ ponuntur. ¶ Ex quo īfertur φ illa demōstratio q̄ magis facit scire alijs parib⁹ est potioꝛ. Patz scd̄o φ illa que magis est ex p̄mis ꝛ immediatis est potioꝛ alijs paribus. Patet tertio illam esse potiorē que alijs paribus magis fuerit ex causa vel ex causis passionis.ꝑertum intelligendo ō causis p̄mis ꝛ ꝓpriis. similiter illam que magis fuerit ex priorib⁹ notioribus causis. ¶ Patet q̄rto φ illa potioꝛ dici debet que magis fuerit ex veris alijs parib⁹. ¶ Patet vlteri⁹ illam que magis fuerit ex his que sūt p se aut fm φ ipsum esse alijs paribus potiorem. Inter omnes istas aūt ↄditiōes potissima est facere scire.cum scire sit proprius finis demr̄ationis.ꝛ ideo principalr̄ penes illaz arguenda erit bonitas demr̄atōis. ¶ Tertio p̄mittēda est p̄ma distictio posita in qōe imediate p̄cedēti .i ꝓposito vo plur. ꝛ expositores loquuntur de noª discursiua demonstratiua ¶ 2ª distictio noª ↄgrēs ↄ̄na alic⁹ p demr̄atōes pticularē q̄nq̄ ↄnē demr̄atōis vl̄is illi particulari correspōdentis

ignorat vel saltem nõ demõstrãdo nec i suã cãm resoluendo p̃supponit, quãq3 vero cõclonem vlem actu scit p demõstratione si demõstrabilis fuerit. exẽpla de se patẽt. ꝙ si pmo modo contingat sills ille pticularis nõ erit actu demratio nec faciet vere scire. sed solũ opiari. vt plane colligit ex verbis aristo. supius allegatis. verũtñ potest eẽ demratio. Et iõ dixerunt qdam ꝙ lz nõ eẽt actu demratio. põt tñ dici sills demratiuus. qm ly demratio⁹ dicit aptitudinẽ. ⁊ cõit dsit ꝙ sillogismus ille pticularis i eo ꝙ sills ab vli sillõ nõ dependet sz i eo ꝙ pticularis demratio ab vli demratione dependet. ⁋ 3ª distin⁹. aliqñ demrationẽ magis facere scire multiplr itelligi põt. Uno mõ ꝙ certi⁹ faciat scire. Scdo qr rẽ magis scibilẽ ⁊ pfectioris entitatis cognoscere faciat. Tertio quia magis approp̃are ⁊ disticte notiã generet. Exemplũ pmi sicut demratões mathematice magis dnr facere scire q̃ naturales. Exemplũ scdi. sic demõstratões de celo astris ⁊ itelligẽtijs magis scire faciunt q̃ demratões de mã pma aut d elementis. Exemplũ tertij sicut demratio ꝯnis p cãz propiquã magis facit scire q̃ demratio eiusdẽ cõclonis p cãm remotam. ⁋ 4ª distinctio. lz multis modis no⁴ disticta a cõfusa distiguat vt supius aliqualr visum fuit. tñ vt ppõsito spectat implr dici põt aliq⁹ cõclonis no⁴ disticta respectu notitie alteri⁹ cõclonis. Primo. qr sit de obiecto distictiori. Scdo qr distictius pdicatũ subo applicetur. Tertio qr distictiori mõ pcedẽdi acqratur. exempla patẽt. Ultimo pmittitur distin⁹ linco. posita i expositõe textus. vz. ꝙ disticte sunt rõnes qb⁹ aliqua demratio dr altera potior aut dignior aut certior. Dicit eni linco. ꝙ bonitas in vno quoq3 gñe est completio scde pfectionis eius. ⁊ hec est completio operis ad qd vnaqueq3 res p se nata est ⁊ pptet quã nata est. i diuersis ergo generibus illud dicitur altero potius siue melius cui⁹ opatio naturalis fm se est melior ⁊ excellẽtior nobilissima opatõe alterius. sicut homo dicitur equo melior. qr rõcinatio est meliõ ⁊ nobilior vltis opatõe eq. In eodem vero genere est alterz altero meli⁹ qd vltimam oparõem ad quã finaliter vtrũq3 ordinat pfectius attingit. ⁊ sic i ppõsito demratio illa potior dicet q̃ melius ⁊ pfectius scire facit qd est vltim⁹ finis demonstratõis. dignitas vero fm linco. est cũ re excellenti cõueniẽtia. In diuersis itaq3 generib⁹ dignius dr qd rei excellentiori siue nobiliori cõgruit. In eodẽ vero genere qd eidez excellẽtiori modo attribuit. ⁊ sic demratõez dicimus digniorem q̃ itellectui excellẽti⁹ congruit. Certitudo vero rei sumitur in relatõe ad visuz mẽtalem. vñ dic Linco. ꝙ res itelligibiles magis receptiue spũalis lucis magis visibiles sunt oculo interiori. magis sũt h⁹ lucis receptiue sũt que nature h⁹ lucis magis assimulãtur. Res itaq3 h⁹ lucis magis receptiua ab acie mentis q̃ simplr est irradiatio spũalis magis pfecte penetrat. ⁊ hec penetratio pfectior est certitudo maior. Dicem⁹ itaq3 fm eũ demratiõem certiorẽ merito cuius no⁴ de re acqritur maiori mentis penetratione. hec verba sanum possunt habere intellectum.

Quantum ad 3ᵐ sit hec pma cõclo. aliqua pticularis ẽ aliq̃ vli fz qd potior de⁹. pz. vbi fiat demõstratio aliqua pticularis de re valde excellenti. vt d sole ⁊ luna aut aliq̃ itelligentia vel aĩa itellectiua illa vr potior fm qd demõstratõe vli fcã de re valde ignobili ac modice entitatis. sicut de mã pma aut istanti aut relatõe. pma eniz vr magis facere scire. qr cognoscere fac rẽ magis scibilem ⁊ valde pfectioris entitatis. Posset ẽt pbabiliter sine incõueniẽti cõcedi. ꝙ ñ solũ fz qd imo ẽt absolute potiõ existat. Nã lz demratio pdca vlis i aliq̃ cõditõe pticularẽ illã excedat. qr vz. certiori mõ pcedat ⁊ qr magis faciat scire fm ꝙ ipm. stat tñ excessuz pticularis supra vlem i pdicta cõditõe plus pmouere ad denoiandũ ipaz potiorẽ q̃ e⁹ excessus alteri⁹ vl aliarũ cõditõum vlis supra pticularẽ pmoueat ad vlem denoiandã potiorẽ. ⁋ 2ª ꝯ. cõparãdo pticularez de^{cõ} vli sibi correspõdenti: sp vlis demratio absolute potior ẽ pticulari. Hec cõclõ pbari põt p rõnes oẽs positas ab arist. i tex. nec video adduci posse fortiores. Prio qr vlis facit magis scire q̃ pticularis. fac. n. scire fm ꝙ ipz. qd pticularis nõ facit. cũ. n. demratur hre tres de triãgulo scit illa passio de subo suo fm ꝙ ipm. nõ sic aũt qñ demonstrat ysochelẽ hre tres. ⁋ Cõfirmatur. qr demratio vlis certius scire fac q̃ pticularis. magis ẽt appropriate ⁊ disticte no^{am} generat. g magis facit scire. tenet ꝯña per tertiã distictõem. ⁊ assũptũ pz. certeri eni modo pcedit vlis cum ipsa per causam ppam ⁊ conuertibilem passionez de adequato subo demonstret. magis etiam approp̃are ⁊ disticte cum proprium predicatum pprio applicet subo. Posset ẽt concedi ꝙ cognoscere facit rem magis scibilem ⁊ pfectioris entitatis saltẽ q̃ pticularis demõstrans passionẽ de indiuiduo. cũ vle sit per se scibile. singulare vero solum per accñs. ⁊ vle sit corruptibile. singularia vero vt plurimũ sunt corruptibilia. q̃liter aũt vniuersale sit magis ens particulari. vide i qõne 3 9ª. ⁋ Secundo demratio vlis magis est ex primis ⁊ imediatis q̃ particularis. ergo alijs paribus est potior. tenet ꝯña ex secũdo premisso articuli precedentis. assũptũ pbatur. qr demratio vlis magis docet vltimã causã passionis. docet eni vltimũ ⁊ adequatũ subm ipsius. assumẽdo etiam causaz propriã ipsi⁹ magis decenitur ad imediata ⁊ idemonstrabilia resoluere q̃ assumendo subm pro medio. sicut fit i demratõe particulari. ⁋ Cõfirmatur alia rõne phi. Nam demõstratio vlis aut est ex principio imediato. aut ex his que ppinquiora sunt principio immediato. nõ sic aũt est particularis. ergo ⁊c. tenet ꝯña vt prius. ⁊ assumptum patet. nam iter ysochelem ⁊ pricipium immediatum mediat triangulus qui est subm demonstrationis vniuersalis. vt plurimum etiam mediũ demonstrationis particularis est subm vniuersalis. medium vero i vniuersali est causa propria passionis que est pricipio imediato ppinquior q̃ illud subiectũ. q̃re ⁊c. ⁋ Tertio demratio vlis magis est ex veris. igr ⁊c. tenet ꝯña vt prius. ⁊ assumptuz patz. qr vlis est de ente icorruptibili. particularis võ de ente corruptibili saltẽ illa que demonstrat de iduiduo passionẽ superis. Icorruptibile vero videt magis ens q̃ corruptibile d mẽte aristo in textu. q̃re vniuersalis est de magis ente. sed ens ⁊ verz cõuertunt. q̃re vniuersalis magis ẽ ex veris. ⁋ Quarto vlis demratio tam quo ad subz q̃ quo ad mediũ magis est p causam q̃ pticularis. g ⁊c. prima ps aũtis patz. subz. n. vniuersalis est prima cã subiua passionis. subm võ pticularis est cã subiua remota vt pz. Scda ps pbat. Nã medium vlis ẽ causa imediata passionis. mediũ võ pticularis vt plurimum ẽ subm vlis. Quare si nõ vlr saltẽ vt plũmũ verificat scda ps aũtis. ⁋ Quito vniuersalis demratio magis ẽ ex necessarijs p se ⁊ fm ꝙ ipm. g ⁊c. tenet ꝯña. qr ille videt conditiones demrationis potissime. vt patuit supius vbi agebatur de diffinitione demrationis. ⁊ assumptum pbat. primo quidẽ ex magis necessarijs cum magis vniuersalia sint magis incorruptibilia. ⁋ Secundo magis ex his q̃ sunt per se. passio eni magis per se inest subo proprio q̃ subo non proprio. Et per idẽ magis est ex his q̃ sũt fm ꝙ ipz. igr ⁊c. ⁋ Sexto p demrationẽ vlez demratiue scit qcqd scit p pticularez ⁊ nõ eõ. igr ⁊c. assũptũ pz. qm sciendo triãgulũ hre tres p demõstrationẽ vlem saltẽ i potẽtia ppinqua seu virtualiter scimus ysochelem hre. 3. angulos. nõ aũt eõ ꝙ scientes sint opinãtes ysochelẽ hre tres p demratõez pticularẽ tñ demõstratiue sciam⁹ triãgulũ hre tres. q̃re ⁊c. ⁋ Septio demõstratio vlis est de magis scibilib⁹ ⁊ dñr magis demrabilib⁹ q̃ pticularis pfti q̃ demrat d iduiduis. g ⁊c. assũptũ pbat. qr vlia d qb⁹ ẽ vlis dmratio magis sũt scibilia ⁊ demrabilia cũ sint fi^{ta}. singlaria võ cũ sint vl eẽ possint ifi^{ta} nũ⁹ sub sciẽntia cadũt ⁊ demratõe. g ⁊c. ⁋ 8ª pticlaris de⁹ vt plũm idiget de^{ne} vli ⁊ nõ eõ. igr ⁊c. ass^{ptu} pbat. nisi. n. aliqs sciuisset de

demõstratiue triãgulũ hr̃e tres. ⁊ formaret sillm̃ pticularẽ:
īferẽdo ysochelẽ hr̃e tres. ille sillus nõ eēt demr̃atio nec fa
ceret scire. vt pz de mẽte pħi i tex. ℂ Ad sciẽdũ āt triãgulũ
hr̃e tres nullo mõ reqrit demr̃atio pticularis. vt pz. ℂ No
tãter dr̃ vt plim. qm̃ maioz pmissa dmr̃atõis pticularis pos
set eē p se nota ⁊ nõ idigeret demr̃atõe. sic h. oē graue ē nãle
mobile deorsũ terra ē graue. g̃ terra ē nãlr̃ mobilis deorsuz.
ℂ Ultio vlis demr̃atio terminatur ī obm̃ itelligibile. vz vlē.
Particularis āt saltem illa q̃ de idiuiduo demr̃at ī obm̃ sen
sibile terminatur. sed itellect⁹ potioz ē sensu ⁊ magis deserui
ens scīe. igr̃ ⁊c̃. ℂ 3ª ꝯclo. lz no⁴ ꝯclonis pticularis demr̃atõ
nis sit de obo distinctioz q̃ꝫ notitia ꝯclonis demr̃atiõis vlis.
ecõtra tñ scđa notitia ꝯsiderata vt cõplexa ⁊ demr̃atiua di
stictioz p⁹ dici dz. pma pars ꝯclonis pz. sic. n. ysocheles ē qd
spāli⁹ ⁊ magis distinctũ q̃ꝫ sit triangul⁹. sic ⁊ notitia q̃ scitur
ysochelẽ hr̃e tres. distictiõe obi distictioz dr̃ q̃ꝫ notitia q̃ sci
mus triãgulũ hr̃e tres angulos. ℂ 2ª pz ex q̃rta distictione.
In demr̃atiõe. n. vli distict⁹ applicat̃ pdicatũ ꝯclonis cum
subo q̃ꝫ i pticulari. cũ sit sibi penit⁹ appropriatũ. distinctioz
etiã modo acqritur vz pp̃ter cãz ppriaz ⁊ q̃ p se notis ppin
quioz eē vr̃. q̃re ⁊c̃. ℂ 4ª ꝯclo. lz noia ꝯclonis p demr̃atõez
pticularem pfecte ⁊ sciẽtifice acq̃sita notitiã passiõis d̃ sub
iecto pprio psupponat ⁊ nõ ecõtra. nõ ex h argui debet de
mr̃ationẽ pticularẽ vli eē potiorẽ. pz. q2 nõ ex hoc euidẽter
ꝯcludit̃ no^{om} ꝯclonis pticularis eē pfectiorẽ notitia ꝯclonis
vlis. sicut lz notitia effect⁹ pfecta no^{om} cãꝝ suaꝝ psuppõat.
nõ tñ pp̃ter hoc notitia pfectioz illa dici debz. Notitia etiaz
itelligentiaꝝ pp quid notitiã pme cãe psupponit. q̃ tñ ē illa
iperfectioz. ℂ Ex ꝯclone ifertur q̃ sciẽs p demr̃atõem par
ticularẽ pfecte ⁊ distīcte plus scit q̃ꝫ sciẽs p vlem tñ aliјs pa
ribus. pz. nam si aliqs vere ⁊ distīcte sciat ysochelẽ hr̃e tres
p demr̃atõem pticularẽ. oz etiã ipm demr̃atiue scire triãgu
lum hr̃e. 3. alr̃ de⁹ illa pticularis nõ eēt de⁹ vt dr̃ i penul. rõe
scđe ꝯclonis. ℂ Sed sciẽdo triãgulũ hr̃e tres p demr̃atiõez
vniuersalẽ nõ scit ysochelẽ hr̃e tres pfecte ⁊ distīcte lz soluz
ī potẽtia. g̃ ⁊c̃. ℂ Ex quo ifertur q̃ hec ꝯña nõ valet. sciẽs p
ticulariter plus scit q̃ꝫ sciẽs vlr̃ tñ. g̃ scire pticulariter ē ma
gis scire q̃ꝫ scire vlr̃. nec etiã sequitur q̃ scia p demr̃atõez p
ticularẽ acq̃sita sit magis scia q̃ꝫ acq̃sita p vlem. ℂ Ex oib⁹
pdictis ꝯcludit̃ demr̃atõez vlem nõ solũ esse potiorẽ pticu
lari sibi corñdẽte. sed etiã digniorẽ ⁊ certiorẽ. Q2 sit potioz
pz ex scđa ꝯclone cũ pbationibus eius. q̃ sit dignioz pz ex
vltima distictiõe articuli precedentis. Ipsa. n. excellentius
ꝯgruit sine attribuit̃ intellectui hũano cũ magis scire faciat
⁊ magis ipm intrīsece pficiat. q̃ sit certioz pz. distictioz eniz
mõ pcedit applicãdo passionẽ subo pprio ⁊ pp̃ie cause. me
diũ etiã ipsi⁹ ppinqu⁹ ē pricipijs imediatis. vt pz. Omnes
ꝯclones h⁹ articuli posite sũt d̃ demr̃atõe vli ⁊ pticulari stri
cte sũptis. sic i pmo notato arti. pcedẽtis pmissum fuit.

Ad rationes pricipales. ℂ Ad primã negãdũ ē as
sumptũ. vt pz ex ꝯclone pña pmi ar
ticuli. ℂ Ad rõnez in oppositũ dr̃ q̃ loquẽdo de demr̃atiõe
tã simplr̃ q̃ꝫ fm qd diuisio illa nõ est sufficiẽs. multe eni sũt
negatiue demr̃atões. ⁊ multe dncẽtes ad ipole q̃ nec sunt p
effectũ nec per cãm saltez i essendo. lz quelz sit per causaz in
cognoscẽdo. ℂ Et vlteri⁹ dr̃ aliquã pticularẽ large sumptã
esse per effectũ. loquendo tñ de demr̃atiõe pticulari stricte
sũpta ꝯceditur q̃ aliqua ē p cãm pximã passiõis. aliq̃ vero
p causam remotã. vt patuit i articulo pmo. ℂ Ad rõnes in
oppositũ pz ibidẽ. ℂ Ad auctoritatẽ allegatã p elẽcoꝝ dici
tur q̃ nõ voluit p demõstratõez particularẽ cõmitti falaciã
accidẽtis. sed voluit in isto sill'o illam cõmitti. ois triãgulus
h3 q̃ hõ habet. 3. ysocheles e triangulus. g̃ ysocheles h3 q̃
huius habet tres. siue arguẽdo sic. triãgul⁹ est subz adeq̃tuz
habere tres. ysocheles est triãgulus. ergo ysocheles est sub
iectum ⁊c̃. Ad scđam rõnem principalez patet sufficiẽter

ī articulo primo. ℂ Ad tertiã dr̃ q̃ licet notitia simplex ali
cuius speciei pfectioz sit simplici notitia sui generis. vt no
titia hominis pfectioz ē notitia animalis. Notitia tñ aliqua
generis ꝯplexa ⁊ discursiua demõstratiua perfectioz est no
titia sue speciei sibi correspõdente. Perfectioz ergo notitia
erit qua demõstratiue ⁊ cõplexe cognosco triãgulum habe
re tres. q̃ꝫ illa qua scio ysochele habere tres p demõstratio
nem pticularem pp̃ter cãs superi⁹ dictas. ℂ Ex quo pz q̃
negari potest ꝯsequẽtia prima. ℂ Ad quartã dicitur q̃ noti
tia pfecta p demonstratõez pticularẽ acq̃sita nõ includit sz
psuppõit notitiã cõclusionis demõstrationis vlis qñ ei⁹ ma
ioz demõstrabilis fuerit. ℂ Ad rõnem vlteri⁹ ⁊ ꝯfirmatõez
patet i vltimo articulo. ℂ Ad quintã. pz ex ꝯclusione tertia
vlti. articuli. licet eni notitia simplex alicui⁹ speciei distīcti
oz sit notitia simplici sui generis. notitia tamẽ discursiua ⁊ de
mõstratiua alicui⁹ passionis de genere tã q̃ꝫ de subiecto ap
propriato distinctioz dici debz notitia sibi correspõdẽte pas
sionis de specie inferiori ad illud genus vt ibidem patuit.
ℂ Ad ꝯfirmationem negat̃ maioz si vniuersaliter itelliga
tur. Maioz eni est certitudo primi pncipij que solo intelle
ctu habet̃ q̃ꝫ certitudo aliqua imediate p sensuz acquisita.
maioz etiã est certitudo ppositionũ mathematicaꝝ q̃ꝫ na
turaliũ non obstante q̃ prima magis pce intellectũ acquira
tur. Secũda vero vt plurimũ per sẽsũ. Quãuis eni omnis
notitia itellectiua aliquo modo originem trahat a sensu. nõ
tamẽ oportet vt omnis intellect⁹ adhesio siue certitudo ab
adhesione sensus dependat sicut alias in precedẽtibus di
ctum fuit. Minoz etiã nõ est vniuersaliter vera. non enim
verificatur de particulari i respectu de quo est hic maxime
mentio. sed solũ de particulari simpliciter ⁊ nãliter. ℂ Ad
sextã negat̃ minoz. Ad pbationẽ licet sill's ille qui ibi addu
citur non sit demõstratio pticularis stricte de qua soluz hic
intenditur. negatur tamẽ q̃ animal sit magis causa risibilis
q̃ꝫ homo. ℂ Ad rõnem dicit̃ q̃ auctoritas illa intelligit̃ de
causa vniuersali in causãdo. nõ aũt oz tenere d̃ causa magis
vniuersali i predicãdo. qualis est aial respectu hoīs. ℂ Ad
cõfirmationẽ negat̃ ꝯsequentia. lz eni aial rõnale sit causa
risibilis. pricipali⁹ tamẽ est rõnale ipsi⁹ cã q̃ꝫ animal. homo
autẽ rõnale includit. qd tamẽ ab aiali nõ includitur actu. ne
q̃ꝫ oportet auctoritatẽ allegatã tenere in causis partialibus
sicut alias dictũ fuit. ℂ Ad aliã cõfirmationẽ negat̃ ꝯseq̃n
tia. licet eni añtecedens sit veꝝ. subiectũ tamẽ demõstratio
nis vniuersalis magis est causa passiõis q̃ꝫ subm particula
ris. ⁊ mediũ magis est causa q̃ꝫ mediũ. q̃re ⁊c̃. ℂ Ad septi
mam conceditur rõnem arist. esse verã debite intellectam.
ℂ Ad primã rõnez i oppositũ dicũt quidã q̃ species nume
roꝝ ⁊ figuraꝝ non sũt actu infinite sed solũ potẽtia. infinita
vero sũt singularia actu saltẽ ptĩe. sicut infinite linee ⁊ infi
nite supficies. Infinite partes ignis quaruz quelibet ē ignis
⁊ infinite ptes aeris quarum quelibet est aer. Hec respon
sio non videtur sufficere. sicut enim nõ sunt infinite species
nũerorũ ac separatõis sed potẽtia tñ. sic etiã non sunt infi
nita indiuidua actu separatõis. sed potẽtia tñ. ⁊ sicut sunt i
finita indiuidua actu actualitate presentie. sic etiam infini
te sunt species numeroꝝ actu presẽtie. duabus eni partibus
aeris numerus binarius correspõdet. ⁊ tribus correspõdet
trinarius. ⁊ sic in infinitum. ℂ Aliter ergo dicitur q̃ inten
tio arist. fuit q̃ procedendo a minus vniuersali ad magis
vniuersale non est processus in infinitũ. eo q̃ est ad vltimũ
deuenire scz generalissimũ. Procedendo vero versus par
ticularia proceditur ad ea que sunt vl' esse possunt infinita.
ℂ Uel aliter dici potest q̃ in subiectis alicuius passiõis pro
cedendo versus subiectum primũ qd eius vniuersale appel
latur non pceditur in infinitũ. ℂ Econtra vero ab illo vli
ad sua inferiora pcedẽdo versus infinitũ proceditur. In p
cessu autem numerorum aut figurarum in infinitum ...

pceditur a magis vli ad min⁹ vle. cuz sint spēs eque cōmunes. neq3 a posteriori subo alicui⁹ passionis ad subm primuz eiusdē. vt pz intuēti. cū sint diuersa subta distinctas hñtia passiōes. ⁊ sic nō pcedit rō. ¶ Ad rōnem scđam in oppositū posset pmo negari ɔña. phs enī loco allegato cōpat vniuersalia singularib⁹ q̄ dicit magis esse scibilia. ⁊ sic arm̄ nō esset ad ppositū ipsius. ¶ Pro mā tn̄ argumēti dr̄ q̄ absolute loquēdo magis vlia alijs parib⁹ vno modo magis sūt scibilia quia. s. certi⁹ sunt scibilia. min⁹ aūt vniuersalia sicut sūt species spālissime alio mō magis scibilia dnr̄. cum sint scibilia maioris ⁊ pfectioris entitatis. ⁊ hoc pbat rō ibidem adducta. ¶ Ad tertiā rōnem dr̄ q̄ pricipia notissima nō sunt scibilia. scia stricte sūpta. de qua phs loqtur loco allegato ⁊ sic nō oz ipsa esse magis demōstrabilia. ¶ Ad cōfirmationem dr̄ q̄ deus ⁊ intelligentie fm̄ nām sunt maxime scibilia. ⁊ h̄ pbat auctoritas adducta. A nobis tn̄ sunt difficillime scibilia. ¶ Concedit̄ vlteri⁹ q̄ de intelligētijs citra deū maxie fieri possunt demōstratōes ⁊ certissime. q̄uis respectu itellectus nr̄i hoc difficillime cōtingat sicut pbāt rōnes adducte. Qz igitur itelligētie sint a sensu remotissime ⁊ eaz cause nobis occulte res vero nāles sint sensibus propinque. non sufficiēter arguit q̄ naturalia sint magis scibilia vl' demonstrabilia. sed cōcludit q̄ a nobis sint facili⁹ scibilia. ⁊ ɔseq̄nter de ipsis facilius formētur a nobis demōstratōes. ¶ Ad quartam rōnem dr̄ cōiter q̄ entia naturalia magis extensiue sūt demōstrabilia q̄ mā'ca. qz vz pplura gña causarum. entia tamē mathematica sūt magis itensiue demōstrabilia. sicut pbat auctoritas ɔmētatoris allegata. ⁊ iō ī mathematicis potiores habētur demōstratōes. ¶ Alr̄ dici pōt vt dixi in hoc primo posterioz. ⁊ pmo de aīa. q̄ nō repugnat de entibus naturalibus tā certas fieri demōstratiōes ⁊ certū modū pcedendi sicut de mathematicis. ⁊ ɔñr mathematica non sūt magis itēsiue nec extēsiue demōstrabilia nālibus. ⁊ sic ɔcedi potest de naturalib⁹ potiores demōstratiōes formati posse. ¶ Ad auctoritatē commētatoris vide qd alias dixi.
¶ Ad vltimam rōnem pncipalē rñdetur eo mō quo phs in textu rñdet. ¶ Ad rōnem in oppositū dr̄ pmo q̄ rñsio illa magis est ppria ⁊ magis ad rē tēdit q̄ arm̄. licz nō penit⁹ ad verba rñdeat. Tamē vbaliter rñdēdo dici posset q̄ lz pticularis demrātio magis faciat scire de ysochele fm̄ q̄ ysocheles siue p ɔceptū ppriū ysochelis. ex hoc nō seq̄t̄ q̄ absolute magis faciat scire fm̄ q̄ ipm̄. cū vlis demōstratio passionez demōstret de subo pprio ⁊ adequato cui ɔpetit fm̄ q̄ ipz. pticularis vo nō. Alij vero rñdēt alr̄ distiguēdo aut sciēs per demōstratōem pticularē scit ɔclōnez vlis aut nō. si sic. tūc p demōstratōez vlez magis scit hr̄e. z. de ysochele q̄ p particularē. qm̄ pticularis sciam nō gñat nisi i vigore vlis. Si vo nō. tūc p pticularē nō scit sz oppinat̄ de ysochele. p vlem aūt aliq̄ mō de ipso sciam hz. saltē i po'a ppinqua. ⁊ p ɔñs pticularis nō magis facit de ysochele scire fm̄ q̄ ipm̄. q̄re ⁊c̄.

¶ Quod autez demonstratiua priuatiua hic manifestum sit ⁊c̄. Questio XLII

Queritur 42. Utrz demonstratio affirmatiua sit potior negatiua. Et nō ar. pmo sic. aliqua demōstratio negatiua ē vlis. ⁊ affirmatiua aliq̄ pticularis. sed vlis est potior pticulari. vt pz de mente phi in qōne pcedēti. q̄re ⁊c̄. ¶ Cōfirmat̄. qz aliq̄ affirmatiua est demōstratio qz. ⁊ aliq̄ negatiua pp qd. sed ppter qd est potior q̄ qz. vt patuit i precedētib⁹ de mēte Ari. ⁊ oīum expositoz. ḡ ⁊c̄. ¶ Cōfirmat̄ scđo. demōstratio oñsiua ē potior ducēte ad ipoīe. vt hr̄ primo h⁹. sed aliqua affirmatiua est ducēs ad impossibile. ⁊ aliqua negatiua est oñsiua. ḡ ⁊c̄. ¶ Scđo. pncipalr̄ stat aliquaz negatiuā esse imediate ex p se notis. q̄uis affirmatiua ex demōstrabilibus pcedat quoz notitia nō acqritur nisi longo pcessu. ergo stat negatiuā aliquā esse potiorē. assūptum de se patet ⁊ ɔña tenet p modū arguēdi phi i pmo hui⁹. sic enī pbat vlem esse potiorē particulari. qz pcedit ex his que sūt imediata vel ppinquiora pricipijs imediatis. pticularis vero nō. ¶ Tertio si questio eēt vera hoc maxime videretur ppter rōnem primā Arist. qz vz. demōstratio negatiua est p plura media q̄ affirmatiua. ¶ Sed ɔtra hoc fūdamētū ar. pmo. qz ppositio aliqua negatiua ē imediata. q̄uis tn̄ aliq̄ affirmatiua p demōstratōez ɔclusa p multa media pbetur. ergo ⁊c̄. assūptū pz de istis negatiuis. null⁹ hō est asin⁹. nullū irrōnale est rōnale. nullū aīal est isensitiuū. nulla q̄titas est suba. ¶ Scđo. hec affirmatiua. ois homo ē suba. p plura media pbatur q̄ illa. nulla q̄titas ɔti⁹ est suba. ḡ ⁊c̄. assūptū pz. qz iter hoiez ⁊ subam tria cadūt media. neq3 aīal. corp⁹ aīatuz. ⁊ corp⁹ p que p'a habz demōstrari. Scđa vero p vnicū mediū demōstrat̄ arguēdo sic. nulla q̄titas ē suba. ois q̄titas ɔti⁴ est q̄titas. ḡ ⁊c̄. ma. n. ⁊ mi. hui⁹ demōstratōis sunt imediate. vt pz. ¶ Forte dr̄ q̄ itelligit̄ illa ratio de affirmatiua ⁊ negatiuis sibi inuicē corrñdentib⁹. ⁊ sunt ille que idem hñt subm. qđ nō est in ppositionibus pdictis. ¶ Sed ɔtra affirmatius. hō est suba pbatur per tria media. sz hec negatiua. hō nō est inatū. solū pbatur p vnicū mediuz. arguēdo sic. nullū aīal est inaīatū. ois homo est aīal. ḡ ⁊c̄. pz. n. q̄ ma. ⁊ mi. sunt imediate. q̄re rñsio nulla. ¶ Itē si sit grā exēpli risibile tertia passio hois. ⁊ rudibile pmo passio asini. tūc illa. hō est risibile pbabit̄ p tria media. hec vero. hō nō est rudibile p vnū mediū tm̄. arguēdo sic. oē rudibile ē asin⁹. nullus hō ē asinus. igr̄ nullus hō est rudibilis. Notū. n. ē q̄ pmisse hui⁹ silli sūt imediate. ¶ Forte dr̄ sicut vr̄ dīe phs in textu q̄ negatiua demōstratio dr̄ eē p plura media nō fz nūez sz fm̄ q̄litatē. qz vz. assumit nec̄io pmissas diuersaz q̄litatum. affirmatiuā. s. ⁊ negatiuā. sz affirmatiua solū affirmatiuas assumit. ¶ Sz ɔtra. fm̄ istū intellectū nō euidēter pbaret̄ intentū. lz. n. ita sit. supposito tn̄ q̄ alia sint paria. ⁊ media affirmatiue ⁊ negatiue corrñdentia sibi inuicē sint eque nota vt arist. in eadē rōne supponit. nō seqtur q̄ velocius aut citius cognoscat̄ ɔclo p affirmatiuā q̄ p negatiuā. ⁊ hoc ē fūdamētū ad pbandū itētū. vt pz i tex. ¶ Pr̄ea illa rñsio non corrñderet p mō pbādi suppōnem suā vbi p termios illaz declarat vt si. a. demōstret̄ de. e. p. b. c. d. media. ⁊ idē. a. demōstret̄ de. d. p. b. c. media. alijs pib⁹ citi⁹ cognoscet̄ q̄ d. est. a. q̄ q̄. e. est. a. qđ p pauciōa media demrātur. pz. n. q̄ ibi loqtur d pluralitate medioz fm̄ nūez ⁊ nō fm̄ q̄litatez tm̄. ¶ Quarto pncipalr̄ si questio sit vera hoc pferti videt̄ pp q̄rtā rōnem arist. q̄ qz pncipiū demōstratōis affirmatiue ē ppō affirmatiua q̄ dicit eē. et pncipiū negatiue ē negatiua q̄ dicit non eē. sz eē est pus q̄ nō eē. tūc pncipiū affirmatiue ē pri⁹ pncipio negatiue. ⁊ p ɔñs affirmatia demrātio ē por ⁊ potior. ¶ Sz ɔ hoc fūdamētū ar. nō eē sor. ē pri⁹ q̄ eē ipi⁹ ponitate tpis et nāe. ḡ ⁊c̄. assūptū pbat̄. p q̄ sit p⁹ fm̄ tps pz de se. q̄ sit primo fm̄ nāz ar. qz mā sor. nec̄io pus hūit nō eē q̄ eē ipi⁹ q̄re ponitate nāe nō eē ipi⁹ ē pri⁹ q̄ eē. ⁊ p ɔñs ponitate nāe. ¶ Forte rñdet̄ vt cōiter dr̄ q̄ lz nō eē sor. ⁊ cuiuslz alterius rei corruptibilis sit pri⁹ q̄ eē. absolute tn̄ eē trāscēdenter sūptū est pri⁹ nō eē. etiā eē pme cāe ē pri⁹ q̄ nō eē. sic etiā lz po⁹ rei generalis sit prior actu eiusdē rei. absolute tn̄ act⁹ ē por po⁹. qz pma cā q̄ est act⁹ purus oēz po'ām nālr̄ pcedit. ¶ Contra rñsionē ar. qz nālr̄ pri⁹ ē deū nō esse lapidē q̄ ipz eē. ḡ rñsio nulla. assūptū pbatur. Illud ē alio nālr̄ pri⁹ a quo nō cōuertitur subsistēdi ɔña. vt pz i pdicamētis. sz seq̄t̄ de⁹ ē. ḡ de⁹ nō est lapis. ⁊ non seqtur ecōtra formaliter. ḡ ⁊c̄. Et per idē ar. q̄ aliq̄ potētia ē por actu primo. qz seqtur de⁹ pōt eē. ḡ de⁹ ē. ⁊ nō seq̄t̄ eɔ nisi de mā. ḡ deū posse eē ē nālr̄ pri⁹ q̄ deū esse. q̄re ⁊c̄. ¶ Cōfir' ar⁹ pri⁹ sic. aliqñ ɔ negatiuā pbat̄ affir'a. ḡ ne'a ē notior affir'a. qđ ē ɔ phz lo. allic. ⁊ ɔña prima arguēdi phi. ⁊ a'a p'. nā h̄ affir'a tm̄ hō currit p' p hāc ne'a [illegible]

hil non homo currit tanq̄ per exponentem suam. ₇ magis notam vt patet. Similiter illa omnis homo preter sor. currit. probatur per illam sortes non currit. vt patet in logica. ¶ principalr illa demōstratio ē potior q̄ est per magis cām. sed negatiua ē hm̄oi. g̃ ₇c. maior pȝ eo modo quo superi⁹ dicebatur de vli ₇ particulari. minor ꝓbatur. demōstratio negatiua indifferenter p cām remotā ₇ ꝓpiquā eē potest. affirmatiua vo solū per cām ꝓpinquā. sed in vnoquoqȝ gñe cā remota magis ē cā q̄ ꝓpinqua. igr̃ ₇c. maior de se pȝ. ₇ minor iducitiue ꝓbatur. In gñe eni cāe efficientis magis cā ē celū q̄ hō ₇ sol q̄ celū. i gñe cuā cāe finalis: magis cā ē sanitas q̄ extenuatio aut alia similis cā ꝓpinq̄. ₇ sic de alijs. q̄re ₇c. ¶ Ex istis ḡr infertur cām negatiuā eē digniorē ₇ potiorē affirmatiua. qr indifferenter demostrare pōt suū effectū siue ꝓpiqua siue remota fuerit. Affirmatia vero nō demōstrat nisi cum fuerit ꝓpinqua. q̄re negatiua demōstratio potior erit affirmatia. ¶ 6⁰. sillīs negatiu⁹ ē potior sillō affirmatio. g̃ demōstratio negatia ē potior affirmatia. tȝ ꝯña a sili. ēt qr demonstratio ē sills. assūptū ꝓbatur. virtus sillī negatiui ad plā se extēdit q̄ virtus affirmatiui. g̃ ₇c. assūptū ꝓbat. qr sills affirmatiu⁹ solū fit i pma ₇ tertia figura. negatiu⁹ vo i oib⁹ tribus figuris fieri potest. igr ₇c. ¶ Itē cū sint. 19. modi figurarū. 12. sunt negatiui ₇. 7. affirmatiui. vt pȝ discurrenti. g̃ ₇c. ¶ 7⁰. ꝓpō negatiua potior est affirmatiua. g̃ demonstratio negatiua est potior. tenet ꝯña. qr pncipiū affirmatiuaꝝ demōstrationuȝ ē ꝓpō affirmatiua. ₇ negatiuaꝝ est negatiua. vt pȝ i textu. assūptum ꝓbatur. nā vlis negatiua ē sine aliq̄ medio uirtū suaꝝ singulariū illatiua. sed vl̄is affirmatiua illud nō facit sine medio. sequitur. n. formaliter nullus hō est aial. g̃ nec iste hō ē aial. nec iste nec ille ₇ sic de singulis. Sed nō sequitur ois homo est aial. g̃ iste homo est aial ₇c. cū ꝯñs sit necessarium ₇ ꝯns ꝯtigens. sed bene seqtur cū debito medio. vt pȝ in logica. g̃ ₇c. ¶ Confirmatur. qr. sig⁹ vl̄e negatiui potius est signo vl̄i affirmatiuo. igitur ₇c. tenet ꝯña. qr a sig̃ denoiatur ꝓpō vlis affirmatiua vel negatiua. assūptum pȝ. cū signum vl̄e negatiuū distribuere possit tā ꝓdicatū q̄ subiectū. vl̄e vero affirmatiuū solū subm̄ distribuit. vt pȝ in logica. ¶ 8⁰. demōstratio negatiua nō semp idiget affirmatiua. g̃ ratio vltima Arist. qua mouet ad ꝓbandū intētum est nulla. arguit. n. q̄ affirmatiua ē potior. cū sine ipsa nō possit esse negatiua. ₇ nō ecōtra. assūptū pȝ vbi fiat demr̄atio negatiua imediate ex p se notis. vt arguendo sic. Nulla q̄titas ē substa. ois q̄titas discreta ē q̄titas. g̃ ₇c. illa nāqȝ minor affirmatiua nulla idiget demōstratōe negatiua. ¶ Ultimo nulla est demr̄atio negatiua. g̃ questio falsa. assūptū ꝓbatur. si aliqua sit negatiua. sit g̃ illa gr̃a exempli. nihil nō aial nō respirat. paries ē nō animal g̃ paries nō respirat. ¶ Sȝ ꝯtra illa demr̄atio est vnus sillō ₇ vna ꝯña i qua nō negatur nota illatōis. g̃ est affirmatiua ₇ nō negatiua. tȝ ꝯña. qr sicut cathe⁰ⁿ dicitur affirmatiua p affirmationē verbi pncipalis. sic ypo⁰ⁿ dicit affirmatiua p affirmatōeȝ note ꝯiungentis ca⁰ⁿ vt cōiter in logica scribitur. ¶ Cōfirmat. aliqua demōstratio nō est affirmatiua nec negatiua. g̃ ₇c. tenet ꝯña. qr si aliq̄ eēt negatiua. tūc affirmatiua ₇ negatiua sufficiēter euacuarent genus demōstrationis. assūptum pȝ de demr̄atione aggregata ex duobus ꝓcessibus quorū vnus sit affirmatiuus ex vno impossi aliud concludendo. Ali⁹ ecōtra sit negatiu⁹ ex opposito cōseqn̄tis arguēdo ad oppositū añtis. t. l. a. n. demōstratio nō magis dr̄ affirmatiua q̄ negatiua. nec ecōtra. nec pōt sil dici affirmatiua ₇ negatiua. vt pȝ q̄re ₇c.

Ad oppositum est arist. pmo poste. trac. 4. ca. p ₇ oēs eius expositores ¶ In ista questiōe. Primo pmittētur q̄dam. Scdo ponētur ꝯclones.

Quantum ad primū. Sciendū ē primo q̄ apō arist. ₇ expositores antiquos inueniuntur hec nomina idē iportantia demr̄atio cathegorica affirmatiua demōstratiua ₇ ꝓdicatiua. similiter demōstratio negatiua ₇ demōstratio priuatiua idē importāt. Dicitur autē demōstratio affirmatiua. qr conclusionē est inferēs affirmatiuā. predicatiua vero dicitur. qr ꝓdicatio proprie sumpta non ē nisi affirmatiua qua predicatū denotatur iesse subo. sic forma ipsius. vt supius dictū fuit in cap. de per se. ₇ tales cōclu dit demr̄atio affirmatiua. Et p ideȝ cathegorica nuncupat. idē. n. est cathegorizo cathegorizas qd̄ predico predicas. Appellatur aūt demr̄atiua p antonomasiam. qr rem magis demonstrare videt̃ q̄ negatiua. Demr̄atio vero negatiua est q̄ ꝯclōnem demōstrat negatiuā. ₇ per idē appellatur priuatiua. qm̄ per ipsam subm̄ predicato ꝓuari denotat̃. ¶ Sciendum est scdo q̄ sills affirmatiu⁹ ₇ sillus negatiu⁹ proprie in hoc differunt. qr affirmatiu⁹ conclusionem infert affirmatiuam ₇ negatiuus negatiuā. eodem mō differunt demr̄atio negatiua ₇ demr̄atio affirmatiua. q̄uis etiā sillus negatiu⁹ dici posset sillus in quo negatio preponit̃ toti principaliter negans notā illationis. sicut copulatiuā aut disiunctiuaȝ dicimus negatiuam in qua negatur nota disiunctionis aut copulationis. ₇ consequentiam aliquam appellamus negatiuam in qua negatur nota illationis. Eodem modo dicendū est de demonstratione. Sed iste modus loquēdi de sillogismo aut de demonstratione est inconsuetus apō Aristotelez ₇ omnes expositores. licet de entimemate ₇ alijs ꝓpositionibus ypotheticis cōiter admittatur. Alias tamē recolo in logica dixisse nullam esse ypotheticaȝ negatiuam per negationem propositam toti principaliter negantē notam coniungentem duas cathegoricas. cuius fundamentuȝ alibi require. ¶ Tertio premittendum est q̄ cum demonstratio q̄ dicitur ad ipossibile ducens duos includat processus quorū primus est ab vno impossibili ad aliud manifestius impossibile. alius econtra ex opposito consequentis ad oppositū antecedentis merito scdi processus debet illa demostratio affirmatiua dici vel negatiua. ₇ non merito primi. patet cuȝ primus ordinetur in secundum. ₇ secundus faciat solū scire per se. ¶ Quarto premittendum est q̄ affirmatiuaȝ demōstrationem negatiue dupliciter comparare possumus. vno modo absolute quamlibet cuilibet comparādo. alio modo determinate comparando negatiuam affirmatiue sibi correspondenti. ₇ vtraqȝ comparatio fieri potest vel ceteris paribus vel ceteris non paribus. Dicitur autem affirmatiua negatiue correspondere ſm aliquos dupliciter. aut quaꝝ cōclusionibus idem predicatum correspondet. aut idem correspondet subiectum. Exemplum primi sicut in his propositionibus omne animal habens pulmonem respirat. ₇ paries non respirat. Exemplum secundi sicut in his duabus. omnis homo est substātia ₇ nullus homo est quātitas. ¶ Quinto premittendum est q̄ negatiua propositio que p demonstrationem negatiuam concluditur. quedaȝ est que simpliciter negat esse rei. sicut nullum vacuum est. quedaȝ vero determinatum predicatum a determinato negat subiecto. sicut paries non respirat. aut linea non est substantia. ¶ Sexto premittendum est cum affirmatiua conclusio dicat esse. negatiua vero non esse. q̄ veritas negatiue absolute neqȝ esse neqȝ intelligi perfecte potest sine veritate alicuius affirmatiue. Prima pars patet cum non esse sit pura priuatio. immo pura negatio quam penitus nature ₇ imaginationi repugnat esse sine aliquo esse positiuo. non sic autem ecōtra. Secunda pars videtur etiam nota. cuȝ enim ens sit primum ₇ adequatum obiectum intellectus non potest ab eo intelligi non esse quin intelligatur esse. ₇ per consequens nec veritas negatiue itelligi perfecte potest sine veritate affirmatiue. non sic autem oportet econtra. vt patet intuenti. ¶ Ex quibus infertur q̄ intellectus per accidens fertur in veritatem negatiuam. patet. qr per accidens fertur in nō ens vel postq̄ ens est obiectum primū ₇ adequatuȝ intellectus.

¶ Idem etiã vr̃ de mẽte Arist. 3. de aia vbi vult priuatiõem p accñs intelligi. ¶ Seq̃tur viteri⁹ q̃ si nõ eẽt scia alicuius rei nõ etiã esset scia de nõ esse rei. ꝛ per ɔ̃ns si nõ eẽt scia veritatis affirmatiue: nõ eẽt scia veritatis negatiue. ¶ Ulteri⁹ p̃mittenda est distictio de cã remota posita i q̃õne precedẽti. ¶ Ultimo p̃mittedũ est demõstratõez aliquã alia eẽ potiorẽ arguendũ eẽ ex aliq̃ vel aliq̃b⁹ de ɔditõib⁹ q̃ ponũtur in diffinitionibus demonstrationis alijs paribus. hoc patuit in questione precedenti.

Quantum ad scdm̃. Sit p̃ma ɔclõ. absolute comparãdo affirmatiuã demõstratõem negatiue: aliqua negatiua: aliqua affirmatiua est absolute potior. Probat. q: demõstratio negatiua q̃ p̃bat celũ nõ eẽ cõpositũ ex mã ꝛ forma. aut q̃ p̃bat deũ nõ eẽ mobilẽ: potior est demõstratõe affirmatiua q̃ oñditur pũctũ eẽ principium linee ꝛ finem. aut qua demõstratur instãs eẽ ɔtinuatiuũ p̃tiũ tp̃is. Prima nãq; magis scire facit q̃ scda. q: notitiã gnat de re valde p̃fectioris entitatis. ẽt q: lȝ p̃ma demõstratio ɔclusionẽ iferat negatiuã ꝛ scdaȝ affirmatiuã. i p̃missis tñ p̃me demõstratõis mediũ affirmatiue sumit̃ de quo valde excellẽtiorẽ doctrinã acq̃rim⁹ q̃ demõstratio affirmatiue p̃nois te demõstratõis. vt pȝ intuẽti. ¶ Eadẽ ɔclõ pȝ ex arti⁹ primo principali. Põt eni demõstratio aliq̃ affirmatiua eẽ particularis ꝛ de re ignobili. aliq̃ tñ existẽte demõstratõe negatiua de re valde nobili i qua per cãm conuertibilẽ cũ passiõe vl̃r ꝛ negatiue ɔcluderet̃ p̃dicatũ de subo. ꝛ p hoc latge vl̃is diceret̃. ꝛ sic scda potior eẽ posset q̃ p̃ma. Silr non repugnat demõstratõez aliquã affirmatiuã ab effectu vel signo valde remoto viliorẽ eẽ demõstratõe negatiua p cãȝ cõuertibilez cũ passiõe. ¶ Idẽ ẽt cõcedi posset vbi sol⁹ p̃cessus ad ip̃oĩe ducẽs diceret̃ demõstratio: ꝛ aliq̃s talis esset affirmatiuus.

¶ Scda ɔclõ. lȝ ita sit. q̃lȝ tñ demõstratõ affirmatiua vt sic ẽ potior q̃ aliq̃ negatiua vt sic. pȝ ex. 6. p̃misso. cũ eni demonstratio affirmatiua vt sic obiue tẽdat i veritatẽ affirmatiuã. ꝛ ɔ̃it i eẽ. Negatiua vo vt sic. obiue i veritatẽ negatiuã tendat. ꝛ ɔ̃r i nõ eẽ. veritas vero negatiua nec eẽ nec ĩtelligi p̃fecte põt sine veritate affirmatiua. p eandẽ suppõnem. seq̃t̃ intentũ. ¶ Cõfirmat̃. q: intellect⁹ p accñs fertur i vitatem negatiuã. p se vero i affirmatiuaȝ. igr̃ ꝛc. assũptũ pȝ p correlariũ p̃mũ eiusdẽ suppõnis. ¶ Cõfirmat̃ scdo. q: sĩ nulla esset vel eẽ possȝ scia veritatis affirmatiue nl̃la ẽt eet scia veritatis negatiue. p corrolariũ scdȝ eiusdẽ suppõnis. q̃re scientia veritatis affirmatiue vt sic est potior scia veritatis negatiue. ꝛ p ɔ̃ns affirmatiua demõstratio vt sic. est potior negatiua vt sic. ¶ Ex ɔclõne illa infert̃ 3ᵃ ɔclõ. q̃ demõstratio affirmatiua ceteris p̃ib⁹ est potior negatiua. pȝ sic precedens. Notanter dr̃ ceteris p̃ib⁹ pp disp̃itates tactas i p̃bõe p̃me ɔclõnis. ¶ Itẽ q: staret negatiuã aliquã ex p se notis ꝛ idemõstrabilib⁹ imedtate p̃cedere. affirmatiuã vo ex mediatis quoꝝ notitia lõgo p̃cessu acq̃reret̃. vt dicebat̃ i 2ᵒ principali argumẽto. ¶ Quarta ɔclõ. q̃libet demõstratio negatiua cui⁹ p̃misse demrabiles fuerit. vel saltẽ affirmatiua viliorẽ affirmatiua sibi corñdente p quã p̃missa ei⁹ affirmatiua demõstrat̃. p̃batur p rõnes p̃hi. p̃ q: negatiua pl̃a req̃rit media. ꝛ pl̃es p̃põnes q̃ illa affirmatiua. q̃cũq; n. media ad illã affirmatiuã req̃runt̃. ẽt req̃runt̃ ad negatiuã. ꝛ nõ ecõtra vt pȝ. g̃ ꝛc. ¶ 2ᵒ q: demonstratio negatiua nec̃io req̃rit alterã p̃missaꝝ affirmatiuã. affirmatiua vo nullã negatiuã req̃rit. imo ex solis affirmatiuis põt aliq̃d sillogizari. nõ aũt ex solis negatiuis. g̃ p̃põ affirmatiua ẽ efficatior ĩ demõstrãdo q̃ negatiua. ꝛ p ɔ̃ns demõstratio affirmatiua est potior. ¶ 3ᵒ q: q̃ñ p̃misse demõstratõis negatiue indigent demonstratõe ad illas demõstrãdas pl̃es affirmatiue cõcurrũt q̃ negatiue. ɔcurrũt. n. tres affirmatiue due ad p̃missã affirmatiuã: ꝛ vna ad negatiuã. solũ ãt vna negatiua ɔcurrit. videtȝ ad negatiuã demõstrãdã. ꝛ sic magis adhuc ɔtingeret si vlteri⁹ augeret̃ demõstratões. q̃re p̃põ affirmatiua ẽ pot nota ꝛ credibilior alijs p̃ib⁹ p̃põne negatiua. ꝛ per ɔ̃ns demõstratio affirmatiua potior ẽ negatiua. ¶ 4ᵒ. demr̃atõi affirmatiue digni⁹ corñdet p̃ncipiũ q̃ negatiue. g̃ ꝛc. assũptũ p̃batur. Affirmatiue corñdet p̃põ imediata affirmatiua: negatiue vo negatia. Dignior aũt ẽ p̃põ imediata affirmatia q̃ negatiua. eo q̃ negatia p affirmatiuã p̃bat̃. ꝛ q: eẽ natr̃e p̃us q̃ nõ eẽ. affirmatiua vo dicit eẽ. ꝛ negatia nõ eẽ. q̃re ꝛc. ¶ 5ᵒ demr̃atio illa negatia nõ põt sine affirmatiua. affirmatia vo nõ ĩdiget negatiua. g̃ ꝛc. ɔ̃ña ꝛ añs d̃ ĩc patẽt. iste rõcs p̃batur in expõne textus ꝛ ibi vide. ¶ Ultio p̃t argui p cõditões demr̃atõis. q: p̃dcã demr̃atio affirmatia magis ẽ ex primis ꝛ imediatis cũ sit p̃pingor p se notis. ꝛ p idem magis ẽ ex cãis p̃oribus ꝛ notiorib⁹. cũ negatia in affirmatiuaȝ resoluat̃. magis etiam ex veris cũ veritas affirmatia alijs p̃ib⁹ sit magis vitas q̃ negatiua. magis ẽt ẽ ex ipsis q̃ sunt p se ꝛ fm q̃ ip̃m. imo eẽ p se ꝛ hȝ q̃ ipȝ nõ p p̃e cõpetit p̃põnibus negatiuis. Ex q̃b⁹ vltio vr̃ q̃ affirmatia magis faciat scire. q̃re affir̃ⁱᵃ potior ẽ negatia q̃lȝ illaꝝ triũ ɔclõnũ p̃t eẽ ad mentẽ Arist in textu. ¶ 5ᵃ ɔclõ. aliq̃ demr̃atio negatia per paũtiora me⁴ ad imediata resoluit̃ q̃ affirmatia vl̃ eiusdez subi vl̃ eiusdẽ p̃dicati. pȝ ex tertio argu⁹ p̃ncipali. ¶ 6ᵃ ɔclõ ponit̃ a q̃buisdã. q̃lȝ demõstratio negatia p pl̃a media ad immediata resoluit̃ q̃ affirmatiua sibi corñdẽs. Proritate cõclusiõis oȝ ipsã limitari ad negatiuã demõstratõez cui⁹ premisse sint demõstrabiles. Intelligũt ãt affirmatiuã negatiue corñdere. vt ex suis v̓bis colligit̃ q̃ñ idẽ eaꝝ fuerit subm si sint de eeb⁹ diuersoꝝ p̃dicamẽtoꝝ. sic demõstratio q̃ demõstrat̃ hoiez eẽ substãȝ. ꝛ demõstratio q̃ demõstrat̃ hoiez non eẽ q̃titatẽ. In codẽ vo p̃dicamẽto negatiue p̃põni corñdet affirmatia de p̃dicato. i quo p̃mo dr̃nt subȝ ꝛ p̃dicatũ negatiue. vt huic. hõ nõ ẽ lapis corñdet illa hõ ẽ corpus aiatum. siue ista. lapis ẽ corp⁹ inaiatũ. nã per aiatũ ꝛ inaiatũ p̃ .... hõ ꝛ lapis. Si vero p negatiuã passio ab aliquo subo remouet̃. affirmatia sibi corñdẽs erit p̃põ i qua illa passio p̃p̃o attribuit̃ subo. vñ huic negatiue. asin⁹ nõ est risibilis: hec affirmatia corñdet hõ ẽ risibilis. ¶ Notũ ẽ ãt q̃ i oib⁹ istis p pl̃a media p̃bat̃ negatia q̃ affirmatiua. q: p q̃cũq; p̃batur affirmatiua p̃bat̃ ẽt negatiua ꝛ nõ ecõtra. vt pȝ. q̃re ꝛc. hec etiã ɔclõ possȝ eẽ ad mentẽ p̃hi. ¶ 7ᵃ ɔclõ ɔ quosdã. aliqua demõstratio negatiua ẽ per cãm remotã q̃ntercũq; sũptã. aliq̃ per cãm p̃ximã ꝛ ɔuertibilẽ. aliq̃ per effectu siue p̃p̃quũ siue remotũ. ꝛ aliqua nec per cãȝ nec per effectũ passionis. p̃ma ps pȝ in hoc sill̃o nullũ nõ aial respirat. pies ẽ non aial. g̃ paries nõ respirat. ¶ 2ᵃ pȝ ĩ hac dmõstratõe. oẽ disciplinabile ẽ rõnale. nullus equus ẽ rõnale. g̃ null⁹ equ⁹ est disciplinabile. Et per idem põt dari exemplũ de cã remota 2ᵒ mõ sũpta. vt hic oẽ risibile ẽ rõnale. null⁹ equus ẽ rõnale. g̃ nullus equ⁹ est risibile. Potest etiã fieri p mediũ ɔuertibile cũ subo. vt hic. nullũ rõnale ẽ rudibile. oĩs hõ ẽ rõnale. ergo nullus homo est rudibilis. ¶ Tertia ps ɔclõnis v̓ificat̃ ɔuertẽdo sill̃os p̃dictos. vt arguẽdo sic. oẽ rõnale ẽ disciplinabile. nullus equ⁹ est disciplinabile. g̃ null⁹ equ⁹ est rõnale. ¶ Itẽ omne rõnale est risibile. nullus equus est risibile. ergo ꝛc. Item hec ẽ per effectũ remotũ siue cõiorẽ. nihil ĩ gressibile ẽ rõnale. lapis ẽ nõ gressibile. g̃ lapis ẽ nõ rõnale. ¶ Ultia vero ps nota est i demõstratõe q̃ demõstrat̃ non eẽ rei. sicut q̃ñ demr̃at̃ q̃ nullũ vacuũ ẽ p hoc mediũ. q̃ graue nõ põt subito moueri de vno extremo spacij ad alterum extremũ. Illud enim mediũ nõ dicit cãm nec effectum vacui nec alterius passionis demõstrãde. vt patȝ. lȝ cã i cognoscẽdo dici potest. ¶ Et si argui ɔ predictã ɔclõnem q̃ tũc aliqua demõstratio negatiua eẽt potissima. potiq; aliq̃ ẽ p cãȝ p̃ximã ꝛ cõuertibilẽ. negat̃ ɔ̃ña. Illud eni nõ sufficit ad demonstratõez potissimaȝ siue p̃pter q̃d sed vltra req̃rit̃ vt p illã cãm passio de subo p̃prio demonstret̃. q̃d nõ fit in p...

dicta demr̃atione: imo in ea per cām ꝓximā passio de aliq̄o subio negante demr̃atur vt pꝫ. ¶ Ultia ↄclusio ↄ̄ quosdā: aliqua ē demr̃atio negatiua que ꝓ sui resolōne ad imediata nō idiget demr̃atiōe affirmatiua pꝫ ex penultimo argumēto pncipali. ¶ Et si arguit̃ ꝙ hec ↄ̄ est ↄ̄ mētē Arist. in vltima rōne ad ꝓbādū demr̃ationē affirmatiuā eē potiorē: pōt videri vt dicebat̃ in expōne textus ꝙ itentio ei⁹ fuit ꝙ absolute demr̃atio negatiua nō eē pōt sine affirmatiua. q2.s. si nō esset vel nō eē posset demr̃atio aut ꝓpō affirmatiua n̄ et eēt nec posset eē negatiua: nō aūt eↄ̄. ↄ hoc nō obstat ↄ̄ni.

Ad argumenta

pncipalia. ¶ Ad pri^m pꝫ ex ↄ̄ne prima cū ꝓbatione ipi⁹. verūtn̄ ꝓ mā illi⁹ argumēti prio dr̃ ꝙ demr̃atio negatiua nō est vlis nisi valde large. nulla etiaꝫ demr̃atio negatiua ꝓprie est ꝓpter qd: lꝫ fieret ꝑ cām ꝓximā ↄ conuertibilē cū passione. ¶ Ad 2^m pꝫ ex tertia ↄ̄ne. verūtn̄ dr̃ ꝙ lꝫ negatiuā imediate eē ex ꝑ se notis arguat illā eē fm̃ qd potiorē: cū hoc tn̄ ↄcedit̃ affirmatiuā vt sic eē q̄libet negatiua potiorē vt sic. vt dixi in ↄ̄ne scda. ¶ Ad 3^m pꝫ. ex q̄rta ↄ̄ne: ↄ pria ꝓbatiōe ipsi⁹. Sic eni itelligēdo vt sonat illa ↄ̄ vitatē hꝫ pria rō aristo. Scdm aliquos ēt pꝫ rñsio ex sexta ↄ̄ne limitando rōnem aristo. iuxta tenorē illius ↄ̄nis. ¶ Sꝫ cū arguit̃ ↄ̄ modū ꝓbandi phi in tertiu. dr̃ ꝙ sufficit ad itētionē ipi⁹ cū demr̃atio negatiua alterā hēat p̄missā affirmatiuā: ↄ alterā negatiuaꝫ. ↄ vtraq3 vel saltē affirmatiua demr̃abilis fuerit: ꝙ per pl'a media fꝫ qualitatē siue fꝫ spēꝫ talr̃ ꝓcedit: qd per pl'a media fꝫ numerū ad imediata resoluit̃ q̄ȝ demr̃atio affirmatiua sibi corrn̄dens: siue dicat̃ sibi corrn̄s iux̃ tenorē q̄rte ↄ̄nis. siue iux̃ tenorē sexte. ¶ Ad 4^m concedit̃ fundamētū aristo. ¶ Ad rationē i opp^m dr̃ sicut tibi videbat̃. ↄ ↄ̄ñr negat̃ ꝙ deū non eē lapidē sit pri⁹ nāli q̄ȝ deū eē: nec obstat auctoritas allegata. ibi.n. aristo. vult ꝙ cū sint duo entia quorū ab vno in aliud valet ↄ̄ña affirmatiue cū hoc verbo est de scdo adiacente ↄ tn̄. ↄ nō ecōtra. illud a quo non ↄuertit̃ subsistēdi ↄ̄ña est nāliter prius. Sꝫ sic in ꝓposito non contingit. vt pꝫ. ¶ Ad ↄfirmationē dr̃ potentiā dei que poti⁹ potitas quedā appellatur non realr̃ ab ipso deo distingui. Cum aūt dicitur actū absolute ꝑcedere potentiā itelligitur de potētia actū abyciente ↄ ab actu realiter distincta. ¶ Conceditur tn̄ ꝙ sicut deus vt ens est seipso prior vt tale ens: sic etiam deus vt potens esse est se ipso prior vt actu ens. ↄ hec est prioritas quedam rationis magis q̄ȝ realis. ¶ Ad aliam confirmationē dicitur primo ꝙ iste due propositiones tantū homo currit. ↄ omnis homo preter soꝛ. currit. nō sunt mere affirmatiue. sed cōmuniter pregnātes dicuntur. q2 sensum negatiuuꝫ simul cum affirmatiuo includunt. Dicitur secundo ꝙ ad mētem Aristotelis sufficit affirmatiuam propositionem nō sillogistice probari per negatiuam: per affirmatiuam tamen syllogistice concluditur aliqua negatiua. ¶ Ad q̄ntum neganda est maioꝛ si vniuersaliter intelligatur. Ubi nanque aliqua passio elementi aut mixti per propriam causaꝫ effectiuam demonstratur potioꝛ est demonstratio q̄ȝ si per cāꝫ vniuersaliorem demonstretur: sicut per celum aut solem aut deum: ↄ tamen causa illa vniuersalioꝛ est magis causa. Cōceditur tamen ꝙ demonstratio illa est potioꝛ que per causaꝫ est magis propriam ↄ propinquam aliis paribus. Qd̄ notanter dico. q2 vbi per animal rationale risibile de homine demonstretur tanquā per cām mediatā. ↄ per disciplinabile tanq̄ȝ per immediatam causaꝫ passionis risibile de soꝛ. demonstret̃ demonstratione particulari. aut risibile ab equo remouea tur demonstratione negatiua: potioꝛ erit prima q̄ȝ scda vel tertia. minoꝛ etiam non est vniuersaliter vera in quocunq3 sensu intelligatur. potest enim esse demonstratio negatiua per causam proximam passioni. sicut affirmatiua per causā et remotam ↄ per effectū siue ꝓpinquū siue remotuꝫ. vt patet ex conclusione septima. Pōt etiaꝫ eē per medium quod nec est causa nec effect⁹ passionis saltē i eēndo. demr̃atio ēt affirmatiua fieri pōt per cām remotā scdo mō. vt cum per animal rationale risibile de homine demōstratur. Cōcedit̃ tamē grã difficultatis huius argumēti ꝙ vt plurimū demōstratio affirmatiua ē per causā propinquā. negatiua vero ꝑ causā remotā primo modo. q2 scdo2ē effectu. talē aūt cām remotā nō oꝫ eē magis cām: licet cā remota scdo mō magis causa dici possit: ↄ presertī i genere cāe efficiētis aut finalis. ¶ Et si arguitur ꝙ saltē habet̃ demr̃ationē negatiuā fieri posse per plures modos causaꝝ q̄ȝ affirmatiua: ↄ ꝑ ↄ̄sequēs negatiua magis ē per cāꝫ. Ad hoc ↄcesso añcedēte grã argumēti dicit̃ argumētū ꝓbare negatiuā magis eē per cāꝫ extē siue fꝫ nō itēsiue. ¶ Ad ↄfirmatōeꝫ dicit ꝙ cām negatiuaꝫ posse effectū demr̃are siue ꝓpiqua siue remota fuerit: poti⁹ arguit eius impfectionem. Econtra vero lꝫ affirmatiua nō posset demr̃are nisi cū eēt ꝓpinqua: maiorē ipsius argueret perfectionē: sicut in simili exēplo nāli declarari pōt. ¶ Ad sextū pncipale. negatur assūptū. ad ꝓbationē. negat̃ ↄ̄sequētia. primo q2 licet i causis efficiētibus ↄ finalib⁹ verū sit cāꝫ illā pfectiorē eē q̄ ad eosdē effectus se extēdit ꝑ se ad quos alia se extēdit ↄ adhuc ad plures fꝫ spēm. nō tamē oꝫ verū eē in causis mālibus aut formalibus. mā eni prima ad plꝛes effect⁹ se extēdit q̄ȝ mā scda. ↄ tamē est ipfectioꝛ ista. forma etiā elementi ad plures effectus se extendit q̄ȝ forma mixti licet sit illa iperfectioꝛ. Syllogismus aūt negatiu⁹ cū sit cōe quoddā respectu particulariū syllogismoꝝ: ē tā q̄ȝ forma respectu illoꝝ. Inter vniuersalia aūt q̄to aliqd ē cōius tanto iperfectius: sicut aīal ē iperfecti⁹ hoīe ↄ sic ð aliis. Scdo si ↄ̄sequētie ðberet ↄcludere ex fūdamēto sup quo fūdat̃. oporteret ꝙ ad oēs syllogismos ad quos se extēdit syllogismus affirmatiuus: se extēderet etiā negatiu⁹: ↄ cū hoc ad quosdā alios qd tamē nō ē verū. Tertio q2 ex antecedēte cū ꝓbatione ipsius potius sequitur oppositum consequentis. naꝫ ꝙ sub specie solis sit solum vnum indiuiduum: ↄ sub specie aliqua hic inferius iduidua plurificent̃: arguit spēꝫ solis eē perfectiorē aliis paribus. ¶ Aliter videri posset negando antecedēs. alie nāq3 figure ad primā reducunt̃. ↄ tandē oēs modi ad primū prime qui ē affirmatiu⁹. vt patet primo priorum. quare virtus primi modi q ē affirmatiu⁹ ad plura se extēdit q̄ȝ virt⁹ syllogismi negatiui. ↄ tale extēdere vi suā ē effectiue virtualiter extēdere. ↄ ideo hec responsio n̄ repugnat precedētibus. ¶ Ad septimū negat̃ assūptū aliis paribus. Ad ꝓbationē negatur ↄsequētia. sicut eni generās cū semine perfectius ē q̄ȝ generās sine semine. aiatū. n. ē perfectius inaiato. sic vniuersalis affirmatiua cū debito medio suas singulares iducēs perfectior ē q̄ȝ vniuersalis negatiua illas iducēs sine medio. Itē singulares q̄ ex negatiua vli iferuntur nihil ponūt i esse fꝫ poti⁹ perimūt subiectū predicato. perfecti⁹ aūt ē cū medio positiue inferre q̄ȝ sine medio ↄcludere priuatiue quare ↄc. ¶ Et si arguit̃: vniuersalis negatiua nō indiget medio ad iferēdū eius singulares. affirmatiua vero idiget. ergo paucioꝛib⁹ idiget negatiua q̄ȝ affirmatiua. negāda ē ↄ̄sequētia si vniuersaliter itelligatur: q2 licet ita sit: vt plurimū tn̄ negatiua idiget ꝓbari per affirmatiuā siue syllogistice siue quouis alio mō. ¶ Ad confirmationem negatur assumptum. Ad probationē vero consequentia. quia vt dicūt quidam. licet ita sit: signum tamē vniuersale affirmatiuum plures producit effectus diuersarum rationuꝫ. quia subiectum distribuit ↄ predicatum confūdit. vniuersale vero negatiuuꝫ soluꝫ distribuit. ¶ Aliter ↄ magis ad reꝫ dici pōt ꝙ licet ita sit. distribuere tn̄ signi negatiui est priuatiue distribuere: affirmatiui positiue. ↄ scdꝫ est perfectius primo. vt patet: neq3 sequitur de forma. ad maioꝛem distantiā distribuit signum vniuersale negatiuuꝫ per affirmatiuum. ergo dignius est signum vniuersale negatiuū. sicut non sequitur ad maioꝛem distātiam illuminat certus ignis q̄ȝ certus

lapis preciosus. ergo est perfectior. ¶ Ad octauū patet ex ꝯclusiõe vltima. ¶ Ad vltimum patet ex secūdo notabili. licet enim copulatiua ⁊ disiunctiua dicantur negatiue per negationē copule. quia tamen syllogismus ⁊ demonstratio principaliter in conclusionem referuntur. ideo affirmatiui ⁊ negatiui denominantur fm denominationem sue cõclusiõis. ¶ Ad ꝯfirmatõez pꝫ ex 3° notabili. licet n. õnīatõis ducētis ad ipoſe alter sit ꝓcessus negatiuus ⁊ alter affirmatiuus. ab vltimo tñ denoiari dꝫ aut simpliciter affirmatiuꝰ aut simpliciter negatiuus. Et sic est finis huius questionis.

¶ Quod qdē cathegorica priuatiua sit dignior manifestū ē. Et ad ipoſe ducēte ⁊c. Q̄ō. XLIII.

Queritur 43°. vtrum õmõstratio ostēsiua sit potior õmõstratione ducente ad impossibile. Et nõ arguitur prio sic. nulla est õmõstratio ad ipossibile ducēs. ergo questio falsa. assūptuꝫ ꝓbatur multipliciter. primo. qꝛ demr̄atio quelꝫ facit scire. vt patet ꝑ diffinitionē demr̄atõis. sꝫ syllogismꝰ arguēs ipossibilem cõclusionem ex premissa ipossibili nõ facit scire. eo ꝙ impossibile sciri non. pōt. ḡ ⁊c. ¶ Scḋo qꝛ ois demõstratio ē ex ꝑmissis veris ad ꝯclusionē verā. ꝑ scḋam diffinitionē demõstrationis. sꝫ syllogismus ad ipossibile ducēs falsū ex falso ꝯcludit. ergo ⁊c. maior patet i textu vbi dicitur ꝙ in demõstratione ducēte ad ipossibile manifestius ipossibile cõcluditur ex iposi minus manifesto. ¶ Tertio qꝛ demõstratio ē syllogismus. vt habeť ex prima diffinitione demonstrationis. sed demõstratio ad impossibile ducēs non est syllogismus. ergo ⁊c. minor probatur. quilibet syllogismus ꝯstat ex tribus terminis ⁊ ex tribus propositionibꝰ tantum: vt patet primo priorum. Sed demonstratio ad impossibile ducens constat ex pluribus: quoniam aggregat in se duos syllogismos: quorum primus est syllogisticus. secūdus non: ab opposito conclusionis ad oppositum alterius ꝑmisse. ḡ ⁊c. ¶ Confirmatur quia aggregatuꝫ ex illis duobꝰ processibus non ducit ad impossibile: sed tandem ducit ad conclusionem veram. ergo nulla est demonstratio ad ipossibile ducens. ¶ Quarto quia omnis demr̄atio aut est qꝛ aut propter quid. vt patuit in precedētibus. sed syllogismꝰ ad impossibile ducens non est huiusmodi: cuꝫ nõ arguat ab effectu ad causaꝫ nec econtra. nullum enim impossibile habet causam neq; effectum. vt pꝫ. quare ⁊c. ¶ Scḋo pricipaliter arguitur sic. aliqua demõstratio ostensiua ē negatiua. ⁊ aliqua ad impossibile ducens est affirmatiua. sed affirmatiua potior est negatiua. vt patuit in questione precedenti. quare ⁊c. ¶ Cõfirmatur qꝛ aliqua ostēsiua est particularis. ⁊ ad impossibile ducens potest esse vniuersalis. ergo ⁊c. patet consequentia ⁊ assumptū ex prius determinatis. ¶ Tertio principaliter demonstrationes mathematice sunt alijs demonstrationibus certiores ⁊ potiores. sunt enim i primo gradu certitudinis vt inquit commentator. ⁊ tamen vt plurimum predicte demonstrationes ad impossibile deducūt. ergo ⁊c. minor patet inspicienti processum commentatorꝫ ꝑpõnum geometrie. ¶ Quarto si questio eēt vera hoc ꝑ sertim contingeret ꝓpter rõnem philosophi i textu qꝛ. s. demõstratio oñsiua ab effectu nõ ex prioribus sꝫ posterioribꝰ ꝓcedit. in demõstratione etiā ducēte ad impossibile vnum ipossibile non ē altero prius nec posterius cū nullū illorum sit ens nec cā nec effectus. quare ⁊c. ¶ Preterea videť falsū ꝙ vtraq; demõstratio ex ꝓpositione negatiua ꝓcedat sicut philosophꝰ videť dicere. nā plerūq; ad ipossibile ducēs ex affirmatiua procedit.

Ad oppositū est phs ꝑ hꝰ ⁊ oēs expositores. In ista q̄ōe ꝑ° pmitteť q̄daꝫ. 2° poneť ꝯnes. ad primū.

Quantum Sit hec pma distictio. illō ꝯplexū. õmõstratio ad ipossibile ducēs dupl'r accipi pōt. vno mō ꝓ solo syllogismo cõcludēte ex vno ipossibili ad ipossibile māifestiꝰ saltē illi cui dmr̄ať. scḋo mō ꝑ aggregato ex ꝑdicto ꝓcessu ⁊ argumētatiõe e ꝯ: q̄ ex opposito ꝯsequēns arguiť ad oppositū antecedētis. ⁊ hoc mō vr̄ accipe phs. q̄uis ēt ꝑmꝰ modus sibi adaptari posset. ¶ Scḋa distictio seq̄ns ex ꝑma poniť de mente themistij. duplex est demõstratio. vꝫ. simplex ⁊ mixta. simplex ē q̄ ē vnꝰ ꝓcessus tm̄. mixta q̄ ex pluribꝰ ꝓcessibus aggregať. ⁊ talis e demr̄atio ad ipoſe ducēs. vbi gr̄a. si qs ꝯcedat ꝙ oē risibile ē asinꝰ. argueť sic. omne risibile est asinus. ois homo ē risibile. ergo omnis homo est asinus. Tunc arguiť vlterius. iste syllis est bonus. ⁊ ꝯclō est manifeste ipoſis. minor e necc̄aria. ḡ maiorē ipossibil'. ⁊ vltra maior ē ipossibil'. ḡ suū oppoᵐ ē necessariū: vꝫ ꝙ risibile nõ e asinus. Et hoc ē ꝙ demr̄ator ꝓbare itēdit. ⁊ sic pꝫ ꝙ illa demr̄atio ad ipoſe ducēs componiť ex tribus ꝓcessibꝰ. ¶ 3ª distictio. aliquē ꝓcessū syllogisticū facere scire dupl'r itelligi pōt. vno mō copletiue qꝛ. s. ad ꝯclonēꝫ cuiꝰ scia acqriť imediate terminať. Alio mō dispositiue. qꝛ. s. fit dispō ꝑuia ad illā ꝯnē concludēdā. ¶ 4ª distictio. dupl'r itelligere possumꝰ aliquā demr̄atõem oñsiuā eē demr̄anõi ducēti ad ipoſe corr̄ndentē. Uno mō: qꝛ ambe final'r eādē ꝯnem iferant. vt si itenderem demr̄are nullū vacuū esse. ⁊ illud primo facere rõne ducente ad ipoſe. deinde rõne ostēsiua. Alio mō si oppᵒ ꝑmisse demr̄ationis oñsiue eiusdē q̄litatis cum ꝯclusione ꝓbatem eē impoſem demr̄atiõe ducēte ad impossibile. ⁊ hunc modum tangit Aristo. in textu. ¶ Quinto premittendum est de mente Aristo. in textu ꝙ in hoc presertum differunt demr̄atio oñsiua ⁊ õmonstratio ad impossibile ducens. quia ostensiua ex premissis procedit notioribus conclusione. sed ad impossibile ducens econtra procedit a premissa syllogismi minus nota ad notiorem cõclusionem. cuius causa est quia ex impossibili magis manifesto itendit facere discredere aliud impoſe. sed per consequens discredimus antecedenti. non autem econtra. vt patet in logica. ¶ Preterea dixerunt quidam ꝙ in hoc maxime differunt predicte demonstrationes. quia ostensiua ordinem seruat naturalem: ꝙ enim premisse sint conclusione notiores hic est ordo naturalis. sed ad impossibile ducens potius ordinem seruat contrarium: ⁊ non naturalē. ¶ Ultimo premittitur: demonstrationem aliquam esse alia potiorem argui potest ex aliqua vel aliquibus partium positarum in diffinitione demr̄atiõis. pꝫ ex ꝑcedentibus questionibꝰ.

Quantum ad secundum: Sit hec prima conclusio. capiendo demonstrationē ducentem ad impossibile primo modo: quelibet talis est indignior qualibet alia demõstratione ostensiua. Probatur. qꝛ nulla talis facit scire. vt dicitur in primo argumento nisi forte intellectum disponendo ad discredendū antecedēti. sed quelibet ostensiua cõpletiue facit scire. ergo ⁊c. tenet cõsequentia ex vltimo notato. ⁊ assumptū patet. Item demonstratio talis ad impossibile ducēs a minus noto ad notius procedit. ostēsiua vero a notiori ad minus notū. vt patet ex q̄nto supposito ⁊ per ꝯñs ostensiua ordineꝫ seruat naturalē. sed ad ipoſe ducens ordinē hꝫ preternālem. quare ⁊c. ¶ Scḋa conclusio. ꝓbabil'r cõcediť aliquā demr̄ationē ducentē ad ipoſe scḋo mō sumptā aliqua oñsiua eē potiorē. Hec conclusio ꝓbari pōt ex scḋo ⁊ tertio argumēto ꝑncipali. ¶ 3ª ꝯ°. sꝫ ita sit q̄ ... õmr̄atio ad ipoſe ducēs tal'r sūpta ignobilior ē q̄; aliq̄ oñsiua merito suoꝝ modoꝝ ꝯcludēdi. Probať. qꝛ quo ad primū ꝓcessū ē ignobilior. vt pꝫ ex 2ª ꝯne. 2ꝰ ēt modꝰ ꝓcedēdi ignobilior vr̄ q̄; modꝰ syllogisticus quo ꝓcedit demr̄atio oñsiua sic cū arguiť sic. ꝯclō ē ipoſis. ⁊ mior est necc̄ia. ergo maior ē ipoſis. ⁊ ꝑ ꝯñs oppᵒ eius ē necc̄ū. Manifeste n. appet modū hūc viliorē esse mō syllogistico ꝓcedendi. Ex ꝗne infert qualibet oñsiuam vt sic potiorē esse qualibet ducēte ad impossibile. vt sic. ¶ Quarta cõclusio. sequitur ex scḋa. q̄libet de: oñsiua ē potior ducēte ad ipoſe aliqs pibꝰ pꝫ ex ꝑcedente

¶ 5ª c̄clusio. quelibet talis demōstratō ad ipoſſe ducēs ſdi gnior eſt oſtēſiua ſibi correſpondente. P3 q̄ de correſpondente ſibi p̄ maioꝝ ignoꝝ aut n̄ eſt c̄clonē aliq̄ꝫ p demr̄atōez mō directo ꝛ nā p̄cedente ꝓbare q̄ꝫ p demr̄atōez obliquo ꝛ pternāli mō ꝓcedentē. De correſpondente ſcḋo mō p3 p rōnē ꝓbi i textu. H c̄clo pōt eē ad mētē Ariſt. q̄uis ēt due pcedētes c̄clōnes ſibi attribui poſſint. ¶ 6ª c̄clo. licet ḋmōſtratio ad ipoſſe du cēs ſcḋo mō ſūpta q̄ ad p̄mū ꝓceſſū ab ipoſſi minꝰ noto ad ipoſſe magis notū ꝓcedat: q̄tū tn̄ ad 2ᵐ ꝓceſſuꝫ ex notiori minꝰ notū c̄cludit. P̄ria p3 ex ꝓbatōe p̄me c̄nis. Scḋa ſilr p3. ſic enī c̄clo ē aliq̄ p̄miſſaꝝ i falſitate notioꝛ. ſic etiaꝫ eiꝰ oppᵐ eſt oppoſito illiꝰ p̄miſſe notiꝰ i v̄itate. q̄re ꝛc. ¶ Ul tima c̄clo ponit̄ ſm aliquos. ḋmōſtratio oſtēſiua ex p̄oꝛibus ſ3 nāꝫ pcedit. demr̄atio vo ad ipoſſe ducēs i ſcḋo ꝓceſſu ex poſterioribꝰ q̄ ad nāꝫ: p̄oꝛibꝰ tn̄ quo ad nos ꝓbat itēꝝ. Hec c̄clūſio apparēter vr̄ de mēte Ariſto. in text. quā tn̄ nō puto eē verā vt p3 ex vltio argumēto. ¶ Ad textū aūt Ariſto. vi de i ſolutiōibꝰ argumētoꝝ ꝛ in expōne textus.

Ad rationes p̄ncipales. Ad p̄mā negat̄ aſſūptū lo q̄ndo vl̄r tā de ḋmōſtratōe ſm q̄d, q̄ꝫ de ḋmr̄atōe ſimpl̄r. ¶ Ad ꝓbatōeꝫ dr̄ q̄ꝫ l3 illa diffō demō ſtratōis data fuerit ḋ ḋmr̄atōe ſimpl̄r. ḋmr̄atio tn̄ ad ipoſſe ducēs ſcḋo mō ſūpta aliq̄ mō ſcire fac̄ qḋ ſm ꝓceſſū eiꝰ. Jl lud ēt q̄ p̄ mō ſumit̄ diſpoſitiue fac̄ ſcire diſponēdo. ſ. itellcm̄ ad diſcredendū p̄miſſe pp diſcredere c̄nis. ¶ Ad ſcḋaꝫ ꝓba tionē dr̄ ſilr q̄ꝫ l3 illa diffō data fuerit de ḋmr̄atione ſimpl̄r. demr̄atio tn̄ ad ipoſſe ducēs q̄ ad ſcḋꝫ ꝓceſſū ſolū ex veris ꝓcedit: l3 quo ad p̄mū ex ipoſſi demonſtret. ¶ Ad 3ᵃᵐ dr̄ q̄ꝫ ḋmr̄atio ad ipoſſe ducēs p̄ mō ſūpta ē ſill̄s. l3 ſcḋo ſūpta p̄ᵒ ꝓceſſū icludit q̄ ē ſill̄s ꝛ h̄ ſuffic̄. illa tn̄ diffō p̄ncipal̄r c̄peīt ḋmr̄ationi ſimplici. nō aūt ḋmr̄atōi mixte niſi ſm q̄d. ¶ Ad c̄firmationē dr̄ q̄ꝫ aggregatū ex illꝭ duobꝰ ꝓceſſibꝰ q̄ ad p̄ᵐ ad ipoſſe ḋducit. ꝛ h̄ ſuffic̄. ¶ Et ſi arg. c̄. q2 ois modus ꝯt ꝓ ceſſus ab vltio eiꝰ ſine denoīari debet. vt h̄r q̄nto phꝫcoꝝ. Cū igr̄ illud aggregatū tandē in verā c̄nem termīnet. ſill̄s ducēs ad veꝝ ꝛ nō ducēs ad ipoſſe noīari debet. ¶ Ad hoc r̄ndet q̄dā q̄ꝫ veꝝ ē motus nāles a fine vltimo denoiari. mo tus aūt artificial̄ pleruq̄ꝫ denoiat̄ a p̄ncipio vel agēte. ſic me dicatio a medico ſiue medicina ſumit ḋnoiatōꝫ. ꝓceſſus āt itellectꝰ eſt motꝰ q̄dā artificial̄. Hec r̄ſio ē metaphorica. Sed meliꝰ ē dicere q̄ꝫ ſic placuit Ari. ꝛ aliꝭ antiq̄s totū ag gregatū a p̄ ꝓceſſu denoiare. p̄ſertī cū in hoc differat a q̄libꝫ alia ḋmr̄atōe. ¶ Ad q̄rtā ꝓbationē dr̄ q̄ꝫ ois ḋmōſtratio eſt q2 vel pp q̄d. vl̄ ad alterā illaꝝ reducibil̄. ꝛ c̄ſiter c̄cedit̄ de mr̄ationē ducēte ad ipoſſe merito ſcḋi ꝓceſſus ad alterā illa rū eē reducibilē. ꝛ hoc vide i q̄ōne 35. ¶ Ad ſcḋaꝫ rōnē p̄n cipalē p3 i q̄ōne. ¶ Ad tertiā ſilr. Aduerte tn̄ h̄ q̄ꝫ cū demr̄a tio ad ipoſſe vnā hēat c̄ditionē merito cꝰ dicēda eēt potioꝛ. cū vo demr̄atio oſtēſiua aliā hēt c̄ditōeꝫ: p̄deräde erūt ille c̄ditōes ꝛ c̄ſir a potētiori denoiatio fiet. ¶ Ad vltimā rōnē pōt dupl̄r r̄nderi ſ3 duplicē ſniaꝫ poſitā i expōe textꝰ. Uno mō q̄ꝫ i demr̄atōe oſtēſiua ꝓcedit̄ a p̄oꝛibꝰ ſcḋꝫ naturā i du cēte aūt ad ipoſſe nō. l3 i ſcḋo ꝓceſſu ꝓcedat̄ a notioꝛibꝰ nob ¶ S3 hec r̄ſio patit̄ iſtantiā vt p3 ex vltimo argumēto. Jō ſaluo melioꝛi iudicio vr̄ limitāda ad demr̄ationeꝫ negatiuā ꝓcedentē a cauſa rēota. de qua Ariſto. p̄ſerti exēplificat. ꝛ qual̄r vt plurimū fieri habet demr̄atio negatiua. tunc eñi oſtēſiua negatiua a p̄oꝛi ꝓcedit. ſed ducēs ad ipoſſe eō a po ſterioꝛi ſ3 naturā in ſcḋo eiꝰ ꝓceſſu. ¶ Al̄r dici pōt q̄ꝫ in de mr̄atione oſtēſiua ſm intentionē Ariſto. debent p̄miſſe oꝛdi ne nāli eſſe c̄cluſione p̄oꝛes: ſiue quo ad nos ſiue quo ad na turā. Jn demr̄atione aūtē ducente ad ipoſſibile quo ad p̄rīᵐ ꝓceſſū eō c̄tingit. cū ꝓcedat̄ a minꝰ noto ad magis notū. Unū aūt ipoſſe l3 non ſit alio p̄us aut poſterius real̄r. pōt tn̄ dici eē p̄ꝰ aut poſteriꝰ ſm cognitiōeꝫ ſiue abſolute ſiue re ſpectu determinati addiſcētis. ¶ Ad c̄firmatiōeꝫ p3 in expō ne textus. Et ſic eſt finis queſtionis.

¶ Certioꝛ aūt ꝛ p̄oꝛ eſt ſcia q̄cūq̄ꝫ ipſiꝰ q2 ꝛ pro pter quid eadem eſt: ſed nō eſt ipſiꝰ q2 extra eam que eſt propter q̄d ꝛc̄.

Queſtio XLIIII.

Queritur 44. Utꝝ ſcia ducēs pp q̄d ꝛ q2 certioꝛ ſcit ꝛ p̄oꝛ q̄ꝫ ſo lū q2. Negatiue ar. p̄ ſic. aliq̄ notitia q2. ē q̄ libet notitia pp q̄d certioꝛ ꝛ p̄oꝛ. ḡ qḋ falſa. t3 c̄ñia. q2 qḋ ſup hoc fundat̄ q̄ꝫ notitia pp q̄d certioꝛ ē notitia q2. aſſūptū p3 de notitia illiꝰ p̄mi p̄ncipiȷ q̄ḋlibet ens eſt vel nō eſt. q̄ ſolū pōt eē q2 ꝛ nō ꝓpter q̄d. illud. n. p̄ncipiū eſt oīuꝫ notiſ ſimū ꝛ certiſſimū vt oēs affirmāt. ¶ Scḋo ſi qḋ ſit v̄a tunc nālis eſſet certioꝛ meᵗᵃ. qḋ tn̄ eſt c̄ itentionē Ariſto. in p̄ 2. meta. ¶ Jtē meᵗᵃ ē abſtractioꝛ nāli ꝛ per c̄ñs ſ3 ariſt. hec ē certioꝛ. c̄ñia vo probat̄. q2 metaphyca c̄ſiderādo ſubas ſepa tas eē c̄ſiderat ſolū q2. vt p3 de mēte c̄mētatoꝛis c̄mēto vl timo p̄mi phycoꝝ. nālis vo ipas eē demōſtrat. vt ibidem patet. cū q̄ ſube ſepate ſint ſubta p̄ncipalia metaphyce ſeq̄t̄ itēꝝ. ¶ Tertio ex q̄ōne ſeq̄ret̄ nālē ſciaꝫ certioꝛē eē geoᵃ. c̄ñs eſt falſū. cū geoᵃ ſit in p̄ gradu certitudinis. cū ēt geoᵃ ſit abſtractioꝛ nāli. c̄ñia ꝓbat̄. demr̄at. n. ſcia nālis p cām oē c̄ tinuū eē diuiſibile i iſinitū. ꝛ q̄ꝫ de p̄ucto ad punctū lineā re ctā ducere c̄tingit. vt p3 iſpiciēti in. 6º. phycoꝝ. Hec tn̄ ſunt p̄ncipia geoᵉ de q̄bꝰ geoᵃ ſolū dic̄ q2. vt patet. q̄re ꝛc. ¶ 4º ſeq̄t̄ nālē eſſe certioꝛē ꝓſpectiua. qḋ tn̄ videt̄ falſū. cū ꝓſpe ctiua ḋ certitudine mathēatica participet de qua nō participat nālis. patet c̄ñia. q2 de multis p̄ncipiis ꝓſpectiue nālis dic̄ q2 ꝛ ꝓpter q̄d. ꝓbando iſta p cām. de quibus ꝓſpectiuus di cit ſolū quia. ¶ Quīto aliqua ſcia c̄ſiderans ſolū propter q̄d de aliqua re nō eſt in certitudine c̄pabilis ſcie c̄ſiderantis ſolū q2. de eadē re. igr̄ ꝛc. aſſumptū p3 de geoᵃ ꝛ cirugia. c̄ ſiderat. n. cirugia vulnera circularia tardiꝰ ſanari ſolū q2 ē. geoᵃ vo dicit cauſā illiꝰ. Jlle tn̄ ſcie ſunt adeo diſpate vt c̄ uenièter c̄parari nō poſſint vt patet.

Ad oppoſitum Eſt ariſto. p̄ poſte. illo ca. ſcia aūt certioꝛ ꝛc. ¶ Jn iſta q̄ōe p̄ p̄mit tent̄ q̄dā. Scḋo ponent̄ c̄clones.

Quantum ad p̄mū. Sit hec p̄ria diſtictio. ſciaꝫ c̄ ſiderantē ꝓpter q̄d ꝛ q2. dupl̄r c̄pare poſ ſumꝰ ad ſciaꝫ ſolū c̄ſiderātē q2. vno mō abſolute ſiue reſpe ctu eiuſdē obi. ſiue reſpcū diuerſoꝝ. Alio modo reſpcū eiuſ dem obi. ꝛ hoc ſcḋo mō maxie itellexit phs. ¶ Scḋa diſtin ctio aliquā ſciētiā c̄ſiderare ſolū q2. de aliq̄ re dupl̄r intelli gi pōt. Uno modo q2 ſolū c̄ſideret ſic eē abſq̄ꝫ alia ḋmōſtra tione. ſic̄ geoᵃ ſine ḋmōſtratione c̄ſiderat ꝛ c̄cedit q̄ꝫ ḋ pun cto ad punctū rectā lineā ducere c̄tingit. Scḋo q2 ḋ ipſo ha bet notitiā p ḋmonſtrationē q2. ſiue ab effectu ſiue p cauſā remotā arguēdo. Phs aūt intellexit maxime p̄ioꝰ. ¶ Ex di ſtictione iſerī p̄ q̄ꝫ dē ſciens aliquā rē propter quid de eadē re ſcit q2 p̄ modo loq̄ndo. P3. qui. n. ſcit q̄ꝫ triāgulus h3 tres p hr̄e angulū extrinſecū ſcit triangulū hr̄e tres angulos. Jn ferī ſcḋo q̄ꝫ non omne ſciēs ꝓpter quid alicuiꝰ rei de eadeꝫ re ſcit q2 ſcḋo modo. P3. poſſū enim ſcire c̄cluſionē p cauſā eius proximā q̄uis nulla adducat̄ demōſtratio ad illā con cluſionē p eius effectū vel cauſā remotā. Dicūt tamē quidā q̄ꝫ l3 ita ſit. tn̄ ſcientē ꝓpter q̄d facile eſt ſtatim ſcire q2. Co gnita nanq̄ꝫ cauſa ꝓria ꝛ imediata alicuius c̄cluſionis faci le eſt cognoſcere effectū aut cauſā remotā eiuſdē. non autē ecōtra. Et ideo cognoſcēs ſolū q2. non faciliter cognoſcit ꝓ pter quid. Et hoc dixerunt ariſto. itelligere cum dicit. ſed nō que eſt ipſius. q2 extra eam que eſt propter quid. quaſi dice re velit q̄ꝫ qui ſcit propter quid non ſcit ſeparatum a quia p effectum vel cām remotam. qui vero ſcit ſolum quia ſcit ſe paratum a propter quid. Sed iſte intellectus alienus eſt a

mente Aristo. vt puto. ¶ 3ª distinctio. quedam est certitudo simplr sive in nã. qliter deus dicim⁹ ens certissi^m. ꝛ õñr alias sbas sepatas. Quedã quo ad nos. qr nobis certissimã esse dicim⁹ ꝙ de qlibet dr̃ eẽ vel nõ esse. ꝛ certi⁹ nob eẽ dicimus ꝙ ignis ẽ calid⁹: ꝙ̃ lunã aut solẽ esse eclypsabilẽ. Certitudo vo q̃ ad nãz sumit vt puto salvo iudicio melioꝝ penes potitatẽ nãe ꝛ idependẽtiã. Quanto.n. aliqd ens fuerit nã pus ꝛ min⁹ depẽdẽs: tãto ei⁹ eẽ est min⁹ obligatũ. ꝛ p õñs apõ nãz certius. Talr aũt certitudo quo ad nãz est illa quã humanus itellect⁹ hrẽt si p se sepati itelligere possz sine ministratione sẽsuũ. sic etiã supi⁹ deũ fuit de notioꝛi fz nãz. tota h snia vr̃ colligi posse ex vbis Liconiẽsis. cũ dic ꝙ xclo Arist. ẽ vasup posita diffõne ei⁹ ꝙ ẽ certr⁹. Que.n. ꝓora sunt: ꝓpingora sũt luci spõali cui⁹ sparsione res itelligibiles ab aspectu mẽtis fiũt actu visibiles. ꝛ magis sũt receptiva illi⁹ lucis ꝛ magis penetrabilia ab aspectu mentis. vñ ꝛ certiora sunt. ꝛ scia de his ẽ fz hũc modã scia de sbus sepatis icorporeis ꝛc̃. Per lucẽ aũt spũalẽ forte itellexit lumẽ itellect⁹ agẽtis. aut forte ifluxũ ꝓme cause. Certitudo vo quo ad nos nõ ẽ nisi idubi^ta adhesio itellect⁹ q̃ ex varijs ꝓvenire põt aut a sẽsu ꝛ expientia. sic certũ est ignẽ eẽ calidã. aut p demõratiões. sic certũ sit nob triangulũ hrẽ tres. aut qꝛ sui vlitate aliqd ita notũ ẽ vt itellect⁹ stati ei adhereat. vt de q̃libet dr̃ esse vel nõ esse. ꝛ ꝯ silibus. In his aũt duob⁹ vltimis certitudo q̃ ad nos ꝛ certitudo quo ad naturã coicidere põt. ¶ Ex qbus iferr̃ ꝙ licet de⁹ cuilz alteri ẽti singulari aut specifico icõplexe cõpat⁹ sit ens certissimũ fz nãz. certi⁹ tñ est ꝙ de quolz dr̃ esse vel nõ eẽ ꝙ̃ deũ eẽ: tã certitudine quo ad nos ꝙ̃ certitudie quo ad nãz. Pria ps pz cũ ds sit oĩuz ꝓ^m a nullo depẽdẽs. sz alia oĩa ab ipso depẽdent ꝛ est oĩtz alioꝝ cã. Scda ps ꝓbat̃. ꝛ prio d certitudine quo ad nos pz. nõ posset.n. itellect⁹ nõ adherere illi ꝓs⁹ debite itellecto: posset aũt non adherere huic ꝓpõni ds est. vt pz. de certitudie quo ad naturã: vr̃ ꝙ sic ens vt ens p abstractões itellect⁹ dr̃ ꝓus deo vt de⁹ quã multi appellãt potitatẽ nãe. ita de quolz dr̃ eẽ vel nõ eẽ dr̃ ꝓus ꝙ̃ deũ esse. Illud ẽt dr̃ altero ꝓus a quo nõ ꝯvertit̃ subsistẽdi õña. sz sequitur de⁹ est. g̃ ens est. ꝛ nõ eõ. g̃ pri⁹ est ens eẽ ꝙ̃ deuz esse. ꝛ a fortiori ꝓus est q̃libet ens eẽ vel nõ eẽ. Hãc tñ potitatẽ puto magis potitatẽ rõnis ꝙ̃ realẽ. ꝙ si eẽt potitas realis vt qdã teologi voluerũt secuti⁹ ꝯcedere r̃ intentũ. ¶ Premitto vlteri⁹ ꝙ q̃to ꝯcurrũt plẽs cãe ad figẽdã ꝛ stabiliẽdã adhesionẽ itellect⁹ circa aliq̃ rẽ alijs pibus. tãto maior de illa re hr̃ certitudo. Cãis.n. potẽti⁹ ꝯcurrẽtib⁹ ad effectũ ꝓducẽdo magis sive forti⁹ ꝓducit̃ effect⁹. ¶ Premitto scdo ꝙ sic effectus i esse stabilit̃ p suã causã. ita ẽt adhesio ꝛ certitudo itellect⁹ de illo effectu p cognitõez cause stabilitur. Pz. sicut pfecta rei cognitio a cognitione cause dependet p istã famosam auctoritatẽ. sicut res se hz ad eẽ ita se hz ad cognosci. sic ẽt certitudo rei ab eadẽ depẽdere videt̃. ¶ P. cognito effectu per sensũ aut alio modo a posteriori cõiter nõ quiescit itellectus donec causã ei⁹ invenerit qua iventa tanq̃ certitudinẽ hñs quiescit. qr ꝛc̃. ¶ Premitto 3º ꝙ non ex sola maiori certitudine ꝓncipioꝝ arguẽda ẽ maior certitudo scie. pz. qꝛ ex alia pte possent ei⁹ õnes p cãs suas primas min⁹ certe demõrari. ¶ Premitto vltimo ꝙ q̃dã scia ẽ alia certior simplr. q̃dã vo fm qd. sive de certitudie quo ad nos. sive d certitudine quo ad nãz loq̃ndo. Dicet̃.n. certior fm qd q̃ fz ei⁹ ptẽ lz p̃uã fuerit certior. simplr aũt: q̃ aut fm totũ: aut fz maiorẽ partẽ fuerit certior alijs parib⁹.

Prima conclusio Absolute loq̃ndo aliqua notitia qr. quacũq̃ notitia propter qd certior ꝛ ꝓor ẽ. sive quo ad nos sive quo ad naturã. pz ex ꝓ argumẽto pricipali. ¶ Scda xclo. de q̃cũq̃ re hẽat̃ scia qr. ꝛ scia ꝓpter qd. certior hr̃ scia ꝙ̃ si solũ habeat̃ quia alijs pibus sive habeat̃ scia qr. ꝓ mõ. sive scdo modo. pz ex scdo ꝓmisso. Et nãq̃ vltra notitiam que absolute de aliquo ꝯplexe hr̃. aut q̃ habet̃ p causã eius remotã aut effectũ hẽat̃ notitia p cãz ei⁹ imediatã multo magis stabilitur certitudo itellect⁹ ꝙ̃ si illa nõ hẽat̃. vt p se notũ est. ¶ 3ª xclusio. loq̃ndo de scia totali nõ q̃libz scia dicens qr. ꝛ ꝓpter qd. de qbusdã pricipijs alteri⁹ scie est simplr certior scia solũ dicẽte qr. de eisdẽ pricipijs: patet qr nãlis scia de qbusdã pricipijs geometrie dic̃ qr ꝛ ꝓpter qd. de qbus geo^a solũ dicit qr. loq̃ndo sp de notitia qr p modo. sicut ꝓbat̃ in argumẽto tertio ꝓncipali ꝛ tñ nãlis nõ ẽ absolute certior geo^a. g̃ ꝛc̃. Põt tñ concedi ꝙ illa fm qd ẽ certior. vt pz ex ꝓmisso vltimo. ¶ 4ª xclo q̃libet scia totalis de multis pricipijs alteri⁹ scie nõ solũ qbus. sed etiã spãlib⁹ dicẽs qr ꝛ ꝓpter qd. alijs parib⁹ certior est totali scia dicẽte solũ qr de eisdẽ. ¶ Ista xclo põt ꝓbari. sicut scda per scdm ꝓmissũ. Possunt ẽt rões liconiẽsis adduci. q̃s vide i expõne textus. ¶ Notãter dr̃ alijs paribus. qm scia nãlis de multis ꝓpter quid dicit que a perspectiva supponunt̃ tanq̃ pricipia ei⁹ vlia aut specialia. ꝛ tñ pspectiva illã in certitudine excedit loq̃ẽdo de certitudie quo ad nos ꝓpter certitudinẽ mathematicam in ipsa ꝯtentam quã recipit a geometria. ¶ Põt tamẽ ꝯcedi ꝙ nãlis sciẽtia certitudine quo ad nos est fm quid certior pspectiva. vt colligitur ex vltimo ꝓmisso. Certitudine vero quo ad naturaz q̃ va ꝛ ꝓprius est certitudo est simplr certior. vt pz ex 3ª distinctione. Hec xclo sit ad mentẽ Arist. in textu. Scda etiã sibi attribui põt. Quidã tamẽ alij sub alijs vbis xclusionem posuerunt quã dixerũt eẽ ad mentẽ Aristo. videlicet quelibet scia subalternans ẽ certior subalternata. ꝛ sola subalternãs de omnib⁹ dicit ꝓpter qd de qbus dic̃ qr. sicut geo^a. Subalternata vo vt pspectiva de multis dicit qr de qbus non dic̃ ꝓpter qd. Primũ nõ vider̃ veꝝ cum naturalis sit subalternans pspectivã. ꝛ tamẽ nõ est ea certior nisi fm quid. Quidam tamen moderni negant perspectivam proprie subalternari nãli. sed solũ geometrie ꝓpe subalternat̃. Que rño nõ apparet rõnalis. Perspectiva.n. magis est nãlis ꝙ̃ ma^{ca} vt habet̃ .2. physicorum: qr responsio falsa. ¶ Item lz modus procedendi perspective sit quandoq̃ mathematicus. ꝛ quandoq̃ nãlis. materia tamen de qua pricipaliter considerat est naturalis. vt patet. quare ꝛc̃. ¶ Secũdũ etiam dictũ recipit istantia. qr geometria de multis ei⁹ ꝓncipijs dicit qr ꝛ non ꝓpter quid nãlis ẽt medicinã sibi subalternat. d multis tamẽ pincipijs ꝛ xclusionibus nãlibus dicit solũ quia. Immo p maiori parte nãlis a posteriori ꝓcedit.

Ad rationes principales. ¶ Ad primã ꝯcedit̃ illud qd arg^{to} ꝓbat vt in prima xclone dcm̃ fuit. ¶ Ad scdam ꝯcedit̃ nãlẽ quo ad nos certiorẽ esse me^{ca}. licet quo ad nãm sit valde icertior. ¶ Ad rõnez 3^{am} vide in qõne. 35. sufficiẽter. ¶ Ad tertiã ꝯcedit̃ naturalem sciam eẽ fm qd certiorẽ geo^a que tñ absolute ẽ icertior q̃ ad nos. vt pater ex 3º. õne. ¶ Ad q̃rtã patet ex 4ª xclusione. ¶ Ad vltimã ꝓ posset negari õña. licet.n. añs eẽt veꝝ cũ h tñ stat vt illa scia q̃ vtrunq̃ considerat certior sit ꝙ̃ illa que solum dicit qr. Scdo negãdũ est añs quãquã enim sciẽtie ille sint dispate cõveniunt tamẽ in modo movẽdi itellectũ certo vel incerto. ꝛ p ꝯseq̃ns in eaꝝ certitudine incipiũt cõparari. Et sic est finis cũ dei laude.

¶ Et que nõ est ex subiecto: illa que est de subiecto arithmetica armonica: ꝛ que est ex minorib⁹ ea q̃ est ex appositione ꝛc̃. Questio XLV.

Queritur 45. Utꝝ scia abstractior sit certior minus ab abstracta. ꝛ scia que ẽ de simplicioribus sit certior: eaq̃ se habet fm appositionẽ. ¶ Ad partẽ negativam arguitur primo sic. entia separata que sunt maxime a materia abstracta ꝛ de quib⁹ sciẽtia abstractior considerat sunt difficilia

me cognitionis. ergo qd falsa. tenet ɔña. qz qnto aliqd ē difficili˜ cognoscibile tanto est icerti˜. assumptū pz. z. meta. ita n. se hz itellect˜ nr̄ ad subas sepatas sicut oculus noctue ad lucē diei. vt ibidē hr̄. qre rc. ¶ Scdo. magis vl'ia sunt magis abstracta q̄ mī min˜ certa vident̄ q̄z singularia. cuz p singularia certa fiāt multa vl'a. g̃ scia abstractior est icertior min˜ abstracta. ¶ Tertio si qd esset vera seq̄ret sciam libri phycoꝝ certiorē eē scia libri de aīa ɔñs videt̄ cōtra itentionem Arist. z ɔmētatoris in p̄hemio libri de aīa. ɔña tenet primo qz scia libri phycoꝝ cū sit vlior ē abstractior. Scdo. qz sciē tia libri de aīa se hz per appōnem ad sciam libri phycoꝝ. sicut subm vni˜ se hz per appōnē ad subm alteri˜. ¶ Quarto seq̄ret metaphycā eē certiorē geo^a z arit^ca. z sic scie ma^ce nō erūt in p̄ gradu certitudis ɔ̄ itentione ɔmen. pz ɔña. cuz sint de vlioribus z de magis abstractis a mā z simplicioribus. sube enī sepate fm eē z fm itellectū a mā separant̄. entia vo mathematica solū separant̄ fm itellectū. qre rc.

Ad oppositū

ē phs loco pri˜ allegato. ¶ In ista qōne p̄ p̄mittent̄ qdā. scdo ponent̄ ɔclusiones ad quesitū r̄ndentes.

Quantū

Ad primū. Sit p̄ma distictio. duplex ē abstractio. qdā ē fz rē qual'r itelligētias real'r a mā dicim˜ abstractas. qdā est fm imaginationē aut itellectum q̄uis nō real'r sit abstractio. z hec ē duplex. qdā fit a minus cōi abstrahēdo cōi˜ sicut ab hoie aial z a corpe aiato corp˜ mobile. qdā a mā formā abstrahēdo siue subalē siue accidentalē. q̄ licet sine illa eē nō possit. sine ipo tn̄ pōt itelligi aut imaginari. sicut lineā. supficiē triāgulū. z his silia. p itellectū aut imaginatiuā abstrahim˜ a mā in q̄ nccio habēt eē. ¶ Pria abstractio ɔ̄sideratōi me^ce deseruit. ¶ z^a cuiuslibet scie ɔ̄sideratōi deseruire pōt. Nā q̄libz scia aliqd gen˜ sl'r cū ei˜ spēb˜ ɔ̄siderat. ¶ 3^a vo scietys mathēaticis. ¶ Ex distictione infert̄ q̄ si p abstractōez vlla certitudo sumat̄ ret:a p^a abstractione magis sumit̄ certitudo quo ad nām. ab alys vero magis certitudo quo ad nos. ¶ Premitto vlteri˜ penes aliud certitudinē quo ad nām de quo vide i tertia distictione qōnis p̄cedentis. ¶ Premitto scdo q̄ mā pp sui varias mutabilitates z potētialitates q̄s hz ad varia entia pōt magna eē cā icertitudinis nr̄e. pz de mēte omniū. est et tā modice z iperfecte ētitatis vt ei˜ nā sit valde latēs z nō nisi difficulter cognosci possit vt colligit̄ de mēte Ari. z ɔmē. p̄mo phycoꝝ. Ex quo iferī q̄ abstractio formaꝝ a mā siue realis siue p intellectū fcā iuuat ad certitudinē rei. ¶ Premitto 3° q̄ illd qd se hz fm q̄zdā adiectionē ad alteꝝ se hz per modum spēi respcū gnīs. pz. qz si a. se habet fm adiectōez ad. b. tūc a icludit. b. z cū h̄ aliqd vltra. qz respectu. b. ē tanq̄z spēs. pz ēt discurrēdo. linea. n. visual̄ se hz fm adiectionē ad lineā. z se hz p modū spēi respcū ipi˜. numer˜ sonorus addit supra numerū z ē tanq̄z spēs respectu ipi˜. z sic de alys. Ex quo iferī illd respectu cui˜ alio se hz fm adiectionē esse eo simplici˜ z per ɔñs abstractius. pz vlteri˜ ipm esse magis paratū certitudini. aliud vero magis icertitudini.

Prima conclusio

Scia ɔ̄siderās d reb˜ a materia nāli real'r separatis quo ad illā pte est certissima certitudine quo ad nām. pz. qz talia entia sunt quo ad nām certissima de mēte phi. z. meta. Idē etiam ex p̄dictis pz. primo qz hꝫ entia sunt alys p̄ora fm naturā z magis idependētia. z per ɔñs certissima. pz ɔ̄sequētia ex qōne p̄cedēti. ¶ Itē sunt abstracta tā fm rem q̄z fm intellectū. abstractio vo iuuat ad certitudinē rei vt ex p̄dictis pz. ¶ Itē tam fm rē q̄z fm itellectū a mā maxime elongat̄ q̄ magna est icertitudinis cā. vt pz ex scdo p̄missio. g̃ rc. ¶ Ex ɔclone correlarie iferī metaphycā esse aliaꝝ sciaꝝ certissimā certitudine quo ad nām saltē quo ad eius ptez p̄ncipalem qua ɔ̄siderat de substātys sepatis. ¶ Seqtur vlteri˜ q̄ de tali certitudine loq̄ndo ipa est in p̄mo gradu certitudinis. ¶ z^a ɔclō. lz ita sit scia tn̄ metaphyce de substātys sepatis itellectui nr̄o ɔ̄siderato fm q̄ recipit notitiaz ex administratiōe sensuū est valde icerta. pz ex auctē allegata i p̄argumēto p̄ncipali. ¶ Itē sube sepate maxime sunt a sensibus nr̄is remote q̄ ab itellectu nr̄o put sibi sensus deseruiūt difficillime cogscibiles z p ɔñs valde incerte. tz ɔña. nisi qs ponere vellet d̄ñaz iter magis difficile z magis icertū. ¶ 3ª ɔclō. scia de reb˜ abstractis 3° modo alys parib˜ certior est scia minus abstracta. Hec ɔ̄ sit ad mentē Aristo. in textu. z pōt pbari sic. Scia abstractior ē de magis elōgatis a mā q̄ est magna cā icertitudinis p scdz suppositū. g̃ rc. ¶ Itē abstractio a mā iuuat ad certitudinē rei p cor^m scdi suppositi. g̃ rc. ¶ Itē scia h̄ mō minus abstracta vtitur p̄ncipys scientie abstractioris. sicut pspectiua vtit̄ p̄ncipys geo^e z non econtra. ergo rc. ¶ Itez argui rōne liu conitēsis. scia hoc mō abstractior est de rebus absolute priorībus z fm naturam certioribus. g̃ rc. ¶ Ex cōclusione iferī geometriā eē perspectiua certiorē. z ari^cam certiorē musica. ¶ Idē etiam asserit phs in textu. Et v'ificat̄ ɔ̄. sl'r cū ei˜ cor˜ tam de certitudine quo ad nos q̄z de certitudine q̄ ad nām. Geometria. n. ē de priorib˜ fm nām z de notiorib˜ nob z nāe q̄z pspectiua. Lz .n. geometrica ētia sint a sensu exteriori remotiora nō tamē itellectui disproportionata reddunt̄ sicut substantie separate. z cū hoc a materia sensibili sunt magis abstracta q̄z ea de qbus ɔ̄siderat pspectiua. ergo rc. ¶ Quarta ɔclusio. lz certitudine quo ad nos sciētia de rebus abstractiorib˜ secūdo mō sit certior alys paribus stat tamē vt certitudine quo ad naturam sit icertior. Prima pars pz postq̄z magis vl'ia alys paribus sunt nobis magis nota. Scda patet ex 3° argumento pricipali. Scia nanq̄z d aīa ē oibus alys nālibus certior. vt pz in p̄hēio libri d anima. q̄ tamē minus ē abstracta. scdo modo abstractōis q̄z scia libri phycoꝝ. ē tamē p̄mo modo abstractior z d priorībus fm naturam quo ad partē qua agitur de intellcū:ctum intellcs dicat̄ a mā aliquo modo separatus. Dubiū tamē cēt d octauo physicorum in quo d̄terminatur d primo motore. sz d hoc vide in q̄stionibus primi de anima. ¶ Quita ɔclusio. licz principia metaphysice sint nobis certissima z principys aliarum sciētiarum nobis certiora. ex hoc nō euideter iferī metaphysicam eē absolute quo ad nos certiorē. Prima pars pz de istis principys. d quolibz dicitur eē vel non esse. z non contingit idem simul eē z non esse. z quecunque sunt eadem vni tertio eadē sunt inter se. z sic d multis alys. Secūda pars pz ex tertio supposito p̄cedentis q̄stionis. Lz enīz ita sit. qz tamen illa principia sunt mi^ma pars metaphyca z in residua parte ɔ̄sideratur de qditatibus reꝝ z de substātys sepatis que sunt respectu nostri valde incerte. id metaphysica quo ad nos redditur multis alys icertior. Alias tamē in q̄stione trigesimatertia concessi istam conclusionē. metaphyca est qualz alia certior certitudine principiorum. Ex illa tamē non sequit̄ oppositū huius ɔclusionis. sed solum sequitur ipam ēe quo ad nos fm quid certiorē. ¶ Ex p̄dictis colligere possumus modū graduandi sciētias in earum certitudine. Loquēdo nāq̄z d certitudine quo ad naturā: metaphysica est i summo z primo gradu certitudinis. post eam sequit̄ scientia naturalis. z moralis. z vltimo scientie mathematice. res enīz mathēatice a rebus nālibus in esse dependēt. z sunt eis naturaliter posteriores. Loquendo vero de certitudine quo ad nos mathematice sunt i primo gradu certitudinis. z naturales sunt i remissiori gradu. z metaphysica in gradu remi^mo. z hoc sensit cōmētator in auctoritate allegata. ¶ Nota tamen hic diligenter sicut in p̄cedētibus dictum fuit. z in primo de anima q̄ non repugnat intellectui humano ita certum modūz procedendi habere posse in naturalibus z metaphysicis sicut in mathematicis. sicut cōtingeret si daretur itellectus adeptus. z quod tunc certitudo sua z certitudo nature eadem essent. z quod

esset nature certius esset sibi certius et econtra. et scientia certior alia secundum naturam etiam esset intellectui certior. et ista debet vocari propria et vera certitudo. hic autem loquor de certitudine itellectus nostri cōsiderati secundum quod notitiam recipit per ministrationem sensuum. ¶ Ultima cōclusio iter sciētias abstractas tertio modo. illa est alia incertior alijs paribus que respectū alterius se habet per appositionē. Hec cōclusio est ad mentem Aristot. in textu. et sic eam format linconiensis. Potest tamen probari ex premissis. quia scientia illa que se habet per appositionem respectu alterius est respectu illius tanquam species respectu generis. et est ea minus abstracta et res cōsiderans minus simplices et abstractas. vt patet ex tertio premisso. et per cōsequens est incertior. patet cōsequētia ex supradictis. ¶ Ex cōclusione infertur quod arismetrica est certior geometria. Nā geometria se habet per quandam appositionem ad arismetricam: sicut punctus de quo geometria considerat se habet per appositionem ad vnitatem de qua considerat arismetrica. ¶ Idem etiam habetur ab Aristotele in textu. ¶ Item ratio mensure et proportionis qua inuicem mensurantur geometrica principia in numero reperitur de quo cōsiderat arismetrica. quare etc. ¶ Ex predictis patet quod inter scientias mathematicas arismetrica est certissima. post ipsam sequitur geometria. perspectiua vero astronomia et musica in earum certitudine medie sunt inter mathematicas et naturales. Patet vlterius quod iter naturales scientias scientia libri physicorum est in primo gradu certitudinis quo ad nos. Scientia vero libri de anima est in primo gradu certitudinis quo ad naturam: que tamen propria nostra certitudo dici potest. Quedam alia tetigi in questione trigesima tertia huic qōni ptinētia quae illic vide.

Ad rationes

principales. ¶ Ad primam patet ex prima et secūda cōclusiōibus. ¶ Ad secūdam dicitur quod licet probaret itentum. hoc tamen nō esset contra itentionem Aristo. verūtamen negatur minor. et cōsequenter dicitur quod licet simplex apprehensio vniuersalis a simplici apprehensione singularis aut singularium aliquo modo dependeat non tamen oportet vt certitudo aut intellectus adhesio a certitudine singularium dependeat: licet aliquando hoc fieri possit. ¶ Ad tertiam patet ex quarta cōclusione. et licet scientia libri de anima se habeat per appositionem ad scientiā libri physicorum ex hoc non euidenter arguitur secundum intentionem Aristo. ipsam esse incertiorem. Aristoteles enim vt bene linconiēsis exponit ibi comparabat scientias abstrahentes formas a materijs que tamen sunt in materia. sic vt illa que magis abstrahit sit certior illa que se habet per appositionem qualiter se habent arismetrica et geometria. Posset etiam dici quod argumentum solum probat scientiam libri de anima quo ad nos esse incertiorem. ¶ Ad vltimam patet ex cōclusione prima et corrolario post quintam conclusionem. Et sic finitur cum christi laude.

¶ Una aūt scia est que est vnius generis quecūque ex primis cōponitur. et partes aut passiones horū sunt per se etc.

Questio XLVI.

Queritur 46. vtrū ad vnitatē sciētie requirant quattuor cōditiones que ponuntur in text. Ad alteritatem vero requiratur alteritas principiorum. ¶ Ad partem negatiuam arguitur primo contra conditionē primam. metaphysica est scientia vna: et tamen non est vnius generis subiecti. ergo questio falsa. maior de se patet. minor probatur. quia subiectū metaphysice. s. ens non est genus: sed omnia genera trāscendēs. deus etiam qui ponitur obiectū metaphysice: et a quibusdā dicitur subiectum: non est per se in predicamento. et si eēt: nō reponeretur tanquam genus sed tanquam species vel indiuiduum. quare etc. ¶ Secūdo scientia naturalis est scientia vna cuius subiectum non est vnum genere. quare etc. minor probatur. quia corpus mobile quod cōmuniter ponitur subiectum ipsius non est ens per se. sed per accidens. tale autem non est per se in predicamento. et per consequens non est genus. ergo etc. ¶ Idem argumentū fieri potest de linea visuali que ponitur subiectum perspectiue. ¶ Confirmatur. corpus humanum sanabile et egrotale quod ponitur subiectum medicine non est genus. tum quia est ens per accidens. tum quia est species specialissima. sicut etiam homo est species specialissima. ergo etc. ¶ Tertio quelibet scientia vna est habitus vnus et qualitas vna. quare ad eius vnitatē requiritur vnitas sui generis et sue differentie. et non ille quattuor conditiones que videntur extrinsece a natura ipsius. ¶ Quarto arguitur cōtra secundam conditionem. nulla scientia cōponitur ex principijs. ergo secunda conditio non bene posita. assumptum patet siue enim scientia fuerit habitus vnus siue aggregatum ex habitibus principia nō sunt partes quantitatiue nec qualitatiue scientie. quare etc. ¶ Probatur principia prima in scientia raro demonstrationes ingrediuntur. etiam de ipsis proprie nō habetur scientia. vt patuit in precedentibus. ergo scientia non componitur ex eis. ¶ Confirmatur argumentum principale sic. scientie particulares non procedunt per principia prima. ergo etc. assumptum patet. de geometria et arismetrica. que non vtuntur principijs metaphysice cōmunissimis. et licet vterentur illis. non tamen ab illis sumerent vnitatē quia tunc ambe essent vna scientia quod non est dicendum. ¶ Quinto arguitur contra tertiam et quartā simul. corpus mobile quod est subiectum naturalis phylosophie non habet partes per se nec passiones per se. ergo etc. assumptum patet. cum sit ens per accidens. hec enim propositio non est per se in primo modo. aer est corpus mobile. sed potius in secundo. quod tamen requireretur ad hoc. quod aer eēt pars corporis mobilis per se. ¶ Idem argumentum fieri potest de linea visuali que est subiectum perspectiue. et corpore humano sanabili etc. quod ponitur subiectum medicine cum sit ens per accidens. nec sub se habeat species. ¶ Deinde arguitur cōtra secundam partem questionis. non minus vnitas subiecti ad vnitatem scientie requiritur quam vnitas principiorū. ergo ecōtra ad scientie alteritatem non minus alteritas subiecti requiritur quam principiorum. Idem etiam videtur de alteritate partium et passionum subiecti. quare Aristoteles insufficiens fuit in ponendo causam alteritatis scientie. ¶ Secundo sequeretur quod perspectiua nō esset altera sciētia a geometria. patet. quia principia vnius sunt ex principijs alterius. Et per idem sequeretur quod nō esset alia a naturali philosophia. multa enim perspectiue principia ex principijs sciētie naturalis dependent. quibus cōcessis sequitur quod geometria et naturalis philosophia non sunt altere abinuicem. quia quecunque sunt eadem vni tertio sunt eadem inter se. ¶ Tertio sequeretur nullam scientiam specialem esse aliam a metaphysica. cōsequēs est falsum. vt patet. cōsequentia tenet. quia cuiuslibet alterius sciētie pricipia sunt ex pricipijs metaphysice. Ex quo vlterius īfertur omnes sciētias speciales esse idem inter se. primo. quia sunt idem metaphysice. secundo quia sunt ex eisdem principijs. videlicet pricipijs cōissimis metaphysice.

Ad oppositū

est philosophus parte posteriore. circa finem in illa parte. vna aūt est scia etc. ¶ In ista questione primo videbitur de prima parte questionis. Secūdo videbitur de secūda.

Quantum

Ad primū sit hec prima distinctio. scia vt proposito spectat. dupliciter accipi potest. vno modo pro habitu cōclusionis demōstrate. alio modo pro aggregato ex multis habitibus siue conclusionibus demōstratōis et principijs eorum debitū iter se ordinē et debitam cōnectionē habētibus. qualiter totam geometriam dicimus eē sciam. ¶ Ex ista distinctiōe sequitur secunda distinctio quod sicut sciētia est duplex: sic vnitas scientie est duplex.

Scientia .n. primo modo dicit̄ vna cum sit habit⁹ vnus ꝛ q̄litas vnaq̄ vnitatē sumit ex gn̄e ꝛ propria differentia sic vnitas specifica. vnitas vero sciētie secūdo modo sumpta non potest eē vnitas proprie. sicut etiā exercitus nō ē vnum vnitate proprie sumpta. sed ē vnitas q̄dam improprie q̄ cōsequit̄ debitum ordinem ꝛ cōnexionem partium istius sciētie cum debito respcū ad aliquod vnū principale. qualr exercitum dicimus vnum pp̄ vnionē ordinis partiū suarū cum attributiōe ad vnum imperatorē exercitus. Ad propositū ergo loquitur ē Aristo. de sciētia ꝛ vnitate sciētie scd̄o modo. ¶ Tertia distīctio subm alicuius sciētie eē vnius generis dupliciter intelligi potest. vno modo. q̄ sit vnius generis p̄dicamētalis. ꝛ p se reponatur in p̄dicamēto tanq̄ genus. alio modo q̄ sit aliqd̄ cōmune nō equiuocum pluribus specie distinctis fm quēdam ordinē attributū. siue sit vere vniuocū siue analogum. ¶ Quarta distīctio. q̄ subm sciētie sit scd̄o modo genere vnum diuisibile in species dupliciter cōtingere potest. vno modo. q2 ipsum fm se est in tales species diuisibile. sicut aīa que est subiectū libri de anima. scd̄o q2 non est rōne sui sed ratione adiuncti qd̄ ē de formali consideratione sciētie. sicut corpus humanum sanabile ꝛ egrotale. non in eo q̄ corpus humanum habz sub se spēs ī medicina ꝯsideratas. cum sit species sp̄ālissima. sz in eo q̄ ē sanabile vel egrotale. multe nāq3 sunt egritudinis ꝛ sanitatis spēs. ꝛ hec sunt de formali consideratōe medici. ¶ Quinta distinctio principiorum q̄ dicuntur prima. q̄dam sunt prima absolute. vt pricipia metaphysice. q̄dam prima fz quid siue in sciētia in qua sunt principia. sicut principia geometrie prima dicunt̄ non absolute sed fz qd̄. vz. respcū geometrie. ¶ Ex quo seqtur q̄ sciētiam aliquā p̄cedere ex p̄ncipijs primis dupl'r intelligi potest. s. vel primo vl' secūdo modo. ¶ Ultima distinctio. aliquid eē p se partē subiectiuam subi alicuius sciētie dupl'r intelligi potest. vno modo sic vt absolute p̄seitas p̄mi modi iter ipsa reperiat̄. alio mō ī relatione solum ad considerationem sciētie. vel sub alijs verbis. q2 reperiatur ratione adiuncti qd̄ est de formali cōsideratōe sciētie. Exemplum p̄mi. sicut aīa p se atribuitur suis spēbus ī p̄mo mō. Exemplū scd̄i. sicut corp⁹ mobile qd̄ vt sic de nullo absolute p̄dicatur ī p̄mo mō p̄seitatis. verū ī relatōe ad cōsideratōem nāl'is ph'ie dicit̄ cuilz corpori mobili attribui p se tanq̄ pti subiue. cū naturalis ph's p se de motu vel mobili ꝯsideret. corp⁹ etiā mobile ī se motū includit. mot⁹ aūt cum sit ō pricipali ꝯsideratōe ph'i nāl'is plimas habet sub se spēs ō q̄bus p se p̄dicatur ꝛ q̄ a ph'o ꝯsiderant̄. vt motum localē. alterationē. gn̄ationē. corruptionē. augmentatōēz. ¶ Prima ꝯclo. loq̄ndo ō scia ꝛ vnitate scie scd̄o mō vt aristo. loquit̄ ad vnitatē scie nō reqrit̄ subm ei⁹ eē vnius gn̄e vniuoco siue p̄dicamētali. pz ex p̄ ar⁹. p̄ncipali. ¶ Scd̄a ꝯclo. ad vnitatē sciētie supradictā reqrit̄ ipsā hr̄e subm vnū gn̄e scd̄o mō. p̄bat̄. q2 hō vnitas ex ordie q̄dā ōpēdet eēntialiū p̄rum scie. cū attributiōe tn̄ ad vnum p̄ncipale. vt patz ex scd̄a distīctione ꝛ de mēte oīum auctoꝝ. Illud aūt rōnabiliter nō pōt eē nisi subm p̄mum scie. qd̄ quidē equiuocū eē nō potest. q2 cū diuersis rōnibus distincta significet ob eo non pōt aliqua vnitas sumi. sufficit aūt q̄ sit aut vniuocum aut analogū. p'ibus tamē fm spēm attributū. vt pz ex precedētib⁹. ¶ Itē ad ꝯclonem ar. sic. cuiuslz mot⁹ vnitas p̄ncipaliter sumitur ex vnitate terminoꝝ ꝛ precertiz termi ad quē. vt habet̄ q̄nto physicoꝝ. ḡa simili cuiuslibꝫ p̄cessus sciētifici vnitas sumenda est p̄ncipaliter ex vnitate termini ad quē vltimate tendit. tenet ꝯn̄a. q2 p̄cessus sciētific⁹ videtur mot⁹ q̄dam. cū ḡ subm scie sit vltimus terminus ad quem tendunt p̄cessus illius sciētie. seqtur q̄ ab vnitate subi p̄ncipaliter sumenda est vnitas sciētie. sicut enim in arte aut sciētia edificatiua p̄ncipaliter queritur cōstructio domus q̄ est subiectum eiusdem. sic in sciētijs speculatiuis p̄ncipaliter q̄ritur cognitio subti tanq̄ sit finis vltim⁹ cui⁹ cognitio queritur. ¶ Tertio subm primū in aliqua scia est primum via cōpositionis ꝛ vltimū via resolutionis. ḡ ab ei⁹ vnitate est vnitas sciētie sumenda. tenet ꝯn̄a. q2 ob vnitate p̄tiū ex quibus ꝯpositum componitur ꝛ in que resoluit̄ dicitur cōpositum esse vnum ꝛ p̄sertim ab vnitate forme. assumptū de se patet. talis aūt vnitas subiecti nō oportet vt sit vnitas vniuoca. sed sufficit ipsam eē vniuocā vel analogam. vt ex p̄dictis patet. ¶ Cōtra ꝯclonem istā instat̄ sic. Si vnitas sciētie ab vnitate subti dependeret seq̄retur geometriam ꝛ arismetricam eē magis vnam q̄ meta^{ca}. ꝯn̄s videtur falsum cum ipsa sit verior ꝛ perfectior scia q̄ ille. p̄batur consequentia. q2 magnitudo ꝛ numerus que sunt eaꝝ subta sūt magis vnum q̄ ens. eo q̄ sunt maioris siue perfectioris entitatis. ꝛ in paucioribus inueniunt̄ q̄ ens. Ad hoc respondetur negando ꝯn̄am. ¶ Ad probationē negatur assumptū. ꝛ ꝯn̄r dicitur q̄ licz numerus ꝛ magnitudo sint p̄fectioris entitatis ꝛ in paucioribus inueniatur q̄ ens. tamē q2 ens ē minus diuisibile. ideo magis est vnū. qd̄libz .n. inferius actuali diuisione magis ē diuisibile q̄ eius superius. ꝛ ꝯseq̄nter min⁹ vnum q̄re ꝛc. ¶ Tertia ꝯclusio. ad vnitatem sciētie reqritur vnitas principioꝝ primorū in illa sciētia. p̄batur sic. P̄cessus sciētie ē mot⁹ quidam rationis discurrentis de vno ad aliud. omnis aūt mot⁹ a principio quodam procedit ꝛ in aliquid terminatur. quare in progressu sciētie oportet aliquod supponi p̄ncipium vl' aliqua principia a quo vel a quibus fiat p̄gressus. hec aūt sunt principia prima illius sciētie. vt patz. ¶ Item p̄cessus demōstratiui qui ī sciētia ponuntur non faciunt scire nisi tandem ad principia indemōstrabilia resoluantur q̄ sunt in ista sciētia prima. ḡ ꝛc. tenet ꝯseq̄ntia. ꝛ assumptum patuit in p̄cedentibus pluries. Hec autē principia debēt eē vna vnitate ꝯsiderationis p̄prie illius sciētie. cū illa cōsideratio formale sit scie. a forma vero maxime ē rei vnitas sumenda. ꝛ p̄pter hoc licz naturalis ꝛ mathematic⁹ de corpore ꝯsideret. q2 tamē al'r ꝛ al'r hoc faciunt. Nam naturalis de ipso cōsiderat. vt quale. ꝛ vt actiuū vel passiuum. mathematic⁹ vo ab his abstrahit. sz solum vt q̄ntū ꝛ sub ratione mēsure ꝯsiderat principia sup corpe fūdata in scia naturali ꝛ geo^a non erunt vna sz valde diuerse. q̄re scie ille non erunt vna sed distincte. Notanter dicitur primoꝝ in illa ꝛ non primorū absolute. q2 sicut dicebatur ī ꝯfirmatione q̄rti p̄ncipalis. sciētie sp̄āles non procedunt p p̄ncipia cōissima. vt pz. ꝛ lz ex illis p̄cederent nō tn̄ ab illis sumerēt vnitatē imediate. ¶ Quarta ꝯclo. ad cōpletam scie vnitatē reqritur ipsā cōsiderare ptes ꝛ passiōes p se sui subi ꝛ suaꝝ partiū. pz. q2 aliogn iter ptes ipsi⁹ scie non esset debitus ordo ꝛ ipsaꝝ debita cōnexio. qd̄ maxime reqritur ad scie vnitatē. vt pz ex distinctione scd̄a. ꝛ loquor hic ō partib⁹ subiuis lz q̄dam dicant q̄ Aristo. maxime intellexit de ptibus eēntialibus aut iegralib⁹. sicut nāl'is de corpore mobili cōsiderans cōsiderat de mā ꝛ forma q̄ sunt eius partes eēntiales. ꝛ grāmaticus de oratione cōsiderans de l'ris considerat q̄ sunt partes eius integrales. Ego vero puto hic aristotele itellexisse de ptibus subiuis neq3 vl'r verum est sciaꝝ cōsiderare ptes eēntiales vel integrales subi sui. ꝛ dixi de geo^a ꝛ metaphysica ī expōne textus. Ex istis ꝯclonib⁹ pz q̄d p quālz illarum cōditionū ab vnitate sciētie excludatur. vt cōiter expositores dnt. p primā eni cōditionē excluditur equiuocum de quo vt sic nō potest eē scia nec demrō. Per eandem etiā cōcluditur q̄ geometria ꝛ arismetrica nō sunt vna scia cū non sint vni⁹ subi. q2 subꝫ vni⁹ nō est subm alteri⁹. nec sub illo cōtinet̄. p scd̄aꝫ vo excludit̄ diuersitas ꝯsideratōis ō eadē re. vt cōiter dr̄. q̄mis .n. diuerse scie ō eodē subo cōsiderēt: nō seq̄t̄ ipas eē vna. cū distinctis rōnib⁹ de ipo determinent. a rōnibus aūt distictis cōsiderādi p̄uenit. vt diuersa sint sciaꝝ fm^a. ꝛ pp̄ hoc licz naturalis ꝛ geo^a ō corpore

cōsiderent non sequitur ipsas esse sciam vnam. nālis enim de corpore considerat fm q̄ quale actiuū vel passiuum fm q̄ transmutans vel transmutabile. ꝛ iō principia naturalis principaliter super motu fundantur. geome^a vero corpus abstrahit a qualitatibus ꝛ motu. sed ipm vt q̄ntū ꝯsiderat ꝛ vt mensurabile vel mēsurans. quare p̄ncipia sua super con siderationē corpis fūdata distincta erūt a p̄ncipijs sciētie naturalis. Idē et dici pōt de naturali ꝛ astrono^a q̄ lȝ ō corpore celesti ꝯsiderēt nō ex hoc ꝯcludi debȝ vt sint simpl'r scia vna. qm de ipso distinctis rōnibus determināt. ꝛ ꝑpter hoc diuersa ō corpe assumūt pricipia. Per tertiā aūt ꝯditōēȝ excludūr ab vnitate sciē ptes subiec p accñs subi scie. sic geo^a q̄ pricipaliter de linea ꝯsiderat. nō ꝯsiderat lineam albam vel nigram nec lineā polchrā vel turpeȝ. cū sint ptes linee p accidēs Et ꝑpter hoc geo^a ꝛ pspectiua ꝛ vl'r sciētia subalternans ꝛ subalternata nō sunt simpl'r vna. Nā linea visualis de qua perspectiua p̄ncipaliter ꝯsiderat est ps subiua et p accidens linee de qua principalr̄ ꝯsiderat geo^a. linea vero recta vl' curua dicūr ptes linee per se. ꝛ hoc in relatione ad ꝯsiderationē geo^e. vt ex vltimo notabili colligi pōt. ꝛ ideo sciētia ō linea ꝯsiderans ꝛ linea curua vl' recta ē sciētia vna. Per vltimam vo ꝯditōēm passiones excludunr. q̄ ꝯsideratōi sciētie per accidēs cōparanr. ¶ Quinta ꝯclo ponir a q̄busdam. īter p̄dictas quatuor cōditiōes ad vnitatē sciētie requisitas formalior ꝛ pricipalior ē ꝯditio scḋa vȝ. veritas p̄ncipiorū in illa sciētia. ꝓbatur sic. Scia maxime vnitateȝ sumit ab vnitate ꝯsiderationis eoꝝ de q̄bus determinat et sup hac eius pricipia fundanr. g̊ ꝛc. ¶ Confirmar. si principia fuerint eadē in aliqua scia ꝛ fm ꝯsideratiōēm vnā. tunc oȝ vt sciētia illa sit vnius generis subiecti. nā q̄ non sunt generis vnius nō sunt ꝯsideratōis vni^o. ꝛ tūc vltra oportȝ ipsā cōsiderare ptes ꝛ passiōes p se ꝛ nō p accñs. q: q̄ sūt p accñs sub eisdē p̄ncipijs cadere nō pñt. ꝛ sic vr̄ alias tres ꝯditōes a scḋa dependere. ¶ Sexta ꝯclo opposita p̄cedēti ponitur de mēte linco. inter p̄dictas cōditiones formalior ꝛ p̄ncipalior ē cōditio prima. Hec ꝯclusio p̄ ꝓbari pōt ex v̄bis linco. cum dic. scia vna ē q̄ subijcit gen^o vnū. vt arismetrica nūeꝝ ꝛ geo^a magnitudinē imobilē. ꝛ q: nihil scitur nisi ex ꝓprijs principijs imediatis. ad hoc vt scia sit vna. oȝ q̄ hēat principia nota ꝓpria vnificata ī vnitate subti vnius. Ex quibus verbis manifeste apparet. q̄ vnitas p̄ncipioꝝ sumir ex vnitate subi ꝛ nō ecōtra. ꝛ loquor de subo adequato ꝛ formaliter sumpto. vȝ. fm adequatā ꝛ ꝓprie sumptā sciētie considerationē. parū post etiā dicit. hec igir̄ tria aggregantur vt sit vna scia. vnitas subiecti sup qḋ erigir̄ demr̄o. p̄ncipia vnificata ī subiecto illo ex q̄bus fit demr̄o. ꝛ q̄ subm hēat species ꝛc. Hec ēr ꝯclusio potest rōne ꝓbari. p̄mo sic. subm alicuius scie adequatum ꝛ formaliter sumptum ē principale illius scientie obm. sed ab obiecto adequato pricipalr̄ vnitas ꝛ diuersitas depēdet. vt pȝ scḋo ō anima. g̊ ꝛc. ¶ Scḋo speculatio subti ē incompleta. pricipioꝝ vero ꝯpleta. ergo vnitas speculatōis subti primi alicu^o scie ē icompleta. sed vnitas completa ab incompleta depēdet. ꝛ nō eȝ. ¶ Tertio ab vnitate ꝯsideratōis maxime sumēda ē vnitas. sȝ ꝯsideratio scie propria p prius reperir̄ i subo formaliter sūpto q̄ȝ in principijs. g̊ ꝛc. maior ē fundamentū precedētis ꝯclonis. minor pȝ discurrēdo. corp^o. n. mobile qḋ ē naturalis scie subm p prius motum includit de quo ē principalis illi^o sciētie consideratio q̄ȝ principia illi^o scie ipsum includant. ꝛ sic de alijs multis exemplificari pōt. ¶ Quarto. principia limitantur fm subiecti limitatōēm ꝛ non ecōtra. g̊ ꝛc. assumptū patȝ. cum. n. contingat multotiēs diffinitiones rerum eē principia in sciētia. de eadem autē re plures assignari possūt diffinitiones limitabitur in scia diffinitio subiecti fm q̄ illud subm in sciētia limitatur. ꝛ sic correspōdenter de alijs principijs ¶ Ex his rationibus patet. q̄ prima ratio p̄cedētis conclusionis potius probat oppositum q̄ȝ intētum. cum vnitas considerationis principalius in subo inuenatur. ꝛ si ista ratio aliquid concluderet solūȝ probaret comparando principia sciētie subo non adequato ꝛ materialiter sūpto. ¶ Cōfirmatio vero illius rōnis arguit a posteriori. quare nihil cōcludit. sicut nō seqtur. si homo est risibile oportet vt sit aīal rōnale. ḡ aīal rōnale depēdet a risibili.

Quantum ad secundum articulum. ¶ Premittenda ē hec distinctio. dupliciter dr̄ vna sciētia altera ab alia. Uno modo simpl'r. q: penitus sunt disperate. sicut musicam ꝛ geometriā dicimus abinuicē alteras. similiter arismetricā ꝛ geometriaȝ. Secūdo modo fȝ quid q: aliquo modo differunt in p̄ncipijs aut subiectis. licȝ non totaliter differant qual'r pspectiuam alteraȝ dicimus a geometria. ¶ Prima ꝯclusio ad alteritatē scientiaꝝ fm quid nō reqritur vt principia earum non sint ex eisdem nec ex alterutris. patȝ. q: musica ꝛ arismetrica sunt fȝ quid altere. ꝛ tamē principia musice sunt ex principijs arismetrice. Ideȝ etiam dicatur de perspectiua ꝛ geometria. ꝛ de medicina ꝛ naturali philosophia. ¶ Secūda cōclusio ad alteritatē scientiarum simpliciter requiritur q̄ earū principia prima nō sint eadem ꝛ principia vnius nō sint ex principijs alterius. patet. quia ad vnitatē sciētie requiritur principiorum vnitas. ergo ad scientiarum alteritatē requirir̄ eoruȝ alteritas. tenȝ ꝯsequētia. quia ex eisdē res generar̄ ex quibus corrumpitur. licȝ opposito modo factis vt colligitur secūdo ethico. ꝛ assumptum patet in articulo p̄cedēti. Hec cōclusio potest eē ad mentem Aristo. q̄uis ipse nō dixerit q̄ earum principia non debent esse eadem. sed dixit q̄ non sunt ex eisdem. qḋ qualiter intelligi deber vide in expositione textus. de alteritate etiam simpliciter loquebar̄ vt patȝ fm linco. in exponēdo textum. cum dicit penitus diuerse sunt sciētie nec eedem nec subalternate quarum pricipia ꝛc. ¶ Tertia conclusio ad alteritatem scientiarum simpliciter nō minus requiritur alteritas subiorum primorum q̄ȝ suorum principiorum. patet ex argumētis ad partem negatiuā. ¶ Item scientia principalius vnitatē sumit ab vnitate subiecti q̄ȝ ab vnitate principiorum. vt pȝ ex articulo precedēti. a quocunque autē res principaliter capit vnitatem per illud ab alijs principaliter differt ꝛ ab illo principalius est vnum. q̄re conclusio vera. Eadem cōclusio colligitur de mēte linco. ex verbis prius allegatis. cum ꝯsequēdo dicir̄ quaꝝ principia nō sūt vnificata i natura vni^o generis subiecti nec in subiectis quorum alterum sit sub reliquo. ¶ Et si dicatur quare philosophus non fecit mentionez de alteritate subi. dicatur q̄ per alteritatem principiorum dedit illaȝ intelligere. magis aūt exp̄ssit alteritatem principiorū. q: per illam manifestar̄ expressius alteritas cōsiderationis proprie alicuius scientie a qua principaliter pendet sciētie alteritas. cum subiecti scientie sit incomplexum ꝛ implicituȝ. principia vero completa ꝛ explicita. subiectum etiam sit vnū tantuȝ ꝛ principia sint plura. Auerrois autē videtur supplere textuȝ Aristo. cum dicit q̄ scientie sunt diuerse. quaꝝ p̄ma pricipia sunt diuersa ꝛ subiecta ipsarum diuersa. ꝛ idem videtur sentire Albertus ¶ Quarta conclusio ad alteritatem scientie requiritur consecutiue alteritas partium subiecti per se. ꝛ passionuȝ per se subiecti ꝛ suarum partium. patet ex predictis. Aristo. autēȝ tacuit istam causam alteritatis tanq̄ȝ cōsequentem ex alijs. vt patet intelligenti.

Ad rationes principales. ¶ Ad primam patet ex prima conclusione cum secunda. ꝛ ex ex tertia distinctione primi articuli. ¶ Ad confirmationeȝ vero dicitur deum non esse subiectū adequatū metaphy^e de quo hic loquimur. ¶ Ad secundam dicitur q̄ licet corpus mobile nō sit vnū gen^o p̄ mō. ē tñ gen^o vnū scḋo mō. vt pȝ ex tertia distinctione. ꝛ hoc sufficit ad scientie vnitatem.

¶ Et per idem pz ad confirmationē primam d linea visuali. ¶ Contra falte3 sequitur q subz naturalis phie τ subm perspectiue sunt entia p accidens. sicut eni hō alb⁹ vt sic dr ens p accidēs. sic etiā corpus mobile vt sic est ens p accidens. Idez dicat de linea visuali. Quo cōcesso sequitur q illa subta sunt subta per accidens. τ per cōsequens pspectiua τ naturalis phia sunt scie per accns. quod ē absurduz. ¶ Ad hoc cōiter videtur cōcedendo cōnam primam τ negādo scđaz. sic enim scia totalis nō est ens p se sed per accidēs siue p aggregationez. τ tñ est per se scia vna. demrio ēt est ens p accns τ p aggregationez. τ tñ quelz demrio ē p se demrio vna. Logici etiaz cōiter dnt q subm b⁹. homo albus currit est subz p se τ tamē significat ens per accns. ¶ Quidam etiā phi concedūt aggregatum ex supficie aeris τ ex supficie aque esse ens per accidens. τ tñ eē p se locū terre. Et sic inconuenit corp⁹ mobile vt sic. esse ens per accidēs. τ tñ esse subz per se. Idē dicitur de linea visuali. ¶ Ad cōfirmatōez scđaz de subo medicine pz sufficienter ex quarta distinctōe. corp⁹. n. humanū sanabile τc. vt sic respcū cōsideratōis medici dr subm p se. licet pp̄e sequtimo mō genus. ¶ Item licet sm se nō sit in species diuisibile. tamē vt sanabile vel egrotabile i spēs diuiditur sz q varie sunt spēs egritudinis τ sanitatis. ¶ Ad tertiā pz ex prima τ secūda distinctōe primi articuli. ¶ Ad quartaz patet in expōne textus. per sciam eni cōponi ex pncipiis itelligi debet sciam ex pricipiis pcedere formaliter aut virtualiter τ licet de principiis pp̄e non sit scia. sunt tamē cā scientie conclusionis. ¶ Aliter sine inconuenieti absolute concedi posset sciētiam ex pncipiis cōpōi. per sciam non intelligendo habitum nec aggregatum ex habitibus. sed aggregatum ex pmissis τ cōclusionibus cū pcessibus iter eas. sic vulgariter scripturaz i lib. contentaz sciam appellamus. licet iproprie. tales eni scie pncipia sunt partes integrales. vt pz. quare τc. ¶ Ad cōfirmationē pz ex qnta distictione τ tertia cōclusione primi articuli. patet etiam i expōne textus. ¶ Ad qntam dicitur. q sufficit corpus mobile τ vlr quodlz subm scie habere ptes subiinas p se primo vl scđo modo vltie distictiōis. ¶ Et per idē pz ad confirmatōem de linea visuali τ de cōpore humano sanabili. ¶ Ad rōnes cō scđam ptem questiōis. ¶ Ad primam pz ex prima τ tertia cōclusionib⁹ scđi articuli. ¶ Ad scđam cōceditur perspectiuā nō ee alterā simpliciter a geometria nec a naturali phia. lz ab vtraqz sit altera sz qd. τ cū arguit q tūc naturalis phia τ geo^a non essent altere. lz possz concedi q nō sūt altere simplr. qz geo^a accipit a nāli de pūcto τc. negat tñ cōnā. sed ille modus arguendi valeret si assumeret i antecedēte. q pspectiua eet simpliciter idē cū vtraqz illarum. quod non contingit. ¶ Ad vltimā cōceditur sciētias spales non esse simpliciter alteras a me^a. ¶ Et cum infertur q omnes scientie speciales sint idez inter se. negatur cōsequētia. sed hoc sequeretur si essent simplr eedem me^{ce}. τ eodem modo vterentur principiis ipsius. quod non contingit. τ sic est finis questionis.

¶ Altera āt scientia est ab altera quorūcūqz pricipia nēqz ex eisdē neqz ex alterutris sūt τc. Q° vltima.

Queritur 47° incidenter. Utrum distinctio scientiarum que sunt simplices habitus sumātur ex cōclonum distinctione de quib⁹ habet sciētia. vel ex distinctione pncipiorum a quibus dependet. ¶ Et arguit primo q sumit ex distictione cōclusionum. qz actus τ habitus distinguuntur per obiecta. vt patet scđo de aīa. τ scđo ethi. sed cōclo est obiectum scientie. scia vō habitus cōclusionis. vt pz. ḡre τc.

In oppositum arguit pbando q sumit ex distinctione pncipiorum per istū. vna scia ab alia distinguitur per quod habet esse. sed p principia habet esse. qm ex principiis pducitur scia cōclonis. ḡ τc. ¶ 2° eiusdem cōclusionis diuerse possunt esse scie. τ hoc pp̄ter diuersitatē principiorum. ḡ τc. assumptum patet. primo. qz eadē cōclusio demrari potest qz τ pp̄ter quid. τ hoc erit per diuersa media τ diuersa principia. per demrationes aūt qz vel pp̄ter quid distincte scientie acquiruntur. ¶ Secūdo. qz eadem cōclusio in distinctis scientiis demōstrari potest pp qd τ per media distincta. sicut luna eclypsari: alio medio a naturali. τ alio ab astronomo demrātur. que duo media distinctas scientias producunt. vt satis pz. ¶ In ista breui qōne.

Primo ponitur hec distinctio. Duplicia sunt pncipia a quibus scia dependet. s. complexa τ incomplexa. Exemplum primi. sicut omne totum est maius sua parte. Et si ab equalibus equalia demas remanētia sunt equalia. Exemplum scđi. sicut vnitas τ nūerus. pūct⁹ τ magnitudo.

Prima conclusio Distinctio scientiaꝝ partialium nō necessario sumitur ex distinctōe cōclusionum. patet. qz de eadem cōclusione distincte scientie haberi possunt. sicut de illa. luna est eclypsabilis. illa etiam cōclusio. terra est rotūda. alio modo me^o ab astronomo demrātur. τ alio a naturali. τ per illa media distincte scientie generātur. ¶ Similiter. quatuor eē elemēta τ nō plura aliter demonstratur in lib. celi τ mundi. τ aliter in lib. de generatione. τ sic cōseqnter distincte scie de illa cōclusione hntur. qre τc. ¶ Ex ista cōclusione quidā inferūt correlarie. q licet diuersarum scientiarum sit eadē cōclusio materialiter. nō tamen est eadē formaliter. lz enīz illa cōclo. terra est rotūda. sit mālr eadem in astronomia τ phia naturali. In predictis tñ scientiis distinguitur rōne formali. cuz a naturali demonstretur per ipsam esse sūme grauem. τ ab astronomo propter esse medium celi. ¶ Item q elemēta quatuor sūt eadez est cōclusio materialiter in libro celi. τ in libro de generatōe. altera tamē formaliter. cuz in libro celi pbetur per motuz localez. τ in libro d generatiōe p motuz alterationis. ¶ Secūda cōclo cōtra quosdaz lz ita sit ex distinctione tamē cōclusionum sequitur distinctio scientiaruz que de illis conclusionib⁹ habentur. patet. vbi enim distincte sint conclusiones oportet de ipsis haberi habitus scientificos distinctos. siue ille demonstrentur qz. siue pp̄ter qd. siue in eadem scia totali. siue in diuersis. quoniā ad vnitatē habitus scientifici requiritur vnitas conclusionis. vt patet. quare τc. ¶ Tertia cōclusio ponitur a quibusdaz. distinctio scientiarum partialium ita ortū habet ex distictione principiorum tam complexorum q̄ incomplexoꝝ quod nō habz ortum ex distinctione cōclusionū. Secūda pars videtur sequi ex conclusione prima. Prima vero pars patet. quia ad diuersitatem scientiarum diuersitas requirit demonstrationum. distincte vero demonstratōes distincta habent media τ distinctas premissas. sed media sūt principia icomplexa. premisse vero sunt principia complexa. ergo τc. ¶ Sed contra conclusionez istam instatur sic. stat scientias duarū conclusionum esse distinctas. q̄uis earum media non sint distincta. ergo conclusio falsa. assumptū patet. plures p idē medium diuerse demonstrant conclusiones. sicut per triāgulum tanq̄ per mediū demonstrare possū habere tres de ysocbele. τ per idem medium alia demonstratione demonstrare possum de gradato. ¶ Item per animal rationale demonstrare possum illam conclusionē. homo est disciplinabile. Similiter τ istam. homo est risibile. licet non eque primo. De illis autem conclusionibus distincte habētur scientie. vt patet. ¶ Item ex his duabus premissis. omne aīal rationale est disciplinabile. omnis homo ē animal rationale. demonstrari potest illa vniuersalis. omnis homo est rationale in primo prime figure. Potest etiā demōstrari illa particularis. aliqd disciplinabile est hō in darapti. ¶ Et certum est q illarum conclusionum distincte sunt scientie.

Tabula

¶ Scḋo ꝫ ꝯclōnem argui͂t. sicut medio vel ꝑmissis existentibus distinctis necessario scīe suarū ꝯclonum sunt distincte sic etiam ꝯclusionibus existentibꝰ distictis necessario earū scīe sunt distincte. vt patet ex ꝯclone scḋa. q̄re sicut distictio scientiarum ortum habet ex distinctione principiorum. sic etiam ortum habet ex distinctione conclusionū. Huic tamen argumento posset rōnabiliter rn̄deri q̄ per hec ortum ex aliquo intelligunt ab illa effectiue dependere. nūc autē distinctio sciarum aliquarum conclusionum effectiue ꝓuenit ex distinctōe pricipiorum ⁊ non ex distinctōe ꝯclusionū. ¶ Quarta ꝯclo apparet ꝯtra precedentem. distictio scientiarum ptialium sumi pōt tam ex distinctōe ꝯclusionū de q͞bus ille scientie habent q̄ʒ ex distictōe ꝑncipioꝝ complexorum vel incomplexorum. Ista ꝯclo p̄mo pʒ ex p̄cedentibus. Et scḋo pōt argui a simili. nā distinctio effectuū naliuʒ sufficienter argui potest ex distinctione suoꝝ agentiū ꝑ se. Effectus enim q̄ ab. a. igne ꝓducitur distiguitur ab effectu o. b. igne ꝓducto. Potest etiā sumi ex distinctione materierum ⁊ presertim appropriataꝝ. Ideʒ. n. ignis i diuersis materijs diuersas formas ⁊ cōiter diuersos ignes ꝓducit. Cū igitur principia tam cōplexa q̄ȝ incōplexa sint aliquo modo ꝑ se effectiue ꝯcurrentia ad sciam ꝯclonis ꝯclo vero sit materia circa quā eiusdē scīe. ⁊ ꝑm aliquos effectiue cōcurrat ad sciētiam suam. sequitur q̄ distinctio sciarum non solum ex distinctione pricipiorum sed ex distictione ꝯclonum argui potest ¶ Infertur ex cōclusiōe q̄ sicut in eadem mā vel circa eandē mām a diuersis agentibus diuersi effectus ꝓduci possunt. ⁊ idem agens in materijs diuersis vel circa diuersas materias diuersos ꝓducit effectus. sic etiam stāte ꝯclone eadē cum diuersitate ꝑncipioꝝ ad illaʒ ꝯclonem cōcurrentiū diuersitas sequitur scientiarum. ⁊ stantibus eisdem pricipijs cum diuersitate ꝯclōnum concluditur scientias eē distinctas. Nam cum aliqua duo ad vnitateʒ alicuius requiruntur vtriusq̄ʒ illoꝝ diuersitas sufficit ad illius diuersitatem. ¶ Noto tn̄ q̄ diuersitas scientiaꝝ ex pte cōclusionis aut principiorum ē diuersitas extrinsece sūpta ¶ Si vero querat vnde sumitur intrinseca earum distinctio. dici pōt q̄ distinͨ specifica ex distictōe sumit suarū ꝺ͞fiarū. distictio vero nūeralis nō ab alio q̄ȝ a seipsis intrisece sumitur. sicut ēt due albedines seipsis numeraliter distinguūtur.

Ad argumenta principalia vtriusq̄ʒ partis pʒ ex cōclusionibus premissis q̄ probant verum nec inuicem repugnant. ⁊ sic est finis cum altissimi gratia Amen.

¶ Expliciunt questiones clarissimi doctoris Apolinaris cremonēsis super librum primū posteriorū Aristotelis diligentissime correcte atq̄ʒ emendate per eximium artiū ⁊ medicine doctorem Magistrum Hieronymum surianum filium domini Magistri Jacobi suriani Ariminensis physici prestantissimi. Impresse vero Venetijs arte Boneti de locatellis bergomensis. impensa nobilis viri Dn̄i Octauiani scoti ciuis modoetiensis. Anno salutis nostre. 1493. 14. kalendas apriles. Ducante inclito principe Augustino Barbadico.

¶ Incipiunt tituli questionum Apolinaris sup libro posteriorum primo.

Finis.

Registrum

A
Apollinaris
¶ Preclarissimi
tale autez
B
est vel non est:
Quoniam autem
ex cõclusionibus
C
omnibus predictis
chelis.quia
¶ Ponit scd'am
D
que in sciencia
dubitauit.naz
aiz de generibus.

E
se habet q̃
tem scire
venerit ad
F
s.autem in
pore animato:
primo quia
G
datur cõclusio
quidam respondent
subdit q̄ bariũ
H
q2 contraria non
non enim est

aa
¶ Acutissimi doctoris
ratus tanq̃
quendi diceret.
bb
solent.in ,pposito
ipsaz sine scia
rem.sed hec est
cc
primo modo
plo minus.r.c.
minate conditiones
dd
prime cause
tiũ.quare rc.
et que non.

ee
¶ Confirmatur
cunq3 significant
actu bz artem
ff
sionis vt passionẽ
solet cum sic
tes sint oibus
gg
rem cuius
pars precedentis
sm q̄ obiectuz
hh
dicta demfatione
¶ Quinta cõclusio.
me cognitionis